

Hemelsche Verborgenheden

Band II

Hemelsche Verborgenheden

Die in de Heilige Schrift, of het Woord des Heeren

zijn, onthuld

Hier die in

Exodus

Tezamen met de wonderlijke dingen,
die gezien zijn in de wereld der geesten
en in den hemel der engelen

EERSTE DEEL
BAND II

Vertaling (1961) in opdracht van het Swedenborg Genootschap.

Arcana Coelestia
QUAE IN
SCRIPTURA SACRA,
SEU
VERBO DOMINI

SUNT, DETECTA: Hic quae in

EXODO,

Una cum Mirabilibus

Quae visa sunt

In Mundo Spirituum, & in Coelo Angelorum.

PARS PRIMA.

MDCCLIII.

Colofon

Swedenborg Bibliotheek ©2017

Exodus

Negende Hoofdstuk

De Leer der Naastenliefde.

7488. Uit de dingen die over de liefden van zich en van de wereld zijn gezegd, blijkt dat daaruit alle boze dingen zijn ontstaan; en omdat alle boze dingen daaruit ontstaan, ontstaan daaruit alle valse dingen; en omgekeerd ontstaan uit de liefde tot den Heer en de liefde jegens den naaste alle goede dingen; en omdat alle goede dingen daaruit ontstaan, ontstaan daaruit alle ware dingen.

7489. Omdat het zo is, is het duidelijk dat de mens voor zoveel als hij in de liefden van zich en van de wereld is, niet in de liefde jegens den naaste is, te minder in de liefde tot den Heer; zij zijn immers tegengesteld.

7490. Ook is het duidelijk dat de mens voor zoveel als hij in de liefden van zich en van de wereld is, niet weet wat de naastenliefde is, totdat hij ten slotte niet weet dat zij er is. Ook dat de mens voor evenveel niet weet wat het geloof is, totdat hij ten slotte niet weet dat het iets is. Alsmede dat de mens voor evenveel niet weet wat het geweten is, totdat hij ten slotte niet weet dat het er is. Ja zelfs, dat de mens voor evenveel niet weet wat het geestelijke is, aldus ook niet wat het leven des Hemels is. En ten slotte, dat hij niet gelooft dat er een Hemel is, en er een hel is; bijgevolg dat hij niet gelooft dat er een leven na den dood is. Deze dingen bewerken de liefden van zich en van de wereld wanneer zij regeren.

7491. Het goede der hemelse liefde, en het ware des geloofs ervan, vloeien aanhoudend van den Heer in, doch daar waar de liefden van zich en van de wereld regeren, worden zij niet opgenomen; maar bij hen bij wie deze liefden regeren, dat is, aanhoudend in de gedachte zijn, tot einddoel zijn, in den wil zijn, en het leven maken, worden het goede en het ware die invloeien van den Heer òf verworpen, òf uitgeblust, òf verdraaid.

7492. Bij hen bij wie zij worden verworpen, zijn het goede, dat der liefde is, en het ware, dat des geloofs is, een voorwerp van verachting, en ook van afkeer. Bij hen echter bij wie zij worden uitgeblust, worden het goede, dat der liefde is, en het ware, dat des geloofs is, ontkend, en worden de boze en de valse dingen, die daarmede in strijd zijn, bevestigd. Bij hen echter bij wie zij worden verdraaid, wordt het goede, dat der liefde is, en het ware, dat des geloofs is, averechts ontvouwd, en ten gunste van het boze en van het valse daaruit toegepast.

7493. De liefden van zich en van de wereld beginnen bij den mens te regeren wanneer hij in zijn eigen oordeel en zijn eigen recht komt; dan immers begint de mens uit zichzelf of uit het zijne te denken, en dan begint hij zich die liefden toe te eigenen; en zulks des te meer naarmate hij zich bevestigt ten aanzien van het leven in het boze. Voor zoveel als de mens zich de boze dingen toeëigent, scheidt de Heer het goede der onschuld en der naastenliefde af, dat de mens in de kindsheid en de knapenjaren heeft ontvangen, en daarna van tijd tot tijd ontvangt; en Hij verbergt die in diens innerlijke dingen; want het goede der onschuld en het goede der naastenliefde kunnen geenszins tezamen zijn met de boze dingen dier liefden; en de Heer wil niet dat zij vergaan.

7494. Zij dus die bij zich het goede, dat der liefde is, en het ware, dat des geloofs is, òf verdraaien, òf uitblussen, òf verwerpen, hebben niet het leven in hen; het leven immers, hetwelk uit het Goddelijke is, is het goede willen en het ware geloven; zij die echter het goede niet willen, maar het boze, noch het ware geloven, maar het valse, hebben het tegendeel van het leven; dit tegendeel van het leven is de hel, en wordt de dood genoemd, en zij worden doden genoemd. Dat het leven der liefde en des geloofs het leven wordt geheten, en eveneens het eeuwige leven, en zij die dat leven in zich hebben, levende mensen; en dat het tegendeel van het leven de dood wordt geheten, en eveneens de eeuwige dood, en dezulken dode mensen, staat vast uit tal van plaatsen in het Woord, zoals bij Matth. Hfdst. iv: 16; Hfdst. viii: 21, 22; Hfdst. xviii: 8, 9; Hfdst. xix: 16, 17, 29; Joh. iii: 15, 16, 36; Hfdst. v: 24, 25; Hfdst. vi: 33, 35, 47, 48, 50, 51, 53, 57, 58, 63; Hfdst. viii: 21, 24, 51; Hfdst. x: 10; Hfdst. xi: 25, 26; Hfdst. xiv: 6, 19; Hfdst. xvii: 2, 3; Hfdst. xx: 31; en elders.

Negende Hoofdstuk.

1. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Kom tot Farao, en spreek tot hem: Aldus zeide JEHOVAH, de GOD der Hebreën: Zend Mijn volk heen, en laten zij Mij dienen.
2. Omdat indien gij weigert heen te zenden, en gij hen nog tegenhoudt;
3. Zie, de hand van JEHOVAH zal zijn in uw vee dat in het veld is, in de paarden, in de ezelen, in de kamelen, in het grootvee, en in het kleinvee, een zeer zware pest.
4. En JEHOVAH zal een onderscheid maken tussen het vee van Israëel, en tussen het vee der Egyptenaren, en niet wat ook zal sterven van al hetgeen de zonen Israëls hebben.
5. En JEHOVAH stelde een gezetten tijd, al zeggende: Morgen zal JEHOVAH dit woord in het land doen.
6. En JEHOVAH deed dit woord den volgenden morgen; en al het vee der Egyptenaren stierf; en van het vee der zonen Israëls stierf niet één.
7. En Farao zond, en ziet, van het vee van Israëel was niet tot één toe gestorven. En het hart van Farao was verzawaard, en hij zond het volk niet heen.
8. En JEHOVAH zeide tot Moscheh en tot Aharon: Neemt ulieden met de volheid uwer vuisten gloeiende as van den oven; en Moscheh sprenkele die naar den hemel tot de ogen van Farao.
9. En zij zal zijn tot stof over het gehele land van Egypte, en zij zal zijn over den mens en over het beest tot een zweer, uitbottende met blaren, in het gehele land van Egypte.
10. En zij namen gloeiende as van den oven, en zij stelden zich voor Farao, en Moscheh sprenkelde die naar den hemel, en er werd een zweer der blaren, uitbottende in den mens en in het beest.
11. En de magiërs konden niet staan voor Moscheh vanwege de zweer, omdat de zweer was in de magiërs en in al de Egyptenaren.
12. En JEHOVAH verstijfde het hart van Farao, en hij hoorde niet naar hen, gelijk als JEHOVAH tot Moscheh sprak.
13. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Sta morgen vroeg op, en stel u voor Farao, en zeg tot hem: Aldus zeide JEHOVAH, de GOD der Hebreën: Zend Mijn volk, en laten zij Mij dienen.
14. Omdat ditmaal Ik ben zendende al Mijn plagen in uw hart, en in uw knechten, en in uw volk, deswege opdat gij weet dat er geen is zoals Ik in het ganse land.

15. Omdat Ik nu mijn hand zou zenden, en u en uw volk slaan met pest, en gij van het land uitgeroeid zoudt worden.
16. Maar toch terwille van dit heb Ik u doen staan, om u Mijn kracht te doen zien, en deswege opdat Mijn Naam verteld worde in het ganse land.
17. Nog verheft gij u tegen Mijn volk, in zoverre gij hen niet heenzendt.
18. Zie, Ik doe regenen omtrent den tijd morgen een zeer zwaren hagel, welke niet geweest is zoals die in Egypte van den dag af dat het gegrond is, en tot nu toe.
19. En nu, zend, vergader uw vee, en al wat gij in het veld hebt; alle mens en beest dat in het veld gevonden zal worden, en niet in het huis verzameld zal worden, en de hagel zal op die nederdalen, en zij zullen sterven.
20. En die het woord van JEHOVAH vreesde onder Farao's knechten, die deed zijn knechten en zijn vee tot de huizen vluchten.
21. En die zijn hart niet zette tot het woord van JEHOVAH, en hij liet zijn knechten en zijn vee in het veld.
22. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Streck uw hand uit naar den hemel, en er zal hagel zijn in het gehele land van Egypte, over den mens, en over het beest, en over al het kruid des velds in het land van Egypte.
23. En Moscheh strekte zijn stok uit tot den hemel, en JEHOVAH gaf stemmen, en hagel, en het vuur wandelde tot het land, en JEHOVAH deed hagel regenen op het land van Egypte.
24. En er was hagel, en vuur tegelijk wandelende in het midden van den hagel, zeer zwaar, welke niet geweest was zoals die in het gehele land van Egypte, sedert dat het tot een natie geweest is.
25. En de hagel sloeg in het gehele land van Egypte alles wat in het veld was, van den mens en tot het beest toe, en al het kruid des velds sloeg de hagel, en verbrak allen boom des velds.
26. Alleen in het land Goschen, waar de zonen Israëls waren, was geen hagel.
27. En Farao zond, en hij riep Moscheh en Aharon, en zeide tot hen: Ik heb ditmaal gezondigd; JEHOVAH is gerecht, en ik en mijn volk zijn slecht.
28. Smeekt tot JEHOVAH, en genoeg van te zijn stemmen GODS en hagel; en ik zal ulieden heenzenden, en gij zult niet voortgaan met te staan.
29. En Moscheh zeide tot hem: Zodra ik de stad uitgegaan zal zijn, zal ik mijn handpalmen tot JEHOVAH uitbreiden; de stemmen zullen ophouden, en de hagel zal niet langer zijn; deswege opdat gij weet dat van JEHOVAH het land is.

30. En gij, en uw knechten, ik weet dat gijlieden nog niet vreest voor het aangezicht van JEHOVAH GOD.
31. En het vlas en de gerst werd geslagen, omdat de gerst de rijpende aar was, en het vlas de halm.
32. En de tarwe en de spelt werden niet geslagen, omdat die verborgen waren.
33. En Moscheh schreed van met Farao ter stad uit, breidde zijn handpalmen tot JEHOVAH uit, en de stemmen en de hagel hielden op, en de regen werd niet uitgegoten op het land.
34. En Farao zag dat had opgehouden de regen, en de hagel, en de stemmen, en hij ging voort met zondigen; en hij verzwaarde zijn hart, hij en de knechten van hem.
35. En Farao's hart werd verstijfd, en hij zond de zonen Israëls niet heen, gelijk als JEHOVAH gesproken had door de hand van Moscheh.

De Inhoud.

7495. Er wordt in voortzetting gehandeld in dit Hoofdstuk over de verwoesting van hen die degenen bestoken die van de geestelijke Kerk zijn; in dit Hoofdstuk wordt in den inwendigen zin gehandeld over den zesden, zevenden, en achtsten staat of graad der verwoesting van hen, welke worden beschreven met de *pest*, met de *zweer*, uitbottende met blaren, en met den *regen van hagel*; met welke dingen de verwoesting wordt aangeduid ten aanzien van de dingen die der Kerk bij hen zijn.

De Inwendige Zin.

7496. Vers 1 tot 7. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Kom tot Farao, en spreek tot hem: Aldus zeide Jehovah, de God der Hebreëen: Zend Mijn volk heen, en laten zij Mij dienen. Omdat indien gij weigert heen te zenden, en gij hen nog tegenhoudt; Zie, de hand van Jehovah zal zijn in uw vee dat in het veld is, in de paarden, in de ezelen, in de kamelen, in het grootvee, en in het kleinvee, een zeer zware pest. En Jehovah zal een onderscheid maken tussen het vee van Israël en tussen het vee der Egyptenaren, en niet wat ook zal sterven van al hetgeen de zonen Israëls hebben. En Jehovah stelde een gezetten tijd, al zeggende: Morgen zal Jehovah dit woord in het land doen. En Jehovah deed dit woord den volgenden morgen; en al het vee der Egyptenaren stierf, en van het vee der zonen Israëls stierf niet één. En Farao zond, en zie, van het vee van Israël was niet tot één toe gestorven. En het hart van Farao was verzaard, en hij zond het volk niet heen.* En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent opnieuw een onderricht; kom tot Farao, en spreek tot hem, betekent de verschijning van het Ware uit het Goddelijke bij hen die bestoken; aldus zeide Jehovah, de God der Hebreëen, betekent het bevel uit den Heer, den God der Kerk; zend Mijn volk heen, en laten zij Mij dienen, betekent opdat zij hen verlaten die van de geestelijke Kerk zijn, opdat zij den Heer vereren; omdat indien gij weigert heen te zenden, en gij hen nog tegenhoudt, betekent indien zij hardnekkig volhouden met bestoken; zie, de hand van Jehovah zal zijn in uw vee dat in het veld is, betekent de verwoesting van het ware en het goede des geloofs die zij van de Kerk hebben uit welke zij waren geweest; in de paarden, in de ezelen, in de kamelen, betekent de verstandelijke en de wetenschappelijke dingen van het ware dat des geloofs is; in het grootvee en in het kleinvee, betekent de willijke dingen; een zeer zware pest, betekent de vertering in het algemeen; en Jehovah zal een onderscheid maken tussen het vee van Israël, en tussen het vee van de Egyptenaren, betekent het verschil tussen de ware en de goede dingen des geloofs van hen die van de geestelijke Kerk zijn, en de ware en de goede dingen des geloofs welke zij die bestoken, van de Kerk hebben; en niet wat ook zal sterven van al hetgeen de zonen Israëls hebben, betekent dat zij niet zullen verteerd worden; en Jehovah stelde een gezetten tijd, betekent de voorbepaling; al zeggende: Morgen zal Jehovah dit woord in het land doen, betekent dat dit voor hen zal zijn voor altoos ten aanzien van de dingen die van het ware en het goede van het geloof der Kerk zijn; en Jehovah deed dit woord den volgenden morgen, betekent de uitwerking volgens de voorbepaling; en al het vee der Egyptenaren stierf, betekent de

vertering van het ware en het goede des geloofs bij hen die bestoken; en van het vee der zonen Israëls stierf niet één, betekent dat niets van het geloof werd verteerd bij hen die van de geestelijke Kerk zijn; en Faraó zond, en zie, van het vee van Israël was niet tot één toe gestorven, betekent dat dit was bekend gemaakt aan hen die bestoken; en het hart van Faraó was verzaard, betekent de halsstarrigheid; en hij zond het volk niet heen, betekent dat zij hen niet verlieten.

7497. En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent opnieuw een onderricht, zoals eerder n. 6879, 6881, 6883, 6891, 7226, 7304, 7380.

7498. Kom tot Faraó, en spreek tot hem; dat dit de verschijning van het Ware uit het Goddelijke betekent bij hen die bestoken, staat vast uit de betekenis van komen of binnentreden tot iemand, zijnde de tegenwoordigheid of de verschijning, waarover aanstonds; uit de betekenis van spreken, zijnde de gemeenschap; uit de uitbeelding van Faraó, zijnde zij die hen bestoken die van de geestelijke Kerk zijn, in het andere leven, waarover n. 7107, 7110, 7126, 7142, 7220, 7228, 7317; en uit de uitbeelding van Moscheh, die tot Faraó zou binnentreden en tot hem spreken, zijnde het Ware uit het Goddelijke, waarover n. 6771, 6827, 7014, 7382. Dat komen en binnentreden de tegenwoordigheid of de verschijning is, komt omdat zij in den inwendigen zin de dingen betekenen die des gemoeds zijn, bijgevolg die welke der gedachte zijn; en wanneer met betrekking tot de gedachte wordt gesproken van tot iemand komen of binnentreden, zo is het hem tegenwoordig voor zich stellen, want wie over iemand denkt, die stelt hem tegenwoordig voor zich; en, wat wonderlijk is, in het andere leven vertoont zich hij aan wien iemand denkt uit het verlangen om met hem te spreken, ook tegenwoordig; daaruit blijkt, dat in deze dingen evenzo als de mens in de wereld denkt, het gedachte zich in het andere leven vertoont tot het levende toe; daaruit kan men nu weten dat met tot iemand komen of binnentreden, de tegenwoordigheid of de verschijning wordt aangeduid.

7499. Aldus zeide Jehovah, de God der Hebreëen, dat dit het bevel betekent uit den Heer, Die de God der Kerk is, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde het bevel, waarover n. 7036, 7107, 7310; uit de betekenis van de Hebreëen, zijnde zij die van de Kerk zijn, aldus de Kerk, waarover n. 5136, 5236, 6675, 6684, 6738; dat Jehovah waar Hij wordt genoemd in het Woord, de Heer is, zie men in n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6280, 6303, 6281, 6905, 6945, 6956. De Heer wordt in het Woord Jehovah geheten met betrekking tot het Goddelijk Goede; het Goddelijk Goede is immers het Goddelijke Zelf; en de Heer wordt de Zoon Gods genoemd met betrekking tot het Goddelijk

Ware; het Goddelijk Ware immers gaat uit het Goddelijk Goede voort, zoals de Zoon uit den Vader, en eveneens wordt daarvan gezegd geboren worden. Hoe het hiermede is gesteld, moet verder worden gezegd: Toen de Heer in de wereld was, maakte Hij Zijn Menselijke het Goddelijk Ware, en toen noemde Hij het Goddelijk Goede, hetwelk Jehovah is, Zijn Vader, aangezien, zoals is gezegd, het Goddelijk Ware voortgaat en geboren wordt uit het Goddelijk Goede; maar nadat de Heer Zich ten volle had verheerlijkt, hetgeen geschiedde toen Hij de laatste verzoeking op het kruis had doorstaan, toen maakte Hij eveneens Zijn Menselijke het Goddelijk Goede, dat is, Jehovah, en van toen aan ging het Goddelijk Ware zelf voort uit Zijn Goddelijk Menselijke; het is dit Goddelijk Ware dat de Heilige Geest wordt genoemd, en het is het heilige dat uit het Goddelijk Menselijke voortgaat; daaruit blijkt, wat wordt verstaan onder des Heren woorden bij Johannes: “De Heilige Geest was nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was”, VII: 39. Dat het het Goddelijk Goede is, hetwelk de Vader wordt genaamd, en het Goddelijk Ware, hetwelk de Zoon wordt genaamd, zie men in n. 3704.

7500. Zend Mijn volk heen, en laten zij Mij dienen; dat dit betekent opdat zij hen verlaten die van de geestelijke Kerk zijn, opdat zij den Heer vereren, staat vast uit de betekenis van heenzenden, zijnde verlaten, zoals meermalen eerder; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier Mijn volk zijn, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 4286, 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223; en uit de betekenis van opdat zij Mij dienen, zijnde opdat zij den Heer vereren; dat dienen vereren is, is duidelijk; en dat Jehovah, Dien zij zouden dienen, de Heer is, zie men vlak boven in n. 7499.

7501. Omdat indien gij weigert heen te zenden, en gij hen nog tegenhoudt; dat dit betekent indien zij hardnekkig volhouden met bestoken, staat vast uit de betekenis van weigeren, zijnde hardnekkig volhouden; vandaar is weigeren heen te zenden, hardnekkig volhouden met niet te verlaten; en uit de betekenis van tegenhouden, zijnde nog bestoken; want zij die worden bestookt, worden door de boze geesten die bestoken, tegengehouden. Hiermede dat zij die bestookt worden, door de boze geesten worden tegengehouden, is het aldus gesteld: Wanneer boze geesten iemand aanvallen, zo weten zij zich binnen te dringen in diens verkwikkelijke dingen, die der begeerten zijn, en eveneens in diens bekoorlijke dingen, die der beginselen zijn, aldus in de dingen die van diens liefde zijn; en zolang zij in een zodanig binnendringen zijn, houden zij hem dien zij bestoken zoals gebonden vast; hij kan zich niet losmaken, hoezeer hij zich ook inspant, tenzij krachtens de Goddelijke hulp des Heren, want de liefde en het binnendringen in het verkwikkelijke der liefde verbindt;

zulk een kunst gebruiken de boze geesten en de geniën in het andere leven. Dit blijkt eveneens uit iets eenders in de wereld; wie zich binnendringt in eens anders verkwikkelijke, dat van diens liefde is, die houdt hem gebonden, en eveneens leidt hij hem.

7502. Zie, de hand van Jehovah zal zijn in uw vee dat in het veld is; dat dit de verwoesting betekent van het ware en het goede des geloofs die zij van de Kerk hebben waarin zij waren geweest, staat vast uit de betekenis van de hand van Jehovah is in iemand, zijnde een plaag of bestraffing; met de hand wordt immers de macht aangeduid, n. 4931 tot 4937, 6292, 6947, 7188, 7189, en met de hand van Jehovah de Almacht, n. 878, 3387; en omdat door hen die in de uitwendige dingen der Kerk zijn, vanwege den schijn wordt geloofd dat elke plaag of bestraffing van Jehovah komt, zij schrijven immers alle dingen aan Zijn macht toe, wordt daarom met de hand van Jehovah is in iemand, de bestraffing aangeduid, hier de verwoesting, want de graden der verwoesting van hen die bestookten, waren bestraffingen; uit de betekenis van het vee, zijnde de ware en de goede dingen des geloofs, waarover n. 6016, 6045, 6049; en uit de betekenis van het veld, zijnde de Kerk, waarover n. 2971, 3310. Dat het veld de Kerk is, komt omdat de zaden die in het veld worden gebracht, de ware dingen betekenen die des geloofs zijn, en eveneens omdat de opbrengsten die uit het veld zijn, zoals tarwe, gerst, spelt, en meer dingen, de goede dingen zijn die der naastenliefde zijn, en de ware dingen die des geloofs zijn, aldus zulke dingen welke der Kerk zijn. Hoe het hiermede is gesteld dat de helse geesten die de rechtschapenen in het andere leven bestoken, worden verwoest ten aanzien van de ware dingen die der Kerk zijn, moet men weten dat zij die de rechtschapenen in het andere leven bestoken, degenen zijn die, toen zij in de wereld leefden, van de Kerk waren geweest; want zij die niet van de Kerk zijn geweest, kunnen de anderen die van de Kerk zijn, niet bestoken; het zijn immers de valse dingen die tegen de ware dingen van het geloof der Kerk zijn, door middel waarvan zij bestoken; door zulke dingen kunnen degenen die buiten de Kerk zijn geweest, niet iemand bestoken, omdat zij die niet hadden gekend. Dat zij die het geloof beleden, en het leven van het boze hebben geleefd, in het andere leven zich tot de valse dingen keren, en de rechtschapenen bestoken, zie men in n. 7097, 7127, 7317. Opdat dus het ware des geloofs dat zij hebben gehad uit de Leer hunner Kerk, toen zij in de wereld leefden (zij dragen immers alle dingen die zij in het leven van het lichaam hadden gekend, in het andere leven met zich mede, en ook ontbreekt niet wat dan ook), hun niet enig licht uit den Hemel geeft, en opdat zij niet de dingen die van het licht des Hemels zijn, aanwenden om de valse en de boze dingen te

verdedigen die der hel zijn, wordt hun daarom al het zodanige afgenomen, en worden zij ten slotte aan de boze dingen van hun leven en aan de valse dingen daaruit overgelaten. Over deze verwoesting wordt nu gehandeld. Dat zij die van de Kerk zijn geweest, en het leven van het boze hebben geleefd, aldus bij graden worden verwoest voordat zij in de hel worden geworpen, komt omdat zij de ware dingen des geloofs hebben gekend, en door die gemeenschap hebben gehad met den Hemel; de hemelse gezelschappen waarmede zij gemeenschap hebben gehad, en eveneens in het andere leven hebben, kunnen van hen niet worden gescheiden dan alleen bij graden; zodanig immers is de orde in den Hemel uit den Heer, dat niets gewelddadig geschiedt, maar alle dingen in het vrije zoals uit hen geschieden; derhalve worden die hemelse gezelschappen niet van hen afgescheurd, maar zij worden geleidelijk afgescheiden, zodat zij uit eigen beweging uit elkander schijnen te gaan. Uit deze dingen nu blijkt hoe het is gesteld met de verwoesting bij hen die de ware dingen des geloofs welke der Kerk zijn, hebben gekend, en toch het leven van het boze hebben geleid. Dat het aldus daarmede is gesteld, kan niemand weten dan alleen uit onthulling, want de mens heeft geen erkenning van de dingen die in het andere leven bestaan, dan alleen uit onthulling; en omdat de mens er zich slechts weinig voor inspant om de ware en de goede dingen die des geloofs uit het Woord zijn, uit te vorsen, hij is immers in geen aandoening van het ware terwille van het ware, te minder terwille van het leven, worden hem daarom zulke dingen ook niet onthuld; toch komen zij in het Woord uit, en ten aanzien van de gehele reeks en het gehele verloop in den inwendigen zin ervan; omdat dus de mens der Kerk in geen aandoening is van het ware uit het Woord te weten, maar alleen in de aandoening van de leerstellige dingen zijner Kerk te bevestigen, of zij waar zijn dan wel vals, terwille van oorzaken in de wereld, weet hij daarom hoegenaamd niets aangaande den staat na den dood, niets aangaande den Hemel, en niets aangaande de hel; hij weet zelfs niet wat den Hemel maakt, en wat de hel maakt, bij den mens; ja zelfs zijn zij in zulk een onwetendheid, dat zij leren en geloven dat een ieder tot den Hemel kan worden toegelaten, sommigen uit een macht die zij zich hebben aangematigd, sommigen dat het geschiedt uit de Barmhartigheid des Heren, onverschillig hoe men had geleefd; en nauwelijks enigen weten dat aan den mens, terwijl hij in de wereld leeft, den Hemel wordt gegeven door het leven der naastenliefde en des geloofs, en dat dit leven aanblijft. Deze dingen zijn gezegd, opdat men weet hoedanig de mens der Kerk is die het geloof alleen belijdt, en zich om het leven des geloofs niet bekommert; want dezen zijn het, die door de Egyptenaren hier en in de volgende dingen worden uitgebeeld.

7503. In de paarden, in de ezelen, in de kamelen; dat dit de verstandelijke en de wetenschappelijke dingen betekent van het ware dat des geloofs is, staat vast uit de betekenis van de paarden, zijnde de verstandelijke dingen, waarover n. 2761, 2762, 3217, 5321, 6125, 6534; uit de betekenis van de ezelen, zijnde de dingen die het verstandelijke van dienst zijn, aldus eveneens de wetenschappelijke dingen, waarover n. 5492, 7024; en uit de betekenis van de kamelen, zijnde de wetenschappelijke dingen in het algemeen, waarover n. 3048, 3071, 3143, 3145; deze drie dieren betekenen de dingen die van het verstandelijk deel zijn; de overige, die tot het grootvee en tot het kleinvee behoren, betekenen de dingen die van het willijk deel zijn. Wat het verstandelijk deel aangaat, het is dit hetwelk de ware dingen des geloofs opneemt, want het verstand is het inwendige gezicht, dat door het licht des Hemels wordt verlicht, en voor zoveel als het wordt verlicht, bemerkt, ziet, en erkent het de ware dingen des geloofs wanneer het het Woord leest; vandaar komt het, dat zij die in de doorvatting van het ware des geloofs zijn, inzichtsvollen en wijzen worden geheten, en eveneens verlichten; dat het verstandelijke de ontvanger van het ware des geloofs is, zie men in n. 5114, 6125, 6222.

7504. In het grootvee en in het kleinvee; dat dit de willijke dingen betekent, staat vast uit de betekenis van het grootvee, zijnde het goede van het uiterlijk natuurlijke, en uit de betekenis van het kleinvee, zijnde het goede van het innerlijk natuurlijke, waarover n. 5913; en omdat daarmee het goede wordt aangeduid, wordt het willijke aangeduid, want al het goede heeft betrekking op den wil, en al het ware op het verstand.

7505. Een zeer zware pest; dat dit de vertering in het algemeen betekent, staat vast uit de betekenis van de pest, zijnde de verwoesting van het ware, en omdat er wordt gezegd een zeer zware pest, wordt de vertering van het ware aangeduid. Dat de pest de verwoesting van het ware betekent, blijkt uit deze plaatsen in het Woord; bij Ezechiël: “Wanneer Ik Mijn vier boze gerichten, het zwaard, en den honger, en het boze wilde dier, en de *pest* zal gezonden hebben over Hierosolyma, *om daaruit den mens en het beest uit te roeien*”, XIV: 21; den mens en het beest uitroeien, staat voor het innerlijk en het uiterlijk goede verwoesten. Bij denzelfde: “Het zwaard buiten, en de *pest*, en de honger van binnen; die in het veld is, zal door het zwaard sterven, die echter in de stad is, *dien zullen de honger en de pest verteren*”, VII: 15; de pest staat voor de verwoesting van het goede. Bij denzelfde: “Daarom dat gij Mijn heiligdom verontreinigt hebt met al uw gruwelen, *zal een derde deel van u van de pest sterven, en zij zullen verteerd worden* in het midden van u”, V: 12; de pest staat voor de vertering van het goede. Bij Amos: “*Ik heb onder ulieden*

de pest gezonden in den weg van Egypte, Ik heb uw jongemannen door het zwaard gedood, met gevangenneming van uw paarden”, iv: 10; de pest in den weg van Egypte, staat voor de verwoesting van het goede en het ware door de valse dingen, welke de weg van Egypte zijn; Ik heb de jongemannen door het zwaard gedood, met gevangenneming van de paarden, staat voor de verwoesting van het ware; de jongemannen zijn de ware dingen, en de paarden de verstandelijke dingen, zoals boven n. 7503. Bij David: “Gij zult niet vrezen voor den schrik des nachts, voor den pijl die overdag vliegt; *voor de pest die in de donkerheid sluipt*, voor den dood die op den middag verwoest”, Psalm xci: 5, 6; de pest die in de donkerheid sluipt, staat voor het boze dat in het verborgene verwoest; de dood die op den middag verwoest, staat voor het boze dat in het openbaar verwoest; behalve op andere plaatsen.

7506. En Jehovah zal een onderscheid maken tussen het vee van Israël, en tussen het vee der Egyptenaren; dat dit het verschil betekent tussen de ware en de goede dingen des geloofs van hen die van de geestelijke Kerk zijn, en tussen de ware en goede dingen die zij hebben die bestoken, staat vast uit de betekenis van een onderscheid maken, zijnde het verschil; uit de betekenis van het vee, zijnde de ware en de goede dingen des geloofs, zoals boven n. 7502; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover ook boven n. 7500; en uit de betekenis van het vee der Egyptenaren, zijnde de goede en de ware dingen der Kerk die zij hebben die bestoken; dat de Egyptenaren degenen zijn die van de Kerk zijn geweest, en vandaar in de wetenschap van het ware en het goede des geloofs, maar in het leven van het boze, en die in het andere leven bestoken, zie men in n. 7097, 7127, 7317, 7502. Wat het verschil aangaat tussen de ware en de goede dingen des geloofs van hen die van de Kerk zijn, en gezaligd worden, en tussen de ware en goede dingen des geloofs van hen die van de Kerk zijn, en verdoemd worden, dit moet in het kort worden gezegd. De ware en de goede dingen des geloofs die zij hebben die van de Kerk zijn, en gezaligd worden, zijn uit het goede der naastenliefde, en omdat de aandoening der naastenliefde het geestelijke zelf is, zijn die ware en goede dingen geestelijk, en invloeiende door den Hemel van den Heer; de innerlijke dingen immers van hen die opnemen, zijn geopend tot den Hemel; doch de ware en de goede dingen van hen die van de Kerk zijn, en verdoemd worden, zijn niet uit het goede der naastenliefde, aldus zijn zij ook niet geestelijk; zij vloeien weliswaar door den Hemel in, maar zij worden opgenomen in de koude en donkerheid, in de koude omdat het goede der naastenliefde er niet is, in de donkerheid omdat het licht waarmede zij ze opnemen, als het ware een

winterlicht is, welk licht vergeleken bij het licht des Hemels zoals donkerheid is; hun innerlijke dingen zijn ook niet geopend tot den Hemel, maar tot de wereld; tot deze bepalen zij den invloed van het ware en het goede uit den Hemel; vandaar eveneens de ideeën die dezen hebben aangaande het goede en het ware des geloofs; die zijn louter natuurlijk, zelfs stoffelijk, en deze zijn, uitgebeeld in de geestelijke wereld, wanstaltig, en hebben niet enige gelijkenis van een mens; doch de ideeën aangaande het ware en het goede des geloofs van hen die van de Kerk zijn, en gezaligd worden, zijn geestelijk, en hoewel zij hun grenzen vinden in de stoffelijke dingen, die der wereld zijn, zijn zij nochtans van die gescheiden, want zij kunnen uit dezelve worden opgeheven; de ideeën van dezen, uitgebeeld in de geestelijke wereld, zijn schoon, en hebben de gelijkenis van een mens. Zodanig is het verschil, hoezeer zij ook in den uitwendigen vorm eender verschijnen, dat is, in het gesprek en in de prediking. De oorzaak dat er zulk een verschil is, is het leven; het goede des levens immers, dat uit de naastenliefde is, vormt, wanneer het invloed in het verstandelijke, dat de ontvanger van het ware is, schone ideeën aangaande de goede en de ware dingen des geloofs; doch het boze des levens, dat tegen de naastenliefde indruist, maakt, wanneer het in het verstandelijke invloed, wanstaltige ideeën aangaande de goede en de ware dingen des geloofs, en zodanige dat zij in den Hemel niet worden erkend.

7507. En niet wat ook zal sterven van al hetgeen de zonen Israëls hebben; dat dit betekent dat zij niet zullen verteerd worden, staat vast uit de betekenis van niet wat ook sterven, zijnde niet verteerd worden; en uit de betekenis van het vee, waarvan wordt gezegd dat het niet zal sterven, zijnde het ware en het goede des geloofs, waarover boven n. 7502; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn; dat de goede en de ware dingen des geloofs niet kunnen sterven welke zij hebben die van de Kerk zijn, komt omdat zij door de naastenliefde verbonden zijn met het Goddelijke, en het Goddelijke is het leven zelf, en het is eeuwig; dat wat met het leven zelf en het eeuwige is verbonden, kan niet sterven, of niet verteerd worden; het blijft tot in het eeuwige, en het wordt aanhoudend vervolmaakt; doch de dingen die des geloofs zijn bij hen die van de Kerk zijn, en verdoemd worden, sterven omdat zij niet zijn verbonden met het Goddelijke, en vandaar niet het leven in zich hebben; zij zijn immers als nabootsingen zonder enig leven, die, omdat zij niet levend zijn, in het andere leven worden verteerd dat is, afgenomen.

7508. En Jehovah stelde een gezetten tijd; dat dit de voorbepaling betekent, staat zonder ontvouwing vast.

7509. Al zeggende: Morgen zal Jehovah dit woord in het land doen; dat dit betekent dat dit voor hen zal zijn voor altoos, ten aanzien van de dingen die van het ware en het goede der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van morgen of den volgenden morgen, zijnde voor altoos, waarover n. 3998; dat het is ten aanzien van die dingen die van het ware en het goede der Kerk zijn, is duidelijk uit de dingen die voorafgaan, want daarover wordt gehandeld, namelijk dat zij zullen verteerd worden bij hen die onder de Egyptenaren worden verstaan; en dat zij zullen aanblijven bij hen die door de zonen Israëls worden uitgebeeld.

7510. En Jehovah deed dit woord den volgenden morgen; dat dit de uitwerking betekent volgens de voorbepaling, staat vast uit de betekenis van dit woord doen, zijnde de uitwerking; en uit de betekenis van den gezetten tijd, die hier de tijd van den volgenden morgen is, zijnde de voorbepaling, zoals boven n. 7508; de voorbepaling uit het Goddelijke wordt, wanneer het betrekking heeft op het altijd durende, uitgedrukt door den volgenden morgen.

7511. En al het vee der Egyptenaren stierf; dat dit de vertering betekent van het ware en het goede des geloofs bij hen die bestoken, staat vast uit de betekenis van sterven, namelijk door de pest, zijnde de vertering, zoals boven n. 7505, 7507; en uit de betekenis van het vee der Egyptenaren, zijnde de ware en de goede dingen der Kerk bij hen die bestoken, zoals eveneens boven, n. 7506.

7512. En van het vee der zonen Israëls stierf niet één; dat dit betekent dat niets van het geloof werd verteerd bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de dingen die vlak boven in n. 7506, 7507 zijn ontvouwd.

7513. En Farao zond, en zie, van het vee van Israël was niet tot één toe gestorven; dat dit betekent dat het was bekend gemaakt aan hen die bestoken, staat vast uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die bestoken, waarover boven n. 7498; dat het aan hen bekend was gemaakt, namelijk dat niets van de goede en de ware dingen des geloofs was vergaan bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, wordt daarmee aangeduid dat hij zond, en bevond dat niet wat ook was gestorven van het vee van Israël, is duidelijk.

7514. En het hart van Farao was verzaard; dit betekent de halsstarrigheid, zoals eerder in n. 7272, 7300, 7305.

7515. En hij zond het volk niet heen; dat dit betekent dat zij hen niet verlieten, namelijk hen die van de geestelijke Kerk zijn, die zij bestoken, zie men in n. 7474, waar de zelfde woorden staan.

7516. Vers 8 tot 12. *En Jehovah zeide tot Moscheh en tot Aharon: Neemt ulieden met de volheid uwer vuisten gloeiende as van den oven; en Moscheh sprenkelde die naar den hemel tot de ogen van Farao. En zij zal zijn tot stof over het gehele*

land van Egypte, en zij zal zijn over den mens en over het beest tot een zweer, uitbottende met blaren, in het gehele land van Egypte. En zij namen gloeiende as van den oven, en zij stelden zich voor Farao, en Moscheh sprenkelde die naar den hemel, en er werd een zweer der blaren, uitbottende in den mens en in het beest. En de magiërs konden niet staan voor Moscheh vanwege de zweer, omdat de zweer was in de magiërs en in al de Egyptenaren. En Jehovah verstijfde het hart van Farao, en hij hoorde niet naar hen, gelijk als Jehovah tot Moscheh sprak. En Jehovah zeide tot Moscheh en tot Aharon, betekent opnieuw een onderricht; neemt ulieden met de volheid uwer vuisten, betekent de macht, gegeven voor zoveel als zij zou opgenomen kunnen- worden; gloeiende as van den oven, betekent om de valse dingen der begeerten op te wekken door de tegenwoordigheid bij hen die bestoken; en Moscheh sprenkele die naar den hemel, betekent die valse dingen aan hen in den Hemel getoond; tot de ogen van Farao, betekent in de tegenwoordigheid; en zij zal zijn tot stof over het gehele land van Egypte, betekent de verdoemenis dier valse dingen in het natuurlijk gemoed; en zij zal zijn over den mens en over het beest, betekent die zijn uit het innerlijk en het uiterlijk boze; tot een zweer, uitbottende met blaren, betekent de vuile dingen met de lasteringen daaruit; in het gehele land van Egypte, betekent in het ganse natuurlijke gemoed; en zij namen gloeiende as van den oven, betekent de valse dingen der begeerten; en zij stelden zich voor Farao, betekent in de tegenwoordigheid van hen die bestoken; en Moscheh sprenkelde die naar den hemel, betekent die dingen getoond aan hen in den Hemel; en er werd een zweer der blaren, uitbottende in den mens en in het beest, betekent de vuile dingen met de lasteringen uit het innerlijk en het uiterlijk boze; en de magiërs konden niet staan voor Moscheh vanwege de zweer, betekent dat degenen niet tegenwoordig konden zijn die de Goddelijke Orde hadden misbruikt door iets eenders af te beelden in den uitwendigen vorm; omdat de zweer was in de magiërs, betekent dat eendere vuile dingen uit hen voortgingen; en in al de Egyptenaren, betekent zoals in hen die bestookten; en Jehovah verstijfde het hart van Farao, betekent dat zij hardnekkig volhielden; en hij hoorde niet naar hen, betekent dat zij niet gehoorzaamden; gelijk als Jehovah tot Moscheh sprak, betekent volgens de voorzegging.

7517. En Jehovah zeide tot Moscheh en tot Aharon; dat dit opnieuw een onderricht betekent, staat vast uit de betekenis van Jehovah zeide, zijnde het onderricht, zoals boven n. 7497; dat het opnieuw een onderricht is, komt omdat nu wordt gehandeld over een nieuwen staat, nadat de vorige was geëindigd; het onderricht dat door Jehovah geschiedt, geschiedt door

het ware dat uit Hem voortgaat; het ware dat uit Jehovah voortgaat, wordt uitgebeeld door Moscheh en Aharon, het inwendig ware door Moscheh, en het uitwendig ware door Aharon, n. 7382.

7518. Neemt ulieden met de volheid uwer vuisten; dat dit de macht betekent, gegeven voor zoveel als zij zou opgenomen kunnen worden, staat vast uit de betekenis van de vuisten of de handpalmen, zijnde de macht; dat de vuisten of de handpalmen de macht zijn, komt omdat de hand die betekent, waarover beneden; voor zoveel als zij kan opgenomen worden, wordt aangeduid met de volheid. Wat de betekenis van de vuisten of de handpalmen aangaat, moet men weten dat de armen in den Grootsten Mens overeenstemmen met de macht; vandaar betekenen niet alleen de armen zelf de macht, maar ook de schouders, voorts eveneens de handen, tot de vingers toe. Dat de armen de macht zijn, zie men in n. 878, 4932, 4934, 4935, 7205; dat de schouders haar zijn, n. 1085, 4937; dat de handen haar zijn, n. 878, 3387, 5327, 5328, 5544, 6292, 6947, 7011, 7188, 7189; dat ook de vingers haar zijn, n. 7430; aangaande de overeenstemming ervan in het algemeen, n. 4931 tot 4937. De oorzaak dat alle dingen die van den arm zijn, overeenstemmen met de macht, komt omdat het lichaam door die dingen zijn macht uitoefent. Uit deze dingen kan vaststaan wat met *zitten aan de rechterhand* wordt aangeduid bij Mattheus: “Jezus zeide: Van nu aan zult gij den Zoon des Mensen zien *zitten aan de rechterhand der macht*”, xxvi: 64; en bij Lukas: “Van nu aan zal de Zoon des Mensen *gezetten zijn aan de rechterhand der kracht Gods*”, xxii: 69, namelijk de Almacht, die de Heer heeft; weswege er wordt gezegd aan de rechterhand der macht, en aan de rechterhand der kracht; zoals eveneens bij David: „Gij hebt *een arm met kracht, sterk is Uw hand, Uw rechterhand* zal verhoogd worden”, Psalm lxxxix: 14. Uit deze dingen blijkt welk een licht in het Woord de inwendige zin geeft; indien men immers daaruit niet wist dat met de rechterhand de macht wordt aangeduid, zo zou men volgens de woorden verstaan dat de Heer zal zitten aan de rechterhand van Jehovah.

7519. Gloeiende as van den oven; dat dit betekent om de valse dingen der begeerten op te wekken door de tegenwoordigheid bij hen die bestoken, staat vast uit de betekenis van de gloeiende as van den oven, zijnde de valse dingen der begeerten, waarover aanstonds; dat het de opwekking is door de tegenwoordigheid bij hen die bestoken, staat vast uit de dingen die in dit Vers volgen, want er wordt gezegd dat Moscheh die zou sprenkelen naar den hemel, in de ogen van Farao; met in de ogen wordt de tegenwoordigheid aangeduid, en met Farao worden degenen aangeduid die bestoken, zoals vaak is getoond. Hoe het met deze dingen is gesteld, kan men zonder onthulling niet weten; het

zijn immers zulke dingen die in het andere leven geschieden, en niet bekend zijn in de wereld. Zolang de boze of de helse geesten verwijderd en gescheiden zijn van den Hemel, dat is, van het goede der liefde en het ware des geloofs, die daar zijn, zolang weten zij niet dat zij in de boze en de valse dingen zijn; zij geloven dan immers dat de valse dingen waar, en de boze dingen goed zijn; doch zodra de Hemel, dat is, een of ander hemels gezelschap, hun dichter nabij komt, bemerken zij de valse en de boze dingen; het ware des geloofs immers dat dan invloeit, geeft hun de valse dingen te bemerken, en het goede der liefde dat invloeit, geeft hun de boze dingen te bemerken; hoe dichter ook de Hemel nabij komt, of hoe tegenwoordiger het goede der liefde en het ware des geloofs ervan invloeit, des te zwaarder worden zij, omdat zij die niet uithouden, aangegrepen door hun boze dingen en door de valse dingen; hieruit nu kan vaststaan waarom het bevolen werd dat Moscheh gloeiende as van den oven zou nemen, en die sprenkelen naar den hemel, en dat hij dit zou doen in de ogen van Farao; voorts dat het bevolen werd dat hij de as naar den hemel zou sprenkelen, niet echter Aharon; dat immers de gloeiende as naar den hemel zou gesprenkeld worden, daarmede wordt de invloed des Hemels aangeduid; daarmede dat dit zou geschieden in de ogen van Farao, wordt aangeduid, dat het zou geschieden in de tegenwoordigheid van hen die bestoken; dat Moscheh dit zou doen, en niet Aharon, komt omdat het Ware onmiddellijk uit het Goddelijke voortgaande die uitwerking bij de bozen vertoont; Moscheh immers is het Ware dat onmiddellijk uit het Goddelijke voortgaat, en Aharon dat wat middellijk voorgaat; men zie n. 7010. Uit deze dingen blijkt wat in den inwendigen zin wordt verstaan onder deze dingen die in dit Vers en in de naastvolgende zijn bevat, dat het namelijk is opdat de vuile en de schandelijke dingen der begeerten met de lasteringen, die worden aangeduid met de zweer, uitbottende met blaren, zouden worden opgewekt; die worden opgewekt wanneer het Goddelijk Ware invloeit en de Hemel dichter nabij komt. Een ieder kan zien dat zulke dingen geenszins aan Moscheh door Jehovah bevolen zouden zijn geweest, indien er niet een hemelse verborgenheid in was, te weten, dat Moscheh gloeiende as van den oven zou nemen, en die sprenkelen naar den hemel; zulke middelen om een uitwerking voort te brengen, zouden nooit door Jehovah zijn bevolen, indien zij niet een hemelse bevatten waarmede zij overeenstemmen. Daaruit kan men zien hoedanig het Woord is, namelijk dat het overvol is van verborgenheden, maar van verborgenheden die niet in den zin der letter uitkomen. Dat de gloeiende as van den oven de valse dingen der begeerten betekent, komt omdat de as is uit verbrande dingen; wat verbrand wordt, zoals eveneens het

vuur zelf, betekent in het Woord in den goeden zin het goede der hemelse aandoeningen, doch in den tegengestelden zin het boze der helse begeerten; dat het vuur die dingen betekent, zie men in n. 934, 1861, 2446, 4906, 5071, 5215, 6314, 6832, 6834, 6849, 7324; en dat de verbranding het boze der begeerten is, n. 1297, 5215. Vandaar komt het, dat de gloeiende as de valse dingen betekent; want de valse dingen zijn uit de boze dingen der begeerten; omdat de boze dingen der begeerten worden aangeduid met het vuur, worden zij ook aangeduid met den oven; de oven is het bevattende, dat meermalen iets eenders insluit als de inhoud. Dat de oven die dingen betekent, staat vast uit deze plaatsen; bij Malachia: “Zie, de dag is komende, *brandende zoals een oven*, en alle hoogmoedigen en al wie boosheid doet, zullen een stoppel zijn, en de komende dag *zal ze in vlam zetten*; Hij zal hun niet laten wortel en tak”, IV: 1; brandend zoals een oven, staat voor de begeerten van het boze; ze in vlam zetten, staat voor met begeerten aansteken. In het Boek Genesis: “Abraham zag heen tegen de aangezichten van Sodom en Amora, en tegen alle aangezichten van het land der vlakke, en hij zag, en er klom een rook op zoals *de rook eens ovens*”, XIX: 28; de rook eens ovens staat voor de valse dingen uit de boze dingen der begeerten; Sodom immers is het boze der begeerten uit de liefde van zich, en Amora is het valse daaruit, n. 2220, 2246, 2322. Bij Johannes: “Uit den put des afgronds klom rook op zoals *de rook eens ovens*”, Apoc. IX: 2; de rook eens ovens staat eender voor de valse dingen uit de boze dingen der begeerten; de put des afgronds voor de hel. Bij Mattheus: “De Zoon des Mensen zal Zijn engelen zenden, die uit Zijn Koninkrijk alle aanstoten zal verzamelen, en hen die de ongerechtigheid doen, en *zal hen in den haard des vuurs zenden*”, XIII: 41, 42; de haard des vuurs staat voor de boze dingen der begeerten; het is immers het vuur der begeerten dat in het Woord wordt verstaan onder het vuur der hel; de liefden zijn ook niets anders dan de vuren des levens; het continue der liefde is de begeerte. Bij Nahum: “Schep u wateren ter belegering, versterk uw vestingen, ga binnen in het slijk, en treed het leem, *herstel den ticheloven*; daar zal u het vuur verteren, het zwaard zal u uitroeien”, III: 14, 15; binnengaan in het slijk, staat voor in het valse; het leem treden, voor het boze, n. 6669; de ticheloven voor de valse dingen die zij verzinnen, en door de bozen worden binnengeworpen, n. 1296, 6669, 7113; het vuur staat voor de begeerte van het boze, n. 1861, 2446, 5071, 5215, 6832, 7324; het zwaard voor de valsheid, n. 4499. Bij Jeremia: “Neem in uw hand grote stenen, en verberg ze in de klei *in den ticheloven*, die aan den ingang is van Farao’s huis in Thachpanches, in de ogen der mannen-Joden; en zeg tot hen: Zie, Ik ben zendende en zal Nebuchadnezar, den koning van Babel,

halen, en Ik zal den troon van hem zetten op deze stenen, die Ik verborgen heb, aldus opdat hij zijn tent uitspanne op dezelve; hij zal komen en het land van Egypte slaan”, XLIII: 9, 10; wat deze dingen betekenen, kan men ook niet weten zonder den inwendigen zin; de grote stenen zijn de valse dingen; de ticheloven is de begeerte van het valse uit het boze; Nebuchadnezar, de koning van Babel, is de verwoester van het ware en het goede; dat diens troon en tent op deze stenen was, wil zeggen dat hij de valse dingen zal doen regeren; het land van Egypte, dat hij zal slaan, is het natuurlijk gemoed.

7520. En Moscheh sprenkele die naar den hemel; dat dit betekent dat die valse dingen aan hen in den Hemel werden getoond, staat vast uit de betekenis van de gloeiende as, zijnde de valse dingen, waarover aanstonds; en uit de betekenis van naar den hemel sprenkelen, zijnde die dingen tonen aan hen in den Hemel. Dat sprenkelen tonen is, is duidelijk, want daarvandaan is de verschijning. Onder den hemel wordt in den inwendigen zin de engellijke Hemel verstaan. Wat deze dingen betekenen, blijkt uit hetgeen vlak boven in n. 7519 is gezegd, namelijk dat door het ware uit het Goddelijke, dat door Moscheh wordt uitgebeeld, de valse dingen der begeerten van hen die bestoken, aan den Hemel werden getoond en geopenbaard, waarvandaan de tegenwoordigheid ervan, en ten gevolge van de tegenwoordigheid het ontstaan van zulke dingen bij de bozen, die worden aangeduid met de zweer, uitbottende met blaren. Dat de gloeiende as [*favilla*] het valse is, kan bevestigd worden uit de plaatsen waar as [*cinis*] wordt genoemd, want de as [*cinis*] is uit eenderen oorsprong, en betekent vandaar iets eenders als de gloeiende as [*favilla*], zoals bij Jesaja, Hfdst. XLIV: 15, 20; Hfdst. LVIII: 5; Jerm. VI: 26; Ezech. XXVII: 30; Hfdst. XXVIII: 18; Jon. III: 6; Psalm CII: 10, II; Job II: 8; Hfdst. XXX: 19.

7521. Tot de ogen van Faraos; dat dit betekent in de tegenwoordigheid, staat zonder ontvouwing vast.

7522. En zij zal zijn tot stof in het gehele land van Egypte; dat dit de verdoemenis dier valse dingen in het natuurlijk gemoed betekent, staat vast uit de betekenis van het stof, zijnde het verdoemde, waarover boven n. 7418; uit de betekenis van de gloeiende as van den oven, die tot stof werd, zijnde de valse dingen der begeerten, waarover vlak boven n. 7519, 7520; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301. Dat het stof het verdoemde is, blijkt behalve uit de plaatsen uit het Woord in n. 7418 aangevoerd, ook uit deze bij Moscheh: “Indien gij niet de stem van Jehovah, uw God, zult hebben gehoorzaamd, vervloekt zult gij zijn in de stad, vervloekt gij in het veld; Jehovah zal tot regen

uws lands geven *teer stof* en *grof stof*; van den hemel zal het op u nederdalen, totdat gij te gronde zijt gericht”, Deut. xxviii: 15, 16, 24.

7523. En zij zal zijn over den mens en over het beest; dat dit betekent die zijn uit het innerlijk en het uiterlijk boze, staat vast uit de betekenis van den mens, zijnde de aandoening van het goede, en in den tegengestelden zin de begeerte van het boze; eender het beest; maar wanneer mens en beest wordt genoemd, dan wordt met den mens de innerlijke aandoening of begeerte aangeduid, en met het beest de uiterlijke, waarover men zie n. 7424. Het innerlijk goede, en eveneens het innerlijk boze, die met den mens worden aangeduid, zijn de dingen die van de bedoeling of van het einddoel zijn, want de bedoeling of het einddoel is het binnenste van den mens; het uiterlijk goede echter, en eveneens het uiterlijk boze, die met het beest worden aangeduid, zijn de dingen die van het denken zijn, en vandaar, wanneer niets in den weg staat, van de handeling. Dat het uiterlijke wordt aangeduid met het beest, komt omdat de mens ten aanzien van zijn uitwendigen of natuurlijken mens niets anders dan een beest is; hij verheugt zich immers in het bezit van eendere begeerten, en eveneens wellusten, alsmede appetijten en zinnen; en dat het innerlijke wordt aangeduid met den mens, komt omdat de mens ten aanzien van den inwendigen of den geestelijken mens een mens is; daar verheugt hij zich in het bezit van aandoeningen van het goede en het ware, zodanige als bij de Engelen in den Hemel zijn, en omdat hij door dezen zijn natuurlijken of dierlijken mens regeert, die een beest is. Dat het beest de aandoening van het goede is, en in den tegengestelden zin de begeerte van het boze, zie men in n. 45, 46, 142, 143, 246, 714, 719, 776, 2179, 2180, 3218, 3519, 5198. Die dingen zijn het welke worden aangeduid met den mens en het beest, ook in de volgende plaatsen; bij Jeremia: “Mijn toorn en Mijn ontsteking is uitgegoten over deze plaats, *over den mens en over het beest*”, vii: 20. Bij denzelfde: “Ik zal de bewoners dezer stad slaan, *en den mens en het beest*; door een grote pest zullen zij sterven”, xxi:6. Bij denzelfde: “Het zal haar land stellen tot verlating, dat er geen inwoner in zal zijn, *van den mens aan tot het beest toe* hebben zij zich verwijderd, zijn zij heengegaan”, l: 3. Bij Ezechiël: “Wanneer een land tegen Mij gezondigd zal hebben, door een overtreding te overtreden, zo zal Ik daaruit *mens en beest* uitroeien”, xiv: 13, 19, 21. Bij denzelfde: “Ik zal Mijn hand uitstrekken over Edom, en Ik zal uit haar uitroeien *mens en beest*, en Ik zal haar tot woestheid stellen”, xxv: 13. Bij Zefanja: “Ik zal *mens en beest* verteren, Ik zal verteren den vogel der hemelen, en de vissen der zee, en de aanstoten met de goddelozen, en Ik zal den *mens* uitroeien van de oppervlakten des lands”, i: 3. De mens en het beest voor het innerlijk en het

uiterlijk goede in de volgende plaatsen; bij Jeremia: “Ik heb gemaakt de aarde, *den mens en het beest*, door Mijn grote kracht”, xxvii: 5. Bij denzelfde: “Zie, de dagen zijn komende, gezegde van Jehovah, waarop Ik bezaaien zal het huis van Israëel en het huis van Jehudah, met *zaad des mensen* en met *zaad des beestes*”, xxxi: 27. Bij denzelfde: “Verlating zal het land zijn, aldus dat er niet *mens en beest* zal zijn”, xxxii: 43. Bij denzelfde: “In de steden van Jehudah, en in de straten van Hierosolyma, die verwoest zijn, *geen mens* en geen inwoner, *en geen beest*”, xxxiii: 10; Hfdst. li: 62. Bij David: “Uw gerechtigheid zoals de bergen Gods, Uw gericht een grote afgrond, *mens en beest* behoudt Gij, Jehovah”, Psalm xxxvi: 7. Omdat met den mens en het beest die dingen werden aangeduid, stierven derhalve “de eerstgeboorten der Egyptenaren, zowel der *mensen* als der *beesten*”, Exod. xii: 29; en werden derhalve geheiligd “de eerstgeboorten, zowel van *mens* als van *beest*”, Num. xviii:15; en derhalve werd eveneens krachtens een heiligen ritus door den koning van Ninive bevolen, “dat zowel *mens* als *beest* zouden vasten, en eveneens met zakken zouden bedekt worden”, Jon. iii: 7, 8.

7524. Tot een zweer, uitbottende met blaren: dat dit de vuile dingen betekent met de lasteringen daaruit, staat vast uit de betekenis van de zweer, zijnde de vuile dingen die uit de boze dingen zijn; en uit de betekenis van de blaren, zijnde de lasteringen die daaruit zijn; de zweren bij den mens in zijn lichaam stemmen overeen met de vuile dingen die uit de boze dingen zijn, en de blaren met de lasteringen; en zij zouden eveneens in elk boos mens zijn, indien hij niet, zolang hij in de wereld is, in den staat was om het goede en het ware des geloofs op te nemen; terwille van dien staat wordt het door den Heer gestuit dat zulke dingen uit de boze dingen losbreken. Dat de zweren de vuile dingen met de lasteringen betekenen, blijkt ook bij Johannes: “De eerste Engel goot zijn fiool uit op de aarde, en er werd *een boze en schadelijke zweer* in de mensen die het merkteken van het beest hadden. De vijfde Engel goot zijn fiool uit op den troon van het beest, en *zij lasterden den God des Hemels* vanwege de lasten en *vanwege hun zweren*”, Apoc. xvi: 2, ii. En bij Moscheh: “*Jehovah zal u slaan met de zweer van Egypte*, en met spenen, en met droge schurft, en met krauwsel, zodat gij niet kunt genezen; waardoor gij onzinnig zult worden vanwege den aanblik der ogen waarmede gij zult aanschouwen. Jehovah zal u slaan met een *boze zweer* op de knieën en op de dijen, waarvan gij niet kunt genezen. Jehovah zal heenvoeren u en uw koning dien gij over u zult stellen, tot een natie die gij niet gekend hebt”, Deut. xxviii: 27, 34, 35, 36; de zweer van Egypte staat voor de vuile dingen met de lasteringen; en omdat de lasteringen eveneens worden aangeduid, wordt er gezegd dat hij onzinnig

zal worden vanwege den aanblik der ogen; hij die immers God lastert, is onzinnig; de geslachten der zweren zijn spenen, droge schurft, krauwsel, en deze betekenen even zovele geslachten van de valse dingen uit de boze dingen; bijna het eendere wordt aangeduid met de zweren op de knieën en de dijen; en omdat zij de valse dingen betekenen, volgt onmiddellijk dat de koning dien zij zullen aanstellen, zal worden heengevoerd; met den koning immers wordt het ware aangeduid, en in den tegengestelden zin het valse, n. 1672, 2015, 2069, 3009, 4581, 4966, 5044, 6148. De zweren der melaatsheid, zoals het gezwel, de etterbuil, de puist, de brand, de hoofdschurft, de vlecht, die worden genoemd in Levit. XIII: 1 tot het einde, zijn eveneens zulke dingen, want de melaatsheid is in den geestelijken zin de ontwijding van het ware, n. 6963. Dat ook de *wonden* zulke dingen betekenen, blijkt bij Jesaja: “Van de voetzool af tot het hoofd toe is in hetzelfde niet de ongereptheid, *wond* en striem en verse plage; zij zijn niet uitgedrukt, en niet verbonden, en niet met olie verzacht”, 1: 6; en bij David: “Mijn ongerechtigheden zijn over mijn hoofd gegaan; *mijn wonden zijn geheel verrot, weggekwijsd*, vanwege mijn dwaasheid”, Psalm XXXVIII: 5, 6.

7525. In het gehele land van Egypte; dat dit het natuurlijk gemoed is, zie men vlak boven in n. 7522.

7526. En zij namen gloeiende as van den oven; dat dit de valse dingen der begeerten betekent, staat vast uit de betekenis van de gloeiende as van den oven, zijnde de valse dingen der begeerten, waarover boven n. 7519.

7527. En zij stelden zich voor Farao; dat dit betekent in de tegenwoordigheid van hen die bestoken, staat vast uit de betekenis van zich voor iemand stellen, zijnde in de tegenwoordigheid; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die bestoken, waarover n. 7107, 7110, 7126, 7142, 7220, 7228.

7528. En Moscheh sprenkelde die naar den hemel; dat dit betekent die valse dingen getoond aan hen in den Hemel, staat vast uit hetgeen boven is gezegd in n. 7520, waar eendere woorden staan.

7529. En er werd een zweer der blaren, uitbottende in den mens en in het beest; dat dit de vuile dingen betekent met de lasteringen uit het innerlijk en het uiterlijk boze, staat vast uit de betekenis van de zweer der blaren, zijnde de valse dingen met de lasteringen, waarover boven n. 7524; en uit de betekenis van den mens en het beest, zijnde het innerlijk en het uiterlijk boze, waarover ook boven n. 7523.

7530. En de magiërs konden niet staan voor Moscheh vanwege de zweer; dat dit betekent dat degenen niet tegenwoordig konden zijn die de Goddelijke Orde hadden misbruikt door iets eenders af te beelden in den uitwendigen

vorm, staat vast uit de betekenis van niet voor iemand kunnen staan, zijnde niet tegenwoordig kunnen zijn; en uit de betekenis van de magiërs, zijnde zij die de Goddelijke Orde misbruiken door iets eenders in den uitwendigen vorm af te beelden, waarover n. 7269, 7337; en uit de betekenis van de zweer, zijnde de vuile dingen met de lasteringen, waarover boven n. 7524.

7531. Omdat de zweer was in de magiërs; dat dit betekent dat eendere vuile dingen uit hen voortgingen, staat vast uit hetgeen nu boven in n. 7530 is gezegd.

7532. En in al de Egyptenaren; dat dit betekent zoals in hen die bestormen, staat vast uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde zij die bestoken, waarover n. 7097, 7317.

7533. En Jehovah verstijfde het hart van Farao; dat dit betekent dat zij hardnekkig volhielden, staat vast uit de betekenis van het verstijfd, verhard, en verzwaard worden van het hart, zijnde de halsstarrigheid, waarover n. 7272, 7300, 7305. Dat er wordt gezegd dat Jehovah diens hart verstijfde, betekent in den inwendigen zin dat niet Jehovah, maar zij hun hart verstijfden, dat is, hardnekkig volhielden; het is immers het boze bij den mens dat hem verstijft of halsstarrig maakt tegen de Goddelijke dingen, en het boze komt uit den mens, en het vloeit in uit de hel, niet echter uit den Hemel; door den Hemel uit den Heer vloeit niets anders in dan het goede; niet kan uit het goede, te minder uit het eigenlijke Goede Zelf, het boze voortgaan; het boze gaat voort uit zijn oorsprongen, namelijk uit de dingen die strijdig zijn met de liefde tot God en de liefde jegens den naaste; zulke oorsprongen zijn er bij den mens, en geenszins bij God. Daaruit blijkt dat waar wordt gezegd in het Woord dat God het boze berokkent, dit gezegd is volgens den schijn; maar over deze dingen zie men n.2447, 6991, 6997.

7534. En hij hoorde niet naar hen; dat dit betekent dat zij niet gehoorzaamden, staat vast uit de betekenis van niet naar iemand horen, zijnde niet gehoorzamen, zoals eveneens in n. 7224, 7275, 7301, 7337, 7413.

7535. Gelijk als Jehovah tot Moscheh sprak; dit betekent volgens de voorzegging, zoals eerder n. 7302, 7340, 7414, 7432.

7536. Vers 13 tot 18. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Sta morgen vroeg op, en stel u voor Farao, en zeg tot hem: Aldus zeide Jehovah, de God der Hebreëen: Zend Mijn volk heen, opdat zij Mij dienen. Omdat ditmaal Ik ben zendende al Mijn plagen in uw hart, en in uw knechten, en in uw volk, deswege opdat gij weet dat er geen is zoals Ik in het ganse land. Omdat Ik nu Mijn hand zou zenden, en u en uw volk slaan met pest, en gij van het land uitgeroeid zoudt worden. Maar toch terwille van dit heb Ik u doen staan, om u Mijn kracht te doen zien, en deswege opdat*

Mijn Naam verteld worde in het ganse land. Nog verheft gij u tegen Mijn volk, in zoverre gij hen niet heenzendt. Zie, Ik doe regenen omtrent den tijd morgen een zeer zwaren hagel, welke niet geweest is zoals die in Egypte van den dag af dat het gegrond is, en tot nu toe. En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent wederom een onderricht daaromtrent wat er moet gehandeld worden; sta morgen vroeg op, en stel u voor Farao, betekent de verheffing van de aandacht dergenen die bestoken, door de tegenwoordigheid; en zeg tot hem: Aldus zeide Jehovah, de God der Hebreëen, betekent het bevel door den Heer, Die de God der Kerk is; zend Mijn volk heen, en laten zij Mij dienen, betekent dat zij degenen zouden verlaten die van de geestelijke Kerk zijn, opdat zij den Heer hun God vereren; omdat ditmaal Ik ben zende al Mijn plagen, betekent dat het zou kunnen gebeuren, dat alle boze dingen die zouden komen, tegelijk op hen zouden instormen; in uw hart, betekent in het binnenste; in uw knechten, en in uw volk, betekent in alle en de afzonderlijke dingen; deswege opdat gij weet dat er geen is zoals Ik in het ganse land, betekent aan hen bekend vandaar dat de Heer de allene God is; omdat Ik nu Mijn hand zou zenden, betekent dat alle gemeenschap weggenomen zou kunnen worden; en u en uw volk slaan met pest, betekent aldus de totale verwoesting; en gij van het land uitgeroeid zoudt worden, betekent dat zo niet langer de gemeenschap zou zijn door de dingen die der Kerk zijn; maar toch terwille van dit heb Ik u doen staan, betekent dat de gemeenschap nog zou aanhouden, en zij de staten krachtens de orde zouden doorlopen; om u Mijn kracht te doen zien, betekent opdat zij bemerken hoe groot de Goddelijke macht is; en deswege opdat Mijn Naam verteld worde in het ganse land, betekent opdat zo de Heer erkend worde als de allene God daar waar de Kerk is; nog verheft gij u tegen Mijn volk, betekent omdat hij nog niet daarvan aflat degenen te bestoken die in het ware en het goede zijn; in zoverre gij hen niet heenzendt, betekent en hen nog niet verlaat; zie, Ik doe regenen omtrent den tijd morgen een zeer zwaren hagel, betekent de valse dingen die alle dingen der Kerk bij hen vernietigen; welke niet is geweest zoals die in Egypte van den dag af dat het gegrond is, en tot nu toe, betekent dat een zodanige vernietiging niet bij anderen in het natuurlijk gemoed is.

7537. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit wederom een onderricht betekent daaromtrent wat er moet gehandeld worden, zie men boven in n. 7517.

7538. Sta morgen vroeg op, en stel u voor Farao; dat dit de verheffing betekent van de aandacht dergenen die bestoken, door de tegenwoordigheid, staat vast uit de betekenis van morgen vroeg opstaan, waarover n. 7435; uit de betekenis van zich stellen voor iemand, zijnde de tegenwoordigheid, waarover n. 7527;

en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die bestoken, waarover n. 7107, 7110, 7126, 7142, 7220, 7228.

7539. En zeg tot hem: Aldus zeide Jehovah, de God der Hebreën; dat dit het bevel door den Heer betekent, Die de God der Kerk is, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het geschiedt door Jehovah of den Heer tot hen die in de boze dingen zijn en bestoken, zijnde het bevel, zoals in n. 7036, 7310; uit de betekenis van de Hebreën, zijnde zij die van de Kerk zijn, aldus de Kerk; waarover n. 6675, 6684, 6738; dat het waar Jehovah in het Woord wordt genoemd, de Heer is Die wordt verstaan, zie men in n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6280, 6281, 6303, 6905, 6945, 6956; aldus is Jehovah de God der Hebreën de Heer, Die de God der Kerk is.

7540. Zend Mijn volk heen, en laten zij Mij dienen; dat dit betekent dat zij degenen zouden verlaten die van de geestelijke Kerk zijn, opdat zij den Heer hun God vereren, zie men boven in n. 7500, waar eendere woorden staan.

7541. Omdat ditmaal Ik ben zendende al Mijn plagen; dat dit betekent dat het zou kunnen gebeuren dat alle boze dingen die zouden komen, tegelijk op hen zouden instormen, staat vast uit de betekenis van de plagen, zijnde de boze dingen, hier de boze dingen die zouden komen, totdat zij geheel en al in de hel zouden worden geworpen; en daarom wordt er gezegd alle plagen; en uit de betekenis van zenden, zijnde instormen; de plagen of de boze dingen worden immers niet door Jehovah of den Heer binnengelaten, maar zij stormen binnen uit het boze zelf; het boze immers draagt in het andere leven de straf met zich, en heeft haar als het ware in zich, n. 696, 697, 1857, 6559; vandaar komt het, dat met Ik ben zendende al Mijn plagen, wordt aangeduid dat alle boze dingen op hen zouden instormen. Het is volgens de orde dat de ene plaag de andere volgt, en de bozen zo geleidelijk in de hel worden geworpen; en daarom wordt hier gezegd, dat het zou kunnen geschieden dat zij tegelijk zouden binnenstormen. Omdat de mens der Kerk geen erkentenis heeft aangaande den staat des levens na den dood, gelooft hij dat de mens na het leven in het lichaam terstond of in den Hemel verheven, of in de hel geworpen wordt, terwijl dit toch geleidelijk geschiedt, hoewel dit geschiedt met veel verscheidenheid ten aanzien van de tijden en ten aanzien van de staten; bij de goeden, die in den Hemel moeten geheven worden, wordt geleidelijk het boze gescheiden, en zij worden met goede dingen gevuld volgens het in de wereld verworven vermogen van opnemen; en bij de bozen, die in de hel moeten geworpen worden, wordt geleidelijk het goede gescheiden, en zij worden geleidelijk met de boze dingen gevuld volgens het in de wereld verworven vermogen van opnemen. Bovendien treedt de mens in

het andere leven nieuwe staten binnen, en ondergaat hij veranderingen; zij die in den Hemel worden geheven, en daarna wanneer zij verheven zijn, worden vervolmaakt tot in het eeuwige; zij echter die in de hel worden geworpen, en daarna wanneer zij daarin geworpen zijn, verduren aanhoudend zwaardere boze dingen, en dit totdat zij het niet meer wagen iemand het boze aan te doen; en daarna blijven zij in de hel tot in het eeuwige; zij kunnen niet daaruit gehaald worden, omdat het hun niet kan gegeven worden om iemand het goede te willen, maar alleen om iemand niet het boze te doen uit de vrees voor straf, terwijl toch steeds de begeerte aanblijft.

7542. In uw hart; dat dit betekent in het binnenste, staat vast uit de betekenis van het hart, zijnde dat wat des wils is, aldus hetgeen der liefde is, waarover n. 2930, 3313, 3888, 3889; bijgevolg hetgeen van het leven zelf is, want de liefde maakt, omdat zij des wils is, het leven zelf; vandaar komt het dat met het hart het binnenste wordt aangeduid. Het binnenste bij de goeden is de liefde tot den Heer en de liefde jegens den naaste; het binnenste bij de bozen echter is de liefde van zich en de liefde van de wereld; het is dit binnenste dat hier wordt verstaan; de dingen die rondom het binnenste zijn, en als het ware de omtrekken samenstellen, zijn de boze dingen met de valse dingen die begunstigen; en deze zijn in die orde gesteld waarin zij begunstigen. In het andere leven worden deze dingen afgewikkeld volgens de orde waarin zij geschikt zijn; eerst gaan de dingen voort die de laatste omtrekken innemen, daarna die welke de meer innerlijke innemen, en ten slotte wordt het binnenste geopenbaard; vandaar komt het, dat de mens in het andere leven verscheidene staten doorloopt, en dat de bozen bij graden geleidelijk op de plagen inlopen, voordat zij in de hel worden geworpen, volgens de dingen die vlak boven zijn gezegd. Het binnenste tot hetwelk zij ten slotte geraken, is de hel zelf bij hen, want het is het boze zelf dat van hun liefde was geweest, aldus het einddoel terwille waarvan zij alle dingen hadden bedreven, en dat zij in de wereld het diepst van binnen hadden verborgen.

7543. In uw knechten, en in uw volk; dat dit betekent in alle en de afzonderlijke dingen, staat vast uit de betekenis van de knechten en van het volk, zijnde allen en de afzonderlijken, aldus alle en de afzonderlijke dingen, waarover n. 7396.

7544. Opdat gij weet dat er geen is zoals Ik in het ganse land; dat dit betekent aan hen bekend vandaar dat de Heer de allene God is, staat vast uit de dingen die boven zijn gezegd, n. 7401.

7545. Omdat Ik nu Mijn hand zou zenden; dat dit betekent dat de gemeenschap weggenomen zou kunnen worden, staat vast uit de betekenis

van de hand, zijnde de macht, waarover n. 4931 tot 4937, 6292, 6947, 7188, 7189, 7518; en dat de hand van Jehovah de almacht is, n. 878, 3387, 7518; vandaar is de hand zenden, de macht tonen, en uit de almacht dat doen; die almacht wordt daarmede beschreven dat Hij alle plagen zou kunnen zenden in zijn hart, in zijn knechten, en in zijn volk, waarmede wordt aangeduid dat alle boze dingen tegelijk zouden binnenstormen, en dat zo de gemeenschap met de dingen die in den Hemel zijn, zou worden weggenomen. Het is dit van de macht dat hier met die woorden wordt aangeduid. Hoe het met deze gemeenschap is gesteld, is eerder gezegd, namelijk dat zij die de rechtschapenen in het andere leven bestoken, degenen zijn die in de wereld in de Kerk zijn geweest, en het Woord hebben gelezen, en de leerstellige dingen van het geloof hunner Kerk hebben geweten, en eveneens die hebben beleden, maar het leven van het boze hebben geleefd; zolang zij in het andere leven de dingen onthouden die des geloofs zijn, hebben zij gemeenschap met den Hemel, en zolang kunnen zij niet in de hel worden afgeworpen; weswege het die dingen zijn welke hun bij graden worden afgenomen; en wanneer deze zijn afgenomen, zo hebben zij niet langer dat wat hen opgeheven houdt, maar dan vallen zij zoals gewichten zonder ondersteuning, of zoals vogels met afgesneden vleugels, naar beneden, of in de diepte. Uit deze dingen blijkt, wat daaronder wordt verstaan dat hun de gemeenschap wordt afgenomen.

7546. En u en uw volk slaan met pest; dat dit aldus de totale verwoesting betekent, staat vast uit de betekenis van de pest, zijnde de verwoesting van het goede en het ware, waarover n. 7505; hier de totale verwoesting, omdat er wordt gezegd dat Farao en diens volk daarmede geslagen zou worden; tevoren echter in het. derde Vers, dat het vee geslagen zou worden; vandaar wordt daar met de pest niet de totale verwoesting aangeduid, maar de verwoesting in het algemeen ten aanzien van de dingen die van het ware en het goede der Kerk zijn, en die buiten zijn.

7547. En gij van het land uitgeroeid zoudt worden; dat dit betekent dat zo niet langer de gemeenschap zou zijn door de dingen die der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van uitgeroeid worden, wanneer het wordt gezegd van de dingen die der Kerk zijn, zijnde afgescheiden worden; en wanneer zij worden afgescheiden, of wanneer er langer geen gemeenschap is door de dingen die der Kerk zijn met den Hemel, dan valt die mens in de hel, hetgeen is uitgeroeid worden; men zie boven n. 7545; en uit de betekenis van het land, zijnde de Kerk, waarover n. 662, 1067, 1262, 1733, 1850, 2117, 2118 einde, 2571, 2928, 3355, 4535, 4447, 5577.

7548. Maar toch terwille van dit heb Ik u doen staan; dat dit betekent dat de gemeenschap nog zou aanhouden, en zij de staten krachtens de orde zouden doorlopen, staat vast uit de betekenis van doen staan, wanneer het wordt gezegd aangaande de plagen of de boze dingen, dat zij niet tegelijk zouden binnenstormen, n. 7541, en aangaande de gemeenschap met den Hemel, dat hun die niet zou worden afgenomen, n. 7545, zijnde dat de gemeenschap nog zou aanhouden, bijgevolg dat zij de staten krachtens de orde zouden doorlopen, dat is, dat zij bij graden geleidelijk zouden verwoest worden, n. 7541.

7549. Om u Mijn kracht te doen zien; dat dit betekent opdat zij bemerken hoe groot de Goddelijke macht is, staat zonder ontvouwing vast.

7550. En deswege opdat Mijn Naam verteld worde in het ganse land; dat dit betekent dat zo de Heer erkend worde als de allene God daar waar de Kerk is, staat vast uit de betekenis van den Naam, zijnde het al in één samenvatting waarmede de Heer wordt vereerd, waarover n. 2724, 3006, 6674; en omdat het wezenlijkste van den eredienst de erkenning is dat de Heer de allene God is, en dat Zijn Menselijke Goddelijk is, en dat uit Hetzelve het al des geloofs en der liefde voortgaat, wordt daarom met het verteld worden van den Naam van Jehovah aangeduid dat de Heer als de allene God moet worden erkend; dat het Goddelijk Menselijke des Heren de Naam van Jehovah is, zie men in n. 2628, 6887; en uit de betekenis van het land, zijnde de Kerk, waarover vlak boven n. 7547. Dat Jehovah of de Heer hier en in verscheidene andere plaatsen wil dat Zijn Kracht en Macht verschijnt, en dat Zijn Naam worde verteld, en elders dat Hij nederig worde vereerd en aangebeden, heeft den schijn alsof Hij vertoon wil maken met Zijn Heerlijkheid, en alsof Hij de aanbidding terwille van Zich liefheeft; maar hiermede is het geheel en al anders gesteld; het is niet terwille van Zichzelf, maar terwille van het menselijk geslacht, niet uit zelfverheerlijking, maar uit de liefde; Hij wil immers met het menselijk geslacht worden verbonden, en aan hetzelve het eeuwige leven en de eeuwige gelukzaligheid geven; en dit kan niet geschieden, tenzij de mens in een nederigen eredienst is; en een nederige eredienst is er niet indien de mens niet erkent en gelooft, dat hijzelf stof en as is, dat is, niet dan alleen het boze, en dat Jehovah of de Heer de Grootste en de Heiligste is, en dat hij het niet waagt om Hem te naderen uit zichzelf; wanneer de mens in zulk een nederigen eredienst is, dan kan de Heer met het leven Zijner liefde invloeden, en den Hemel en de eeuwige gelukzaligheid geven. Dit is de oorzaak waarom Jehovah of de Heer zo grotelijks Zijn Macht en Heerlijkheid in het Woord verheft.

7551. Nog verheft gij u tegen Mijn volk; dat dit betekent omdat hij nog niet daarvan afaat degenen te bestoken die in het ware en het goede zijn, staat vast uit de betekenis van zich nog verheffen, zijnde nog niet daarvan aflaten om te bestoken; want zij die bestoken, geloven dat zij heersen over hen die bestookt worden, wanneer zij hen in angst en nog niet bevrijd zien, voorts wanneer zij zichzelf gewaarschuwd zien; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, die hier Mijn volk zijn, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, of, wat het zelfde is, zij die in het ware en het goede zijn, waarover n. 4286, 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223.

7552. In zoverre gij hen niet heenzendt; dat dit betekent, en hen nog niet verlaat, staat vast uit de betekenis van heenzendende, zijnde verlaten, zoals eerder ettelijke malen.

7553. En Ik doe regenen omtrent den tijd morgen een zeer zwaren hagel; dat dit betekent de valse dingen die alle dingen der Kerk bij hen vernietigen, staat vast uit de betekenis van den regen van hagel, zijnde de valse dingen uit het boze, die de ware en de goede dingen des geloofs vernietigen, aldus de dingen die der Kerk zijn. Dat de regen van hagel die dingen betekent, komt omdat zij zoals stenen zijn, en zowel de mensen als de beesten vernietigen, voorts de opbrengsten des velds, en eveneens omdat zij koud zijn. De regen betekent in het algemeen den zegen, en in den tegengestelden zin de vervloeking, n. 2445; wanneer hij den zegen betekent, betekent hij den invloed en de opneming van het ware dat des geloofs, en van het goede dat der naastenliefde is, want dat is de zegen; wanneer hij echter de vervloeking betekent, betekent hij het valse dat tegen het ware des geloofs is, en het boze dat tegen het goede der naastenliefde is, want deze zijn de vervloeking; de regen van hagel echter betekent in het algemeen de vervloeking, welke die is van het valse uit het boze, en wel van het valse uit het boze tegen de ware en de goede dingen der Kerk; deze betekent de regen van hagel in de volgende plaatsen; bij Ezechiël: "Ik zal met Gog twisten door pest en door bloed; en Ik zal een overstromenden regen en *hagelstenen*, vuur en zwavel doen regenen op hem, en op zijn vleugelen, en op de vele volken die met hem zijn", xxxviii: 22; Gog staat voor den uitwendigen eredienst gescheiden van den inwendigen, aldus voor hen die in de uitwendige dingen het al van den Goddelijken eredienst stellen, terwijl de naastenliefde is uitgeblust; de *hagelstenen* staan voor de valse dingen uit het boze. Bij denzelfde: "Mijn hand zij tegen de profeten die ijdelheid zien en leugen voorzeggen; zeg tot hen die het loze pleisteren, dat hij vallen zal; er zal een overstromende regen geschieden, waarbij gij, o *hagelstenen*, zult vallen, en een wind van stormen zal

doorbreken”, XIII: 9, II; de profeten die ijdelheid en leugen voorzeggen, staan voor hen die de boze en de valse dingen leren; zij die het loze pleisteren, staan voor hen die valse dingen verzinnen, en ze zoals waarschijnlijk maken; en dezen worden hagelstenen genoemd vanwege de valse dingen; maar de hagel wordt hier en in de boven aangevoerde plaats in de oorspronkelijke taal met een ander woord uitgedrukt, dat groten hagel betekent. Bij Jesaja: “Dan zal Jehovah de heerlijkheid Zijner stem doen horen, en de arm van Hem zal de rust zien, in de verontwaardiging des toorns, en een vlam van verterend vuur, met verstrooiing en overstroming, en *hagelsteen*”, xxx: 30, 31; de hagelsteen staat voor de verwoesting van het ware door de valse dingen. Bij denzelfde: “Zie, sterk en fors is de Heer, zoals een *overstroming van hagel*, een storm van slachting, zoals een overstroming van sterke overstromende wateren zal Hij ter aarde nederwerpen met de hand; *de hagel zal de toevlucht der leugen omkeren*, en de schuilplaats der wateren zullen zij overstromen”, xxviii: 2, 17; de overstroming staat voor de onderdompeling in de valse dingen, en zo voor de verwoesting van het ware, n. 705, 739, 790, 5725, 6853; de overstroming van hagel staat voor de vernietiging van het ware door de valse dingen. Bij David: “*Hij sloeg met hagel hun wijnstok*, en *hun wilde vijgebomen met zwaren hagel*; en *Hij gaf hun beest aan den hagel over*, en hun kudden vee aan de vurige kolen; Hij zond onder hen de ontsteking Zijns toorns”, Psalm lxxviii: 47, 48, 49. Bij denzelfde: “*Hij maakte hun regens tot hagel*, vlammig vuur in hun land, en Hij sloeg hun wijnstok en hun vijgeboom, en Hij verbrak den boom hunner grens”, Psalm cv: 32, 33; de hagel en de regen staat voor de verwoesting van het ware en het goede door de valse dingen uit het boze, de wijnstok voor het ware en het goede der inwendige Kerk, de vijgeboom voor de ware en goede dingen der uitwendige Kerk. Bij denzelfde: “Die sneeuw geeft zoals wol, den rijm strooit zoals stof, *die Zijn hagel heenwerpt zoals stukken*; wie zal bestaan voor Zijn koude”, Psalm cxlvii: 16, 17; de hagel voor de valse dingen uit de boze dingen. Bij denzelfde: “Duisternis zette Hij tot Zijn schuilplaats, Zijn omtrekken tot Zijn tent, de duisternis der wateren, de wolken der hemelen; van den glans vóór Hem gingen de wolken voorbij, *met hagel en kolen van vuur*; Jehovah donderde in de hemelen, en de Allerhoogste gaf Zijn stem, *hagel en kolen van vuur*, aldus dat Hij pijlen uitzond en hen verstrooide”, Psalm xviii: 12, 13, 14, 15; de hagel staat voor de valse dingen uit de boze dingen, die de ware en de goede dingen verwoesten. Bij Johannes: “De eerste Engel heeft gebazuind, en *er is geworden hagel en vuur gemengd met bloed*, en het viel op de aarde, aldus dat het derde deel der bomen is verbrand, en al het groene gras is verzengd”, Apoc. viii: 7; de hagel staat voor de valse dingen

uit het boze; het vuur gemengd met bloed staat voor het boze der begeerten met de vervalste ware dingen; de bomen die zijn verbrand, staan voor de erkenningen van het ware, te gronde gericht door het boze der begeerten; het groene gras, dat is verzengd, staat voor de wetenschappelijke dingen van het ware, evenzo te gronde gericht; dat het vuur het boze der begeerten is, zie men in n. 1297, 1861, 2446, 5071, 5115, 6314, 6832, 7324; dat het bloed het vervalste ware is, n. 4735, 6978, 7317, 7326; dat de bomen de erkenningen zijn, n. 2722 einde, 2972. Bij Joschua: “Het geschiedde toen zij vluchtten voor Israël, in den afgang van Bethchoron, toen wierp Jehovah op hen *grote stenen uit de hemelen*, tot Aseka toe, opdat zij stierven; *daar waren er meer die van de hagelstenen stierven*, dan die de zonen Israëls doodden met het zwaard”, x: 11; daar wordt gehandeld over de vijf koningen die tegen Gibeon waren; door die koningen en door hun volk werden degenen uitgebeeld die in de valse dingen uit de boze dingen zijn; vandaar stierven zij door de hagelstenen; de stukken hagel worden stenen geheten, omdat stenen ook valse dingen betekenen. Uit deze dingen blijkt wat met den hagel en den hagelregen wordt aangeduid, namelijk de valse dingen uit de boze dingen; en omdat deze worden aangeduid, wordt de verwoesting van het ware en goede aangeduid, want door de valse dingen uit de boze geschiedt die verwoesting.

7554. Welke niet is geweest zoals die in Egypte, van den dag af dat het gegrond is, en tot nu toe; dat dit betekent dat een zodanige vernietiging niet bij anderen in het natuurlijk gemoed is, staat vast uit de betekenis van den hagelregen, met betrekking waartoe deze dingen worden gezegd, zijnde de vernietiging van het ware door de valse dingen, waarover vlak boven n. 7553; uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301. Dat van den dag af dat het gegrond is, en tot nu toe, is dat er bij anderen een zodanige niet is, komt omdat de dag den staat betekent, en de grondvesting het hoedanige ervan, en Egypte het natuurlijk gemoed in het algemeen. Dat een zodanige vernietiging niet bij anderen is, hoedanig zij is bij hen die de rechtschapenen in het andere leven bestoken, komt omdat zij die bestoken, in de wereld van de Kerk zijn geweest, n. 7317, 7502; het zijn degenen die het geheugen, dat van het natuurlijk gemoed is, hebben gevuld met zulke dingen die des geloofs uit het Woord, en uit de leer hunner Kerk zijn, en toch tegen die hebben geleefd; en daarom worden, wanneer die worden verwoest, dan de dingen die des geloofs zijn, uitgerukt en tegelijk zeer vele dingen die daarmede samenhangen; vandaar diepe en afgrijselijke holten en groeven; de boze dingen der begeerten kunnen niet anders dan ook op ene of andere wijze daaraan toegevoegd zijn, en eveneens de valse

dingen; omdat deze en gene dingen niet tezamen kunnen zijn, is het duidelijk dat zij, indien zij niet gescheiden kunnen worden, naar de grenzen worden uitgeworpen, waarvandaan van binnen leegten ontstaan, die erg stinken; alle kwalijkriekendheid immers is uit boze dingen vermengd met goede dingen, en uit valse dingen gemengd met ware dingen; deze dingen vinden niet plaats bij hen die buiten de Kerk zijn, want zij hebben niets aangaande de ware dingen uit het Woord geweten. Dit wordt daarmede aangeduid dat een zodanige vernietiging niet bij anderen in het natuurlijk gemoed is.

7555. *Vers 19, 20, 2 1. En nu, zend, vergader uw vee, en al wat gij in het veld hebt; alle mens en beest dat in het veld gevonden zal worden, en niet in het huis verzameld zal worden, en de hagel zal op die nederdalen, en zij zullen sterven. En die het woord van Jehovah vreesde onder Farao's knechten, die deed zijn knechten en zijn vee tot de huizen vluchten. En die zijn hart niet zette tot het woord van Jehovah, en hij liet zijn knechten en zijn vee in het veld.* En nu, zend, vergader uw vee, betekent dat het ware van het goede verzameld moet worden; en al wat gij in het veld hebt, betekent hetgeen der Kerk is; alle mens en beest, betekent het innerlijk en het uiterlijk goede; dat in het veld gevonden zal worden, betekent hetgeen der Kerk is; en niet in het huis verzameld zal worden, betekent hetgeen niet wordt bewaard; en de hagel zal op die nederdalen, en zij zullen sterven, betekent dat het door het valse geheel en al vernietigd zal worden; en die het woord van Jehovah vreesde onder Farao's knechten, betekent de dingen in het natuurlijk gemoed die des Heren waren; die deed zijn knechten en zijn vee tot de huizen vluchten, betekent dat zij werden weggeborgen en bewaard in de innerlijke dingen; en die zijn hart niet zette tot het woord van Jehovah, betekent de dingen die niet van den Heer waren; en hij liet zijn knechten en zijn vee in het veld, betekent dat zij niet werden weggeborgen en bewaard.

7556. En nu, zend, vergader uw vee; dat dit betekent dat het ware van het goede verzameld moet worden, staat vast uit de betekenis van vergaderen, zijnde verzamelen; en uit de betekenis van het vee, zijnde het goede van het ware, en eveneens het ware van het goede, waarover n. 6016, 6045; wat het ware van het goede en het goede van het ware is, zie men in n. 2063, 3295, 3332, 3669, 3688, 3882, 4337, 4353, 4390, 5526, 5733. In dit Vers en in de beide volgende wordt gehandeld over het goede en het ware, die door den Heer worden bewaard, ook bij de bozen; het goede en het ware immers die niet aan de boze en de valse dingen zijn toegevoegd, worden niet verwoest, maar door den Heer weggeborgen in de innerlijke dingen, en naderhand ten gebruike tevoorschijn gehaald; de bewaring van het goede en het ware bij den

mens door den Heer, wordt met de overblijfselen in het Woord aangeduid, waarover men zie n. 468, 530, 560, 561, 576, 661, 798, 1738, 1906, 2284, 5135, 5342, 5344, 5897,

7557. En al wat gij in het veld hebt; dat dit betekent hetgeen der Kerk is, staat vast uit de betekenis van het veld, zijnde de Kerk, waarover n. 2971, 3317, 3766, 4440, 4443, 7502.

7558. Alle mens en beest; dat dit het innerlijk en het uiterlijk goede betekent, staat vast uit de betekenis van den mens en het beest, zijnde het innerlijk en het uiterlijk goede, waarover boven n. 7424, 7523.

7559. Dat in het veld gevonden zal worden; dat dit betekent hetgeen der Kerk is, staat vast uit de betekenis van het veld, zijnde de Kerk, waarover vlak boven n. 7557.

7560. En niet in het huis verzameld zal worden; dat dit betekent hetgeen niet wordt bewaard, staat vast uit de betekenis van niet in het huis verzameld worden, zijnde niet bewaard worden; het huis immers is het innerlijk-natuurlijk gemoed, waar het goede met het ware is; voorts is het eveneens het redelijk gemoed, en aldus de mens zelf, waarover n. 3538, 4973, 5023, 7353; vandaar is in het huis verzameld worden, naar binnen toe verzameld en daar weggeborgen worden. Dat het goede en het ware van binnen worden weggeborgen, en daar bewaard door den Heer, ook bij de bozen, is opdat er nochtans iets menselijks over zij; de mens immers is zonder die dingen niet een mens; de dingen immers die worden weggeborgen en bewaard, zijn het goede en het ware; door deze is er gemeenschap met den Hemel; en zoveel van gemeenschap als de mens met den Hemel heeft, zoveel is hij mens. Er is weliswaar een gemeenschap van de bozen, ook van hen die in de hel zijn, met den Hemel, maar niet enige verbinding door het goede en het ware, want zodra het goede en het ware nedervloeien uit den Hemel, en in de hel komen, worden die verkeerd in het boze en het valse; vandaar wordt de verbinding dadelijk verbroken; een zodanige gemeenschap is het; doch door het goede en het ware die in de innerlijke dingen worden weggeborgen en bewaard, is er verbinding; maar de ware en de goede dingen daar bij de bozen bewerken niet meer dan dat zij kunnen redeneren en uit het zinlijke denken en vandaar spreken, en zo het valse bevestigen, en het boze verdedigen; meer kan niet uit de bij hen weggeborgen en bewaarde goede en ware dingen uitgelaten worden, want indien er meer werd uitgelaten, zouden de ware en de goede dingen vergaan, en zo zouden zij niets menselijks over hebben.

7561. En de hagel zal op die nederdalen, en zij zullen sterven; dat dit betekent dat het door het valse geheel en al vernietigd zal worden, namelijk dat wat

der Kerk is, staat vast uit de betekenis van den hagel, zijnde het valse uit het boze, en vandaar de verwoesting van het goede en het ware door de valse dingen, waarover n. 7553; en uit de betekenis van sterven, zijnde ophouden te zijn, waarover n. 494, 6587, 6593; en omdat het wordt gezegd aangaande de verwoesting van het goede en het ware, is het vernietigd worden.

7562. En die het woord van Jehovah vreesde onder Farao's knechten; dat dit de dingen in het natuurlijk gemoed betekent die des Heren waren, staat vast uit de betekenis van hem die het woord van Jehovah vreest, zijnde de dingen die des Heren zijn; onder hem die vreest wordt immers in den inwendigen zin niet een persoon verstaan die vreest, maar een zaak; dat in den Hemel de idee van een persoon wordt verkeerdt in de idee van een zaak, zie men in n. 5225, 5287, 5434; daarom wordt onder hem die het woord van Jehovah vreest, het goede en het ware verstaan die uit den Heer zijn; en uit de betekenis van Farao's knechten, zijnde de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn; dat Farao het natuurlijke in het algemeen is, zie men in n. 5160, 5799; vandaar zijn diens knechten de dingen die in het natuurlijke zijn, of, wat het zelfde is, de dingen die in het natuurlijk gemoed zijn; want de dingen die in het natuurlijke zijn, waaruit de mens denkt en besluit, stellen zijn gemoed samen. Welke dingen in het natuurlijk gemoed des Heren zijn, en welke niet des Heren zijn, zie men beneden in n. 7564.

7563. Die deed zijn knechten en zijn vee tot de huizen vluchten; dat dit betekent dat zij werden weggeborgen en bewaard in de innerlijke dingen, staat vast uit de betekenis van de knechten, zijnde de dingen die in het natuurlijk gemoed zijn, zoals vlak boven n. 7562; uit de betekenis van het vee, zijnde het ware en het goede, waarover ook boven n. 7556; en uit de betekenis van de huizen, zijnde de dingen die van binnen in den mens zijn, waar het goede en het ware door den Heer worden weggeborgen en bewaard, waarover n. 7560. Daaruit blijkt, dat met die deed zijn knechten en zijn vee tot de huizen vluchten, wordt aangeduid dat de ware en de goede dingen die in het natuurlijk gemoed zijn, die namelijk welke des Heren zijn, verzameld werden, en weggeborgen en bewaard in de innerlijke dingen.

7564. En die zijn hart niet zette tot het woord van Jehovah; dat dit de dingen betekent die niet van den Heer waren, staat vast uit de dingen die boven in n. 7562 zijn ontvouwd, waar hij die het woord van Jehovah vreest, de dingen betekent die des Heren waren; vandaar betekent omgekeerd hij die het hart niet zette tot het woord van Jehovah, de dingen die niet van den Heer waren. De goede en de ware dingen zijn of des Heren, of niet des Heren; de dingen die des Heren zijn, zijn de dingen die de mens doet terwille van den naaste,

terwille van het vaderland, terwille van de Kerk, terwille van het Rijk des Heren, aldus terwille van het ware en het goede zelf, en vooral terwille van den Heer; het zijn deze goede en ware dingen die des Heren zijn; doch de ware en de goede dingen die niet des Heren zijn, zijn de dingen die de mens doet terwille van zich als einddoel, en terwille van de wereld als einddoel; deze verschijnen somtijds in den uitwendigen vorm zoals gene, maar in den inwendigen vorm verschillen zij geheel en al; want deze leiden naar zichzelf toe, gene echter van zichzelf af. De ware en de goede dingen die niet des Heren zijn, zijn ook voor het merendeel de dingen die de mens doet in een staat van rampspoed, krankheid, smart, en vrees, en niet in een vrijen staat, want deze zijn eveneens terwille van zichzelf. Alle ware en goede dingen vloeien weliswaar uit den Heer in, maar wanneer de goede en de ware dingen des Heren bij den mens naar zichzelf toe worden gebogen, dan worden die des mensen, en de eigen dingen van hem tot wien zij worden gebogen, want zij worden de goede dingen der liefde van zich en van de wereld. Zodanig zijn de goede dingen van alle bozen onder elkander. Hieruit blijkt welke goede en ware dingen worden verstaan onder de goede en de ware dingen des Heren, en onder de goede en de ware dingen die niet des Heren zijn.

7565. En hij liet zijn knechten en zijn vee in het veld; dat dit betekent dat zij niet werden weggeborgen en bewaard, staat vast uit de betekenis van in het veld gelaten worden, zijnde vergaan door de valse dingen uit de boze dingen, die worden aangeduid met den hagel, tengevolge waarvan zij zouden sterven, n. 7559, 7560, 7561; deze dingen zijn het, die niet weggeborgen en bewaard werden, en het zijn die ware en goede dingen die niet des Heren zijn, waarover vlak boven in n. 7564; met de knechten worden diegenen aangeduid die in het natuurlijk gemoed zijn, n. 7562, 7563; en met het vee de ware en de goede dingen die, omdat zij niet des Heren zijn, niet in de innerlijke dingen kunnen worden weggeborgen.

7566. Vers 22 tot 26. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Strek uw hand uit naar den hemel, en er zal hagel zijn in het gehele land van Egypte, over den mens, en over het beest, en over al het kruid des velds het land van Egypte. En Moscheh strekte zijn stok uit tot den hemel, en Jehovah gaf stemmen, en hagel, en het vuur wandelde tot het land, en Jehovah deed hagel regenen op het land van Egypte. En er was hagel, en vuur tegelijk wandelende in het midden van den hagel, zeer zwaar, welke niet geweest was zoals die in het gehele land van Egypte, sedert dat het tot een natie geweest is. En de hagel sloeg in het gehele land van Egypte alles wat in het veld was, van den mens af en tot het beest toe, en al het kruid des velds sloeg de hagel, en verbrak allen boom des velds. Alleen in het land*

Goschen, waar de zonen Israëls waren, was geen hagel. En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent het bevel; strek uw hand uit naar den hemel, betekent de toewending en de nadering van den Hemel; en er zal hagel zijn in het gehele land van Egypte, betekent het valse in het natuurlijk gemoed dat vernietigt; over den mens en over het beest, betekent het innerlijk en het uiterlijk goede; en over al het kruid des velds in het land van Egypte, betekent al het ware der Kerk in het natuurlijk gemoed; en Moscheh strekte zijn stok uit tot den hemel, betekent de gemeenschap met den Hemel; en Jehovah gaf stemmen, betekent de terugtrekking en de afscheiding van de gemeenschap met hen die in het goede en het ware zijn; en hagel, betekent de valse dingen die dezelve vernietigen; en het vuur wandelde tot het land, betekent de boze dingen der begeerten; en Hij deed hagel regenen op het land van Egypte, betekent het natuurlijk gemoed, in beslag genomen door de valse dingen van het boze; en er was hagel, en vuur tegelijk wandelende in het midden van den hagel, zeer zwaar, betekent de overredingen van het valse tezamen met de begeerten van het boze; welke niet geweest was zoals die in het gehele land van Egypte, betekent dat de anderen niet een zodanigen staat van het natuurlijk gemoed hebben; sedert het tot een natie geweest is, betekent van den dag aan waarop het gemaakt was om het goede en daaruit het ware te kunnen toelaten; en de hagel sloeg in het gehele land van Egypte, betekent dat dat valse de dingen vernietigde die in het natuurlijk gemoed zijn; alles wat in het veld was, betekent alles wat der Kerk was; van den mens af en tot het beest toe, betekent het innerlijk en het uiterlijk goede ervan; en al het kruid des velds sloeg de hagel, betekent dat die valse dingen al het ware der Kerk vernietigden; en verbrak allen boom des velds, betekent ook alle erkentnissen van het ware en het goede der Kerk; alleen in het land Goschen, waar de zonen Israëls waren, was geen hagel, betekent niet daar waar degenen waren die van de geestelijke Kerk waren.

7567. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit het bevel betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde het bevel, waarover n. 7036, 7107, 7310.

7568. Strek uw hand uit naar den hemel; dat dit de toewending en de nadering van den Hemel betekent, staat vast uit de betekenis van de hand uitstrekken, zijnde toewenden, want door de uitstrekking van de hand, wordt toegewend en getoond; en uit de betekenis van den hemel, zijnde de engellike Hemel; en omdat iemand, wanneer de Hemel wordt toegewend en die aan hem wordt getoond, ook daarop den blik en de gedachte vestigt, wordt vandaar ook de nadering aangeduid, want elke nadering in de geestelijke wereld geschiedt door de bepaling van de gedachte; hoe het met deze dingen

is gesteld, is weliswaar eerder in n. 7519 gezegd, maar omdat het zulke dingen zijn die in de wereld onbekend zijn, is het geoorloofd het nog in het kort toe te lichten. Wanneer de ene of andere verandering van staat heeft te geschieden bij de bozen die verwoest moeten worden, zoals bij dezen, over wie in deze Hoofdstukken wordt gehandeld, dan geschiedt die verandering door een meer tegenwoordigen invloed van het goede en het ware uit den Hemel; hoe dichter immers de Hemel op hen toetreedt, des te meer worden de innerlijke boze en valse dingen bij hen opgewekt; want het goede en het ware uit den Hemel dringen naar de innerlijke dingen door, en des te dieper naarmate de Hemel meer nabij komt; vandaar komt het, dat de helsen niet dicht op enig hemels gezelschap durven toetreden, maar dat zij terugtreden zoveel zij kunnen; men zie n. 4225, 4226, 4299, 4533, 4674, 5057, 5058, 7519. Uit deze dingen nu blijkt wat er wordt verstaan onder de toewending en de nadering van den Hemel, die daarmede worden aangeduid dat Moscheh de hand naar den hemel zou uitstrekken; nu wordt immers een nieuwe staat beschreven, namelijk de staat van de valse dingen uit de boze dingen, die alle goede en ware dingen der Kerk vernietigen bij hen die bestoken; en omdat deze staat ontstaat door een meer tegenwoordigen invloed van het ware uit het Goddelijke, en tegelijk door het toetreden van den Hemel, wordt derhalve tot Moscheh gezegd dat hij de hand naar den hemel zou uitstrekken.

7569. En er zal hagel zijn in het gehele land van Egypte; dat dit het valse in het natuurlijk gemoed betekent, dat vernietigt, staat vast uit de betekenis van den hagel, zijnde het valse uit de boze dingen, dat vernietigt, namelijk al het goede en ware der Kerk, waarover n. 7553; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301.

7570. Over den mens en over het beest; dat dit het innerlijk en het uiterlijk goede is, staat vast uit de betekenis van den mens en het beest, zijnde het innerlijk en het uiterlijk goede, waarover n. 7424, 7523, 7558.

7571. En over al het kruid des velds in het land van Egypte; dat dit al het ware der Kerk in het natuurlijk gemoed betekent, staat vast uit de betekenis van het kruid, zijnde het ware, waarover aanstonds; uit de betekenis van het veld, zijnde de Kerk, waarover boven n. 7557; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover ook boven n. 7569. Dat het kruid het ware betekent, komt omdat het land de Kerk betekent, voorts eveneens het veld; al de opbrengst daaruit betekent òf het ware dat des geloofs is, òf het goede dat der naastenliefde is, want deze zijn der Kerk. Onder het kruid des velds wordt al datgene in het algemeen verstaan wat

uit het veld voortkomt, zoals blijkt uit de gelijkenis des Heren bij Mattheus: “Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan een mens die goed zaad zaaide in zijn veld; *toen het kruid uitgesproten was*, en vrucht maakte, toen verscheen het onkruid”, XIII: 24, 26; daar staat het kruid voor de opbrengst des velds; dat met het kruid daar het ware der Kerk wordt aangeduid, en met het onkruid het valse, is duidelijk; het is weliswaar een vergelijking, maar alle vergelijkingen in het Woord zijn uit de aanduidende dingen, n. 3579. Bij David: “Die het gras doet uitspruiten voor het beest, en *het kruid tot dienst des mensen*, om het brood uit de aarde voort te brengen”, Psalm CIV: 14; hier eveneens het kruid voor de opbrengst des velds, en daarmee wordt daar in den inwendigen zin het ware aangeduid. Bij denzelfde: “In weiden des kruids zal Hij mij doen nederliggen, tot wateren der rusten zal Hij mij heenleiden, mijn ziel zal Hij verkwikken”, Psalm XXIII: 2; de weiden des kruids staan voor de geestelijke voeding, welke der ziel is; en daarom wordt er gezegd: Hij zal mijn ziel verkwikken. Bij Jesaja: “De wateren van Nimrim zullen verlatingen zijn, daarom dat *het gras verdord is; het kruid is verteerd*, er is geen groen”, xv: 6; Hfdst. xxxvii: 27. Bij denzelfde: “Ik zal bergen en heuvelen verwoesten, en *al hun kruid zal Ik doen verdorren*, en Ik zal de rivieren tot eilanden stellen; en Ik zal de blinden leiden in een weg dien zij niet gekend hebben”, xlii: is. Bij Jeremia: “Hoe lang zal het land rouwen, en *het kruid des gebelen velds verdorren*; vanwege de boosheid dergenen die daarin wonen zullen de beesten en de vogel verteerd worden”, xii: 4. Bij denzelfde: “De hinde in het veld heeft gebaard, maar om achter te laten, *omdat er geen kruid was*; en de woudezels stonden op de heuvelen, zij snoeven den wind zoals de walvissen, *daarom dat er geen kruid was*”, xiv: 5, 6. Bij Joël: “Vreest niet, gij beesten Mijner velden, *omdat de woningen der woestijn vol kruid zijn geworden*, omdat de boom zijn vrucht zal dragen, de vijgeboom en de wijnstok zal hun kracht geven”, ii: 22. Bij Amos: “Toen de sprinkhaan had voleindigd *het kruid des lands te eten*, zeide ik: Heer Jehovih, vergeef, ik bid U; hoe zal Jakob bestaan, daar hij klein is”, vii: 2. Bij Zacharia: “Bidt van Jehovah een spaden regen in den tijd; Jehovah zal nevelen maken, en Hij zal hun slagregen geven, *den man kruid in het veld*”, x: i. Bij Johannes: “De vijfde Engel heeft gebazuind, en er werd gezegd, dat zij *het gras der aarde niet zouden beschadigen*, noch enig groen, noch enigen boom”, Apoc. ix: 4. Een ieder kan zien dat in deze plaatsen niet gras noch kruid wordt verstaan, maar daarvoor in de plaats zulke dingen die der Kerk zijn. Dat onder het gras der aarde en het kruid des velds het ware wordt verstaan dat des geloofs is, is duidelijk. Zonder een zodanigen geestelijken zin zou nooit iemand weten wat het bij Johannes is dat zij, toen

de vijfde Engel had gebazuind, zeiden dat zij het gras der aarde niet zouden beschadigen, noch enig groen; ook zou niemand weten wat datgene is dat bij Jeremia wordt gezegd: De hinde in het veld heeft gebaard, en om achter te laten, omdat er geen kruid was; en de woudezels snoven den wind zoals de walvissen, daarom dat er geen kruid was; aldus ook niet wat verscheidene andere dingen elders. Daaruit blijkt, hoe weinig het Woord wordt verstaan, en welk een aardse voorstelling men aangaande zeer vele dingen daar zou hebben, indien men niet wist wat zij betekenen, ten minste dat hetgeen de afzonderlijke dingen inhebben, heilig is.

7572. En Moscheh strekte zijn stok uit tot den hemel; dat dit de gemeenschap met den Hemel betekent, staat vast uit de betekenis van den stok uitstrekken, zijnde toewenden, aldus eergemeenschappen, volgens de dingen die boven in n. 7568 zijn ontvouwd; met den hemel wordt de engellijke Hemel aangeduid.

7573. En Jehovah gaf stemmen; dat dit de terugtreding en de afscheiding betekent van de gemeenschap met hen die in het goede en het ware zijn, staat vast uit de betekenis van de stemmen, welke die van de donderslagen zijn, zijnde de *Goddelijke ware* dingen die degenen verlichten en vervolmaken die in den Hemel zijn, en die degenen verschrikken en verwoesten die in de hel zijn; en omdat zij dezen verwoesten, betekenen zij de terugtreding en de afscheiding van de gemeenschap met hen die in het goede en het ware zijn, want zo worden zij verwoest. Hoe het met deze dingen is gesteld, blijkt uit de dingen die eerder in n. 7502, 7541, 7542, 7545, 7554 zijn gezegd, namelijk dat zij die van de Kerk zijn geweest, en vandaar erkentnissen van het ware en het goede uit het Woord hebben geput, maar het leven van het boze hebben geleefd, gemeenschap hebben met den Hemel door de ware en de goede dingen die zij uit de wereld, toen zij in de Kerk waren, met zich hebben medegebracht (dat de mens in het andere leven met zich medebrengt al wat hij ook maar in de wereld geweten, ja zelfs al wat hij ook maar gezien, gehoord, gedacht, gesproken, gewild, en gedaan heeft, zie men in n. 2474, 2475, 2481 tot 2486, 7398); het is deze gemeenschap die wordt weggenomen wanneer zij worden verwoest; en wanneer de gemeenschap is weggenomen, dan zijn eveneens de ware en de goede dingen met de erkentnissen ervan weggenomen; want al wat de geesten, ja zelfs de Engelen weten, vloeit door den Hemel van den Heer in, aldus door gemeenschappen; men zie n. 6053 tot 6054, 6189 tot 6215, 6307 tot 6327, 6466 tot 6495, 6613 tot 6626. Uit deze dingen blijkt, wat er wordt verstaan onder de terugtreding en de afscheiding van de gemeenschap met hen die in het ware en het goede zijn. Het is met *het Goddelijk ware* in den Hemel en in de hel, welk ware met de

stemmen wordt aangeduid, zo gesteld als met de donderslagen op aarde; de donderslagen worden op hoge bergen niet anders gehoord dan slechts zoals een zachte en stille klank, daarentegen worden zij beneden naar de aarde toe gehoord zoals een verschrikkelijk gedruis; aldus is *het Goddelijk ware* in den Hemel zacht en mild, in de hel echter is het verschrikkelijk. Dat de stemmen, welke die van de donderslagen zijn, *de Goddelijke ware dingen* betekenen, die degenen verlichten en vervolmaken die in den Hemel zijn, en die degenen verschrikken en verwoesten die in de hel zijn, blijkt uit deze plaatsen; bij Jesaja: “Er zal vreugde des harten zijn, zoals van hem die met pijpen wandelt om te komen op den berg van Jehovah tot de rots van Israël; *dan zal Jehovah de heerlijkheid Zijner stem doen horen*, en Zijn arm zal de rust doen zien; in de verontwaardiging des toorns, en de vlam van het verterende vuur, in verstrooiing, en overstroming, en hagelsteen, *want van de stem van Jehovah zal Asschur verbijsterd worden*”, xxx: 29, 30, 31; hier staat de stem van Jehovah voor *het Goddelijk ware*, dat degenen verlicht en vervolmaakt die in het goede zijn, en degenen verschrikt en verwoest die in het boze zijn. Bij Joël: “Voor Hem is de aarde beroerd, de zon en de maan zijn zwart geworden, en de sterren hebben haar glans ingetrokken; en *Jehovah geeft Zijn stem uit voor Zijn heir*, Zijn legerkamp is zeer groot, omdat talloos is hij die Zijn woord doet, aangezien de dag van Jehovah groot en zeer verschrikkelijk is”, II: 10, 11, eender. Bij denzelfde: “Jehovah zal uit Zion brullen, en *uit Hierosolyma zal Hij Zijn stem geven*; en de hemelen en de aarde zullen beven; maar Jehovah zal een toevlucht voor Zijn volk en een vesting voor de zonen Israëls zijn”, III: 16; de stem van Jehovah desgelijks voor *het Goddelijk Ware*; dat zij uit Hierosolyma is, komt omdat daarmee het geestelijk Rijk des Heren wordt aangeduid, waarin degenen zijn die in het goede uit het ware zijn, en in het ware uit het goede. Bij David: “*Jehovah donderde in de hemelen, en de Allerhoogste gaf Zijn stem*, hagel en kolen van vuur; aldus dat Hij Zijn pijlen zond, en hen verstrooide, en vele bliksemen, en hen verwarde”, Psalm XVIII: 14, 15; een stem, hagel, en kolen van vuur geven, staat voor de verwoesting van het ware en het goede door de valse en de boze dingen der begeerten. Bij denzelfde: “De wolken druppelden water, *de aethers gaven een stem*; ook gingen Uw pijlen, *de stem Uws donders was in het wereldrond*, de bliksemen verlichtten het wereldrond”, LXXVII: 17, 18, 19; de stem staat voor *het Goddelijk ware*, dat hen verlicht die van de Kerk zijn. Bij denzelfde: “*De stem van Jehovah op de wateren, de God der heerlijkheid doet donderen*; Jehovah is op de grote wateren; *de stem van Jehovah in de kracht; de stem van Jehovah met eer; de stem van Jehovah, brekende de cederen; Jehovah verbreekt de cederen van*

Libanon; *de stem van Jehovah* uithouwende als vlammen vuurs; *de stem van Jehovah* doet de woestijn trillen; *de stem van Jehovah* doet de hinden baren, en ontbloot de wouden”, Psalm xxix: 3 tot 11; daar staat de stem van Jehovah voor *het Goddelijk Ware* en de macht ervan; aldus eveneens voor het Woord, want dit is *het Goddelijk Ware*. Bij Johannes: “Een sterke Engel, nederdalende, riep met een grote stem; en toen hij riep, *spraken de zeven donderslagen hun stemmen*; ik zou gaan schrijven, maar ik hoorde een stem uit den hemel, tot mij zeggende: *Verzegel de dingen die de zeven donderslagen gesproken hebben*, en schrijf deze dingen niet”, Apoc. x: 3, 4; de stemmen staan voor *het Goddelijk Ware*, de donderslagen staan voor de dingen die hetzelfde vervoeren en het uit den Hemel tot de aarde brengen. Dat met de donderslagen en de stemmen de Goddelijke dingen worden aangeduid, niet donderslagen en gedruis, kan een ieder zien; en omdat zij de Goddelijke dingen betekenen, en de stemmen van Jehovah worden genoemd, is het duidelijk dat zij het Goddelijk Ware zijn. Vandaar kwam het dat er toen Jehovah op den berg Sinai nederdaalde en het Goddelijk Ware verkondigde, *stemmen*, *bliksemen*, en *donderslagen* waren, Exod. xix: 16; Hfdst. xx: 18; en dat Hij sprak uit het midden des vuurs, Deut. iv: 11, 12; Hfdst. v: 19, 20, 21, 22.

7574. En hagel; dat dit de valse dingen betekent die dezelve vernietigen, staat vast uit de betekenis van den hagel, zijnde de valse dingen uit de boze dingen, die de goede en de ware dingen der Kerk vernietigen, n. 7553. Met den hagel worden zulke valse dingen aangeduid die de ware en de goede dingen der Kerk vernietigen, zoals eveneens met de pest boven in dit Hoofdstuk; er zijn immers zeer vele geslachten en soorten van valse dingen, zoals van de boze dingen waaruit zij zijn. De valse dingen die met den hagel worden aangeduid, zijn van dat geslacht dat zij de dingen vernietigen die der Kerk zijn, en zij kunnen alleen voorkomen bij hen die in de Kerk geboren zijn en hebben geleefd tegen de ware en de goede dingen des geloofs daar. Dat de valse dingen evenals de boze dingen van verscheidene geslachten en soorten zijn, staat hieruit vast dat de hellen zijn onderscheiden volgens de geslachten en de soorten der boze dingen en der valse dingen daaruit, en dat de hellen talloos zijn. Uit deze dingen kan vaststaan hoe het hiermede is gesteld dat met de wonderen of de plagen in Egypte de valse en de boze dingen worden aangeduid, zoals met het bloed, de vorsen, de luizen, het vliegend ongedierte, de pest, de zweer der blaren, den hagel, den sprinkhaan, namelijk met elkeen een ander geslacht van het valse en het boze.

7575. En het vuur wandelde tot het land; dat dit de boze dingen der begeerten betekent, staat vast uit de betekenis van het vuur, zijnde de boze dingen der

begeerten, waarover n. 1297, 1861, 2446, 5071, 5215, 6314, 6832, 7324; en uit de betekenis van wandelen tot het land, zijnde het natuurlijk gemoed in beslag nemen tot aan de laagste dingen ervan toe; dat het land van Egypte het natuurlijk gemoed is, zie men in n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301. Omdat met den hagel de valse dingen worden aangeduid, en met het vuur de boze dingen waaruit die zijn, wordt derhalve daar waar de hagel wordt vermeld, ook het vuur vermeld, bij Jesaja Hfdst. xxx: 30, 31; Psalm xviii: 12, 13, 14, 15; Psalm lxxviii: 47, 48, 49; Apoc. viii: 7; en eveneens in het volgende vers: “En er was hagel, en *vuur tegelijk wandelende in het midden van den hagel*, zeer zwaar”.

7576. En Hij deed hagel regenen op het land van Egypte; dat dit betekent zo het natuurlijk gemoed door de valse dingen van het boze in beslag genomen, staat vast uit de betekenis van doen regenen, zijnde ingieten, hier in beslag nemen; van regenen wordt gesproken met betrekking tot het ware en het goede, en in den tegengestelden zin met betrekking tot het valse en het boze, want de regen is een zegen, en hij is een vervloeking, n. 2445; uit de betekenis van den hagel, zijnde het valse van het boze, waarover n. 7553, 7574; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, zoals boven n. 7575.

7577. En er was hagel, en vuur tegelijk wandelende in het midden van den hagel, zeer zwaar; dat dit de overredingen van het valse betekent, tezamen met de begeerten van het boze, staat vast uit de betekenis van den hagel, zijnde het valse uit het boze, waarover boven n. 7574, hier de overreding van het valse, omdat er wordt gezegd een zeer zware hagel; uit de betekenis van het vuur, zijnde de begeerte van het boze, waarover vlak boven n. 7575; en uit de betekenis van wandelen in het midden, zijnde tezamen zijn, en wel de begeerte van het boze het binnenst, omdat daaruit het valse is. Hier wordt de staat beschreven van hen die van de Kerk zijn en de rechtschapenen bestoken in het andere leven, wanneer zij verwoest zijn ten aanzien van de dingen die der Kerk zijn, dat is, ten aanzien van de goede en de ware dingen die zij hebben beleden, namelijk dat bij hen dan de overredingen van het valse regeren tezamen met de begeerten van het boze; hun innerlijke staat immers is zodanig. De overredingen van het valse en de begeerten van het boze zijn onafscheidelijk, want hij die in het boze is ten aanzien van het leven, is in het valse ten aanzien van de leer; het kan weliswaar hun zelf, die in het boze des levens zijn, anders toeschijnen, want wanneer zij met den mond de ware dingen uit het Woord of uit het leerstellige hunner Kerk belijden, menen zij dat zij in het geloof ervan zijn; het schijnt hun ook toe alsof zij het waren, maar nochtans zijn zij het niet indien het leven boos is; immers òf zij belijden

met den mond dingen die zij anders denken, òf zij denken dat het aldus is uit het overredende geloof, welk geloof is terwille van het gewin, of terwille van eerbewijzen; en daarom valt dat geloof weg wanneer er geen eer of gewin meer te behalen is, en dan grijpen zij valse dingen aan die met de boze dingen der begeerten samenstemmen; de valse dingen die samenstemmen met de begeerten van het boze, zijn innerlijk bij hen die boos leven, hoezeer zij ook geloven dat die het niet zijn. Dat het aldus is, openbaart zich helder in het andere leven; wanneer daar de uitwendige dingen zijn weggenomen, en dezulken aan hun innerlijke dingen zijn overgelaten, dan breken de valse dingen te voorschijn, zowel die welke zij in de wereld hadden gedacht, als die welke zij niet klaarblijkelijk hadden gedacht; die breken immers tevoorschijn uit de boze dingen die van hun leven waren geweest, want de valse dingen zijn niets anders dan redenerende en zichzelf verdedigende boze dingen. Hieruit kan vaststaan, hoedanig hun staat in het andere leven is, namelijk dat zij overredingen van het valse hebben tezamen met de begeerten van het boze. **7578.** Welke niet geweest was zoals die in het gehele land van Egypte; dat dit betekent dat de anderen niet een zodanigen staat van het natuurlijk gemoed hebben, staat vast uit de dingen die boven in n. 7554 zijn ontvouwd, waar eendere dingen staan.

7579. Sedert het tot een natie geweest is; dat dit betekent van den dag aan waarop het gemaakt was om het goede en daaruit het ware te kunnen toelaten, namelijk het natuurlijk gemoed, staat vast uit de betekenis van de natie, zijnde het goede, waarover n. 1159, 1259, 1260, 1416, 1849, 4574, 6005; en omdat dit wordt gezegd van het land Egypte, waarmede dit wetenschappelijk ware wordt aangeduid, dat van het natuurlijk gemoed is, is derhalve de natie eveneens het ware dat uit het goede is; en uit de betekenis van sedert het geweest is, zijnde van den dag aan waarop het gemaakt was.

7580. En de hagel sloeg in het gehele land van Egypte; dat dit betekent dat dat valse de dingen vernietigde die in het natuurlijk gemoed zijn, staat vast uit de betekenis van slaan, zijnde vernietigen; uit de betekenis van den hagel, zijnde het valse uit de boze dingen, n. 7553; en uit de betekenis van het land Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 7569.

7581. Alles wat in het veld was; dat dit betekent alles wat der Kerk was, staat vast uit de betekenis van het veld, zijnde de Kerk, waarover boven n. 7557.

7582. Van den mens af en tot het beest toe; dat dit het innerlijk en het uiterlijk goede ervan betekent, staat vast uit de betekenis van den mens en van het beest, zijnde het innerlijk en het uiterlijk goede, waarover n. 7424, 7523.

7583. En al het kruid des velds sloeg de hagel; dat dit betekent dat die valse dingen al het ware der Kerk vernietigden, staat vast uit de betekenis van het kruid des velds, zijnde het ware der Kerk, waarover boven n. 7571; en uit de betekenis van slaan, zijnde vernietigen; en uit de betekenis van den hagel, zijnde het valse, waarover n. 7553.

7584. En verbrak allen boom des velds; dat dit betekent ook alle erkentenissen van het goede en het ware der Kerk, staat vast uit de betekenis van den boom, zijnde de doorvattingen van het goede en het ware, waarover n. 103, 2163, 2682; en eveneens de erkentenissen van het goede en het ware, n. 2722 einde, 2972.

7585. Alleen in het land Goschen, waar de zonen Israëls waren, was geen hagel; dat dit betekent niet daar waar degenen waren die van de geestelijke Kerk waren, staat vast uit de betekenis van het land Goschen, zijnde het binnenste in het natuurlijk gemoed, waarover n. 5910, 6028, 6031, 6068; en zijnde de Kerk, n. 6649; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde degenen die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223.

7586. Vers 27, 28, 29, 30. *En Farao zond, en hij riep Moscheh en Aharon, en zeide tot hen: Ik heb ditmaal gezondigd; Jehovah is gerecht, en ik en mijn volk zijn slecht. Smeekt tot Jehovah, en genoeg van te zijn stemmen Gods en hagel; en ik zal ulieden heenwenden, en gij zult niet voortgaan met te staan. En Moscheh zeide tot hem: Zodra ik ter stad uitgegaan zal zijn, zal ik mijn handpalmen tot Jehovah uitbreiden; de stemmen zullen ophouden, en de hagel zal niet langer zijn; deswege opdat gij weet dat van Jehovah het land is. En gij, en uw knechten, ik weet dat gijlieden nog niet vreest voor het aangezicht van Jehovah God.* En Farao zond, en hij riep Moscheh en Aharon, betekent de tegenwoordigheid van *de Goddelijke Wet*; en hij zeide tot hen, betekent de vernedering; ik heb ditmaal gezondigd, betekent de afscheiding van het ware en het goede; Jehovah is gerecht, en ik en mijn volk zijn slecht, betekent dat het Goddelijk Goede niet de boosheid heeft kunnen verdragen van hen die bestoken, en dat dit daarvandaan is; smeekt tot Jehovah, betekent opdat zij tussenkost verlenen; en genoeg van te zijn stemmen en hagel, betekent, indien die valse dingen ophouden; en ik zal ulieden heenwenden, en gij zult niet voortgaan met te staan, betekent dat zij hen zouden verlaten, en zij zouden niet langer vastgehouden worden; en Moscheh zeide tot hem, betekent het antwoord; zodra ik ter stad uitgegaan zal zijn, betekent de afscheiding; zal ik mijn handpalmen tot Jehovah uitbreiden, betekent de tussenkost; de stemmen zullen ophouden, en de hagel zal niet langer zijn, betekent het einde van dien staat; deswege opdat gij weet dat van Jehovah het land is, betekent dat het vandaar bekend is dat de Heer de allene

God der Kerk is; en gij en uw knechten, ik weet dat gijlieden nog niet vreest voor het aangezicht van Jehovah God, betekent dat zij die bestoken, nog niet in de vrees zijn voor den Heer.

7587. En Farao zond, en hij riep Moscheh en Aharon, betekent de tegenwoordigheid van *de Goddelijke Wet*, zoals in n. 7390, 7451, waar eendere dingen staan.

7588. En hij zeide tot hen; dat dit de vernedering betekent, staat vast uit de dingen die onmiddellijk volgen, namelijk: "Ik heb ditmaal gezondigd; Jehovah is gerecht, en ik en mijn volk zijn slecht", hetgeen woorden van vernedering zijn, en die zijn bevat in hij zeide.

7589. Ik heb ditmaal gezondigd; dat dit de afscheiding van het ware en goede betekent, staat vast uit de betekenis van zondigen, zijnde de afzondering en de afkering van het Goddelijke, aldus van het ware en het goede, waarover n. 5229, 5474, 5841, bijgevolg ook de afscheiding, want wie zich van het ware en het goede afkeert, die scheidt zich daarvan af.

7590. Jehovah is gerecht, en ik en mijn volk zijn slecht; dat dit betekent dat het Goddelijk Goede niet de boosheid heeft kunnen verdragen van hen die bestoken, en dat dit daarvandaan is, staat hieruit vast dat Jehovah het Goddelijk Goede is; onder Jehovah immers wordt het Goddelijk Zijn verstaan, hetwelk het Goddelijk Goede is, en onder God het Goddelijk Bestaan, hetwelk het Goddelijk Ware is, waarover n. 6905; Jehovah wordt gerecht geheten, omdat Hij de boosheid niet kan verdragen van hen die bestoken; met Farao immers en diens volk worden degenen aangeduid die bestoken; en daarmede dat zij slecht zijn, de boosheid.

7591. Smeekt tot Jehovah; dat dit betekent, opdat zij tussenkost verlenen, staat vast uit de betekenis van smeken, wanneer het voor een ander geschiedt, zijnde de tussenkost, zoals in n. 7396, 7462.

7592. En genoeg van te zijn stemmen en hagel; dat dit betekent, indien die valse dingen ophouden, staat vast uit de betekenis van genoeg van te zijn, zijnde indien zij ophouden; uit de betekenis van de stemmen, welke die van de donderslagen zijn, zijnde de *Goddelijke ware dingen* die de bozen verschrikken en verwoesten, en door den invloed en de tegenwoordigheid de valse dingen van het boze opwekken, die met den hagel worden aangeduid, waarover n. 7573 dat de hagel de valse dingen zijn die de ware dingen vernietigen, zie men in n. 7553, 7574.

7593. En ik zal ulieden heenzenden, en gij zult niet voortgaan met te staan; dat dit betekent dat zij hen zouden verlaten, en zij zouden niet langer vastgehouden worden, staat vast uit de uitbeelding van Farao, die deze

dingen aangaande zichzelf zegt, zijnde zij die bestoken, waarover vaak; uit de betekenis van heenzenden, zijnde verlaten; en uit de betekenis van niet voortgaan met te staan, zijnde niet langer vastgehouden worden.

7594. En Moscheh zeide tot hem; dat dit het antwoord betekent, staat zonder ontvouwing vast.

7595. Zodra ik ter stad uitgegaan zal zijn; dat dit de afscheiding betekent, staat vast uit de betekenis van uitgaan, zijnde de afscheiding, waarover n. 6100, 7404, 7463; en uit de betekenis van de stad waar Farao was, zijnde het valse waarin degenen zijn die bestoken; met de stad immers wordt het leerstellige aangeduid, en omdat het leerstellige wordt aangeduid, wordt ook het ware aangeduid, en in den tegengestelden zin het valse, n. 402, 2268, 2451, 2712, 2943, 3216, 4492, 4493.

7596. Zal ik mijn handpalmen tot Jehovah uitbreiden; dat dit de tussenkost betekent, staat vast uit de betekenis van de handpalmen tot Jehovah uitbreiden, of smeken, zijnde de tussenkost; over smeken zie men n. 7396, 7462, 7591; smeken immers is van den mond of van de spraak, de handpalmen uitbreiden is van het gebaar of van de handeling, die met de smeking des harten overeenstemt; er zijn gebaren of handelingen van het lichaam, die overeenstemmen met elke aandoening van het gemoed, zoals met de vernedering het voorovervallen op de knieën, en met een diepere vernedering het zich ter aarde nederwerpen; met de smeking stemt echter de uitbreiding der handen naar den hemel overeen, en zo voort; die gebaren of handelingen in het Woord betekenen de aandoeningen zelf waarmede zij overeenstemmen, ter oorzaak hiervan dat zij die uitbeelden; daaruit kan men zien wat overeenstemmingen zijn.

7597. De stemmen zullen ophouden, en de hagel zal niet langer zijn; dat dit het einde van dien staat betekent, staat vast uit de betekenis van de stemmen, welke die van de donderslagen zijn, zijnde de *Goddelijke ware dingen* die de bozen verwoesten, waarover n. 7573; uit de betekenis van den hagel, zijnde de valse dingen die de ware dingen vernietigen, waarover n. 7553, 7574; en uit de betekenis van ophouden en niet langer zijn, zijnde het einde ervan, aldus het einde van dien staat; want iedere plaag betekent een staat van de verwoesting van hen die de rechtschapenen in het andere leven bestoken.

7598. Opdat gij weet dat van Jehovah het land is; dat dit betekent dat het vandaar bekend is dat de Heer de allene God der Kerk is, staat vast uit de betekenis van weten, zijnde bekend zijn; uit de betekenis van het land, zijnde de Kerk, waarover n. 662, 1066, 1067, 1262, 1413, 1607, 1733, 1850, 2117, 2118 einde, 2928, 3355, 4447, 4535, 5577; en dat Jehovah de Heer is, zie men in n.

1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5663, 6303, 6905, 6945, 6956; daaruit blijkt dat met van Jehovah is het land, wordt aangeduid dat de Heer de allene God der Kerk is, zoals in n. 7401, 7444, 7544.

7599. En gij en uw knechten, ik weet dat gijlieden nog niet vreest voor het aangezicht van Jehovah God; dat dit betekent dat zij die bestoken nog niet in de vrees zijn voor den Heer, staat vast uit de uitbeelding van Farao en van diens knechten, zijnde zij die bestoken, waarover eerder; en uit de betekenis van vrezen voor het aangezicht van Jehovah, zijnde dat er niet de vrees is voor den Heer. Dat Jehovah in het Woord de Heer is, zie men uit de vlak boven in n. 7598 aangehaalde plaatsen. Voor het aangezicht van Jehovah wordt er gezegd, omdat met het aangezicht van Jehovah de barmhartigheid wordt aangeduid, en vandaar de vrede en al het goede, n. 222, 223, 5585; en in den tegengestelden zin de nietbarmhartigheid, de niet-vrede, en het niet-goede, n. 5585, 5592, 5816, 5823; dat de niet-barmhartigheid, de niet-vrede en het niet-goede met het aangezicht van Jehovah worden aangeduid, komt omdat de bozen zich van Jehovah of den Heer afkeren, want zij keren zich af van het goede dat der naastenliefde is, en van het ware dat des geloofs is, waarin de Heer is; en dan hebben zij aan den rug de dingen die des Heren zijn, en voor het aangezicht de dingen die van hen zijn; en de dingen die aan den rug zijn, zien zij niet, en zij bekommeren er zich ook niet om; vandaar elk boze, bijgevolg de rampzaligheid en de hel voor den mens.

7600. Vers 31 tot het einde. *En het vlas en de gerst werd geslagen, omdat de gerst de rijpende aar was, en het vlas de halm. En de tarwe en de spelt werden niet geslagen, omdat die verborgen waren. En Moscheh schreed van met Farao ter stad uit, en breidde zijn handpalmen tot Jehovah uit, en de stemmen en de hagel hielden op, en de regen werd niet uitgegoten op het land. En Farao zag dat had opgehouden de regen, en de hagel, en de stemmen, en hij ging voort met zondigen; en hij verzwaarde zijn hart, hij en de knechten van hem. En Farao's hart werd verstijfd, en hij zond de zonen Israëls niet heen, gelijk als Jehovah gesproken had door de hand van Moscheh.* En het vlas, betekent het ware van het uiterlijk natuurlijke; en de gerst, betekent het goede ervan; werd geslagen, betekent dat zij werden vernietigd; omdat de gerst de rijpende aar was, en het vlas de halm, betekent dat dat goede en ware tevoorschijn kwamen en naar beneden schouwden; en de tarwe en de spelt, betekent het goede van het innerlijk natuurlijke en het ware ervan; werden niet geslagen, betekent dat zij niet werden vernietigd; omdat die verborgen waren, betekent omdat zij niet tevoorschijn kwamen, en omdat zij naar binnen waren gericht; en Moscheh schreed van met Farao ter stad uit, betekent de afscheiding weg van

hen; en breidde zijn handpalmen tot Jehovah uit, betekent de tussenkoms; en de stemmen en de hagel hielden op, betekent dat er het einde van dien staat was; en de regen werd niet uitgegoten op het land, betekent dat die valse dingen niet meer verschenen; en Farao zag, betekent de bemerking; dat had opgehouden de regen, en de hagel, en de stemmen, betekent dat er het einde van den staat was; en hij ging voort met zondigen, betekent een terugtreden nog; en hij verzwaarde zijn hart, hij en de knechten van hem, betekent de halsstarrigheid; en Farao's hart werd verstijfd, betekent dat zij uit het boze hardnekkig volhielden; en hij zond de zonen Israëls niet heen, betekent dat zij niet verlieten; gelijk als Jehovah gesproken had, betekent volgens de voorzegging; door de hand van Moscheh, betekent door middel van de Wet uit het Goddelijke.

7601. En het vlas; dat dit het ware van het uiterlijk natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van het vlas (of het linnen), zijnde het ware, maar het ware van het uiterlijk natuurlijke, waarover aanstonds; dat het natuurlijke uiterlijk en innerlijk is, zie men in n. 4570, 5118, 5497, 5649; bijgevolg dat het ware en het goede daar innerlijk en uiterlijk is, n. 3293, 3294; het ware en het goede van het uiterlijk natuurlijke worden aangeduid met het vlas en de gerst; en het goede en het ware van het innerlijk natuurlijke met de tarwe en de spelt. In dit en in het volgende Vers wordt gehandeld over de ware en de goede dingen die vernietigd en verwoest werden, en over de goede en de ware dingen die niet vernietigd en verwoest werden; aldus over de ware en de goede dingen die tot nut waren weggeborgen en bewaard, en die welke niet weggeborgen en niet bewaard waren; want bij de bozen is het aldus: wanneer zij worden verwoest, dat is, wanneer zij worden gescheiden van de ware en de goede dingen, en overgelaten aan hun boze en valse dingen, dan worden zij verwoest ten aanzien van die ware en goede dingen die in het uiterlijk natuurlijke zijn, en toegevoegd daar aan de valse en de boze dingen; dat die ware en goede dingen naar beneden schouwen en derhalve niet bewaard kunnen worden, zal men beneden in n. 7604, 7607 zien. Doch de ware en de goede dingen van het innerlijk natuurlijke worden niet verwoest, maar zij worden meer naar binnen voortgeleid, en daar tot nut bewaard; en dan wordt de gemeenschap tussen het innerlijk en het uiterlijk natuurlijke dermate gesloten, dat daaruit niets van het goede en het ware kan uitvloeien in het uiterlijk natuurlijke, dan alleen slechts zulk een algemene waardoor zij kunnen redeneren en argumenten samenvlechten om de valse en de boze dingen te bevestigen. Die goede en ware dingen die worden bewaard, worden in het Woord aangeduid met de overblijfselen, waarover men zie n. 468, 530, 560, 561, 576, 661, 798,

1738, 1906, 2284, 5135, 5342, 5344, 5897, 5898, 5899, 6156, 7556. Over deze wordt nu gehandeld in deze beide Verzen, en zij worden daarmee aangeduid dat het vlas en de gerst werd geslagen, omdat de gerst de rijpende aar was, en het vlas de halm; en dat de tarwe en de spelt niet werden geslagen, omdat die verborgen waren. Dat het vlas (of het linnen) het ware betekent, is uit de uitbeeldende dingen in den Hemel; in den Hemel verschijnen zij die in het ware van het natuurlijke zijn, met wit bekleed, welk witte verschijnt zoals uit linnen; het ware zelf van het natuurlijke wordt daar ook uitgebeeld zoals een weefsel uit de zuiverdere draden van het vlas; die draden verschijnen gelijk als zijden draden, blinkend, schoon doorschijnend, en mollig, en het bekleedsel uit dezelve evenzo, indien het ware dat aldus wordt uitgebeeld, uit het goede is. Omgekeerd echter verschijnen die draden die gelijk als van vlas zijn, niet doorschijnend, noch blinkend, noch mollig, maar als hard en breekbaar, en nochtans wit, indien het ware dat aldus wordt uitgebeeld, niet uit het goede is. Hieruit nu kan vaststaan wat het betekent dat de Engelen die door de mensen werden gezien, in linnen verschenen; zoals die waarover bij Johannes: “De zeven Engelen gingen uit, hebbende de zeven plagen, uit den Tempel, *bekleed met wit en blinkend lijnwaad*, en omgord aan de borsten met gouden gordels”, Apoc. xv: 6; bij Daniël: “Ik hief mijn ogen op, en zag, *en zie een man met linnen bekleed*, wiens lenden waren gegord met goud van Uphas”, x: 5. Bij Ezechiël: “Zie, zes mannen komende van den weg der hogere poort, en elkeen had zijn werktuig der verstrooiing in zijn hand; *maar één man in het midden was met linnen bekleed*, en eens schrijvers inktkoker was aan zijn lenden”, ix: 2, over welken Engel daar verder wordt gehandeld in het zelfde Hoofdstuk, Vers 3, 4, en in Hfdst. x: 2 tot 7; en bij denzelfde aangaande den Engel die den nieuwen Tempel mat, die had “*een draad van linnen*, en een meetriet in de hand”, Hfdst. xl: 3 en vervolg. Ook verschenen de Engelen die werden gezien in het graf des Heren *gekleed in wit, blinkend en flitsend*, Matth. xxviii: 3; Markus xvi: 5; Lukas xxiv: 4; Joh. xx: 11, 12. Omdat vlas (linnen) het ware van het uiterlijk natuurlijke betekende, en het uiterlijk natuurlijke dat is wat de innerlijke dingen bekleedt, is het derhalve dat ware hetwelk werd uitgebeeld door de dingen van linnen waarmee de Engelen waren bekleed; en eveneens door de klederen van linnen waarmee Aharon werd bekleed wanneer hij in het Heilige dienst deed; waarover bij Moscheh: “Wanneer Aharon binnentreedt in het Heilige, *zal hij de linnen rok der heiligheid aandoen*, en *met een linnen bandelier* zal hij zich gorden, en *de linnen huif* zich opzetten; dit zijn de klederen der heiligheid”, Levit. xvi: 3, 4. Eender bij Ezechiël: “De priesters, de Levieten, de zonen van Zadok, zullen wanneer zij tot de poorten

van den innerlijken voorhof ingaan, *klederen van linnen aandoen*; ook zal wol op hen niet komen; wanneer zij zullen bedienen in de poorten van den innerlijken voorhof en inwaarts, *zullen huiven van linnen op hun hoofd zijn, onderbroeken van linnen zullen op hun lenden zijn*", XLIV: 17, 18; daar wordt gehandeld over den nieuwen Tempel en over Nova Hierosolyma, waaronder het Rijk des Heren wordt verstaan. Derhalve droegen eveneens de priesters *efods van linnen*, I Sam. XXII: 18, en "bediende Samuel voor Jehovah als knaap *gegord met een efod van linnen*", I Sam. II: 18; voorts was eveneens David toen de ark in zijn stad werd overgebracht, "*gegord met een efod van linnen*", II Sam. VI: 14. Uit deze dingen eveneens kan vaststaan waarom de Heer, toen Hij de voeten der discipelen wies, "*Zich gordde met een linnen doek*, en de voeten afwiste met den *linnen doek* waarmede Hij gegord was", Joh. XIII: 4, 5; de wassing van de voeten immers betekende de zuivering van zonden, die geschiedt door de ware dingen des geloofs, want door die wordt het den mens geleerd hoe hij zal leven. Met het linnen wordt ook in de volgende plaatsen het ware aangeduid; bij Jeremia: "Jehovah zeide tot den profeet: Al gaande koop u een *gordel van linnen*, en leg dien op uw lenden, maar door het water zult gij dien niet halen; neem den *gordel*, en sta op, ga tot den Eufraath, en versteek dien in een gat der rots. Ten einde van vele dagen, toen hij den *gordel* hernam alwaar hij dien verstoken had, ziet, de *gordel* was verdorven en deugde nergens toe", XIII: 1 tot 7; door den gordel van linnen op de lenden werd het ware uit het goede uitgebeeld zodanig als het is in den aanvang, wanneer de Kerk wordt geïnstalureerd door den Heer, en zodanig als het daarna wordt, namelijk dat het omstreeks het einde voor hen verdorven is, en ook nergens toe deugt. Bij Jesaja: "*Zij die linnen van zijde maken*, en de wevers van gordijnen, zullen schaamrood worden", XIX: 9; daar wordt over Egypte gehandeld; linnen van zijde maken, staat voor ware dingen verzinnen. Bij Moscheh: "Gij zult niet ploegen met een os en met een ezel tegelijk; *gij zult niet aandoen een kleed gemengd uit wol en linnen tegelijk*", Deut. XXII: 10, 11; met den os wordt het goede van het natuurlijke aangeduid, met den ezel het ware ervan; eender met de wol en het linnen; dat zij niet zouden ploegen met een os en een ezel tegelijk, noch een kleed aandoen gemengd uit wol en linnen tegelijk, betekende dat zij niet zouden zijn in beiderlei staat tegelijk, namelijk in het goede en daaruit het ware beschouwen, en tegelijk in het ware en daaruit het goede beschouwen; die dingen behelzen iets eenders als de dingen behelzen die de Heer zeide bij Mattheus: "Die op het dak van het huis is, klimme niet af om iets uit zijn huis weg te nemen; en die in het veld is, kere niet weder achterwaarts om zijn kleed te nemen", XXIV: 17, 18, over welke

dingen men zie n. 3652 aan het einde; zij immers die van het goede uit het ware beschouwen, zijn in den innerlijken Hemel; zij echter die uit het ware het goede beschouwen, zijn in den uiterlijken hemel; dezen beschouwen uit de wereld den Hemel, genen schouwen uit den Hemel de wereld; weswege het in een zekere verhouding tegengestelden zijn, en daarom zou, indien zij tezamen waren, het ene het andere vernietigen.

7602. En de gerst; dat dit het goede ervan betekent, staat vast uit de betekenis van de gerst, zijnde het goede van het uiterlijk natuurlijke; dat de gerst dit is, komt omdat het een voortbrengsel van het veld is, en een graan is dat tot spijs van dienst is; het graan immers betekent in het algemeen het goede van het ware, n. 3580, 5295, 5410, 5959, in het bijzonder de gerst en de tarwe; de gerst het goede van het uiterlijk natuurlijke, en de tarwe het goede van het innerlijk natuurlijke. Dit betekent de gerst bij Joël: “Spijsoffer en drankoffer is van het huis van Jehovah afgesneden; de priesters, de bedienaars van Jehovah, hebben gerouwd; het veld is verwoest, het land heeft gerouwd, *omdat het koren verwoest is*; de most is verdroogd, de olie kwijnt. De akkerlieden zijn beschaamd, de wijngaardeniers hebben gehuild, *over de tarwe en over de gerst*, deswege dat de oogst des velds is vergaan”, I: 9, 10, 11; bij den profeet wordt daar gehandeld over de verwoesting van het goede en het ware, zoals vaststaat uit de volgende dingen daar; en daarom worden met het koren, den most, de tarwe, en de gerst, niet die dingen aangeduid, maar geestelijke dingen, aldus met de tarwe het innerlijk goede, en met de gerst het uiterlijk goede; eender de gerst bij Ezechiël Hfdst. IV: 9, en in Deut. VIII: 8. In het Boek der Richteren: “Toen Gideon het legerkamp bereikte, was een man vertellende aan zijn genoot een droom, en hij zeide: Zie, al dromende heb ik gedroomd, en *zie, een geroost gerstebrood wentelde zich tot het legerkamp van Midian*, en het kwam tot aan de tent, en sloeg haar dat zij samenviel, en het keerde haar om, het onderste boven, en zo viel de tent”, VII: 13; met Midian worden degenen aangeduid die in het ware van het eenvoudig goede zijn, en in den tegengestelden zin, zij die niet in het goede des levens zijn, n. 3242, 4756, 4788, 6773; dit goede is het goede van het uiterlijk natuurlijke, en het wordt aangeduid met het gerstebrood; doch het verkwikkelijke der wellusten, indien dit tot einddoel strekt, in plaats van dat goede, is dat wat wordt aangeduid met het gerooste gerstebrood; het is de staat dien toen de Midianieten uitbeeldden, welke daar wordt beschreven.

7603. Word geslagen; dat dit betekent dat zij werden vernietigd, is zonder ontvouwing duidelijk.

7604. Omdat de gerst de rijpende aar was, en het vlas de halm; dat dit betekent dat dat goede en ware te voorschijn kwamen en naar beneden schouwden, staat vast uit de betekenis van de gerst en het vlas, zijnde het goede en het ware van het uiterlijk natuurlijke, waarover vlak boven n. 7601, 7602; en uit de betekenis van de rijpende aar, voorts eveneens van den halm, zijnde dat zij te voorschijn kwamen, want van de tarwe en de spelt wordt gezegd dat zij verborgen waren, in het volgende Vers; dat is, dat zij niet te voorschijn kwamen; de dingen immers die rijp zijn, komen te voorschijn in hun aar en halm, zodat zij nederzinken; dit betekent in den geestelijken zin, waarin gehandeld wordt over het goede des geloofs en der naastenliefde, dat zij naar beneden schouwden. Hoe het hiermede is gesteld, blijkt uit de dingen die boven in n. 7601 zijn gezegd. Dat de goede en de ware dingen in het uiterlijk natuurlijke bij de bozen naar beneden schouwen, komt omdat zij daar tezamen zijn met de boze en de valse dingen, en daaraan toegevoegd; alle boze en valse dingen schouwen naar beneden, dat is, naar buiten tot de aarde en tot de wereld; vandaar eveneens de daaraan toegevoegde goede en ware dingen, want de boze en de valse dingen trekken die met zich mede, hetgeen geschiedt door averechtse toepassingen; het zijn deze goede en ware dingen, die bij de bozen worden verwoest; indien die immers niet werden verwoest, zo zouden de goede en de ware dingen die door den Heer in het innerlijk natuurlijke zijn weggeborgen en bewaard, invloeien en zich verbinden met die welke in het uiterlijke zijn, en zo als één optreden; vandaar zouden die eveneens naar beneden worden gebogen, en zo vergaan. De mens wordt daardoor van de brute dieren onderscheiden dat hij omhoog kan schouwen, dat is, tot het Goddelijke; zonder dat vermogen zou de mens zoals een beest zijn, want het beest schouwt niet dan naar beneden. Vandaar nu blijkt waarom de goede en de ware dingen bij de bozen, welke naar beneden schouwen, hun worden afgenomen, en waarom wanneer zij zijn afgenomen, de gemeenschap wordt gesloten met de innerlijke dingen, waar de goede en de ware dingen door den Heer zijn weggeborgen en tot nut bewaard.

7605. En de tarwe en de spelt; dat dit betekent het goede van het innerlijk natuurlijke en het ware ervan, staat vast uit de betekenis van de tarwe, zijnde het goede der liefde en der naastenliefde, waarover n. 3941; en omdat zij een edeler graan is dan de gerst, is zij het goede van het innerlijk natuurlijke; en uit de betekenis van de spelt of het eenkoren, zijnde het ware van het innerlijk natuurlijke, overeenstemmende met het goede dat wordt aangeduid met de tarwe; dat de spelt dat ware is, kan hieruit vaststaan dat er in het Woord waar over het goede wordt gesproken, ook over het ware wordt gesproken,

en dit terwille van het hemels huwelijk, hetwelk dat is van het goede en het ware in de afzonderlijke dingen des Woords, en in den hoogsten zin terwille van het één-zijn van het Goddelijk Zelf en het Goddelijk Menselijke in den Heer, waarmede het huwelijk van het Goede en het Ware in den Hemel overeenstemt; dat aldus de Heer Zelf met betrekking tot het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke het binnenste in het Woord is, zie men in n. 683, 793, 801, 2173, 2516, 2618, 2712, 2803, 3132, 4138 einde, 5502, 6179, 6343. Daaruit blijkt dat met de spelt wordt aangeduid het ware overeenstemmende met het goede dat met de tarwe wordt aangeduid.

7606. Werden niet geslagen; dat dit betekent dat zij niet werden vernietigd, is zonder ontvouwing duidelijk.

7607. Omdat die verborgen waren; dat dit betekent, omdat zij niet te voorschijn kwamen, en omdat zij naar binnen waren gericht, staat vast uit de betekenis van die waren verborgen, zijnde niet te voorschijn komen; in den geestelijken zin betekent het, omdat zij in het innerlijk natuurlijke waren, en daar naar binnen waren gericht; dat die niet vernietigd konden worden, komt omdat zij tot den Hemel en tot den Heer schouwden, hetgeen is naar binnen schouwen en niet tot den aardbol en de wereld, hetgeen is naar buiten schouwen. Wat naar binnen schouwen en naar buiten schouwen is, moet in het kort worden gezegd; de mens is aldus geschapen dat hij boven zich tot den Hemel tot aan het Goddelijke toe kan schouwen, en eveneens dat hij beneden zich tot de wereld en den aardbol kan schouwen; hierin wordt de mens onderscheiden van de brute dieren; en de mens schouwt dan boven zich, of tot den Hemel tot aan het Goddelijke toe, wanneer hij den naaste, het vaderland, de Kerk, den Hemel, vooral den Heer ten doel heeft; en hij schouwt dan beneden zich, wanneer hij zichzelf en de wereld ten doel heeft; ten doel hebben is liefhebben, want men heeft datgene ten doel wat men liefheeft, en dat wat men liefheeft, regeert universeel, dat is, in de afzonderlijke dingen der gedachte en des wils. Zolang de mens den enen weg uit schouwt, schouwt hij niet den anderen uit; zolang hij namelijk tot de wereld en tot zichzelf schouwt, schouwt hij niet tot den Hemel en tot den Heer, en andersom; het zijn immers tegengestelde bepalingen. Daaruit dat de mens boven zich kan schouwen, dat is, denken over het Goddelijke, en verbonden worden met het Goddelijke door de liefde, blijkt duidelijk dat er een verheffing van het gemoed door het Goddelijke is, want nooit kan iemand boven zich schouwen tenzij door middel van een verheffing door Hem Die boven is; vandaar blijkt eveneens dat al het goede en ware bij den mens des Heren is. Eveneens blijkt daaruit, dat de mens, wanneer hij beneden zich schouwt, zich van het Goddelijke scheidt, en zijn

innerlijke dingen tot zich en tot de wereld bepaalt, eender zoals zij bij de brute dieren zijn bepaald; en dat hij dan voor evenzoveel het menselijke aflegt. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat er wordt verstaan onder naar binnen of boven zich schouwen, en onder naar buiten of beneden zich schouwen.

7608. En Moscheh schreed van met Faraó ter stad uit; dat dit de afscheiding weg van hen betekent, staat vast uit de dingen die boven in n. 7595 zijn ontvouwd, waar eendere dingen staan.

7609. En breidde zijn handpalmen tot Jehovah uit; dat dit de tussenkomst betekent, zie men boven uit de dingen in n. 7596.

7610. En de stemmen en de hagel hielden op; dit betekent het einde van dien staat, zoals boven n. 7597.

7611. En de regen werd niet uitgegoten op het land; dat dit betekent dat die valse dingen niet meer verschenen, staat vast uit de betekenis van den regen, hier van den hagelregen, zijnde de valse dingen, waarover n. 7553, 7574; en uit de betekenis van niet uitgegoten op het land, zijnde dat daaraan een einde kwam, aldus eveneens dat zij niet verschenen, namelijk de valse dingen die met den hagelregen worden aangeduid.

7612. En Faraó zag; dat dit de bemerking betekent, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde de bemerking, waarover n. 2150, 3764, 4723, 5400.

7613. Dat had opgehouden de regen, de hagel, en de stemmen, betekent het einde van dien staat, zoals boven n. 7597, 7610.

7614. En hij ging voort met zondigen; dat dit een terugtrekken nog betekent, staat vast uit de betekenis van voortgaan, zijnde nog en langer; en uit de betekenis van zondigen, zijnde de afzondering, het terugtrekken, en de afscheiding weg van het goede en het ware, waarover n. 5229, 5474, 5841, 7589.

7615. En hij verzwaarde zijn hart, hij en de knechten van hem; dat dit de halsstarrigheid betekent, staat vast uit de betekenis van het hart verzwaren, verharden, en verstijven, zijnde hardnekkig volhouden, waarover n. 7272, 7300, 7305.

7616. En Faraó's hart werd verstijfd; dat dit betekent dat zij uit het boze hardnekkig volhielden, staat vast uit de betekenis van het verstijfd worden van het hart, zijnde hardnekkig volhouden, waarover vlak boven n. 7615, waar gezegd wordt dat hij het hart verzwaarde; het verschil is, dat het hart verzwaren is uit het valse, doch het hart verstijven is uit het boze.

7617. En hij zond de zonen Israëls niet heen; dat dit betekent dat zij niet verlieten, staat vast uit de betekenis van heenzenden, zijnde verlaten, zoals vaak eerder; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de

geestelijke Kerk zijn, die zij bestookten, waarover n. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223.

7618. Gelijk als Jehovah gesproken had; dat dit betekent volgens de voorzegging, zie men boven in n. 7302, 7340, 7414, 7432, 7535.

7619. Door de hand van Moscheh; dat dit betekent door middel van de Wet uit het Goddelijke, staat vast uit de betekenis van door iemands hand, zijnde middellijk, waarover aanstonds; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Wet uit het Goddelijke, waarover n. 6771, 6827. Dat spreken door iemands hand, is door middel van hem of middellijk, komt omdat met de hand de macht wordt aangeduid, aldus met iemands hand een plaatsvervangende macht, hetgeen het zelfde is als middellijk, want dat wat middellijk geschiedt, geschiedt door de macht van een ander in hem; vandaar komt het, dat er in het Woord die spreekwijze is, zoals in de Boeken der Koningen, waar ettelijke malen wordt gezegd: het woord dat Jehovah sprak door de hand van iemand, zoals dat *Hij sprak door de hand* van Achija den profeet, 1 Kon. xiv: 18; *door de hand* van Achia den Scheloniet, 1 Kon. xv: 29; *door de hand* van Jehu den profeet, 1 Kon. xvi: 7, 12; *door de hand* van Joschua, ald. Vers. 34; *door de hand* van Elias, 1 Kon. xvii: 16; *door de hand* van Jonas den profeet, II Kon. xiv: 25.

Vervolg over de geesten en de inwoners van den aardbol Mars.

7620. *Ik zag een zeker zeer schoon vlamme; het was van verschillende kleur, purper, voorts uit blinkend wit, rood gloeiend; die kleuren fonkelden ook schoon vanwege de vlam; ik zag ook een zekere hand die dit vlamme niet hield, maar waaraan het kleefde; eerst aan den achterkant ervan, daarna aan de handpalm of de holte, en van daar belikte het de hand rondom; dit hield enigen tijd lang aan; daarna werd deze hand met het vlamme op een afstand verwijderd, en waar het bleef staan was een lichtklaarte; in die lichtklaarte trok de hand zich terug; en toen werd het vlamme veranderd in een vogel, die in den aanvang van eendere kleuren was als het vlamme, en de kleuren flonkerden eender; maar die kleuren werden geleidelijk veranderd, en met de kleuren de levenskracht in den vogel; hij vloog in het rond, en eerst rondom mijn hoofd, daarna naar voren in een zeker eng vertrek, als het ware een slaapkamer; en naarmate hij meer naar voren vloog, week het leven terug, en hij werd ten slotte van steen; toen eerst van paarl achtige kleur, daarna van duistere kleur, maar hoewel hij zonder leven was, vloog hij nochtans.*

7621. *Toen die vogel rondom mijn hoofd vloog, en nog in levenskracht verkeerde, werd een geest gezien die uit het lagere gebied oprees, door de streek der lenden tot de streek der borst; deze wilde van daar dien vogel wegnemen; maar omdat*

hij zo schoon was, verhinderden de geesten die rondom mij waren, dat hij dien wegnam; allen hielden immers hun blik op hem gericht; maar die geest, die uit het lagere gebied was opgerezen, overreedde toen op krachtige wijze dat de Heer bij hem was, en dat hij dat zo uit den Heer deed; hoewel de meesten dit niet geloofden, omdat hij uit het lagere gebied oprees, verhinderden de geesten die rondom mij waren, het nochtans niet langer dat hij den vogel wegnam; doch omdat toen de Hemel invloede, kon hij hem niet vasthouden, maar liet hem alras uit de hand los.

7622. *Toen dit voorbij was, spraken de geesten die rondom mij waren, die den vogel en zijn achtereenvolgende veranderingen ingespannen hadden gadeslagen, daarover met elkander, en dit een geruimen tijd lang; zij doorvatten dat zulk een gezicht niet anders dan een zeker hemelse kon betekenen; zij wisten dat het vlammege de hemelse liefde en haar aandoeningen betekent; dat de hand waaraan het vlammege kleefde, het leven en deszelfs macht betekent; de veranderingen der kleuren de verscheidenheden des levens ten aanzien van de wijsheid en het inzicht; iets eenders ook de vogel; met dit verschil, dat het vlammege de hemelse liefde betekent en de dingen die van die liefde zijn, en dat de vogel de geestelijke liefde betekent en de dingen die van die liefde zijn (de hemelse liefde is de liefde tot den Heer, en de geestelijke liefde is de wederzijdse liefde en de liefde jegens den naaste); en dat de veranderingen van de kleuren en tegelijk van het leven in den vogel, totdat hij van steen werd, de opeenvolgende verscheidenheden van het geestelijk leven betekenen ten aanzien van het inzicht. Zij wisten ook, dat de geesten die uit het lagere gebied door de lendenstreek tot de streek der borst opklimmen, in een sterk overredende zijn dat zij in den Heer zijn, en vandaar geloven dat zij alle dingen die zij doen, ook de boze en de misdadige dingen, met den wil des Heren doen. Maar toch konden zij daarvandaan niet weten wie onder dit gezicht moesten worden verstaan. Ten slotte werden zij uit den Hemel onderricht dat de inwoners van Mars waren verstaan; dat hun hemelse liefde, waarin nog verscheidenen zijn, werd aangeduid met het vlammege dat aan de hand kleefde; en hun wijsheid en inzicht met de opeenvolgende veranderingen van kleuren; en dat de vogel in den aanvang, toen hij in de schoonheid van zijn kleuren en in zijn levenskracht was, hun geestelijke liefde betekende; dat echter die vogel zoals van steen en zonder leven werd, en toen van duistere kleur, dat dit die inwoners betekende die zich van het goede der liefde hebben verwijderd, en in het boze zijn, en toch geloven dat zij in den Heer zijn. Maar omdat aangaande die inwoners die zodanig zijn, en aangaande den staat van hun leven, verscheidene dingen zijn ontdekt, en eveneens getoond, is het geoorloofd om die dingen aan het einde van het volgende Hoofdstuk mede te delen.*

Exodus

Tiende Hoofdstuk

De Leer der Naastenliefde.

7623. Het zijn twee dingen die uit den Heer voortgaan, en vandaar in hun oorsprong Goddelijk zijn; het ene is het Goede, het andere is het Ware; vandaar zijn het deze beide die regeren in den Hemel, ja zelfs die den Hemel maken; die beide worden in de Kerk de Naastenliefde en het Geloof genoemd.

7624. Het Goede en het Ware zijn, als zij voortgaan uit den Heer, geheel en al verenigd, en aldus verenigd dat zij niet twee maar één zijn; vandaar zijn eveneens die beide één in den Hemel; en omdat zij één zijn in den Hemel, is de Hemel het beeld des Heren. Eender zou de Kerk zijn, indien de naastenliefde en het geloof daar één waren.

7625. Een idee aangaande het goede dat der naastenliefde is, en aangaande het ware dat des geloofs is, kan men vormen uit de zon en haar licht; wanneer het licht dat uit de zon voortgaat, verbonden is met de warmte, hetgeen geschiedt in den tijd van de lente en den zomer, dan ontkiemen en leven alle dingen van den aardbol; doch wanneer in het licht niet de warmte is, zoals in den tijd van den winter, dan verstarren en versterven alle dingen van den aardbol. In het Woord wordt de Heer ook vergeleken met de Zon, en het met het Goede verbonden Ware, dat uit Hem voortgaat, wordt met het Licht vergeleken; en eveneens wordt in het Woord het ware des geloofs Licht genoemd, en wordt het goede der liefde Vuur genoemd; de liefde is ook het vuur des levens, en het geloof het licht des levens.

7626. Uit deze dingen kan men eveneens een idee vormen aangaande den mens der Kerk, hoedanig hij is wanneer bij hem het geloof is verbonden met de naastenliefde, namelijk dat hij is zoals een tuin en een paradijs; en hoedanig hij is wanneer bij hem het geloof niet is verbonden met de naastenliefde, namelijk dat hij is zoals een woestijn en een met sneeuw bedekt land.

7627. Ieder mens kan uit het schijnsel alleen van zijn natuurlijke mens zien, dat het ware en het goede samenstemmen, en eveneens dat zij verbonden kunnen worden; en dat het ware en het boze niet samenstemmen, en dat zij niet verbonden kunnen worden; eender het geloof en de naastenliefde. Het zelfde betuigt de ondervinding zelf; hij die in het boze is ten aanzien van het leven, is of in het valse ten aanzien van het geloof, of in geen geloof, of volslagen tegen het geloof. En, hetgeen een verborgenheid is, hij die in

het boze is ten aanzien van het leven, is in het valse van zijn boze, hoewel hij gelooft dat hij in het ware is; dat hij gelooft dat hij in het ware is, komt omdat hij in een overredend geloof is, waarover gehandeld zal worden in hetgeen volgt.

Tiende Hoofdstuk.

1. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Kom tot Farao, omdat Ik zijn hart en het hart zijner knechten verzwaard heb, deswege opdat Ik deze Mijn tekenen in het midden van hem stelle.
2. En deswege opdat gij moogt vertellen in de oren van uw zoon, en van den zoon uws zoons, de dingen die Ik gewerkt heb in Egypte, en Mijn tekenen die Ik gesteld heb in hen, en gijlieden moogt weten dat Ik JEHOVAH ben.
3. En Moscheh kwam en Aharon tot Farao, en zij zeiden tot hem: Aldus zegt JEHOVAH de GOD der Hebreëen: Hoe lang weigert gij vernederd te worden vóór Mij; zend Mijn volk heen, en laten zij Mij dienen.
4. Omdat indien gij weigert Mijn volk heen te zenden, zie, Ik breng morgen den sprinkhaan in uw grens.
5. En hij zal de oppervlakte des lands bedekken, en men zal het land niet kunnen zien, en hij zal eten het overige van hetgeen ontkomen is, hetgeen ulieden overgelaten is van den hagel; en hij zal eten allen boom die ulieden spruit uit het veld.
6. En zij zullen vervullen uw huizen, en de huizen van al uw knechten, en de huizen van alle Egyptenaren; denwelke uw vaders, en de vaderen uwer vaders niet gezien hebben, van den dag af dat zij op den aardbodem geweest zijn, tot op dezen dag; en hij schouwde om, en hij ging uit van met Farao.
7. En de knechten van Farao zeiden tot hem: Hoe lang zal dit ons tot een strik zijn; zend de mannen heen, en laten zij JEHOVAH hun GOD dienen; weet gij nog niet dat Egypte vergaat?
8. En wedergebracht werd Moscheh en Aharon tot Farao, en hij zeide tot hen: Gaat, dient JEHOVAH UW GOD; wie en wie gaan?
9. En Moscheh zeide: Met onze knapen, en met onze ouden zullen wij gaan, met onze zonen en met onze dochteren, met onze kudde van kleinvee en met onze kudde van grootvee zullen wij gaan, omdat wij een feest van JEHOVAH hebben.
10. En hij zeide tot hen: Zo zal JEHOVAH met u zijn, wanneer ik u en uw kleine kind zal heengezonden hebben; ziet dat het boze bij uw aangezichten is.
11. Niet aldus; gaat, ik bid u, gij jongemannen, en dient JEHOVAH, omdat gij dit vraagt; en hij dreef hen uit van de aangezichten van Farao.
12. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Streck uw hand uit over het land van Egypte om den sprinkhaan, en hij zal opklimmen over het land van

- Egypte, en hij zal opeten al het kruid des lands, al wat de hagel heeft overgelaten.
13. En Moscheh strekte zijn stok uit over het land van Egypte; en JEHOVAH bracht een oostenwind in het land, dien gansen dag, en den gansen nacht; het werd morgen, en de oostenwind bracht den sprinkhaan aan.
 14. Ende sprinkhaan klom op over het gehele land van Egypte, en hij rustte in alle grens van Egypte, zeer zwaar; vóór dien was niet de sprinkhaan aldus geweest zoals die, en na dien zal hij niet aldus zijn.
 15. En hij bedekte de oppervlakte van het ganse land, en het land was verduisterd; en hij at al het kruid des lands, en alle vrucht des booms die de hagel overig had gelaten; en er was niet enig groen overig in den boom en in het kruid des velds in het ganse land van Egypte.
 16. En Farao haastte om Moscheh en Aharon te roepen; en hij zeide: Ik heb gezondigd tegen JEHOVAH uw GOD, en tegen ulieden.
 17. En nu, vergeeft, ik bid u, mijn zonde alleen ditmaal, en smeekt JEHOVAH UW GOD, en Hij verwijdere van over mij alleen dezen dood.
 18. En hij ging uit van met Farao, en hij smeekte tot JEHOVAH.
 19. En JEHOVAH keerde een zeer sterken wind der zee, en hief den sprinkhaan op, en wierp dien in de zee Suph; er was niet één sprinkhaan overgelaten in al de grens van Egypte.
 20. En JEHOVAH verstijfde Farao's hart, en hij zond de zonen Israëls niet heen.
 21. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Steek uw hand uit tot den hemel, en er zal donkerheid zijn over het land van Egypte, en men zal tasten in de donkerheid.
 22. En Moscheh strekte zijn hand uit tot den hemel, en er was dichte donkerheid in het ganse land van Egypte, drie dagen.
 23. Zij zagen niet, de man zijn broeder, en zij stonden niet op, een ieder van onder zich, drie dagen; en voor al de tonen Israëls was licht in hun woningen.
 24. En Farao riep tot Moscheh, en zeide: Gaat, dient JEHOVAH; alleen uw kudde van kleinvee en uw kudde van grootvee blijve; ook uw kleine kind zal met u gaan.
 25. En Moscheh zeide: Ook zult gij in onze hand geven slachtoffers en brandoffers, en wij zullen toemaken voor JEHOVAH onzen GOD.
 26. En ook ons vee zal met ons gaan, er zal niet een hoef achtergelaten worden, omdat wij van hetzelfde zullen nemen om JEHOVAH onzen GOD

te dienen; en wij weten niet waarmede wij JEHOVAH dienen zullen totdat wij daar komen.

27. En JEHOVAH verstijfde Farao's hart, en hij wilde hen niet heenzenden.
28. En Farao zeide tot hem: Ga heen van bij mij, wacht u dat gij niet voortgaat mijn aangezichten te zien, omdat op welken dag gij mijn aangezichten ziet, zult gij sterven.
29. En Moscheh zeide: Gij hebt recht gesproken; ik zal niet langer voortgaan uw aangezichten te zien.

De Inhoud.

7628. In dit Hoofdstuk wordt in den inwendigen zin in voortzetting nog verder gehandeld over de verwoesting van hen die degenen bestoken die van de geestelijke Kerk zijn; nu wordt gehandeld over den negenden en tienden staat of graad der verwoesting, die worden beschreven met den sprinkhaan en de donkerheid, waarmede het valse uit het boze wordt aangeduid dat alle dingen verwoest die der Kerk bij hen zijn.

De Inwendige Zin.

7629. Vers 1 tot 6. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Kom tot Farao, omdat Ik zijn hart en het hart zijner knechten verzwaard heb, deswege opdat Ik deze Mijn tekenen in het midden van hem stelle. En deswege opdat gij moogt vertellen in de oren van uw zoon, en van den zoon uws zoons, de dingen die Ik gewerkt heb in Egypte, en Mijn tekenen die Ik gesteld heb in hen, en gijlieden moogt weten dat Ik Jehovah ben. En Moscheh kwam en Aharon tot Farao, en zij zeiden tot hem: Aldus zegt Jehovah, de God der Hebreëen: Hoe lang weigert gij vernederd te worden vóór Mij; zend Mijn volk heen, en laten zij Mij dienen. Omdat indien gij weigert Mijn volk heen te zenden, zie, Ik breng morgen den sprinkhaan in uw grens. En hij zal de oppervlakte des lands bedekken, en men zal het land niet kunnen zien, en hij zal eten het overige van hetgeen ontkomen is, hetgeen ulieden overgelaten is van den hagel; en hij zal eten allen boom die ulieden spruit uit het veld. En zij zullen vervullen uw huizen, en de huizen van al uw knechten, en de huizen van alle Egyptenaren; denwelke uw vaders, en de vaderen uwer vaders niet gezien hebben, van den dag af dat zij op den aardbodem geweest zijn, tot op dezen dag; en hij schouwde om, en hij ging uit van met Farao.* En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent het bevel; kom tot Farao, betekent de tegenwoordigheid van het ware uit het Goddelijke bij de bestokenden; omdat Ik zijn hart en het hart zijner knechten verzwaard heb, betekent dat zij allen gemeenschappelijk hardnekkig volhielden; deswege opdat Ik deze Mijn tekenen in het midden van hem stelle, betekent opdat de bozen bekennen dat zij in het boze zijn, en de goeden worden verlicht aangaande den staat van hen die binnen de Kerk boos leven; en deswege opdat gij moogt vertellen in de oren van uw zoon, en van den zoon uws zoons, de dingen die Ik gewerkt heb in Egypte, betekent opdat zij die in het ware en het goede zijn, weten wat hun overkomt die van de Kerk zijn en de rechtschapenen bestoken; en Mijn tekenen die Ik gesteld heb in hen, betekent opdat zij worden verlicht aangaande den staat van hen die van de Kerk zijn en boos leven; en gijlieden moogt weten dat Ik Jehovah ben, betekent opdat het hun zo bekend zij dat de Heer de allene God is; en Moscheh kwam en Aharon tot Farao, betekent de tegenwoordigheid van *het Goddelijk Ware*; en zij zeiden tot hem, betekent de bemerking; aldus zegt Jehovah, de God der Hebreëen, betekent het bevel van den Heer, Die de God der Kerk is; hoe lang weigert gij vernederd te worden vóór Mij, betekent de niet-gehoorzaamheid; zend Mijn volk heen opdat zij Mij dienen, betekent opdat zij degenen verlaten die van de geestelijke Kerk zijn, opdat zij den Heer vereren; omdat indien gij weigert heen te zenden,

betekent indien zij niet zouden verlaten; zie, Ik breng den sprinkhaan in uw grens, betekent dat het valse hun uiterste dingen in beslag zal nemen; en hij zal de oppervlakte des lands bedekken, betekent de laatste dingen van het natuurlijk gemoed vandaar; en men zal het land niet kunnen zien, betekent de verduistering van het ganse natuurlijke gemoed vandaar; en hij zal eten het overige van hetgeen ontkomen is, hetgeen ulieden overgelaten is van den hagel, betekent de vertering van alle dingen die iets van de ware dingen hebben; en hij zal eten allen boom die ulieden spruit uit het veld, betekent zo de vertering van alle erkentnissen die zij van de Kerk hebben; en zij zullen vervullen uw huizen, en de huizen van al uw knechten, en de huizen van alle Egyptenaren, betekent dat het valse zal regeren in all en de afzonderlijke dingen in het natuurlijke, van het innerlijke ervan tot het uiterste; denwelke uw vaders, en de vaderen uwer vaders niet gezien hebben, van den dag af dat zij op den aardbodem geweest zijn, tot op dezen dag, betekent dat er in de Kerk van den ouden tijd aan niet een zodanig valse is geweest als er daar is; en hij schouwde om, en hij ging uit van met Farao, betekent de beroving van debemerking en de scheiding.

7630. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit het bevel betekent, namelijk dat aan Farao moest worden overgebracht, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het door Jehovah geschiedt tot hen die bestoken, zijnde het bevel, waarover n. 7036, 7107, 7310.

7631. Kom tot Farao; dat dit de tegenwoordigheid betekent van het ware uit het Goddelijke bij de bestokenden, staat vast uit de betekenis van komen of binnentreden tot iemand, zijnde de tegenwoordigheid, zoals in n. 5934, 6063, 6089, 7498; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde het ware uit het Goddelijke, waarover n. 6771, 6827; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in het andere leven degenen bestoken die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6651, 6679, 6683, 7107, 7110, 7126, 7142, 7220, 7228.

7632. Omdat Ik zijn hart en het hart zijner knechten verzwaaard heb; dat dit betekent dat zij allen gemeenschappelijk hardnekkig volhielden, staat vast uit de betekenis van het hart verzwaaard, verharden, en verstijven, zijnde hardnekkig volhouden, waarover n. 7272, 7300, 7305; uit de uitbeelding van Farao, wiens hart werd verzwaaard, zijnde zij die bestoken. En wanneer er wordt gezegd hij en zijn knechten, worden allen gemeenschappelijk aangeduid, want de knechten met hem maken het huis uit. Dat er wordt gezegd dat Jehovah het hart van Farao verzwaaarde, betekent in den inwendiger zin dat hij zijn hart verzwaaarde. In de oude tijden werd terwille van de eenvoudigen aan Jehovah al het boze toegekend; en dit was ter oorzaak hiervan, dat de eenvoudigen

niet konden weten, en de meesten ook niet begrijpen, hoe de dingen die gebeurden, ergens anders vandaan konden komen dan van Jehovah; voorts hoe het moet worden verstaan dat Jehovah toelaat dat de duivelse bende het boze berokkent, en Hij het niet verhindert, terwijl Hij toch alle macht heeft; omdat de eenvoudigen die dingen niet konden vatten, en eveneens nauwelijks de inzichtsvollen, werd derhalve gezegd, zoals het door velen werd geloofd, dat door Jehovah ook het boze bestond; dit is een algemene in het Woord, welks zin der letter is volgens het geloof der eenvoudigen. Dat het boze dat in het Woord aan Jehovah wordt toegekend, van den mens is, zie men in n. 2447, 6071, 6991, 6997, 7533.

7633. Opdat Ik deze Mijn tekenen in het midden van hem stelle; dat dit betekent opdat de bozen bekennen dat zij in het boze zijn, en de goeden wonden verlicht aangaande den staat van hen die binnen de Kerk boos leven, staat vast uit de betekenis van de tekenen, zijnde de bevestigingen van de waarheden, en aldus de erkentnissen, waarover n. 6870, en eveneens de verlichtingen, n. 7012; vandaar is “tekenen in het midden van hem stellen”, opdat de bozen bekennen dat zij in het boze zijn. Dat het ook is opdat de goeden worden verlicht aangaande den staat van hen die binnen de Kerk boos leven, blijkt uit hetgeen terstond volgt, waar gezegd wordt: “En deswege opdat gij moogt vertellen in de oren van uw zoon, en van den zoon uws zoons, de dingen die Ik gewerkt heb in Egypte, en Mijn tekenen die Ik gesteld heb in hen”, waarmede wordt aangeduid, opdat zij die in het ware en het goede zijn, weten wat dengenen van de Kerk overkomt die de rechtschapenen bestoken. Dat zij die in het andere leven de rechtschapenen bestoken, degenen zijn die van de Kerk zijn geweest, en de geboden des geloofs hebben gekend, en toch tegen die hebben geleefd, zie men in n. 7317, 7502, 7545, 7554.

7634. En deswege opdat gij moogt vertellen in de oren van uw zoon, en van den zoon uws zoons, de dingen die Ik gewerkt heb in Egypte; dat dit betekent opdat zij die in het ware en het goede zijn, weten wat hun overkomt die van de Kerk zijn en de rechtschapenen bestoken, staat vast uit de betekenis van vertellen in de oren, zijnde opdat zij weten en bemerken; uit de betekenis van den zoon, en van den zoon des zoons, zijnde zij die in het ware en het goede zijn; dat de zoon het ware is, zie men in n. 489, 490, 491, 1147, 2623, 3373; en dat de zoon der zonen de afgeleide dingen zijn, n. 6583; hier zijn de zonen zij die in het ware en eveneens in het goede zijn, omdat met hen degenen worden aangeduid die van de Kerk zijn; en daarom wordt de zoon uws zoons gezegd tot Moscheh, door wien de Goddelijke Wet wordt uitgebeeld, die het Goddelijk Ware is, voortgaande uit het Goddelijk Goede des Heren;

aldus is het het Goddelijk Ware waarmede het Goddelijk Goede is verenigd, n. 7623, 7624, waaruit de Kerk is; en uit de betekenis van de dingen die Ik gewerkt heb in Egypte, zijnde dat wat hun overkomt die in het andere leven de rechtschapenen bestoken; dat met de tekenen wordt aangeduid wat gebeurt, en met Farao en de Egyptenaren degenen worden aan-geduid die in het andere leven bestoken, blijkt uit de dingen die in het voorafgaande zijn gezegd; dat zij die bestoken degenen zijn die van de Kerk zijn geweest, zie men vlak boven in n. 7633 einde.

7635. En Mijn tekenen die Ik gesteld heb in hen; dat dit betekent, opdat zij worden verlicht aangaande den staat van hen die van de Kerk zijnde, boos leven, staat vast uit de dingen vlak boven in n. 7633 waar eendere woorden staan.

7636. Opdat gijlieden moogt weten dat Ik Jehovah ben; dat dit betekent, opdat het hun zo bekend zij dat de Heer de allene God is, staat vast uit de betekenis van opdat gij moogt weten, zijnde opdat het hun bekend zij; Ik Jehovah, dat dit is dat de Heer de allene God is, komt omdat Jehovah betekent Hij Is, aldus uit Wien het Zijn en Bestaan van allen is, hetgeen er niet dan enig en alleen kan zijn; dat Jehovah de Heer is, zie men in n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3055, 5663, 6303, 6905, 6945, 6956; en dat onder die woorden wordt verstaan dat Hij de allene God is, n. 7401, 7444, 7544, 7598.

7637. En Moscheh kwam en Aharon tot Farao; dat dit de tegenwoordigheid van *het Goddelijk Ware* betekent, staat vast uit de betekenis van komen of binnentreden, zijnde de tegenwoordigheid, zoals boven n. 7631; en uit de uitbeelding van Moscheh en Aharon, zijnde *het Goddelijk Ware*, Moscheh het Inwendige, Aharon het Uitwendige, waarover n. 7089, 7382.

7638. En zij zeiden tot hem; dat dit de bemerking betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde bemerken, waarover n. 1791, 1815, 1819, 1822, 1898, 1919, 2080, 2619, 2862, 3395, 3509, 5743, 5877; dat *zij zeiden* hier bemerken is, komt omdat door Moscheh en Aharon *het Goddelijk Ware* wordt uitgebeeld, en door komen de tegenwoordigheid ervan, en uit de tegenwoordigheid van *het Goddelijk Ware* is de bemerking.

7639. Aldus zeide Jehovah, de God der Hebreëen; dat dit het bevel uit den Heer betekent, Die de God der Kerk is, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het door Jehovah geschiedt tot hen die bestoken, zijnde het bevel, zoals boven n. 7630; uit de betekenis van de Hebreëen, zijnde zij die van de Kerk zijn, waarover n. 5136, 6675, 6684, 6738; dat Jehovah God de Heer is, zie men boven in n. 7636.

7640. Hoe lang weigert gij vernederd te worden voor Mij; dat dit de niet-gehoorzaamheid betekent, staat vast uit de betekenis van weigeren vernederd te worden, zijnde niet gehoorzamen; de oorzaak dat dit wordt aangeduid, is deze dat het wordt gezegd tot hen die in het boze zijn, die niet vernederd kunnen worden voor het Goddelijke; er zijn immers twee dingen die de vernedering inheeft, de erkenning van zichzelf dat men niet dan alleen het boze is, en dat men ten opzichte van het Goddelijke als niets is; voorts de erkenning van het Goddelijke, dat het niet dan alleen het Goede is, en dat het oneindig is; deze twee zijn bij de bozen onbestaanbaar, omdat zij in de zelfliefde zijn; indien zij zich vernederen, is het òf uit vrees, òf opdat zij geëerd worden of winst behalen; aldus vernederen zij zich alleen ten aanzien van het lichaam, en in het geheel niet ten aanzien van den animus, die dan somtijds daarom lacht; zodanig is de vernedering van de vrees, voorts terwille van het winstbejag en het eerbewijs; iets dergelijks is zij voor het Goddelijke, hoewel zij dit niet weten; want het inwendige bij hen die in het boze uit de zelfliefde zijn, is zichzelf alleen op het oog hebben en groot maken, en zich afkeren van allen die hen niet begunstigen. Omdat er geen vernedering bij de bozen bestaat, wordt vandaar in den inwendigen zin met vernederd worden de gehoorzaamheid aangeduid, aldus met gij weigert vernederd te worden, de niet-gehoorzaamheid.

7641. Zend Mijn volk heen, en laten zij Mij dienen; dat dit betekent opdat zij degenen verlaten die van de geestelijke Kerk zijn, opdat zij den Heer vereren, staat vast uit de dingen die eerder in n. 7500 zijn gezegd, waar de zelfde woorden staan.

7642. Omdat indien gij weigert heen te zenden; dat dit betekent indien zij niet zouden verlaten, staat vast uit de betekenis van heenzenden, zijnde verlaten, zoals meermalen eerder; aldus is weigeren heen te zenden, niet willen verlaten.

7643. Zie, Ik breng den sprinkhaan in uw grens; dat dit betekent dat het valse hun uiterste dingen in beslag zal nemen, staat vast uit de betekenis van den sprinkhaan, zijnde het valse inde uiterste dingen, waarover aanstonds; uit de betekenis van de grens, zijnde de uiterste dingen; en uit de betekenis van brengen, zijnde, omdat het wordt gezegd met betrekking tot het valse, in beslag nemen. Er wordt gezegd dat Jehovah zal brengen, maar er wordt verstaan dat het zal worden gebracht, namelijk door het boze; het is hiermede eender gesteld als daarmede dat aan Jehovah, dat is, aan den Heer, wordt toegekend dat Hij Farao's hart verzwaarde, terwijl het toch is van den mens, van diens boze in hem; men zie boven n. 7632; dat het boze niet is van den

Heer, maar dat het ontstaat uit den mens, komt omdat de mens dat goede hetwelk van den Heer invloeit, tot zich keert, en omdat hij in plaats daarvan dat hij den Heer en de dingen die des Heren zijn in alle en de afzonderlijke dingen beschouwt, zichzelf beschouwt; vandaar de begerigheid van te heersen over allen, en van alle dingen te bezitten die van de anderen zijn, en vandaar de verachting van de anderen, en de haatgevoelens, wraaknemingen, en de wreedheden tegen degenen die hen niet begunstigen en toegedaan zijn; vandaar eveneens de verachting van alle dingen die des geloofs en der naastenliefde zijn, omdat deze, wanneer zij van den Heer invloeien, tot henzelf worden gekeerd, aldus van den Heer afgekeerd. Uit deze dingen kan men zien, dat de mens het goede zelf dat van den Heer invloeit, in het boze verkeert. Vandaar komt het eveneens, dat de bozen zich in het andere leven zoveel als zij kunnen, van den Hemel verwijderen; want wanneer de Hemel tot hen nadert, dat is, wanneer het goede en het ware sterker invloeien, dan storten zij zich te sterker in het tegendeel, dat is, in het boze en in het valse; en in dien graad waarin het boze en het valse aanwassen, stoten zij het ware van zich weg, en verwoesten zij zichzelf; en dan storten zij zich eveneens in den zelfden graad in de boze dingen der straf, want de boze dingen en de straffen zijn in het andere leven verbonden. De Heer ordent aanhoudend de Hemelen, en neemt bij voortduur nieuwe bewoners des Hemels op, aan wie Hij woningen en erfenissen geeft; en wanneer Hij dit doet, nadert de Hemel, dat is, vloeit sterker in; vandaar storten zich de helse geesten te sterker in de boze en de valse dingen, en in de straffen ervan, en omdat zij zich storten in de boze en valse dingen, verwoesten zij zoals gezegd is, zichzelf; en dit houdt bij hen niet op dan wanneer zij zich geheel en al hebben verwoest, en zich diep in de hellen hebben geworpen. Uit deze dingen kan vaststaan, dat uit den Heer niet dan alleen het goede voortgaat, en dat het boze voortgaat uit degenen zelf die in het boze zijn. Uit deze dingen nu kan men zien hoe het moet worden verstaan dat van Jehovah, dat is, van den Heer, wordt gezegd dat Hij Farao's hart verzwaarde, en hier dat Hij den sprinkhaan zal brengen, waarmede het valse uit het boze in de uiterste dingen wordt aangeduid. In het Woord wordt, waar over de verwoesting van de bozen wordt gehandeld, ettelijke malen de sprinkhaan en de krekkel genoemd, en onder den sprinkhaan wordt daar in den inwendigen zin het valse verstaan dat de uiterste dingen verwoest; het natuurlijke bij den mens immers is, zoals eerder is getoond, innerlijk en uiterlijk; het valse dat in de uiterste dingen van het natuurlijke is, wordt verstaan onder den sprinkhaan, en het boze daar onder den krekkel. Omdat onder den sprinkhaan het valse wordt verstaan dat in de uiterste

dingen van het natuurlijke is, wordt derhalve gezegd dat de sprinkhaan zal gebracht worden *in de grens*, en *de oppervlakte* des lands zal bedekken; en daarna in Vers 14: “En de sprinkhaan klom op over het land van Egypte, en rustte *in alle grens* van Egypte, en bedekte *de oppervlakte* van het ganse land”; met de grens en met de oppervlakte worden de uiterste en de laatste dingen aangeduid waarin de innerlijke dingen rusten, dat is, begrensd worden. Deze dingen worden onder den sprinkhaan en den krekkel verstaan bij David: “Hij zond onder hen een zwerm die hen *verteerde*, en de vors die hen verdierf; *en Hij gaf aan den krekkel* hun gewas, en hun arbeid aan den *sprinkhaan*”, Psalm LXXVIII: 45, 46; en elders: “Hij zeide dat de *sprinkhaan* en de *krekkel* zou komen, zodat er geen getal was”, Psalm cv: 34; deze dingen worden gezegd van Egypte, en de hekel wordt genoemd, hoewel daarvan geen melding wordt gemaakt bij Moscheh, maar alleen van den sprinkhaan; de oorzaak dat ook de krekkel wordt genoemd, is deze dat met den krekkel het boze wordt aangeduid, en met den sprinkhaan het valse, het ene en het andere in de uiterste dingen van het natuurlijke; doch wanneer slechts de sprinkhaan wordt genoemd, wordt èn het valse èn het boze tegelijk aangeduid, want de sprinkhaan is het valse uit het boze. Bij Nahum: “Daar zal u het vuur verteren, het zwaard u uitroeien; het zal u afeten zoals de *krekkel*; vermenigvuldig u zoals de *krekkel*, vermenigvuldig u zoals de *sprinkhaan*; gij hebt uw handelaars vermenigvuldigd meer dan de sterren der hemelen; de *krekkel* heeft zich verspreid, en is heengevlogen; uw gekroonden zijn zoals de *sprinkhaan*, uw bevelhebbers zoals de *sprinkhaan der sprinkhanen*”, III: 15, 16, 17. Daar wordt gehandeld over de stad der bloeden, waarmede de leer van het valse wordt aangeduid; en omdat het valse en het boze vooral vermenigvuldigd zijn in de uiterste dingen van het natuurlijke, want daar zijn de begoochelingen der zinnen, die opkomen uit de voorwerpen van de wereld en van den aardbol, en de wellusten uit verschillende geslachten van appetijten, is het daarvandaan dat ook de vermenigvuldiging van het boze en het valse met den krekkel en den sprinkhaan wordt beschreven, zoals eveneens in het Boek der Richteren, Hfdst. VI: 5; Hfdst. VII: 12; en bij Jeremia, Hfdst. XLVI: 23. Dat het zinlijke, hetwelk het laatste van het natuurlijke is, overvol van begoochelingen en van de valse dingen daaruit is, zie men in n. 5084, 5089, 5094, 6310, 6311, 6313, 6318, 6598, 6612, 6614, 6622, 6624, 6948, 6949. Bij Joël: “Wat de rups heeft overgelaten, *heeft de sprinkhaan afgegeten*, en wat de *sprinkhaan* heeft overgelaten, heeft de kever afgegeten, en wat de kever heeft overgelaten, heeft de *krekkel* afgegeten; waakt op, gij dronkenen, en weent, en huilt, alle gij wijnzuipers, om den most, dat hij is afgesneden; want een natie zal opklimmen

over Mijn land, stevig en zonder getal, en *zij zal Mijn wijnstok brengen tot woestheid, en Mijn vijgeboom tot schuim*”, 1: 4, 5, 6, 7. Bij denzelfde: “De dorsvloeren zijn vol zuiver koren, en de perskuipen lopen over van most en olie; en Ik zal ulieden de jaren vergelden die *heeft afgegeten de sprinkhaan*, de kever, de *krekel*, en de rups”, 11: 24, 25; daar staat de sprinkhaan voor het valse in de uiterste dingen, verwoestende de ware en de goede dingen. Bij Moscheh: “Gij zult veel zaads op den akker uitbrengen, maar gij zult slechts weinig inzamelen, *omdat de sprinkhaan dat zal verteren*; wijngaarden zult gij planten, maar wijn zult gij niet drinken, noch vergaderen, omdat de worm dat zal afeten”, Deut. xxviii: 38, 39; daar staat de sprinkhaan voor het valse uit het boze. Bij Johannes: “Uit den rook des geopenden afgronds gingen *sprinkhanen* uit op de aarde, aan dewelke macht werd gegeven zoals de schorpioenen der aarde macht hebben. Hun werd gezegd dat zij her gras der aarde niet zouden beschadigen, noch enigen boom, maar de mensen alleen die het zegel Gods op hun voorhoofden niet zouden hebben; hun werd gegeven, niet dat zij hen doden zouden, maar dat zij hen zouden martelen vijf maanden. De *gedaanten der sprinkhanen* waren den paarden gelijk die tot den oorlog bereid zijn; en op hun hoofden waren als het ware kronen, het goud gelijk; hun aangezichten als het ware aangezichten van mensen; zij hadden haren zoals de haren der vrouwen, en hun tanden waren als het ware de tanden der leeuwen; zij hadden borstwapenen als het ware van ijzer; en de stem hunner vleugelen was zoals de stem der wagens van vele paarden die tot den oorlog lopen; en zij hadden staarten den schorpioenen gelijk, en er waren engels in hun staarten, opdat zij de mensen zouden beschadigen vijf maanden. Zij hebben over zich een koning, den engel des afgronds, wiens naam in het Hebreeuws is *Abaddon*; in het Grieks echter heeft hij den naam *Apollyon*”, Apoc. ix: 3 tot 11. Wat met al die dingen wordt aangeduid, kan niemand zien tenzij uit den inwendigen zin; uit de afzonderlijke dingen daar, doorschouwd volgens den inwendigen zin, staat vast dat met de sprinkhanen daar de redeneringen worden aangeduid uit de begoochelingen en de valse dingen daaruit, ook bevestigd door filosofische dingen; aldus worden met de sprinkhanen eveneens de valse dingen aangeduid die in de uiterste dingen bij den mens zijn, en die meer dan de overige valse dingen aards en lichamelijk zijn, door welke de mensen gemakkelijk bedrogen en verleid kunnen worden, want de mens vat de dingen die zich aan de zinnen voordoen, en bezwaarlijk de dingen die zich daarvan afkeren. Opdat men wete dat zulke dingen met de sprinkhanen worden aangeduid, is het geoorloofd om de dingen die daar staan, afzonderlijk uiteen te zetten; de *afgrond* waaruit de sprinkhanen waren, is de hel; het *gras der aarde*, dat zij

niet zouden beschadigen, is het wetenschappelijke; de *boom* zijn de erkenningen van het goede en het ware; de *mensen* zijn de aandoeningen van het goede; dat zij dezen zouden beschadigen, en niet het gras der aarde en den boom, is opdat het ware en het goede verstaan kan worden, hoewel men niet volgens die leeft; die *het zegel op de voorhoofden hebben*, zijn zij die zijn wederverwekt; dat zij degenen *vijf maanden zouden martelen* die niet het zegel Gods op de voorhoofden hebben, is dat zij hen zouden verwoesten; dat *de sprinkhanen den paarden gelijk waren die tot den oorlog bereid zijn*, wil zeggen de redeneringen uit de valse dingen, door welke gestreden wordt tegen de ware dingen der Kerk; *op de hoofden kronen, het goud gelijk, en de aangezichten zoals van mensen*, wil zeggen dat de redeneringen waarschijnlijk en als het ware uit het goede verschijnen; *de haren zoals van vrouwen en de tanden als het ware de tanden der leeuwen*, zijn de uitwendige dingen van het natuurlijke, of de zinlijke dingen, of de begoochelingen daar, die den schijn van het goede maken; *ijzeren borstwapenen* zijn de uitwendige dingen die den schijn van het, ware maken; *de stem der vleugelen zoals die der wagens van vele paarden die tot den oorlog lopen*, zijn de valse dingen der leerstellige dingen, waaruit en waarvoor zij strijden; *de staarten den scorpioenen gelijk, en engels in hun staarten*, zijn de schaden die zulke dingen veroorzaken; *de koning van den afgrond* is het helse valse; *abaddon* is de verderfenis; *apollyon* is de redenering uit de valse dingen die verschijnt alsof zij uit het ware is, vooral indien zij door hen die voor wijs worden gehouden, wordt bevestigd door verkeerd aangewende filosofische dingen, want de blinde bewondering voor de wijsheid in hen leidt tot geloof. Met den sprinkhaan in den goeden zin wordt het laatste en meest algemene ware aangeduid, voorts het bekoorlijke ervan; vandaar had Johannes “*sprinkhanen tot voedsel, en wilde honing*”, Matth. III: 4, Markus I: 6; dat die tot voedsel strekten, kwam omdat Johannes het Woord uitbeeldde, en door zijn spijs, voorts eveneens door zijn kleding, die van kamelenharen met een lederen gordel was, beeldde hij het Woord in den uitwendigen zin uit; het uitwendig bekoorlijke immers wordt aangeduid met den sprinkhaan en den wilden honing, n. 5620; en het uitwendig ware met het kleed uit kamelenharen en met den lederen gordel, n. 3301; vandaar komt het, dat onder Johannes Elias wordt verstaan, die komen zou en de Komst des Heren verkondigen; dat Elias het Woord is, zie men in de Voorrede tot Hfdst. XVIII van Genesis, en n. 2762, 5247 einde; dat de sprinkhanen tot de diertjes behoorden die mochten gegeten worden, Levit. XI: 22.

7644. En hij zal de oppervlakte des lands bedekken; dat dit de laatste dingen van het natuurlijk gemoed betekent, staat vast uit de betekenis van

de oppervlakte, zijnde de uitwendige dingen, aldus de laatste dingen; en uit de betekenis van het land, hier het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301.

7645. En men zal het land niet kunnen zien; dat dit de verduistering van het ganse natuurlijke gemoed betekent, staat vast uit de betekenis van niet kunnen zien, zijnde de verduistering, dat is, geen doorvatting van het ware; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, zoals boven n. 7644. Hoe het daarmee is gesteld dat vanwege de verwoesting van de uiterste dingen in het natuurlijke, het ganse natuurlijke gemoed wordt verduisterd, moet in het kort worden gezegd; de innerlijke dingen bij den mens vinden hun grens in zijn laatste of uiterste dingen, en daar zijn de dingen die opeenvolgend bij hem zijn, tezamen; wanneer in de laatste dingen niets dan alleen het valse en het boze is, dan vloeien de ware en de goede dingen die uit de innerlijke dingen in de laatste invloeien, daar in de boze en de valse dingen in, en worden vandaar in zulke dingen daar verkeerd; derhalve verschijnt niets dan alleen het valse en het boze in het ganse natuurlijke; dit wordt verstaan onder de verduistering van het ganse natuurlijke gemoed, welke wordt aangeduid met het land niet kunnen zien. Vandaar komt het eveneens dat de helse geesten, wanneer zij verwoest zijn, in de uiterste dingen van het natuurlijke zijn; hun schijnsel, dat een verstandelijk schijnsel wordt genoemd, is ook niet ongelijk aan het schijnsel van deze wereld, dat in het andere leven geheel en al donkerheid wordt bij de aanwezigheid van het licht des Hemels. Omdat het uiterste van het natuurlijke, dat het zinlijke wordt genoemd, overvuld is van begoochelingen en de valse dingen daaruit, en van wellusten en de boze dingen daaruit, n. 6844, 6845, en omdat de hellen in dat schijnsel zijn, wordt daarom de mens, wanneer hij wordt wederverwekt, door den Heer begiftigd met het vermogen om uit dat zinlijke verheven te kunnen worden naar de innerlijke dingen; men zie n. 6183, 6313, 7442.

7646. En hij zal eten het overige van hetgeen ontkomen is, hetgeen ulieden overgelaten is van den hagel; dat dit de vertering betekent van alle dingen die iets uit het ware hebben, staat vast uit de betekenis van eten, zijnde verteerd worden; en uit de betekenis van het overige van hetgeen ontkomen is, hetgeen overgelaten is van den hagel, zijnde het ware dat niet verteerd is door het vorige valse, dat met den hagel wordt aangeduid; dat de hagel het valse is, zie men in n. 7553, 7554; de valse dingen die de hagel betekent, zijn de valse dingen in het uiterlijk natuurlijke, doch de valse dingen die de sprinkhaan betekent, zijn de valse dingen in de uiterste dingen ervan; het zijn deze valse dingen welke de meest algemene ware en goede dingen verteren; want de

uiterlijke dingen zijn eveneens meer algemeen, en de uitwendige dingen zijn het meest algemeen; wanneer de algemene dingen zijn vernietigd, worden de bijzondere dingen verstrooid, want de algemene dingen zijn de dingen die bevatten, en de bijzondere dingen zijn de dingen die vervat zijn.

7647. En hij zal eten allen boom die ulieden spruit uit het veld; dat dit zo de vertering betekent van alle erkentissen die zij van de Kerk hebben, staat vast uit de betekenis van eten, zijnde de vertering, zoals nu boven n. 7646; uit de betekenis van den boom, zijnde de doorvattingen, voorts de erkentissen van het ware en het goede, waarover n. 2722 einde, 2972; en uit de betekenis van het veld, zijnde de Kerk, waarover n. 2971, 3317, 3766, 4440, 7502, 7571.

7648. En zij zullen vervullen uw huizen, en de huizen van al uw knechten, en de huizen van alle Egyptenaren; dat dit betekent

dat het valse zal regeren in alle en de afzonderlijke dingen in het natuurlijke, van het innerlijke ervan tot het uiterste, staat vast uit de betekenis van vervuld worden, zijnde regeren, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het huis van Farao, de huizen van al zijn knechten, en de huizen van alle Egyptenaren, zijnde alle en de afzonderlijke dingen in het natuurlijke, waarover n. 7353, 7355, hier van het innerlijke ervan tot het uiterste, volgens de dingen die boven in n. 7645 zijn ontvouwd. Dat vervuld worden regeren is, komt omdat wanneer des mensen gemoed vervuld is van valse dingen uit boze dingen, dermate dat het verkwikkelijk voor hem is om door valse dingen te verleiden, en boze dingen te doen, er dan wordt gezegd dat dit bij hem regeert, en de aandoening zelf wordt de regerende geheten; het universeel regerende wordt datgene geheten wat het ganse gemoed van den mens vult, dat is, zowel zijn denken als zijn wil; dat wat de mens meer dan de overige dingen liefheeft en tot laatste einddoel heeft, dit zodanige is regerende; en dit ligt in de allerafzonderlijkste dingen van zijn wil en denken; wat datgene is dat universeel regeert, kan men weten uit het verkwikkelijke wanneer het slaagt, en uit het smartelijke wanneer het niet slaagt. Dat wat universeel bij den mens regeert, maakt het beeld van zijn geest; zijn aangezicht is geheel en al volgens hetzelfde; indien het regerende het boze en het valse is, zo is de vorm van zijn geest duivels; indien echter het regerende het goede en het ware is, zo is de vorm engellijk; want de geest is op zichzelf beschouwd de aandoening in vorm, en de heersende aandoening is zijn eigenlijke vorm zelf, en zijn overige aandoeningen plooiën zich daarbij aan.

7649. Denwelke uw vaders, en de vaderen uwer vaders niet gezien hebben, van den dag af dat zij op den aardbodem geweest zijn, tot op dezen dag; dat dit betekent dat er in de Kerk van den ouden tijd aan niet een zodanig

valse is geweest als er daar is, staat vast uit de betekenis van denwelke zij niet gezien hebben, namelijk den sprinkhaan, zijnde dat een zodanig valse er niet is geweest; dat de sprinkhaan het valse in de uiterste dingen is, zie men boven in n. 7643; uit de betekenis van de vaders en van de vaderen der vaders, zijnde van den ouden tijd aan; en uit de betekenis van den aardbodem, zijnde de Kerk, waarover n. 566, 1068; van den dag af dat zij daarop geweest zijn, tot op dezen dag, betekent den staat waarin de Kerk van dien tijd af tot op dezen toe is geweest; dat de dag de staat is, zie men in n. 23,487, 488, 493, 2788, 3462, 4850; hoe het hiermede is gesteld, zie men in n. 7686.

7650. En hij schouwde om, en hij ging uit van met Farao; dat dit de beroving van de bemerking en de scheiding betekent, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, van wien gezegd wordt dat hij omschouwde en uitging, zijnde het ware uit het Goddelijke; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die bestoken, waarover boven n. 7631; uit de betekenis van omschouwen, zijnde de beroving van de bemerking; de mens wordt immers van de bemerking beroofd, wanneer het ware uit het Goddelijke omschouwt of zich afkeert, dat is, wanneer de mens zich van hetzelfde afkeert; en uit de betekenis van uitgaan, zijnde de scheiding, waarover n. 6100, 7404.

7651. *Vers 7 tot 11. En de knechten van Farao zeiden tot hem: Hoe lang zal dit ons tot een strik zijn; zend de mannen heen, en laten zij Jehovah hun God dienen; weet gij nog niet dat Egypte vergaat. En wedergebracht werd Moscheh en Aharon tot Farao, en hij zeide tot hen: Gaat, dient Jehovah uw God; wie en wie gaan? En Moscheh zeide: Met onze knapen, en met onze ouden zullen wij gaan, met onze zonen en met onze dochteren, met onze kudde van kleinvee en met onze kudde van grootvee zullen wij gaan, omdat wij een feest van Jehovah hebben. En hij zeide tot hen: Zo zal Jehovah met u zijn, wanneer ik u en uw kleine kind zal heengezonden hebben; ziet dat het boze bij uw aangezichten is. Niet aldus; gaat, ik bid u, gij jongemannen, en dient Jehovah, omdat gij dit vraagt; en hij dreef hen uit van de aangezichten van Farao.* En de knechten van Farao zeiden tot hem, betekent de waarschuwing van de zijde van hen die in de vrees zijn; hoe lang zal ons dit tot een strik zijn, betekent dat zij zo gevat zouden worden door hun boze; zend de mannen heen, en laten zij Jehovah hun God dienen, betekent dat het raadzaam is hen te verlaten, opdat zij den Heer hun God vereren; weet gij nog niet dat Egypte vergaat, betekent dat men uit de feiten kan weten dat allen die die eenvoudigen tergen, in de hel worden geworpen, waaruit geen ontkomen is; en wedergebracht werd Moscheh en Aharon tot Farao, betekent de tegenwoordigheid van *het Goddelijk Ware* vandaar; en hij zeide tot hen, betekent de geneigdheid; gaat, dient Jehovah uw God, betekent

dat zij verlaten zouden worden, opdat zij den Heer vereren; wie en wie gaan, betekent of enigen zouden achterblijven; en Moscheh zeide, betekent het antwoord; met onze knapen en met onze ouden zullen wij gaan, betekent de eenvoudigen en de wijzen; met onze zonen en met onze dochteren, betekent zij die in de aandoening van het ware en in de aandoening van het goede zijn; met onze kudde van kleinvee en met onze kudde van grootvee zullen wij gaan, betekent hen die in het innerlijk en het uiterlijk goede zijn; omdat wij een feest van Jehovah hebben, betekent den eredienst des Heren voor allen en de afzonderlijken; en hij zeide tot hen, betekent de bespottung; zo zal Jehovah met u zijn, wanneer ik u en uw kleine kind zal heengezonden hebben, betekent alsof de Heer bij hen zou zijn indien zij werden verlaten; ziet dat het boze bij uw aangezichten is, betekent in het verlangen niet het goede; niet aldus, betekent de ontkenning; gaat, ik bid u, gij jongemannen, en dient Jehovah, betekent dat degenen verlaten zouden worden die in de bevestigde ware dingen zijn, opdat zij den Heer vereren; omdat gij dit vraagt, betekent dat zij zo hebben wat zij willen; en hij dreef hen uit van de aangezichten van Farao, betekent dat de wil van de bestokers geheel en al indruiste tegen *het Goddelijk Ware*.

7652. En de knechten van Farao zeiden tot hem: dat dit de waarschuwing betekent van de zijde van hen die in de vrees zijn, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het geschiedt door hen die hun eigen ondergang zien, tot degenen in het gezelschap die hardnekkig volhouden, zijnde de waarschuwing; en uit de betekenis van de knechten van Farao, zijnde zij die bestoken, van een lager soort, en in de vrees; dat zij in de vrees zijn, blijkt uit deze hun gezegden: “Hoe lang zal dit ons tot een strik zijn; zend de mannen heen, opdat zij Jehovah hun God dienen; weet gij nog niet dat Egypte vergaat”; dat deze woorden uit de vrees zijn, blijkt duidelijk; voorts ook hieruit dat onder de knechten van Farao de bozen worden verstaan die bestoken, en de bozen raden niet het goede aan dan alleen uit vrees; men zie n. 7280.

7653. Hoe lang zal ons dit tot een strik zijn; dat dit betekent dat zij zo gevat zouden worden door hun boze, staat vast uit de betekenis van dit tot een strik zijn, zijnde gevat worden door hun boze, en zo in het boze der straf gebracht worden.

7654. Zend de mannen heen, en laten zij Jehovah hun God dienen; dat dit betekent dat het raadzaam is hen te verlaten, opdat zij den Heer hun God vereren, staat vast uit de betekenis van heenwenden, zijnde verlaten; en uit de betekenis van Jehovah dienen, zijnde den Heer hun God vereren, zoals eerder n. 7500, 7540, 7641.

7655. Weet gij nog niet dat Egypte vergaat; dat dit betekent dat men uit de feiten kan weten dat allen die die eenvoudigen tergen, in de hel worden geworpen, waaruit geen ontkomen is, staat vast uit de betekenis van weet gij nog niet, zijnde dat men het uit de feiten kan weten; uit de betekenis van vergaan, zijnde in de hel geworpen worden, waaruit geen ontkomen is; dit wordt in den geestelijken zin met vergaan aangeduid, desgelijks als met sterven of met den dood, zijnde de verdoemenis en de hel; men zie n. 5407, 6119, 7494; en uit de betekenis van Egypte, zijnde de bestoking, waarover n. 7278, aldus eveneens zij die bestoken; doch omdat genen spreken, wordt niet gezegd zij die bestoken, maar zij die tergen, want de bozen verontschuldigen hun boze en nemen het licht op; ook wordt er niet gezegd dat zij degenen tergen die van de geestelijke Kerk zijn, maar dat zij de eenvoudigen tergen, want de bozen noemen al degenen die van de Kerk zijn, en leven volgens de ware en de goede dingen ervan, of het leven des geloofs en der naastenliefde leven, eenvoudigen.

7656. En wedergebracht werd Moscheh en Aharon tot Farao; dat dit de tegenwoordigheid van *het Goddelijk Ware* vandaar betekent, staat vast uit de betekenis van teruggebracht worden, zijnde zich tegenwoordig vertonen; en uit de uitbeelding van Moscheh en Aharon, zijnde *het Goddelijk Ware*, Moscheh het inwendige, en Aharon het uitwendige, waarover n. 7089, 7382.

7657. En hij zeide tot hen; dat dit de geneigdheid betekent, staat vast uit de dingen die volgen, namelijk dat hij hen, door vrees gedreven, wilde heenwenden; die wil of geneigdheid is bevat in *hij zeide tot hen*.

7658. Gaat, dient Jehovah uw God; dat dit betekent dat zij verlaten zouden worden opdat zij den Heer vereren, staat vast uit de betekenis van Jehovah dienen, zijnde den Heer vereren, zoals in n. 7500, 7540, 7641, 7654; dat gaat of gaat heen, wanneer het door Farao tot Moscheh aangaande de zonen Israëls wordt gezegd, is dat zij verlaten mogen worden, is duidelijk.

7659. Wie en wie gaan; dat dit betekent, of enigen zouden achterblijven, staat zonder ontvouwing vast.

7660. En Moscheh zeide; dat dit het antwoord betekent, is duidelijk.

7661. Met onze knapen en met onze ouden zullen wij gaan; dat dit de eenvoudigen en de wijzen betekent, staat vast uit de betekenis van de knapen, wanneer zij aan de ouden worden toegevoegd, zijnde de eenvoudigen; de ouden immers zijn de wijzen, n. 3183, 6524, 6890.

7662. Met onze zonen en met onze dochteren; dat dit betekent zij die in de aandoening van het ware en in de aandoening van het goede zijn, staat vast uit de betekenis van de zonen, zijnde de ware dingen die der Kerk zijn,

waarover n. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373, aldus de aandoeningen, omdat de ware dingen zonder de aandoening niets zijn; en uit de betekenis van de dochteren, zijnde de goede dingen, waarover n. 489, 490, 491, aldus de aandoeningen van het goede, n. 2362, 3963.

7663. Met onze kudde van kleinvee en met onze kudde van grootvee zullen wij gaan; dat dit degenen betekent die in het innerlijk en het uiterlijk goede zijn, staat vast uit de betekenis van de kudde van kleinvee, zijnde het innerlijk goede, en van de kudde van grootvee, zijnde het uiterlijk goede, waarover n. 5913, 6048. Onder de woorden van dit Vers, namelijk dat zij zouden gaan met de knapen en de ouden, met de zonen en de dochteren, en met de kudde van kleinvee en van grootvee, wordt in den inwendigen zin al datgene verstaan wat der Kerk is, zowel der uitwendige als der inwendige; de dingen die der uitwendige Kerk zijn, worden verstaan onder de knapen, de zonen, en de kudde van grootvee, en de dingen die der inwendige Kerk zijn, onder de ouden, de dochteren, en de kudde van kleinvee; want de ouden zijn wijsheden, de dochteren de aandoeningen van het goede, en de kudde van kleinvee is het goede zelf; deze zijn der inwendige Kerk; doch de knapen zijn eenvoudigheden, de zonen de aandoeningen van het ware, en de kudde van grootvee het uitwendig goede; deze zijn der uitwendige Kerk.

7664. Omdat wij een feest van Jehovah hebben; dat dit den eredienst des Heren betekent voor allen en de afzonderlijken, staat vast uit de betekenis van het feest, zijnde de eredienst uit blij gemoed, waarover n. 7093; dat het de eredienst des Heren is, komt omdat Jehovah in het Woord de Heer is, n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5663, 6303, 6905, 6945, 6956; dat het de eredienst voor allen en de afzonderlijken is, staat vast uit de vlak voorafgaande dingen, waar wordt gezegd dat zij zouden gaan met de knapen en de ouden, met de zonen en de dochteren, met de kudde van kleinvee en van grootvee.

7665. En hij zeide tot hen; dat dit de bespottung betekent, staat vast uit de woorden die Farao zegt: “Zo zal Jehovah met u zijn, wanneer ik u en uw kleine kind zal heengezonden hebben”, hetgeen woorden der bespottung zijn.

7666. Ziet dat het boze bij uw aangezichten is; dat dit betekent in het verlangen niet het goede, staat vast uit de betekenis van de aangezichten, zijnde de innerlijke dingen ten aanzien van de aandoeningen en de gedachten daaruit, waarover n. 358, 1999, 2434, 3527, 3573, 4066, 4796, 4797, 5102, 5165, 5168, 5695, 6604; en omdat de aangezichten de aandoeningen zijn, zijn zij ook de verlangens; vandaar komt het dat het boze bij uw aangezichten, betekent in de aandoeningen, of in het verlangen, niet het goede.

7667. Niet aldus; dat dit de ontkenning betekent, staat zonder ontvouwing vast.

7668. Gaat, ik bid u, gij jongemannen, en dient Jehovah; dat dit betekent dat degenen verlaten zouden worden die in de bevestigde ware dingen zijn, opdat zij den Heer vereren, staat vast uit de betekenis van gaat, zijnde dat zij verlaten zouden worden, zoals boven n. 7658; uit de betekenis van de jongemannen, zijnde de bevestigde ware dingen, waarover aanstonds; en uit de betekenis van Jehovah dienen, zijnde den Heer vereren, zoals boven n. 7654, [7856] 7664. Dat de jongemannen degenen zijn die in de bevestigde ware dingen zijn, komt omdat met de zonen, de knapen, de jongemannen, de mannen, en de ouden, de dingen worden aangeduid die van het inzicht en van de wijsheid zijn in hun orde; zulke dingen worden in de plaats van dezen in den Hemel verstaan; zij die in den Hemel zijn, zijn immers in geestelijke ideeën, waarin niet datgene kan binnengaan wat louter van de natuur en van de wereld is, of het wordt terstond afgelegd, en gaat over in iets zodanigs dat overeenkomt met de wijsheid des Hemels en het engellijke denken; vandaar komt het dat met de zonen, de knapen, de jongemannen, de mannen, en de ouden, in den geestelijken zin niet die kunnen worden aangeduid, maar de overeenstemmende geestelijke dingen, welke de dingen zijn die van het inzicht en van de wijsheid zijn; dat die worden aangeduid, blijkt duidelijk uit den inwendigen zin in het Woord waar zij worden genoemd. Onder de jongemannen worden in het Woord degenen verstaan die inzichtsvol zijn, of, volgens de geabstraheerde engellijke ideeën, het inzicht; en omdat het inzicht wordt verstaan, wordt onder hen ook het bevestigde ware verstaan, want dit is van het inzicht. Het woord waarmee de jongemannen hier in de oorspronkelijke taal wordt uitgedrukt, is eveneens afgeleid van sterkte en macht, welke het ware heeft uit het goede, aldus welke het bevestigde ware heeft. Vandaar wordt deze naam aan den Heer toegekend, bij Zacharia: “Zwaard, sta op tegen Mijn Herder, en tegen den *Man* (Jongeman), Mijn naaste; sla den Herder, en laten de schapen verstrooid worden”, XIII: 7; dat deze dingen aangaande den Heer zijn gezegd, zie men in Matth. XXVI: 31. En eveneens bij Jeremia: “Hoe lang zwerft gij rond, gij afkerige dochter; Jehovah heeft iets nieuws geschapen op de aarde: de vrouw heeft den *Man* (Jongeman) omgeven”, XXXI: 22. De jongemannen staan met een ander woord in de oorspronkelijke taal voor het inzicht, aldus voor het ware ervan, bij Amos: “Ik heb onder ulieden de pest gezonden in den weg van Egypte; *Ik heb uw jongemannen met het zwaard gedood*, met gevangenschap der paarden”, IV: 10; de weg van Egypte staat voor het verdraaide wetenschappelijke;

de jongemannen die gedood zijn, staan voor de vandaar vernietigde ware dingen; de gevangenschap der paarden staat voor het verleide verstandelijke. Bij denzelfde: “Zij zullen zwerven van zee tot zee, en van het noorden, tot aan het oosten; zij zullen heen en weder lopen om het woord van Jehovah te zoeken, en het ook niet vinden; te dien dage zullen de schone maagden, en de *jongemannen* van dorst versmachten”, VIII: 12, 13; de schone maagden staan voor de aandoening van het ware, de jongelingen voor het inzicht; van dorst versmachten staat voor beroofd worden van het ware; derhalve wordt er gezegd: Zij zullen heen en weder lopen om het woord van Jehovah te zoeken, en het ook niet vinden; dat daar niet schone maagden, noch jongemannen, noch een versmachten van dorst worden bedoeld, is duidelijk. Bij Jeremia: “De dood is geklommen door onze vensters, hij is gekomen in onze paleizen; om uit te roeien het kleine kind van de straat, *de jongemannen van de wijken*”, IX: 21. Bij denzelfde: “Hoe is de stad der heerlijkheid niet achtergelaten, de stad Mijner vreugde; *en daarom zullen haar jongemannen vallen in haar straten*”, XLIX: 25, 26; Hfdst. I: 30; bij denzelfde: “Hoort, ik bid u, alle gij volken, ziet mijn smart; mijn maagden *en mijn jongemannen* zijn in gevangenschap gegaan”, Klaagl. 1: 18; in deze plaatsen staan de jongemannen voor de ware dingen die van het inzicht zijn.

7669. Omdat gij dit vraagt; dat dit betekent dat zij zo hebben wat zij willen, staat zonder ontvouwing vast.

7670. En hij dreef hen uit van de aangezichten van Farao; dat dit betekent dat de wil van de bestokers geheel en al indruiste tegen *het Goddelijk Ware*, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh en Aharon, die uitgedreven werden, zijnde het *Goddelijk Ware*, waarover boven n. 7637; uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die bestoken, waarover ook boven n. 7631; uit de betekenis van de aangezichten, zijnde de innerlijke dingen ten aanzien van de aandoeningen, waarover n. 7666; aldus de wil, want de aandoeningen zijn van den wil, de gedachten echter van het verstand; dat de wil daartegen indruist, wordt daarmede aangeduid dat hij hen uitdreef van de aangezichten, want datgene wordt uitgedreven wat tegen den wil is, of wat is tegen de aandoeningen, die van den wil zijn.

7671. Vers 12, 13, 14, 15. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Strek uw hand uit over het land van Egypte om den sprinkhaan, en hij zal opklimmen over het land van Egypte, en hij zal opeten al het kruid des lands, al wat de hagel heeft overgelaten. En Moscheh strekte zijn stok uit over het land van Egypte; en Jehovah bracht een oostenwind in het land, dien gansen dag en den gansen nacht; het werd morgen, en de oosten wind bracht den sprinkhaan aan. En de sprinkhaan klom op over*

het gehele land van Egypte, en hij rustte in alle grens van Egypte, zeer zwaar; vóór dien was niet de sprinkhaan aldus geweest zoals die, en na dien zal hij niet aldus zijn. En hij bedekte de oppervlakte van het ganse land, en het land was verduisterd; en hij at al het kruid des lands, en alle vrucht des booms die de hagel overig had gelaten; en er was niet enig groen overig in den boom en in het kruid des velds in het ganse land van Egypte. En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent het onderricht; strek uw hand uit, betekent de heerschappij der macht; over het land van Egypte om den sprinkhaan, betekent opdat het valse al het natuurlijke der bestokers in beslag neme; en hij zal opklimmen over het land van Egypte, betekent de ingieting in alle dingen daar; en hij zal opeten al het kruid des lands, betekent de vertering van al het ware; al wat de hagel heeft overgelaten, betekent dat wat het vorige valse niet heeft verteerd; en Moscheh strekte zijn stok uit over het land van Egypte, betekent de heerschappij der macht van *het Goddelijk Ware* over het ganse natuurlijke der bestokers; en Jehovah bracht een oostenwind, betekent het middel der vernietiging; dien gansen dag en dien gansen nacht, betekent in het al der doorvatting, zowel der duistere als der niet-duistere, bij de bestokers; het werd morgen, betekent den staat des Hemels in de orde; en de oostenwind bracht den sprinkhaan aan, betekent het dichte valse bij de bestokers door het middel der vernietiging; en de sprinkhaan klom op over het gehele land van Egypte, betekent de uitgieting van het valse in alle dingen van het natuurlijke; en hij rustte in alle grens van Egypte, betekent van de uiterste dingen daar aan; zeer zwaar, betekent dat het door alle en de afzonderlijke dingen heenging; vóór dien was niet de sprinkhaan aldus geweest zoals die, en na dien zal hij niet aldus zijn, betekent dat zulk een valse niet is geweest van den eersten tijd der Kerk aan, en dat er een zodanig valse niet zijn zal; en hij bedekte de oppervlakte van het ganse land, betekent dat het de laatste dingen van het natuurlijk gemoed in beslag nam; en het land was verduisterd, betekent dat het valse werd binnengebracht waar het ware was; en hij at al het kruid des lands, betekent dat het al het wetenschappelijke van het ware verteerde; en alle vrucht des booms, betekent al het cognitieve van het goede; en hij liet niet enig groen overig, betekent dat al het sensitieve van het ware in vergetelheid werd gebracht; in den boom en in het kruid des velds, betekent uit het cognitieve en het wetenschappelijke der Kerk; in het ganse land van Egypte, betekent overal in het natuurlijke.

7672. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit het onderricht betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het door Jehovah tot Moscheh geschiedt, door wien *het Goddelijk Ware* wordt uitgebeeld, wat er gedaan

moet worden, zijnde het onderricht, waarover n. 6879, 6881, 6883, 6891, 7186, 7267, 7304, 7380.

7673. Strek uw hand uit; dat dit de heerschappij der macht betekent, staat vast uit de betekenis van uitstrekken, dat daarvan gesproken wordt met betrekking tot de heerschappij, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de hand, zijnde de macht, waarover n. 878, 3387, 4931 tot 4937, 5327, 5328, 5544, 6292, 6947, 7011, 7188, 7189, 7518. Dat de hand uitstrekken de heerschappij der macht is, komt omdat de hand, of de arm, macht heeft wanneer die wordt uitgestrekt; daarom wordt, wanneer van Jehovah wordt gezegd dat Hij de hand of den arm uitstrekt, de onbegrensde macht of de macht oneindig in de daad aangeduid. Vandaar komt het, dat Jehovah zo vaak tot Moscheh heeft gezegd, wanneer wonderen zouden geschieden, dat hij de hand of den stok zou uitstrekken, zoals in Hfdst. VII: vers 19: “*Strek uw hand uit* over de wateren van Egypte, en zij zullen bloed zijn”; Hfdst. VIII: I, 2; “*Strek uw hand uit* over de stromen, en doe de vorsen opklimmen”; Hfdst. VIII: II, 12: “*Strek uw stok uit*, en sla het stof des lands, en het zal tot luizen zijn”; Hfdst. IX: 22, 23: “*Strek uw hand uit* naar den hemel, en er zal hagel zijn.” Het zou geenszins aldus gezegd zijn, indien niet met de uitstrekking van de hand in den hoogsten zin de almacht van Jehovah werd aangeduid. Eender daarmee dat aan Joschua werd gezegd dat hij de spies zou uitstrekken, waarover aldus bij hem: “Jehovah zeide tot Joschua: *Strek de spies uit die in uw hand is*, naar Ai; toen dan *Joschua de spies die in zijn hand was*, uitstreekte naar Ai, stonden de achterlagen haastelijk op van haar plaats, en zij snelden toe, *zodra hij zijn hand had uitgestrekt*, en zij kwamen tot de stad, en zij namen die in. *Joschua trok zijn hand niet terug die hij met de spies had uitgestrekt*, totdat hij al de bewoners van Ai verbannen had”, VIII: 18, 19, 26; omdat dit een uitbeeldende was van de Goddelijke almacht, had het ook kracht, zoals alle uitbeeldende dingen te dien tijde, wanneer zij bevolen waren. In verscheidene plaatsen wordt eveneens de almacht daarmee beschreven dat Jehovah de hand uitstreekte, voorts met Zijn uitgestrekte hand en met Zijn uitgestrekte arm; *daarmede dat Jehovah de hand uitstreekte*, bij Jesaja: “Ontstoken is de toorn tegen Zijn volk, en *Hij heeft Zijn hand over hetzelfde uitgestrekt*, en Hij heeft het geslagen, en de bergen hebben gebeefd”, v: 25. Bij Ezechiël: “*Ik zal Mijn hand uitstrekken tegen hem*, en hem verderven”, XIV: 9, 13. Bij denzelfde: “*Ik zal Mijn hand uitstrekken tegen u*, en Ik zal u aan de natiën ten buit geven”, XXV: 7. “*Ik zal Mijn hand uitstrekken* over Edom, en Ik zal uit haar uitroeien mens en beest. *Ik zal Mijn hand uitstrekken* over de Filistijnen, en Ik zal uitroeien”, ald. Vers 13, 16; desgelijks Ezech.

xxxv: 3; Jes. xxxi: 3; Zef. i: 4; Hfdst. ii: 13. De almacht wordt beschreven met *de uitgestrekte hand* bij Jesaja: “*De hand van Jehovah uitgestrekt over alle natiën, wie zal haar terugduwen*”, xiv: 27, 28. Bij Jeremia: “Ik zal met ulieden strijden *door een uitgestrekte hand*, en door een sterken arm, en in toorn en in woede”, xxi: 5. Bij Jesaja: “Nog is *Zijn hand uitgestrekt*”, ix: ii, 16; Hfdst. x: 4. Voorts met den *uitgestrekten arm*, bij Jeremia: “Ik heb gemaakt het land, den mens, en het beest, door Mijn grote kracht, en *door Mijn uitgestrekten arm*”, xxvii: 5. Bij denzelfde: “Gij hebt den hemel en de aarde gemaakt door Uw grote kracht, en Uw *uitgestrekten arm*; niet onmogelijk is voor U enig woord”, xxxii: 17; dat hier met den uitgestrekten arm de almacht wordt aangeduid, is duidelijk; eender in verscheidene andere plaatsen, waar gezegd wordt door een sterke hand en een uitgestrekten arm, zoals in Deut. iv: 34; Hfdst. v: 15; Hfdst. vii: 19; Hfdst. ix: 29; Hfdst. xi: 2; Hfdst. xxvi: 8; i Kon. viii: 42; ii Kon. xvii: 36; Jerem. xxxii: 21; Ezech. xx: 33, 34. Ook wordt van Jehovah gezegd dat Hij de hemelen uitstrekt, en dan wordt eveneens met uitstrekken de almacht aangeduid, namelijk dat Hij de grenzen des Hemels verruimt, en hen die daar zijn, vult met leven en wijsheid, zoals bij Jesaja: “Jehovah, *Die de hemelen uitstrekt zoals het dunne*, en die uitbreidt zoals een tent om te bewonen”, xl: 22. Bij denzelfde: “Jehovah, *Die de hemelen uitstrekt*, het land uitbreidt, den volke daarop de ziel geeft, en den geest dengenen die in hetzelfde wandelen”, xlii: 5. Bij Jeremia: “Die het land gemaakt heeft met Zijn kracht, het wereldrond bereidt met Zijn wijsheid, en met Zijn inzicht *de hemelen uitstrekt*”, li: 15. Bij Zacharia: “*Jehovah, Die de hemelen uitstrekt*, en het land grondvest, en des menschen geest vormt in het midden van hem”, xii: i, behalve elders, zoals in Jes. xliv: 24; Hfdst. xlv: 12; Psalm civ: 2. Uit deze dingen nu kan vaststaan, waarom het Moscheh was bevolen de hand en den stok uit te strekken, en dat toen wonderen geschiedden; en dat zo met de hand uitstrekken de heerschappij der macht wordt aangeduid, en in den hoogsten zin de almacht.

7674. Over het land van Egypte om den sprinkhaan; dat dit betekent, opdat het valse al het natuurlijke der bestokers in beslag neme, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301; en dat Egypte het natuurlijke is, n. 6147, 6252; en uit de betekenis van den sprinkhaan, zijnde het valse in de uiterste dingen bij de bestokers, waarover n. 7643.

7675. En hij zal opklimmen over het land van Egypte; dat dit de uitgieting in alle dingen daar betekent, staat vast uit de betekenis van opklimmen, zijnde uitgegoten worden; de sprinkhaan immers betekent het valse in de uitersten;

en van de uiterste dingen naar de innerlijke wordt opklimmen geheten, want de innerlijke dingen zijn het zelfde als de hogere dingen; dat de innerlijke dingen door het valse in beslag worden genomen, wanneer de uiterlijke het worden, zie men in n. 7645; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover vlak boven n. 7674.

7676. En hij zal opeten al het kruid des lands; dat dit de totale vertering van al het ware betekent, staat vast uit de betekenis van opeten, zijnde verteren; en uit de betekenis van het kruid des lands, zijnde het ware der Kerk, waarover n. 7571.

7677. Al wat de hagel heeft overgelaten; dat dit betekent dat wat het vorige valse niet heeft verteerd, staat vast uit de betekenis van hij heeft overgelaten, zijnde dat wat het niet heeft verteerd; en uit de betekenis van den hagel, zijnde het valse uit het boze in het uiterlijk natuurlijke, waarover n. 7553, 7574.

7678. En Moscheh strekte zijn stok uit over het land van Egypte; dat dit de heerschappij der macht van *het Goddelijk Ware* over het ganse natuurlijke der bestokers betekent, staat vast uit de betekenis van den stok uitstrekken, zijnde de heerschappij der macht, waarover boven n. 7673; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *het Goddelijk Ware*, waarover n. 6752, 7014, 7010, 7382; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijke dat van de bestokers is, waarover boven n. 7674. De Goddelijke macht, die wordt beschreven met de hand van Moscheh, is de macht van *het Goddelijk Ware*; dat het ware alle macht heeft, zie men in n. 3091, 5623, 6344, 6423, 6948; ja zelfs heeft het Goddelijk Ware, dat uit het Goddelijk Goede voortgaat, zulk een macht, dat door hetzelfde alle dingen zijn geschapen die in het heelal zijn; het Woord betekent dat Ware bij Johannes: “In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en God was het Woord; alle dingen zijn door Hetzelfde gemaakt”, 1: 1, 3; vandaar komt het, dat door Moscheh wonderen zijn gedaan, want Moscheh beeldt het Goddelijk Ware uit. Door de meesten wordt geloofd dat het Woord, of het Goddelijk Ware, slechts een spreken door Jehovah is, en een bevel dat het aldus geschiede, en niet verder iets; maar het is het wezenlijke zelf uit hetwelk en door hetwelk alle dingen zijn; het is dat Zijn, dat uit Hetzelfde voortgaat, en vandaar het Bestaan van alle dingen, hetwelk onder het Goddelijk Ware wordt verstaan. Dit kan worden toegelicht aan de hand van de Engelen; uit hen gaat een sfeer van naastenliefde en geloof voort, die voelbaar wordt doorvat, die ook wonderbaarlijke uitwerkingen voortbrengt; uit deze dingen kan men enige idee vormen aangaande het Goddelijk Ware dat voortgaat uit het Goddelijk Goede des Heren.

7679. En Jehovah bracht een oostenwind; dat dit het middel der vernietiging betekent, staat vast uit de betekenis van den oostenwind, zijnde het middel der vernietiging; dat de oostenwind dat betekent, komt omdat hij droog was, en stormachtig; en omdat hij vandaar de voortbrengselen van dat land uitdroogde, en door zijn kracht de bomen brak, en op zee de schepen; vandaar wordt met hem als met een middel de uitwerking van de Goddelijke macht beschreven. Bovendien wordt met het oosten het goede der liefde en der naastenliefde aangeduid, omdat in den hoogsten zin de Heer wordt aangeduid, n. 101, 1250, 3708; en het goede der liefde en der naastenliefde in zijn oorsprong is, omdat het Goddelijk is, hoogst goedertieren, vandaar ook in zijn voortschrijden in den Hemel; doch wanneer het nederglijdt tot de hellen, wordt het ongoedertieren en onmild, omdat het door hen daar in iets zodanigs wordt verkeerdt; derhalve pijnigt de invloed en de tegenwoordigheid van dat Goddelijk Goede daar hen niet slechts, maar verwoest hen ook; krachtens deze dingen is het ook, dat met den wind uit het oosten, of den oostenwind, het middel der vernietiging wordt aangeduid. Dat met dien wind het middel der vernietiging wordt aangeduid, blijkt uit de plaatsen waar hij in het Woord wordt vermeld, zoals bij Jeremia: “Zoals *een oostenwind zal Ik hen verstrooien* voor den vijand”, xviii: 17. Bij Ezechiël: “De geplante wijsheid zal niet gedijen; *zal hij niet, wanneer de oostenwind hem aanroert, al uitdrogende uitdrogen*”, xvii: 10. Bij denzelfde: “Die wijnstok is in toorn uitgescheurd, op de aarde geworpen, *de oostenwind heeft zijn vrucht verdroogd*”, xix: 12. Bij Hoshea: “Hij is woest onder de broederen; *een oostenwind (eurus), een wind van Jehovah zal komen, uit de woestijn opklimmende, en zijn springader zal uitdrogen, en zijn bron zal opdrogen*”, xiii: 15. Bij David: “*Door een oostenwind verbreekt Gij de schepen van Tharschisch*”, Psalm xlviii: 8. Bij Ezechiël: “Zij hebben u in vele wateren heengevoerd, zij die u verachten, *de oostenwind heeft u verbroken in het hart der zeeën*”, xxvii: 26. Uit deze dingen blijkt, dat de oostenwind een middel der vernietiging betekent, ter oorzaak hiervan dat hij droog is, en stormachtig; vandaar betekent hij eveneens een middel der verwoesting, zoals bij Hoshea: “Efraïm is weidende den wind, en *achtervolgt den oostenwind (eurus)*; elken dag vermenigvuldigt hij leugen en verwoesting”, xii: 2; Efraïm staat voor het verstandelijke der Kerk, n. 5354, 6222, 6238; den wind weiden is de leugen vermenigvuldigen; en den oostenwind (*eurus*) achtervolgen is de verwoesting vermenigvuldigen; de staat der verwoesting en der verzoeking wordt ook *de dag van den oostenwind (eurus)* genoemd bij Jesaja, Hfdst. xxvii: 7,

7680. Dien gansen dag en dien gansen nacht; dat dit het al der doorvatting betekent, zowel der duistere als der niet-duistere, bij de bestokers, namelijk dat het vernietigd is, staat vast uit de betekenis van den dag, zijnde de staat der niet-duistere doorvatting; en uit de betekenis van den nacht, zijnde de staat der duistere doorvatting; want de tijden van den dag, zoals de morgen, de middag, de avond, en de nacht, stemmen overeen met de verlichtingen, welke die zijn van het inzicht en de wijsheid, n. 5672, 6110, aldus met de doorvattingen; in het algemeen de dag en de nacht; er wordt gezegd doorvattingen, niet verlichtingen, omdat de bozen die bestoken niet de verlichting hebben, maar nochtans een doorvatting; maar zij hebben zolang doorvatting als bij hen iets van erkenning van het ware en het goede uit de Kerk waarin zij hebben geleefd, terugblijft, want door het ware en het goede hebben zij gemeenschap met hen die in den Hemel zijn; doch wanneer zij beroofd zijn van die erkenningen, hetgeen geschiedt wanneer zij verwoest zijn, hebben zij niet langer enige doorvatting; de helsen kunnen weliswaar hun boze dingen en eveneens hun valse dingen bevestigen, maar dit is niet doorvatting; doorvatting is zien dat het ware waar is, en het goede goed, voorts dat het boze boos is, en het valse vals, maar het is niet doorvatting het ware als het valse, en het goede als het boze te zien, voorts andersom het boze als het goede, en het valse als het ware; zij die dit doen, hebben in plaats van doorvatting fantasie, die een schijn van doorvatting maakt, waardoor dezulken de valse en de boze dingen weten te bevestigen door zodanige dingen die zich aan de zinnen voordoen, en de begerigheden begunstigen.

7681. Het werd morgen; dat dit de staat des Hemels in de orde betekent, staat vast uit de betekenis van den morgen, zijnde het Rijk des Heren, en in den hoogsten zin de Heer Zelf, waarover n. 22, 2333, 2405, 2540, 2780; en zijnde de staat der verlichting, n. 3458, 3723, 5740, 5962; hier wordt echter met den morgen de Hemel in de orde aangeduid. Hoe het hiermede is gesteld, kan vaststaan uit de dingen die in n. 7643 zijn gezegd, namelijk dat de bozen worden verwoest naarmate de Heer den Hemel ordent; de invloed immers van het goede en het ware uit den Hemel maakt de verwoesting bij de bozen, en daarom worden, wanneer de Heer de Hemelen ordent, dan de hellen, die in het tegengestelde zijn, vanzelf geordend en van den Hemel verwijderd volgens den graad van het boze, en krijgen plaatsen toebedeeld volgens het hoedanige van het boze; daaruit kan vaststaan dat uit den Heer niet dan alleen het goede voortgaat, en dat het boze is van hen die tegen het goede zijn, en dat tenslotte niet uithouden. Uit deze dingen blijkt, dat met het werd morgen, hier de staat des Hemels in de orde wordt aangeduid.

7682. En de oostenwind bracht den sprinkhaan aan; dat dit het dichte valse bij de bestokers betekent, door het middel der vernietiging, staat vast uit de betekenis van den oostenwind, zijnde het middel der vernietiging, waarover vlak boven n. 7679; en uit de betekenis van den sprinkhaan, zijnde het valse in de uiterste dingen, waarover n. 7643; hier het dichte valse, omdat het ganse natuurlijke door hetzelfde in beslag is genomen, n. 7645.

7683. En de sprinkhaan klom op over het gehele land van Egypte; dat dit de uitgieting van het valse in alle dingen van het natuurlijke betekent, staat vast uit de dingen die boven in n. 7674, 7675 zijn gezegd, waar eendere dingen staan.

7684. En hij rustte in alle grens van Egypte; dat dit betekent van de uiterste dingen daar aan, staat vast uit de betekenis van de grens, zijnde het uiterste; en daarom wordt met hij rustte in alle grens van Egypte, aangeduid dat het valse van de uiterste dingen aan in alle dingen van het natuurlijke doorging, en daarna in de uiterste dingen zijn grens vond, volgens de dingen die in n. 7645 zijn getoond.

7685. Zeer zwaar; dat dit betekent dat het door alle en de afzonderlijke dingen heenging, staat vast uit de dingen die hier boven in n. 7684 zijn ontvouwd.

7686. Vóór dien was de sprinkhaan niet geweest zoals die, en na dien zal hij niet aldus zijn; dat dit betekent dat zulk een valse niet is geweest van den eersten tijd der Kerk aan, en dat er een zodanig valse niet zijn zal, staat vast uit de betekenis van den sprinkhaan, zijnde het valse in de uiterste dingen, waarover n. 7643; dat er zulk een valse niet is geweest, noch zijn zal, zie men ook boven in n. 7649. Hoe het hiermede is gesteld, moet gezegd worden; in den inwendigen zin wordt in het bijzonder gehandeld over hen die vóór de Komst des Heren in de lagere aarde waren, en niet tot den Hemel konden verheven worden voordat de Heer in de wereld was gekomen en het Menselijke had aangenomen, en dat Goddelijk gemaakt; men zie n. 6854, 6914; die werden ondertussen bestookt door de bozen die ook van de Kerk waren geweest, en de ware dingen des geloofs hadden beleden, maar het leven van het boze hadden geleefd; zij die vóór de Komst des Heren van de Kerk waren geweest, en boos ten aanzien van het leven, waren in zulk een valse als er te voren niet was geweest, noch daarna zijn zal. De oorzaak hiervan was deze, dat zij die de Nefilim, voorts de Enakim en de Refaïm werden geheten, en van het uiterste nageslacht der Oudste Kerk waren, nog niet in de hel gesloten waren, maar rondzwierven, en waar zij maar konden afgrijselijke en dodelijke overredingen ingoten; aldus eveneens aan de bozen in de Kerk; vandaar hadden zij zulk een valse; aangaande die Nefilim en hun afgrijselijke

overredingen, zie men n. 310, 560, 562, 563, 570, 581, 586, 607 einde, 660, 805, 808, 1034, 1120, 1265 tot 1272, 1673. Dezen werden door den Heer toen Hij in de wereld was, in een hel geworpen die ter linkerzijde naar voren op enigen afstand is. Indien dit niet geschied was, zouden uiterst weinigen gezaligd hebben kunnen worden, want het valse dat zij ingoten, was er een met een afgrijselijk overredende, en het was dodelijk, zodanig als er nooit geweest was, en zodanig als er nooit kan zijn. Van dit valse waren degenen doordrenkt die vóór de Komst des Heren hen die van de geestelijke Kerk waren, bestookten. Deze dingen zijn het die in den inwendigen zin onder die woorden worden verstaan. Over hen wordt in het bijzonder gehandeld, in het algemeen echter over allen die van de Kerk zijn, en de rechtschapenen in het andere leven bestoken, en van dezen zijn er heden zeer veel.

7687. En hij bedekte de oppervlakte van het land; dat dit de laatste dingen van het natuurlijk gemoed betekent, staat vast uit de betekenis van de oppervlakte, zijnde het laatste, want het is het meest uitwendige, of het uiterste van het land; en uit de betekenis van het land, hier van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover boven n. 7674.

7688. En het land was verduisterd; dat dit betekent dat het valse werd binnengebracht waar het ware was, staat vast uit de betekenis van de duisternis, zijnde de valse dingen, waarover n. 1839, 1860, 4418, 4531; aldus is verduisterd worden, in het valse zijn; en omdat er wordt gehandeld over de verwoesting van hen die van de Kerk zijn geweest, en de ware dingen hebben gekend, maar het leven van het boze hebben geleefd, wordt met het land was verduisterd, het valse aangeduid waar het ware was; het ware wordt in den inwendigen zin aangeduid met het licht, vandaar het valse met de duisternis; het ware en het valse zijn immers tegengestelden, zoals het licht en de duisternis; en daadwerkelijk hebben zij die in het ware zijn, licht, en zij die in het valse zijn, duisternis; het schijnsel waarin degenen zijn die in het valse in het andere leven zijn, wordt donkerheid bij de aanwezigheid van het licht des Hemels, en een grotere donkerheid bij hen die van de Kerk zijn geweest, omdat voor hen het valse tegen het ware des geloofs was; volgens des Heren woorden bij Mattheus: *“Indien het schijnsel dat in u is, duisternis is, hoe groot is de duisternis”*, VI: 23; en bij denzelfde: *“De zonen des koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de uiterlijke duisternis”*, VIII: 12; de zonen des koninkrijks zijn zij die van de Kerk zijn; de uiterlijke duisternis zijn de zwaardere valse dingen; zij worden uiterlijk geheten, omdat de valse dingen in de uiterste dingen zwaarder zijn. Dat de valse dingen duisternis worden genoemd, staat vast uit verscheidene plaatsen in het Woord, zoals

bij Johannes: “Het licht is in de wereld gekomen, *maar de mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht*; hun werken waren immers boos”, III: 19. Bij denzelfde: “Wandelt terwijl gij het licht hebt, *opdat de duisternis u niet bevange*; Ik, het Licht, ben in de wereld gekomen, opdat een elk die in Mij gelooft, *in de duisternis niet blijve*”, XII: 35, 46. Bij Jesaja: “Wee dengenen die van het boze zeggen het goede, en van het goede het boze, *die duisternis tot licht stellen, en het licht tot duisternis*”, v: 20. Bij Jeremia: “Geefst Jehovah uw God de heerlijkheid, voordat *Hij de duisternis binnenbrengt*, en voordat uw voeten zich stoten *aan de bergen der schemering*; dan zult gij het licht verwachten, maar Hij zal datzelve stellen *tot een schaduw des doods*, Hij zal het stellen tot donkerheid”, XIII: 16. Bij Ezechiël: “Ik zal wanneer *Ik u zal hebben uitgeblust*, de hemelen bedekken, en hun sterren zwart maken; de zon zal Ik *met een wolk bedekken*, en de maan *zal haar schijnsel niet laten lichten*; alle schijnselgevers des lichts zal Ik over u *zwart maken*, en *Ik zal een duisternis geven over uw land*”, XXXII: 7, 8. Bij Joël: “De dag van Jehovah komt, hij is nabij, *een dag van duisternis en donkerheid*, een dag *der wolk en der duisternis*”, II: 2; Amos v: 18, 20. Bij Zefanja: “Dag der ontsteking, deze dag, een dag der woestheid en verwoesting, *een dag der duisternis en der donkerheid*”, I: 15; in deze plaatsen betekent de duisternis de valse dingen. Ook betekent in het Woord de duisternis de onwetendheid omtrent het ware, in zulk een als de natiën zijn die het Woord niet hebben, en aangaande den Heer niets weten.

7689. En hij at al het kruid des lands; dat dit betekent dat het al het wetenschappelijke van het ware verteerde, staat vast uit de betekenis van eten, zijnde verteren; en uit de betekenis van het kruid des lands, zijnde het wetenschappelijke van het ware, want met het kruid des velds wordt het ware der Kerk aangeduid, n. 7571, omdat het veld de Kerk is; met het kruid des lands wordt echter het wetenschappelijke van het ware aangeduid, omdat het land hier het natuurlijk gemoed is, en het ware van het natuurlijk gemoed is het wetenschappelijke; en bovendien hebben de bozen niet enig ware door het geloof, maar hebben slechts een wetenschap van het ware dat des geloofs is; zekere bozen die in de Kerk zijn, overreden zich dat zij in het ware door het geloof zijn, maar zij zijn het niet; zij zijn in het valse, en tegen het ware des geloofs; dat zij in het valse zijn, is bij hen verborgen zolang zij in de wereld zijn, maar dat verborgen valse treedt te voorschijn en openbaart zich in het andere leven, wanneer zij worden verwoest ten aanzien van de ware dingen des geloofs die zij geweten hadden.

7690. En alle vrucht des booms; dat dit al het cognitieve van het goede betekent, staat vast uit de betekenis van de vrucht, zijnde de werken des geloofs of der naastenliefde, aldus de goede dingen; weswege van vruchtmaken wordt gesproken met betrekking tot het goede, n. 43, 55, 913, 983, 2846, 2847; en uit de betekenis van den boom, zijnde de doorvattingen, voorts de erkenningen, waarover n. 103, 2163, 2722, 2972. Dat de vruchten de werken der naastenliefde zijn, aldus de goede dingen, komt omdat het eerste van den boom de vrucht is, waarin het zaad is, en het laatste ervan de vrucht is, waarin het zaad is; en de tussenliggende dingen zijn de takken of de bladeren; eender als het goede der liefde en het ware des geloofs; het goede der liefde is het eerste wanneer de mens wordt wederverwekt of geplant, en het is eveneens het laatste; de tussenliggende dingen zijn de ware dingen des geloofs, welke uit het goede der liefde zijn zoals uit haar zaad, en aanhoudend het goede der liefde beogen als haar laatste, zoals de tussenliggende dingen van den boom zijn vrucht, waarin het zaad is. Dat de vruchten de goede dingen betekenen, blijkt uit verscheidene plaatsen in het Woord, zoals bij Mattheus Hfdst. III: 8, 9; Hfdst. VII: 16 tot 20; Hfdst. XII: 33; Hfdst. XXI: 43; Lukas III: 8, 9; Hfdst. VI: 43 tot 49; Hfdst. XIII: 6 tot 10; Johannes XV: 2 tot 8, 16; Jesaja XXXVII: 31; Jeremia XVII: 8; Hfdst. XXXII: 19; Apocalypse XXII: 2.

7691. En hij liet niet enig groen overig; dat dit betekent dat al het sensitieve van het ware in vergetelheid werd gebracht, staat vast uit de betekenis van niet overig laten, zijnde in vergetelheid brengen; en uit de betekenis van het groen, zijnde het wetenschappelijke en het zinlijke, hier het sensitieve van het ware, omdat met de vrucht des booms het cognitieve van het goede wordt aangeduid, n. 7690, en omdat er wordt gezegd al het groen in den boom en in het kruid des velds. Dat het groen het sensitieve van het ware is, komt omdat met het kruid, het gras, het blad van den boom, de ware dingen worden aangeduid; vandaar is hun groen het sensitieve van het ware. Met het sensitieve wordt het laatste van de doorvatting aangeduid. Het sensitieve van het ware wordt ook met het groen aangeduid bij Jesaja: “De wateren van Nimrim zullen verlatingen zijn, deswege dat het gras verdord is; het kruid is verteerd, *er is geen groen*”, xv: 6; en bij Johannes: “De vijfde Engel heeft gebazuind, en de sprinkhanen gingen uit; hun werd gezegd dat zij het gras des lands niet zouden beschadigen, *noch enig groen*”, Apoc. IX: 4.

7692. In den boom en in het kruid des velds; dat dit betekent uit het cognitieve en het wetenschappelijke der Kerk, staat vast uit de betekenis van den boom, zijnde het cognitieve van het ware, waarover vlak boven n. 7690;

en uit de betekenis van het kruid des velds, zijnde het wetenschappelijke van het ware, waarover ook boven n. 7689.

7693. In het ganse land van Egypte; dat dit betekent overal in het natuurlijke, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, aldus het natuurlijke, waarover n. 7674. Omdat met den sprinkhaan, waarover hier gehandeld is, het valse wordt aangeduid in de uiterste dingen, dat is, in het zinlijke van den mens, moet hier worden gezegd wat het zinlijke is, opdat men vadaar wete wat het valse in de uiterste dingen is; een zinlijk mens, of degene die uit het zinlijke denkt en handelt, is hij die niet gelooft dan alleen dat wat zich aan de uitwendige zinnen voordoet, en die alleen wordt geleid door de lichamelijke appetijten, de wellusten, en de begerigheden, ook niet door redenen; hij gelooft dat de dingen die zulke dingen begunstigen, redenen zijn; omdat de zinlijke mens zodanig is, verwerpt hij derhalve al het inwendige, totdat hij het ten slotte zelfs niet genoemd wil hebben; vandaar ontkent hij met het hart al wat des Hemels is; aan een leven na den dood gelooft hij in het geheel niet, omdat hij het leven alleen in het lichaam stelt; en daarom meent hij ook eender als de beesten te zullen sterven. Hij denkt als het ware in de oppervlakte, dat is, in de laatste of de uiterste dingen, en weet volstrekt niet dat er een innerlijk denken bestaat volgens de doorvatting van het ware en het goede. Dat hij dat niet weet, en zelfs niet dat er een inwendige mens bestaat, komt omdat zijn innerlijke dingen naar beneden schouwen tot de dingen die van de wereld, het lichaam, en den aardbol zijn, met welke zij één maken; vandaar zijn zij ervan verwijderd omhoog of tot den Hemel te schouwen, want zij zijn in de tegengestelde richting. Omhoog of tot den Hemel schouwen, is niet denken over de dingen die des Hemels zijn, maar die tot einddoel hebben, dat is, die boven de overige dingen liefhebben; waarheen zich immers de liefde keert, daarheen keren zich de innerlijke dingen van den mens; vandaar eveneens het denken. Uit deze dingen kan vaststaan hoedanig het zinlijke van den mens is, of het natuurlijke in de uiterste dingen, want een zinlijk mens wordt degene geheten die uit het zinlijke denkt.

7694. Vers 16 tot 20. *En Farao haastte om Moscheh en Aharon te roepen; en hij zeide: Ik heb gezondigd tegen Jehovah uw God, en tegen ulieden. En nu, vergeeft, ik bid u, mijn zonde alleen ditmaal, en smeekt Jehovah uw God, en Hij verwijdere van over mij alleen dezen dood. En hij ging uit van met Farao, en hij smeekte tot Jehovah. En Jehovah keerde een zeer sterken wind der zee, en hief den sprinkhaan op, en wierp dien in de zee Suph; er was niet één sprinkhaan overgelaten in al de grens van Egypte. En Jehovah verstijfde Farao's hart, en hij zond de zonen Israëls niet heen.* En Farao haastte om Moscheh en Aharon

te roepen, betekent de vrees toen voor het Ware uit het Goddelijke; en hij zeide: Ik heb gezondigd tegen Jehovah uw God, en tegen ulieden, betekent de belijdenis dat zij het Goddelijke en het Ware niet hebben gehoorzaamd; en nu, vergeeft, ik bid u, mijn zonde alleen ditmaal, betekent laten zij de ongehoorzaamheid niet in aanmerking nemen; en smeekt Jehovah uw God, betekent de tussenkost; en Hij verwijdere van over mij alleen dezen dood, betekent opdat dit valse niet martele; en hij ging uit van met Farao, betekent de scheiding; en hij smeekte tot Jehovah, betekent de tussenkost; en Jehovah keerde een zeer sterken wind der zee, betekent het ophouden van den Goddelijken invloed door den Hemel heen; en hief den sprinkhaan op, betekent het einde van dien staat; en wierp dien in de zee Suph, betekent in de hel; er was niet één sprinkhaan overgelaten in al de grens van Egypte, betekent dat die valse dingen in de uiterste dingen niet meer verschenen; en Jehovah verstijfde Farao's hart, betekent dat de bestokers hardnekkig volhielden; en hij zond de zonen Israëls niet heen, betekent zodat zij hen die van de geestelijke Kerk zijn, niet verlieten.

7695. En Farao haastte om Moscheh en Aharon te roepen; dat dit de vrees toen betekent voor het Ware uit het Goddelijke, staat vast uit de betekenis van haasten, zijnde uit vrees; elk haasten immers ontstaat uit de ene of andere aangespoorde aandoening, hier uit de aandoening der vrees, zoals blijkt uit Farao's woorden: "Ik heb gezondigd tegen Jehovah uw God, en tegen ulieden; smeekt dat Hij van mij verwijdere alleen dezen dood"; uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die bestoken, waarover meermalen; en uit de uitbeelding van Moscheh en Aharon, zijnde het Ware uit het Goddelijke, Moscheh het inwendige, en Aharon het uitwendige, waarover n. 7089, 7382.

7696. En hij zeide: Ik heb gezondigd tegen Jehovah uw God, en tegen ulieden; dat dit de belijdenis betekent dat hij het Goddelijke en het Ware niet heeft gehoorzaamd, staat vast uit de betekenis van zondigen, zijnde tegen de Goddelijke orde handelen, waarover n. 5076, en zich daarvan, aldus van het goede en het ware, afkeren en scheiden, n. 5229, 5474, 5841, 7589; vandaar is het ook het Goddelijke en het Ware niet gehoorzamen, want wie niet gehoorzaamt, die keert zich af; het is het Goddelijke, dat wordt verstaan onder Jehovah uw God; en het Ware, dat wordt verstaan onder Moscheh en Aharon, n. 7695.

7697. En nu, vergeeft, ik bid u, mijn zonde alleen ditmaal; dat dit betekent, laten zij niet de ongehoorzaamheid in aanmerking nemen, staat vast uit de betekenis van vergeven, zijnde niet in aanmerking nemen, want vergeven is niet op iemand den blik vestigen uit het boze, maar uit het goede; en uit

de betekenis van de zonde, zijnde de ongehoorzaamheid, zoals vlak boven n. 7696.

7698. En smeekt Jehovah uw God; dat dit de tussenkomst betekent, staat vast uit de betekenis van Jehovah smeken, wanneer het voor een ander geschiedt, zijnde de tussenkomst; zie n. 7396, 7462.

7699. En Hij verwijdere van over mij alleen dezen dood; dat dit betekent, opdat dit valse niet martele, staat vast uit de betekenis van opdat Hij dezen dood verwijdere, zijnde opdat het niet martele; met den dood immers wordt de verdoemenis en de hel aangeduid, n. 5407, 6119, aldus eveneens de marteling. Dat de bestokers bidden verschoond te blijven van dit valse, is ter oorzaak hiervan, dat zij niet langer het vermogen hadden van te redeneren tegen de ware dingen des geloofs, aangezien zij verwoest waren ten aanzien van dezelve; vandaar hadden zij het helse duistere, dat martelde; dat het voor de helsen onverkwikkelijk is om te redeneren uit louter valse dingen, daarentegen verkwikkelijk om te redeneren uit ware dingen vervalst door begoochelingen en schijnbaarheden, zie men in n. 7392.

7700. En hij ging uit van met Faraó; dat dit de scheiding betekent, staat vast uit de betekenis van uitgaan, zijnde de scheiding, waarover n. 6100, 7040.

7701. En hij smeekte tot Jehovah, betekent de tussenkomst, zoals boven n. 7698.

7702. En Jehovah keerde een sterken wind der zee; dat dit het ophouden van den Goddelijken invloed door den Hemel heen betekent, staat vast uit de betekenis van den wind der zee, of van den westenwind, zijnde het ophouden van den Goddelijken invloed door den Hemel heen; met den oostenwind immers werd het middel der vernietiging aangeduid, ter oorzaak van den Goddelijken invloed door den Hemel heen, men zie n. 7643, 7679; vandaar wordt met den wind der zee of den westenwind, welke tegengesteld is aan den oostenwind, het ophouden van dien invloed aangeduid.

7703. En hief den sprinkhaan op; dat dit het einde van dien staat betekent, staat vast uit de betekenis van den sprinkhaan, zijnde het valse in de uiterste dingen, waarover n. 7643; de staat van dit valse wegnemen, aldus het einde van dien staat, wordt aangeduid met den sprinkhaan opheffen, eender als eerder waar over den hagel werd gehandeld, n. 7597, 7610.

7704. En wierp dien in de zee Suph; dat dit betekent in de hel, staat vast uit de betekenis van de zee Suph, zijnde de hel, waarover in de volgende dingen, uit des Heren Goddelijke Barmhartigheid, gehandeld moet worden daar waar sprake is aangaande den overgang van de zonen Israëls door die zee, en van den ondergang der Egyptenaren daar. Onder geworpen worden

in de hel wordt niet verstaan dat het valse den bestokers werd afgenomen, en ergens anders heen geworpen, maar dat het bij de bestokers bleef, en dat zij door hetzelfde met de hellen werden verbonden, waar zulke dingen zijn; want de bozen in het andere leven worden door eiken staat van het boze en het valse dien zij ingaan, verbonden met de hellen, waar de dingen zijn die van zulk een staat zijn; vandaar geschiedt geleidelijk een verbinding met verscheidenen, voordat zij ten volle verwoest zijn; maar over deze dingen uit ondervinding elders.

7705. Er was niet één sprinkhaan overgelaten in al de grens van Egypte; dat dit betekent dat die valse dingen in de uiterste dingen niet meer verschenen, staat vast uit de betekenis van den sprinkhaan, zijnde het valse, en omdat hij het valse is in de uiterste dingen, n. 7643, wordt er gezegd in al de grens van Egypte; de grens immers is het uiterste, en Egypte het natuurlijke; dat de sprinkhaan niet was overgelaten, betekent dat het niet verscheen, is duidelijk; iets eenders wordt gezegd van den hagel, men zie n. 7611.

7706. En Jehovah verstijfde Farao's hart; dat dit betekent dat de bestokers hardnekkig volhielden, staat vast uit de betekenis van het hart verstijven, zijnde hardnekkig volhouden, waarover n. 7272, 7300, 7305; dat er wordt gezegd dat Jehovah Farao's hart verstijfde, betekent in den inwendigen zin dat hij zijn hart verstijfde; men zie n. 7632; en dat het boze dat in het Woord aan Jehovah wordt toegekend, van den mens is, n. 2447, 6071, 6991, 6997, 7533.

7707. En hij zond de zonen Israëls niet heen; dat dit betekent, zodat zij hen die van de geestelijke Kerk zijn, niet verlieten, staat vast uit de betekenis van heenwenden, zijnde verlaten; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, zoals in n. 7474, 7515, 7617.

7708. Vers 21, 22, 23. *En Jehovah zeide tot Moscheh: strek uw hand uit tot den hemel, en er zal donkerheid zijn over het land van Egypte, en men zal tasten in de donkerheid. En Moscheh strekte zijn hand uit tot den hemel, en er was dichte donkerheid in het ganse land van Egypte, drie dagen. Zij zagen niet, de man zijn broeder, en zij stonden niet op, een ieder van onder zich, drie dagen; en voor al, de zonen Israëls was licht in hun woningen.* En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent het onderricht; strek uw hand uit tot den hemel, betekent de heerschappij der macht van *het Goddelijk Ware* in den Hemel; en er zal donkerheid zijn over het land van Egypte, betekent de beroving op elke wijze van het ware en het goede; en men zal tasten in de donkerheid, betekent de dichtheid van het valse uit het boze; en Moscheh strekte zijn hand uit tot den hemel, betekent het heersen van *het Goddelijk Ware* in den Hemel; en er was dichte donkerheid in het ganse land van Egypte, betekent de beroving op

elke wijze van het ware en het goede; drie dagen, betekent den vollen staat; zij zagen niet, de man zijn broeder, betekent dat zij niet het ware van enig goede doervatten; en zij stonden niet op, een ieder van onder zich, betekent dat er geen verheffing van het gemoed was; drie dagen, betekent den vollen staat; en voor al de zonen Israëls was licht in hun woningen, betekent dat zij die van de geestelijke Kerk waren, overal in hun gemoed verlichting hadden.

7709. En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent het onderricht, zoals eerder in 7672.

7710. Strek uw hand uit tot den hemel; dat dit de heerschappij der macht van *het Goddelijk Ware* in den Hemel betekent, staat vast uit de betekenis van de hand uitstrekken, zijnde de heerschappij der macht, waarover boven n. 7673; uit de uitbeelding van Moscheh, die de hand zou uitstrekken, zijnde *het Goddelijk Ware*, waarover n. 6723, 6752, 7010, 7014, 7382; en uit de betekenis van den hemel, zijnde de Engellijke Hemel. Hoe het daarmee is gesteld dat de heerschappij der macht van *het Goddelijk Ware* in den Hemel, bij de bestokers een nieuwen staat zou voortbrengen, die met de donkerheid wordt aangeduid, staat vast uit de dingen die in n. 7643, 7679 zijn getoond, namelijk dat de Heer aanhoudend den Hemel ordent, en hen die daar zijn, en de nieuw aangekomenen, begiftigt met het hemels en het geestelijk goede; deze ordening maakt dat de bozen bij graden worden verwoest; dat goede vloeit immers meer tegenwoordig in tot de bozen die in het tegengestelde zijn (want de Goddelijke invloed gaat door tot in de tegengestelde dingen, en houdt zo de hellen in verband en in banden samen); en omdat de bozen al het goede in het boze verkeren, verkeren zij aldus het goede dat meer tegenwoordig invloeit, in een groter boze, en voor zoveel als zij dit doen, voor zoveel wederstaan zij het ware en het goede sterker, dat is, bestoken zij zwaarder. Vandaar komt het, dat er graden van verwoesting zijn, totdat zij ten slotte in de hel worden geworpen, die de laatste der graden van verwoesting is. Uit deze dingen kan vaststaan, dat uit den Heer niets dan alleen het goede voortgaat, en dat Hij de bozen niet verwoest, te minder hen in de hel werpt, maar dat zijzelf dit doen.

7711. En er zal donkerheid zijn over het land van Egypte; dat dit de beroving op elke wijze van het ware en het goede betekent, staat vast uit de betekenis van de donkerheid, zijnde de beroving op elke wijze van het ware en het goede. In het Woord wordt hier en daar de duisternis genoemd, en eveneens tegelijk de donkerheid, en daar wordt van duisternis gesproken met betrekking tot het valse, en van donkerheid met betrekking tot het boze tegelijk. Maar het woord waarmee in dit Vers de donkerheid wordt uitgedrukt, betekent de

dichtste duisternis, waarmede in den inwendigen zin zulke valse dingen worden aangeduid die uit het boze opwellen; zulke valse dingen ontstaan bij hen die van de Kerk zijn geweest en het leven van het boze hebben geleefd tegen de geboden des geloofs, die zij geweten hebben; het boze waaruit die valse dingen opwellen, is tegen de Kerk, tegen den Hemel, en tegen den Heer, aldus lijnrecht tegen het goede en het ware. Deze staat nu wordt met de donkerheid beschreven. Dat in het Woord èn de duisternis èn de donkerheid tegelijk worden genoemd, en dat de duisternis daar de beroving van het ware is, en de donkerheid de beroving zowel van het ware als van het goede, kan vaststaan uit deze plaatsen; bij Jesaja: “Het gericht is verre van ons, en de gerechtigheid achterhaalt ons niet; wij verwachten het licht, *maar ziet, duisternis*, en glanzen, *maar wij wandelen in donkerheden; wij tasten* zoals blinden den wand, en zoals die geen ogen hebben *tasten wij*; wij stoten ons op den middag, zoals in de schemering, tussen de levenden zoals de doden”, LIX: 9, 10; het gericht is verre van ons, en de gerechtigheid achterhaalt ons niet, staat voor dat er niet het ware noch het goede is; dat van het gericht wordt gesproken met betrekking tot het ware, en van gerechtigheid met betrekking tot het goede, zie men in n. 2235, 3997; het licht verwachten, staat voor het ware; en de glanzen verwachten, voor het goede van het ware, want de glans des lichts is uit het goede; dat de duisternis daar wordt tegenovergesteld aan het licht en het gericht, aldus aan het ware, en de donkerheid aan den glans en aan de gerechtigheid, aldus aan het goede, is duidelijk; daarom is de duisternis de beroving van het ware, en de donkerheid de beroving zowel van het ware als van het goede. Bij Amos: “*Zal dan niet de dag van Jehovah duisternis* zijn, en niet licht, en *donkerheid, niet glans* voor denzelve”, v: 20, eender. Bij Joël: “De dag van Jehovah komt, *dag van duisternis en donkerheid*, dag der wolk en duisterheid”, II: 2. Bij Zefanja: “Dag van Jehovah, dag der woestheid en der verwoesting, *dag der duisternis en der donkerheid*”, I: 15; de duisternis staat voor de beroving van het ware, en de donkerheid voor de beroving èn van het ware èn van het goede; indien de donkerheid niets anders betekende dan de duisternis, zo zou het een ijdele herhaling zijn, hetgeen het heilige Woord verre is; het is gewoon dat er twee uitdrukkingen voor één zaak zijn in het Woord, waarvan de ene betrekking heeft op het ware of het valse, de andere op het goede of het boze. Desgelijks bij Jesaja: “Hij zal tot de aarde schouwen, en ziet, benauwdheid en *duisternis*, verduisterd door benauwdheid, *en door de donkerheid* van den aanstoot”, VIII: 22. De duisternis betekent eveneens de onwetendheid omtrent het ware, zodanig als zij is bij de natiën, en de donkerheid de onwetendheid omtrent het goede, bij Jesaja: “Te

dien dage zullen de doven de woorden des Boeks horen, *en uit de donkerheid en uit de duisternis* zullen de ogen der blinden zien”, xxix: 18. Bij denzelfde: “Indien gij de bedrukte ziel zult verzadigd hebben, zo zal *in de duisternis* uw licht opgaan, en uw *donkerheid* zal zijn zoals de middag”, lviii: 10; dat de duisternis de valse dingen is, zie men in n. 7688.

7712. En men zal tasten in de donkerheid; dat dit de dichtheid van het valse uit het boze betekent, staat vast uit de betekenis van tasten in de donkerheid, zijnde dat de valse dingen uit het boze zo dicht zijn, dat men niets van het ware en het goede kan kennen; maar indien men zoekt, zo is het zoals iemand die in de donkerheid tast, en overal struikelt en aanstoot; en daarom wordt de donkerheid bij Jesaja *de donkerheid van den aanstoot* genoemd, viii: 22, en beschreven bij denzelfde: “*Wij wandelen in donkerheden, wij tasten* zoals blinden den wand, en zoals die geen ogen hebben *tasten wij; wij stoten ons* op den middag zoals in de schemering, tussen de levenden zoals de doden”, lix: 9, 10.

7713. En Moscheh strekte zijn hand uit tot den hemel; dat dit het heersen van *het Goddelijk Ware in den Hemel* betekent, zie men in n. 7710, waar dezelfde woorden staan.

7714. En er was dichte donkerheid in het ganse land van Egypte; dat dit de beroving op elke wijze van het ware en het goede betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 7711 is gezegd.

7715. Drie dagen; dat dit den vollen staat betekent, staat vast uit de betekenis van drie dagen, zijnde de volle staat, waarover n. 2788, 4495; onder den vollen staat wordt een volledige staat van den aanvang tot het einde verstaan; elke staat heeft immers zijn aanvang, zijn aanwassing, en zijn hoogtepunt; het is deze periode die wordt verstaan onder den vollen staat, en met drie dagen wordt aangeduid.

7716. Zij zagen niet, de man zijn broeder; dat dit betekent dat zij niet het ware van enig goede doorvatten, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde verstaan en doorvatten, waarover n. 2150, 2325, 2807, 3764, 3863, 4403 tot 4421, 4567, 4723, 5400; uit de betekenis van den man, zijnde het ware, waarover n. 3134; en uit de betekenis van den broeder, zijnde het goede, waarover n. 2360, 3303, 3803, 3815, 4121, 5409, 5686, 5692, 6756; en dat de man met den broeder het goede van het ware is, n. 3459; uit deze dingen blijkt, dat met zij zagen niet, de man zijn broeder, wordt aangeduid dat zij niet het ware van enig goede doorvatten.

7717. En zij stonden niet op, [een ieder] van onder zich; dat dit betekent dat er geen verheffing van het gemoed was, staat vast uit de betekenis van opstaan,

zijnde de verheffing naar de innerlijke dingen, aldus van het gemoed, waarover n. 2401, 2785, 2912, 2927, 3171, 3458, 3723, 4103, 4881, 6010; en daarom is zij stonden niet op, dat er geen verheffing was.

7718. Drie dagen, betekent den vollen staat, zoals vlak boven n. 7715.

7719. En voor al de zonen Israëls was licht in hun woningen; dat dit betekent dat zij die van de geestelijke Kerk waren, overal in hun gemoed verlichting hadden, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223; uit de betekenis van het licht, zijnde de verlichting; het licht immers dat uit den Heer is, verlicht het verstand, want in dat licht is het inzicht en de wijsheid; men zie n. 1521, 1524, 1619 tot 1632, 2776, 3138, 3167, 3190, 3195, 3222, 3223, 3339, 3636, 3643, 3993, 4302, 4408, 4413, 4415, 5400, 6608; en uit de betekenis van de woningen, zijnde de dingen die des gemoeds zijn; met het huis immers wordt het gemoed van den mens aangeduid, n. 3538, 4973, 5023, 7353, en met de slaapkamers de innerlijke dingen ervan, n. 7353; de woningen echter betekenen alle dingen die des gemoeds zijn; ook betekent wonen in den inwendigen zin leven, n. 1293, 3384, 3613, 4451, 6051; vandaar zijn de woningen daar waar die dingen zijn die des levens zijn, dat is, waar de dingen zijn die van het inzicht en van de wijsheid zijn; en dat deze dingen des gemoeds zijn, is bekend; ook is er in het andere leven in de woningen of de verblijven der Engelen licht volgens het inzicht en de wijsheid van hun gemoed; en voor zoveel als zij licht hebben, hebben zij die in het tegengestelde zijn, zijnde degenen die bestookt hebben, donkerheid.

7720. Vers 24 tot het einde. *En Farao riep tot Moscheh, en zeide: Gaat, dient Jehovah; alleen uw kudde van kleinvee en uw kudde van grootvee blijve; ook uw kleine kind zal met u gaan. En Moscheh zeide: Ook zult gij in onze hand geven slachtoffers en brandoffers, en wij zullen toemaken voor Jehovah onzen God. En ook ons vee zal met ons gaan, er zal niet een hoef achtergelaten worden, omdat wij van hetzelfde zullen nemen om Jehovah onzen God te dienen; en wij weten niet waarmede wij Jehovah dienen zullen totdat wij daar komen. En Jehovah verstijfde Farao's hart, en hij wilde hen niet heenzenden. En Farao zeide tot hem: Ga heen van bij mij, wacht u dat gij niet voortgaat mijn aangezichten te zien, omdat op welken dag gij mijn aangezichten ziet, zult gij sterven. En Moscheh zeide: Gij hebt recht gesproken; ik zal niet langer voortgaan uw aangezichten te zien. En Farao riep tot Moscheh, betekent de tegenwoordigheid van de Goddelijke Wet; en zeide: Gaat, dient Jehovah, betekent dat zij moeten verlaten worden, opdat zij den Heer hun God vereren; alleen uw kudde van kleinvee en uw kudde van grootvee blijve, betekent maar niet uit het goede;*

ook het kleine kind zal met u gaan, betekent dat het zou zijn uit het ware; en Moscheh zeide, betekent het antwoord; ook zult gij in onze hand geven slachtoffers en brandoffers, betekent dat zij alle dingen zullen verlaten door welke de eredienst moet geschieden; en wij zullen toemaken voor Jehovah onzen God, betekent welke den Heer aangenaam is; en ook ons vee zal met ons gaan, betekent dat die zal zijn uit het goede van het ware; er zal niet een hoef achtergelaten worden, betekent dat er niets van het ware uit het goede zal ontbreken; omdat wij van hetzelfde zullen nemen om Jehovah onzen God te dienen, betekent dat uit hetzelfde de Heer zal vereerd worden; en wij weten niet waarmede wij Jehovah onzen God dienen zullen, betekent dat het onbekend is waarmede de eredienst volbracht zal worden; totdat wij daar komen, betekent voordat zij verwijderd zijn van hen die in louter valse dingen uit het boze zijn; en Jehovah verstijfde Farao's hart, betekent dat zij hardnekkig volhielden tegen het Goddelijke; en hij wilde hen niet heenzenden, betekent dat zij niet van zins waren hen te verlaten; en Farao zeide tot hem, betekent de ontsteking van den toorn toen tegen *het Goddelijk Ware*; ga heen van bij mij, betekent dat hij niets van hetzelfde wilde weten; wacht u dat gij niet voortgaat mijn aangezichten te zien, betekent dat het niet zou binnengaan in hun animus; omdat op welken dag gij mijn aangezicht ziet, zult gij sterven, betekent dat het, indien het in den animus binnentrad, zou uitgeroeid worden; en Moscheh zeide, betekent het antwoord; gij hebt recht gesproken, betekent dat het uit het ware aldus is; ik zal niet langer voortgaan uw aangezichten te zien, betekent dat *het Goddelijk Ware* niet langer in den animus zal binnengaan.

7721. En Farao riep tot Moscheh; dat dit de tegenwoordigheid van *de Goddelijke Wet* betekent, staat vast uit de betekenis van tot zich roepen, zijnde de tegenwoordigheid, waarover n. 6177, 7390, 7451; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de *Goddelijke Wet*, waarover n. 6723, 6752, 7014, 7382. Onder de tegenwoordigheid van *de Goddelijke Wet* bij de bestokers wordt verstaan, dat zij doorvatten vanwaar de plagen kwamen, hier vanwaar het dichtste valse uit het boze, dat met de donkerheid wordt aangeduid. Wanneer de bozen in het andere leven worden verwoest, wordt het hun vaak gegeven te doorvatten vanwaar zij de boze dingen der straf hebben, ter oor-zake hiervan dat zij mogen weten dat het Goddelijke niet in de oorzaak is, maar zichzelf; ook overkomen hun die in de hel zijn, meermalen zulke dingen, maar dan wanneer zij in een rustigen staat zijn; dit geschiedt om verschillende oorzaken, vooral opdat zij zich de boze dingen herinneren die zij in de wereld hebben bedreven.

7722. En hij zeide: Gaat, dient Jehovah, betekent dat zij moeten verlaten worden opdat zij den Heer hun God vereren, zoals boven n. 7658.

7723. Alleen uw kudde van kleinvee en uw kudde van grootvee blijve; dat dit betekent maar niet uit het goede, namelijk mogen zij den Heer vereren, staat vast uit de betekenis van de kudde van kleinvee, zijnde het innerlijk goede; en uit de betekenis van het grootvee, zijnde het uiterlijk goede, waarover n. 5913, 6048.

7724. Ook het kleine kind zal met u gaan; dat dit betekent dat het zou zijn uit het ware, staat vast uit de betekenis van het kleine kind hier, zijnde het ware, want onder het kleine kind worden verstaan de knapen, de jongelingen, de jongemannen, in één woord de zonen, met wie de dingen worden aangeduid die van het inzicht zijn, aldus de ware dingen; men zie n. 7668; en uit de betekenis van gaan met u, zijnde dat zij verlaten moeten worden opdat zij den Heer hun God vereren. Het moet worden gezegd, wat het is den Heer vereren uit het goede, en wat vereren uit het ware zonder het goede, welke hier worden aangeduid met de kudde van kleinvee en de kudde van grootvee, dat zij zal blijven, en met het kleine kind, dat het zal gaan. De eigenlijke eredienst zelf geschiedt uit het goede door het ware, want de Heer is in het goede aanwezig; de eredienst echter uit het ware zonder het goede, is geen eredienst, maar slechts een ritus en een uitwendige daad, zonder inwendige; het ware zonder het goede is immers alleen een wetenschappelijke; dat wetenschappelijke moet, opdat het des geloofs worde, verbonden worden met het goede, en dan gaat het in den inwendigen mens over, en wordt het geloof; dat het geloof zonder de naastenliefde geen geloof is, is meermalen getoond. Daaruit blijkt wat een eredienst uit het goede is, en wat een eredienst uit het ware zonder het goede. Onder het goede waaruit de eredienst is, wordt het goede des levens verstaan, dat geestelijk is geworden door de verbinding met het ware, want het geestelijk goede heeft zijn hoedanige uit het ware, en het ware heeft zijn wezen uit het goede, zo dat het goede de ziel van het ware is; daaruit blijkt wederom, hoedanig het ware is zonder het goede, namelijk dat het is zoals een lichaam zonder ziel, aldus zoals een lijk.

7725. En Moscheh zeide; dat dit het antwoord betekent, is duidelijk.

7726. Ook zult gij in onze hand geven slachtoffers en brandoffers; dat dit betekent dat zij alle dingen zullen verlaten door welke de eredienst moet geschieden, staat vast uit de betekenis van in de hand geven, zijnde verlaten; met de hand immers wordt de macht aangeduid, vandaar wordt met in de hand geven aan hun macht overleveren aangeduid, aldus verlaten; en uit de betekenis van de slachtoffers en de brandoffers, zijnde de eredienst in het

algemeen, aldus het al van den eredienst, waarover n. 923, 6905; de oorzaak dat de slachtoffers en de brandoffers het al van den eredienst betekenen, is deze, dat de Goddelijke eredienst voornamelijk geschiedde door slachtoffers, zoals kan vaststaan uit de Boeken van Moscheh. De dingen die over de slachtoffers eerder zijn getoond, zie men in n. 922, 923, 1128, 1343, 1823, 2180, 2165, 2187, 2776, 2784, 2805, 2807, 2812, 2818, 2830, 3519, 6905.

7727. En wij zullen toemaken voor Jehovah onzen God; dat dit betekent welke den Heer aangenaam is, namelijk de eredienst, staat vast uit de dingen die voorafgaan, namelijk dat met de slachtoffers en de brandoffers de eredienst wordt aangeduid, n. 7726, en met de kudde van kleinvee en die van grootvee, uit welke de slachtoffers geschieden, het goede waaruit de eredienst is, n. 7723, 7724; aldus wordt met de slachtoffers en de brandoffers voor Jehovah toemaken de eredienst uit het goede aangeduid, welke aangenaam is. Dat Jehovah in het Woord de Heer is, zie men in n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6280, 6303, 6281, 6905, 6945, 6956.

7728. En ook ons vee zal met ons gaan; dat dit betekent dat die zal zijn uit het goede van het ware, namelijk de eredienst, staat vast uit de betekenis van het vee, zijnde het goede van het ware, waarover n. 6016, 6045; dat met ons gaan, is opdat daaruit de eredienst is, namelijk door de slachtoffers en de brandoffers, is duidelijk.

7729. Er zal niet een hoef achtergelaten worden; dat dit betekent dat er niets van het ware uit het goede zal ontbreken, staat vast uit de betekenis van den hoef, zijnde het ware uit het goede, waarover aanstonds; en uit de betekenis van achtergelaten worden, zijnde niet ontbreken, namelijk aan den eredienst des Heren. In den naasten inwendigen zin wordt met er zal niet een hoef achtergelaten worden, aangeduid dat in het geheel niets zal ontbreken, omdat de hoef het algemene van alle beesten is; doch in den innerlijken zin wordt met den hoef het ware in den laatsten graad aangeduid, aldus het zinlijk ware, dat het laagste is, en in den tegengestelden zin het valse; de oorzaak dat dit met den hoef wordt aangeduid, is deze, dat met den voet het natuurlijke wordt aangeduid, en met de voetzool het laatste van het natuurlijke, n. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938 tot 4952, 5327, 5328; iets eenders wordt met den hoef aangeduid, want die is de voetzool van de beesten. En omdat het laatste van het natuurlijke met den hoef wordt aangeduid, evenals met de zool, wordt ook het ware aangeduid dat het laatste van het natuurlijke is, want wanneer er wordt gezegd het natuurlijke, zo wordt het ware en het goede verstaan, of in den tegengestelden zin het valse en het boze; daaruit is het, en zonder die kan er niets met betrekking daartoe worden gezegd. Dat met

den hoof, vooral dien van paarden, het ware in den laatsten graad wordt aangeduid, aldus het zinnelijk ware, en in den tegengestelden zin het valse van den zelf den graad, kan vaststaan uit deze plaatsen; bij Jesaja: “Wiens pijlen scherp zijn, en al de bogen gespannen; *de hoeven zijner paarden* worden zoals een rots geacht, zijn raderen zoals een wervelwind”, v: 28; aldaar is van het verwoestende volk sprake; met de pijlen worden de leerstellige dingen van het valse aangeduid, waaruit wordt gestreden, en met den boog die leer, n. 2686, 2709; met de paarden de verstandelijke dingen, hier de verdraaide, n. 2761, 2762, 3217, 5321, 6125, 6534; daaruit blijkt wat de hoeven der paarden zijn, namelijk het valse in den laatsten graad. Bij Jeremia: “*Vanwege de stem van het geklater der hoeven der sterke*, vanwege het geraas zijner wagens, het geratel zijner raderen”, XLVII: 3; daar aangaande het volk dat de Filistijnen verwoest; het geklater der hoeven der sterke, namelijk der paarden, staat voor den openlijken strijd van het valse tegen het ware; de wagen voor de leer van het valse; dat de wagen de leer zowel van het ware als van het valse is, zie men in n. 5321, 5945. Bij Ezechiël: “Vanwege den overvloed zijner paarden zal u derzelve stof bedekken; vanwege de stem der ruiters, en des rads, en des wagens, zullen uw muren geschud worden, *door de hoeven zijner paarden* zal hij al uw straten vertreden”, XXVI: 10, 11; daar over Nebuchadnezar, die Tyrus verwoest; de paarden staan voor de verdraaide verstandelijke dingen, zoals boven; de ruiter staat voor de dingen die van zulk een verstandelijke zijn, n. 6534; de raderen die van den wagen zijn, staan voor de valse dingen der leer; de wagen is de leer, zoals boven; de straten staan voor de ware dingen, n. 2336; daaruit blijkt, dat de hoeven der paarden de valse dingen zijn; indien zulke dingen niet werden aangeduid, wat zouden die dingen zijn: “Vanwege den overvloed zijner paarden zal u derzelve stof bedekken; vanwege de stem der ruiters, en des rads, en des wagens, zullen uw muren geschud worden; door de hoeven zijner paarden zal hij al uw straten vertreden”? Zouden zij zonder een innerlijken zin wel iets anders zijn dan klinkende woorden, terwijl toch elk woord in het Woord een gewicht heeft, omdat het van het Goddelijke is. Bij denzelfde: “Zij zullen de hovaardij van Egypte verwoesten, zodat haar menigte verdaan worde; en Ik zal al haar beest verdoen op vele wateren, zodat de voet des mensen ze niet langer zal vertroebelen, *noch de hoof van het beest ze zal vertroebelen*; dan zal Ik hunlieder wateren in de diepte zenden, en hunlieder stromen doen vloeien zoals olie”, XXXII: 12, 13, 14; deze dingen zouden evenmin worden verstaan, indien men niet weet wat Egypte is, wat de voet des mensen, wat de hoof van het beest, wat de wateren op welke het beest verdaan zal worden, die de voet des mensen en de hoof van het beest zal

vertroebelen, en die in de diepte gezonden zullen worden. De wateren en de stromen van Egypte zijn de wetenschappelijke ware dingen, de hoef van het beest is het valse in het laatste van het natuurlijke, dat het wetenschappelijk ware vertroebelt. Bij Micha: “Sta op en dors, o dochter Zions, omdat Ik uw hoorn ijzer zal maken, *en uw hoeven brons zal maken*, opdat gij vele volken verplettert”, IV: 13; wat deze dingen zijn, kan ook niemand weten zonder den inwendigen zin, aldus indien men niet weet wat dorsen is, wat de dochter Zions, wat de hoorn die worden zal zoals ijzer, wat de hoef die worden zal zoals brons, waarmede vele volken verpletterd zullen worden; de dochter Zions is de hemelse Kerk, n. 2362; de hoorn is de macht van het ware uit het goede, n. 2832; het ijzer is het natuurlijk ware dat bij machte zal zijn om de valse dingen te vernietigen, n. 425, 426; de hoef is het ware uit het goede in den laatsten graad, het brons is het natuurlijk goede dat zal vermogen tegen de boze dingen, n. 425, 1551. Bij Zacharia: “Ik zal een herder verwekken in het land; hij zal haar die afgesneden moeten worden, niet bezoeken, hij zal de tedere van leeftijd niet zoeken, en de gebrokene niet helen; het vlees van de vette echter zal hij eten, *en haar hoeven zal hij splijten*”, XI: 16; daar is sprake van den dwazen herder; het vlees der vette eten, staat voor het goede in het boze verkeren; de hoeven splijten, voor het ware in het valse. Hoezeer de Ouden in inzicht de huidige hebben overtroffen, kan hieruit vaststaan, dat zij wisten met welke dingen in den Hemel verscheidene dingen in de wereld overeenstemden, en wat zij vandaar betekenden; en dit wisten niet alleen zij die van de Kerk waren, maar ook zij die buiten de Kerk waren, zoals zij die in Griekenland waren, wier oudsten de dingen beschreven met aanduidende dingen, welke heden ten dage, omdat zij volslagen onbekend zijn, fabels worden genoemd; dat de oude sophi in de wetenschap van zulke dingen zijn geweest, blijkt hieruit dat zij den oorsprong van het inzicht en van de wijsheid hebben beschreven met een gevleugeld paard, dat zij Pegasus noemden, namelijk dat het met *zijn hoef* een bron openbrak, bij welke negen maagden waren, en zulks op een heuvel; zij wisten immers dat met het paard het verstandelijke wordt aangeduid, met zijn vleugels het geestelijke, met de hoeven het ware van den laatsten graad, waar de oorsprong van het inzicht is; met de maagden de wetenschappen, met den heuvel de eensgezindheid, en in den geestelijken zin de naastenliefde; zo in de overige dingen. Maar zulke dingen behoren heden ten dage tot de teloorgegane dingen.

7730. Omdat wij van hetzelfde zullen nemen om Jehovah te dienen; dat dit betekent dat uit hetzelfde de Heer zal vereerd worden, staat vast uit de

betekenis van dienen, zijnde vereren; dat Jehovah de Heer is, zie men boven n. 7727.

7731. En wij weten niet waarmede wij Jehovah onzen God dienen zullen; dat dit betekent dat het onbekend is waarmede de eredienst volbracht zal worden, staat vast uit de betekenis van Jehovah dienen, zijnde de eredienst des Heren, zoals boven n. 7730.

7732. Totdat wij daar komen; dat dit betekent voordat zij verwijderd zijn van hen die in louter valse dingen uit het boze zijn, staat hieruit vast dat daar komen of in de woestijn, is verwijderd worden van de Egyptenaren, aldus van hen die in louter valse dingen uit het boze zijn, die nu met de Egyptenaren worden aangeduid. Dat in de woestijn gaan om te offeren, is in een staat zijn verwijderd van de valse dingen, zie men in n. 6904.

7733. En Jehovah verstijfde Farao's hart, dat zij hardnekkig volhielden tegen het Goddelijke, zoals boven n. 7706.

7734. En hij wilde hen niet heenzenden; dat dit betekent dat zij niet van zins waren hen te verlaten, staat vast uit de betekenis van niet willen, zijnde niet van zins zijn; en uit de betekenis van heenzenden, zijnde verlaten, zoals eveneens boven n. 7707; waar eendere dingen staan.

7735. En Farao zeide tot hem; dat dit de ontsteking van den toorn toen tegen het ware betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde, omdat het de dingen insluit die volgen, de ontsteking van den toorn; want er volgt: "Farao zeide tot Moscheh: Ga heen van bij mij; wacht u dat gij niet voortgaat mijn aangezichten te zien, omdat op welken dag gij mijn aangezichten ziet, zult gij sterven", welke woorden die van den toorn zijn tegen *het Goddelijk Ware*, hetwelk door Moscheh wordt uitgebeeld.

7736. Ga heen van bij mij; dat dit betekent dat zij niets van hetzelfde wilden weten, namelijk van *het Goddelijk Ware*, staat vast uit de betekenis van ga heen van bij mij, zijnde, wanneer het wordt gezegd door de bozen aangaande *het Goddelijk Ware*, dat zij niets van hetzelfde wilden weten; zij verwerpen dit immers.

7737. Wacht u dat gij niet voortgaat mijn aangezichten te zien; dat dit betekent dat het niet zou binnegaan in hun animus, staat vast uit de betekenis van niet voortgaan de aangezichten te zien, zijnde niet langer binnegaan in den animus; met het aangezicht immers worden de innerlijke dingen aangeduid, n. 1999, 2434, 3527, 3631, 4066, 4796, 4797, 4798, 5102, 5165, 5168, 5695, vooral ten aanzien van de aandoeningen; aldus wordt met het aangezicht de animus aangeduid.

7738. Omdat op welken dag gij mijn aangezichten ziet, zult gij sterven; dat het betekent dat het, indien het in den animus binnentrad, zou uitgeroeid worden, staat vast uit de betekenis van de aangezichten zien, zijnde in den animus binnentreden, zoals nu boven n. 7737; en uit de betekenis van sterven, zijnde uitgeroeid worden. Dat Farao nu zegt dat Moscheh zou heengaan van bij hem, en dat hij, indien hij zijn aangezichten zag, zou sterven, komt omdat nu de staat der bestokers in louter het valse uit het boze wordt beschreven, welk valse wordt aangeduid met de donkerheid. Hoe meer de helsen in de valse dingen uit het boze zijn, des te meer zijn zij afkerig van het ware, en ten slotte dermate dat zij zelfs niets van het ware willen horen; het ware immers is tegen het valse, en het valse is voor hen bekoorlijk, omdat het boze, waaruit het valse is, het verkwikkelijke van hun leven is; weswege zij het ware, omdat het tegen het bekoorlijke en het verkwikkelijke des levens is, geheel en al uit den animus wegwerpen; en indien zij dat horen, worden zij gemarteld, n. 7519; vandaar komt het dat zij, omdat zij in den staat van het valse uit het boze zijn, welke met de donkerheid wordt aangeduid, *het Goddelijk Ware*, hetwelk door Moscheh wordt uitgebeeld, van zich verwijderen. Daarom zeide Farao nu tot Moscheh dat deze van bij hem zou heengaan, en zijn aangezichten niet zou zien, en dat hij, indien hij ze zag, zou sterven; daarom antwoordt Moscheh ook: Gij hebt recht gesproken; ik zal niet langer voortgaan uw aangezichten te zien.

7739. En Moscheh zeide; dat dit het antwoord betekent, is duidelijk.

7740. Gij hebt recht gesproken; dat dit betekent dat het uit het ware aldus is, staat vast uit de betekenis van recht spreken, zijnde aldus zijn; dat het uit het ware is, wordt ook aangeduid met recht, n. 5434, 5437. Daaronder dat het uit het ware aldus is, wordt verstaan dat zij nu in dien staat zijn dat zij niet anders willen dan niets weten aangaande *het Goddelijk Ware*, en dat zij, indien het in den animus binnentrad, hetzelfde zouden uitwerpen, volgens de dingen die vlak boven in n. 7738 zijn getoond.

7741. Ik zal niet langer voortgaan uw aangezichten te zien; dat dit betekent dat het niet langer in den animus zal binnengaan, staat vast uit de betekenis van niet de aangezichten zien, zijnde niet binnengaan in den animus, volgens de dingen die boven in n. 7737, 7738 zijn gezegd.

Vervolg over de geesten en de inwoners van den aardbol Mars.

7742. *Aan het einde van het voorafgaande Hoofdstuk werd mededeling gedaan over den schonen vogel die werd gezien, en ten slotte werd verkeerd in een stenen vogel; en er werd gezegd dat daarmede de staat van de inwoners van Mars werd*

uitgebeeld ten aanzien van hun hemelse en geestelijke liefde, over welken staat deze dingen die nu volgen, werden te weten gegeven.

7743. *Dat de inwoners van Mars in de hemelse liefde zijn, werd eerder vermeld; die werden uitgebeeld door het vlammege, schoon flonkerend met kleurschakeringen, en eveneens door een vogel van eendere kleurenpracht. Dat verscheidenen bedden ten dage beginnen terug te treden van die hemelse liefde, en alleen de erkentissen lief te hebben, en in die alleen het hemelse leven te stellen, werd uitgebeeld door dien vogel in een stenen vogel veranderd; met den vogel immers wordt het geestelijk leven aangeduid; daarmede dat hij in een stenen vogel werd verkeerd, wordt het leven der erkentissen zonder de liefde aangeduid, hetwelk niet langer een geestelijk leven is, maar een koud leven zoals van steen, waarin niets uit den Hemel invloeit. En dat zij nochtans geloven dat zij in den Heer zijn, zoals degenen daar die in het leven der hemelse liefde zijn, werd aangeduid en getoond door den geest die oprees en den vogel wilde wegnemen.*

7743 [a]. *Door den stenen vogel werden ook de inwoners van dien aardbol uitgebeeld die het leven hunner gedachten en aandoeningen op een vreemde wijze omzetten in bijna geen leven, over welke zaak ik de volgende dingen heb gezien en gehoord.*

7744. *Er was een zeker iemand boven mijn hoofd, die met mij sprak; uit den klank bemerkte ik dat hij als het ware in een staat van slaap was; in dezen staat sprekende, vroeg hij verscheidene dingen, en deze met zulk een voorzichtigheid dat iemand die wakker was, het niet voorzichtiger had kunnen doen. Het werd te doorvatten gegeven dat hij een subject was door hetwelk de Engelen spraken, en dat deze in dien staat dit bemerkte en voortbracht; hij sprak immers niet dan alleen dat wat waar was; indien iets ergens anders vandaan invloede, liet hij het weliswaar toe, maar bracht het niet voort. Ik ondervroeg hem aangaande zijn staat; hij zeide dat die staat voor hem een vredige staat was, en dat hij zonder enige bezorgdheid over toekomstige dingen was; en dat hij tegelijk nutten betrachtte, door welke hij gemeenschap had met den Hemel. Het werd mij gezegd dat dezulken in den Grootsten Mens betrekking hebben op de overlangse holte die in het cerebrum tussen de beide halfvonden ervan ligt, en daar in een rustigen staat, hoezeer ook het cerebrum aan weerskanten in opschudding verkeert.*

7745. *Toen ik met dezen geest in gesprek was, begaven zich zekere geesten naar het voorste deel van het hoofd, waar hij was, en oefenden druk daarop uit, en daarom trok hij zich naar één zijde terug, en gaf hun plaats. De aangekomen geesten spraken onder elkander; maar noch de geesten rondom mij, noch ik, verstonden wat zij spraken. Ik werd door de Engelen onderricht dat het geesten uit den aardbol van Mars waren, die daarin bedreven waren aldus onder*

elkander te spreken dat de aanwezige geesten niets verstonden, noch doorvatten wat zij spraken. Ik was verwonderd dat er een zodanige spraak kon bestaan, aangezien alle geesten één spraak hebben, en aangezien alle spraak vloeit uit de gedachte, en deze bestaat uit ideeën, die in de geestelijke wereld voor woorden in de plaats staan; en dat de ideeën, die woorden zijn, tezamen met de gedachte zelf voordat zij een sprekende wordt, klaarblijkelijk in het andere leven worden doorvat. Er werd tot mij gezegd dat die geesten op zekere wijze door de lippen en het aangezicht ideeën vormen die voor anderen niet verstaanbaar zijn; en dat zij op het oogenblik waarop zij door die onder elkander spreken, met kunst hun gedachten aan de anderen onttrekken door zich vooral daarvoor te wachten dat iets van aandoening zich openbaart, ter oorzaak hiervan dat indien iets van de aandoening wordt doorvat, de gedachte dan zou uitkomen; de gedachte immers vloeit uit de aandoening. Ik werd verder onderricht dat de inwoners van den aardbol Mars die het hemels leven stellen in erkentissen alleen, en niet in het leven der liefde, zulk een spraak hebben uitgevonden, niet evenwel allen; en dat die, wanneer zij geesten worden, dit behouden. Dezen zijn het die in het bijzonder met den stenen vogel werden aangeduid; want door vormingen van het gelaat, en door plooiingen van de lippen, met verwijdering van de aandoeningen, en door onttrekking van de gedachten aan anderen, een spraak voort te brengen, is de spraak ontzielen en haar tot een nabootsing maken, en bij graden zichzelf eveneens eender daaraan.

7746. Maar hoewel zij menen dat door de anderen niet wordt verstaan wat zij onder elkander spreken, doorvatten nochtans de engellijke geesten alle en de afzonderlijke dingen die zij spreken; de oorzaak hiervan is deze, dat aan hen niet enige gedachte onttrokken kan worden; dit werd hun ook door levende ondervinding getoond; ik dacht hierover, dat de geesten van onzen aardbol niet met schaamteworden aangedaan wanneer zij de anderen bestoken; dit vloeide ook bij mij in van de engellijke geesten. De geesten van Mars erkenden toen dat het datgene was waarover zij onder elkander spraken, en zij waren verwonderd. Bovendien werden door een engelligen geest verscheidene dingen ontdekt die zij zowel spraken als dachten, hoezeer zij zich ook inspanden om de gedachten aan hen te onttrekken.

7747. Daarna vloeiden geesten van Mars van boven in mijn aangezicht in; de invloed werd gevoeld gelijk als een gestreepte, fijne regen; hetgeen een teken was dat zij niet in de aandoening van het ware en van het goede waren; dat wordt immers met het gestreepte aangeduid. Zij spraken toen duidelijk met mij, al zeggende dat de inwoners van hun aardbol eender onder elkander spreken. Toen werd tot hen gezegd dat dit boos is, omdat zij zo de inwendige dingen versperren,

en van die terugreden tot de uitwendige dingen, die zij eveneens van hun leven beroven; en vooral omdat het niet oprecht is aldus te spreken; want zij die oprecht zijn, willen niets spreken, zelfs niets denken, dan alleen zo iets wat de anderen weten, ja zelfs al waren het allen, ook de ganse Hemel; doch zij die niet willen dat anderen weten wat zij spreken, oordelen over de anderen, hebben een slechte mening over hen, en een goede mening over zichzelf, en worden ten slotte uit gewoonte tot daartoe gebracht dat zij een slechte mening hebben en ook boos spreken over de Kerk, over den Hemel, ja zelfs over den Heer zelf.

7748. *Er werd gezegd dat zij die de erkenningen alleen liefhebben, niet echter het leven volgens die, betrekking hebben op het innerlijke vlies van den schedel; doch dat zij die zich aanwennen om zonder aandoening te spreken, en de gedachte naar zich toe te trekken, en aan de anderen te onttrekken, betrekking hebben op dat vlies, maar benig geworden; omdat uit het weinige geestelijke leven dat zij hebben, hun geen leven gewordt.*

7749. *Zij die de erkenningen alleen liefhebben en niet het leven volgens die, beroemen zich merendeels daarop, en het schijnt hun toe dat zij wijzer zijn dan de overigen; aldus hebben zij zichzelf lief, en verachten zij de anderen, vooral hen, die in het goede zijn; dezen beschouwen zij als eenvoudigen en ongeleerden. Maar in het andere leven wordt het lot omgekeerd; zij die zich voor wijzen hielden, worden daar dwaas, en die eenvoudigen wijzen.*

7750. *Omdat door den stenen vogel degenen werden uitgebeeld die in de erkenningen alleen zijn, en niet in het leven der liefde, en omdat zij vandaar bijna geen geestelijk leven hebben, is het hier derhalve geoorloofd om bij wijze van aanhangsel te tonen, dat alleen diegenen het geestelijk leven hebben die in de hemelse liefde zijn, en daaruit in de erkenningen; en dat de liefde in zich al het cognitieve bevat, hetwelk van die liefde is. Tot voorbeeld dienen de dieren der aarde, en eveneens de dieren des hemels of de vogels; die hebben de wetenschap van alle dingen die van hun liefde zijn; de liefden van hen zijn: zich voeden, veilig wonen, kroost voortbrengen, de jongen voeden; en daarom hebben zij alle vereiste wetenschap; deze immers is aan die liefden in, en vloeit in die in zoals in haar ontvangers zelf; welke wetenschap van sommige zodanig is, dat de mens niet anders kan dan versted staan. Die wetenschap wordt medegeboren geheten, en instinct genoemd, maar zij is van de liefde waarin zij zijn. Indien de mens in zijn liefde was, welke de liefde tot God en jegens den naaste is — deze liefde is den mens eigen, door welke hij van de beesten wordt onderscheiden — dan zou de mens niet alleen in alle vereiste wetenschap zijn, maar ook in alle inzicht en wijsheid; ook zou hij het niet nodig hebben die aan te leren; want zij zouden in die liefden invloeien uit den Hemel, dat is, door den Hemel uit het Goddelijke.*

Maar omdat de mens niet in die liefden is, maar in de daarmede in strijd zijnde, namelijk in de zelfliefde en de liefde van de wereld, kan het daarom niet anders dan dat hij geboren wordt in alle onwetendheid en onkunde; doch hij wordt door Goddelijke middelen voortgeleid tot iets van inzicht en wijsheid, maar nochtans niet daadwerkelijk in iets ervan tenzij hij de liefden van zich en van de wereld verwijderd, en zo den weg opent voor de liefde tot den Heer en jegens den naaste. Dat de liefde tot den Heer en de liefde jegens den naaste in zich alle inzicht en wijsheid hebben, kan vaststaan uit hen die in de wereld in die liefden zijn geweest; wanneer die in het andere leven in den Hemel komen, weten zij daar zulke dingen en zijn zij wijs in zulke dingen die zij nooit tevoren hebben geweten; ja zelfs denken en spreken zij daar, zoals de overige Engelen, dingen die zodanig zijn als het oor nooit gehoord, noch het gemoed geweten heeft, welke dingen onuitsprekelijk zijn. De oorzaak hiervan is deze dat die liefden het vermogen in zich hebben van zulke dingen op te nemen.

7751. *Aan het einde van het volgende Hoofdstuk moet gesproken worden over de geesten en de inwoners van de planeet Jupiter.*

Exodus

Elfde Hoofdstuk

De Leer der Naastenliefde.

7752. Het zijn het goede en het ware, waarop alle dingen in het heelal betrekking hebben; de dingen die niet betrekking hebben daarop, zijn niet in de Goddelijke orde; en de dingen die niet op het ene en het andere tegelijk betrekking hebben, brengen niets voort; het is het goede dat voortbrengt, en het is het ware waardoor het voortbrengt.

7753. Mogen deze dingen ter toelichting dienen, hoe het gesteld is met het geestelijk goede en ware, die de naastenliefde en het geloof worden genoemd, namelijk dat alle dingen die der Kerk zijn, daarop betrekking hebben, en de dingen die niet daarop betrekking hebben, niets van de Kerk in zich hebben; voorts dat de dingen die niet het ene en het andere in zich bevatten, niet enige vrucht, dat is, het goede der naastenliefde of des geloofs voortbrengen.

7754. Opdat immers iets wordt voortgebracht, moeten er twee krachten zijn, de ene die actief wordt genoemd, de andere die passief wordt genoemd; de ene zonder de andere baart niets; zulke krachten of levens zijn de naastenliefde en het geloof in den mens der Kerk.

7755. Het eerste der Kerk is het goede, het tweede is het ware; of het eerste der Kerk is de naastenliefde, en het tweede is het geloof; want het ware der Leer des geloofs is terwille van het goede des levens; dat wat het einddoel is terwille waarvan, is het eerste.

7756. Met de verbinding van het goede, dat der naastenliefde is, en van het ware, dat des geloofs is, bij den mens, is het zo gesteld: het goede, dat der naastenliefde is, treedt door de ziel bij den mens binnen; het ware echter, dat des geloofs is, treedt binnen door het gehoor; het eerstgenoemde vloeit uit den Heer onmiddellijk in, het laatstgenoemde echter door het Woord middellijk. Vandaar wordt de weg waarlangs het goede der naastenliefde binnentreedt, de inwendige weg genoemd, en de weg waarlangs het ware des geloofs binnentreedt, de uitwendige weg genoemd; dat wat langs den inwendigen weg binnentreedt, wordt niet doorvat, omdat het niet klaarblijkelijk in den zin valt; dat wat echter langs den uitwendigen weg binnentreedt, wordt doorvat, omdat het klaarblijkelijk in den zin valt. Vandaar komt het, dat aan het geloof het al der Kerk wordt toegeschreven. Anders bij hen die zijn wederverwekt; bij dezen wordt het goede, dat der naastenliefde is, klaarblijkelijk doorvat.

7757. De verbinding van het goede der naastenliefde met het ware des geloofs geschiedt in de innerlijke dingen van den mens; het goede zelf, dat uit den Heer invloeit, neemt daar het ware tot zich, en eigent zich dat toe, en zo maakt het dat bij den mens het goede het goede zij, en dat het ware het ware zij, of dat de naastenliefde de naastenliefde is, en het geloof het geloof is; zonder die verbinding is de naastenliefde de naastenliefde niet, maar slechts een natuurlijke goedheid; noch is het geloof het geloof, maar slechts een wetenschap van zulke dingen die des geloofs zijn, en somtijds een overreding dat het zo is, terwille van het bemachtigen van gewin of eer.

7758. Wanneer het ware is verbonden met het goede, wordt het niet langer het ware, maar het goede geheten; aldus wordt het geloof, wanneer het is verbonden met de naastenliefde, niet langer geloof geheten, maar naastenliefde; de oorzaak hiervan is deze, dat de mens dan het ware wil en doet; en dat wat hij wil en doet, dit wordt het goede geheten.

7759. Met de verbinding van het goede der naastenliefde met het ware des geloofs is het verder aldus gesteld: dat goede verkrijgt zijn hoedanige van het ware, en het ware zijn wezen van het goede; daaruit volgt, dat het hoedanige van het goede is volgens de ware dingen waarmede het wordt verbonden; en daarom wordt het goede echt, indien de ware dingen waarmede het wordt verbonden, echt zijn; de echte ware dingen des geloofs zijn bestaanbaar binnen de Kerk, niet aldus buiten haar, want binnen de Kerk is het Woord.

7760. Bovendien neemt het goede der naastenliefde ook zijn hoedanige aan uit den overvloed van de ware dingen des geloofs; voorts eveneens uit het verband van het ene ware met het andere; aldus wordt het geestelijk goede bij den mens gevormd.

7761. Men moet terdege onderscheid maken tussen het geestelijk goede en het natuurlijk goede; het geestelijk goede heeft zijn hoedanige van de ware dingen des geloofs, hun overvloed, en verband, zoals is gezegd; het natuurlijk goede echter wordt medegeboren, en ontstaat eveneens door wederwaardigheden, zoals door rampspoeden, ziekten, en eendere dingen. Het natuurlijk goede zaligt niemand, het geestelijk goede echter zaligt allen; de oorzaak hiervan is deze, dat het goede dat door de ware dingen des geloofs wordt gevormd, het vlak is waarin de Hemel kan invloeden, dat is, de Heer door den Hemel, en den mens leiden, en hem afhouden van het boze, en hem daarna opheffen in den Hemel; het natuurlijk goede echter niet aldus; en daarom kunnen zij die in het natuurlijk goede zijn, even gemakkelijk door het valse als door het ware weggevoerd worden, als slechts het valse in den vorm van het ware verschijnt; en kunnen zij even gemakkelijk door het boze als door het goede

worden geleid, als het boze zich slechts vertoont als het goede; zij zijn zoals vederen in den wind.

7762. Het vertrouwen of het betrouwen, dat des geloofs wordt geheten, en het geloof wordt genoemd, is niet het geestelijke vertrouwen of betrouwen, maar het natuurlijke; het geestelijk vertrouwen of betrouwen heeft zijn wezen en leven uit het goede der liefde, niet echter uit het afgescheiden ware des geloofs; het vertrouwen van het afgescheiden geloof is dood; weswege het ware vertrouwen niet bestaanbaar is bij hen die een boos leven hebben geleid; ook is het vertrouwen zelf dat er zaliging is door de verdienste des Heren, hoe het leven ook mag geweest zijn, niet uit het ware.

Elfde Hoofdstuk.

1. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Nog één plaag zal Ik brengen over Farao, en over Egypte; daarna zal hij ulieden heenzenden van hier; zoals zijn heenzenden geheel en al, al uitdrijvende zal hij ulieden uitdrijven van hier.
2. Zeg toch in de oren des volks, en laten zij vragen, de man van zijn genoot, en de vrouw van haar genote, vaten van zilver en vaten van goud.
3. En JEHOVAH gaf het volk genade inde ogen der Egyptenaren; ook was de man Moscheh zeer groot in het land van Egypte, in de ogen van Farao's knechten, en in de ogen des volks.
4. En Moscheh zeide: Aldus heeft JEHOVAH gezegd: Omtrent middernacht zal Ik uitgaan in het midden van Egypte.
5. En alle eerstgeborene in het land van Egypte zal sterven, van Farao's eerstgeborene af, die op zijn troon zitten zou, tot den eerstgeborene der dienstmaagd die achter de molens is; en alle eerstgeboorte van het beest.
6. En er zal een groot geschreeuw zijn in het ganse land van Egypte, hetwelk zoals dat niet geweest is, en zoals dat niet zal worden toegevoegd.
7. En voor alle zonen Israëls zal niet een hond de tong verroeren, van den man af en tot het beest toe, deswege opdat gijlieden weet dat JEHOVAH een onderscheid maakt tussen de Egyptenaren en tussen Israël.
8. En al uw knechten zullen nederdalen, die tot mij, en zich voor mij nederbuigen, al zeggende: Ga uit, gij en al het volk dat in uw voeten is; en daarna zal ik uitgaan; en hij ging uit van met Farao in de ontsteking des toorns.
9. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Farao zal naar ulieden niet horen, deswege opdat Mijn wonderen in het land van Egypte vermenigvuldigd worden.
10. En Moscheh en Aharon deden al die wonderen voor Farao; en JEHOVAH verstijfde Farao's hart, en hij zond de zonen Israëls niet heen uit zijn land.

De Inhoud.

7763. Er wordt in dit Hoofdstuk in den inwendigen zin gehandeld over de verdoemenis van het van de naastenliefde gescheiden geloof, dat wordt aangeduid met de eerstgeboorten van Egypte, die ter middernacht ter dood werden gebracht; voorts over de wetenschappelijke dingen van het ware en het goede, die moeten worden overgedragen aan hen die van de geestelijke Kerk zijn, en deze worden aangeduid met de vaten van zilver en van goud, die de zonen Israëls ter leen zouden vragen van de Egyptenaren.

De Inwendige Zin.

7764. Vers 1, 2, 3. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Nog één plaag zal Ik brengen over Farao, en over Egypte; daarna zal hij ulieden heenzenden van hier; zoals zijn heenzenden geheel en al, al uitdrijvende zal hij ulieden uitdrijven van hier. Zeg toch in de oren des volks, en laten zij vragen, de man van zijn genoot, en de vrouw van haar genote, vaten van zilver en vaten van goud. En Jehovah gaf het volk genade in de ogen der Egyptenaren; ook was de man Moscheh zeer groot in het land van Egypte, in de ogen van Farao's knechten, en in de ogen des volks.*

En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent het onderricht; nog één plaag zal Ik brengen over Farao, en over Egypte, betekent het einde der verwoesting, die de verdoemenis is; daarna zal hij ulieden heenzenden van hier, betekent dat zij dan verlaten zullen worden; zoals zijn heenzenden geheel en al, al uitdrijvende zal hij ulieden uitdrijven van hier, betekent dat zij hen ten volle zullen verlaten, en zullen verafschuwen, en hun aanwezigheid zullen schuwen; zeg toch in de oren des volks, betekent de inlichting en de gehoorzaamheid; en laten zij vragen, de man van zijn genoot, en de vrouw van haar genote, vaten van zilver en vaten van goud, betekent dat de wetenschappelijke dingen van het ware en het goede, afgenomen van de bozen die van de Kerk waren geweest, aan de goeden die daarvan zijn, zullen moeten toegewezen worden; en Jehovah gaf het volk genade in de ogen der Egyptenaren, betekent de vrees van hen die in de boze dingen zijn, voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, vanwege de plagen; ook was de man Moscheh zeer groot in het land van Egypte, betekent het ontzag voor *het Goddelijk Ware* nu; in de ogen van Farao's knechten, en in de ogen des volks, betekent bij hen die daar in de onderordering waren.

7765. En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent het onderricht, zoals in n. 7186, 7267, 7304, 7380.

7766. Nog één plaag zal Ik brengen over Farao, en over Egypte; dat dit het einde der verwoesting betekent, die de verdoemenis is, staat vast uit de betekenis van nog één plaag, zijnde het laatste der verwoesting. Dat met de over Egypte gebrachte plagen de opeenvolgende staten der verwoesting werden aangeduid, blijkt uit de ontvouwing der voorafgaande dingen; dat de laatste de verdoemenis is, namelijk van het van de naastenliefde gescheiden geloof, zal uit de volgende dingen blijken; want met de ter dood gebrachte eerstgeboorten in Egypte, wordt de verdoemenis van dat geloof aangeduid, met den dood de verdoemenis zelf, en met de eerstgeboorten het geloof. Het geloof wordt verdoemd geheten, wanneer de dingen die des geloofs zijn,

worden toegepast om de valse en de boze dingen te verdedigen; wanneer zij die verdedigen, gaan zij tot hun zijde over en worden bevestigende dingen; dit geschiedt bij hen die zowel met de leer als met het leven het geloof van de naastenliefde scheiden; maar bij dezen is niet het geloof; het is slechts een wetenschap van zulke dingen die des geloofs zijn, die door hen geloof worden genoemd. Dit wordt onder het verdoemde geloof verstaan. Bovendien zijn de subjecten zelf, in wie zulke dingen die des geloofs zijn, waren toegevoegd aan de valse en de boze dingen, na de verwoestingen in de verdoemenis; de verdoemenis wordt waargenomen door de rotlucht en den stank, die van hen uitwasemt, meer dan van hen bij wie niet zulke dingen die des geloofs zijn, geweest zijn. Het is hiermede in het bijzonder evenzo gesteld als in het algemeen; in het algemeen, indien een boze geest op een hemels gezelschap toetreedt waar de naastenliefde is, zo wordt klaarblijkelijk een stank uit hem waargenomen; eender in het bijzonder, waar zulke dingen zijn geweest die des Hemels zijn, dat is, die des geloofs zijn, en in het zelfde subject ook zulke dingen die der hel zijn. Uit deze dingen nu blijkt, dat met nog één plaag die zal gebracht worden over Farao en over Egypte, het laatste der verzoeking wordt aangeduid, zijnde de verdoemenis. Met Farao worden immers degenen aangeduid die hebben bestookt, hier zij die verdoemd worden; en met Egypte wordt het natuurlijk gemoed aangeduid, n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301, 6147, 6352.

7767. Daarna zal hij ulieden heenzenden van hier; dat dit betekent dat zij dan verlaten zullen worden, staat vast uit de betekenis van heenzenden, zijnde verlaten, zoals vaak eerder.

7768. Zoals zijn heenzenden geheel en al, al uitdrijvende zal hij ulieden uitdrijven van hier; dat dit betekent dat zij hen ten volle zullen verlaten, en zullen verafschuwen, en hun aanwezigheid zullen schuwen, staat vast uit de betekenis van heenzenden geheel en al, zijnde ten volle verlaten; en uit de betekenis van al uitdrijvende ulieden uitdrijven, zijnde degenen verafschuwen en schuwen die van de geestelijke Kerk zijn, die zij hebben bestookt; wie immers de aanwezigheid van iemand verafschuwt, die schuwt hem ook, en drijft hem eveneens van zich uit. Dat zij nu degenen verafschuwen en schuwen die van de geestelijke Kerk zijn, komt omdat het goede en het ware, die invloeien, hen nu martelen. Het is met die dingen gesteld zoals met pijnlijke zweren, die zelfs niet de aanraking van lauw water, of de aanblazing der lucht verdragen; of zoals een gekwetst oog zelfs niet de zachte stralen der zon; aldus is het gesteld bij de bestokers; hun natuurlijk gemoed is nu zulk een wonde; want nadat zij verwoest zijn, dat is, nadat de dingen verworpen zijn

die des geloofs zijn geweest, hebben zij dan pijn bij de minste aanblazing van het goede en het ware; vandaar de afkeer.

7769. Zeg toch in de oren des volks; dat dit de inlichting en de gehoorzaamheid betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde hier de inlichting; want hier zegt Jehovah wat de zonen Israëls zullen doen, wanneer zij uit Egypte zullen heentrekken; de gehoorzaamheid wordt aangeduid met zeggen in de oren; de oren immers stemmen overeen met de gehoorzaamheid, en betekenen haar vandaar, n. 2542, 3869, 4551, 4652 tot 4660.

7770. En laten zij vragen, de man van zijn genoot, en de vrouw van haar genote, vaten van zilver en vaten van goud; dat dit betekent dat de wetenschappelijke dingen van het ware en het goede, afgenomen van de bozen die van de Kerk waren geweest, aan de goeden die daarvan zijn, zullen moeten toegewezen worden, staat vast uit de betekenis van de vaten van zilver en de vaten van goud, zijnde de wetenschappelijke dingen van het ware en het goede; dat het zilver het ware is, en het goud het goede, zie men in n. 1551, 1552, 2954, 5658, 6112; en dat de vaten de wetenschappelijke dingen zijn, n. 3068, 3079. De wetenschappelijke dingen worden de vaten van het ware en het goede genoemd, omdat zij die bevatten; men gelooft dat de wetenschappelijke dingen van het ware en het goede de ware en de goede dingen die des geloofs zijn, zelf zijn, maar zij zijn die niet; het zijn de aandoeningen van het ware en het goede, die het geloof maken; die vloeien in de wetenschappelijke dingen in zoals in haar vaten. Dat die vragen van de Egyptenaren, is die wegnemen en aan zich toekennen, is duidelijk; vandaar wordt in het voorafgaande Hoofdstuk III gezegd, dat zij de Egyptenaren zouden beroven, Vers 22, en in het volgende Hoofdstuk XII, dat zij ze hun ontrukten. Dat er wordt gezegd, dat de man zou vragen van den genoot, en de vrouw van de genote, komt omdat de man betrekking heeft op het ware, en de vrouw op het goede, zoals zij die eveneens betekenen. Hoe het hiermede is gesteld, dienaangaande zie men de ontvouwing tot Hfdst. III, Vers 22 van Exodus, n. 6914, 6917; waaruit kan vaststaan, dat de wetenschappelijke dingen zelf van het ware en het goede, welke degenen hadden gehad die van de Kerk geweest waren, die de verborgenheden des geloofs hebben geweten, en toch het leven van het boze hebben geleefd, worden overgedragen op hen die van de geestelijke Kerk zijn; hoe die overdracht geschiedt, zie men in n. 6914. Deze dingen worden aangeduid met des Heren woorden bij Mattheus: *“De Heer zeide tot hem die was heengegaan en het talent in de aarde had verborgen: **Neemt van hem het talent weg, en geeft het dengene die de tien talenten heeft; want een elk die heeft, dien zal gegeven worden opdat hij overvloedig zal hebben; van dengene echter***

die niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft; werpt echter den onnutten dienstknecht uit in uiterlijke duisternis", xxv: 25, 28, 29, 30, en Lukas xix: 24, 25, 26. Eender bij denzelfde: "*Wie heeft, dien zal gegeven worden opdat hij overvloediglijk hebbe; wie echter niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft*", xiii: 12, en Markus iv: 24, 25. De oorzaak hiervan is deze, dat de erkentnissen van het goede en het ware bij de bozen worden aangewend tot boze nutten; en de erkentnissen van het goede en het ware bij de goeden worden aangewend tot goede nutten; de erkentnissen zijn de zelfde, maar de aanwending tot de nutten maakt het hoedanige ervan bij een ieder. Het is hiermede gesteld zoals met de wereldlijke rijkdommen; deze worden bij den een beschikt tot goede nutten, bij den ander tot boze nutten; vandaar zijn de rijkdommen bij een ieder zodanig als de nutten zijn waartoe zij worden beschikt. Hieruit blijkt eveneens, dat de zelfde erkentnissen, evenals de zelfde rijkdommen, die bij de bozen waren geweest, bij de goeden kunnen zijn, en van dienst kunnen zijn voor goede nutten. Uit deze dingen nu kan vaststaan wat het uitbeeldt, dat er bevolen werd dat de zonen Israëls van de Egyptenaren vaten van zilver en vaten van goud zouden lenen, en zo dezelve aan hen ontrukken en hen daarvan beroven. Zulk een ontrukking of beroving zou nooit door Jehovah bevolen zijn geweest, indien zij niet zulke dingen in de geestelijke wereld had uitgebeeld. Eendere dingen als deze zijn die welke bij Jesaja staan: "*Ten slotte zal de koophandel van Tyrus, en haar hoerenloon, Jehovah heilig zijn; het zal niet weggelegd, noch opgesloten worden, maar voor hen die voor Jehovah wonen zal haar koophandel zijn om te eten, om zich te verzadigen, en voor hem die zich op oude wijze dekt*", xxiii:18; daar wordt gehandeld over Tyrus, waarmede de erkentnissen van het goede en het ware worden aangeduid, n. 1201; de koophandel en het hoerenloon zijn de erkentnissen aangewend tot boze nutten; dat die aan de goeden zouden gegeven worden, die ze tot goede nutten zullen aanwenden, wordt daarmede aangeduid dat haar koophandel zal zijn voor hen die voor Jehovah wonen, om te eten, om zich te verzadigen, en voor hem die zich op oude wijze dekt. Ook bij Micha: "*Sta op en dors, o dochter Zions, omdat Ik uw hoorn ijzer zal maken, en uw hoeven brons zal maken, opdat gij vele volken verplettert; en hun gewin heb Ik Jehovah verbannen, en hun schatten den Heer der ganse aarde*", iv: 13; vele volken verpletteren, staat voor die verwoesten; het gewin dat verbannen is voor Jehovah en den Heer der ganse aarde, zijn de erkentnissen van het ware en het goede. Dat "*David aan Jehovah het zilver en het goud heiligde dat hij genomen had van de natiën die hij had onderworpen, van de Syriërs, van Moab, van de zonen van Ammon, van de Filistijnen,*

van Amaleck, en van de buit van Hadad Ezer”, II Sam. VIII: II, 12. En dat Salomo “*de geheiligde dingen zijns vaders legde onder de schatten van het huis van Jehovah*”. I Kon. VII: 51, sluit iets eenders in.

7771. En Jehovah gaf het volk genade in de ogen der Egyptenaren; dat dit de vrees betekent van hen die in de boze dingen zijn, voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, vanwege de plagen, staat vast uit de dingen die eerder in n. 6914 zijn ontvouwd, waar eendere woorden staan.

7772. Ook was de man Moscheh zeer groot in het land van Egypte; dat dit het ontzag betekent voor *het Goddelijk Ware* nu, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *het Goddelijk Ware*, waarover meermalen; uit de betekenis van zeer groot, zijnde het ontzag, hier het ontzag uit de vrees, aangezien de bozen die in de hel zijn, voor het Goddelijke geen ander ontzag hebben dan dat der vrees; dat zeer groot het ontzag is, is duidelijk, want er wordt gezegd in de ogen der knechten en in de ogen des volks; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde het natuurlijk gemoed, waarover n. 5276, 5278, 5280, 5288, 5301, 6147, 6252. Daaruit blijkt dat met de man Moscheh was zeer groot in het land van Egypte, het ontzag wordt aangeduid voor *het Goddelijk Ware* in het gemoed, namelijk van de bestokers.

7773. En in de ogen van Farao's knechten, en in de ogen des volks; dat dit betekent bij hen die daar in de onderordening waren, staat vast uit de betekenis van de knechten en van het volk, zijnde zij die ondergeordend waren; door Farao immers worden de voornaamsten die bestookten uitgebeeld, aan wie de overigen ondergeordend waren. Dat de ondergeordenden worden aangeduid, komt omdat bij de bozen evenzeer als bij de goeden, of in de hel evenals in den Hemel, een regeringsvorm is; er zijn namelijk heerschappijen, en er zijn onderordeningen; zonder die zou het gezelschap ook niet samenhangen. Maar de onderordeningen in den Hemel gedragen zich volstrekt anders dan de onderordeningen in de hel. In den Hemel zijn allen zoals gelijken, de een immers heeft den ander lief zoals de broeder den broeder; nochtans geeft de een aan den ander de voorkeur boven zichzelf naar gelang hij uitmunt in inzicht en wijsheid; de liefde zelf van het goede en het ware maakt, dat een ieder zich als het ware uit zich zelf onderordnet aan hen die in wijsheid van het goede en in inzicht van het ware meer zijn dan hij. De onderordeningen in de hel echter zijn die van de overheersing, en vandaar van het woest geweld; hij die overheerst, treedt woest op tegen hen die niet eiken wenk van hem begunstigen; een ieder immers houdt den ander voor een vijand, uiterlijk echter voor een vriend, terwille van het samenstaan tegen het geweld der anderen; dat samenstaan is zoals dat van rovers; de ondergeordenden hijgen

aanhoudend naar de heerschappij, en barsten eveneens vaak los; dan wordt de staat daar jammerlijk, want dan ontstaan gewelddadigheden en wreedheden; dit geschiedt bij beurten. Uit deze dingen kan vaststaan, hoe het gesteld is met de onderordeningen in het andere leven.

7774. Vers 4, 5, 6, 7, 8. *En Moscheh zeide: Aldus heeft Jehovah gezegd: Omtrent middernacht zal Ik uitgaan in het midden van Egypte. En alle eerstgeborene in het land van Egypte zal sterven, van Farao's eerstgeborene af, die op zijn troon zitten zou, tot den eerstgeborene der dienstmaagd die achter de molens is; en alle eerstgeboorte van het beest. En er zal een groot geschreeuw zijn in het ganse land van Egypte, hetwelk zoals dat niet geweest is, en zoals dat niet zal worden toegevoegd. En voor alle zonen Israëls zal niet een hond zijn tong verroeren, van den man af en tot het beest toe, deswege opdat gijlieden weet, dat Jehovah een onderscheid maakt tussen de Egyptenaren en tussen Israël. En al uw knechten zullen nederdalen, die tot mij, en zich voor mij nederbuigen, al zeggende: Ga uit, gij en al het volk dat in uw voeten is; en daarna zal ik uitgaan; en hij ging uit van met Farao in de ontsteking des toorns.* En Moscheh zeide: Aldus heeft Jehovah gezegd, betekent het onderricht; omtrent middernacht, betekent wanneer de verwoesting totaal zal zijn; zal Ik uitgaan in het midden van Egypte, betekent de tegenwoordigheid van het Goddelijke overal alsdan; en alle eerstgeborene in het land van Egypte zal sterven, betekent de verdoemenis van het van de naastenliefde gescheiden geloof dan; van Farao's eerstgeborene af, die op zijn troon zitten zou, betekent de vervalste ware dingen des geloofs die op de eerste plaats zijn; tot den eerstgeborene der dienstmaagd die achter de molens is, betekent de vervalste ware dingen des geloofs die op de laatste plaats zijn; en alle eerstgeboorte van het beest, betekent de geschonden goede dingen des geloofs; en er zal een groot geschreeuw zijn in het ganse land van Egypte, betekent de innerlijke weeklage; hetwelk zoals dat niet geweest is, en zoals dat niet zal worden toegevoegd, betekent dat de staat zodanig zou zijn, dat een daaraan eendere niet zou kunnen voorkomen; en voor alle zonen Israëls zal niet een hond zijn tong verroeren, betekent dat bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, niet het minste van verdoemenis en weeklage zou zijn; van den man af en tot het beest toe, betekent niet ten aanzien van het ware, noch ten aanzien van het goede; deswege opdat gijlieden weet dat Jehovah een onderscheid maakt tussen de Egyptenaren en tussen Israël, betekent opdat het bekend zij hoedanig het onderscheid is tussen hen die in het boze zijn, en hen die in het goede zijn; en al uw knechten zullen nederdalen, die tot mij, betekent hen die ondergeordend zijn; en zich voor mij nederbuigen, betekent het ontzag uit de vrees voor *het Goddelijk Ware*; zeggende: Ga uit, gij en al het

volk dat in uw voeten is, betekent de smeekbede dat zij mogen weggaan van hen die in het ware uit het Goddelijke zijn, van het hoogste tot het laagste; en daarna zal ik uitgaan, betekent dat *het Goddelijk Ware* zal weggaan; en hij ging uit van met Farao in de ontsteking des toorns, betekent de tegenwoordigheid van *het Goddelijk Ware*, losgescheurd van hen die verdoemd moeten worden. 7775. En Moscheh zeide: Aldus heeft Jehovah gezegd, betekent het onderricht, zoals boven n. 7765.

7776. Omtrent middernacht; dat dit betekent wanneer de verwoesting totaal zal zijn, staat vast uit de betekenis van middernacht, zijnde wanneer er de dichtste donkerheid is, dat is, wanneer er louter het valse is; de nacht immers betekent den staat van het valse, n. 2353, 6000; het midden ervan is het toppunt; aldus is middernacht de totale verwoesting.

7777. Zal Ik uitgaan in het midden van Egypte; dat dit de tegenwoordigheid van het Goddelijke overal alsdan betekent, staat vast uit de betekenis van uitgaan door het midden, wanneer het wordt gezegd van Jehovah, zijnde de tegenwoordigheid van het Goddelijke; overal wordt aangeduid met het midden, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot het land; want uitgaan door het midden van Egypte, wil zeggen in het geheel.

7778. En alle eerstgeborene in het land van Egypte zal sterven; dat dit de verdoemenis betekent van het van de naastenliefde gescheiden geloof, staat vast uit de betekenis van sterven, zijnde de verdoemenis, waarover n. 5407, 6119; en uit de betekenis van den eerstgeborene, zijnde het geloof der Kerk, door hetwelk de naastenliefde is, waarover n. 352, 2435, 6344, 7035; de eerstgeborene echter in het land van Egypte, is het geloof zonder de naastenliefde, waarover men zie boven n. 7766. Wat het geloof zonder de naastenliefde aangaat, dit moet verder worden gezegd: het geloof dat zonder de naastenliefde is, is geen geloof, maar slechts een wetenschap van zulke dingen die des geloofs zijn; de ware dingen immers des geloofs beogen de naastenliefde als hun laatste doel, en daarna gaan zij uit de naastenliefde voort zoals uit haar eerste doel; daaruit blijkt, dat de dingen die des geloofs zijn, niet bestaan bij hen die niet in de naastenliefde zijn; dat er evenwel een wetenschap van de ware dingen des geloofs bij hen bestaat, is bekend; het is deze wetenschap die door hen het geloof wordt genoemd; en wanneer de wetenschappelijke dingen van het ware en het goede des geloofs door hen worden aangewend om valse en boze dingen te bevestigen, dan zijn zij niet langer bij hen ware en goede dingen des geloofs, want zij treden op de valse en boze dingen toe, waaraan zij van dienst zijn, want daarin worden dan die valse en boze dingen zelf beoogd, welke zij bevestigen. De dingen die van het

echte geloof zijn, schouwen omhoog tot den Hemel en tot den Heer, doch de dingen die van het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, schouwen omlaag, en wanneer zij de boze en de valse dingen bevestigen, tot de hel. Daaruit blijkt eveneens, dat het van de naastenliefde gescheiden geloof geen geloof is. Uit deze dingen kan vaststaan, wat er wordt verstaan onder de verdoemenis van het van de naastenliefde gescheiden geloof, namelijk dat het de verdoemenis is van het vervalste ware en van het geschonden goede, welke des geloofs zijn; want het ware is, wanneer het is vervalst, niet langer het ware, maar het valse, en het goede is, wanneer het is geschonden, niet langer het goede, maar het boze; en het geloof zelf is niet langer het geloof van het ware en het goede, maar van het valse en het boze, hoe het ook in den uitwendigen vorm verschijnen en klinken mag; en, wat een verborgenheid is, een ieder heeft een zodanig geloof als zijn leven is; indien dus het leven verdoemd is, is ook het geloof verdoemd; het is immers het geloof van het valse, wanneer het leven er een van het boze is. Dat het aldus is, verschijnt niet in de wereld, maar het wordt geopenbaard in het andere leven; wanneer daar de bozen worden beroofd van de wetenschap van het ware en het goede, dan gaan uit de boze dingen de valse dingen voort, die bij hen verborgen lagen. Bij sommige bozen is er een overreding dat het ware des geloofs het ware is; van dit overredende meent men ook dat het het geloof is, maar het is het geloof niet; het werd immers ingeprent vanwege het einddoel dat het als middel van dienst zij om gewin, eerbewijzen, en faam te behalen; zolang die ware dingen als middelen van dienst zijn, worden zij geliefd terwille van het einddoel, dat boos is; doch wanneer zij niet langer van dienst zijn, worden zij verlaten, ja zelfs als valse dingen beschouwd; het is deze overreding die het overredende geloof wordt genoemd, en het is dat hetwelk wordt verstaan onder des Heren woorden bij Mattheus: “Velen zullen te dien dage tot Mij zeggen: Heer, Heer, hebben wij niet in Uw Naam geprofeteerd, en door Uw Naam demonen uitgeworpen, en in Uw Naam vele krachten gedaan. Maar dan zal Ik hun belijden: Ik ken u niet, gaat weg van Mij, gij die de ongerechtigheid werkt”, VII: 22, 23; het zelfde geloof wordt ook verstaan onder de lampen zonder olie bij de vijf dwaze maagden, die ook zeiden: “Heer, Heer, doe ons open; maar antwoordende zeide Hij: Voorwaar, Ik zeg u, Ik ken u niet”, Matth. XXV: 11, 12; met de lampen worden de ware dingen des geloofs aangeduid, en met de olie het goede der naastenliefde, aldus met de lampen zonder olie, de ware dingen des geloofs zonder het goede der naastenliefde.

7779. Van Farao's eerstgeborene af, die op zijn troon zitten zou; dat dit de vervalste ware dingen des geloofs betekent, die op de eerste plaats zijn, staat

vast uit de betekenis van den eerstgeborene, zijnde het geloof, waarover n. 352, 2435, 6344, 7035; uit de uitbeelding van Farao, zijnde het wetenschappelijke in het algemeen dat de ware dingen der Kerk verdraait, waarover n. 6015, 6651, 6679, 6683, 6692; aldus is Farao's eerstgeborene het geloof van zulke dingen, bijgevolg het geloof van de vervalste ware dingen des geloofs; en uit de betekenis van den troon, zijnde het rijk van het ware, en in den tegengestelden zin het rijk van het valse, waarover n. 5313. Dat onder Farao's eerstgeborene, die op zijn troon zitten zou, de vervalste ware dingen des geloofs worden verstaan, die op de eerste plaats zijn, blijkt hieruit dat er wordt gezegd tot den eerstgeborene der dienstmaagd die achter de molens is, waarmede de vervalste ware dingen des geloofs worden aangeduid die op de laatste plaats zijn; en bovendien is de zoon des konings het primaire, omdat de koning het hoofd is. De vervalste ware dingen op de eerste plaats zijn die dingen die als de wezenlijke worden erkend, zoals deze dat het geloof zaligt, hoe de mens ook geleefd mag hebben, en dat het den mens zaligt in het laatste uur zijns levens, en dat hij dan zuiver van zonden is, aldus dat deze in één oogwenk worden afgewist, zoals de vuilnissen der handen door water; welke dingen stellen, dat er geloof zonder naastenliefde bestaat, en dat het leven er ten aanzien van des mensen zaliging niets toe doet; voorts dat een mensduivel in één oogwenk een Engel Gods kan worden; zulke en eendere dingen zijn vervalste ware dingen op de eerste plaats; die welke daaruit het naast worden afgeleid, zijn op de tweede plaats; die van verwijderde afleiding, zijn op de laatste plaats; er zijn immers wijde afleidingen van iedere waarheid en in een lange reeks, waarvan er sommige rechtstreeks binnengaan, sommige schuin van opzij; die welke slechts aanraken, zijn de laatste. Dat zulke en eendere dingen vervalste ware dingen des geloofs zijn, blijkt duidelijk; wie immers weet niet, indien hij juist denkt, dat het leven des geloofs maakt dat de mens geestelijk is, niet echter het geloof tenzij voor zoveel als ervan aan het leven is ingeplant; het leven des mensen is zijn liefde, en dat wat hij liefheeft, wil hij en streeft hij na, en dat wat hij wil en nastreeft, dat doet hij; dit is des mensen zijn, niet echter dat wat hij weet en dat wat hij denkt en niet wil; dit zijn des mensen kan nooit veranderd worden in een ander zijn door te denken over bemiddeling en zaliging, maar door een nieuwe wederverwekking, die geschiedt door veel van zijn leven heen; want hij moet opnieuw ontvangen worden, geboren worden, opgroeien; dit geschiedt niet door denken en spreken, maar door willen en handelen. Deze dingen zijn gezegd, omdat met Farao's eerstgeborene, en de eerstgeborenen der Egyptenaren, het van de naastenliefde gescheiden geloof wordt aangeduid; en dat dit geen geloof is, maar een wetenschap van

zulke dingen die des geloofs zijn, is in het voorafgaande getoond. Dat de eerstgeborenen der Egyptenaren dat geloof hebben uitgebeeld, is ter oorzaak hiervan dat de Egyptenaren meer dan de overigen die de uitbeeldende Kerk na den tijd van den vloed hebben samengesteld, in de wetenschap van de rituele dingen der Kerk waren, n. 4749, 4964, 4966, 6004. Te dien tijde waren alle riten uitbeeldend voor de geestelijke dingen die in den Hemel zijn; dit wisten de Egyptenaren meer dan de overigen; maar in den loop des tijds begonnen zij de erkenningen alleen lief te hebben, en toen, eender als heden ten dage, in de wetenschap van zulke dingen die der Kerk zijn, het al der Kerk te stellen, en niet langer in het leven der naastenliefde; aldus keerden zij de ganse orde der Kerk om, en nadat deze was omgekeerd, konden de ware dingen die des geloofs worden genoemd, wel niet anders dan vervalst worden; want de ware dingen die tegen de Goddelijke orde worden aangewend, hetgeen geschiedt wanneer zij tot boze dingen, en bij de Egyptenaren tot magische dingen worden aangewend, zijn niet langer ware dingen bij hen, maar zij trekken het uit de boze dingen tot welke zij worden aangewend, dat zij valse dingen zijn. Ter toelichting diene de eredienst van het kalf bij de Egyptenaren; zij wisten wat het kalf uitbeelde, namelijk het goede der naastenliefde; zolang zij dit wisten en dit dachten, wanneer zij kalveren zagen, of wanneer zij kalveren voorbereidden voor de gastmalen der naastenliefde, zodanige als de Ouden hadden gehad, en daarna wanneer kalveren in de slachtoffers werden gebezigd, dan dachten zij gezond, en tegelijk met de Engelen in den Hemel; want voor die is het kalf het goede der naastenliefde; toen zij echter begonnen kalveren van goud te maken, en die in hun tempels te stellen, en te vereren, dachten zij ongezond, en tegelijk met de helsen; aldus keerden zij een waar uitbeeldende in een vals uitbeeldende om.

7780. Tot den eerstgeborene der dienstmaagd die achter de molens is; dat dit de vervalste ware dingen des geloofs betekent die op de laatste plaats zijn, staat vast uit de betekenis van den eerstgeborene, zijnde het geloof, waarover vlak boven n. 7779; en omdat het het geloof is, is het het ware in de samenvatting, want het ware is des geloofs, omdat het geloofd moet worden; uit de betekenis van de dienstmaagd, zijnde de uiterlijke aandoening van het ware, of de aandoening der wetenschappen, waarover n. 1895, 2567, 3835, 3849; de dienstmaagd achter de molens is echter de meest uitwendige aandoening der wetenschappen, want met achter de molens wordt datgene aangeduid wat op de laatste plaats is. Er wordt gezegd achter de molens, omdat van molen wordt gesproken met betrekking tot de dingen die des geloofs zijn; het graan wordt immers door molens fijngemalen tot meel, en zo tot brood bereid; en

met het meel wordt het ware aangeduid waaruit het goede is, en met het brood dat goede zelf dat daaruit is; aldus is aan de molens zitten, zulke dingen aanleren die van dienst zullen zijn voor het geloof, en door het geloof voor de naastenliefde, en zich van die dingen doordrenken; vandaar komt het, dat de Ouden wanneer zij de eerste grondslagen van de Leer des geloofs beschreven, dezelve hebben beschreven met zitten aan de molens, en de dingen die nog grover waren, met zitten achter de molens. Omdat zulke dingen worden aangeduid, zegt derhalve de Heer waar Hij over den laatsten tijd der Kerk leert: *“Twee zullen in den molen malen, de ene zal aangenomen worden, en de andere zal verlaten worden”*, Matth. xxiv: 41, welke dingen nooit zouden gezegd zijn, indien niet de molen de dingen betekende die des geloofs waren; wat de molen en malen in den inwendigen zin is, zie men in n. 4335 Wat de ware dingen des geloofs aangaat die in de eerste plaats en die in de laatste plaats zijn, moet men weten dat de ware dingen des geloofs die onmiddellijk voortgaan uit het goede der naastenliefde, die zijn welke in de eerste plaats zijn, want zij zijn de goede dingen in vorm; de ware dingen echter die in de laatste plaats zijn, zijn naakte ware dingen; wanneer immers de ware dingen achtereenvolgens worden afgeleid, treden zij in eiken graad van het goede terug, en worden ten slotte naakte ware dingen; zulke ware dingen zijn het, die met de dienstmaagden achter de molens worden aangeduid.

7781. En alle eerstgeboorte van het beest; dat dit de geschonden goede dingen des geloofs betekent, staat vast uit de betekenis van de eerstgeboorte, zijnde het geloof; en uit de betekenis van het beest, zijnde de aandoeningen van het goede, en in den tegengestelden zin de aandoeningen van het boze, waarover n. 45, 46, 142, 143, 246, 714, 715, 719, 776, 2179, 2180, 3519, 5198, 4724; dat de beesten zulke dingen betekenen, is vanwege de uitbeeldende dingen in het andere leven, n. 3218; derhalve werden eveneens zulke dingen door dezelve uitgebeeld in de slachtoffers, n. 2180, 2805, 2807, 2830, 3519; omdat de beesten die dingen betekenden, wordt derhalve met de eerstgeboorte van het beest het goede van het ware aangeduid, hier geschonden, omdat het bij de Egyptenaren was, die alle ware en goede dingen hadden verdraaid door toepassingen tot boze nutten.

7782. En er zal een groot geschreeuw zijn in het ganse land van Egypte; dat dit de innerlijke weeklage betekent, staat vast uit de betekenis van het geschreeuw dat er is vanwege de gestorven eerstgeborenen, in den inwendigen zin vanwege de verdoemenis, zijnde de weeklage; dat een groot geschreeuw de innerlijke weeklage is, komt omdat de weeklage hoe groter zij is, des te innerlijker is.

7783. Hetwelk zoals dat niet geweest is, en zoals dat niet zal worden toegevoegd; dat dit betekent dat de staat zodanig zou zijn dat een daaraan eendere niet zou kunnen voorkomen, staat vast uit de dingen die in n. 7649, 7686 zijn ontvouwd.

7784. En voor alle zonen Israëls zal niet een hond zijn tong verroeren; dat dit betekent dat bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, niet het minste van verdoemenis en weeklage zal zijn, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223; en uit de betekenis van niet een hond de tong verroeren, zijnde niet het minste van verdoemenis en weeklage zijn, want het wordt tegengesteld aan het grote geschreeuw dat in het land van Egypte zal zijn, hetwelk de innerlijke weeklage is, n. 7782, en dit vanwege de verdoemenis, die wordt aangeduid met den dood der eerstgeborenen. Daaronder dat er voor diegenen die van de geestelijke Kerk zijn, dat is, die in het goede van die Kerk zijn, niet het minste van verdoemenis is, moet men niet verstaan dat zij zonder elk boze zijn, maar dat zij van het boze af in het goede worden gehouden door den Heer; het eigene van hen is niets anders dan het boze en het verdoemde, maar het eigene des Heren dat zij aannemen, is het goede, aldus zonder elke verdoemenis; aldus wordt het verstaan dat er niets van verdoemenis is voor hen die in den Heer zijn. Dat er wordt gezegd, dat niet een hond de tong zal verroeren, is vanwege de betekenis van den hond; de hond betekent de allerlaagsten of de geringen in de Kerk, ook zij die buiten de Kerk zijn, voorts zij die veel praten over zulke dingen die der Kerk zijn, en slechts weinig verstaan; en in den tegengestelden zin zij die geheel en al buiten het geloof der Kerk zijn, en die de dingen die des geloofs zijn, smadelijk bejegenen. Dat de honden degenen betekenen die buiten de Kerk zijn, staat vast bij Mattheus: “Jezus zeide tot de Griekse vrouw, een Syro-Fenicische: Het is niet goed het brood der zonen te nemen, en *den honden voor te werpen*. Zij echter zeide: Zeker, Heer, doch *de hondekens eten ook van de brokjes die er vallen van de tafel hunner heren*. Toen, antwoordende, zeide Jezus: O vrouw, groot is uw geloof; u geschiede gelijk gij wilt; en haar dochter ¹⁾ werd genezen”, xv: 26, 27, 28, en Markus vii: 27, 28; daar worden onder de zonen degenen verstaan die binnen de Kerk zijn, en onder de honden zij die buiten zijn; eender onder “de *honden* die de zweren van Lazarus likten”, Lukas xvi: 21; onder den rijke wordt daar immers in den inwendigen zin degene verstaan die binnen de Kerk is, en vandaar overvloed

1 Het latijn heeft *mulier*, de vrouw.

van geestelijke rijkdommen heeft, welke de erkentissen van het ware en goede zijn. De honden staan voor hen die binnen de Kerk op de laagste plaats zijn, die over zulke dingen die der Kerk zijn, veel praten, en slechts weinig verstaan, en in den tegengestelden zin zij die de dingen die des geloofs zijn, smadelijk bejegenen; bij Jesaja: “Zijn uitkijkers zijn allen blind, zij weten niet, *zij allen zijn stomme honden, zij kunnen niet bassen*, kijkende, nederliggende, het sluimeren liefhebbende”, lvi: 10. Bij David: “*Zij tieren zoals honden*, zij gaan rondom in de stad, *omdat zij oprispen met hun mond, zwaarden zijn in hun lippen*”, Psalm lix: 7, 8, 15. Bij denzelfde: “Opdat gij uw voet indrukt in het bloed, *de tong uwer honden*”, Psalm lxxviii: 24. Bij Mattheus: “*Geef dat wat heilig is, den honden niet*, noch werpt uw paarden voor de zwijnen, opdat zij niet misschien dezelve met hun voeten vertreden, en *zich omkerende u verscheuren*”, vii: 6. Vandaar wordt het allerminderwaardigste, dat moest weggegooid worden, met een doden hond aangeduid, i Sam. xxiv: 15; ii Sam. ix: 8; Hfdst. xvi: 9.

7785. Van den man af tot het beest toe; dat dit betekent niet ten aanzien van het ware, noch ten aanzien van het goede, staat vast uit de betekenis van den man, zijnde het ware, waarover n. 3134; en uit de betekenis van het beest, zijnde de aandoening van het goede, aldus het goede, waarover vlak boven n. 7781.

7786. Deswege opdat gijlieden weet dat Jehovah een onderscheid maakt tussen de Egyptenaren en tussen Israël; dat dit betekent opdat het bekend zij hoedanig het onderscheid is tussen hen die in het boze zijn, en hen die in het goede zijn, staat vast uit de betekenis van weten, zijnde bekend zijn; uit de uitbeelding van de Egyptenaren, zijnde zij die in het boze zijn; met de Egyptenaren werden tevoren degenen aangeduid die in het valse zijn; nu echter worden met hen nadat zij verwoest zijn ten aanzien van de ware dingen der Kerk die zij hebben geweten, degenen aangeduid die in het boze zijn; met den dood der eerstgeborenen wordt immers de verdoemenis aangeduid, welke de staat van het boze is; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover boven n. 7784, aldus zij die in het goede zijn; want zij die van de geestelijke Kerk zijn, worden door het geloof tot de naastenliefde geleid, aldus door het ware tot het goede.

7787. En al uw knechten zullen tot mij nederdalen; dat dit degenen betekent die ondergeordend zijn, staat vast uit de betekenis van Faraó's knechten, zijnde zij die ondergeordend zijn, waarover boven n. 7773.

7788. En zich voor mij nederbuigen; dat dit het ontzag betekent uit de vrees voor *het Goddelijk Ware*, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh,

zijnde *het Goddelijk Ware*, waarover meermalen; en uit de betekenis van zich nederbuigen, zijnde de vernedering; hier is het echter het ontzag uit de vrees, omdat het wordt gezegd van hen die in het boze zijn. Er wordt gezegd het ontzag uit de vrees, omdat de bozen niet enig ontzag voor *het Goddelijk Ware* hebben, zelfs niet voor het Goddelijke Zelf, dan dat wat zij hebben uit de vrees. Zij die in de hel zijn, hebben immers slechts zichzelf lief, en zij die slechts zichzelf liefhebben, hebben geen ontzag voor iemand anders, want al het ontzag voor anderen, ook voor het Goddelijke Zelf, keren zij naar zich toe; waar de liefde is, daar is het ontzag; waar de liefde niet is, daar is geen ontzag, dan alleen dat uit vrees. Vandaar komt het dat de bozen in het andere leven straffen ondergaan, totdat zij het ten slotte niet wagen om op te staan tegen de goeden en die te bestoken; want door geen ander middel dan door de vrees voor straffen worden zij daarvan afgeschrikt, het boze te doen.

7789. Al zeggende: Ga uit, gij en al het volk dat in uw voeten is; dat dit de smeekbede betekent dat zij mogen weggaan van hen die in het ware uit het Goddelijke zijn, van het hoogste tot het laagste, staat vast uit de betekenis van uitgaan, zijnde weggaan; uit *de* uitbeelding van Moscheh, die hier *gij* is, zijnde *het Goddelijk Ware*; uit de betekenis van het volk, zijnde zij die in het ware uit het Goddelijke zijn; door de zonen Israëls immers, die hier het volk zijn, worden degenen uitgebeeld die van de geestelijke Kerk zijn, aldus die in het ware van het goede en in het goede van het ware zijn, hier zij die in het ware uit het Goddelijke zijn, omdat er wordt gezegd: het volk dat in uw voeten is; door Moscheh immers wordt *het Goddelijk Ware* uitgebeeld; en uit de betekenis van in de voeten, zijnde zij die beneden zijn, aldus die ondergeordend zijn; de voeten immers betekenen de lagere dingen, omdat zij de natuurlijke dingen betekenen; de natuurlijke wereld immers is beneden de geestelijke wereld; dat de voeten de natuurlijke dingen betekenen, zie men in n. 2162, 3761, 3986, 4280, 4938 tot 4952; vandaar komt het, dat er wordt gezegd het volk dat in uw voeten is; ook wordt aangeduid van het hoogste tot het laagste, met Moscheh het hoogste, omdat hij *het Goddelijk Ware* uitbeeldt; met het volk in zijn voeten, allen en de afzonderlijken die in het ware uit het Goddelijke zijn.

7790. En daarna zal ik uitgaan; dat dit betekent dat *het Goddelijk Ware* zal weggaan, staat vast uit de betekenis van uitgaan, zijnde weggaan; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *het Goddelijk Ware*. Deze dingen betekenen dat van hen die de rechtschapenen hebben bestookt, wanneer zij veroemd worden, al *het Goddelijk Ware* weggaat, want dan zijn zij in den staat van hun boze, en het boze verwerpt al *het Goddelijk Ware* en blust het uit. Tevoren,

voordat zij verdoemd werden, hebben zij de ware dingen des geloofs weliswaar geweten, maar nochtans hadden zij de ware dingen niet in henzelf; de ware dingen waren toen immers in hun mond, echter niet in het hart; weswege wanneer zij ten aanzien van die dingen zijn verwoest, het boze achterblijft, en dan eveneens het valse van het boze tevoorschijn treedt, dat in hen verborgen lag; want hoewel zij de ware dingen hebben beleden, waren zij toch niet daarin, maar in de valse dingen; de belijdenis zelf van het ware daalde ook niet neder uit zijn beginsel, namelijk uit het goede, maar uit het boze, want zij was er voor hen terwille van het gewin, de eerbewijzen, en de faam, aldus terwille van zichzelf en van de wereld. Ware dingen die uit zulk een beginsel nederdalen, kleven aan de oppervlakte vast, en vallen vandaar, wanneer zij verwoest worden, zoals schubben af, en wanneer zij afvallen, laten zij plaatsen achter die stinken en rotten tengevolge van de valse dingen die van de boze dingen daar uitwasemen. Zodanig is het lot van hen die de ware dingen des geloofs hebben geweten, en toch tegen die hebben geleefd, volgens des Heren woorden bij Lukas: “Die dienstknecht die den wil zijns heren weet, maar zich niet bereidt, noch diens wil doet, zal met vele slagen geslagen worden; wie echter niet gekend heeft, ook al doet hij dingen die slagen waardig zijn, die zal met weinige geslagen worden”, XII: 47, 48.

779I. En hij ging uit van met Farao in de ontsteking des toorns; dat dit betekent de tegenwoordigheid van *het Goddelijk Ware* losgescheurd van hen die verdoemd moeten worden, staat vast uit de betekenis van uitgaan, zijnde weggaan, hier losgescheurd worden, omdat er wordt gezegd in de ontsteking des toorns; het laatste, wanneer de verdoemenis er is, is ook de losscheuring, want wanneer zij *het Goddelijk Ware* beginnen te verafschuwen, voorts te vrezen, en ten slotte beginnen te huiveren bij de tegenwoordigheid ervan, dan scheuren zij zich van hetzelve los; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *het Goddelijk Ware*, waarover meermalen; uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die degenen bestookten die van de geestelijke Kerk zijn, waarover ook meermalen, hier echter zij die verdoemd moeten worden; de verdoemenis immers wordt daarmee aangeduid dat de eerstgeborenen ter dood werden gebracht, n. 7778; en uit de betekenis van de ontsteking des toorns, zijnde de tegenzin en de afkering, waarover n. 3614, 5034, 5798, en wanneer het aan het Goddelijke wordt toegekend, zoals hier aan het Goddelijk Ware, hetwelk door Moscheh wordt uitgebeeld, wordt niet verstaan dat het Goddelijke Zich afkeerde, maar dat zij het deden die in het boze zijn, n. 5798; van ontsteking wordt gesproken met betrekking tot het valse, en van toorn met betrekking tot het boze; zie n. 3614.

7792. Vers 9, 10. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Farao zal naar ulieden niet horen, deswege opdat Mijn wonderen in het land van Egypte vermenigvuldigd worden. En Moscheh en Aharon deden al die wonderen voor Farao. En Jehovah verstijfde Farao's hart, en hij zond de zonen Israëls niet heen uit zijn land.* En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent de inlichting; Farao zal naar ulieden niet horen, betekent de niet-gehoorzaamheid; deswege opdat Mijn wonderen in het land van Egypte vermenigvuldigd worden, betekent opdat zij daaromtrent worden bevestigd dat zij in geen geloof zijn geweest, maar in het boze; en Moscheh en Aharon deden al die wonderen voor Farao, betekent dat die verwoestingen en daaruit de bevestigingen dat zij in het boze zijn, zijn geschied door het ware voortgaande uit het Goddelijke; en Jehovah verstijfde Farao's hart, betekent dat zij hardnekkig volhielden; en hij zond de zonen Israëls niet heen uit zijn land, betekent dat zij hen die van de geestelijke Kerk waren, niet verlieten.

7793. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit de inlichting betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer door Jehovah wordt voorzeggd wat geschieden zal, zijnde de inlichting.

7794. Farao zal naar ulieden niet horen; dat dit de niet-gehoorzaamheid betekent, staat vast uit de betekenis van horen, zijnde de gehoorzaamheid, waarover n. 2542, 3869, 4652 tot 4660, 5017, 7216; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die de rechtschapenen in het andere leven hebben bestookt, nu de zelfden die verdoemd moeten worden.

7795. Deswege opdat Mijn wonderen in het land van Egypte vermenigvuldigd worden; dat dit betekent opdat zij daaromtrent worden bevestigd dat zij in geen geloof zijn geweest, maar in het boze, staat vast uit de betekenis van de wonderen en van de tekenen, die in Egypte werden gedaan, zijnde de verwoestingen en daaruit de bevestigingen dat zij in het boze zijn, waarover n. 7633; die wonderen immers betekenden even zovele graden van verwoesting van hen die binnen de Kerk in de wetenschap van zulke dingen die des geloofs zijn, waren geweest, en toch boos hadden geleefd; en omdat die het zijn die de rechtschapenen in het andere leven bestoken, is het de staat van hen nu, die hier wordt aangeduid, n. 7465. Met het vermenigvuldigd worden van die wonderen worden de opeenvolgende graden van hun staten aangeduid. De oorzaak dat het even zovele graden zijn, is deze opdat de bozen daaromtrent worden bevestigd dat zij in het boze zijn, en eveneens opdat de goeden worden verlicht aangaande den staat van hen die binnen de Kerk boos hebben geleefd, n. 7633; indien het die oorzaken niet waren, zouden de bozen zonder zovele opeenvolgende veranderingen van staten terstond verdoemd en in de hel nedergelaten hebben kunnen worden. Dat de bozen voordat zij

verdoemd en in de hel nedergelaten worden, zovele staten ondergaan, is in de wereld volslagen onbekend; men gelooft dat de mens terstond òf verdoemd, òf gezaligd wordt, en dat dit geschiedt zonder enig proces; maar het is hiermede anders gesteld; daar regeert de gerechtigheid; niet wordt iemand verdoemd, voordat hijzelf weet, en innerlijk daarvan is overtuigd, dat hij in het boze is, en dat hij in het geheel niet in den Hemel kan zijn; voor hem worden eveneens zijn boze dingen geopend, volgens des Heren woorden bij Lukas: “Er is niets verheeld, dat niet zal onthuld worden, of verborgen, dat niet zal gekend worden; daarom, al wat gij in de duisternis zult gezegd hebben, zal in het licht gehoord worden, en wat gij in het oor zult gesproken hebben in de binnenkamers, zal op de daken gepredikt worden”, XII: 2, 3, 9; Matth. x: 26; Markus IV: 22; en wat meer is, hij wordt ook vermaand om van het boze af te laten; maar omdat hij dit niet kan ter oorzaak van de heerschappij van het boze, wordt hem dan de macht afgenomen van het boze te doen door de vervalsingen van het ware en de veinzingen van het goede, hetgeen achtereenvolgens van den enen graad tot den anderen geschiedt; en ten slotte volgt de verdoemenis, en de nederlating in de hel; dit geschiedt, wanneer hij komt in het boze zijns levens. Het boze des levens is het boze van den wil en van de gedachte daaruit; aldus hoedanig de mens innerlijk is, en hoedanig de mens uiterlijk zou zijn, indien de wetten niet in den weg stonden, noch de vrezen voor het verlies van gewin, eer, faam, en eveneens van het leven; dit is het leven dat een ieder na den dood volgt, niet echter het uitwendige leven, tenzij dat hetwelk voortgaat uit het inwendige; de mens immers veinst in de uitwendige dingen het tegendeel; en daarom blijkt het, wanneer de mens na den dood ten aanzien van de uitwendige dingen wordt verwoest, dan hoedanig hij is geweest èn naar den wil, èn naar de gedachte; tot dezen staat wordt iedere boze door de graden van verwoesting gebracht; alle verwoesting immers in het andere leven schrijdt voort van de uitwendige dingen tot de inwendige. Uit deze dingen kan vaststaan, hoedanig de gerechtigheid is in het andere leven, en hoedanig het proces voordat de boze wordt verdoemd. Daaruit blijkt dat met Mijn wonderen vermenigvuldigd in het land van Egypte, wordt aangeduid opdat zij daaromtrent worden bevestigd dat zij in geen geloof zijn geweest, maar in het boze; dat zij die in het boze zijn, geen geloof hebben, zie men boven in n. 7778.

7796. En Moscheh en Aharon deden al die wonderen voor Farao; dat dit betekent dat die verwoestingen en daaruit de bevestigingen dat zij in het boze zijn, zijn geschied door het ware uit het Goddelijke, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh en van Aharon, zijnde *het Goddelijk Ware*, Moscheh

het Ware dat onmiddellijk uit het Goddelijke voortgaat, en Aharon dat wat middellijk voortgaat, waarover n. 7010, 7089, 7382; en uit de betekenis van de wonderen die in Egypte of voor Farao werden gedaan, zijnde even zovele verwoestingen van hen die van de Kerk zijn en boos hebben geleefd; dat de wonderen van Egypte die zijn, kan vaststaan uit de betekenis van ieder wonder; dat het ook bevestigingen zijn dat zij niet in het geloof, maar in het boze zijn, zie men vlak boven, n. 7795. Er wordt gezegd, dat Moscheh en Aharon die wonderen deden, terwijl zij toch niet door hen maar door het Goddelijke zijn geschied; maar het werd aldus gezegd, omdat door Moscheh en Aharon *het Goddelijk Ware* wordt uitgebeeld, en de wonderen zijn geschied door het Goddelijke, voortgaande door het Ware uit Hetzelve; alle dingen immers die geschieden door het Goddelijke Zelf, geschieden door het Ware, voortgaande uit Hetzelve; het Goddelijke Zelf is het Zijn van alle dingen, doch het Ware, voortgaande uit Hetzelve, is daaruit het Bestaan van alle dingen; het Goede zelf, hetwelk Goddelijk Zijn is, brengt alle dingen voort door zijn Ware. Gezegd wordt dat de verwoestingen zijn geschied door het Ware uit het Goddelijke, maar het moet worden verstaan, dat het Goddelijk Ware niet de oorzaak is; het Goddelijke immers verwoest niemand; maar de boze verwoest zichzelf daardoor dat hij zich hardnekkig verzet tegen *het Goddelijk Ware*, door dat uit te blussen, of door het te verwerpen, m door het te verdraaien, en dat hij het Goddelijk Goede, dat aanhoudend invloeit, in het boze verkeert; dit is het dan hetgeen verwoest; vandaar blijkt, vanwaar de oorzaak is, namelijk dat niet de invloed van het goede en het ware uit het Goddelijke de oorzaak is, want zonder den invloed van die is er geen leven; maar de oorzaak is de omkering ervan in het boze en het valse, hetgeen geschiedt door hem die in het boze is.

7797. En Jehovah verstijfde Farao's hart; dat dit betekent dat zij hardnekkig volhielden, staat vast uit de betekenis van het hart verstijven, zijnde hardnekkig volhouden, waarover n. 7272, 7300, 7305. Dat Jehovah niet het hart verstijft, of het boze doet, hoewel Hem dat in den zin der letter des Woords wordt toegeschreven, zie men in n. 7533, 7643, 7632.

7798. En hij zond de zonen Israëls niet heen uit zijn land; dat dit betekent dat zij hen die van de geestelijke Kerk waren, niet verlieten, staat vast uit de betekenis van heenzenden, zijnde verlaten; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223.

Over de geesten en de inwoners van de planeet Jupiter.

7799. *Het werd gegeven met de geesten en de Engelen der planeet Jupiter langer verkeer te onderhouden dan met de geesten van de overige planeten, weswege aangaande den staat van hen en van de inwoners dier planeet meer dingen moeten worden vermeld.*

7800. *De planeet Jupiter verschijnt weliswaar niet aan hen die in het andere leven zijn, maar de geesten die van daar zijn; dezen verschijnen vooraan naar links op enigen afstand, en dit bestendig; daar is eveneens de planeet in de idee der geesten en der Engelen; de geesten van iedere planeet zijn over en weer van elkander gescheiden, en zij zijn nabij hun wereldrond. De oorzaak dat zij gescheiden zijn, is deze, dat zij van een andere inborst zijn, en in een ander gebied in den Grootsten Mens; en zij die van een verschillende inborst zijn, verschijnen van de anderen verwijderd volgens de verscheidenheid; alle scheiding en elk onderscheid van de geesten en de Engelen ten aanzien van de plaatsen en de afstanden in het andere leven, verschijnt volgens de verscheidenheden van de inborsten en de gemoedsaarden; want de plaats stemt overeen met den staat, n. 2625, 2837, 3356, 3387, 4321, 4882, 5605, 7381.*

7801. *Er zijn verscheidene geslachten van geesten uit de planeet Jupiter, maar er zijn er drie waarmede ik verkeerde en vaak gesproken heb; het ene geslacht, dat ook het laagste is, verschijnt duister, bijna zwart; zij worden door de anderen veracht, en kastijders genoemd, omdat zij de inwoners van hun aardbol die boos leven, kastijden; zij begeren aanhoudend naar den Hemel te komen. Het andere geslacht blinkt van aangezicht zoals door het weerkaatst schijnsel van een kaars; zij verschijnen gezeten zoals afgoden, want zij laten zich door anderen aanbidden, vooral door de dienstknechten die zij in de wereld hebben gehad; daar hadden zij hen immers overreed dat zij middelaars tot den Heer waren; zij worden door hen heiligen, en eveneens heren gebeten. Het derde geslacht, dat het beste is, munt boven de overige uit in inzicht en wijsheid; zij verschijnen in een azuren kleed of van een hemelsblauwe kleur, met daardoorheen geweven korreltjes goud. De Engelen zelf echter die uit dien aardbol zijn, zijn te zamen met de Engelen van de overige aardbollen, want allen die waarlijk Engelen zijn, stellen één gemeenschappelijken Hemel samen.*

7802. *Het is op dien aardbol gewoon dat de geesten met de inwoners spreken, en hen onderrichten, en eveneens kastijden, indien zij boos gehandeld hebben; omdat mij hierover verscheidene dingen door hun Engelen zijn medegedeeld, zou ik die in volgorde willen vermelden. Dat de geesten daar met de mensen spreken, is ter oorzake hiervan dat zij veel denken over den Hemel, en over het leven na den dood, en dat zij zich over het leven in de wereld betrekkelijk slechts weinig*

bezorgd maken; zij weten immers dat zij zullen leven wanneer zij overlijden, en in een gelukzaligen staat volgens den staat van hun in de wereld gevormden inwendigen mens. Het was op dezen aardbol in de oude tijden ook iets gewoons om met de geesten en de Engelen te spreken vanwege een eendere oorzaak, namelijk dat zij over den Hemel en slechts weinig over de wereld dachten; maar die levende gemeenschap met den Hemel werd mettertijd gesloten, naar gelang de mens van inwendig uitwendig was geworden, dat is, naarmate hij over de wereld begon te denken, en slechts weinig over den Hemel; en te meer toen hij niet langer geloofde, dat er een Hemel en een hel was, noch dat in hem een mens-geest is, die na den dood leeft. Heden ten dage gelooft men immers dat het lichaam leeft uit zichzelf, niet uit zijn geest; en daarom zou de mens, indien hij nu niet het geloof kon hebben dat hij met het lichaam zal wederopstaan, geen geloof aangaande de wederopstanding hebben.

7803. *Wat het spreken van de geesten met de inwoners van den aardbol van Jupiter aangaat, er zijn geesten die hen kastijden, er zijn er die hen onderrichten, er zijn er die hen regeren. De geesten die kastijden, gaan aan de linkerzijde te werk, en buigen zich naar den rug; en wanneer zij daar zijn, halen zij uit het geheugen van den mens al diens daden en gedachten te voorschijn; dit is immers gemakkelijk voor de geesten, want wanneer zij bij den mens komen aanzetten, komen zij terstond in zijn gehele geheugen, n. 6192, 6193, 6198, 6199, 6214; indien zij vinden dat hij boos gehandeld of boos gedacht heeft, zo berispen zij hem, en kastijden hem eveneens door een pijn in de gewrichten van de voeten of van de handen, of door een pijn rondom de maagstreek; dit eveneens kunnen de geesten behendig, wanneer het wordt toegestaan. Wanneer dezulken tot den mens komen, jagen zij hem een huivering met vrees aan; daaraan kent hij hun komst; boze geesten kunnen vrees aanjagen, wanneer zij tot iemand gaan, vooral degenen die, toen zij in de wereld leefden, rovers waren geweest. Opdat ik zou weten, hoe die geesten doen wanneer zij tot den mens van hun aardbol komen, werd het toegestaan dat zulk een geest ook op mij afkwam; toen hij nabij was, beving mij klaarblijkelijk een huivering met vrees, doch ik was niet innerlijk maar uiterlijk met huivering verschrikt, omdat ik wist dat het een zodanige geest was. Hij werd ook gezien, en hij verscheen zoals een donkere wolk met bewegelijke sterretjes in de wolk; bewegelijke sterren betekenen valsheden, doch vaste sterren waarheden. Hij ging aan mijn linkerzijde naar den rug toe te werk; en hij begon eveneens mij te berispen uit de daden en de gedachten die hij uit mijn geheugen tevoorschijn haalde, en averechts uitlegde; maar het werd hem verhinderd door de Engelen, die ook aanwezig waren. Toen hij bemerkte dat hij bij een ander was dan bij een mens van zijn aardbol, begon hij met mij te spreken, en te zeggen dat hij alle*

en de afzonderlijke dingen die de mens gedaan en gedacht heeft, weet wanneer hij bij hem komt; voorts dat hij hem streng berispt en eveneens met verschillende pijnen kastijdt.

7804. *De geesten echter die onderrichten, gaan eveneens aan hun linkerzijde te werk, maar meer naar voren; zij berispen ook, maar zachter, en terstond daarop leren zij hoe men moet leven; die verschijnen ook duister, doch niet gelijk de vorigen zoals wolken, maar zoals met zakken bekleed. Dezen worden onderrichters genoemd, de vorigen echter kastijders.*

7805. *Wanneer die geesten aanwezig zijn, zijn ook Engellijke geesten aanwezig, die eveneens van hun aardbol zijn, en zitten aan het hoofd neder, en vullen dat als het ware op een bijzondere wijze; hun aanwezigheid wordt ook doorvat zoals een zachte aanblazing, want zij vrezen dat de mens tengevolge van hun toenaderen en invloed iets van pijn of angst gewaarwordt, al was het ook nog zo weinig; zij regeren de geesten-kastijders en -onderrichters, genen opdat zij den mens niet erger behandelen dan door den Heer wordt toegestaan, dezen opdat zij het ware zeggen. Het werd ook gegeven om met die engellijke geesten te spreken.*

7806. *Er zijn twee tekenen, die aan die geesten verschijnen wanneer zij bij den mens zijn; zij zien een oud man met een blinkend wit aangezicht; dit is een teken om niets anders dan het ware te zeggen; zij zien ook een aangezicht in een venster; dit is een teken om van daar weg te gaan; mij is zowel die oude als ook het aangezicht in het venster verschenen; toen de geest dat zag, ging hij terstond van mij weg.*

7807. *Toen de geest-kastijder bij mij was, hielden de engellijke geesten mijn aangezicht aanhoudend vrolijk en lachend, en de streek rondom de lippen vooruitstekend, en mijn mond geopend; dit doen de Engelen heel gemakkelijk door invloed; zij zeiden dat zij een dergelijken gelaatstrek over de inwoners van hun aardbol brengen wanneer zij aanwezig zijn.*

7808. *Indien de mens na de kastijding en het onderricht wederom het boze doet, of het boze denkt te doen, en zichzelf dan niet naar de geboden van het ware daarvan afhoudt, dan wordt hij, indien de geest-kastijder terugkomt, zwaarder gestraft; maar de engellijke geesten matigen de bestraffing volgens de bedoeling in de daden, en volgens den wil in de gedachten.*

7809. *De geesten spreken daar met den mens, niet echter omgekeerd de mens met de geesten; alleen, wanneer hij wordt onderricht, deze woorden dat hij niet langer aldus zal doen. Ook is het hem niet geoorloofd om aan iemand van de zijnen te zeggen dat een geest met hem heeft gesproken; indien hij dit doet, wordt hij streng gestraft. Toen die Jupiter-geesten bij mij waren, meenden zij aanvankelijk dat zij bij een mens van hun aardbol waren; maar toen ik op mijn beurt met hen sprak,*

en toen ik eveneens dacht dat ik zulke dingen openbaar wilde maken, en toen het hun niet geoorloofd was mij te kastijden, noch mij te onderrichten, bemerkten zij dat zij bij een ander waren.

7810. *Op een anderen tijd kwam ook een geest-kastijder tot mij, en hij ging te werk aan mijn linkerzijde beneden het midden van het lichaam, zoals de vorige, en hij wilde toen eveneens straffen; maar hij werd afgeweerd door hun Engelen, die toen ook aanwezig waren. Hij toonde mij toen de soorten van bestraffingen die hun zijn toegestaan om den mensen van hun aardbol toe te dienen indien zij boos handelen en voornemens zijn boos te handelen; behalve de pijn in de gewrichten, was het een pijnlijke samentrekking rondom het midden van den buik, die wordt gevoeld als een samenpersing door een scherp getanden gordel; voorts was het ook een van tijd tot tijd wegnemen van de adembaling tot aan benauwdheden toe; voorts eveneens het verbod iets anders te eten dan brood; tenslotte de aankondiging van den dood, indien zij het niet nalieten dergelijke dingen te doen, en dan de beroving van de vreugde aan eegade, kinderen, en genoten; de smart dientengevolge wordt dan ook ingeboezemd.*

7811. *Uit deze dingen kan vaststaan dat hun Engelen die aan het hoofd zitten, een soort van rechterlijke beslissing over den mens hebben, want de Engelen laten toe, matigen, weerhouden, en vloeien in. Maar het werd gegeven hun te zeggen, dat zij niet moeten geloven dat zij richten, maar dat de Allene Heer de Rechter is, en dat uit Hem bij hen alle dingen invloeien die zij aan de geesten-kastijders en -onderrichters bevelen en voorschrijven; en dat die dingen verschijnen zoals van hen.*

7812. *Behalve de geesten van wie nu melding is gemaakt, zijn er ook geesten die het tegendeel aanraden; het zijn degenen die, toen zij in de wereld leefden, uit het gezelschap der anderen waren verbannen, omdat zij boos waren; wanneer zij komen aanzetten, verschijnt als het ware een vliegend vuur, dat nabij het aangezicht neerglijdt; zij plaatsens zich beneden aan de achtergelegen dingen van den mens, en van daar spreken zij naar de hoger gelegen dingen; zij spreken dingen die in strijd zijn met de dingen die de geest-onderrichter door de Engelen zeide, namelijk dat men niet moet leven volgens het onderricht, maar naar willekeur en in losbandigheid, en eendere dingen; meestal komen zij terstond nadat de vorige geesten zijn heengegaan; doch de mensen daar weten wie en hoedanig die geesten zijn, en derhalve bekommeren zij zich in het geheel niet om hen; maar nochtans leren zij aldus wat het boze is, en zo wat het goede is; want door het boze leert men wat het goede is, aangezien het hoedanige van het goede wordt gekend uit zijn tegendeel; alle doorvatting van een zaak is volgens de*

overdenking met betrekking tot de onderscheiden die zich op verschillende wijze en in verschillenden graad vanwege de tegenstellingen voordoen.

7813. *Het vervolg over de geesten en de inwoners van de planeet Jupiter aan het einde van het volgende Hoofdstuk.*

Exodus

Twaalfde Hoofdstuk

De Leer der Naastenliefde.

7814. De mens is aldus geschapen, dat hij omhoog of boven zich kan schouwen, en eveneens omlaag of beneden zich kan schouwen. Boven zich schouwen is tot den naaste, tot het vaderland, tot de Kerk, tot den Hemel, vooral tot den Heer; beneden zich schouwen echter is tot den aardbol, tot de wereld, en vooral tot zichzelf.

7815. Dat tot den naaste, en tot het vaderland, en tot de Kerk schouwen, is boven zich schouwen, komt omdat dat is schouwen tot den Heer, want de Heer is in de naastenliefde, en het is der naastenliefde om tot den naaste, het vaderland, en de Kerk te schouwen, dat is, hun goed te willen. Doch zij schouwen beneden zich, die zich van deze afkeren, en slechts zichzelf goed willen.

7816. Boven zich schouwen is opgeheven worden door den Heer, want niemand kan boven zich schouwen tenzij hij wordt opgeheven door Hem, Die boven is; doch beneden zich schouwen, is van den mens, omdat men zich dan niet laat opheffen.

7817. Zij die in het goede der naastenliefde en des geloofs zijn, schouwen boven zich, omdat zij worden opgeheven door den Heer, doch zij die niet in het goede der naastenliefde en des geloofs zijn, schouwen beneden zich, omdat zij niet worden opgeheven door den Heer. De mens schouwt dan beneden zich, wanneer hij den invloed van het ware en het goede uit den Heer keert tot zich; wie het uit den Heer invloeiende goede en ware keert tot zich, ziet zich en de wereld vóór zich, en den Heer met Zijn goede en ware ziet hij niet, omdat zij voor hem aan den rug zijn; vandaar komen zij voor hem in zulk een duister, dat hij zich niet daarom bekommert, en ten slotte dat hij ze ontkent.

7818. Onder schouwen boven zich en beneden zich, wordt verstaan ten doel hebben, of boven alle dingen liefhebben; aldus wordt onder schouwen boven zich verstaan, de dingen die des Heren en des Hemels zijn, ten doel hebben, of boven alle dingen liefhebben; en onder schouwen beneden zich, wordt verstaan de dingen die van zichzelf en van de wereld zijn, ten doel hebben en boven alle dingen liefhebben. De innerlijke dingen van den mens keren zich ook daadwerkelijk daarheen waar de liefde zich heenkeert.

7819. De mens die in het goede der naastenliefde en des geloofs is, heeft ook zichzelf en de wereld lief, maar niet anders dan zoals de middelen tot het einddoel worden geliefd; de liefde van zich bij hem beoogt de liefde van den Heer, want hij heeft zich lief als een middel tot het einddoel dat hij den Heer kunne dienen; en de liefde van de wereld bij hem beoogt de liefde van den naaste, want hij heeft de wereld lief als middel terwille van het einddoel dat hij den naaste kunne dienen. Wanneer dus het middel wordt geliefd terwille van het einddoel, is het niet het middel dat wordt geliefd, maar het is het einddoel.

7820. Daaruit kan men zien dat zij die in de heerlijkheid der wereld zijn, dat is, in hoogwaardigheid en welgesteldheid boven de anderen, evenzeer boven zich tot den Heer kunnen schouwen als zij die niet in hoogwaardigheid en welgesteldheid zijn; want zij schouwen dan boven zich wanneer zij de hoogwaardigheid en de welgesteldheid voor middelen houden, en niet voor einddoel.

7821. Boven zich schouwen is den mens eigen, doch beneden zich schouwen is den beesten eigen; daaruit volgt, dat de mens voor zoveel als hij beneden zich of omlaag schouwt, een beest is, en eveneens een beeld der hel, en dat hij voor zoveel als hij boven zich of omhoog schouwt, een mens is, en eveneens een beeld des Heren.

Twaalfde Hoofdstuk.

1. En JEHOVA zeide tot Moscheh en tot Aharon in het land van Egypte, al zeggende:
2. Deze maand zij ulieden het hoofd der maanden, deze ulieden de eerste in de maanden des jaars.
3. Spreekt tot de gehele schare van Israël, al zeggende: In den tiende dezer maand, en zij zullen zich nemen een ieder een stuk kleinvee naar het huis der vaderen, een stuk kleinvee naar het huis.
4. En indien een huis te klein is voor een stuk kleinvee, en hij neme, hij en zijn buur nabij zijn huis, in het getal der zielen, een ieder naar den mond van zijn eten zult gij tellen op het stuk kleinvee.
5. Een volkomen stuk kleinvee, manlijk, een zoon van een jaar, zult gij hebben; uit de lammeren en uit de geiten zult gij nemen.
6. En het zal u tot bewaring zijn tot aan den veertienden dag dezer maand; en zij zullen het slachten, de gehele vergadering der schare van Israël, tussen de avonden.
7. En zij zullen nemen van het bloed, en geven op de beide zijposten, en op den bovendorpel, op de huizen in welke zij het zullen eten.
8. En zij zullen het vlees eten in dien nacht, aan het vuur gebraden, en ongezuurde dingen, op bittere dingen zullen zij het eten.
9. Gij zult van hetzelfde niet rauw eten, en al kokende gekookt in wateren, maar aan het vuur gebraden, zijn hoofd op zijn schenkelen en op zijn midden.
10. En gij zult van hetzelfde niet overlaten tot aan den morgen; en het overige van hetzelfde tot aan den morgen zult gij met vuur verbranden.
11. En zo zult gij het eten: uw lenden gegord, uw schoenen aan uw voeten, en uw stok in uw hand; en gij zult het eten in haast; Paesach dit voor JEHOVAH.
12. En Ik zal door het land van Egypte doorgaan in dien nacht, en slaan alle eerstgeboorte in het land van Egypte, van den mens aan en tot het beest toe; en aan al de goden van Egypte zal Ik gericht oefenen, Ik JEHOVAH.
13. En het bloed zal zijn ulieden tot een teken op de huizen waar gij zijt; en Ik zal het bloed gezien hebben, en Ik zal aan ulieden voorbijgaan, en niet zal in ulieden de plaag van den verderver zijn, in Mijn slaan van het land van Egypte.

14. En die dag zal ulieden wezen ter gedachtenis, en gij zult dien JEHOVAH tot een feest vieren voor uw geslachten; tot een eeuwige inzetting zult gij dien vieren.
15. Zeven dagen zult gijlieden ongezuurde dingen eten; ook op den eersten dag zult gij het zuurdeeg doen ophouden uit uw huizen, omdat een elk die het gedesemde eet, en die ziel zal uitgeroeid worden uit Israël, van den eersten dag af tot op den zevenden dag.
16. En op den eersten dag een heilige samenroeping, en op den zevenden dag een heilige samenroeping, zal er zijn voor ulieden; er zal geen werk gedaan worden in dezelve, slechts wat van elke ziel gegeten zal worden, dit alleen zal van ulieden gedaan worden.
17. En onderhoudt de ongezuurde dingen, omdat Ik op dezen zelfden dag ulieder legers uit het land van Egypte heb uitgeleid, en gij zult dezen dag houden voor uw geslachten, tot een eeuwige inzetting.
18. In de eerste, op den veertienden dag der maand, in den avond, zult gij de ongezuurde dingen eten, tot aan den eenentwintigsten dag der maand, in den avond.
19. Zeven dagen zal geen zuurdeeg gevonden worden in uw huizen, omdat al wie het gedesemde etende is, en die ziel zal uitgeroeid worden uit de schare van Israël, in den vreemdeling en in den ingeborene des lands.
20. Geen gedesemde zult gij eten, in al uw woningen zult gij ongezuurde dingen eten.
21. En Moscheh riep al de ouderen van Israël, en zeide tot hen: Trekt tevoorschijn en neemt u een stuk kleinvee der kudde, naar uw familiën, en slacht den Paesach.
22. En gij zult nemen een bundeltje hysop, en het indopen in het bloed dat in een bekken is, en doen aanraken aan den bovendorpel en aan de beide zijposten, van het bloed dat in het bekken is; en gij, gij zult niet uitgaan, wie ook, uit de deur van zijn huis, tot aan den morgen.
23. En JEHOVAH zal doorgaan om Egypte een plaag te berokkenen, en Hij zal het bloed gezien hebben op den bovendorpel en op de beide zijposten, en JEHOVAH zal aan de deur voorbijgaan, en den verderver niet geven te komen tot uw huizen om de plaag te berokkenen.
24. En gij zult dit woord onderhouden tot een inzetting voor u en uw zonen tot het eeuwige.
25. En het zal zijn dat gij zult gekomen zijn tot het land dat JEHOVAH u zal geven, gelijk als Hij gesproken heeft, en gij zult dezen dienst onderhouden.

26. En het zal zijn dat tot u uw zonen zullen gezegd hebben: Wat hebt gij daar voor een dienst.
27. En gij zult zeggen: Het slachtoffer van Paesach is dit voor JEHOVAH, dat Hij is voorbijgegaan aan de huizen der zonen Israëls in Egypte, als Hij Egypte een plaag berokkende, en onze huizen heeft bevrijd; en het volk boog zich in, en het kromde zich in.
28. En zij gingen en deden, de zonen Israëls, gelijk als JEHOVAH Moscheh en Aharon geboden had; aldus deden zij.
29. En het geschiedde ter middernacht, en JEHOVAH sloeg al het eerstgeborene in het land van Egypte, van den eerstgeborene van Farao af, die op zijn troon zitten zou, tot op den eerstgeborene van den gevangene, die in het huis van den kuil was, en al het eerstgeborene van het beest.
30. En Farao stond op in dien nacht, en al zijn knechten, en al de Egyptenaren, en er was een groot geschreeuw in Egypte, omdat er geen huis was, waar niet een dode was.
31. En hij riep Moscheh en Aharon des nachts, en hij zeide: Maakt u op, gaat van het midden van mijn volk uit, ook gijlieden, ook de zonen Israëls, en gaat, dient JEHOVAH, volgens uw spreken.
32. Neemt ook uw kudden van kleinvee, ook uw kudden van grootvee, gelijk als gijlieden gesproken hebt, en gaat, en zegent ook mij.
33. En Egypte was sterk op het volk, door te haasten hen heen te zenden uit het land, omdat zij zeiden: Wij zullen allen sterven.
34. En het volk droeg zijn deeg voordat het gedeseemd was, hun baktroggen gebonden in hun klederen op hun schouder.
35. En de zonen Israëls deden volgens het woord van Moscheh, en zij vroegen van de Egyptenaren vaten van zilver, en vaten van goud, en klederen.
36. En JEHOVAH gaf het volk genade in de ogen der Egyptenaren, en zij leenden aan hen; en zij ontrukten aan de Egyptenaren.
37. En de zonen Israëls reisden uit van Raämses tot Succoth, omtrent zes honderd duizend mannen te voet, behalve het kleine kind.
38. En ook vele gemengde schare klom op met hen, en kleinvee, en grootvee, een zeer zware verwerving.
39. En zij bakten het deeg dat zij uit Egypte gebracht hadden, ongezuurde koeken, omdat het niet gedeseemd was, omdat zij van Egypte uitgedreven waren, en niet vertoeven konden, en ook niet teerkost voor zich hadden gemaakt.
40. En de woning der zonen Israëls die zij gewoond hebben in Egypte, was dertig jaren en vierhonderd jaren.

41. En het geschiedde ten einde van dertig jaren en vierhonderd jaren, en het geschiedde op dezen zelf den dag, al de legerscharen van JEHOVAH gingen uit het land van Egypte uit.
42. Een nacht der bewakingen was deze voor JEHOVAH, om hen uit het land van Egypte uit te leiden; deze is voor JEHOVAH die nacht der bewakingen, voor al de zonen Israëls tot hun geslachten.
43. En JEHOVAH zeide tot Moscheh en Aharon: Dit is de inzetting van den Paesach: Alle zoon van den vreemde zal dat niet eten.
44. En alle knecht van een man, een koop van zilver, en gij zult hem besnijden, dan zal hij dat eten.
45. De bijwoner en de huurling zal dat niet eten.
46. In één huis zal het gegeten worden; niet zult gij van het vlees uit het huis naar buiten uitleiden; en gij zult niet een been in hetzelfde breken.
47. De gehele schare van Israël, zij zullen dat doen.
48. En wanneer met u een vreemdeling verkeert, en JEHOVAH den Paesach houden zal, hem worde alle manlijke besneden, en dan trede hij toe om dat te houden, en hij zal zijn zoals een ingeborene des lands; en alle met de voorhuid behepte zal dat niet eten.
49. Eén wet zal er zijn voor den ingeborene en voor den vreemdeling, als vreemdeling verkerende in het midden van u.
50. En al de zonen Israëls deden gelijk als JEHOVAH Moscheh en Aharon geboden had, aldus deden zij.
51. En het geschiedde op dezen zelf den dag, JEHOVAH leidde de zonen Israëls uit het land van Egypte uit, naar hun legers.

De Inhoud.

7822. Er wordt in dit Hoofdstuk in den inwendigen zin gehandeld over de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, en over de verdoemenis van hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn; de verdoemenis van dezen en de bevrijding van genen wordt uitgebeeld door het pascha; en de staat ten aanzien van de naastenliefde en van het geloof van hen die bevrijd zijn, door de in acht te nemen dingen in de dagen van het pascha.

7823. In den hoogsten zin wordt door het pascha de verdoemenis der ongelovigen uitgebeeld, en de bevrijding der gelovigen door den Heer, toen Hij werd verheerlijkt; hoedanig de staat van hen toen was, en hoedanig hij zal zijn daarna, zowel in het universele als in elk bijzondere, in dien hoogsten zin, wordt beschreven met de inzetten van het pascha.

De Inwendige Zin.

7824. Vers 1, 2. *En Jehovah zeide tot Moscheh en tot Aharon in het land van Egypte, al zeggende: Deze maand zij ulieden het hoofd der maanden, deze ulieden de eerste in de maanden des jaars.* En Jehovah zeide tot Moscheh en tot Aharon, betekent de inlichting door *het Goddelijk Ware*; in het land van Egypte, betekent toen zij die van de geestelijke Kerk zijn, nog in de nabijheid waren van de bestokers; al zeggende: Deze maand zij ulieden het hoofd der maanden, betekent dezen staat, namelijk dat hij de voornaamste van alle staten is; deze ulieden de eerste in de maanden des jaars, betekent den aanvang waaruit alle volgende staten zijn tot in het eeuwige.

7825. En Jehovah zeide tot Moscheh en tot Aharon; dat dit de inlichting door *het Goddelijk Ware* betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het door Jehovah geschiedt aangaande de in te stellen dingen in de Kerk, zijnde de inlichting; zeggen immers sluit de volgende dingen in; en uit de uitbeelding van Moscheh en Aharon, zijnde *het Goddelijk Ware*, Moscheh het onmiddellijk uit het Goddelijke voortgaande Ware, Aharon dat wat middellijk voortgaat, waarover n. 7009, 7010, 7089, 7382.

7826. In het land van Egypte; dat dit betekent toen zij die van de geestelijke Kerk zijn, nog in de nabijheid waren van de bestokers, staat vast uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde waar de bestokers zijn; door Farao immers en door de Egyptenaren worden degenen uitgebeeld en aangeduid, die van de Kerk zijn geweest in het van de naastenliefde gescheiden geloof, en in het andere leven de rechtschapenen bestoken, n. 6692, 7097, 7107, 7110, 7126, 7142, 7317, en door het land van Egypte de bestokingen zelf, n. 7278; door de zonen Israëls echter worden degenen uitgebeeld die van de geestelijke Kerk zijn, en bestookt werden, n. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223; dat dezen in de nabijheid van de bestokers in het andere leven waren, zie men in n. 7240; die nabijheid wordt daarmede aangeduid dat de zonen Israëls in het midden van het land van Egypte waren, namelijk in het land Goschen, en de bestokingen met de hun opgelegde lasten. Daaruit nu blijkt dat met Jehovah zeide tot Moscheh en tot Aharon in het land van Egypte, de inlichting wordt aangeduid door *het Goddelijk Ware*, toen zij die van de geestelijke Kerk zijn, nog in de nabijheid waren van de bestokers.

7827. Al zeggende: Deze maand zij ulieden het hoofd der maanden; dat dit dezen staat betekent, namelijk dat hij de voornaamste van alle staten is, staat vast uit de betekenis van de maand, zijnde het einde van een vorigen staat en de aanvang van den volgenden, aldus een nieuwe staat, waarover

n. 3814; en uit de betekenis van het hoofd, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot de maanden van het jaar, en in den inwendigen zin met betrekking tot de staten des levens, zijnde het voornaamste; daaruit staat vast dat met deze maand zij ulieden het hoofd der maanden, deze staat wordt aangeduid, namelijk dat hij de voornaamste van alle staten is. De oorzaak dat die staat de voornaamste van alle is, is bevat in de dingen die volgen.

7828. Deze ulieden de eerste in de maanden des jaars; dat dit den aanvang betekent waaruit al de volgende staten zijn tot in het eeuwige, staat vast uit de betekenis van de eerste zijn, wanneer er sprake is van de maanden des jaars, en in den inwendigen zin van de staten des levens, zijnde de aanvang; uit de betekenis van de maanden, zijnde de staten, waarover vlak boven n. 7827; en uit de betekenis van het jaar, zijnde een periode des levens, van den aanvang tot het einde, waarover n. 2906; hier wordt omdat het wordt gezegd aangaande hen die van de geestelijke Kerk zijn in het andere leven, wier levensperiode een aanvang heeft, maar niet een einde, met het jaar een periode des levens aangeduid van den aanvang tot in het eeuwige; dat het jaar dit ook is, zie men in n. 2906 aan het einde. Dat deze maand het hoofd der maanden en de eerste van alle werd, komt omdat daarmee de aanvang wordt aangeduid van de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, en die tot dan toe in den staat der gevangenschap waren geweest, omdat zij werden vastgehouden in de lagere aarde, en daar werden bestookt door de bozen, die door Farao en de Egyptenaren worden uitgebeeld. Dat hun eerste staat, toen zij bevrijd werden, de voornaamste van alle was, en dat hij de aanvang was waaruit alle volgende zijn tot in het eeuwige, komt omdat zij die daar waren, werden bevrijd door de Komst des Heren in de wereld, en omdat zij zonder des Heren Komst in de wereld geenszins gezaligd zouden hebben kunnen worden, en omdat zij toenmaals werden bevrijd toen de Heer wederopstond; daaruit blijkt, dat die staat, namelijk toen zij bevrijd werden, voor hen de voornaamste van alle staten was. Eender ook daarna voor al degenen die van de geestelijke Kerk zijn, die geenszins gezaligd zouden hebben kunnen worden, indien niet de Heer in de wereld was gekomen, en Zijn Menselijke had verheerlijkt, dat is, Goddelijk gemaakt. Dat zij die van de geestelijke Kerk waren vóór de Komst des Heren, in de lagere aarde werden vastgehouden, en dat zij door den Heer bevrijd en gezaligd werden, zie men in n. 6854, 6914; en in het algemeen, dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, werden gezaligd door de Komst des Heren, n. 2661, 2716, 6372, 7035, 7091 einde; en daarom wordt in den hoogsten zin met die woorden aangeduid dat het de verheerlijking en

de wederopstanding des Heren ten aanzien van Zijn Menselijke is, vanwaar alle zaliging is.

7829. Vers 3, 4, 5, 6. *Spreekt tot de gehele schare van Israël, al zeggende: In den tiende dezer maand, en zij zullen zich nemen een ieder een stuk kleinvee naar het huis der vaderen, een stuk kleinvee naar het huis. En indien een huis te klein is voor een stuk kleinvee, en hij neme, hij en zijn buur nabij zijn huis, in het getal der zielen, een ieder naar den mond van zijn eten zult gij tellen op het stuk kleinvee. Een volkomen stuk kleinvee, manlijk, een zoon van een jaar zult gij hebben; uit de lammeren en uit de geiten zult gij nemen: En het zal u tot bewaring zijn tot aan den veertienden dag dezer maand; en zij zullen het slachten, de gehele vergadering der schare van Israël, tussen de avonden.* Spreekt tot de gehele schare van Israël, al zeggende, betekent den invloed met de inlichting van allen die van de geestelijke Kerk zijn; in den tiende dezer maand, betekent den staat der inwijding van de innerlijke dingen; en zij zullen zich nemen een ieder een stuk kleinvee, betekent ten aanzien van de onschuld; naar het huis der vaderen, een stuk kleinvee naar het huis, betekent volgens het speciale goede van een ieder; en indien een huis te klein is voor een stuk kleinvee, betekent indien het bijzondere goede niet genoeg is voor de onschuld; en hij neme, hij en zijn buur nabij zijn huis, betekent de verbinding met het naaste goede van het ware; in het getal der zielen, een ieder naar den mond van zijn eten, zult gij tellen op het stuk kleinvee, betekent zo de vulling van het goede voor de onschuld uit even zovele ware dingen van het goede volgens de toeëigening ervan; een volkomen stuk kleinvee, betekent de onbevekte onschuld; manlijk, betekent welke van het geloof der naastenliefde is; een zoon van een jaar zult gij hebben, betekent den vollen staat; uit de lammeren en uit de geiten zult gij nemen, betekent het innerlijk en het uiterlijk goede der onschuld; en het zal u tot bewaring zijn, betekent den tijd en den staat der inwijding; tot aan den veertienden dag der maand, betekent tot den heiligen staat; en zij zullen het slachten, de gehele vergadering der schare van Israël, betekent de voorbereiding tot de genieting door allen in het algemeen die van de geestelijke Kerk zijn; tussen de avonden, betekent den laatsten staat en den eersten.

7830. Spreekt tot de gehele schare van Israël, al zeggende; dat dit den invloed betekent met de inlichting van allen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van spreken, zijnde de invloed, waarover n. 2951, 5481, 5743; dat het ook de inlichting is, namelijk aangaande de in acht te nemen dingen wanneer zij worden bevrijd, blijkt uit hetgeen volgt; en uit de betekenis van de schare van Israël, zijnde alle ware en goede dingen in een samenvatting;

want onder de schare van Israël worden alle stammen verstaan, en dat deze alle dingen van het ware en het goede zijn, of alle dingen des geloofs en der naastenliefde, zie men in n. 3858, 3926, 4060, 6335; en omdat zij die beteken, worden met de schare van Israël degenen aangeduid die van de geestelijke Kerk zijn, n. 6337, want de ware en de goede dingen maken de Kerk; dat door de zonen Israëls de geestelijke Kerk wordt uitgebeeld, zie men in n. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223.

7831. In den tiende dezer maand; dat dit den staat der inwijding van de innerlijke dingen betekent, staat vast uit de betekenis van den tiende, namelijk van den tienden dag, zijnde de staat der innerlijke dingen; met den dag immers wordt de staat aangeduid, n. 23, 487, 488, 493, 576, 893, 1738, 2788, 3462, 3785, 4850, 5672; en met tien worden de overblijfselen aangeduid, n. 576, 1906, 2284, dat is, de ware en de goede dingen die door den Heer in de innerlijke dingen van den mens zijn weggeborgen, n. 1050, 1906, 2284, 5135, 5897, 7560, 7564; en omdat de overblijfselen in de innerlijke dingen zijn, en de mens door die wordt voorbereid en ingewijd om het goede en het ware van den Heer op te nemen, wordt derhalve met den tienden dag hier de staat der inwijding van de innerlijke dingen aangeduid. Dat de mens door de overblijfselen wordt wederverwekt, bijgevolg ingewijd om den invloed van het goede en het ware uit den Heer op te nemen, zie men in n. 5342, 5898, 6156; en dat de mens door die gemeenschap heeft met den Hemel, n. 7560; want die goede en ware dingen zijn van den Heer, en niet van den mens, n. 7564. Onder de maand wordt een volledige staat van den aanvang tot het einde ervan verstaan, n. 3814, aldus de ganse staat der bevrijding die met den Paesach in een samenvatting wordt aangeduid. Uit deze dingen blijkt, dat met in den tiende dezer maand de staat der inwijding van de innerlijke dingen wordt aangeduid. Deze staat, namelijk der inwijding van de innerlijke dingen, was van den tiende dier maand tot aan den veertienden dag ervan, binnen welke dagen het stuk paasvee in bewaring zou zijn; met het stuk paasvee wordt het goede der onschuld aangeduid, dat het binnenste is, aldus dat dit binnenste met de innerlijke dingen waarin het is, ondertussen afgezonderd zou worden en afgehouden van zulke dingen die bezoedelen. Deze staat is de staat der inwijding van de innerlijke dingen, dat is, der voorbereiding om den invloed van het goede en het ware uit den Heer op te nemen. Dit is het heilige dat is bevat in deze woorden, want zonder een van binnen verborgen heilige zou het nooit bevolen zijn dat op den tiende der maand een stuk paasvee zou genomen worden, en bewaard tot den veertienden dag, ook niet dat het daarna zou geslacht worden tussen de avonden, en dat het zou gegeten

worden aan het vuur gebraden en niet in water gekookt, dat zij niets ervan tot den morgen zouden overlaten; dat zij de rest met vuur zouden verbranden, het been ervan niet breken, en meer dingen, en dat deze dingen heilige dingen behelzen, die nog niemand kende, kan een ieder weten die erover nadenkt; en dat die dingen geestelijke dingen zijn, die der Kerk en des Hemels zijn, en die betrekking hebben op het Goddelijke, uit Hetwelk de afzonderlijke dingen des Woords zijn nedergedaald.

7832. En zij zullen zich nemen een ieder een stuk kleinvee; dat dit betekent ten aanzien van de onschuld, staat vast uit de betekenis van het lam of de geit, die hier het stuk kleinvee zijn, zijnde de onschuld, het lam de onschuld van den innerlijken mens, en de geit de onschuld van den uiterlijken, n. 3519.

7833. Naar het huis der vaderen, een stuk kleinvee naar het huis; dat dit betekent volgens het speciale goede van een ieder, staat vast uit de betekenis van het huis der vaderen, zijnde het goede van één familie, onderscheiden van het goede van de andere; met het huis des vaders immers wordt de mens aangeduid ten aanzien van het inwendig goede, n. 3128. Hiermede is het aldus gesteld: met alle stammen van Israël worden alle ware en goede dingen des geloofs en der naastenliefde in één samenvatting aangeduid; en met iederen stam één geslacht van het goede of van het ware; men zie n. 3858, 3926, 3939, 4060, 6335, 6337, 6640; aldus werd met iedere familie binnen haar stam een speciaal goede aangeduid, bijgevolg het goede van de ene in het bijzonder onderscheiden van het goede van de andere; doch met het huis der vaderen binnen de familie werd het bijzondere goede van één soort aangeduid. Dat die dingen werden aangeduid met de stammen, de familiën, en de huizen, waarin de zonen Israëls waren onderscheiden, was ter oorzaak hiervan, dat zij den Hemel zouden uitbeelden, want daar zijn de goede dingen onderscheiden in geslacht, in soort, en in het bijzonder; en volgens die zijn de Engelen verbonden. Men moet weten, dat het goede van den een nooit volstrekt eender is aan het goede van den ander, maar dat zij verschillend zijn, en wel zo verschillend, dat zij zijn onderscheiden in universele hogere geslachten, en deze in lagere, tot aan de afzonderlijke en de meest afzonderlijke toe. Dat de goede dingen der liefde en des geloofs zo verschillend zijn, zie men in de nrs. 684, 690, 3241, 3267, 3744, 3745, 3746, 3986, 4005, 4149, 5598, 7236. Daaruit nu blijkt, waarom het werd bevolen, dat zij zich een ieder zouden nemen een stuk kleinvee naar het huis der vaderen, een stuk kleinvee naar het huis.

7834. En indien een huis te klein is voor een stuk kleinvee; dat dit betekent indien het bijzondere goede niet genoeg is voor de onschuld, staat vast uit de betekenis van het huis, zijnde het bijzondere goede, waarover vlak boven

n. 7833; uit de betekenis van te klein zijn, zijnde niet genoeg zijn; en uit de betekenis van het stuk kleinvee, zijnde de onschuld, waarover ook vlak boven n. 7832.

7835. En hij neme, hij en zijn buur nabij zijn huis; dat dit de verbinding betekent met het naaste goede van het ware, staat vast uit de betekenis van nemen, namelijk met den nabijgen buur één stuk kleinvee tezamen, zijnde de verbinding; en uit de betekenis van den buur nabij zijn huis, zijnde het naaste goede van het ware; dat de nabije buur de naaste is, is duidelijk; en dat het huis het goede is, zie men boven in n. 7833; er wordt gezegd het goede van het ware, omdat er wordt gehandeld over hen die van de geestelijke Kerk zijn, bij wie het goede van het ware is, want het goede van het ware is het ware met den wil en met de daad; wanneer immers het ware des geloofs wordt opgenomen met de aandoening die der naastenliefde is, dan wordt dat ingeplant in de innerlijke dingen des gemoeds, en wanneer het ware weder wordt voortgebracht, wordt ook de aandoening weder voortgebracht waaraan het ware was toegevoegd, en verschijnt onder het aangezicht van het goede; vandaar nu komt het, dat het goede dier Kerk het goede van het ware is, dat ook het geestelijk goede wordt genoemd.

7836. In het getal der zielen, een ieder naar den mond van zijn eten, zult gij tellen op het stuk kleinvee; dat dit betekent zo de vulling van het goede voor de onschuld uit even zovele ware dingen van het goede volgens de toeëigening ervan, staat vast uit de betekenis van het getal der zielen, zijnde even zovele ware dingen van het goede; van het getal immers wordt in het Woord gesproken met betrekking tot het ware, en van de ziel met betrekking tot het geestelijk goede; uit de betekenis van tot den mond van zijn eten, zijnde volgens de toeëigening ervan; dat eten de toeëigening is, zie men in n. 3168, 3513, 3596, 3832; en uit de betekenis van het stuk kleinvee, zijnde de onschuld, waarover boven n. 7832; de vulling van het goede voor de onschuld wordt daarmede aangeduid dat het uit het huis van den nabijgen buur genomen zou worden in dat getal, opdat het genoeg zou zijn voor het stuk kleinvee; dat het huis het goede is, zie men boven in n. 7833. Er wordt gezegd het ware van het goede, en daaronder wordt verstaan het ware dat uit het goede is; zij immers die van de geestelijke Kerk zijn, worden, wanneer zij worden wederverwekt, binnengeleid tot het goede der naastenliefde door het ware des geloofs; wanneer zij echter zijn binnengeleid tot het goede dat der naastenliefde is, zo worden de ware dingen die daaruit daarna worden geboren, de ware dingen van het goede geheten. Maar hoe het gesteld is met deze dingen die in dit Vers zijn bevat, kan men geenszins weten, tenzij men weet hoe het gesteld is met de gezelschappen

in den Hemel; die immers beeldden de vergezelschappingen van de zonen Israëls volgens stammen, familiën, en huizen uit. Met de gezelschappen in den Hemel is het aldus gesteld: de algehele Hemel is één gezelschap, dat zoals één mens wordt geregeerd door den Heer; er zijn daar even zovele algemene gezelschappen als er leden, ingewanden, en organen in den mens zijn; er zijn echter even zovele speciale gezelschappen als er ingewandjes zijn binnen iederen inhoud van een ingewand, lid, en orgaan; en er zijn zovele bijzondere gezelschappen als er in deze ingewandjes kleinere delen zijn die het grotere samenstellen. Dat het aldus is, blijkt uit de overeenstemmingen van den mens en van zijn leden, organen, en ingewanden, met den Grootsten Mens, dat is, met den Hemel, over welke overeenstemmingen uit ondervinding aan het einde van verscheidene Hoofdstukken is gehandeld. Uit deze dingen kan vaststaan hoe het is gesteld met de onderscheiden van de gezelschappen in den Hemel. Doch met ieder gezelschap in het bijzonder is het aldus gesteld; dat bestaat uit verscheidene Engelen die samenstemmen ten aanzien van de goede dingen; de goede dingen zijn verschillend, want een ieder heeft zijn eigenaardig goede; maar die verschillende samenstemmende goeden worden in zulk een vorm door den Heer geschikt, dat zij tezamen één goede vertonen. Zulke gezelschappen beeldden de huizen der vaderen bij de zonen Israëls uit. Dit is de oorzaak, dat de zonen Israëls niet alleen in stammen waren onderscheiden, maar ook in familiën, en huizen, en dat wanneer zij worden genoemd, de namen van hun vaders in volgorde tot aan den stam toe worden vermeld, zoals aangaande den vader van Samuël, dat hij was van den berg Efraïm, wiens naam was Elkanah, de zoon van Jerocham, van den zoon Elihu, van den zoon Tochu, van den zoon Zoph, 1 Sam. 1: 1, voorts aangaande den vader van Schaul, dat hij was uit “Benjamin, zijn naam Kisch, den zoon van Abiël, van den zoon Zeror, van den zoon Bechorath, van den zoon Aphiach, van den zoon van een Jeminietischen man”, 1 Sam. 19: 1; aldus aangaande zeer veel anderen; zulk een vermelding geschiedde, opdat in den Hemel het hoedanige van het goede werd geweten dat uit den eerste achtereenvolgens afgeleid door hem werd uitgebeeld. Verder is het in den Hemel aldus gesteld: Indien een gezelschap niet zo volledig is als het zijn moet, dan worden ergens anders vandaan uit een of ander naburig gezelschap zo velen genomen dat zij den vorm van dat goede vullen volgens de noodzakelijkheid in iederen staat en de veranderingen ervan; want de vorm van het goede wordt gevariëerd naarmate de staat veranderd wordt. Maar men moet nog weten, dat in den derden of binnensten Hemel, die het naast is boven den Hemel waar de geestelijken zijn, dezen immers maken

den middelsten of tweeden Hemel uit, de onschuld regeert, want de Heer, Die de Onschuld Zelf is, vloeit onmiddellijk in dien Hemel in. Doch in den tweeden Hemel, waar de geestelijken zijn, vloeit de Heer met de onschuld middellijk in, namelijk door den derden Hemel; het is deze invloed waardoor de gezelschappen in den tweeden Hemel ten aanzien van hun goede dingen worden geschikt of geordend, weswege volgens den invloed der onschuld de staten van het goede worden veranderd, en bijgevolg de verbindingen der gezelschappen daar worden gevariëerd. Hieruit kan vaststaan hoe de dingen moeten worden verstaan die in dit Vers in den inwendigen zin zijn, namelijk dat indien het bijzondere goede van enig gezelschap niet genoeg is voor de onschuld, er verbinding zal geschieden met het naaste goede van het ware, opdat het goede voor de onschuld gevuld worde uit even zovele ware dingen van het goede volgens de toeëigening ervan.

7837. Een volkomen stuk kleinvee; dat dit de onbevleete onschuld betekent, staat vast uit de betekenis van het stuk kleinvee, zijnde de onschuld, waarover boven n. 7832; en uit de betekenis van volkomen, zijnde zonder smetten, aldus onbevleete. Dat het zonder smetten en onbevleete zou zijn, komt omdat iedere smet enig valse of boze in de geestelijke wereld betekent.

7838. Manlijk; dat dit betekent welke van het geloof der naastenliefde is, staat vast uit de betekenis van het manlijke, zijnde het ware des geloofs, waarover n. 2046, 4005; aldus het geloof der naastenliefde, want het ware des geloofs is niet het ware des geloofs tenzij het is met het goede der naastenliefde, vooral uit dat. Dat het stuk paasvee manlijk zou zijn, was ter oorzaak hiervan, dat dat stuk kleinvee de onschuld betekende van hen die van de geestelijke Kerk zijn; en zij die van de geestelijke Kerk zijn, zijn in geen ander goede dan dat in zich het ware des geloofs is; dit immers wordt het goede geheten wanneer het uit de aandoening der naastenliefde in de daad wordt gebracht, n. 7835; vandaar komt het, dat het een manlijk stuk kleinvee zou zijn. Anders werden in de slachtoffers vrouwelijke stukken kleinvee gebezigd, wanneer de eredienst uit het goede moest worden uitgebeeld.

7839. Een zoon van een jaar zult gij hebben; dat dit den vollen staat betekent, staat vast uit de betekenis van den zoon, zijnde het ware, waarover n. 489, 491, 533, 1147, 2623, 2803, 2813, 3373, 3704; en uit de betekenis van het jaar, zijnde een volledige periode van den aanvang tot het einde, waarover n. 2906, aldus zijnde een volle staat. Wat een volle staat is, moet worden gezegd: een staat wordt vol geheten, wanneer het goede zodanig is dat er niets ontbreekt voor het opnemen van den invloed der onschuld; de met het goede der naastenliefde verbonden ware dingen des geloofs maken dat het goede zodanig is; het

geestelijk goede immers neemt van de ware dingen des geloofs zijn hoedanige aan; dit wordt hier verstaan onder den vollen staat, die wordt aangeduid met den zoon van een jaar. De staat is echter niet vol, wanneer de ware dingen nog niet het goede hebben gequalificeerd zodat dit den overeenstemmenden staat der onschuld kan opnemen; dan eerst wordt die staat vol, wanneer uit het goede de ware dingen worden beoogd; en hij is dan nog niet vol, wanneer uit de ware dingen het goede wordt beoogd; in dezen staat zijn zij die worden wederverwekt, in genen echter zijn zij die zijn wederverwekt; genen zijn in het ware waardoor het goede is, dezen echter in het ware dat uit het goede is; of genen zijn in de gehoorzaamheid van het ware, dezen echter in de aandoening van het ware te doen; en daarom zijn genen mensen der uitwendige Kerk, dezen echter die der inwendige. Omdat met den zoon van een jaar de volle staat werd aangeduid, werd het derhalve zo vaak bevolen, dat een lam of een bokje, *de zoon van een jaar*, zou geofferd worden, zoals in Exod. xxix: 38; Levit. ix: 3; Hfdst. xii: 6; Hfdst. xiv: 10; Hfdst. xxiii: 12, 18, 19; Num. vi: 12; Hfdst vii: 15 en vervolg, 87, 88; Hfdst. xv: 27; Hfdst. xxviii: 9, 11; en waar gehandeld wordt over den Nieuwen Tempel bij Ezechiël: *“De vorst zal een lam, den zoon van een jaar, volkomen, toemaken ten brandoffer*, dagelijks, voor Jehovah, iederen morgen zal hij het toemaken”, xlvi: 13, alwaar onder den Nieuwen Tempel het geestelijk Rijk des Heren wordt verstaan, onder den vorst zij die in de echte ware dingen zijn, en daaruit in het goede; onder het brandoffer uit een lam de eredienst des Heren uit het goede der onschuld; en onder den zoon van een jaar de volle staat.

7840. Uit de lammeren en uit de geiten zult gij nemen; dat dit het innerlijk en het uiterlijk goede der onschuld betekent, staat vast uit de betekenis van het lam, zijnde het goede der onschuld, waarover n. 3994; en uit de betekenis van de geit of het bokje, zijnde het goede van het ware waarin onschuld is, waarover n. 3995, 4005, 4006, 4871. Dat het lam het innerlijk goede der onschuld is, en het bokje of de geit het uiterlijk goede der onschuld, zie men in n. 3519. Wat onder het innerlijk en het uiterlijk goede der onschuld wordt verstaan, zal in het kort worden gezegd; in elk goede moet onschuld zijn opdat het het goede zij; zonder de onschuld is het goede als het ware zonder zijn ziel; de oorzaak hiervan is deze, dat de Heer door de onschuld invloeit, en door die het goede levend maakt bij hen die worden wederverwekt. Het goede dat de onschuld levend maakt, is inwendig en uitwendig; het inwendig goede is bij hen die mensen van de inwendige Kerk worden genoemd, doch het uitwendig goede is bij hen die mensen van de uitwendige Kerk zijn; mensen van de inwendige Kerk zijn zij die hun goede hebben gequalificeerd door innerlijke

ware dingen, zodanig als die van den inwendigen zin des Woords zijn; doch mensen van de uitwendige Kerk zijn zij die hun goede hebben gequalificeerd door uiterlijke ware dingen, zodanig als die van den letterlijken zin des Woords zijn; mensen van de inwendige Kerk zijn zij die uit de aandoening der naastenliefde den naaste het goede doen, doch mensen van de uitwendige Kerk zijn zij die het doen uit de gehoorzaamheid. Elk mens wordt, wanneer hij wordt wederverwekt, eerst een mens van de uitwendige Kerk, daarna echter een mens van de inwendige Kerk; zij die van de inwendige Kerk zijn, zijn in inzicht en wijsheid boven hen die van de uitwendige Kerk zijn, en derhalve eveneens innerlijk in den Hemel. Uit deze dingen nu blijkt, wat het innerlijk en het uiterlijk goede der onschuld is.

7841. En het zal u tot bewaring zijn; dat dit den tijd en den staat der inwijding betekent, staat vast uit de betekenis van den tienden dag, van welken af het stuk kleinvee tot bewaring zou zijn tot den veertienden dag, zijnde de staat van de inwijding der innerlijke dingen, waarover n. 7831.

7842. Tot aan den veertienden dag der maand; dat dit betekent tot den heiligen staat, staat vast uit de betekenis van den veertienden dag, zijnde de heilige staat; dat de dag de staat is, zie men boven in n. 7831. Veertien echter betekent het zelfde als zeven; dat zeven het heilige is, zie men in n. 395, 433, 716, 881, 5265, 5268; want vermenigvuldigde getallen betekenen iets eenders als de enkelvoudige getallen, n. 5291, 5335, 5708; vandaar komt het, dat de Paesach zou aanvangen op den veertienden dag der maand, zeven dagen zou duren, en op zou houden op den een en twintigsten dag, welke dag ook het heilige betekent, omdat het oprijst uit de vermenigvuldiging van drie met zeven. Vandaar kwam het, dat op den eersten dag van het Pascha een *heilige samenroeping* was, en op den een en twintigsten dag een *heilige samenroeping*, Vers 16.

7843. En zij zullen het slachten, de gehele vergadering der schare van Israël; dat dit de voorbereiding betekent tot de genieting door allen in het algemeen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van slachten, wanneer het wordt gezegd van een lam of een geit om den Paesach te maken, zijnde de voorbereiding tot de genieting, namelijk van het goede der onschuld, dat met het lam en de geit wordt aangeduid; en uit de betekenis van de gehele vergadering der schare van Israël, zijnde door allen in het algemeen die van de geestelijke Kerk zijn, waarover boven n. 7830; met de vergadering der schare worden de ware dingen van het goede aangeduid, welke degenen hebben die van die Kerk zijn; van vergadering immers wordt gesproken met betrekking tot het ware, n. 6355, en van schare met betrekking tot het goede.

7844. Tussen de avonden; dat dit den laatsten staat en den eersten betekent, staat vast uit de betekenis van den avond, zijnde de staat van het valse, en eveneens de staat der onwetendheid omtrent het ware, want de schaduw van den avond is het valse, en eveneens is zij de onwetendheid omtrent het ware; alle tijden immers van den dag, zoals alle tijden van het jaar, betekenen in den geestelijken zin de wisselingen der staten ten aanzien van het ware en het goede, n. 5672, 5962, 6110; het einde van die en de aanvang van die is de avond; en wanneer er daarom wordt gezegd tussen de avonden, liggen daarin ook alle staten opgesloten; hier wordt dus met tussen de avonden, de staat der bevrijding aangeduid van hen die in het ware uit het goede zijn, en de staat der verdoemenis van hen die in het valse uit het boze zijn, welke staten worden aangeduid met den uittocht der zonen Israëls uit Egypte, toen de eerstgeborenen daar aan den dood werden overgeleverd. Dat dit de avond wordt geheten, staat vast uit deze dingen bij Moscheh: “Gij zult den Paesach slachtofferen *aan den avond, wanneer de zon zal zijn ondergegaan, ter gezetter tijd van uw uittocht uit Egypte*”, Deut. xvi: 4, 6. Uit deze dingen blijkt, dat het einde van den staat der bestokingen, en de aanvang van den staat der bevrijding van hen die door de zonen Israëls worden uitgebeeld, onder tussen de avonden wordt verstaan; voor dezen neigt van dien aanvang aan de staat naar den morgen, die de verheffing tot den Hemel is; en eveneens wordt het einde van den staat der bestokingen, en de aanvang van den staat der verdoemenis van hen die door de Egyptenaren worden uitgebeeld, verstaan onder tussen de avonden, maar de staat van dezen neigt naar den nacht, die de nederwerping in de hel is; de nederwerping van dezen in de hel, wordt uitgebeeld door de onderdompeling in de zee Suph; de verheffing echter van genen tot den Hemel wordt uitgebeeld door het binnenleiden in het land Kanaän. In het Woord wordt hier en daar de avond genoemd, en daarmede wordt de laatste tijd der Kerk aangeduid, en eveneens de eerste van haar, de laatste bij hen bij wie de Kerk ophoudt, en de eerste bij hen bij wie zij inzet; vandaar wordt voornamelijk met den avond de Komst des Heren aangeduid, want toen was er het einde van de vorige Kerk, en de aanvang van de nieuwe; en de eerste staat van deze wordt ook avond genoemd, omdat de mens der Kerk aanvangt uit een donker licht, en voortschrijdt naar een klaar licht, dat voor hem de morgen is. Dat de Komst des Heren in de wereld met den avond en den morgen wordt aangeduid, staat vast bij Daniël: “Ik hoorde een heilige spreken: Tot hoe lang is dit gezicht, het gedurig offer, en de overtreding, de vertreding van het heilige en van het heir. En hij zeide tot mij: *Tot aan den avond, den morgen*, twee duizend drie honderd; dan immers

zal het heilige gerechtvaardigd worden”, VIII: 13, 14; het is duidelijk, dat daar onder den avond de laatste tijd wordt verstaan, toen de Kerk geheel en al verwoest was, en de Heer in de wereld kwam, en onder den morgen het licht en het opkomen van de nieuwe Kerk uit Hem. Eender bij Zacharia: “Het zal een enige dag zijn, die Jehovah bekend zal zijn, niet dag, noch nacht, omdat omstreeks den tijd van den avond het licht zal zijn”, XIV: 7. Bij Zefanja: “Ten slotte zij de landstreek over voor het huis van Jehudah; zij zullen op die weiden; in de huizen van Askelon zullen zij in den avond rust hebben, wanneer hen zal bezoeken Jehovah, hun God, en hun gevangenschap zal terugvoeren” II: 7; de avond voor den eersten staat der opkomende Kerk. Omdat de avond den laatsten tijd van de oude Kerk betekende, en den eersten van de nieuwe, werd derhalve bevolen, dat Aharon en zijn zonen “de lamp zouden doen opkomen van den avond tot den morgen voor Jehovah”, Exod. XXVII: 20, 21. Dat de avond de laatste staat der Kerk is, wanneer er het dichte valse is, omdat er geen geloof is, en het dichte boze, omdat er geen naastenliefde is, blijkt bij Jeremia: “Wee ulieden, omdat de dag heengaat, omdat de schaduwen van den avond zich hebben geneigd”, VI: 4. Bij Ezechiël: “Ik sprak tot het volk in den morgen, en mijn echtgenote stierf in den avond”, XXIV: 8; de echtgenote staat voor de Kerk. Bij David: “Onder den morgenstond zal het bloeien, en het zal voorbijgaan; onder den avond zal hij het afsnijden, het zal verdorren”, Psalm xc: 6.

7845. Vers 7, 8, 9, 10, 11. *En zij zullen nemen van het bloed, en geven op de beide zijposten, en op den bovendorpel, op de huizen in welke zij het zullen eten. En zij zullen het vlees eten in dien nacht, aan het vuur gebraden, en ongezuurde dingen, op bittere dingen zullen zij het eten. Gij zult van hetzelfde niet rauw eten, en al kokende gekookt in wateren, maar aan het vuur gebraden, zijn hoofd op zijn schenkelen, en op zijn midden. En gij zult van hetzelfde niet overlaten tot aan den morgen; en het overige van hetzelfde tot aan den morgen, zult gij met vuur verbranden. En zo zult gij het eten: uw lenden gegord, uw schoenen aan uw voeten, en uw stok in uw hand; en gij zult het eten in haast; Paesach dit voor Jehovah.* En zij zullen nemen van het bloed, betekent het heilig ware, dat van het goede der onschuld is; en geven op de beide zijposten, en op den bovendorpel, betekent de ware en de goede dingen van het natuurlijke; op de huizen, betekent de dingen die van den wil van het goede zijn; in welke zij het zullen eten, betekent de genieting; en zij zullen het vlees eten, betekent de genieting van het goede; in dien nacht, betekent wanneer de verdoemenis van de bozen er is; aan het vuur gebraden, betekent het goede dat der liefde is; en ongezuurde dingen, betekent gezuiverd van elk valse; op bittere dingen,

betekent door de onverkwikkelijke dingen der verzoeking; zullen zij het eten, betekent de genieting; gij zult van hetzelfde niet rauw eten, betekent dat het niet zal geschieden zonder de liefde; en al kokende gekookt in wateren, betekent dat het niet zal uitgaan van het ware; maar aan het vuur gebraden, betekent dat het zal uitgaan van de liefde; zijn hoofd op zijn schenken, en op zijn midden, betekent van het binnenste tot het uitwendige; en gij zult van hetzelfde niet overlaten tot aan den morgen, betekent den duur van dezen staat vóór den staat der verlichting in den Hemel; en het overige van hetzelfde tot aan den morgen, zult gij met vuur verbranden, betekent den staat, tot het doel bemiddelend door verzoeking; en zo zult gij het eten, betekent de genieting in den staat der afscheiding van de bozen die hebben bestookt, en de instandhouding dan; uw lenden gegord, betekent ten aanzien van de innerlijke dingen; uw schoenen aan uw voeten, betekent ten aanzien van de uiterlijke dingen; en uw stok in uw hand, betekent ten aanzien van de middelste dingen; en gij zult het eten in haast, betekent de aandoening der scheiding; Paesach dit voor Jehovah, betekent de tegenwoordigheid des Heren en de bevrijding door Hem.

7846. En zij zullen nemen het bloed; dat dit het heilig ware betekent, dat van het goede der onschuld is, staat vast uit de betekenis van het bloed, zijnde het heilig ware, voortgaande uit den Heer, waarover n. 4735, 6978, 7317, 7326; en omdat het het bloed van het lam is, waarmede het goede der onschuld wordt aangeduid, n. 3994, is het het heilig ware, dat van het goede der onschuld is.

7847. En geven op de beide zijposten, en op den bovendorpel; dat dit de ware en de goede dingen van het natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van de deurposten, zijnde de ware dingen van het natuurlijke; en uit de betekenis van den bovendorpel, zijnde de goede dingen ervan. Dat de zijposten en de bovendorpel die dingen zijn, komt omdat met het huis de mens zelf, of zijn gemoed, wordt aangeduid; en met de dingen die van de deur zijn, worden de dingen aangeduid die van dienst zijn om binnen te leiden; en dat deze dingen de ware en de goede dingen van het natuurlijke zijn, is duidelijk; want de natuurlijke mens wordt eerder onderricht dan de redelijke, en de dingen die de mens dan leert, zijn natuurlijke dingen, waarin geleidelijk de geestelijke dingen worden ingeboezemd, welke de innerlijke dingen zijn. Daaruit blijkt, hoe het natuurlijke ten aanzien van de ware en de goede dingen van dienst is voor het binnenleiden. Bovendien betekenen de bovendorpel en de zijposten iets eenders als het voorhoofds gedeelte en de handen bij den mens; de engelijke ideeën zijn zodanig dat de natuurlijke dingen betrekking hebben op zulke dingen die van den mens zijn; de oorzaak

hiervan is deze, dat de geestelijke wereld, of de Hemel, in den vorm van een mens is, en derhalve op dien alle dingen van die wereld betrekking hebben, dat is, alle geestelijke dingen, die de ware en de goede dingen zijn, zoals is getoond aan het einde van verschillende Hoofdstukken, waar gehandeld is over de overeenstemmingen. En omdat de natuurlijke dingen in de engelijke ideeën geestelijke dingen worden, wordt aldus het huis het eveneens, hetwelk voor hen het gemoed van den mens is; en de slaapkamers en de binnenkamers zijn de innerlijke dingen van het gemoed; en de vensters, de deuren, de zijposten, en de bovendorpels zijn de uiterlijke dingen van het gemoed, die binnenleiden. Omdat de engelijke ideeën zodanig zijn, zijn zij ook levend; en zo worden de dingen die in de natuurlijke wereld dode objecten zijn, wanneer zij in de geestelijke wereld overgaan, levende objecten; want al het geestelijke is levend, omdat het voortgaat uit den Heer. Dat de zijposten en de bovendorpel iets eenders betekenen als bij den mens het voorhoofdsgedeelte en de handen, verschijnt door deze dingen bij Moscheh: “Gij zult Jehovah uw God liefhebben uit uw ganse hart, en uit uw ganse ziel, en uit al uw krachten; gij zult ze tot een teken binden *op uw hand*, en zij zullen u zijn *tot voorhoofdspansele* tussen uw ogen; en gij zult ze schrijven *op de zijposten van uw huis*, en in *uw poorten*”, Deut. vi: 5, 8, 9; Hfdst. xi: 13, 18, 20; omdat zij iets eenders behelzen, is het ene en het andere gezegd. Dat de bovendorpel en de zijposten in den geestelijken zin de goede en ware dingen van het natuurlijke betekenen, waardoor er inleiding tot de geestelijke dingen is, staat vast uit de beschrijving van den Nieuwen Tempel bij Ezechiël, waarmede de geestelijke Kerk wordt aangeduid. Daar worden meermalen zijposten en bovendorpels vermeld, die ook werden gemeten, hetgeen geenszins geschied zou zijn, indien die dingen niet ook iets van de Kerk en van den Hemel, dat is, iets geestelijks betekenden, zoals de volgende dingen bij dien Profeet: “De priester zal nemen van het bloed des zondoffers, *en geven op den zijpost van het huis*, en op de vier hoeken van het afzetsel des altaars, *en op den zijpost der poort van het innerlijke voorhof*, op den eersten dag der maand”, xlv: 19. Bij denzelfde: “De vorst zal binnengaan langs den weg van het voorhuis van buiten, en hij zal staan bij *den zijpost van de poort*, en de priesters zullen het brandoffer van hem maken; dan zal hij aanbidden *op den dorpel der poort*”, xlvi: 2; dat onder den tempel daar niet een tempel wordt verstaan, maar de Kerk des Heren, kan een ieder weten; want zulke dingen als daar in verscheidene Hoofdstukken zijn beschreven, zijn nooit gebeurd en zullen ook niet gebeuren. Dat in den hoogsten zin onder den Tempel de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, leert Hijzelf bij Johannes, Hfdst. ii: 19, 21, 22; vandaar wordt in

den uitbeeldenden zin onder den tempel Zijn Kerk verstaan. Dat de Engel de *bovendorpels* van dien nieuwen tempel mat, zie men in Ezechiël, Hfdst. xli: 9, 10, 14, 16, 24; Hfdst. xli: 21, 25, welke meting van geen belang zou zijn, indien de bovendorpels niet iets van de Kerk betekenden, en eveneens de getallen. Omdat de zijposten en de bovendorpel de ware en de goede dingen in het natuurlijke betekenden die van dienst zijn tot inleiding, werden zij derhalve in dien Nieuwen Tempel vierkant van voorkomen gemaakt, Ezechiël xli: 21, en werden derhalve in den tempel van Salomo “de *zijposten* gemaakt van olijvenhout”, 1 Kon. vi: 31, 33; olijvenhout betekende het goede van het ware, of het goede dat van de geestelijke Kerk is.

7848. Op de huizen; dat dit de dingen betekent die van den wil van het goede zijn, staat vast uit de betekenis van het huis, zijnde de mens, waarover n. 3128; en dat het het gemoed van den mens is, n. 3538, 4973, 5023, 7353; bijgevolg dat wat van den wil is, hier wat van den wil van het goede is. De oorzaak dat met het huis ook de wil wordt aangeduid, is deze, dat daarmede de mens wordt aangeduid, en de mens is mens vooral krachtens zijn willen; bovendien is het het zelfde, of gij zegt den mens, dan wel zijn gemoed; de mens immers is niet mens vanwege den vorm van zijn lichaam, maar vanwege zijn gemoed, en de mens is een zodanig mens als zijn gemoed is, dat is, als zijn verstand en wil is, voornamelijk als de wil is.

7849. In welke zij het zullen eten; dat dit de genieting betekent, staat vast uit de betekenis van eten, zijnde de toeëigening, waarover n. 3168, 3513 einde, 4745; hier echter de genieting, omdat er wordt gehandeld over den staat der inwijding. Hiermede is het aldus gesteld: zij die vóór de Komst des Heren in de lagere aarde in bewaring werden gehouden, n. 6854, 6914, 7091 einde, 7828, moesten, toen zij bevrijd zouden worden, worden voorbereid tot het opnemen van den invloed van het goede en het ware van den Heer, want zij moesten door het midden der hel heengaan; en opdat bij dien doorgang niet uit de helsen overal in het rond boze en valse dingen zouden invloeden, moesten zij derhalve worden voorbereid om dan in den vollen staat van het ware en het goede te zijn. Maar over dien doorgang zal in hetgeen volgt, uit des Heren Goddelijke Barmhartigheid, worden gesproken. Die voorbereiding of inwijding tot den staat van opneming van het goede en het ware, wordt beschreven met de dingen die zij zouden doen tussen den tienden dag der maand en den veertienden, en met de dingen die zij in acht zouden nemen bij het eten van het paaslam.

7850. En zij zullen het vlees eten; dat dit de genieting van het goede betekent, staat vast uit de betekenis van eten, zijnde de genieting, waarover nu boven

n. 7849; en uit de betekenis van het vlees, zijnde het eigene des mensen, levend gemaakt door het Goddelijk Menselijke des Heren, aldus al het hemels en geestelijk goede bij den mens, waarover n. 3813, 6968. Dat het vlees dat betekent, was bij de Ouden ten eerste bekend; heden ten dage evenwel is het zo onbekend, dat een ieder zich verwondert dat er gezegd wordt dat iets zodanigs met het vlees wordt aangeduid. Indien er wordt gezegd, dat dit een geestelijk overeenstemmende is, wordt dit niet verstaan; indien er wordt gezegd, dat het een aanduidende is, wordt dit weliswaar verstaan, maar in een anderen zin dan waarin het een aanduidend overeenstemmende is, namelijk zoals iets volslagen gescheidens, terwijl toch het geestelijk of het aanduidend overeenstemmende verbonden is met dat waarmede het overeenstemt, zoals des mensen gezicht met zijn oog, het gehoor met zijn oor, de gedachte, die geestelijk is, met den vorm der innerlijke dingen van den mens, en door dien met de orgaantjes der spraak; of zoals de wil, die ook geestelijk is, met de spiervezels waardoor er handeling is. Aldus is het gesteld met al het geestelijk overeenstemmende, of het aanduidende ten opzichte van zijn natuurlijke, waarmede er overeenstemming is. Wie kan niet zien, dat niet vlees onder het vlees, noch bloed onder het bloed wordt verstaan door den Heer, bij Johannes: “Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden: Tenzij *gij het vlees van den Zoon des Mensen zult gegeten hebben*, en *Zijn bloed zult gedronken hebben*, zult gij het leven niet in ulieden hebben; die *Mijn vlees nuttigt*, en *Mijn bloed drinkt*, die heeft het eeuwige leven, en Ik zal hem wederopwekken ten uitersten dage; want *Mijn vlees* is waarlijk spijs, en *Mijn bloed* is waarlijk drank”, VI: 53, 54, 55, 56; dat onder het vlees het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde des Heren werd verstaan, hetwelk uit Zijn Goddelijk Menselijke is, en onder het bloed het Goddelijk Ware voortgaande uit Zijn Goddelijk Goede, voorts het wederkerige van den mens, weten heden ten dage weinigen; en die het kunnen weten, willen het niet; dat zij het niet willen weten, is ter oorzaak hiervan, dat zij in geen aandoening van het ware terwille van het ware zijn, maar terwille van oorzaken in de wereld; voorts omdat de natuurlijke mensen alle dingen natuurlijk willen vatten. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete wat er wordt aangeduid met het vlees eten in het Paasavondmaal, bijgevolg wat in het Heilig Avondmaal, dat toen was ingesteld. Aangaande het Brood en den Wijn, die het zelfde betekenen als het Vlees en het Bloed, in het Heilig Avondmaal, zie men n. 2165, 2177, 2187, 3464, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735, 4976, 5915. Dat het vlees niet vlees is in den geestelijken zin des Woords, blijkt, behalve uit andere plaatsen, duidelijk uit deze bij Johannes: “Komt, en vergadert u tot het avondmaal des groten Gods, opdat *gij nuttigt de vlezen* der

oversten over duizend, en de *vlezen* der sterken, en de *vlezen* der paarden en dergenen die daarop zitten, en de *vlezen* van alle vrijen en dienstknechten, en kleinen en groten”, Apoc. XIX: 17, 18; met de vlezen worden daar de goede dingen van verschillend geslacht aangeduid.

7851. In dien nacht; dat dit betekent wanneer de verdoemenis van de bozen er is, staat vast uit de betekenis van den nacht, zijnde de staat der verwoesting van het ware en het goede, waarover n. 221, 709, 2353, 7776, aldus de verdoemenis; want wanneer er niet langer het ware en het goede is, maar het valse en het boze, is er de verdoemenis, hier de verdoemenis van hen, die degenen hebben bestookt die van de geestelijke Kerk zijn.

7852. Aan het vuur gebraden; dat dit het goede betekent dat der liefde is, staat vast uit de betekenis van aan het vuur gebraden, zijnde het goede der liefde; het vuur immers betekent de liefde, zie n. 934, 4906, 5215, 6314, 6832, 6834, 6849, 7324; en gebraden betekent dat wat van liefde is doordrenkt, bijgevolg het goede. In het Woord wordt het gebradene onderscheiden van het gekookte, en met het gebradene wordt het goede aangeduid, omdat het door het vuur geschiedt; en onder het gekookte wordt het ware verstaan, omdat het door water geschiedt; hier eender, want er wordt gezegd: “Gij zult van hetzelfde niet rauw eten, en *al kokende gekookt in wateren*, maar *aan het vuur gebraden*”, Vers 9; de oorzaak hiervan is deze, dat met het paaslam het goede der onschuld wordt aangeduid, welk goede het goede der liefde tot den Heer is. Uit deze dingen blijkt wat er onder den *gebraden vis* bij Lukas, Hfdst. XXIV: 42, 43, in den geestelijken zin wordt verstaan, voorts wat onder den op een haard gelegden vis, toen de Heer door de discipelen werd gezien, waarover aldus bij Johannes: “Nadat de discipelen aan land waren afgeklimmen, zagen zij *een haard aangelegd* en een *visje daarop liggen*, en brood. Jezus kwam en nam het brood, en gaf het hun, en het *visje desgelijks*”, XXI: 9, 13; met den vis wordt het ware van het natuurlijke aangeduid, n. 991, met den haard echter het goede, aldus met het daarop liggende visje het ware van het geestelijk goede in het natuurlijke. Wie niet gelooft dat er een inwendige zin des Woords is, kan niet anders geloven dan dat het niets verborgens behelst dat er, toen de Heer aan de discipelen verscheen, een vis op den haard lag, en dat die door den Heer aan hen werd gegeven om te eten. Omdat met aan het vuur gebraden, het goede wordt aangeduid dat van de hemelse en geestelijke liefde is, wordt derhalve in den tegengestelden zin met aan het vuur gebraden het boze aangeduid dat van de liefde van zich en van de wereld is, bij Jesaja: “Een deel ervan heeft hij *verbrand in het vuur*, op een deel ervan heeft hij vlees gegeten, *hij heeft een gebrad gebraden*, opdat hij verzadigd zou worden; ook

is hij warm geworden. En hij heeft gezegd: Broeder, *ik ben warm geworden, ik heb het vuur gezien*; een deel ervan heb ik *verbrand in het vuur*, en ook heb ik brood gekookt *op de kolen* ervan; *ik heb het vlees gebraden*, en ben etende”, XLIV: 16, 19; daar wordt gehandeld over de aanbidders van het gesneden beeld; met het gesneden beeld wordt het valse van het boze aangeduid, dat aldus wordt beschreven; gebrad braden, en vlees braden, is het boze werken uit een vuile liefde; dat het vuur in den tegengestelden zin het boze van de liefde van zich en van de wereld is, of van de begeerten die van die liefden zijn, zie men in n. 1297, 1861, 2446, 5071, 5215, 6314, 6832, 7324, 7575.

7853. En ongezuurde dingen; dat dit betekent gezuiverd van elk valse, staat vast uit de betekenis van het ongezuurde of ongegiste, zijnde gezuiverd van het valse, waarover n. 2342; de oorzaak dat de ongezuurde dingen dit betekenen, is deze, dat het zuurdeeg het valse betekent, waarover in hetgeen volgt.

7854. Op bittere dingen; dat dit betekent door de onverkwikkelijke dingen der verzoekingingen, staat vast uit de betekenis van de bittere dingen, of van de bitterheden, zijnde de onverkwikkelijke dingen, hier die welke van de verzoekingingen zijn. Het goede der onschuld immers, dat met het paaslam wordt uitgebeeld, kan niet iemand worden toegeëigend dan alleen door verzoekingingen; met het ongezuurde brood wordt zulk een goede aangeduid, en omdat dit door verzoekingingen wordt toegeëigend, werd het vastgesteld dat zij het zouden eten op bittere dingen; en bovendien was dat brood voor hen een brood der verdrukking, zoals het manna, Deut. VIII: 15, 16; Hfdst. XVI: 3, omdat het was zonder zuurdeeg, dat is, zonder enig valse uit het boze, want de mens verdraagt het zuivere ware en het zuivere goede niet. Dat de onverkwikkelijke dingen met de bittere dingen worden aangeduid, blijkt bij Jesaja: “Wee dengenen die het boze goed heten, en het goede boos, *die het bittere tot zoet stellen, en het zoete tot bitter*”, v: 20; en bij denzelfde: “Met gezang zullen zij geen wijn drinken, *bitter zal de sterke drank zijn dengenen die hem drinken*”, xxiv: 9. Dat de onverkwikkelijke dingen der verzoekingingen met de bittere dingen worden aangeduid, blijkt uit deze dingen; in Exodus: “Ten slotte kwam zij *tot Marah*, maar zij konden de wateren niet drinken *vanwege de bitterheid*, omdat zij *bitter* waren. Het volk murmureerde dus tegen Moscheh; en toen deze tot Jehovah riep, wees Jehovah hem een hout, hetwelk hij in de wateren wierp, en *de wateren werden zoet*. Daar stelde Hij hetzelfde een inzetting en een gericht, *omdat Hij hetzelfde daar had verzocht*”, xv: 23, 24, 25; en eveneens bij Johannes: “Er viel van den hemel een grote ster, brandende zoals een lamp; de naam der ster wordt geheten *alsem*, en vele mensen zijn gestorven vanwege de wateren, *omdat zij bitter waren geworden*”,

Apoc. VIII: 10, 11; de bittere wateren staan hier voor de onverkwikkelijke dingen der verzoeken; de mensen die gestorven zijn vanwege de wateren, staan voor hen die in de verzoeken bezwaken.

7855. Zullen zij het eten; dat dit de genieting betekent, staat vast uit hetgeen boven is gezegd in n. 7849.

7856. Gij zult van hetzelfde niet rauw eten; dat dit betekent dat het niet zal geschieden zonder de liefde, staat vast uit de betekenis van eten, zijnde de genieting, zoals boven n. 7849; en uit de betekenis van rauw, zijnde zonder het goede der liefde. Dat het rauwe dat betekent, blijkt duidelijk uit de betekenis van aan het vuur gebraden, zijnde het goede der liefde, waarover boven n. 7852; vandaar is het rauwe dat wat niet aan het vuur is gebraden, aldus wat zonder de liefde is.

7857. En al kokende gekookt in wateren; dat dit betekent dat het niet zal uitgaan van het ware dat des geloofs is, staat vast uit de betekenis van de wateren, zijnde de ware dingen die des geloofs zijn, waarover n. 2702, 3058, 3424, 4976, 5668; vandaar is gekookt in de wateren dat wat daarvan uitgaat, dat is, het goede dat uit het ware des geloofs is; dit goede wordt onderscheiden van het goede dat uit de liefde is, hetwelk wordt aangeduid met aan het vuur gebraden, n. 7852. Al het geestelijk goede gaat òf voort uit het geloof, dat is, door het geloof, òf gaat voort uit de liefde. Wanneer de mens wordt wederverwekt, gaat het goede dan bij hem voort uit het ware des geloofs, want dan handelt hij volgens het ware, niet uit de aandoening van het ware, maar uit de gehoorzaamheid, omdat het aldus bevolen is; doch daarna, wanneer hij is wederverwekt, doet hij het goede uit de aandoening, aldus uit de liefde. Deze beide staten bij den mens worden in het Woord geheel en al onderscheiden ter oorzaak hiervan, dat de mens niet in den enen en den anderen staat tegelijk kan zijn; wie in den eersten staat is, kan niet in den anderen binnengaan voordat hij is wederverwekt; en wie in den anderen staat is, zal zich niet in den vorigen begeven; indien iemand zich daarin begeeft, zo verliest hij dan de aandoening van het goede te doen uit de liefde, en glijdt terug in den staat des geloofs die hem van dienst was geweest om binnengeleid te worden tot het goede, en eveneens buiten dien. Dit wordt in den inwendigen zin verstaan onder des Heren woorden aangaande het Laatste Gericht, bij Mattheus: "Alsdan, wie op het huis is, klimme niet af om iets uit zijn huis te nemen; en wie in het veld is, kere niet weder achterwaarts om zijn bekleedselen te nemen", xxiv: 17, 18, en eveneens onder "de echtgenote van Lot, dat zij achter zich omzag", Lukas xvii: 31, 32; vandaar kan het worden verstaan wat het zeggen wil het goede te genieten dat uitgaat van de liefde, niet echter dat wat

uitgaat van het ware des geloofs, welke dingen daarmede worden aangeduid dat zij het vlees zouden eten gebraden aan het vuur, niet echter in wateren gekookt. Omdat met de slachtoffers en de brandoffers de eredienst des Heren werd aangeduid uit het geloof en de liefde, met de slachtoffers uit het geloof, en met de brandoffers uit de liefde, en omdat de verheerlijking van den Heer en de verblijding over de genieting van de goede dingen uit den Heer werd aangeduid met het sameneten van de geheiligde dingen, was het derhalve toen toegestaan het vlees te koken; de verheerlijking immers van den Heer, en de verblijding over de genieting van de goede dingen, gaan voort uit de aandoening van het ware dat des geloofs is, zoals ook elke belijdenis. Dat het vlees van het slachtoffer gekookt zou worden, zie men in Exod. xxix: 31, 32; 1 Sam. ii: 13, 15; 1 Kon. xix: 21. Iets dergelijks wordt met het koken aangeduid bij Zacharia: “Te dien dage zal *elke pot* in Hierosolyma en in Jehudah een heiligheid zijn voor Jehovah Zebaoth, en *alle slachtoffevenden* zullen komen, en *van dezelve nemen, en in dezelve koken*”, xiv: 21.

7858. Maar aan het vuur gebraden; dat dit betekent dat het zal uitgaan van de liefde, staat vast uit de betekenis van gebraden aan het vuur, zijnde het goede dat uit de liefde is, waarover boven n. 7852.

7859. Zijn hoofd op zijn schenkelen en op zijn midden; dat dit betekent van het binnenste tot het uitwendige, staat vast uit de betekenis van het hoofd, wanneer er wordt gezegd op de schenkelen en het midden, zijnde het binnenste; het hoofd immers is het hoogste, en het hoogste is in den geestelijken zin het binnenste, n. 2148, 3084, 4599, 5146; dat met het hoofd de innerlijke dingen worden aangeduid, en met het lichaam de uiterlijke, zie men in n. 6436; en uit de betekenis van de schenkelen, zijnde de uiterlijke dingen, want de schenkelen zijn ten opzichte van het hoofd de lagere dingen; en evenals de hogere dingen de innerlijke beteken, evenzo beteken de lagere dingen de uiterlijke; en uit de betekenis van het midden, zijnde de dingen die nog lager zijn, zoals de dingen die van den buik en van de ingewanden zijn. Dat het bevolen werd dat zij het hoofd op de schenkelen en op het midden zouden braden, beeldde uit dat de innerlijke en de uiterlijke dingen verbonden moeten zijn, dat is, één handelen; de innerlijke dingen zijn de dingen die van den inwendigen mens zijn, de uiterlijke de dingen die van den uitwendigen zijn; of de innerlijke dingen zijn de dingen die van den geestelijken mens zijn, de uiterlijke echter de dingen die van den natuurlijke zijn. Deze moeten verbonden zijn, dat is, één handelen, opdat de mens een Rijk des Heren zij; zij zijn gescheiden, wanneer de natuurlijke of de uitwendige mens anders doet dan de geestelijke of de inwendige wil. Uit deze dingen kan vaststaan, wat

daarmede is aangeduid, dat het paaslam aan het vuur gebraden zou worden, het hoofd op de schenkelen en het midden; onder het midden wordt een nog uiterlijker natuurlijke, of het zinlijke verstaan. Dat er een Goddelijke verborgenheid in die bevelen is, kan een ieder zien; het paaslam was immers het heiligste in die Kerk; deze heilige verborgenheid ligt niet open dan alleen door het geestelijk verstand van de dingen en de woorden, welk verstand hier zodanig is.

786o. En gij zult van hetzelfde niet overlaten tot aan den morgen; dat dit den duur van dezen staat betekent vóór den staat der verlichting in den Hemel, staat vast uit de betekenis van den morgen, zijnde de Hemel en de staat der verlichting daar, waarover n. 2405, 3458, 3723, 5740, 5962; dat niets van hetzelfde overlaten tot aan dien tijd toe, de duur van dien staat is, is duidelijk, want dan zal de vorige staat ophouden. Er wordt, zoals eerder is getoond, in den inwendigen zin gehandeld over de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, uit de bestokingen; de staat van hun bevrijding wordt uitgebeeld door den Paesach, doch de staat van hun verheffing in den Hemel door het binnenleiden in het land Kanaän; het is deze staat die wordt verstaan onder den morgen; die twee staten zijn geheel en al uiteenlopend, zoals de staat van de middelen tot het doel, en de staat van het doel dat zijn; wanneer de staat van het doel daar is, dan moeten de dingen die in den staat der middelen zijn, voltrokken zijn. Uit deze dingen blijkt, waarom het werd bevolen dat zij niets van hetzelfde tot den morgen zouden overlaten.

786i. En het overige van hetzelfde tot aan den morgen zult gij met vuur verbranden; dat dit den staat betekent, tot het doel bemiddelend door verzoeking, staat vast uit de betekenis van het overige tot den morgen, zijnde de staat bemiddelend tot den laatsten, welke die der verheffing tot den Hemel is; met den morgen immers wordt de verheffing tot den Hemel en de verlichting daar aangeduid; men zie vlak boven n. 786o; derhalve wordt met den tijd vóór den morgen de bemiddelende staat aangeduid; in dezen staat was het geoorloofd het overige te genieten, of dat te eten, niet echter daarna; en uit de betekenis van met vuur verbranden, zijnde verzoeking ondergaan; dat de verzoeking worden aangeduid met verbranden met vuur, komt omdat de zuiveringen geschieden door vuur; voorts omdat de mens wanneer hij in de verzoeking is, in zijn begeerten is binnengelaten, die vuren zijn.

7862. En zo zult gij het eten; dat dit de genieting betekent in den staat der afscheiding van de bozen die hebben bestookt, en de instandhouding dan, staat vast uit de betekenis van eten, zijnde de genieting, waarover boven n. 7849; omdat er wordt gehandeld over den uittocht uit Egypte, en daarmede

de afscheiding wordt aangeduid van hen die hebben bestookt, is het daarom die staat welke daaronder wordt verstaan dat zij hetzelfde zo zouden eten; dat het ook de instandhouding is, is duidelijk.

7863. Uw lenden gegord; dat dit betekent ten aanzien van de innerlijke dingen, staat vast uit de betekenis van de lenden, zijnde de dingen die der echtelijke liefde zijn, n. 3021, 4277, 4280, 5050 tot 5062, aldus de dingen die der liefde van het goede en het ware zijn, want de echtelijke liefde daalt uit deze neder, n. 686, 2618, 2727 tot 2759, 4434, 5054; vandaar, en omdat de lenden boven de voeten zijn, die de uiterlijke dingen zijn, waarover nu beneden, worden met dezelve de innerlijke dingen aangeduid. Daarmede dat de lenden gegord zouden zijn, wordt de geschiktheid aangeduid om den invloed van het goede en het ware uit den Heer op te nemen, voorts om te handelen volgens den invloed; alle aangording en bekleding betekent een staat bereid om op te nemen en te handelen; dan immers worden alle en de afzonderlijke dingen in hun orde gehouden; anders is het gesteld wanneer zij niet gegord zijn.

7864. Uw schoenen aan uw voeten; dat dit betekent ten aanzien van de uiterlijke dingen, staat vast uit de betekenis van de schoenen, zijnde de uitwendige dingen, of de laatste dingen van het natuurlijke, welke in het algemeen de innerlijke dingen van het natuurlijke bedekken; en uit de betekenis van de voeten, zijnde het natuurlijke, waarover n. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938 tot 4952.

7865. En uw stok in uw hand; dat dit betekent ten aanzien van de middelste dingen, staat vast uit de betekenis van den stok in de hand, wanneer er wordt gehandeld over het voorttrekken of reizen, en wanneer de lenden worden vermeld, voorts de schoenen aan de voeten, die de innerlijke en de uiterlijke dingen zijn, zijnde de middelste dingen.

7866. En gij zult het eten in haast; dat dit de aandoening der scheiding betekent, staat vast uit de betekenis van de haast, zijnde de aandoening, omdat zij der aandoening is, waarover n. 7695; hier de aandoening der scheiding, omdat het de scheiding van de bestokers is, die met de Egyptenaren worden aangeduid.

7867. Paesach dit voor Jehovah; dat dit de tegenwoordigheid des Heren betekent, en de bevrijding door Hem, staat vast uit de dingen die tot nu toe zijn gezegd, vooral die welke zijn gezegd over de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, door de Komst des Heren, n. 6854, 6914, 7035, 7091 einde, 7828; dat Jehovah in het Woord de Heer is, zie men in n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6281, 6303, 6905.

7868. Vers 12, 13, 14, 15, 16. *En Ik zal door het land van Egypte doorgaan in dien nacht, en slaan alle eerstgeboorte in het land van Egypte, van den mens aan en tot het beest toe; en aan al de goden van Egypte zal Ik gerichten oefenen, Ik Jehovah. En het bloed zal zijn ulieden tot een teken op de huizen waar gij zijt; en Ik zal het bloed gezien hebben, en Ik zal aan ulieden voorbijgaan, en niet zal in ulieden de plaag van den verderver zijn, in Mijn slaan van het land van Egypte. En die dag zal ulieden wezen ter gedachtenis, en gij zult dien Jehovah tot een feest vieren voor uw geslachten; tot een eeuwige inzetting zult gij dien vieren. Zeven dagen zult gijlieden ongezuurde dingen eten; ook op den eersten dag zult gij het zuurdeeg doen ophouden uit uw huizen, omdat een elk die het gedesemde eet, en die ziel zal uitgeroeid worden uit Israël, van den eersten dag af tot op den zevenden dag. En op den eersten dag een heilige samenroeping, en op den zevenden dag een heilige samenroeping, zal er zijn voor ulieden; er zal geen werk gedaan worden in dezelve, slechts wat van elke ziel gegeten zal worden, dit alleen zal van ulieden gedaan worden. En Ik zal door het land van Egypte doorgaan, betekent de tegenwoordigheid bij hen die hebben bestookt; in dien nacht, betekent den staat van hun boze; en slaan alle eerstgeboorte in het land van Egypte, betekent de verdoemenis van hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn; van den mens aan en tot het beest toe, betekent hun innerlijke en uiterlijke boze begeerten; en aan al de goden van Egypte zal Ik gerichten oefenen, betekent hun valsheden, die moeten verdoemd worden; Ik Jehovah, betekent den Heer, dat Hij de allene God is; en het bloed zal zijn, betekent het ware van het goede der onschuld; ulieden tot een teken op de huizen, betekent dat dit de betuiging is van den wil van het goede; en Ik zal het bloed gezien hebben, betekent de bemerking van dat ware door hen die de verdoemenis teweegbrengen; en Ik zal aan ulieden voorbijgaan, betekent dat zij zal wijken van daar; en niet zal in ulieden de plaag van den verderver zijn, betekent dat de verdoemenis uit de hellen niet zal invloeiën; in Mijn slaan van het land van Egypte, betekent wanneer degenen worden verdoemd die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn; en die dag zal ulieden wezen ter gedachtenis, betekent het hoedanige van dien staat in den erediens; gij zult dien Jehovah tot een feest vieren, betekent den erediens des Heren vanwege de bevrijding uit de verdoemenis; voor uw geslachten, betekent in de dingen die des geloofs en der naastenliefde zijn; tot een eeuwige inzetting zult gij dien vieren, betekent den erediens des Heren volgens de orde des Hemels, voor hen die van de geestelijke Kerk zijn; zeven dagen, betekent het heilige; zult gijlieden ongezuurde dingen eten, betekent de zuivering van de valse dingen; ook op den eersten dag zult gij het zuurdeeg doen ophouden uit uw huizen,*

betekent dat er in het geheel niets van het valse zal zijn in het goede; omdat een elk die het gedesemde eet, betekent wie zich het valse toeëigent; en die ziel zal uitgeroeid worden uit Israël, betekent dat hij zal gescheiden worden van hen die van de geestelijke Kerk zijn, en dat hij verdoemd zal zijn; van den eersten dag af tot op den zevenden dag, betekent den vollen heiligen staat; en op den eersten dag een heilige samenroeping, betekent dat in den aanvang allen tezamen zullen zijn; op den zevenden dag een heilige samenroeping zal er zijn voor ulieden, betekent aldus aan het einde van den staat; er zal geen werk gedaan worden in dezelve, betekent de onthouding alsdan van de aardse en de wereldlijke dingen; slechts wat van elke ziel gegeten zal worden, betekent wanneer het geestelijk en het hemels goede wordt toegeëigend; dit alleen zal gedaan worden, betekent dat zij zich dan slechts op deze dingen zullen toeleggen.

7869. En Ik zal door het land van Egypte doorgaan; dat dit de tegenwoordigheid betekent bij hen die hebben bestookt, staat vast uit de betekenis van doorgaan, wanneer het geschiedt door het land heen, en door Jehovah, zijnde de tegenwoordigheid; en uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde zij die degenen hebben bestookt die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6692, 7097; hier staat het land van Egypte voor hen.

7870. In dien nacht; dat dit den staat van hun boze betekent, staat vast uit de betekenis van den nacht, zijnde de staat wanneer er niets dan het boze en het valse is; de nacht wordt immers tegenovergesteld aan den dag, en de donkerheid aan het licht; en met den dag en het licht wordt aangeduid wanneer het ware en goede er is; vandaar wordt met den nacht ook de laatste tijd der Kerk aangeduid, want dan regeren, omdat er geen geloof en naastenliefde is, de valse en de boze dingen; men zie n. 2353, 6000; ook wordt met den nacht de totale verwoesting aangeduid, n. 7776, alsmede de verdoemenis, n. 7851. Uit deze dingen blijkt, dat de staat dergenen die in de hel zijn, nacht wordt geheten; niet dat de donkerheid van den nacht bij hen is, want zij zien elkander wederzijds, maar omdat de staat van het ware en het goede, die in de Hemelen is, dag wordt geheten, wordt vandaar de staat van het valse en het boze nacht geheten; ook is daar donkerheid, wanneer iets van licht uit den Hemel daar invloeit; dan immers wordt hun schijnsel waaruit zij zien, verstrooid, en wordt donkerheid. Het schijnsel waaruit zij zien, is weliswaar uit het licht van den Heer door den Hemel, want in het andere leven is niet enig licht ergens anders vandaan, maar dit wordt bij hen die in de hel zijn, opgenomen door het vermogen van het ware te verstaan bij hen; het vermogen dat zij kunnen verstaan, blijft bij hen aan, zoals bij elk mens, hoezeer zij ook

in het boze of het valse zijn; maar wanneer dat hemelse licht uit dat vermogen overgaat in den wil, namelijk dat zij niet willen verstaan, en vandaar in het boze en het valse, welke bij hen zijn, dan wordt het hemelse licht voor hen verkeerd in een schijnsel dat eender is aan het schijnsel uit een kolenvuur, welk schijnsel, als gezegd, wordt verkeerd in dichte donkerheid door het licht des Hemels wanneer het invloeit. Dat er in de hellen een zodanig schijnsel is als uit kolenvuur, zie men in n. 1528, 3340, 4418, 4531; en dat dat schijnsel in donkerheid wordt verkeerd bij de tegenwoordigheid van het licht des Hemels, n. 1783, 3412, 4533, 5057, 5058, 6000. Uit deze dingen kan vaststaan, dat in het andere leven een ieder licht heeft volgens het vermogen van verstaan, onderricht in de ware dingen uit het goede, of in de valse dingen uit het boze. **7871.** En slaan alle eerstgeboorte in het land van Egypte; dat dit de verdoemenis betekent van hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, staat vast uit de betekenis van slaan, zijnde de verdoemenis; slaan immers is doden of aan den dood overleveren, en met den dood wordt in den geestelijken zin de verdoemenis aangeduid; men zie n. 6119; uit de betekenis van de eerstgeboorte, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot de Egyptenaren, door wie degenen worden uitgebeeld die in de valse dingen uit het boze zijn, zijnde het van de naastenliefde gescheiden geloof, n. 3325, 7039, 7766, 7778, 7779. Dat de eerstgeboorte in den echten zin, wanneer het wordt gezegd van de geestelijke Kerk, het geloof is dat der naastenliefde is, zie men in n. 367, 2435, 3325, 3494, 6344, 7035; vandaar is in den tegengestelden zin de eerstgeboorte het geloof zonder de naastenliefde.

7872. Van den mens aan en tot het beest toe; dat dit hun innerlijke en uiterlijke boze begeerten betekent, staat vast uit de betekenis van van den mens aan en tot het beest toe, zijnde de aandoening van het innerlijk en het uiterlijk goede, waarover n. 7424, 7523; met den mens immers wordt de aandoening van het innerlijk goede aangeduid, en met het beest de aandoening van het uiterlijk goede; vandaar worden in den tegengestelden zin, zoals hier, waar over de eerstgeborenen der Egyptenaren wordt gehandeld, de boze aandoeningen, of de innerlijke en de uiterlijke begeerten aangeduid. Dat de beesten de goede aandoeningen zijn, en in den tegengestelden zin de boze aandoeningen of de begeerten, zie men in n. 45, 46, 142, 143, 246, 714, 715, 719, 776, 1823, 2179, 2180, 2781, 3218, 3519, 5198.

7873. En aan al de goden van Egypte zal Ik gericht oefenen; dat dit hun valsheden betekent, die moeten verdoemd worden, staat vast uit de betekenis van de goden, zijnde de valsheden, waarover aanstonds; en uit de betekenis van gericht oefenen, zijnde verdoemd worden, want richten of gericht

oefenen is òf tot het leven, òf tot den dood; tot het leven is de zaliging, tot den dood is de verdoemenis. Goden worden in het Woord verscheidenen genaamd; wanneer de Engelen aldus worden genoemd, worden de ware dingen aangeduid; men zie n. 4295, 4402, 7268; vandaar worden in den tegengestelden zin met de goden der natiën de valse dingen aangeduid, n. 4402, 4544. Dat de ware dingen goden worden geheten, komt omdat het ware voortgaat uit het Goddelijke Zelf, en in zich Goddelijk is; vandaar worden zij die dat opnemen, goden genoemd; niet dat zij goden zijn, maar dat het ware hetwelk bij hen is, Goddelijk is; vandaar komt het dat in de Oorspronkelijke Taal God wordt geheten Elohim in het meervoud. Het Goddelijke Zelf is het Goddelijk Goede, doch dat wat uit Hetzelve voortgaat, is het Goddelijk Ware, hetwelk den algehelen Hemel vervult. Omdat nu God het ware is, is het in den tegengestelden zin het valse.

7874. Ik Jehovah; dat dit den Heer betekent, dat Hij de allene God is, kan vaststaan uit de dingen die boven in n. 7401, 7444, 7544, 7598, 7636 zijn ontvouwd.

7875. En het bloed zal zijn; dat dit het ware van het goede der onschuld betekent, staat vast uit de betekenis van het bloed des lams, zijnde het ware van het goede der onschuld, zoals boven n. 7846.

7876. Ulieden tot een teken op de huizen waar gij zijt; dat dit betekent dat dit de betuiging is van den wil van het goede, staat vast uit de betekenis van tot een teken zijn, zijnde de betuiging; en uit de betekenis van de huizen, zijnde de dingen die van den wil van het goede zijn, waarover boven n. 7848.

7877. En Ik zal het bloed gezien hebben; dat dit de bemerking van dat ware betekent door hen die de verdoemenis teweegbrengen, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde verstaan en bemerken, waarover n. 2150, 2325, 2807, 3764, 4403 tot 4421, 4567, 4723, 5400; dat het de bemerking is door hen die de verdoemenis teweegbrengen, daarover aanstonds; en uit de betekenis van het bloed, zijnde het ware van het goede der onschuld, zoals boven n. 7846. Wat het ware van het goede der onschuld is, moet gezegd worden; het goede der onschuld is het goede der liefde tot den Heer; zij immers die in deze liefde zijn, zijn in de onschuld; vandaar komt het, dat zij die in den binnensten of derden Hemel zijn, meer dan de overigen in de onschuld zijn, omdat zij in de liefde tot den Heer zijn; uit de onschuld verschijnen zij die daar zijn, aan de anderen zoals kleine kinderen, en nochtans zijn zij de wijsten van allen die in den Hemel zijn; men zie n. 2306; want de onschuld woont in de wijsheid, n. 2305, 3495, 4797. Het ware van het goede der onschuld, dat bij hen is, is niet het ware des geloofs, maar het is het goede der naastenliefde; want zij die in

den derden Hemel zijn, weten niet wat het geloof is, aldus ook niet wat het ware ervan is; zij zijn immers in de doorvatting van het ware dat des geloofs is, waaruit zij terstond weten dat het aldus is; ook redeneren zij nooit over hetzelfde of het aldus is, te minder twisten zij daarover; dat wat op deze wijze in de doorvatting is, valt niet in de wetenschap; anders bij de geestelijken, die in den tweeden Hemel zijn; dezen worden door het ware dat des geloofs is, geleid tot het goede dat der naastenliefde is; en daarom redeneren die of het al dan niet waar is, omdat zij niet doervatten of het zo is; vandaar worden de ware dingen voor hen een wetenschap, en worden de leerstellige dingen des geloofs genoemd. Dat zij die in den binnensten of derden Hemel zijn, in zulk een staat zijn dat zij doervatten wat het ware des geloofs is, en dit derhalve niet tot de wetenschap terugbrengen, zie men in n. 202, 337, 2715, 2718, 3246, 4448. Hoe het met dit is gesteld dat door Jehovah wordt gezegd *Ik zal gezien hebben*, aldus aangaande Zich, waarmede de bemerking wordt aangeduid door hen die de verdoemenis teweegbrengen, dat is, door de helsen, kan blijken uit de dingen die eerder zijn getoond, namelijk dat aan Jehovah of den Heer het boze wordt toegeschreven, hoewel niets van het boze uit Hem voortkomt, maar uit de hel; men zie n. 2447, 6071, 6991, 6997, 7533, 7632, 7634. Dat het boze wordt toegelaten, dit verschijnt alsof het uit Hem is Die het toelaat, wanneer Hij het kan wegnemen; aldus hier dat de eerstgeborenen der Egyptenaren aan den dood werden overgeleverd. Dit wordt toegeschreven aan Jehovah, want er wordt gezegd: “Ik zal door het land van Egypte doorgaan in dien nacht, en slaan alle eerstgeboorte in het land van Egypte; en het geschiedde ter middernacht, en Jehovah sloeg alle eerstgeboorte in het land van Egypte, van den eerstgeborene van Farao die op zijn troon zou zitten, tot aan den eerstgeborene van den gevangene, die in het huis van den kuil was”, Vers 12, 29; en toch wordt in dit Vers hij die dit doet, de *verderver* genoemd: “Het bloed zal ulieden tot een teken zijn op de huizen waar gij zijt; en Ik zal het bloed gezien hebben, en Ik zal aan ulieden voorbijgaan, en *niet zal voor ulieden de plaag van den verderver zijn*”. Eender is het gesteld met de verwoesting van de bozen in het andere leven, en met de verdoemenis, en de nederwerping in de hel, welke in den inwendigen zin onder de plagen, en onder den dood van de eerstgeborenen, en onder de onderdompeling in de zee Suph worden verstaan. Jehovah of de Heer verwoest niemand, te minder verdoemt Hij, en werpt Hij neder in de hel; maar het is de boze geest zelf die dit zichzelf doet; het is het boze dat in hem is. Vandaar nu is het dat met Ik zal het bloed gezien hebben, de bemerking wordt aangeduid door hen die de verdoemenis teweegbrengen. Hoe het met

de toelating is gesteld, kan niet in het kort worden gezegd, omdat het zeer vele verborgenheden behelst. Dat de goddelozen worden verdoemd, en dat zij worden gemarteld, is niet een toelating uit den Heer zodanig als van iemand die wil, maar zodanig als van iemand die niet wil, die niet hulp kan verlenen, terwijl het einddoel aandringt en zich verzet, zijnde de zaliging van het ganse menselijke geslacht, want indien Hij hulp verleende, zou het gelijk staan met het boze te doen, hetgeen volslagen tegen het Goddelijke is. Maar over deze dingen elders meer, uit des Heren Goddelijke Barmhartigheid.

7878. En Ik zal aan ulieden voorbijgaan; dat dit betekent dat zij zal wijken van daar, namelijk de verdoemenis, die uit de hellen is, staat vast uit de betekenis van voorbijgaan, wanneer dit wordt gezegd van de verdoemenis, zijnde wijken van daar; de sfeer der verdoemenis, die van de hellen uitvloeit, vermijdt ook hen die door den Heer in het ware en het goede zijn; de verdoemenis immers vloeit bij hen in die in het boze en het valse zijn, want de staat der opneming is daar, niet echter bij hen die in het ware en het goede zijn; zij zijn immers tegengestelden, van wie de een den ander ontvlucht. Alle dingen die tot nu toe zijn verordend over het paaslam, over het braden en het eten ervan, voorts over het bloed op de zijposten en den bovendorpel, hebben betrekking op deze dingen, namelijk dat de verderver aan hun huizen zal voorbijgaan; in den inwendigen zin dat zij van alle verdoemenis gevrijwaard zullen zijn; terwille van dit einddoel, namelijk opdat de verdoemenis hen zou ontwijken, werden zij voorbereid; het is de voortgang van de voorbereiding, die in den inwendigen zin met de inzetten aangaande het paaslam is beschreven.

7879. En niet zal in ulieden de plaag van den verderver zijn; dat dit betekent dat de verdoemenis uit de hel niet zal invloeien, staat vast uit de betekenis van de plaag, zijnde hier de verdoemenis, want deze plaag was de dood van alle eerstgeborenen in Egypte, en dat deze de verdoemenis is, zie men in n. 7778; en uit de betekenis van den verderver, zijnde de hel, die de verdoemenis teweegbrengt. Hiermede dat de hel de verdoemenis teweegbrengt, is het aldus gesteld: de verwoesting van de bozen in het andere leven, voorts eveneens de verdoemenis, alsmede de nederwerping in de hel, komt niet onmiddellijk uit den geest die in het boze is, maar zij komt uit de hellen; de boze dingen immers die daar zijn, ontstaan alle door den invloed uit de hellen, en geen boze zonder den invloed daaruit; en zij ontstaan volgens den staat van het boze waarin de geesten zijn die verwoest en verdoemd worden; en de staat van het boze ontstaat volgens de beroving van het goede en het ware; volgens dien staat geschiedt de gemeenschap met de hellen; en de hellen zijn uiterst paraat om het boze toe te voegen, want het boze toevoegen is het verkwikkelijke zelf

van hun leven. Omdat de hellen zodanig zijn, worden zij derhalve door den Heer gesloten gehouden, aangezien indien zij geopend werden, het algehele menselijke geslacht zou vergaan, want de hellen hijgen aanhoudend naar het verderf van allen. Dat door de pest zeventig duizend mannen vergingen vanwege de volkstelling door David, 11 Sam. xxiv, en dat in het legerkamp der Assyriërs honderdvijfentachtig duizend in één nacht werden gedood, 11 Kon. xix: 35, die dingen werden gedaan door de hellen, die toen waren geopend. Eender zou het heden ten dage gesteld zijn, indien zij geopend werden; daarom worden zij door den Heer strikt toegesloten gehouden. Dat de verdoemenis uit de hellen niet kan invloeden bij hen die door den Heer in het goede en het ware worden gehouden, hetgeen daarmede wordt aangeduid dat in ulieden niet de plaag van den verderver zal zijn, zie men vlak boven in n. 7878.

7880. In Mijn slaan van het land van Egypte; dat dit betekent wanneer degenen worden verdoemd, die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, staat vast uit de dingen die boven in n. 7871 zijn gezegd.

7881. En die dag zal ulieden wezen ter gedachtenis; dat dit het hoedanige van dien staat in den eredienst betekent, staat vast uit de betekenis van den dag, zijnde de staat, waarover n. 23, 487, 488, 493, 2788, 3462, 3785, 4850, 5672, 5962, 6110; en uit de betekenis van de gedachtenis, zijnde het hoedanige in den eredienst, waarover n. 6888.

7882. Gij zult dien Jehovah tot een feest vieren; dat dit den eredienst des Heren betekent vanwege de bevrijding uit de verdoemenis, staat vast uit de betekenis van Jehovah een feest vieren, zijnde de eredienst des Heren, en wel vanwege de bevrijding uit de verdoemenis, omdat derhalve deze dag een feest was. Dat de Paesach was ingesteld vanwege de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk waren door den Heer, zie men in n. 7867.

7883. Voor uw geslachten; dat dit betekent in de dingen die des geloofs en der naastenliefde zijn, staat vast uit de betekenis van de geslachten, zijnde des geloofs en der naastenliefde, waarover n. 613, 2020, 2584, 6239.

7884. Tot een eeuwige inzetting zult gij dien vieren; dat dit den eredienst des Heren betekent volgens de orde des Hemels voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van de eeuwige inzetting, zijnde de orde des Hemels, waarover aanstonds; en uit de betekenis van vieren, zijnde de eredienst des Heren, zoals vlak boven n. 7882; en omdat het wordt gezegd tot de zonen Israëls dat zij dien zouden vieren, worden degenen aangeduid die van de geestelijke Kerk zijn. Dat de eeuwige inzetting de orde des Hemels is, komt omdat alle inzettingen die aan de zonen Israëls werden bevolen, zulke

dingen waren die vloeiden uit de orde des Hemels; vandaar beeldden zij ook de dingen uit die des Hemels zijn. Onder den eredienst volgens de orde des Hemels, wordt alle uitoefening van het goede volgens de geboden des Heren verstaan. Onder den eredienst Gods wordt heden ten dage vooral de eredienst van den mond in den tempel verstaan, voorts des morgens en des avonds; maar de eredienst Gods bestaat niet wezenlijk daarin, doch in het leven der nutten; die eredienst is volgens de orde des Hemels. De eredienst van den mond is eveneens eredienst, maar hij doet in het geheel niets, indien er niet de eredienst van het leven is, want deze eredienst is des harten; gene moet, opdat hij eredienst is, uit dezen voortgaan.

7885. Zeven dagen; dat dit het heilige betekent, staat vast uit de betekenis van zeven, namelijk dat dit het heilige behelst; en van zeven dagen, zijnde het heilige; dat zeven het heilige behelst, zie men in n. 395, 433, 716, 881, 5265, 5268.

7886. Zult gijlieden ongezuurde dingen eten; dat dit de zuivering van de valse dingen betekent, staat vast uit de betekenis van de ongezuurde dingen, zijnde de zuivering van de valse dingen, waarover n. 2342.

7887. Ook op den eersten dag zult gij het zuurdeeg doen ophouden uit uw huizen; dat dit betekent dat er in het geheel niets van het valse zal zijn in het goede, staat vast uit de betekenis van den eersten dag, zijnde de aanvang van dien staat; dat de dag de staat is, zie men vlak boven in n. 7881; uit de betekenis van het zuurdeeg, zijnde het valse, waarover in hetgeen volgt; en uit de betekenis van het huis, zijnde het goede, waarover n. 2233, 2234, 2559, 3652, 3720, 7833, 7834, 7835, 7848. Daaruit blijkt dat met op den eersten dag zult gij het zuurdeeg uit uw huizen doen ophouden, wordt aangeduid dat van den aanvang zelf van dien staat aan niets van het valse zal zijn in het goede. Met het goede is het aldus gesteld: de goede dingen zijn van oneindige verscheidenheid, en zij hebben het hoedanige uit de ware dingen; vandaar wordt het goede zodanig als de ware dingen zijn die binnentreden; de ware dingen die binnentreden, zijn zelden echt, maar zij zijn schijnbaarheden van het ware, en eveneens zijn het valse dingen, maar nochtans niet tegengesteld aan de ware dingen; evenwel worden deze, wanneer zij in het goede invloeien, hetgeen geschiedt wanneer volgens die wordt geleefd, vanwege de onwetendheid, en er in deze onschuld is, en wanneer het einddoel van het goede te doen er is, door den Heer, en in den Hemel, niet als valse dingen beschouwd, maar als eender aan het ware, en volgens het hoedanige der onschuld worden zij als ware dingen aangenomen; daaruit neemt het goede

zijn hoedanige aan. Uit deze dingen kan vaststaan, wat daaronder wordt verstaan, dat niets van het valse in het goede zal zijn.

7888. Omdat een elk die het gedeseemde eet; dat dit betekent wie zich het valse toeëigent, staat vast uit de betekenis van eten, zijnde zich toeëigenen, waarover n. 2187, 2343, 3168, 3513 einde, 3596, 4745; en uit de betekenis van het gedeseemde, zijnde het valse, zoals boven n. 7887.

7889. En die ziel zal uitgeroeid worden uit Israëli; dat dit betekent dat hij zal gescheiden worden van hen die van de geestelijke Kerk zijn, en dat hij verdoemd zal zijn, staat vast uit de betekenis van uitgeroeid worden, zijnde gescheiden worden, en eveneens verdoemd worden; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover vaak. De oorzaak dat degene zal gescheiden worden en verdoemd zal zijn, die in het goede het valse heeft, is deze, dat het valse, hetwelk met het gedeseemde wordt aangeduid, in het goede dit zodanig maakt dat het wel niet anders kan dan het boze opnemen uit de hellen, die de verdoemenis teweegbrengen. Dat wanneer zij bevrijd moeten worden van hen die bestookt hebben, dan de verdoemenis van alle zijden zal invloeien, en dat zij die in het echte goede zijn, of in het goede zonder het valse, ongedeerd midden door de verdoemenis zullen heengaan, zie men boven in n. 7878.

7890. Van den eersten dag af tot op den zevenden dag; dat dit den vollen heiligen staat betekent, staat vast uit de betekenis van zeven dagen, zijnde de heilige staat, waarover boven n. 7885, en eveneens zijnde de volle staat, n. 6508, die ook met de week wordt aangeduid; dat de week een volledige periode is, groter of kleiner, van den aanvang tot het einde, zie men in n. 2044, 3845.

7891. En op den eersten dag een heilige samenroeping; dat dit betekent dat in den aanvang allen tezamen zullen zijn, staat vast uit de betekenis van den eersten dag, zijnde de aanvang, namelijk van de bevrijding van hen die hebben bestookt, en zo van de verdoemenis; en uit de betekenis van de heilige samenroeping, zijnde dat allen tezamen zullen zijn. De samenroepingen vonden plaats, opdat de ganse schare van Israëli tezamen zou zijn, en aldus den Hemel zou uitbeelden; allen immers waren dan onderscheiden in stammen, en de stammen in familiën, en de familiën in huizen. Dat de Hemel met de gezelschappen daar door de stammen, de familiën, de huizen der zonen Israëls werden uitgebeeld, zie men in n. 7836; derhalve werden die samenroepingen heilig geheten, en vonden zij plaats bij elk feest, Levit. xxiii: 27, 36; Num. xxviii: 26; Hfdst. xxix: 1, 7, 12; deswege werden de feesten zelf heilige samenroepingen genoemd, want het werd bevolen, dat alle manlijken in dezelve aanwezig zouden zijn. Dat de feesten heilige samenroepingen werden

geheten, staat vast bij Moscheh: “Dit zijn de gezette feesten van Jehovah, welke gij heilige samenroeping en zult noemen, om Jehovah vuuroffer te offeren”, Levit. xxiii: 37; dat dan alle manlijken aanwezig zouden zijn, bij denzelfde: “Driemaal in het jaar zal al uw manlijke voor Jehovah uw God verschijnen, in de plaats die Hij zal verkozen hebben, op het feest der ongezuurde dingen, en op het feest der weken, en op het feest der tabernakels”, Deut. xvi: 16.

7892. Op den zevenden dag een heilige samenroeping zal er zijn voor ulieden; dat dit betekent aldus aan het einde van den staat, staat vast uit de betekenis van den zevenden dag, die de laatste van het feest was, zijnde het einde ervan; wat de heilige samenroeping is, zie men nu boven n. 7891.

7893. Er zal geen werk gedaan worden in dezelve; dat dit de onthouding alsdan van de aardse en de wereldlijke dingen betekent, staat vast uit de betekenis van het werk, zijnde de arbeiden en de beijveringen, die de dingen ten doel hebben die van de wereld en van den aardbol zijn; vandaar wordt daarmede dat er geen werk zal gedaan worden in dezelve, de onthouding van zulke dingen aangeduid. Dat het zo streng verboden was, dat zij enig werk op de feesten en de sabbathen zouden doen, was opdat zij dan in een vollen uitbeeldenden staat zouden zijn, dat is, in zulke dingen die de hemelse en de geestelijke dingen uitbeeldden, welke staat verstoord zou zijn geweest, indien zij werken hadden gedaan die de wereld en den aardbol als einddoel beoogden; de uitbeeldende dingen van de Kerk immers waren bij de nakomelingen van Jakob ingesteld, opdat er door dezelve gemeenschap zou zijn van den Hemel met den mens; terwille van dat einddoel is de Kerk. Die gemeenschap zou niet verkregen zijn, indien het niet bij doodstraffen verboden was geweest om enig werk te doen op de dagen der feesten en der sabbathen; want de wereldlijke en de aardse dingen namen hun animus in beslag, waarin zij zich van ganser harte onderdompelden; zodanig immers waren zij; en daarom zou, indien zij zich tegelijk met die dingen onledig hadden gehouden, de gemeenschap door de uitbeeldende dingen geheel en al onderbroken en teniet gegaan zijn. Daarna echter werden de zelfde feesten aangehouden terwille van het hemelse leven dan, en terwille van de Leer, opdat zij dan zouden leren wat het geloof en de naastenliefde is.

7894. Slechts wat van elke ziel gegeten zal worden; dat dit betekent wanneer het geestelijk en het hemels goede wordt toegeëigend, staat vast uit de betekenis van eten, zijnde de toeëigening, waarover n. 2187, 2343, 3168, 3513 einde, 3596, 4745; dat het geestelijke en het hemelse zou toegeëigend worden, wordt verstaan onder de dingen die werden ingesteld aangaande het paaslam.

7895. Dit alleen zal gedaan worden; dat dit betekent dat zij zich slechts op deze dingen zullen toelekken, staat zonder ontvouwing vast.

7896. Vers 17, 18, 19, 20. *En onderhoudt de ongezuurde dingen, omdat Ik op dezen zelfden dag ulieder legers uit het land van Egypte heb uitgeleid, en gij zult dezen dag houden voor uw geslachten, tot een eeuwige inzetting. In de eerste, op den veertienden dag der maand, in den avond, zult gij de ongezuurde dingen eten, tot den eenentwintigsten dag der maand, in den avond. Zeven dagen zal geen zuurdeeg gevonden worden in uw huizen, omdat al wie het gedeseemde etende is, en die ziel zal uitgeroeid worden uit de schare van Israël, in den vreemdeling en in den ingeborene des lands. Geen gedeseemde zult gij eten, in al uw woningen zult gij ongezuurde dingen eten.* En onderhoudt de ongezuurde dingen, betekent dat er geen valse zal zijn; omdat Ik op dezen zelfden dag ulieder legers uit het land van Egypte heb uitgeleid, betekent omdat er dan de staat der naastenliefde en des geloofs is, waardoor er afscheiding is van hen die in de boze en de valse dingen zijn; en gij zult dezen dag houden voor uw geslachten, tot een eeuwige inzetting, betekent den eredienst uit het geloof en de naastenliefde volgens de orde des Hemels; in de eerste, op den veertienden dag der maand, betekent in den aanvang van den heiligen staat; in den avond, betekent het einde van den vorigen staat en den aanvang van den nieuwen; zult gij de ongezuurde dingen eten, betekent de toeëigening van het ware door het goede, gezuiverd van het valse; tot aan den eenentwintigsten dag der maand, betekent het einde van dien heiligen staat; in den avond, betekent het einde van den vorigen staat, en den aanvang van den nieuwen; zeven dagen, betekent de volledige periode van dezen staat; zal geen zuurdeeg gevonden worden in uw huizen, betekent dat in het geheel niets van het valse zal toetreden op het goede; omdat al wie het gedeseemde etende is, en die ziel zal uitgeroeid worden uit de schare van Israël, betekent dat hij die aan zijn goede het valse toevoegt, verdoemd is; in den vreemdeling en in den ingeborene des lands, betekent die van de Kerk is, hetzij hij daar niet geboren is, hetzij hij daar geboren is; geen gedeseemde zult gij eten, betekent dat men zich ten enen male daarvoor moet wachten dat het valse wordt toegeëigend; in al uw woningen zult gij ongezuurde dingen eten, betekent dat in de innerlijke dingen, waar het goede is, het ware zal toegeëigend worden.

7897. En onderhoudt de ongezuurde dingen; dat dit betekent dat er geen valse zal zijn, staat vast uit de betekenis van de ongezuurde dingen, zijnde van elk valse gezuiverde, waarover n. 2342.

7898. Omdat Ik op dezen zelfden dag ulieder legers uit het land van Egypte heb uitgeleid; dat dit betekent, omdat er dan de staat der naastenliefde en des

geloofs is, waardoor er afscheiding is van hen die in de boze en de valse dingen zijn, staat vast uit de betekenis van den dag, zijnde de staat, waarover boven n. 7881; uit de betekenis van de legers, zijnde de dingen die der naastenliefde en des geloofs zijn, waarover n. 3448, 7236; uit de betekenis van uitleiden, zijnde gescheiden worden; en uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde zij die in de boze en de valse dingen zijn, waarover meermalen.

7899. En gij zult dezen dag houden voor uw geslachten, tot een eeuwige inzetting; dat dit den eredienst betekent uit het geloof en de naastenliefde volgens de Goddelijke orde, staat vast uit de bebetekenis van houden, zijnde de eredienst, want die dag werd gehouden wanneer daarin de Paesach werd gevierd; uit de betekenis van de geslachten, zijnde de dingen die des geloofs en der naastenliefde zijn, waarover boven n. 7883; en uit de betekenis van de eeuwige inzetting, zijnde volgens de Goddelijke orde, waarover ook boven, n. 7884.

7900. In de eerste, op den veertienden dag der maand; dat dit betekent in den aanvang van den heiligen staat, staat vast uit de betekenis van in de eerste, zijnde de aanvang, zoals boven n. 7887, 7891; en uit de betekenis van den veertienden dag, zijnde de heilige staat; dat het getal veertien het heilige is, zie men boven, n. 7842; en dat de dag de staat is, n. 7881. Dat het getal veertien het heilige is, komt omdat het voortkomt uit zeven; zeven betekent waar het in het Woord wordt genoemd, het heilige; de enkelvoudige en de samengestelde getallen immers sluiten iets eenders in, n. 5291, 5335, 5708. Omdat de Paesach de heiligste van de feestdagen was, werd het derhalve bevolen, dat hij gevierd zou worden op den veertienden dag der maand, zeven dagen zou voortduren, en op den eenentwintigsten dag, waarmede ook het heilige wordt aangeduid, zou eindigen. Deswege was het ook ingesteld dat zij die den Paesach niet in de eerste maand konden vieren, denzelve de volgende maand zouden vieren, ook op den veertienden dag, waarover aldus bij Moscheh: “Wanneer enig man onrein zal geweest zijn over een ziel, of op een verren weg, voor u of voor uw geslachten, hij zal toch Jehovah den Paesach houden, *in de tweede maand, op den veertienden dag*, tussen de avonden zullen zij dat houden”, Num. ix: 10, 11.

7901. In den avond; dat dit het einde van den vorigen staat, en den aanvang van den nieuwen betekent, staat vast uit de betekenis van den avond, zijnde het einde van den vorigen staat, en de aanvang van den anderen, waarover n. 7844.

7902. Zult gij de ongezuurde dingen eten; dat dit de toeëigening van het ware door het goede betekent, gezuiverd van het valse, staat vast uit de

betekenis van eten, zijnde de toeëigening, waarover n. 2187, 2343, 3168, 3513 einde, 3596, 4745; dat het de toeëigening van het ware door het goede is, komt omdat het ware wordt toegeëigend door het goede, en het goede, zoals eerder hier en daar is getoond, zijn hoedanige heeft van het ware; en daarom zal het ware, opdat het worde toegeëigend, uit het goede zijn, en zal het goede, opdat het worde toegeëigend, door het ware er zijn; en uit de betekenis van het ongezuurde, zijnde het van elk valse gezuiverde ware, waarover n. 2342. Wat het van elk valse gezuiverde ware aangaat, moet men weten dat bij den mens nooit het zuivere ware kan bestaan, zowel omdat uit het boze waarin hij is, en dat hem inzetelt, aanhoudend het valse voortvloeit, als omdat de ware dingen onderling een verband hebben, en derhalve, indien er één valse is, te meer indien er verscheidene zijn, de overige ware dingen zelf vandaar worden bezoedeld, en iets van het valse trekken. Doch het ware wordt van het valse gezuiverd geheten, wanneer de mens door den Heer in het goede der onschuld gehouden kan worden; de onschuld is erkennen dat bij zichzelf niets dan het boze is, en dat al het goede uit den Heer is; voorts geloven dat men uit zichzelf niets weet noch doorvat, maar uit den Heer, aldus eveneens het ware dat des geloofs is; wanneer de mens in dezen staat is, dan kan het valse worden verwijderd van hem, en het ware door den Heer worden ingeboezemd. Het is deze staat die wordt aangeduid met de ongezuurde dingen, en eveneens met het eten van het paaslam.

7903. Tot aan den eenentwintigsten dag der maand; dat dit het einde van dien heiligen staat betekent, staat vast uit de betekenis van den eenentwintigsten dag, zijnde de heilige staat, en eveneens zijnde het einde van dien staat; dat het de heilige staat is, komt omdat het getal oprijst uit zeven en uit drie, met elkander vermenigvuldigd; en zeven betekent het heilige, en eveneens drie; dat die eenentwintigste dag het einde van dien staat is, is duidelijk, omdat het de laatste was.

7904. In den avond, betekent het einde van den vorigen staat en den aanvang van den nieuwen, zoals boven n. 7901.

7905. Zeven dagen; dat dit de volledige periode van dezen staat betekent, staat vast uit de betekenis van zeven dagen, zijnde de heilige staat, zoals boven n. 7885; en eveneens de volledige periode van den aanvang tot het einde, of de volle staat, n. 728, 6508, eender als de week, n. 2044, 3845; omdat die dingen werden aangeduid, werd het ingesteld dat dit feest zeven dagen zou voortduren.

7906. Zal geen zuurdeeg gevonden worden in uw huizen; dat dit betekent dat in het geheel niets van het valse zal toetreden op het goede, staat vast

uit de betekenis van het zuurdeeg, zijnde het valse, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het huis, zijnde het goede, waarover n. 3652, 3720, 4982, 7833, 7834, 7835. Dat het zuurdeeg het valse is, kan vaststaan uit die plaatsen waar het zuurdeeg of het gedeseemde, voorts waar het ongezuurde en het ongedeseemde worden genoemd, zoals bij Mattheus: “Jezus zeide: Ziet toe, en *wacht u van den zuurdesem der Farizeën en der Sadduceën*; daarna verstonden de discipelen, dat Hij niet gezegd had *dat zij zich wachten zouden van den zuurdesem des broods*, maar van *de leer der Farizeën en der Sadduceën*”, xvi: 6, 12; daar staat de zuurdesem klaarblijkelijk voor de valse leer. Omdat de zuurdesem het valse betekende, was het verboden “*het bloed des slachtoffers op het gedeseemde te slachtoffereren*”, Exod. xxiii: 18; Hfdst. xxxiv: 25; met het bloed des slachtoffers immers werd het heilig ware aangeduid, aldus het ware zuiver van elk valse, n. 4735, 6978, 7317, 7326, 7846, 7850. Voorts was het verordend “dat het *spijsoffer*, hetwelk zou geofferd worden op het altaar, *niet gedeseemd zou gekookt worden*”, Levit. vi: 17; en dat “*de koeken en de vladen ook ongedeseemd zouden zijn*”, Levit. vii: 11, 12, 13. Wat het gedeseemde en het ongedeseemde verder aangaat, moet men weten dat de zuivering van het ware van het valse bij den mens, nooit kan plaats vinden zonder een zogenaamde gisting, dat is, zonder een strijd van het valse met het ware, en van het ware met het valse; maar nadat de strijd heeft plaats gevonden, en het ware heeft overwonnen, valt het valse zoals droesem neder, en komt het ware gezuiverd te voorschijn; zoals de wijn zich na de gisting klaart, terwijl de droesems naar den bodem zinken. Die gisting of strijd vindt vooral plaats, wanneer de staat bij den mens wordt verkeerd, namelijk wanneer hij aanvangt te handelen uit het goede dat der naastenliefde is, en niet, zoals eerder, uit het ware dat des geloofs is; want de staat is nog niet gezuiverd wanneer de mens handelt uit het ware des geloofs, doch hij is dan gezuiverd, wanneer hij handelt uit het goede dat der naastenliefde is; dan immers handelt hij uit den wil, tevoren slechts uit het verstand. De geestelijke gevechten of verzoekingingen zijn gistingen in den geestelijken zin, want dan willen de valse dingen zich verbinden met de ware dingen, maar de ware dingen stoten die terug, en werpen ze tenslotte als het ware tot den bodem neder, aldus reinigen zij zich van de heffe. In dezen zin moet het worden verstaan, wat de Heer over den zuurdesem leert, bij Mattheus: “*Het Koninkrijk der Hemelen is gelijk aan een zuurdesem, welken een vrouw nam en verborg in drie maten meels, totdat het geheel gezuurd was*”, xiii: 33; het meel is het ware waaruit het goede is. Voorts bij Hoschea: “Zij bedrijven allen overspel, zoals een bakoven die heet gemaakt is door den bakker; *de beroerder houdt op van het deeg te kneden tot aan de gisting ervan*”

toe”, VII: 4. Omdat er, als gezegd, bij den mens zulke gevechten, die met gistingen worden aangeduid, plaats vinden in den staat vóór den nieuwen staat des levens, werd het derhalve ook verordend, dat wanneer “*een nieuw spijsoffer op het feest der eerstelingen* werd aangebracht, *het beweegbrood gezuurd zou gekookt worden*, en dat dit de eerstelingen voor Jehovah zouden zijn”, Levit. XXIII: 16, 17.

7907. Omdat al wie het gedeseemde etende is, en die ziel zal uitgeroeid worden uit de schare van Israël; dat dit betekent dat hij die aan zijn goede het valse toevoegt, verdoemd is, staat vast uit de betekenis van eten, zijnde toeëigenen, waarover n. 2343, 3168, 3513 einde, 3596, 4745, aldus eveneens verbinden, n. 2187, want hij die zich iets toeëigent, verbindt dat met zich; uit de betekenis van het gedeseemde, zijnde het valse, waarover nu boven n. 7906; uit de betekenis van uitgeroeid worden, zijnde gescheiden en verdoemd worden, waarover n. 7889; uit de betekenis van de ziel, zijnde de mens; en uit de betekenis van de schare van Israël, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 7830, 7843. Uit deze dingen blijkt dat met al wie het gedeseemde etende is, en die ziel zal uitgeroeid worden uit de schare van Israël, wordt aangeduid dat hij die aan zijn goede het valse toevoegt, van de geestelijke Kerk zal gescheiden worden, en verdoemd zal zijn.

7908. In den vreemdeling en in den ingeborene des lands; dat dit betekent die van de Kerk is, hetzij hij daar niet geboren is, hetzij hij daar geboren is, staat vast uit de betekenis van den vreemdeling, zijnde hij die wordt onderricht in de ware en de goede dingen der Kerk en die dingen opneemt, waarover n. 1463, 4444, aldus hij die niet binnen de Kerk geboren is, maar nochtans tot haar toetreedt; en uit de betekenis van den ingeborene des lands, zijnde hij die binnen de Kerk is geboren.

7909. Geen gedeseemde zult gij eten; dat dit betekent dat men zich ten enen male daarvoor moet wachten dat het valse wordt toegeëigend, staat vast uit de betekenis van het gedeseemde, zijnde het valse, waarover boven n. 7906; en uit de betekenis van eten, zijnde zich toeëigenen, waarover ook boven n. 7907. Dat zo herhaaldelijk wordt gezegd dat het gedeseemde niet gegeten zal worden, zoals in Vers 15, 17, 18, 19, sluit in dat men zich ten enen male moet wachten voor het valse; de oorzaak dat men zich ten enen male voor het valse moet wachten, is deze dat de mens in het goede zij; het valse stemt niet met het goede samen, maar vernietigt het goede, want het valse is van het boze, en het ware is van het goede; indien het valse wordt toegeëigend, dat is, vast geloofd, is er geen opneming van het goede der onschuld, bijgevolg geen bevrijding uit de verdoemenis. Iets anders is zich het valse toeëigenen, iets anders is het

aan zich toevoegen; zij die het toevoegen, verwerpen, indien zij in het goede zijn, het valse wanneer aan hen het ware verschijnt; doch zij die zich het valse toeëigenen, houden het vast, en wederstaan het ware zelf wanneer het verschijnt. Vandaar nu komt het dat zo herhaaldelijk wordt gezegd, dat het gedeseemde niet zal gegeten worden.

79IO. In al uw woningen zult gij ongezuurde dingen eten; dat dit betekent dat in de innerlijke dingen, waar het goede is, het ware zal toegeëigend worden, staat vast uit de betekenis van de woningen, zijnde de dingen die des gemoeds zijn, aldus die van het inzicht en van de wijsheid zijn, waarover n. 7719, bijgevolg de innerlijke dingen, want daar is het inzicht en de wijsheid, en daar is eveneens het goede; en uit de betekenis van de ongezuurde dingen eten, zijnde zich het ware toeëigenen, waarover boven ettelijke malen. Dat de toeëigening in de innerlijke dingen geschiedt, en dat daar het goede is, dienaangaande moet men weten dat bij hen die in den Heer zijn, dat is, die in het leven des geloofs en der naastenliefde zijn, het goede woont in de innerlijke dingen, en des te innerlijker bij hen naarmate het goede zuiverder en hemelser is; doch in de uiterlijke dingen woont het ware, en des te uiterlijker bij hen naarmate het ware meer verweduwd is van het goede; de oorzaak hiervan is deze, dat de mens ten aanzien van zijn innerlijke dingen in den Hemel is, en ten aanzien van zijn binnenste dingen den Heer nabij is, doch ten aanzien van de uiterlijke dingen in de wereld is; vandaar komt het, dat de ware dingen die des geloofs zijn, binnentreden langs den uitwendigen weg, het goede echter langs den inwendigen, n. 7756, 7757; voorts dat de toeëigening van het ware geschiedt in de innerlijke dingen, waar het goede is.

79II. Vers 21, 22, 23, 24. *En Moscheh riep al de ouderen van Israël, en wide tot hen: Trekt tevoorschijn en neemt u een stuk kleinvee der kudde, naar uw familiën, en slacht den Paesach. En gij zult nemen een bundeltje hysop, en het indopen in het bloed dat in een bekken is, en doen aanraken aan den bovendorpel en aan de beide zijposten, van het bloed dat in het bekken is; en gij, gij zult niet uitgaan, wie ook, uit de deur van zijn huis, tot aan den morgen. En Jehovah zal doorgaan om Egypte een plaag te berokkenen, en Hij zal het bloed gezien hebben op den bovendorpel en op de beide zijposten, en Jehovah zal aan de deur voorbijgaan, en den verderver niet geven te komen tot uw huizen om de plaag te berokkenen. En gij zult dit woord onderhouden tot een inzetting voor u en voor uw zonen tot het eeuwige.* En Moscheh riep al de ouderen van Israël, betekent de verlichting van het verstand dergenen die van de geestelijke Kerk zijn, door den invloed en de tegenwoordigheid van *het Goddelijk Ware*; en zeide tot hen, betekent de doorvatting; trekt tevoorschijn, betekent dat zij zich zouden dwingen; en

neemt u een stuk kleinvee der kudde, betekent om het goede der onschuld op te nemen; naar uw familiën, betekent volgens het goede van ieder ware; en slacht den Paesach, betekent de voorbereiding tot de tegenwoordigheid des Heren, en vandaar de bevrijding; en gij zult nemen een bundeltje hysop, betekent het uitwendige middel waardoor er zuivering is; en het indopen in het bloed, betekent het heilig ware, dat van het goede der onschuld is; dat in een bekken is, betekent dat in het goede van het natuurlijke is; en doen aanraken aan den bovendorpel en aan de beide zijposten, betekent de goede en de ware dingen van het natuurlijke; van het bloed dat in het bekken is, betekent het heilig ware, dat van het goede der onschuld in het natuurlijke is; en gij, gij zult niet uitgaan, wie ook, uit de deur van zijn huis, betekent dat zij zullen aanblijven in het goede, dat niet uit het ware beschouwd moet worden; tot aan den morgen, betekent tot den staat der verlichting; en Jehovah zal doorgaan, betekent de tegenwoordigheid van het Goddelijke; om Egypte een plaag te berokkenen, betekent waarvandaan de verdoemenis is voor hen die van de Kerk in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn geweest; en Hij zal het bloed gezien hebben op den bovendorpel en op de beide zijposten, betekent de bemerking van het heilig ware, dat van het goede der onschuld in het natuurlijke is; en Jehovah zal aan de deur voorbijgaan, betekent dat de verdoemenis van daar zal wijken; en den verderver niet geven te komen tot uw huizen, betekent dat het valse en het boze, die uit de hellen zijn, geenszins op den wil zullen toetreden; om de plaag te berokkenen, betekent de verdoemenis die zij zichzelf aandoen; en gij zult dit woord onderhouden tot een inzetting voor u en voor uw zonen tot het eeuwige, betekent dat dit alles volgens de Goddelijke orde zal zijn na dezen, voor hen die van de geestelijke Kerk zijn.

7912. En Moscheh riep al de ouderen van Israël; dat dit de verlichting betekent van het verstand van hen die van de geestelijke Kerk zijn, door den invloed en de tegenwoordigheid van *het Goddelijk Ware*, staat vast uit de betekenis van roepen, wanneer het wordt gezegd van *het Goddelijk Ware*, zijnde de invloed en de tegenwoordigheid, waarover n. 6177, 6840, 7390, 7451, 7721; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *de Goddelijke Wet*, aldus het Woord en *het Goddelijke Ware*, waarover in de voorrede tot Hfdst. XVIII van Genesis, voorts n. 4859 einde, 5922, 6723, 6752, 6771, 6827, 7010, 7014, 7089, 7382; uit de betekenis van de ouderen, zijnde de voornaamste dingen van de wijsheid en het inzicht, die samenstemmen met het ware en het goede, waarover n. 6524, 6525, 6890; en deze roepen of tegenwoordig laten zijn, is het verstand verlichten; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde de geestelijke Kerk, waarover n. 4286, 6426, 6637. Uit deze dingen blijkt dat met

Moscheh riep al de ouderen van Israël, de verlichting wordt aangeduid van het verstand dergenen die van de geestelijke Kerk zijn, door den invloed en de tegenwoordigheid van *het Goddelijk Ware*.

7913. En zeide tot hen; dat dit de doorvatting betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen in de historische dingen des Woords, zijnde de doorvatting, waarover n. 1791, 1815, 1819, 1822, 1898, 1919, 2080, 2619, 2862, 3395, 3509, 5687, 5743, 5877, 6251.

7914. Trekt tevoorschijn; dat dit betekent dat zij zich zouden dwingen, staat vast uit de betekenis van tevoorschijn trekken, wanneer het wordt gezegd van het goede der onschuld, dat degenen die van de geestelijke Kerk zijn, van den Heer zullen opnemen, zijnde zich dwingen; het goede der onschuld immers, dat het goede der liefde tot den Heer is, wordt door den mens der geestelijke Kerk niet opgenomen tenzij hij zich dwingt, want het kan bezwaarlijk door hem worden geloofd dat de Heer de allene God is, en eveneens dat Zijn Menselijke Goddelijk is; en daarom kan hij, omdat hij niet in het geloof is, ook niet in de liefde tot Hem zijn, bijgevolg niet in het goede der onschuld, tenzij hij zich dwingt. Dat de mens zich moet dwingen, en dat het wanneer hij zichzelf dwingt, uit het vrije is, niet echter wanneer hij gedwongen wordt, zie men in n. 1937, 1947. Dit wordt aangeduid met trekt tevoorschijn, namelijk een stuk paasvee. Dat hetzelfde tevoorschijn trekken ene of andere verborgenheid behelst die niet in den zin der letter uitkomt, is duidelijk.

7915. En neemt u een stuk kleinvee der kudde; dat dit betekent om het goede der onschuld op te nemen, staat vast uit de betekenis van het paaslam, dat hier het stuk kleinvee der kudde is, zijnde het goede der onschuld, waarover n. 3519, 3994, 7840.

7916. Naar uw familiën; dat dit betekent volgens het goede van ieder ware, staat vast uit de betekenis van de familiën, wanneer het wordt gezegd van de zonen Israëls, door wie de geestelijke Kerk wordt uitgebeeld, zijnde de goede dingen van het ware, want de goede dingen van die Kerk worden de goede dingen van het ware genoemd. Dat de familiën die dingen betekenen, komt omdat in den inwendigen zin niets anders dan geestelijke dingen worden verstaan, dat is, dingen die des Hemels en der Kerk, aldus die des geloofs en der naastenliefde zijn; en daarom zijn de familiën in dien zin de dingen die nederdalen uit het goede door het ware, en de goede dingen van het ware zijn.

7917. En slacht den Paesach; dat dit de voorbereiding tot de tegenwoordigheid des Heren, en vandaar de bevrijding betekent, staat vast uit de betekenis van slachten, zijnde de voorbereiding, zoals boven n. 7843; en uit de betekenis van

den Paesach, zijnde de tegenwoordigheid des Heren, en de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn.

7918. En gij zult nemen een bundeltje hysop; dat dit het uitwendige middel betekent waardoor er zuivering is, staat vast uit de betekenis van den hysop, zijnde het uitwendig ware, dat het middel der zuivering is, waarover aanstonds. Er wordt gezegd dat zij een bundeltje hysop zouden nemen, omdat van een bundeltje wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen en de schikking ervan, n. 5530, 5881, 7408. Dat de hysop het uitwendig ware is, dat het middel der zuivering is, komt omdat alle geestelijke zuivering geschiedt door ware dingen; de aardse en de wereldlijke liefden immers waarvan de mens moet gezuiverd worden, leert men niet kennen dan door de ware dingen; wanneer deze door den Heer worden ingeboezemd, wordt ook tegelijk voor die liefden als voor onreine en verdoemelijke dingen een afgrijzen ingeboezemd, hetgeen maakt dat als iets eenders in het denken invloeit, het afgrijzen terugkeert, bijgevolg de afkeer ervan; aldus wordt de mens door de ware dingen gezuiverd als door uitwendige middelen. Omdat het aldus is, was het verordend dat de besnijdenis zou geschieden met messen of zwaardjes van rotssteen. Dat de zwaardjes of messen van rotssteen de ware dingen des geloofs zijn waardoor er zuivering is, zie men in n. 2799, 7044; en dat de besnijdenis de zuivering van de vuile liefden is, n. 2039, 2632, 3412, 3413, 4462, 7045. Omdat de hysop dat betekende, werd deze derhalve gebezigd in de reinigingen, welke in den inwendigen zin de zuiveringen van de valse en de boze dingen betekenden; zoals in de reiniging van de melaatsheid, bij Moscheh: “De priester zal *voor den te reinigen melaatse* nemen twee levende reine vogels, en *cederhout*, en scharlaken, en *hysop*; en hij zal die indopen in het bloed van den geslachten vogel, en sprengen op hem die te reinigen is”, Levit. XIV: 4, 5, 6, 7; eender “*bij de reiniging van een huis*, indien de melaatsheid daar is”, aldaar Vers 49, 50, 51. Voor het te bereiden *water der afzondering* waardoor zij gereinigd werden, werd ook gebezigd “*cederhout en hysop*”, Num. XIX: 6, 18; met het cederhout werd het inwendig geestelijk ware aangeduid, met den hysop echter het uitwendige; aldus met den ceder het innerlijke middel der reiniging, met den hysop het uiterlijke. Dat de hysop het middel der reiniging is, blijkt duidelijk bij David: “*Gij zult mij ontzondigen met hysop*, en ik zal rein worden; Gij zult mij wassen, en ik zal witter zijn dan sneeuw”, Psalm LI: 9; met hysop ontzondigen en rein worden, staat voor de uitwendige zuivering; wassen en witter dan sneeuw zijn, voor de inwendige zuivering; van sneeuw en witheid wordt gesproken met betrekking tot het ware, n. 3301, 3993, 4007, 5319; dat de hysop het laagste ware is, en de ceder het hogere, blijkt uit deze dingen in het

Eerste Boek der Koningen: “Schelomo sprak van de houten, *van den ceder af die op den Libanon is, tot aan den hysop die is uitgaande van den wand*”, 1v: 33, waar de ceder staat voor het ware dat van het inzicht is, inwendig, en de hysop voor het ware dat van het inzicht is, uitwendig.

7919. En het indopen in het bloed; dat dit het heilig ware betekent, dat van het goede der onschuld is, staat vast uit de betekenis van het bloed, hier van het bloed des lams, zijnde het heilig ware van het goede der onschuld, waarover boven n. 7846, 7877; wat het ware van het goede der onschuld is, zie men in n. 7877.

7920. Dat in een bekken is; dat dit betekent dat in het goede van het natuurlijke is, staat vast uit de betekenis van het bekken, zijnde het goede van het natuurlijke; met de vaten immers worden in het algemeen de wetenschappelijke dingen aangeduid, die van het natuurlijke zijn, n. 3068, ter oorzaak hiervan dat zij de ontvangers zijn van den invloed van het goede en het ware; en omdat met die de wetenschappelijke dingen worden aangeduid, wordt ook het natuurlijke aangeduid, want de wetenschappelijke dingen zijn van het natuurlijke, en het natuurlijke is de algemene ontvanger. In het bijzonder echter werden met de vaten uit hout en uit brons de goede dingen van het natuurlijke aangeduid, want het hout is het goede, en eveneens het brons; vandaar komt het, dat het bekken het goede van het natuurlijke is. Men moet weten, dat iets anders wordt verstaan onder het natuurlijk goede, en iets anders onder het goede van het natuurlijke; het natuurlijk goede is dat wat de mens uit het overgeërfde heeft, en het goede van het natuurlijke is dat wat hij heeft van den Heer door de wederverwekking; over het natuurlijk goede zie men n. 7197.

7921. En doen aanraken aan den bovendorpel en aan de beide zijposten; dat dit de goede en de ware dingen van het natuurlijke betekent, staat vast uit de betekenis van den bovendorpel, zijnde het goede van het natuurlijke, en uit de betekenis van de zijposten, zijnde de ware dingen ervan, waarover n. 7847.

7922. Van het bloed dat in het bekken is; dat dit het heilig ware betekent, dat van het goede der onschuld in het natuurlijke is, staat vast uit de betekenis van het bloed, namelijk van het lam, zijnde het heilig ware, dat van het goede der onschuld is, waarover n. 7919; en uit de betekenis van het bekken, zijnde het natuurlijke, waarover vlak boven n. 7920.

7923. En gij, gij zult niet uitgaan, wie ook, uit de deur van zijn huis; dat dit betekent dat zij zullen aanblijven in het goede, dat niet uit het ware beschouwd moet worden, staat vast uit de betekenis van niet uitgaan, zijnde aanblijven; uit de betekenis van het huis, zijnde het goede, waarover n. 2233,

2234, 2559, 3652, 3720, 7833, 7834, 7835, 7848; daaruit blijkt, dat met gij, gij zult niet uitgaan, wie ook, uit de deur van zijn huis, wordt aangeduid dat zij in het goede zullen aanblijven. Dat er wordt aangeduid dat het goede niet uit het ware beschouwd moet worden, komt omdat in het huis aanblijven is in het goede aanblijven, doch uitgaan uit de deur des huizes is van het goede tot het ware gaan; het goede immers is binnen, het ware echter buiten, n. 7910; wat is uit het goede tot de ware dingen schouwen, zie n. 5895 einde, 5897, 7857; uit het ware het goede schouwen, is uit het uitwendige het inwendige schouwen; doch uit het goede het ware schouwen, is uit het inwendige het uitwendige schouwen; want, zoals juist is gezegd, het goede is innerlijk, het ware echter uiterlijk; uit het goede het ware schouwen is volgens de orde, want alle Goddelijke invloed is door innerlijke dingen tot uiterlijke dingen; uit het ware echter het goede schouwen, is niet volgens de orde; en daarom wordt, wanneer de mens wordt wederverwekt, dan de orde omgekeerd, en wordt het goede of de naastenliefde op de eerste plaats beschouwd, en het ware of het geloof op de tweede.

7924. Tot aan den morgen; dat dit betekent tot den staat der verlichting, staat vast uit de betekenis van den morgen, zijnde de staat der verlichting, waarover n. 3458, 3723, 5740, 7860.

7925. En Jehovah zal doorgaan; dat dit de tegenwoordigheid van het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van doorgaan, namelijk door het land van Egypte, wanneer het van Jehovah wordt gezegd, zijnde de tegenwoordigheid van het Goddelijke, waarover boven n. 7869.

7926. Om Egypte een plaag te berokkenen; dat dit betekent waarvandaan de verdoemenis voor hen die van de Kerk in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn geweest, staat vast uit de betekenis van de plaag, die hier de dood der eerstgeborenen is, zijnde de verdoemenis van hen die van de Kerk in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn geweest, waarover n. 7766, 7778; met Egypte immers, of de Egyptenaren, worden degenen aangeduid die in de wetenschap zijn geweest van zulke dingen die der Kerk zijn, maar die het leven van de Leer hebben gescheiden, dat is, de naastenliefde van het geloof; de Egyptenaren zijn ook zodanig geweest, want zij hebben de wetenschap gehad van de dingen die der Kerk van dien tijd waren, welke Kerk uitbeeldend was; zij wisten de uitbeeldingen van de geestelijke dingen in de natuurlijke dingen, die toen de rituele dingen der Kerk uitmaakten, bijgevolg wisten zij de overeenstemmingen, zoals duidelijk kan vaststaan uit hun hieroglyphen, die de beelden waren van natuurlijke dingen die geestelijke dingen uitbeeldden. Vandaar komt het, dat met de Egyptenaren ook degenen

worden aangeduid die in de wetenschap der dingen des geloofs zijn, maar in het leven van het boze. Dezulken worden in het andere leven ten aanzien van alle dingen die des geloofs zijn, of ten aanzien van alle dingen die der Kerk zijn, verwoest, en ten slotte verdoemd; en het is deze verdoemenis, die in den inwendigen zin wordt verstaan onder den dood der eerstgeborenen in Egypte. Omdat er wordt gezegd dat Jehovah zal doorgaan om Egypte een plaag te berokkenen, en daarmede de tegenwoordigheid van het Goddelijke wordt aangeduid, waarvandaan de verdoemenis van hen die van de Kerk in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, moet het worden gezegd hoe het hiermede is gesteld: Jehovah of de Heer vertoont Zich niet tegenwoordig bij hen die in de hel zijn, opdat Hij de verdoemenis teweegbrengt; maar nochtans is het Zijn tegenwoordigheid die haar bewerkt; de hellen immers begeren aanhoudend de goeden te bestoken, en eveneens streven zij er aanhoudend naar om in den Hemel op te klimmen, en hen die daar zijn te verontrusten; maar zij kunnen zich niet hoger opwerken dan tot hen die in de laatste grenzen des Hemels zijn; er is immers een onmin, die aanhoudend vijandschap en gewelddadigheid snuift; doch de Heer voorziet bij voortduur daarin, dat zij die in de laatste grenzen des Hemels zijn, in veiligheid en rust zijn; dit geschiedt door Zijn tegenwoordigheid bij hen; de helsen storten zich dan, wanneer zij zich daar waar de Heer tegenwoordig is, dat is, in Zijn tegenwoordigheid, binnenlaten, in de boze dingen der verwoesting, en ten slotte in de verdoemenis; de tegenwoordigheid des Heren immers, waarin zij zich storten, brengt zulke dingen teweeg, zoals eerder hier en daar is getoond. Daaruit blijkt dat de Heer Zich niet tegenwoordig bij hen vertoont opdat Hij hun de boze dingen der straf toevoegt, maar dat zij zichzelf daarin werpen. Uit deze dingen blijkt, dat van den Heer niets dan het goede is, en dat al het boze is uit hen zelf die in het boze zijn, aldus dat de bozen zichzelf begeven in de verwoestingen, de verdoemenis, en de hel. Zo kan het vaststaan, hoe het moet verstaan worden, dat Jehovah zal doorgaan om Egypte een plaag te berokkenen.

7927. En Hij zal het bloed gezien hebben op den bovendorpel en op de beide zijposten; dat dit de bemerking betekent van het heilig ware, dat van het goede der onschuld in het natuurlijke is, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde verstaan en bemerken, waarover n. 2150, 2325, 2807, 3764, 4403 tot 4421, 4567, 4723, 5400; uit de betekenis van het bloed, zijnde het heilig ware van het goede der onschuld, zoals boven n. 7919; en uit de betekenis van den bovendorpel en de beide zijposten, zijnde de goede en de ware dingen van het natuurlijke, waarover ook boven n. 7847.

7928. En Jehovah zal aan de deur voorbijgaan; dat dit betekent dat de verdoemenis van daar zal wijken, staat vast uit de dingen die boven in n. 7878 zijn gezegd, waar eendere woorden staan.

7829. En den verderver niet geven te komen tot uw huizen; dat dit betekent dat het valse en het boze, die uit de hellen zijn, geenszins op den wil zullen toetreden, staat vast uit de betekenis van Hij zal niet geven, zijnde dat het niet zal toetreden; uit de betekenis van den verderver, zijnde de hel, waarover n. 7879, aldus het valse en het boze, die uit de hellen zijn, want de hellen zijn uit het valse en het boze; en uit de betekenis van de huizen, zijnde de dingen die des wils zijn, waarover n. 710, 7848; met het huis immers wordt de mens aangeduid, vandaar eveneens het gemoed van hem, omdat de mens een mens is uit hoofde hiervan dat hij het ware verstaat en het goede wil, en deze zijn des gemoeds; en omdat de mens een mens is vooral krachtens dat deel des gemoeds hetwelk de wil wordt genoemd, wordt vandaar eveneens met het huis de wil aangeduid; maar wat van deze dingen wordt aangeduid, blijkt uit de reeks der dingen in den inwendigen zin.

7930. Om de plaag te berokkenen; dat dit de verdoemenis betekent die zij zichzelf aandoen, staat vast uit de betekenis van de plaag, zijnde hier de verdoemenis van degenen die van de Kerk in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn geweest, waarover n. 7879, 7926. Dat de bozen zichzelf de verdoemenis aandoen, zie men vlak boven n. 7926.

7931. En gij zult dit woord onderhouden tot een inzetting voor u en voor uw zonen tot het eeuwige; dat dit betekent dat dit alles volgens de Goddelijke orde zal zijn na dezen voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van dit woord onderhouden tot het eeuwige, zijnde dat dit alles na dezen in acht genomen moet worden; uit de betekenis van tot een inzetting, zijnde volgens de orde, waarover n. 7884; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 4286, 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223. Onder de orde wordt die orde verstaan welke in den Hemel bestaat van den tijd aan waarop de Heer uit Zijn Goddelijk Menselijke aanving alle dingen in den Hemel en op aarde te schikken, hetgeen terstond na de Wederopstanding geschiedde, Matth. xxviii: 18; volgens die orde konden toen zij die van de geestelijke Kerk zijn, tot den Hemel verheven worden, en de eeuwige gezegendheid genieten, doch niet volgens de vorige orde; tevoren immers had de Heer alle dingen geschikt door den Hemel, doch daarna door Zijn Menselijke, dat Hij had verheerlijkt en Goddelijk gemaakt in de wereld, waardoor er zulk een sterkte bijkwam, dat degenen tot den Hemel werden verheven die tevoren niet hadden kunnen

verheven worden; voorts dat de bozen van alle kanten terugweken, en in hun hellen werden gesloten. Het is deze orde, die wordt verstaan.

7932. Vers 25, 26, 27, 28. *En het zal zijn dat gij zult gekomen zijn tot het land dat Jehovah u zal geven, gelijk als Hij gesproken heeft, en gij zult dezen dienst onderhouden. En het zal zijn dat tot u uw zonen zullen gezegd hebben: Wat hebt gij daar voor een dienst. En gij zult zeggen: Het slachtoffer van Paesach is dit voor Jehovah, dat Hij is voorbij gegaan aan de huizen der zonen Israëls in Egypte, als Hij Egypte een plaag berokkende, en onze huizen heeft bevrijd; en het volk boog zich in, en het kromde zich in. En zij gingen en deden, de zonen Israëls, gelijk als Jehovah Moscheh en Aharon geboden had; aldus deden zij.* En het zal zijn dat gij zult gekomen zijn tot het land dat Jehovah u zal geven, betekent tot den Hemel, die hun door den Heer gewordt; gelijk als Hij gesproken heeft, betekent volgens de belofte in het Woord; en gij zult dezen dienst onderhouden, betekent den eredienst vanwege de bevrijding; en het zal zijn dat tot u uw zonen zullen gezegd hebben, betekent de innerlijke doorvatting van het ware, die van het geweten is; wat hebt gij daar voor een dienst, betekent wanneer zij in den eredienst zijn; en gij zult zeggen, betekent de gedachte; het slachtoffer van Paesach is dit voor Jehovah, betekent den eredienst des Heren vanwege de bevrijding; dat Hij is voorbijgegaan aan de huizen der zonen Israëls, betekent dat de verdoemenis de goede dingen ontweek waarin zij door den Heer werden vastgehouden; in Egypte, betekent toen zij in de nabijheid van de bozen waren; als Hij Egypte een plaag berokkende, betekent toen degenen verdoemd waren geworden, die van de Kerk in het van de naastenliefde gescheiden geloof waren geweest; en onze huizen heeft bevrijd, betekent dat nochtans niets verdoemelijks tot hen kwam, omdat zij in het goede uit den Heer waren; en het volk boog zich in, en het kromde zich in, betekent de vernedering van den mond en van het hart; en zij gingen en deden, de zonen Israëls, gelijk als Jehovah Moscheh en Aharon geboden had, betekent dat zij die van de geestelijke Kerk waren, *het Goddelijk Ware* gehoorzaamden; aldus deden zij, betekent de daad uit den wil.

[**7932a.**] En het zal zijn dat gij zult gekomen zijn tot het land dat Jehovah u zal geven; dat dit betekent tot den Hemel, die hun door den Heer gewordt, staat vast uit de betekenis van het land, hier van het land Kanaän waarheen zij zouden komen, zijnde het Rijk des Heren, aldus de Hemel, waarover n. 1607, 1866, 3038, 3481, 3705, 4116, 4240, 4447, 5757; de zonen Israëls immers beeldden degenen uit die van de geestelijke Kerk waren, en in de wereld vóór de Komst des Heren waren geweest, en niet gezaligd konden worden dan alleen door den Heer, en daarom in de lagere aarde bewaard en vastgehouden waren

geweest, waar zij ondertussen werden bestookt door de hellen, die overal in het rond waren; toen dus de Heer in de wereld was gekomen en het Menselijke in Zich had Goddelijk gemaakt, bevrijdde Hij, toen Hij wederopstond, hen die daar bewaard en vastgehouden waren geweest, en verhief Hij hen nadat zij verzoeking en hadden ondergaan, tot den Hemel; deze dingen zijn het die in den inwendigen zin liggen in Boek II van Moscheh, of Exodus. Met de Egyptenaren worden degenen aangeduid die bestookten; met het uitleiden daaruit wordt de bevrijding aangeduid; met den weg van veertig jaren in de woestijn, de verzoeking; en met het binnenleiden in het land Kanaän, de verheffing tot den Hemel; men zie de dingen die hierover eerder zijn vermeld, n. 6854, 6914, 7091 einde, 7828. Uit deze dingen blijkt, dat met wanneer gij zult gekomen zijn in het land, wordt aangeduid tot den Hemel, die hun door den Heer geworden.

7933. Gelijk als Hij gesproken heeft; dat dit betekent volgens de belofte in het Woord, staat vast uit de betekenis van spreken, wanneer het wordt gezegd door den Heer aangaande den Hemel, tot welken degenen zullen komen die van de geestelijke Kerk zijn, zijnde de belofte in het Woord; in den inwendigen zin des Woords immers, zowel in de Boeken van Moscheh, als bij de Profeten, wordt gehandeld over de bevrijding van hen die vóór de Komst des Heren waren vastgehouden in de lagere aarde, en bestookt door de bozen, en over de verheffing van hen tot den Hemel, en daar werden verstaan onder de zonen Israëls. Het is deze belofte die hier wordt aangeduid met *gelijk als Jehovah gesproken heeft*. Dat de Heer hier en daar zegt, dat in Hem alle dingen moeten voleindigd worden en voleindigd zijn die in de Schrift zijn, behelst de dingen die in den inwendigen zin des Woords zijn, want daar wordt enig en alleen gehandeld over het Rijk des Heren, en in den hoogsten zin over den Heer Zelf; zoals de dingen die bij Lukas staan: “Jezus zeide tot de discipelen: *Dit zijn de woorden die Ik tot u sprak als Ik nog met u was, dat alle dingen moesten vervuld worden die van Mij geschreven zijn in de Wet van Moscheh, en de Profeten, en de Psalmen. Toen opende Hij hun gemoed opdat zij de Schriften verstonden*”, xxiv: 44, 45. Bij denzelfde: “*Ziet, wij klimmen op tot Hierosolyma, waar alle dingen zullen volbracht worden die geschreven zijn door de Profeten aangaande den Zoon des mensen*”, xviii: 31. En bij Mattheus: “*Wilt niet menen dat Ik gekomen ben om de Wet en de Profeten te ontbinden; Ik ben niet gekomen om te ontbinden, maar om te vervullen; voorwaar, Ik zeg u, totdat voorbijgaat de hemel en de aarde, zal er niet één jota of één hoortje voorbijgaan in de Wet, totdat alle dingen geschieden*”, v: 17, 18. Deze dingen, en die welke de Heer elders zegt aangaande de vervulling van de Wet of van de Schrift,

behelzen, zoals is gezegd, de dingen die aangaande Hem in den inwendigen zin zijn voorzeggd; in dien zin handelen alle en de afzonderlijke dingen tot op elke jota, of tot op elk kleinste haaltje, over den Heer; en daarom wordt er gezegd, dat niet één jota of één hoorntje zal voorbijgaan in de Wet, totdat alle dingen geschieden. En bij Lukas: *“Het is lichter dat de hemel en de aarde voorbijgaan, dan dat één haaltje der Wet valle”*, xvi: 17. Wie niet weet dat de afzonderlijke dingen tot op de allerkleinste toe, in den inwendigen zin over den Heer en over Zijn Rijk handelen, en dat vandaar het Woord hoogst heilig is, kan geenszins begrijpen wat dit is, dat niet één haaltje zal vallen, noch één jota of hoorntje zal voorbijgaan, en dat het lichter is dat de hemel en de aarde voorbijgaat; want de dingen die in den uitwendigen zin uitkomen, verschijnen niet als van zulk een groot belang; het inwendige weefsel echter is zó samenhangend, dat zelfs niet een woordje zonder onderbreking van de reeks, zou kunnen weggelaten worden.

7934. En gij zult dezen dienst onderhouden; dat dit den eredienst vanwege de bevrijding betekent, staat vast uit de betekenis van onderhouden, zijnde dat wat in acht moet genomen worden, zoals boven n. 7931; en uit de betekenis van dienen of van den dienst, zijnde de eredienst des Heren.

7935. En het zal zijn dat tot u uw zonen zullen gezegd hebben; dat dit de innerlijke doorvatting van het ware betekent, die van het geweten is, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de doorvatting, waarover boven n. 7913; en uit de betekenis van de zonen, zijnde de ware dingen, waarover n. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373, 4257; dat het de innerlijke doorvatting is, die van het geweten is, komt omdat er wordt gehandeld over den staat na dezen of den toekomstigen staat van hen die van de geestelijke Kerk zijn, en zijn bevrijd door den Heer, namelijk dat in hun gemoederen dit ware zal gehecht zijn dat zij hun zaliging enig en alleen aan den Heer te danken hebben; de doorvatting van dit ware is van het geweten; zij immers die van de geestelijke Kerk zijn, hebben geen doorvatting zoals zij die van de hemelse Kerk zijn, maar in plaats daarvan hebben zij het geweten. Het geweten wordt bij hen geboren en gevormd uit de ware dingen der Kerk waarin zij geboren zijn, welke ware dingen zij in de knapenjaren en daarna hebben geput, en met het leven hebben bevestigd, en die zo des geloofs zijn geworden. Volgens die ware dingen handelen, is volgens het geweten handelen; en tegen die handelen, is tegen het geweten handelen. Zij zijn in het geweten zoals ingeschreven gehecht, en ten slotte als het ware zoals de dingen die in de kindsheid zijn ingeprent, welke daarna geheel en al vertrouwd en zoals ingeboren verschijnen, gelijk als de spraken het zijn, de gedachten, de herinneringen,

de verschillende overpeinzingen, en in de uitwendige dingen de schreden, de gebaren, de gelaatstrekken, en meer dingen, waarin de mens niet wordt geboren, maar waarin hij door de gewoonten wordt gebracht. Wanneer de ware dingen die des geloofs zijn, eveneens aldus zijn ingeprint, hetgeen in den innerlijken mens geschiedt, dan worden die eender vertrouwd, en tenslotte drijven zij, alsof zij ingeboren waren, den mens aan om volgens die te denken, te willen, en te handelen; dit van het leven wordt het geweten genoemd, en het is het leven van den geestelijken mens, dat voor zoveel is te waarderen als de ware dingen waaruit hij denkt echte ware dingen zijn die des geloofs zijn, en als de goede dingen, waaruit hij handelt, echte goede dingen zijn die der naastenliefde zijn. Uit de reeks der volgende dingen blijkt ook, dat met die woorden de innerlijke doorvatting wordt aangeduid, die van het geweten is.

7936. Wat hebt gij daar voor een dienst; dat dit betekent wanneer zij in den eredienst zijn, namelijk dat er dan de doorvatting is die van het geweten is, staat vast uit de betekenis van den dienst, zijnde de eredienst, zoals boven n. 7934.

7937. En gij zult zeggen; dat dit de gedachte betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de gedachte, waarover n. 3395, 7094; dat zeggen hier de gedachte is, komt omdat met zeggen vlak boven in n. 7935 de doorvatting is aangeduid die van het geweten is, en hier is het antwoord, hetwelk ten aanzien van de doorvatting die van het geweten is, de gedachte is.

7938. Het slachtoffer van Paesach is dit voor Jehovah; dat dit den eredienst des Heren vanwege de bevrijding betekent, staat vast uit de betekenis van het slachtoffer, zijnde de eredienst, waarover n. 922, 6905; en uit de betekenis van den Paesach, zijnde de tegenwoordigheid des Heren, en de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 7093 einde, 7867.

7939. Dat Hij is voorbijgegaan aan de huizen der zonen Israëls; dat dit betekent dat de verdoemenis de goede dingen ontweek waarin zij door den Heer werden vastgehouden, staat vast uit de betekenis van Jehovah zal voorbijgaan, zijnde dat de verdoemenis van daar zal wijken, zoals boven n. 7878, 7928; uit de betekenis van de huizen, zijnde de goede dingen, waarover n. 3652, 3720, 4982, 7833, 7834, 7835; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover meermalen. Dat er wordt gezegd, dat zij in de goede dingen door den Heer werden vastgehouden, komt omdat zij, toen zij heengingen door de plaatsen der verdoemenis, of de hellen, hetgeen geschiedde toen zij werden bevrijd, in het goede werden vastgehouden door den Heer; tot dit einddoel werden zij voorbereid; het proces van die voorbereiding wordt beschreven met de inzetten aangaande het bloed, en

aangaande het paaslam, en het eten ervan, waarover in de Verzen 3 tot 11, 15 tot 20, 22, 43 tot 48 van dit Hoofdstuk. Dat zij, toen zij bevrijd werden, door de plaatsen der verdoemenis of de hellen gingen, zal men zien in wat volgt.

7940. In Egypte; dat dit betekent toen zij in de nabijheid van de bozen waren, staat vast uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde de bozen, die degenen bestookten die van de geestelijke Kerk waren, waarover meermalen; vandaar wordt met Egypte de staat of de plaats aangeduid waar zij zijn; dat het in de nabijheid is, is duidelijk, omdat zij in het land Goschen waren. Opdat men wete, hoe het met deze dingen is gesteld, zie men de dingen die boven zijn gezegd in n. 7932 [a].

7941. Als Hij Egypte een plaag berokkende; dat dit betekent, toen degenen verdoemd waren geworden, die van de Kerk in het van de naastenliefde gescheiden geloof waren geweest, staat vast uit de betekenis van Egypte een plaag berokkenen, zijnde de verdoemenis van hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof waren, waarover n. 7766, 7778, 7926.

7942. En onze huizen heeft bevrijd; dat dit betekent dat nochtans niets verdoemelijks tot hen kwam, omdat zij in de goede dingen uit den Heer waren, staat vast uit de dingen die boven in n. 7939 zijn ontvouwd.

7943. En het volk boog zich in, en kromde zich in; dat dit de vernedering van den mond en van het hart betekent, staat vast uit de betekenis van zich inbuigen, zijnde de uiterlijke vernedering, aldus van den mond, en uit de betekenis van zich inkrommen, zijnde de innerlijke vernedering, aldus van het hart, waarover n. 5682, 7068.

7944. En zij gingen en deden, de zonen Israëls, gelijk als Jehovah Moscheh en Aharon geboden had; dat dit betekent dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, *het Goddelijk Ware* zullen gehoorzamen, staat vast uit de betekenis van gaan en doen, zijnde gehoorzamen; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover meermalen; en uit de uitbeelding van Moscheh en Aharon, zijnde *het Goddelijk Ware*, Moscheh het inwendige, en Aharon het uitwendige, waarover n. 7089, 7382.

7945. Aldus deden zij; dat dit de daad uit den wil betekent, staat hieruit vast dat bij herhaling wordt gezegd zij *deden*, en dat het dan eerst betekent de daad uit het verstand, dit echter uit den wil. Het is immers in het Woord iets gewoons dat er als het ware twee herhalingen van één zaak zijn, maar het ene heeft betrekking op het ware, dat des verstands is, en het andere op het goede, dat des wils is. De oorzaak hiervan is deze, dat er in de afzonderlijke dingen des Woords het hemels huwelijk zij, zijnde dat van het goede en het ware, n. 683, 793, 801, 2173, 2516, 2712, 4138 einde, 5138, 5502, 6343; en in den

hoogsten zin het Goddelijk Huwelijk, zijnde dat van het Goddelijk Goede in den Heer, en van het uit Hem voortgaande Goddelijk Ware, n. 3004, 5502, 6179; uit welke dingen ook kan vaststaan, dat het Woord hoogst heilig is.

7946. Vers 29, 30, 31, 32, 33, 34. *En het geschiedde ter middernacht, en Jehovah sloeg al het eerstgeborene in het land van Egypte, van den eerstgeborene van Farao af, die op zijn troon zitten zou, tot op den eerstgeborene van den gevangene, die in het huis van den kuil was, en al het eerstgeborene van het beest. En Farao stond op in dien nacht, en al zijn knechten, en al de Egyptenaren, en er was een groot geschreeuw in Egypte, omdat er geen huis was, waar niet een dode was. En hij riep Moscheh en Aharon des nachts, en hij zeide: Maakt u op, gaat van het midden van mijn volk uit, ook gijlieden, ook de zonen Israëls, en gaat, dient Jehovah, volgens uw spreken. Neemt ook uw kudden van kleinvee, ook uw kudden van grootvee, gelijk als gijlieden gesproken hebt, en gaat, en zegent ook mij. En Egypte was sterk op het volk, door te haasten hen heen te zenden uit het land, omdat zij zeiden: Wij zullen allen sterven. En het volk droeg zijn deeg voordat het gedeseemd was, hun baktroggen gebonden in hun klederen op hun schouder. En het geschiedde ter middernacht, betekent den staat van louter het valse uit het boze; en Jehovah sloeg al het eerstgeborene in het land van Egypte, betekent de verdoemenis van het van de naastenliefde gescheiden geloof; van den eerstgeborene van Farao af, die op zijn troon zitten zou, betekent de vervalste ware dingen des geloofs die op de eerste plaats waren; tot op den eerstgeborene van den gevangene, die in het huis van den kuil was, betekent de vervalste ware dingen des geloofs die op de laatste plaats waren; en al het eerstgeborene van het beest, betekent het geschonden goede des geloofs; en Farao stond op in dien nacht, en al zijn knechten, en al de Egyptenaren, betekent dat alle verdoemden en elk afzonderlijk, toen zij in louter het valse uit het boze werden binnengelaten, afkeer en vrees bemerkten voor hen die van de geestelijke Kerk waren; en er was een groot geschreeuw in Egypte, betekent de innerlijke weeklacht; omdat er geen huis was, waar niet een dode was, betekent omdat er geen was die niet verdoemd was; en hij riep Moscheh en Aharon des nachts, betekent den toevloed van het ware uit het Goddelijke in dien staat; en hij zeide: Maakt u op, gaat van het midden van mijn volk uit, betekent dat zij zich van hen zouden verwijderen; ook gijlieden, ook de zonen Israëls, betekent met hun ware uit het Goddelijke, en met het ware door hetwelk het goede is, en met het ware dat uit het goede is; gaat, dient Jehovah, betekent opdat zij den Heer vereren; volgens uw spreken, betekent volgens den wil; neemt ook uw kudden van kleinvee, ook uw kudden van grootvee, betekent de innerlijke en de uiterlijke goede dingen*

der naastenliefde; gelijk als gijlieden gesproken hebt, betekent volgens den wil; en gaat, betekent opdat zij zich in elk geval verwijderen; en zegent ook mij, betekent opdat zij tussenkomst verlenen; en Egypte was sterk op het volk, door te haasten hen heen te zenden uit het land, betekent dat zij uit afkeer en vrees erop aandrongen dat zij zich zouden verwijderen; omdat zij zeiden: Wij zullen allen sterven, betekent zo de hel voor hen; en het volk droeg zijn deeg voordat het gedeseemd was, betekent den eersten staat van het ware uit het goede, waarin niets van het valse is; hun baktroggen gebonden in hun klederen, betekent de verkwikkelijke dingen der aandoeningen, die de ware dingen aankleven; op hun schouder, betekent volgens alle macht.

7947. En het geschiedde ter middernacht; dat dit den staat van louter het valse uit het boze betekent, staat vast uit de betekenis van middernacht, zijnde de totale verwoesting, waarover n. 7776, dat is, de beroving van al het goede en ware, vanwaar een staat van louter het valse uit het boze; dat het de staat van het boze is, zie men in n. 2353, 6000, 7870.

7948. En Jehovah sloeg al het eerstgeborene in het land van Egypte; dat dit de verdoemenis betekent van het van de naastenliefde gescheiden geloof, staat vast uit de betekenis van slaan, zijnde de verdoemenis, zoals in n. 7871; en uit de betekenis van het eerstgeborene in het land van Egypte, zijnde het van de naastenliefde gescheiden geloof, waarover n. 7039, 7766, 7778.

7949. Van den eerstgeborene van Farao af, die op zijn troon zitten zou; dat dit de vervalste ware dingen des geloofs betekent, die op de eerste plaats waren, staat vast uit de dingen die in n. 7779 zijn ontvouwd, waar eendere woorden staan.

7950. Tot op den eerstgeborene van den gevangene, die in het huis van den kuil was; dat dit de vervalste ware dingen des geloofs betekent, die op de laatste plaats waren, staat vast uit de betekenis van het eerstgeborene in het land van Egypte, zijnde het van de naastenliefde gescheiden geloof, zoals vlak boven n. 7948, aldus eveneens het vervalste ware des geloofs, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den gevangene, die in het huis van den kuil was, zijnde zij die op de laatste plaats zijn; hij wordt immers tegenovergesteld aan den eerstgeborene van Farao, die op zijn troon zitten zou, waarmee het vervalste ware des geloofs wordt aangeduid dat op de eerste plaats is, n. 7779, 7949. Onder den gevangene in het huis van den kuil, wordt in den naastgelegen geestelijken zin degene verstaan die in het zinlijk lichamelijke is, aldus in louter donkerheid aangaande de ware en de goede dingen, omdat hij zelfs niet in het vermogen van doorvatten is, zoals zij die in het innerlijk zinlijke zijn; vandaar komt het dat degenen worden aangeduid die op de

laatste plaats zijn. Dat het eerstgeborene in het land van Egypte het vervalste ware des geloofs is, komt omdat het eerstgeborene van Egypte het van de naastenliefde gescheiden geloof is, n. 7948; zij die in dit geloof zijn, zijn in een louter duistere en donkere aangaande de ware dingen die des geloofs zijn; zij kunnen immers in geen licht zijn, aldus niet in enige doorvatting wat het ware is, en of het wel waar is; alle geestelijk licht immers komt door het goede uit den Heer, aldus door de naastenliefde, want het goede der naastenliefde is zoals de vlam, waaruit het licht is; het goede immers is der liefde, en de liefde is een geestelijk vuur, waaruit de verlichting is. Wie gelooft dat zij die in het boze des levens zijn, ook in de verlichting ten aanzien van de ware dingen des geloofs kunnen zijn, bedriegt zich grotelijks; zij kunnen in een staat van bevestiging zijn, dat is, zij kunnen de leerstellige dingen hunner Kerk bevestigen, en dit somtijds bedreven en vernuftig, maar zij kunnen niet zien of de dingen die zij bevestigen, al dan niet waar zijn. Dat ook het valse bevestigd kan worden totdat het zoals het ware verschijnt, en dat het niet van een wijze is om te bevestigen, maar om te zien of het aldus is, zie men in n. 4741, 5033, 6865, 7012, 7680. Wie dus in het boze ten aanzien van het leven is, is in het valse van zijn boze, en hij gelooft het ware niet hoezeer hij het ook weet; somtijds meent hij dat hij gelooft, maar hij bedriegt zich; dat hij niet gelooft, zal hem in het andere leven te weten worden gegeven, wanneer zijn doorvatten tot samenstemming met zijn willen wordt gebracht; dan zal hij het ware verloochenen, verafschuwen, en versmaden, en dat wat het tegendeel is, dat is, het valse, erkennen als waar; vandaar nu komt het, dat zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, niet anders kunnen dan de ware dingen die des geloofs zijn, vervalsen.

7951. En al het eerstgeborene van het beest; dit betekent het geschonden goede des geloofs, zoals eerder in n. 7781.

7952. En Farao stond op in dien nacht, en al zijn knechten, en al de Egyptenaren; dat dit betekent dat alle verdoemden en elk afzonderlijk, toen zij in louter het valse uit het boze werden binnengelaten, afkeer en vrees bemerkten voor hen die van de geestelijke Kerk waren, staat vast uit de betekenis van den nacht, zijnde de staat van louter het valse uit het boze, zoals boven n. 7947, en vandaar de verdoemenis; of gij immers zegt de staat van louter het valse uit het boze, dan wel de verdoemenis, het is het zelfde, want zij die in dien staat zijn, zijn verdoemd; uit de betekenis van Farao, zijn knechten, en al de Egyptenaren, zijnde allen en de afzonderlijken. Dat er ook wordt aangeduid dat zij afkeer en vrees bemerkten voor hen die van de geestelijke Kerk zijn, blijkt uit de volgende dingen; want Farao riep Moscheh

en Aharon, en hij zeide dat zij zouden heengaan uit het midden van zijn volk; en de Egyptenaren dreven hen uit, Vers 39.

7953. En er was een groot geschreeuw in Egypte, betekent de innerlijke weeklacht, zoals in n. 7782, waar de zelfde woorden staan.

7954. Omdat er geen huis was; waar niet een dode was; dat dit betekent omdat er geen was die niet verdoemd was, staat vast uit de betekenis van geen huis, zijnde geen die daar niet was; en uit de betekenis van den dode, zijnde de verdoemde, waarover n. 5407, 6119, 7494, 7871.

7955. En hij riep Moscheh en Aharon des nachts; dat dit den toevloed van het ware uit het Goddelijke in dien staat betekent, staat vast uit de betekenis van hij riep, zijnde de tegenwoordigheid en de invloed, waarover n. 6177, 6840, 7390, 7451, 7721, hier de toevloed, omdat het wordt gezegd van hen die in den staat der verdoemenis zijn, dat is ,die in den staat van louter het valse uit het boze zijn, die niet innerlijk enigen invloed van het ware en het goede kunnen opnemen, maar uiterlijk, hetgeen de toevloed is; uit de uitbeelding van Moscheh en Aharon, zijnde het ware uit het Goddelijke, waarover n. 6771, 6827; gezegd wordt het ware uit het Goddelijke, niet *het Goddelijk Ware*, omdat daarvan wordt gesproken met betrekking tot hen die in de verdoemenis zijn; en uit de betekenis van des nachts, zijnde de staat der verdoemenis, waarover boven n. 7851, 7870.

7956. En hij zeide: Maakt u op, gaat van het midden van mijn volk uit; dat dit betekent dat zij zich van hem zouden verwijderen, staat zonder ontvouwing vast.

7957. Ook gijlieden, ook de zonen Israëls; dat dit betekent, met dat ware uit het Goddelijke, en met het ware door hetwelk het goede is, en met het ware dat uit het goede is, staat vast uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde het ware uit het Goddelijke, waarover vlak boven n. 7955; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover vaak, aldus zij die in het ware zijn door hetwelk het goede is, en in het ware dat uit het goede is; de geestelijke Kerk wordt immers hierin van de hemelse Kerk onderscheiden dat zij door het ware dat des geloofs is, wordt binnengeleid in het goede dat der naastenliefde is, aldus dat zij het ware als het wezenlijke heeft; de inwijding geschiedt door het ware, want door hetzelfde worden zij onderricht wat moet gedaan worden, en wanneer zij dat ware doen, wordt dat het goede genoemd; uit dit goede zien zij daarna, wanneer zij zijn ingewijd, ware dingen volgens welke zij wederom handelen; daaruit blijkt dat het het zelfde is, of gij zegt zij die van de geestelijke Kerk zijn, dan wel zij die in het ware zijn door hetwelk het goede is, en in het ware uit hetwelk het goede is.

7958. Gaat, dient Jehovah; dat dit betekent opdat zij den Heer vereren, staat vast uit de betekenis van dienen, zijnde vereren; dat onder Jehovah, waar Hij in het Woord wordt genoemd, de Heer wordt verstaan, zie men in n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6281, 6303, 6905.

7959. Volgens uw spreken; dat dit betekent volgens den wil, staat vast uit de betekenis van spreken, zijnde de wil, waarover n. 2626.

7960. Neemt ook uw kudden van kleinvee, ook uw kudden van grootvee; dat dit de innerlijke en de uiterlijke goede dingen der naastenliefde betekent, staat vast uit de betekenis van de kudden van kleinvee, zijnde de innerlijke goede dingen der naastenliefde, en uit de betekenis van de kudden van grootvee, zijnde de uiterlijke goede dingen der naastenliefde, waarover n. 2566, 5913, 6048.

7961. Gelijk als gijlieden gesproken hebt; dit betekent volgens den wil, zoals vlak boven n. 7959

7962. En gaat; dat dit betekent opdat zij zich in elk geval verwijderen, staat vast uit de betekenis van gaan of heengaan, zijnde zich verwijderen; en omdat het wederom wordt gezegd, wordt er aangeduid dat zij zich in elk geval zouden verwijderen.

7963. En zegent ook mij; dat dit betekent opdat zij tussenkomst verlenen, staat vast uit de betekenis van zegenen, zijnde tussenkomst verlenen, want zegenen betekent hier, dat zij voor hem zouden smeken; dat smeken voor Farao is tussenkomst verlenen, zie men in n. 7396, 7462.

7964. En Egypte was sterk op het volk, door te haasten hen heen te zenden uit het land; dat dit betekent dat zij uit afkeer en vrees erop aandrongen dat zij zich zouden verwijderen, staat vast uit de betekenis van sterk worden op het volk door te haasten hen heen te zenden, zijnde erop aandringen dat zij zich zouden verwijderen; dat het uit afkeer en vrees is, is duidelijk, want zij die in het louter valse uit het boze zijn, hebben dermate een afkeer van hen die in het ware uit het goede zijn, dat zij zelfs niet hun tegenwoordigheid kunnen uithouden; vandaar komt het, dat zij die in het boze zijn, zich diep in de hel werpen volgens het hoedanige en het hoevele van het boze, om ver van het goede af te zijn, en dit niet alleen uit afkeer, maar ook uit vrees, want in de tegenwoordigheid van het goede worden zij gemarteld.

7965. Omdat zij zeiden: Wij zullen allen sterven; dat dit betekent zo de hel voor hen, staat vast uit de betekenis van sterven, zijnde de hel; dat de dood in den geestelijken zin de hel is, zie men in n. 5407, 6119.

7966. En het volk droeg zijn deeg voordat het gedeseemd was; dat dit den eersten staat van het ware uit het goede betekent, waarin niets van het valse

is, staat vast uit de betekenis van het deeg, zijnde het ware uit het goede; met het meel immers en de tarwebloem wordt het ware aangeduid, met het deeg, dat daaruit is, het goede van het ware, en met het brood, dat uit het deeg is, wordt het goede der liefde aangeduid; wanneer met het brood het goede der liefde wordt aangeduid, zo worden met de overige dingen, namelijk met het deeg en met het meel, de goede en de ware dingen in hun orde aangeduid; dat het brood het goede der liefde is, zie men in de nrs. 276, 680, 2165, 2177, 3464, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735, 4976, 5915; en uit de betekenis van voordat het gedeseemd was, zijnde waarin niets van het valse is; dat de zuurdesem het valse is, zie men boven in n. 7906. Dat dit hier de eerste staat is, namelijk toen zij bevrijd werden, is duidelijk, omdat er wordt gezegd dat het volk dat deeg droeg, aldus toen zij uitgingen; de tweede staat echter wordt beschreven in het volgende 39ste Vers, daarmede dat zij het deeg bakten dat zij uit Egypte hadden gebracht, tot ongezuurde koeken, omdat het niet gedeseemd was, waarmede wordt aangeduid dat uit het ware van het goede wederom het goede werd voortgebracht, waarin niets van het valse was. Dit zijn de beide staten waarin degenen die van de geestelijke Kerk zijn, door den Heer worden gehouden wanneer zij in het goede zijn: de eerste, dat zij uit het goede, hetwelk des wils is, het ware zien en denken; de tweede dat zij uit dat huwelijk van het goede en het ware dingen voortbrengen, welke door die te willen en die te doen, wederom goede dingen worden, en zo aanhoudend voort; zodanige voortbrengingen en afleidingen zijn er bij hen die van de geestelijke Kerk zijn; dit vertoont zich in de geestelijke wereld uitbeeldend zoals een boom met bladeren en vruchten; de bladeren daar zijn de ware dingen, de vruchten zijn de goede dingen van het ware, de zaden zijn de goede dingen zelf, waaruit de overige dingen zijn.

7967. Hun baktroggen gebonden in hun klederen; dat dit de verkwikkelijke dingen der aandoeningen zijn die de ware dingen aankleven, staat vast uit de betekenis van de baktroggen, zijnde de verkwikkelijke dingen der aandoeningen, waarover n. 7356; uit de betekenis van gebonden worden, zijnde aankleven; en uit de betekenis van de klederen, zijnde de ware dingen, waarover n. 1073, 2576, 4545, 4763, 5248, 5319, 5954, 6914, 6918. Wat de verkwikkelijke dingen der aandoeningen zijn, die de ware dingen aankleven, moet worden gezegd: alle ware dingen die bij den mens binnentreden, zijn verbonden met enig verkwikkelijke, want ware dingen zonder een verkwikkelijke zijn niet van enig leven; uit de verkwikkelijke dingen die met de ware dingen zijn verbonden, wordt onderkend hoe het gesteld is met de ware dingen bij den mens; indien het de verkwikkelijke dingen van boze aandoeningen zijn, zo

is het boos gesteld; indien het echter de verkwikkelijke dingen van goede aandoeningen zijn, is het goed gesteld; de Engelen immers die bij den mens zijn, vloeien aanhoudend met goede aandoeningen in, en dan wekken zij de ware dingen op die met dezelve zijn verbonden; eender andersom; indien de ware dingen niet met goede aandoeningen zijn verbonden, zo arbeiden de Engelen tevergeefs om de dingen op te wekken die des geloofs en der naastenliefde zijn. Uit deze dingen kan vaststaan wat er wordt verstaan onder de verkwikkelijke dingen der aandoeningen die de ware dingen aankleven, en deze worden daarmede aangeduid, dat de baktroggen waren gebonden in hun klederen.

7968. Op hun schouder; dat dit betekent volgens alle macht, staat vast uit de betekenis van den schouder, zijnde alle macht, waarover n. 1085, 4931 tot 4937.

7969. Vers 35, 36. *En de zonen Israëls deden volgens het woord van Moscheh, en zij vroegen van de Egyptenaren vaten van zilver, en vaten van goud, en klederen. En Jehovah gaf het volk genade in de ogen der Egyptenaren, en zij leenden aan hen; en zij ontrukten aan de Egyptenaren.* En de zonen Israëls deden volgens het woord van Moscheh, betekent dat zij gehoorzaamden aan *het Goddelijk Ware*; en zij vroegen van de Egyptenaren vaten van zilver, en vaten van goud, en klederen, betekent de wetenschappelijke dingen van het ware en het goede, ontnomen aan de bozen die van de Kerk zijn, welke moeten worden toegekend aan de goeden die daarvandaan zijn; en Jehovah gaf het volk genade in de ogen der Egyptenaren, betekent de vrees van hen die verdoemd zijn, voor hen die van de geestelijke Kerk zijn; en zij leenden aan hen, betekent dat zij werden overgedragen; en zij ontrukten aan de Egyptenaren, betekent dat zij die in de verdoemenis zijn, van zulke dingen geheel en al verwoest werden.

7970. Er wordt daarvan afgezien om deze dingen ten aanzien van de afzonderlijke dingen te ontvouwen, omdat zij tevoren tweemaal zijn ontvouwd, namelijk bij Exod. Hfdst. III: Vers 21, 22, n. 6914 tot 6920; en bij het voorafgaande Hoofdstuk, Vers 2, 3, n. 7768 tot 7773.

7971. Vers 37, 38, 39. *En de zonen Israëls reisden uit van Raämses tot Succoth, omtrent zes honderd duizend mannen te voet, behalve het kleine kind. En ook vele gemengde schare klom op met hen, en kleinvee, en grootvee, een zeer zware verwerving. En zij bakten het deeg dat zij uit Egypte gebracht hadden, ongezuurde koeken, omdat het niet gedesemd was, omdat zij van Egypte uitgedreven waren, en niet vertoeven konden, en ook niet teerkost voor zich hadden gemaakt.* En de zonen Israëls reisden uit van Raämses tot Succoth, betekent den eersten staat van den aftocht, en het hoedanige; omtrent zes honderd duizend mannen te voet, betekent alle dingen van het ware en het goede des geloofs in één

samenvatting; behalve het kleine kind, betekent het goede der onschuld; en ook vele gemengde schare, betekent de ware dingen die niet echt zijn; klom op met hen, betekent welke toegevoegd waren; en kleinvee, en grootvee, een zeer zware verwerving, betekent het goede verworven door het innerlijk en het uiterlijk ware in veel voorraad; en zij bakten het deeg dat zij uit Egypte gebracht hadden, ongezuurde koeken, betekent dat uit het ware van het goede wederom het goede werd voortgebracht, waarin niets van het valse was; omdat het niet gedeseemd was, betekent omdat het ware uit het goede niets van het valse inhoud; omdat zij van Egypte uitgedreven waren, en niet vertoeven konden, betekent omdat zij verwijderd waren van hen die in het valse uit het boze waren; en ook niet teerkost voor zich hadden gemaakt, betekent dat zij geen andere ondersteuning uit het ware en het goede bij zich hadden.

7972. En de zonen Israëls reisden uit van Raämses tot Succoth; dat dit den eersten staat van den aftocht, en het hoedanige betekent, staat vast uit de betekenis van reizen, zijnde de orde en de inzetten des levens, waarover n. 1293, 3335, 4882, 5493, 5605; vandaar zijn de reizen der zonen Israëls, waarover in Exodus wordt gehandeld, de staten des levens, en de veranderingen ervan, van het eerste tot het laatste; hier wordt dus met de reis van Raämses tot Succoth, de eerste staat, en het hoedanige ervan aangeduid; de namen immers van plaatsen, zoals ook van personen, betekenen alle dingen, en het hoedanige ervan, men zie n. 768, 1224, 1264, 1876, 1888, 3422, 4298, 4310, 4442, 5095, 6516.

7973. Omtrent zes honderd duizend mannen te voet; dat dit alle dingen van het ware en het goede des geloofs in één samenvatting betekent, staat vast uit de betekenis van zes honderd duizend, zijnde alle dingen des geloofs in één samenvatting; dit getal rijst immers op uit zes en eveneens uit twaalf, en twaalf betekent alle dingen des geloofs en der naastenliefde, n. 577, 2089, 2129 einde, 2130 einde, 3272, 3858, 3913; vandaar komt het, dat de zonen van Jakob er twaalf waren, en dat hun nakomelingen zijn onderscheiden in even zovele stammen, en eveneens dat door den Heer twaalf discipelen werden aangenomen, namelijk opdat zij alle dingen des geloofs en der naastenliefde zouden uitbeelden; aangaande de stammen zie men n. 3858, 3862, 3913, 3926, 4060, 6335, 6337, 6640, 7836, 7891; aangaande de discipelen n. 3354, 3488, 5858 einde, 6397; dat hier zes honderd duizend eendere dingen betekent, komt omdat een groter en een kleiner, of een vermenigvuldigd en een gedeeld getal, iets eenders insluit als de enkelvoudige getallen waaruit het is samengesteld, n. 5291, 5335, 5708, dit blijkt duidelijk uit het getal twaalf; hetzij dit gedeeld is tot zes, of vermenigvuldigd tot tweeënveertig, of tot 144, dat is, twaalf maal

twaalf, of tot 12000, of tot 144000, het betekent iets eenders; zoals 144000 bij Johannes: “Ik hoorde het getal der gezegelden, *honderd vier en veertig duizend*, gezegeld uit elken stam Israëls; *uit eiken stam twaalf duizend*”, Apoc. VII: 4, 5, en vervolg. Hier worden onder de zonen Israëls niet de zonen Israëls verstaan, niet onder de stammen stammen, noch onder het getal een getal, maar zulke dingen die in den inwendigen zin zijn, namelijk alle dingen des geloofs en der naastenliefde, en zo onder iederen stam in het bijzonder één geslacht of één klasse, volgens de dingen die zijn ontvouwd bij de Hoofdstukken xxix en xxx van Genesis. Eender bij denzelfde: “Ziet, het Lam staande op den berg Zions, *en met Hem 144000, hebbende den Naam Zijns Vaders* geschreven op hun voorhoofden. Zij zongen een nieuw gezang voor den Troon, en niemand kon het gezang leren, *dan de 144000 gekochten van de aarde*; dezen zijn het die het Lam volgen waar Het ook heengaat; *dezen zijn gekocht van de mensen, de eerstelingen Gode en het Lam*”, XIV: 1, 3, 4. Uit deze beschrijving blijkt, dat zij die in de naastenliefde zijn, worden verstaan onder 144000; en eveneens blijkt, dat dat getal slechts den staat en het hoedanige aanduidt; dat getal duidt immers iets eenders aan als twaalf, want het ontstaat uit 12000, en 12 met elkander vermenigvuldigd; iets eenders als het kleinere getal 144, zijnde twaalf maal twaalf, bij denzelfde: “Hij mat den muur van de Heilige Hierosolyma, nederdalende van God uit den Hemel, *144 ellen*, zijnde de maat eens mensen, dat is, eens Engels”, Apoc. XXI: 2, 17; dat de muur van de Heilige Hierosolyma niet een muur is in den geestelijken zin, maar dat hij is het ware des geloofs, verdedigende de dingen die der Kerk zijn, zie men in n. 6419; vandaar wordt eveneens gezegd dat hij 144 ellen was; dat het aldus is, blijkt duidelijk, want er wordt gezegd dat die maat de maat eens mensen, dat is, eens Engels is; met den mens en met den Engel wordt immers het al van het ware en het goede des geloofs aangeduid. En het blijkt eveneens uit de *twaalf* kostbare stenen waaruit het fundament van den muur was, en uit de *twaalf* poorten waarvan een elk een paarl was, ald. Vers 19, 20, 21; met de kostbare stenen worden immers de ware dingen des geloofs aangeduid die uit het goede der naastenliefde zijn, n. 643, 3720, 6426; eender met de poort, en eveneens met de paarl. Daaruit nu staat vast dat een kleiner en een groter getal iets eenders aanduidt als het enkelvoudige getal, waaruit het is. Dat alle getallen in het Woord dingen betekenen, zie men in n. 482, 487, 575, 647, 648, 755, 813, 1963, 1988, 2075, 2252, 3252, 4264, 4495, 4670, 5265, 6175. Hieruit kan nu worden gezien, dat door het getal der zes honderd duizend mannen die van Egypte uitgingen, ook zulke dingen worden aangeduid. Dat dit getal zulke dingen betekent, kan nauwelijks iemand geloven, ter oorzaak hiervan dat het

historisch is, en elk historische het gemoed aanhoudend in den uitwendigen zin houdt, en van den inwendigen zin aftrekt; maar nochtans betekent dat getal ook zulke dingen, want er is zelfs niet een woordje, ja ook niet één jota of één haaltje in het Woord, dat niet in zich heilig is, omdat het in zich het heilige behelst; dat in het historische alleen niet het heilige is, ziet iedereen.

7974. Behalve het kleine kind; dat dit het goede der onschuld betekent, staat vast uit de betekenis van het kleine kind, zijnde het goede der onschuld, waarover n. 430, 1616, 2126, 2305, 3183, 3494, 4797, 5608.

7975. En ook vele gemengde schare; dat dit de goede en de ware dingen betekent die niet echt zijn, staat vast uit de gemengde schare, zijnde de niet-echte goede en ware dingen; want wanneer door de zonen Israëls de echte goede en ware dingen worden uitgebeeld, welke van de geestelijke Kerk zijn, n. 7957, worden met de hen begeleidende gemengde schare de niet-echte ware en goede dingen aangeduid. Met hen immers die van de geestelijke Kerk zijn, is het aldus gesteld: zij hebben echte goede en ware dingen, en zij hebben niet-echte goede en ware dingen; de mens der geestelijke Kerk immers heeft geen doorvatting van het goede en het ware, maar als het goede en het ware erkent en gelooft hij de dingen die de leerstellige dingen zijner Kerk leren; vandaar komt het, dat hij in zeer vele niet-echte ware dingen is, bijgevolg ook in eendere goede dingen, want de goede dingen hebben hun hoedanige van de ware dingen. Dat de geestelijken in zeer vele niet-echte ware dingen zijn, zie men in n. 2708, 2715, 2718, 2831, 2849, 2935, 2937, 3240, 3241, 3246, 3833, 4402, 4788, 5113, 6289, 6500, 6639, 6865, 6945, 7233; dat zij vandaar niet-zuivere ware dingen hebben, n. 6427; maar nochtans worden zij door den Heer in grotelijks echte goede dingen gehouden, hetgeen geschiedt door den invloed door de innerlijke dingen, n. 6499; en dan worden de niet-echte ware en goede dingen daarvan gescheiden, en naar de zijden geworpen; dit zijn de dingen die worden aangeduid met de zeer vele gemengde schare. Eender worden met haar degenen aangeduid, die van de Kerk zijn, maar niet binnen haar, zoals de heidenen, die onderling in gehoorzaamheid en wederzijdse naastenliefde leven; die hebben ook niet echte ware dingen, omdat zij het Woord niet hebben; dezen alsmede de niet-echte ware dingen zelf, worden eveneens met de grote schare aangeduid bij Johannes: “Ik hoorde het getal der gezegelden, honderd vier en veertig duizend gezegelden uit elken stam van Israëel; na dezen zag ik, toen, ziet, *een grote schare welke niemand tellen kon*, uit alle natie, en stammen, en volken, en talen, staande voor den Troon, en voor het Lam, bekleed met witte lange klederen, en palmen in hun handen”, Apoc. VII: 4, 9.

7976. Klom op met hen; dat dit betekent welke toegevoegd waren, staat vast uit de betekenis van met hen opklimmen, wanneer het wordt gezegd van de goede en de ware dingen, zijnde dat zij waren toegevoegd; want de niet-echte ware en goede dingen worden weliswaar gescheiden van de echte goede en ware dingen bij den geestelijken mens, maar zij worden niet weggenomen; zij blijven toegevoegd aan de zijde waarheen zij geworpen zijn, n. 7975 einde. Eender is het gesteld met de Kerk des Heeren onder de natiën, die niet-echte ware dingen hebben; die worden in den Hemel ook toegevoegd aan hen die in de echte ware en goede dingen zijn.

7977. En kleinvee en grootvee, een zeer zware verwerving; dat dit het goede betekent, verworven door het innerlijk en het uiterlijk ware, in veel voorraad, staat vast uit de betekenis van de kudde van kleinvee, zijnde het innerlijk goede, en uit de betekenis van de kudde van grootvee, zijnde het uiterlijk goede, waarover n. 2566, 5913, 6048, 7960; dat het verworven was, wordt aangeduid met de verwerving; al het goede immers bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, is verworven door het ware, want zonder het ware dat des geloofs is, weten zij niet wat het geestelijk ware is, noch wat het geestelijk goede is. Zij kunnen weliswaar weten het burgerlijk ware, voorts het zedelijk ware, alsmede de goede dingen ervan, omdat deze stroken met de dingen die in de wereld zijn, weswege zij eveneens een doorvatting ervan hebben, doch het geestelijk ware en het goede ervan stroken niet met de dingen die in de wereld zijn, ja wijken zelfs in verscheidene dingen geheel en al daarvan af, en daarom moeten zij dienaangaande worden onderricht. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete dat al het goede bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, verworven moet worden door het ware. Dat zeer zwaar is in veel voorraad, is duidelijk.

7978. En zij baktten het deeg dat zij uit Egypte gebracht hadden, ongezuurde koeken; dat dit betekent dat uit het ware van het goede wederom het goede werd voortgebracht, waarin niets van het valse was, staat vast uit de betekenis van bakken, wanneer het wordt gezegd van het ware van het goede, dat wordt aangeduid met het deeg, zijnde voortbrengen; uit de betekenis van het deeg, zijnde het ware van het goede, waarover boven n. 7966; en uit de betekenis van de ongezuurde koeken, zijnde de goede dingen waarin niets van het valse is; dat de ongezuurde dingen de dingen zijn die zonder het valse zijn, zie men in n. 2342, 7906. Dat dit de tweede staat is van het ware uit het goede, waarin zij waren toen zij bevrijd waren, zie men boven in n. 7966, 7972. Dat de koeken de goede dingen zijn, komt omdat zij brood zijn, en het brood in den inwendigen zin is het goede der liefde, waarover n.

276, 680, 2165, 2177, 3464, 3478, 3735, 3813, 4211, 4217, 4735, 4976, 5915; maar het brood der koeken wordt hierin onderscheiden van het gewone brood, dat met het brood der koeken het goede der liefde jegens den naaste wordt aangeduid, aldus het geestelijk goede, en met het gewone brood het goede der liefde tot den Heer wordt aangeduid, aldus het hemels goede. Dat geestelijk goede werd aangeduid met het spijsoffer, dat met het slachtoffer op het altaar werd geofferd en verbrand; het spijsoffer immers werd gebakken tot koeken en tot vladen, zoals kan vaststaan uit Exod. xxix: 2, 3, 23, 24, 37; Levit. ii: 2 en vervolg; Hfdst. vi: 13, 14; Num. vi: 15, 19; Hfdst. xv: 18, 19, 20, 21. Iets eenders werd aangeduid met de twaalf toonbroden, die ook tot koeken werden gebakken, waarover aldus bij Moscheh: “Gij zult meelbloem nemen, en die *bakken tot twaalf koeken*; van twee tienden zal één koek zijn; en gij zult ze in twee rijen leggen, zes in een rij, op de reine tafel, voor Jehovah; en op de rij zult gij zuiveren wierook geven, en het zal zijn tot broden ter gedachtenis, een vuuroffer voor Jehovah”, Levit. xxiv: 5, 6, 7, 8, 9. Uit deze dingen kan vaststaan, dat de broden het heilige betekenden, want anders zou iets zodanigs nooit geboden zijn; en omdat zij het heilige betekenden, worden zij ook de heiligheid der heiligheden genoemd, ald. Vers 9; maar door deze broden werd het goede der hemelse liefde aangeduid, en daarmee dat zij gebakken werden tot koeken, werden de goede dingen der geestelijke liefde aangeduid. Uit deze dingen, en uit die welke in de bovenaangehaalde plaatsen werden aangevoerd, kan vaststaan dat iets eenders onder het brood in het Heilig Avondmaal wordt verstaan.

7979. Omdat het niet gedeseemd was; dat dit betekent omdat het ware uit het goede niets van het valse inhad, staat vast uit de betekenis van het deeg, waarvan wordt gezegd dat het niet gedeseemd was, zijnde het ware van het goede, waarover boven n. 7966; en uit de betekenis van niet gedeseemd, zijnde zonder het valse, waarover n. 2342, 7906.

7980. Omdat zij van Egypte uitgedreven waren, en niet vertoeven konden; dat dit betekent aangezien zij verwijderd waren van hen die in het valse uit het boze waren, staat vast uit de betekenis van uitgedreven worden, zijnde verwijderd worden; want hij die wordt uitgedreven, wordt verwijderd; men zie boven n. 7964; uit de betekenis van Egypte, zijnde zij die in het valse uit het boze zijn, waarover eerder; en uit de betekenis van niet kunnen vertoeven, zijnde de noodzakelijkheid van de verwijdering.

7981. En ook niet teerkost voor zich hadden gemaakt; dat dit betekent dat zij geen andere ondersteuning uit het ware en het goede bij zich hadden, namelijk dan die welke wordt aangeduid met het niet gedeseemde deeg (en

dat dit het ware van het goede is, waarin niets van het valse is, zie men in n. 7966), staat vast uit de betekenis van de teerkost, zijnde de ondersteuning uit het ware en het goede, waarover n. 5490, 5953.

7982. Vers 40, 41, 42. *En de woning der zonen Israëls die zij gewoonnd hebben in Egypte, was dertig jaren en vierhonderd jaren. En het geschiedde ten einde van dertig jaren en vierhonderd jaren, het geschiedde op dezen zelf den dag, al de legerscharen van Jehovah gingen uit het land van Egypte uit. Een nacht der bewakingen was deze voor Jehovah, om hen uit het land van Egypte uit te leiden; deze is voor Jehovah die nacht der bewakingen, voor al de zonen Israëls tot hun geslachten.* En de woning der zonen Israëls die zij gewoonnd hebben in Egypte, betekent den duur der bestokingen; dertig jaren en vierhonderd jaren, betekent het hoedanige en den staat van die; en het geschiedde ten einde van dertig jaren en vierhonderd jaren, betekent den tijd van de Komst des Heren toen zij werden bevrijd; en het geschiedde op dezen zelfden dag, betekent dat het toen was; al de legerscharen van Jehovah gingen uit het land van Egypte uit, betekent dat zij die in het ware en het goede waren, en nochtans daar werden vastgehouden, werden losgemaakt; een nacht der bewakingen was deze voor Jehovah, betekent des Heren tegenwoordigheid bij een die in het ware en het goede zijn, en bij hen die in het boze en daaruit in louter het valse zijn; om hen uit het land van Egypte uit te leiden, betekent de bevrijding uit de geestelijke gevangenschap; deze is voor Jehovah die nacht der bewakingen, betekent dat zij toen werden afgehouden van al het valse en boze; voor al de zonen Israëls tot hun geslachten, betekent hen van de geestelijke Kerk bij wie het goede uit het ware en het ware uit het goede is.

7983. En de woning der zonen Israëls die zij gewoonnd hebben in Egypte; dat dit den duur der bestokingen betekent, staat vast uit de betekenis van de woning, zijnde de staat des levens, waarover n. 1293, 3384, 3613, 4451, 6051, hier de staat der bestokingen, want die is de staat des levens waarover nu wordt gehandeld, en die wordt aangeduid met het getal dertig en vierhonderd jaren, waarop die woorden betrekking hebben.

7984. Dertig jaren en vierhonderd jaren; dat dit het hoedanige en den staat van die betekent, staat vast uit de betekenis van dertig, zijnde de volle staat der overblijfselen; dat getal immers verrijst uit drie en tien met elkander vermenigvuldigd, en met drie wordt de volle staat aangeduid, n. 2788, 4495, 7715, en met tien de overblijfselen, n. 576, 1906, 2284; wat de volle staat is, zal in hetgeen volgt worden gezegd; en uit de betekenis van vierhonderd, zijnde de duur der verwoesting, waarover n. 2959, 2966, en vandaar de verbinding van het goede en het ware, n. 4341. Dat alle getallen dingen en staten betekenen, en

dat het samengestelde getal iets eenders betekent als de enkelvoudige waaruit het is samengesteld, zie men boven in n. 7973. Wat de verwoesting aangaat, die met vierhonderd jaren wordt aangeduid, die is tweevoudig, namelijk de verwoesting van het boze en het valse, en de verwoesting van het goede en het ware; bij hen die worden verdoemd, is het de verwoesting van het goede en het ware, doch bij hen die worden gezaligd, is het de verwoesting van het boze en het valse; verwoesting is beroving. Dat de bozen die van de Kerk zijn geweest, verwoest werden ten aanzien van al het goede en ware, is tot hier toe getoond, want de opeenvolgende graden der verwoesting werden aangeduid met de plagen in Egypte; de goeden worden echter verwoest ten aanzien van het boze en het valse; deze worden bij hen geleidelijk afgescheiden, dat is, naar de zijden geworpen, en de goede en de ware dingen worden verzameld naar het midden; deze verzameling van het goede en het ware wordt verstaan onder de overblijfselen; en wanneer zij een vollen staat van overblijfselen hebben, worden zij tot den Hemel verheven; het is deze staat die met dertig wordt aangeduid, en de verwoesting wordt aangeduid met vierhonderd. De verwoesting van het boze en het valse, en de inboezeming van het goede en het ware bij de goeden, geschiedt door bestokingen, en door verzoekingen; door gene en deze worden de valse en de boze dingen verwijderd, en de goede en de ware dingen aangetrokken, en dit tot de staat vol wordt. Wat de volle staat is, moet ook in het kort worden gezegd: een ieder die of verdoemd, of gezaligd wordt, heeft een zekere maat die gevuld kan worden; de bozen of zij die verdoemd worden, hebben een zekere maat van het boze en valse, en de goeden of zij die gezaligd worden, hebben een zekere maat van het goede en ware; deze maat wordt bij een ieder gevuld in het andere leven; maar voor sommigen is de maat groter, voor sommigen echter kleiner; die maat wordt in de wereld verworven door de aandoeningen, die der liefde zijn; hoe meer iemand het boze en vandaar het valse heeft liefgehad, des te grotere maat heeft hij zich verworven; en hoe meer iemand het goede en vandaar het ware heeft liefgehad, des te grotere maat hij heeft; de grenzen en de graden van uitbreiding van die maat verschijnen klaarblijkelijk in het andere leven, en zij kunnen daar niet overschreden worden, maar zij kunnen gevuld worden, en zij worden eveneens daadwerkelijk gevuld, namelijk met goede en ware dingen bij hen die in de aandoening van het goede en het ware zijn geweest, en met boze en valse dingen bij hen die in de aandoening van het boze en het valse zijn geweest; daaruit blijkt dat die maat het vermogen is van of het boze en valse, of het goede en ware op te nemen, verworven in de wereld. Het is deze staat die onder den vollen staat wordt verstaan, en met dertig wordt

aangeduid. Hij wordt door den Heer beschreven in de gelijkenis aangaande de talenten, bij Mattheus, Hfdst. xxv: 14 tot 31, en aangaande de mina's, bij Lukas, Hfdst. xix: 13 tot 25; en ten slotte met deze woorden bij Mattheus: "Een elk die heeft, dien zal gegeven worden zodat hij overvloedig zal hebben; van hem echter die niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft", xxv: 29; en bij Lukas: "Hij zeide tot degenen die bij hem stonden: Neemt van hem de mina weg, en geeft die aan hem die de tien mina's heeft. Zij zeiden tot hem: Heer, hij heeft tien mina's. Ik zeg u dat een elk die heeft, zal gegeven worden; van hem echter die niet heeft, van dien zal genomen worden ook wat hij heeft", xix: 24, 25, 26. Dat de maat van een ieder wordt gevuld, leert de Heer ook elders bij denzelfde: "Geeft, en u zal gegeven worden, een goede, neergedrukte, geschudde, en overlopende maat zullen zij in uw schoot geven", vi: 38. Uit deze dingen nu blijkt wat er wordt verstaan onder den vollen staat.

7985. Er wordt gezegd, dat de woning der zonen Israëls die zij gewoond hebben in Egypte, dertig jaren en vierhonderd jaren is geweest, en verder dat ten einde van dertig jaren en vierhonderd jaren, op dezen zelfden dag, al de legerscharen van Jehovah van het land van Egypte uitgingen, terwijl toch de woning der zonen Israëls van het afkomen van Jakob in Egypte aan tot het uitgaan van zijn nakomelingen nu, niet meer dan de helft van dien tijd is geweest, namelijk 215 jaren, zoals duidelijk blijkt uit de chronologische dingen van de Gewijde Schrift; Moscheh immers was geboren uit Amram, en Amram uit Kehath, en Kehath uit Levi, en Kehath kwam tegelijk met zijn vader Levi in Egypte, Gen. xlvi: 11; de leeftijd van Kehath was 133 jaren, Exod. vi: 18, en de leeftijd van Amram, uit wien Aharon en Moscheh waren, was 137 jaren, ald. Vers. 20; en Moscheh was een man van 80 jaren toen hij voor Farao stond, Exod. vii: 7; er wordt niet vermeld in welk jaar van Kehath's leeftijd Amram werd geboren, noch in welk jaar van Amram's leeftijd Moscheh werd geboren; doch het kan vaststaan, dat het niet 430 jaren zijn geweest, want de jaren van hun leeftijden reiken zelfs niet tot 430, maar tot 350; hetgeen men kan weten als men de 133 levensjaren van Kehath optelt bij de 137 levensjaren van Amram, en deze bij de 80 jaren van Moscheh toen hij voor Farao stond; te minder indien de jaren van hun geboorten worden opgeteld; dat het 215 jaren zijn geweest, kan men uit de chronologische dingen zien. Maar van Abrahams afkomen in Egypte af tot den uittocht der zonen Israëls, zijn 430 jaren geweest, waarover men ook de chronologische dingen zie. Daaruit nu kan vaststaan dat onder 430 jaren hier de volledige periode van tijd van Abraham aan wordt verstaan, en niet van Jakob aan. Dat deze jaren werden aangeduid, en de jaren van de woning der zonen Israëls in

Egypte werden geheten, is terwille van den inwendigen zin, waarin met die de volle staat en de duur der verwoesting wordt aangeduid van hen die van de geestelijke Kerk waren, en in de lagere aarde werden vastgehouden tot aan de Komst des Heren, en toen bevrijd, waarover men zie n. 6854, 6914, 7035, 7091, 7828, 7932a.

7986. En het geschiedde ten einde van dertig jaren en vierhonderd jaren; dat dit den tijd van de Komst des Heren betekent, toen zij werden bevrijd, staat vast uit de betekenis van dertig en vierhonderd jaren, zijnde de volle staat, en de duur der verwoesting of der bestoking van hen die van de geestelijke Kerk waren, en in de lagere aarde tot aan de Komst des Heren werden vastgehouden, en toen bevrijd, waarover vlak boven n. 7985, en n. 6854, 6914, 7035, 7091, 7828, 7932a; vandaar betekent ten einde van die jaren den tijd van de Komst des Heren, toen zij werden bevrijd.

7987. En het geschiedde op dezen zelfden dag; dat dit betekent dat het toen was, staat vast uit de betekenis van den dag, zijnde de staat, waarover n. 23, 487, 488, 493, 2788, 3462, 3785, 4850, 5672, 5962, 7680; vandaar is op dezen zelfden dag, in dien staat, aldus toen, namelijk toen de Komst des Heren daar was, die wordt aangeduid met ten einde van dertig en vierhonderd jaren, en de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk waren, die daarmee wordt aangeduid dat al de legerscharen van Jehovah uit het land van Egypte uitgingen.

7988. Al de legerscharen van Jehovah gingen uit het land van Egypte uit; dat dit betekent dat zij die in het ware en het goede waren, en nochtans daar werden vastgehouden, werden losgemaakt, staat vast uit de betekenis van uit het land van Egypte uitgaan, zijnde uit de bestokingen losgemaakt en bevrijd worden; dat uitgaan is losgemaakt worden, is duidelijk; en dat het land van Egypte de bestokingen zijn, zie men in n. 7278; en uit de betekenis van de legerscharen van Jehovah, zijnde de ware en de goede dingen die van de geestelijke Kerk zijn, aldus zij die in het ware en het goede zijn, waarover n. 3448, 7236. Dat de ware en de goede dingen de legerscharen van Jehovah zijn, staat vast bij Daniël: "Er ging uit één hoorn van het kleine van den geitenbok, en hij groeide zeer naar het zuiden, en naar den opgang, en naar het sierlijke, en hij groeide *tot aan het leger der hemelen*, en hij wierp ter aarde neder van het *leger*, en van de sterren, en hij vertrad ze. Ja zelfs verhief hij zich *tot aan den vorst des legers*; en *het leger werd overgegeven op het gedurig offer tot de overtreding*, omdat hij de *waarheid* ter aarde nederwierp. Toen hoorde ik één heilige spreken: Tot hoe lang wordt èn het heilige èn het *leger* gegeven tot vertreding? Hij zeide tot mij: Tot aan den avond en den morgen, twee duizend

drie honderd; dan zal het heilige gerechtvaardigd worden”, VIII: 9 tot 14; hier blijkt het duidelijk dat de legerscharen de ware en de goede dingen zijn; er wordt immers gezegd, dat hij ter aarde nederwierp van het leger en van de sterren, en daarna dat hij de *waarheid* ter aarde nederwierp, en dat het leger ter vertreding zou zijn tot aan den avond en den morgen, dat is, tot de Komst des Heren. Omdat de ware en de goede dingen de legerscharen van Jehovah zijn, worden derhalve de Engelen Zijn legerscharen genoemd in Boek I der Koningen: “Michah de profeet zeide: Ik zag Jehovah zittende op Zijn troon, *en het algehele leger der hemelen staande nevens Hem*”, XXII: 19. En bij David: “Zegent Jehovah, Zijn *engelen*, machtigen in sterkte, zegent Jehovah, *al Zijn legerscharen*, Zijn dienaars”, Psalm CIII: 20; de Engelen worden legerscharen genoemd naar de ware en de goede dingen waarin zij zijn; ook werden niet alleen de Engelen de legerscharen van Jehovah geheten, maar ook de schijnselgevers des hemels, zoals de zon, de maan, en de sterren, en dit omdat met de zon het goede der liefde werd aangeduid, met de maan het goede des geloofs, en met de sterren de erkentnissen van het goede en het ware; dat die schijnselgevers legerscharen worden geheten, blijkt in het Boek Genesis: “Volbracht zijn de hemelen en de aarde, *en al hun legerscharen*”, II: 1, waar onder de legerscharen alle schijnselgevers des hemels worden verstaan, doch in den inwendigen zin, waarin wordt gehandeld over de nieuwe schepping van den mens, worden de ware en de goede dingen verstaan. Desgelijks bij David: “Looft Jehovah, al Zijn Engelen, *looft Hem, al Zijn legerscharen*, looft Hem, zon en maan, looft Hem, alle gij sterren des lichts”, Psalm CXLVIII: 2, 3; dat de zon het goede der liefde is, en de maan het goede des geloofs, zie men in n. 1529, 1530, 2441, 2495, 4060, 4696, 5377, 7083; en dat de sterren de erkentnissen van het goede en het ware zijn, n. 1808, 2120, 2495, 2849, 4697. Dat de zon, de maan, en de sterren de goede en de ware dingen betekenen, komt omdat de Heer in den Hemel de Zon is voor de hemelen, en de Maan voor de geestelijken, n. 1521, 1529, 1530, 1531, 3636, 3643, 4300, 4321 einde, 5097, 7078, 7083, 7171, 7173, en omdat de engellijke woonplaatsen blinken zoals de sterren, volgens deze dingen bij Daniel: “Dan zullen de inzichtsvollen blinken zoals de glans des uitspansels, *en zij die velen rechtvaardigen, zoals de sterren*, tot in de eeuw en de eeuwigheid”, XII: 3. Omdat de Engelen krachtens de ware en de goede dingen de legerscharen van Jehovah worden genoemd, en eveneens de zon, de maan, en de sterren het worden, en omdat al het ware en goede uit den Heer voortgaat, wordt derhalve de Heer in het Woord *Jehovah Zebaoth* of *der legerscharen* genoemd, n. 3448; Hij wordt ook zo genoemd uit hoofde hiervan dat Hij voor den mens tegen de hellen strijdt. Uit deze

dingen nu kan vaststaan wat in den inwendigen zin wordt verstaan onder de legerscharen van Jehovah. Dat de zonen Jakobs, die uit Egypte uitgingen, ze niet waren, maar dat zij ze hebben uitgebeeld, blijkt uit hun leven in Egypte, namelijk dat zij Jehovah niet hebben gekend, zelfs niet eens Zijn Naam, voordat deze aan Moscheh was aangeduid uit het braambos, Exod. III: 13, 14, 15, 16; voorts dat zij evenzeer als de Egyptenaren, aanbidders van het kalf waren, zoals men kan opmaken uit Exod. Hfdst. XXXII; voorts uit hun leven in de woestijn, namelijk dat zij zodanig waren dat zij niet in het land Kanaän konden worden binnengeleid; aldus waren zij alles behalve de legerscharen van Jehovah.

7989. Een nacht der bewakingen was deze voor Jehovah; dat dit des Heren tegenwoordigheid betekent bij hen die in het ware en het goede zijn, en bij hen die in het boze en daaruit in louter het valse zijn, staat vast uit de betekenis van den nacht, zijnde de staat der verdoemenis, waarover n. 785I; en uit de betekenis van de bewakingen voor Jehovah, zijnde de tegenwoordigheid des Heren, en vandaar de bescherming; door de tegenwoordigheid des Heren immers worden degenen verlicht die in het goede en daaruit in het ware zijn, en worden degenen verblind die in het boze en daaruit in het valse zijn; voorts worden door de tegenwoordigheid des Heren degenen uit de verdoemenis uitgeleid die tot den Hemel moeten verheven worden, want zij worden door den Heer afgehouden van het boze, en gehouden in het goede, en zulks met een sterke kracht; en door de tegenwoordigheid des Heren worden ook degenen in de verdoemenis geleid die in de hel moeten geworpen worden, want zij zijn volgens den graad van des Heren tegenwoordigheid in het boze, n. 7926, 7643; vandaar nu komt het, dat die staat en die tijd de nacht der bewakingen voor Jehovah worden geheten. De tegenwoordigheid des Heren wordt in hetgeen volgt beschreven met de wolkkolom overdag en de vuurkolom des nachts, om hen te leiden, Exod. XIII: 21; en de tegenwoordigheid zowel bij hen die in het goede en het ware zijn, als bij hen die in het boze en het valse zijn, daarmede dat die kolom zich stelde tussen het legerkamp van Israëel en tussen het legerkamp der Egyptenaren, en dat, toen Jehovah van daar heenzag tot het legerkamp der Egyptenaren, de Egyptenaren werden ondergedompeld in de zee Suph, Exod. XIV: 19, 20, 24, 25, 26, 27.

7990. Om hen uit het land van Egypte uit te leiden; dat dit de bevrijding uit de geestelijke gevangenschap betekent, staat vast uit de betekenis van uitleiden, zijnde bevrijden; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde waar zij werden bestookt door de bozen, aldus waar zij in geestelijke gevangenschap waren, volgens de dingen die in n. 6854, 6914, 7035, 7091,

7828, 7932 [a], 7985 zijn aangevoerd. Van degenen wordt gezegd, dat zij in geestelijke gevangenschap zijn, die ten aanzien van de innerlijke dingen door den Heer in het goede en het ware worden gehouden, maar ten aanzien van de uiterlijke dingen door de hel in het boze en het valse, waarvandaan er strijd is van den uitwendigen mens met den inwendigen. In dezen staat worden zij gehouden die bestookt worden; en dan strijdt de Heer door invloed door de innerlijke dingen voor hen tegen den toevloed van het boze en het valse uit de hellen; zij worden dan zoals gevangen gehouden, want door den invloed uit den Heer willen zij in het goede en het ware zijn, maar door den toevloed uit de hellen schijnt het hun toe dat zij het niet kunnen. Deze strijd geschiedt te dien einde dat de uitwendige mens tot gehoorzaamheid aan den inwendigen worde gebracht, en zo de natuurlijke dingen worden ondergeordend aan de geestelijke.

7991. Deze is voor Jehovah die nacht der bewakingen; dat dit betekent dat zij toen werden afgehouden van al het valse en boze, staat vast uit de dingen die vlak boven in n. 7989 zijn gezegd over den nacht der bewakingen voor Jehovah.

7992. Voor al de zonen Israëls tot hun geslachten; dat dit hen betekent van de geestelijke Kerk bij wie het goede uit het ware en het ware uit het goede is, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover meermalen; en uit de betekenis van de geslachten, zijnde de dingen die des geloofs en der naastenliefde zijn, waarover n. 2020, 2584, 6239; aldus bij wie het goede uit het ware en het ware uit het goede is; zij immers die van de geestelijke Kerk zijn, worden door het ware dat des geloofs is, binnengeleid tot het goede dat der naastenliefde is; doch wanneer zij zijn binnengeleid, zo worden zij uit het goede tot de ware dingen geleid. Zij die uit het goede tot de ware dingen worden geleid, zijn degenen die de inwendige Kerk samenstellen; zij echter die door het ware tot het goede worden binnengeleid, zijn degenen die de uitwendige samenstellen.

7993. Vers 43 tot 49. *En Jehovah zeide tot Moscheh en Aharon: Dit is de inzetting van den Paesach: Alle zoon van den vreemde zal dat niet eten. En alle knecht van een man, een koop van silver, en gij zult hem besnijden, dan zal hij dat eten. De bijwoner en de huurling zal dat niet eten. In één huis zal het gegeten worden; niet zult gij van het vlees uit het huis naar buiten uitleiden; en gij zult niet een been in hetzelfde breken. De gehele schare van Israël, zij zullen dat doen. En wanneer met u een vreemdeling verkeert, en Jehovah den Paesach houden zal, hem worde alle manlijke besneden, en dan trede hij toe om dat te houden, en hij zal zijn zoals een ingeborene des lands; en alle met de voorhuid behepte zal dat*

niet eten. Eén wet zal er zijn voor den ingeborene en voor den vreemdeling, als vreemdeling verkerende in het midden van u. En Jehovah zeide tot Moscheh en Aharon, betekent de inlichting door *het Goddelijk Ware*; dit is de inzetting van den Paesach, betekent de wetten der orde voor hen die van de verdoemenis en de bestokingen zijn bevrijd; alle zoon van den vreemde zal dat niet eten, betekent hen die niet in het ware en het goede zijn, dat zij van genen zijn gescheiden; en alle knecht van een man, betekent den nog natuurlijken mens; een koop van zilver, betekent die enig geestelijk ware heeft; en gij zult hem besnijden, betekent de zuivering van de vuile liefden; dan zal hij dat eten, betekent dat hij met hen zal zijn; de bijwoner en de huurling zal dat niet eten, betekent dat zij die uit een natuurlijke inborst alleen het goede doen, en zij die het doen terwille van het gewin, niet met hen zullen zijn; in één huis zal het gegeten worden, betekent de vergezelschappingen der overeenkomende goede dingen, opdat zij tezamen één goede maken; niet zult gij van het vlees uit het huis naar buiten uitleiden, betekent dat dit goede niet zal vermengd worden met het goede van een ander; en gij zult niet een been in hetzelfde breken, betekent het wetenschappelijk ware, dat het ook ongerept zal zijn; de gehele schare van Israëel, zij zullen dat doen, betekent dat die wet der orde is voor allen die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn; en wanneer met u een vreemdeling verkeert, betekent hen die in het ware en het goede der Kerk zijn onderricht, en dezelve hebben opgenomen; en Jehovah den Paesach houden zal, betekent indien hij met hen tezamen wil zijn; hem worde alle manlijke besneden, betekent dat het ware van hem moet ontsmet worden van de onzuivere liefden; en dan trede hij toe om dat te houden, betekent dat hij dan met hen zal zijn; en hij zal zijn zoals een ingeborene des lands, betekent dat hij is opgenomen zoals hij die in dat ware en goede is, en gezuiverd is van de vuile liefden; en alle met de voorhuid behepte zal dat niet eten, betekent dat hij die in de liefden van zich en van de wereld is, niet tezamen kan zijn; één wet zal er zijn voor den ingeborene en voor den vreemdeling, als vreemdeling verkerende in het midden van u, betekent dat hij die, onderricht zijnde, het ware en het goede der Kerk opneemt, en volgens die leeft, zal zijn zoals hij die, tevoren onderricht zijnde, binnen de Kerk is, en een leven leeft dat strookt met de geboden des geloofs en der naastenliefde.

7994. En Jehovah zeide tot Moscheh en Aharon; dat dit de inlichting door *het Goddelijk Ware* betekent, staat vast uit de betekenis van Jehovah zeide, wanneer er wordt gehandeld over de inzettingen der Kerk, zijnde de inlichting of het onderricht, waarover n. 7186, 7267, 7304, 7380, 7517, 7769, 7793, 7825; en uit de uitbeelding van Moscheh en Aharon, zijnde *het Goddelijk*

Ware, Moscheh inwendig, en Aharon uitwendig, waarover n. 7009, 7010, 7089, 7382.

7995. Dit is de inzetting van den Paesach; dat dit de wetten der orde betekent voor hen die van de verdoemenis en de bestokingen zijn bevrijd, staat vast uit de betekenis van de inzetting, zijnde dat wat krachtens de orde is, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den Paesach, zijnde de tegenwoordigheid des Heren en de bevrijding van de verdoemenis, waarover n. 7093 einde, 7867. Wat datgene aangaat wat der orde is, hetgeen met de inzetting wordt aangeduid, moet men weten dat alle inzettingen die aan de zonen Israëls bevolen werden, wetten der orde in den uitwendigen vorm waren, doch de dingen die zij uitbeeldden en betekenden, waren wetten der orde in den inwendigen vorm; de wetten der orde zijn de ware dingen die uit het goede zijn; de samenvatting van alle wetten der orde is het Goddelijk Ware voortgaande uit het Goddelijk Goede des Heren; daaruit blijkt dat het Goddelijke Zelf des Heren in den Hemel de orde is, het Goddelijk Goede het wezenlijke der orde, en het Goddelijk Ware het formele ervan.

7996. Alle zoon van den vreemde zal dat niet eten; dat dit hen betekent die niet in het ware en het goede zijn, dat zij van genen zijn gescheiden, staat vast uit de betekenis van den vreemde, zijnde zij die buiten de Kerk zijn, niet erkennende iets van het ware en het goede die des geloofs zijn, zoals de natiën in het land Kanaän waren, waarover n. 2049, 2115, aldus die niet in het ware en het goede zijn; en uit de betekenis van dat niet eten, zijnde niet vergemeenschappen en verbonden worden met genen, aldus van hen gescheiden zijn. Er wordt in hetgeen nu volgt gehandeld over hen die tezamen den Paesach zouden eten, en over hen die het niet zouden eten; de Paesach was een avondmaal dat de vergezelschappingen der goeden in den Hemel uitbeelde; in de inzettingen die volgen, wordt aangewezen, wie vergezelschaft zouden kunnen worden, en wie het niet zouden kunnen. In het algemeen werden gastmalen, zowel middagmalen als avondmalen, in de oude tijden binnen de Kerk gehouden, opdat men werd vergezelschaft en verbonden ten aanzien van de liefde, en opdat men elkander wederzijds onderrichtte in de dingen die der liefde en des geloofs zijn, aldus in de dingen die des Hemels zijn; men zie n. 3596, 3832, 5161. Zodanig waren te dien tijde de verkwikkelijke dingen tijdens het sameneten, en zij waren het doel terwille waarvan de middag- en avondmalen werden gehouden; aldus werd het gemoed en eveneens het lichaam op eensgezinde en overeenstemmende wijze gevoed; vandaar hadden zij gezondheid en een lang leven, en vandaar hadden zij inzicht en wijsheid; vandaar hadden zij voorts gemeenschap met den Hemel, en sommigen een klaarblijkelijke met de

Engelen. Doch zoals alle inwendige dingen in den loop des tijds verdwijnen, en heengaan in uitwendige dingen, aldus eveneens de doelen der gastmalen en der samenetingen, die er heden ten dage niet zijn terwille van enige geestelijke verbinding, maar terwille van wereldlijke verbindingen, namelijk terwille van gewin, terwille van het dingen naar ereposten, en terwille van wellusten; vandaar is er voeding van het lichaam, maar geen van het gemoed. **7997.** Dat het Paasavondmaal de vergezelschappingen der Engelen in de Hemelen ten aanzien van de goede en de ware dingen heeft uitgebeeld, zie men boven in n. 7836, 7996; en omdat het die uitbeeldde, werd het verordend dat niet slechts elk huis op zichzelf dan tezamen zou zijn en eten, maar ook dat geen anderen vergezelschap zouden worden dan zij die de verbinding der liefde zouden uitbeelden zodanig als die der hemelse gezelschappen is, en zo dat de overigen zouden gescheiden worden. Zij die gescheiden moesten worden, waren de vreemden, want met hen worden degenen aangeduid die niet in het goede en het ware der Kerk zijn, voorts de bijwoners en de huurlingen, omdat door hen degenen werden uitgebeeld die uit een natuurlijke inborst alleen, en degenen die terwille van het gewin het goede en het ware deden en daarmee te koop liepen; dezen en genen kunnen niet vergezelschap worden met de Engelen in de Hemelen; maar wanneer het hun is geoorloofd rond te zwerven, hetgeen geschiedt in den eersten tijd van hun komst in het andere leven, voordat zij de verwoestingen van het goede en het ware ondergaan, dan kunnen zij, wanneer zij tot enig engellijk gezelschap komen en de sfeer der heiligheid voelen uit het ware van het goede der onschuld, hetwelk met het bloed van het Paaslam wordt aangeduid, n. 7846, 7877, niet naderen, maar vluchten onverwijd heen uit vrees en afkeer.

7998. En alle knecht van een man; dat dit den nog natuurlijke mens betekent, staat vast uit de betekenis van den knecht, zijnde het natuurlijke, waarover n. 3019, 3020, 3191, 3192; 3204, 3206, 3209, 5305, dus de natuurlijke mens; dat de natuurlijke mens knecht wordt geheten, komt omdat hij gemaakt is om den geestelijken te bedienen, voorts om hem te gehoorzamen, zoals een knecht zijn heer.

7999. Een koop van zilver; dat dit betekent die enig geestelijk ware heeft, staat vast uit de betekenis van den koop, zijnde de verwerving en de toeëigening, waarover n. 4397, 4487, 5374, 5397, 5406, 5410, 5426; en uit de betekenis van het zilver, zijnde het ware, waarover n. 1551, 2954, 5658, hier het geestelijk ware, omdat de knecht die gekocht is, in den inwendigen zin de natuurlijke mens is, en derhalve de heer die koopt, de geestelijke is. Hoe het hiermede is gesteld, kan men niet weten, tenzij men weet hoe het geestelijke zich het natuurlijke

koopt, dat is, verwerft en toeëigent; wanneer de mens wordt wederverwekt, zijn eerst het inwendige en uitwendige van hem, dat is, het geestelijke en het natuurlijke, in tweedracht; het geestelijke immers wil de dingen die des Hemels zijn, het natuurlijke echter de dingen die der wereld zijn; maar het geestelijke vloeit dan aanhoudend in het natuurlijke in, en brengt dat tot instemming; dit geschiedt door het ware, en dat wat het geestelijke in het natuurlijke voor zich aanbrengt, wordt het met zilver gekochte geheten, dat is, verworven en toegeëigend door het ware.

8000. En gij zult hem besnijden; dat dit de zuivering van de vuile liefden betekent, staat vast uit de betekenis van besneden worden, zijnde de zuivering van de liefden van zich en van de wereld, aldus van de vuile liefden, waarover n. 2039, 2056, 2632, 3412, 3413, 4462, 7045.

8001. Dan zal hij dat eten; dat dit betekent dat hij met hen zal zijn, staat vast uit de betekenis van eten, namelijk het paaslam, tezamen met de overigen, zijnde vergemeenschappen en verbonden worden, waarover n. 2187, 5643; het Paasavondmaal beeldde immers uit, zoals boven is gezegd in n. 7836, 7850, 7996, 7997, de engellijke vergezelschappingen ten aanzien van de goede en de ware dingen; en door de inzetten aangaande de vreemden, de knechten, de bijwoners, de huurlingen, en de vreemdelingen, waarover hier wordt gehandeld, wordt in den inwendigen zin aangewezen wie vergezelschap zouden kunnen worden, en wie het niet zouden kunnen. Vandaar komt het, dat met eten wordt aangeduid, met hen zijn of vergezelschap worden, en met niet eten, niet met hen zijn, of gescheiden worden.

8002. En de bijwoner en de huurling zal dat niet eten; dat dit betekent dat zij die uit een natuurlijke inborst alleen het goede doen, en zij die het doen terwille van het gewin, niet met hen zullen zijn, staat vast uit de betekenis van den bijwoner, zijnde zij die het goede doen uit een natuurlijke inborst alleen, waarover aanstonds; uit de betekenis van den huurling, zijnde zij die terwille van het gewin het goede doen, waarover ook aanstonds; en uit de betekenis van dat niet eten, zijnde niet met hen zijn, waarover vlak boven n. 8001. Dat de bijwoner degenen zijn, die uit een natuurlijke inborst alleen het goede doen, komt omdat de bijwoners aangekomenen uit andere volkeren en inwoners waren, en met de Israëlieten en de Joden in één huis woonden; en samenwonen betekent in het goede tezamen zijn; maar omdat zij, als gezegd, uit volkeren buiten de Kerk waren, is het goede dat wordt aangeduid, niet het goede der Kerk, maar het is het goede van de niet-Kerk; dit goede wordt het natuurlijk goede genoemd, omdat het uit geboorte erfelijk is; zulk goede hebben ook enigen uit ongezondheid en zwakte; dit goede wordt verstaan

onder het goede dat degenen doen die met de bijwoners worden aangeduid. Dit goede verschilt geheel en al van het goede der Kerk, want door het goede der Kerk wordt bij den mens het geweten gevormd, dat het vlak is waarin de Engelen invloeien, en waardoor er samenzijn met hen is; doch door het natuurlijk goede kan niet enig vlak voor de Engelen gevormd worden; zij die in dit goede zijn, doen het goede in de duisternis uit een blind instinct, niet in het licht van het ware uit den invloed uit den Hemel; weswege zij in het andere leven worden heengevoerd zoals kaf door den wind, door iedereen, zowel door den boze als door den goede, en meer door den boze, die aan de redeneringen iets van aandoening en overreding weet toe te voegen; en dan kunnen zij ook niet door de Engelen worden weggeleid, want de Engelen werken door de ware en de goede dingen des geloofs, en vloeien in het vlak dat van binnen in den mens uit de ware en de goede dingen des geloofs is gevormd. Uit deze dingen blijkt, dat zij die uit een natuurlijke inborst alleen het goede doen, niet met de Engelen vergezelschap kunnen worden. Over hen en over hun lot in het andere leven, zie men n. 3470, 3471, 3518, 4988, 4992, 5032, 6208, 7197. Dat de bijwoners degenen zijn, die niet in hun land, noch in hun huis, maar in een vreemd land en huis verblijf houden, staat vast bij Moscheh: “Het land zal niet kortweg verkocht worden, van Mij immers is het land, maar gij zijt *vreemdelingen* en *bijwoners* met Mij”, Levit. xxv: 23. Bij David: “Hoor mijn gebeden, Jehovah, zwijg niet tot mijn traan, omdat *ik een vreemdeling met U ben*, een *bijwoner* zoals al mijn vaders”, Psalm xxxix: 13; en in het Boek Genesis: “Abraham zeide tot de zonen van Cheth: Ik ben een *vreemdeling* en een *bijwoner* met u; geeft mij het bezit van een graf”, xxiii: 4; met den vreemdeling evenzeer als met den bijwoner, wordt de nieuw aangekomene en de inwoner uit een ander land aangeduid, maar met den vreemdeling worden degenen aangeduid die in de ware dingen der Kerk werden onderricht en die ze opnamen, met de bijwoners echter degenen die in de ware dingen der Kerk niet waren onderricht, omdat zij ze niet wilden opnemen. Wat de huurlingen aangaat, zij waren degenen die voor loon arbeidden; het waren knechten, maar niet gekochten; dat zij huurlingen werden geheten, zie men in Levit. xix: 13; Hfdst. xxv: 4, 5, 6; Deut. xxiv: 14, 15. Omdat de huurlingen degenen waren die voor loon arbeidden, worden onder hen in den inwendigen zin degenen verstaan die het goede doen terwille van het gewin in de wereld; en in een nog innerlijker zin zij die het goede doen terwille van loon in het andere leven, aldus die door de werken verdienste willen hebben. Zij die het goede doen alleen terwille van het gewin in de wereld, kunnen geenszins vergezelschap worden met de Engelen, want het einddoel terwille waarvan

zij handelen, is de wereld, dat is, de welgesteldheid en de voorrang, niet echter de Hemel, dat is, de gezegendheid en de gelukzaligheid der zielen; het is het einddoel dat de handelingen bepaalt en daaraan het hoedanige geeft. Over hen die het goede slechts doen terwille van het gewin, zegt de Heer aldus bij Johannes: “Ik ben de goede Herder; de goede herder stelt zijn ziel voor de schapen; de *huurling* echter, en die geen herder is, wien de schapen niet eigen zijn, ziet den wolf komen, en verlaat de schapen, en vliedt; en de wolf grijpt ze, en verstrooit de schapen; de *huurling* echter vliedt, omdat hij een *huurling* is”, x: 11, 12, 13. En bij Jeremia: “Een zeer schoon kalf is Egypte; uit het noorden komt ondergang; *haar huurlingen zijn zoals gemeste kalveren*, want ook die hebben zich gewend, zij zijn tezamen gevlucht, zij hebben niet stand gehouden, omdat de dag huns verderfs over hen gekomen is”, XLVI: 20, 21. Dat de bijwoners en de huurlingen niet ten aanzien van de heilige dingen zouden vergezelschap worden met hen die van de Kerk zijn, bij Moscheh: “*Geen vreemde* zal het heilige eten; een *bijwoner* des priesters, en een *huurling* zal het heilige niet eten”, Levit. XXII: 11; en dat uit de zonen der bijwoners de knechten zouden gekocht worden, die voor altijd zouden dienen, bij denzelfde: “Knecht en dienstmaagd zult gij kopen uit de natiën die rondom u zijn; en ook *van de zonen der bijwoners*, met u als vreemdelingen verkerende, van dezen zult gij kopen, en van hun familie, die met u is, hoewel zij gebaar hebben in uw land, opdat zij u zijn tot een bezitting, en opdat gij hen ten erve overgeeft aan uw zonen na u, om te erven door bezitting; tot in het eeuwige zult gij over hen heersen”, Levit. XXV: 44, 45, 46. Met de zonen der bijwoners worden de wetenschappelijke dingen aangeduid die uit het natuurlijk schijnsel alleen zijn; dat de geestelijke ware dingen over die zullen heersen, wordt daarmede aangeduid dat de knechten uit de zonen der bijwoners zouden gekocht worden tot een voortdurende bezitting. Zij die echter het goede doen terwille van het loon in het andere leven, die ook met de huurlingen worden aangeduid, verschillen van hen over wie nu boven is gehandeld, namelijk daarin dat zij het leven en de gelukzaligheid in den Hemel ten doel hebben; maar omdat het doel hun Goddelijken erediens bepaalt en van den Heer af tot henzelf keert, en zij vandaar zichzelf alleen goed willen, doch den anderen slechts voor zoveel als die dan hunzelf goed willen, en dan de liefde van zich in de afzonderlijke dingen is gelegen, niet echter de liefde van den naaste, hebben zij aldus niet de echte naastenliefde. Dezen kunnen ook niet met de Engelen vergezelschap worden, want de Engelen verafschuwen geheel en al ò den naam ò de idee van loon of van beloning. Dat goed gedaan moet worden zonder loon als doel, leert de Heer

bij Lukas: *“Hebt uw vijanden lief, en doet wel, en leent, zonder iets weder te hopen; dan zal uw loon groot zijn, en gij zult zonen des Allerhoogsten zijn”*, vi: 32 tot 35; voorts Hfdst. xiv: 12, 13, 14. Over de op verdienste gerichte goede dingen, hoedanig zij zijn, zie men n. iii, iiiii, 1774, 1835, 1877, 2027, 2273, 2340, 2373, 2400, 3816, 4007 einde, 4174, 4943, 6388, 6389, 6390, 6392, 6393, 6478. Dat het door den Heer zo vaak wordt gezegd, dat zij die het goede doen, loon in den Hemel zullen hebben, zoals in Matth. v: 1, 12; Hfdst. vi: 1, 2, 16; Hfdst. x: 41, 42; Hfdst. xx: 1 tot 17; Markus ix: 41; Lukas vi: 23, 25; Hfdst. xiv: 14; Joh. iv: 36, komt omdat de mens, voordat hij is wederverwekt, niet anders dan aan loon kan denken; anders is het echter gesteld, wanneer hij is wederverwekt; dan is hij verontwaardigd, indien iemand denkt dat hij den naaste weldoet terwille van het loon, want hij voelt het verkwikkelijke en het gezegende in het weldoen, niet echter in de beloning. Dat het loon in den inwendigen zin het verkwikkelijke van de aandoening der naastenliefde is, zien men in n. 3816, 3956, 6388, 6478.

8003. In één huis zal het gegeten worden; dat dit de vergezelschappingen betekent der overeenkomende goede dingen, opdat zij tezamen één goede maken, staat hieruit vast dat het Paasavondmaal de engellijke vergezelschappingen in den Hemel heeft uitgebeeld, en dat ieder huis van de zonen Israëls een gezelschap in het bijzonder heeft uitgebeeld; men zie n. 7836, 7891, 7996, 7997; de engellijke gezelschappen zijn alle onderling onderscheiden volgens de goede dingen, en dit in het algemeen, in het speciale, en in het bijzonder, n. 3241, 4625; vergezelschap zijn zij die in een eender goede zijn. Dat dezen één goede maken, komt omdat elk éne niet uit één, maar uit verscheidenen ontstaat; uit meerdere dingen immers, verschillend, maar nochtans overeenkomend, komt een vorm in wording, en dat deze een éne maakt door harmonie, in den Hemel door geestelijke harmonie, welke die van de goede dingen der liefde is, zie men in n. 3241, 3267, 3744, 3745, 3746, 3986, 4005, 4149, 5598, 7236, 7833, 7836. Uit deze dingen blijkt, dat met in één huis zal het gegeten worden, de vergezelschappingen worden aangeduid der overeenkomende goede dingen, opdat zij tezamen één goede maken; dat eten, namelijk den Paesach, is vergezelschap worden, of met hen zijn, zie men boven in n. 8001.

8004. Niet zult gij van het vlees uit het huis naar buiten uitleiden; dat dit betekent dat dit goede niet zal vermengd worden met het goede van een ander, staat vast uit de betekenis van uitleiden uit het huis naar buiten, zijnde aan een ander te eten geven, aldus vermengen met een ander goede dan dat wat van zijn eigen gezelschap is; en uit de betekenis van het vlees, zijnde het

goede, waarover n. 6968, 7850. De gezelschappen in den Hemel immers zijn onderscheiden volgens de functies van alle leden, ingewanden, en organen in het lichaam, zoals aan het einde van verscheidene Hoofdstukken is getoond; de functie van ieder lid, ingewand, en orgaan, heeft door overeenstemming betrekking op een eigendommelijk goede, afgescheiden van een ander goede. Daaruit blijkt, dat de goedheden menigvuldig zijn, en dat zij, opdat uit dezelve onderscheiden vormen ontstaan, die, tezamen genomen, den volmaaktsten vorm des Hemels samenstellen, geenszins vermengd moeten worden, want indien zij werden vermengd, zou het onderscheid vergaan. Dit wordt daarmede aangeduid dat zij het vlees niet uit het huis naar buiten zouden uitleiden.

8005. En gij zult niet een been in hetzelfde breken; dat dit het wetenschappelijk ware betekent, dat het ook ongerept zal zijn, staat vast uit de betekenis van het been, zijnde het laatste waarin de innerlijke dingen hun grens vinden als in hun basis, zodat zij worden geschraagd opdat er geen spalking plaats vindt; zulk een laatste in de geestelijke dingen is het wetenschappelijke, want alle geestelijke ware en goede dingen vloeien volgens de orde tot de lagere dingen neder, en zij vinden ten slotte hun grens in de wetenschappelijke dingen, en daar vertonen zij zich zichtbaar voor den mens. Dat gij zult niet breken, is dat het ongerept zal zijn, is duidelijk. Het wetenschappelijke wordt ongerept geheten wanneer het niet dan alleen de ware dingen die met hun goede samenstemmen, in zich toelaat, want het wetenschappelijke is de gemene ontvanger. Bovendien gedragen zich de wetenschappelijke dingen zoals de beenderen in den mens; indien zij niet ongerept zijn, of in hun orde, zoals wanneer zij ontwricht, of wanneer zij verdraaid zijn, wordt de vorm van het lichaam vandaar veranderd, en volgens dien de handelingen. De wetenschappelijke ware dingen zijn de leerstellige dingen.

8006. De gehele schare van Israël, zij zullen dat doen; dat dit betekent dat die wet der orde is voor allen die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn, staat vast uit de betekenis van de schare Israëls, zijnde alle ware en goede dingen in één samenvatting, n. 7830, aldus zij die in het ware zijn door hetwelk het goede is, en in het goede door hetwelk het ware is, n. 7957, bijgevolg zij die van de geestelijke Kerk zijn. Dat al degenen den Paesach zouden houden, was opdat zij de bevrijding zouden uitbeelden van hen die, van de geestelijke Kerk zijnde, in de lagere aarde werden vastgehouden tot aan de Komst des Heren, n. 6854, 6914, 7091 einde, 7849, 7932, en door het sameneten in één huis de engellijke vergezelschappingen in den Hemel, n. 7836, 7996, 7997, aldus daardoor dat de ganse schare van Israël het

zou doen, den gansen Hemel. Te dien tijde was de Kerk nergens, maar er was slechts het uitbeeldende van een Kerk, waartoe de nakomelingen van Abraham uit Jakob werden genomen; door de uitbeeldende dingen der Kerk werd gemeenschap met den Hemel gegeven, en door den Hemel met den Heer; vandaar kwam het, dat het aan die natie werd opgelegd alle inzettingen en alle wetten nauwgezet in acht te nemen, vooral de inzettingen aangaande den Paesach, en wel dermate dat hij die rein was en den Paesach niet hield, zou worden uitgeroeid, Num. ix: 13.

8007. En wanneer met u een vreemdeling verkeert; dat dit degenen betekent die in het ware en het goede der Kerk zijn onderricht, en dezelve hebben opgenomen, staat vast uit de betekenis van den vreemdeling, zijnde zij die werden onderricht, en de inzettingen en de wetten der Kerk opnamen, waarover n. 2025, 4444, 7908; er wordt gezegd wanneer hij met u verkeert, omdat met als vreemdeling verkeren wordt aangeduid onderricht worden en leven, n. 1463, 3672; aldus worden met de vreemdelingen, verkerende met hen, niet slechts zij aangeduid die in het ware en het goede der Kerk werden onderricht en dezelve opnamen, maar ook zij die volgens dezelve leefden.

8008. En Jehovah den Paesach houden zal; dat dit betekent indien hij met hen tezamen wil zijn, staat vast uit de betekenis van Jehovah den Paesach houden, of dat eten, zijnde één met hen zijn, waarover n. 8001.

8009. Hem worde alle manlijke besneden; dat dit betekent dat het ware van hem moet ontsmet worden van de onzuivere liefden, staat vast uit de betekenis van besneden worden, zijnde gezuiverd of ontsmet worden van de onzuivere liefden, waarover n. 2039, 2056, 2632, 3412, 3413, 4462, 7045; en uit de betekenis van den manlijke, zijnde het ware des geloofs, waarover n. 749, 2046, 4005, 7838.

8010. En hij trede toe om dat te houden; dit betekent dat hij dan met hen zal zijn, zoals boven n. 8008.

8011. En hij zal zijn zoals een ingeborene des lands; dat dit betekent dat hij is aanvaard zoals hij die in dat ware en goede is, en gezuiverd van de vuile liefden, staat vast uit de betekenis van den ingeborene des lands, zijnde hij die binnen de Kerk is geboren, en in haar ware en goede is, bijgevolg die is gezuiverd van de vuile liefden; er wordt gezegd de ingeborene des lands, omdat met het land de Kerk wordt aangeduid; dat het land in het Woord de Kerk is, zie men in n. 566, 662, 1066, 1067, 1262, 1413, 1607, 1733, 1850, 2117, 2118, 2571, 2928, 3355, 4447, 4535, 5577; dat het land de Kerk is, komt omdat onder het land in het Woord het land Kanaän wordt verstaan, en met het land Kanaän wordt het Rijk des Heren en de Kerk aangeduid, n. 1413, 1437,

1585, 1607, 1866, 3038, 3481, 3705, 3686, 4116, 4240, 4447, 4454, 4516, 4517, 5136, 5757, 6516. Onder elk land dat in het Woord wordt genoemd, wordt door de Engelen niet een land verstaan, maar de natie die daar is, en wanneer een natie wordt genoemd, wordt het hoedanige der natie verstaan ten aanzien van haar geestelijke, dat is, ten aanzien van dat wat der Kerk is. Dat de idee van het hoedanige der natie zich voordoet, wanneer een land wordt genoemd, is bekend, want dat geschiedt ook bij den mens, te meer bij de Engelen, die geestelijk over elk natuurlijke denken.

8012. En alle met de voorhuid behepte zal dat niet eten; dat dit betekent dat hij die in de liefden van zich en van de wereld is, niet tezamen kan zijn, staat vast uit de betekenis van den met de voorhuid behepte of den onbesedene, zijnde hij die in de liefden van zich en van de wereld is, waarover n. 2056, 3412, 3413, 7045; en uit de betekenis van dat eten, namelijk den Paesach, zijnde met hen zijn, waarover boven n. 8001.

8013. Eén wet zal er zijn voor den ingeborene en voor den vreemdeling, als vreemdeling verkerende in het midden van u; dat dit betekent dat hij die, onderricht zijnde, het ware en het goede der Kerk opneemt, en volgens die leeft, zal zijn zoals hij die, tevoren onderricht zijnde, binnen de Kerk is, en een leven leeft dat strookt met de geboden des geloofs en der naastenliefde, staat vast uit de betekenis van één Wet zal zijn, zijnde het eendere recht, aldus dat hij zal zijn zoals de ander; uit de betekenis van den ingeborene, zijnde hij die binnen de Kerk is geboren, en in het ware en het goede ervan is, ten aanzien van de Leer en ten aanzien van het leven, waarover vlak boven n. 8011; en uit de betekenis van den vreemdeling, als vreemdeling verkerende in het midden van u, zijnde hij die wordt onderricht in het ware en het goede der Kerk, en die opneemt, en volgens die leeft, waarover ook boven, n. 8007. Volgens de geboden *des geloofs* en *der naastenliefde* wordt er gezegd, vanwege het verschil; het leven immers vóór de wederverwekking is volgens de geboden des geloofs, doch na de wederverwekking is het volgens de geboden der naastenliefde; vóór de wederverwekking weet niemand wat de naastenliefde is uit de aandoening, maar alleen uit de Leer; volgens de geboden van deze, de geboden des geloofs genoemd, wordt dan geleefd; doch na de wederverwekking wordt uit de aandoening geweten wat de naastenliefde is, want dan heeft hij den naaste lief, en wil hem van harte het goede, en dan wordt geleefd volgens de ingegrifte wet, want er wordt gehandeld uit de aandoening der naastenliefde; deze staat verschilt geheel en al van den vorigen staat; zij die in den eersten staat zijn, zijn in het duister ten aanzien van de ware en de goede dingen des geloofs, doch zij die in dezen staat zijn, zijn naar verhouding in het klare; dezen zien

de ware dingen en bevestigen die uit de verlichting; genen echter zien de ware dingen niet en bevestigen ze niet uit verlichting, maar uit de overreding aangaande de leerstellige dingen der Kerk dat het ware dingen zijn; en omdat zij die niet uit verlichting zien, kunnen zij evenzeer valse als ware dingen bevestigen, en nadat zij bevestigd zijn, zien zij die geheel en al zoals ware dingen. Hieruit kan vaststaan wat er wordt verstaan onder leven volgens de geboden des geloofs, en wat onder leven volgens de geboden der naastenliefde. Wat de vreemdelingen aangaat, in het Woord is het ettelijke malen bevolen, dat er niet enig onderscheid zou zijn tussen den ingeborene des lands en den vreemdeling, als vreemdeling met hen verkerende, ter oorzake hiervan dat de natiën, waaruit de vreemdelingen waren, evenzeer in den Hemel worden opgenomen als zij die binnen de Kerk zijn, nadat zij, onderricht zijnde, de ware dingen des geloofs hebben opgenomen; over de natiën in het andere leven zie men n. 932, 1032, 1059, 2049, 2284, 2589 tot 2604, 2861, 2863, 3263, 4190, 4197; vandaar werd het bevolen dat zoals de ingeborene was, aldus de vreemdeling zou zijn, zoals bij Moscheh: *“Dat indien een vreemdeling met u als vreemdeling verkeerd zal hebben, die een vuuroffer van een reuk van rust voor Jehovah gemaakt zal hebben, gelijk als gij doet, zo zal hij doen; wat de gemeente betreft, één inzetting voor u en voor den vreemdeling, als vreemdeling verkerende, een inzetting der eeuwigheid in uw geslachten; hoedanig gijlieden zijt, zodanig is de vreemdeling voor Jehovah; één wet en één gericht zal ulieden zijn, en den vreemdeling, als vreemdeling met u verkerende”*, Num. xv: 14, 15, 16. Bij denzelfde: *“Zoals de ingeborene uit ulieden is, zal ulieden zijn de vreemdeling, als vreemdeling met u verkerende”*, Levit. xix: 34. Bij denzelfde: *“Eén gericht zal ulieden zijn, hoedanig voor den vreemdeling, zodanig voor den ingeborene zal het zijn”*, Levit. xxiv: 22. Bij denzelfde: *“Wanneer een vreemdeling met u als vreemdeling verkeerd zal hebben, zo zal hij Jehovah den Paesach houden, naar de inzetting van den Paesach, en naar de inzettingen ervan zal hij zo doen; het zal één inzetting zijn voor ulieden, zowel voor den vreemdeling als voor den ingeborene”*, Num. ix: 14.

8014. Vers 50, 51. *En al de zonen Israëls deden, gelijk als Jehovah Moscheh en Aharon geboden had, aldus deden zij. En het geschiedde op dezen zelfden dag, Jehovah leidde de zonen Israëls uit het land van Egypte uit, naar hun legers.* En al de zonen Israëls deden, gelijk als Jehovah Moscheh en Aharon geboden had, betekent de daad der gehoorzaamheid volgens *het Goddelijk Ware*; aldus deden zij, betekent de daad uit den wil; en het geschiedde op dezen zelfden dag, betekent den staat der tegenwoordigheid des Heren; Jehovah leidde de zonen Israëls uit het land van Egypte uit, betekent dat de Heer hen die in

het goede van het ware en in het ware van het goede zijn, uit de verdoemenis bevrijdde; naar hun legers, betekent hen onderscheiden volgens het hoedanige van het goede uit het ware.

8015. En al de zonen Israëls deden, gelijk als Jehovah Moscheh en Aharon geboden had; dat dit de daad der gehoorzaamheid volgens *het Goddelijk Ware* betekent, staat vast uit hetgeen boven in n. 7944 is gezegd, waar eendere woorden staan.

8016. Aldus deden zij; dat dit de daad uit den wil betekent, staat vast uit de betekenis van doen, wanneer het bij herhaling wordt gezegd, zijnde de daad uit den wil, zoals boven n. 7945.

8017. En het geschiedde op dezen zelfden dag; dat dit den staat der tegenwoordigheid des Heren betekent, staat vast uit de betekenis van den dag, zijnde de tijd en de staat, waarover n. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850, 7680; dat het de staat der tegenwoordigheid des Heren is, komt omdat het de dag van Paesach was, en met den Paesach wordt de tegenwoordigheid des Heren aangeduid, en de bevrijding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, uit de geestelijke gevangenschap en uit de verdoemenis, n. 7867; dat er toen bevrijding was, wordt aangeduid met de volgende dingen in dit Vers, namelijk, dat op dien dag Jehovah de zonen Israëls uitleidde uit het land van Egypte, naar hun legers; dat dit des anderen daags van den Paesach is geschied, staat vast bij Moscheh: “Zij verreiden uit Egypte, op den vijftienden dag der eerste maand, des anderen daags van den Paesach, in de ogen van alle Egyptenaren, als de Egyptenaren begroeven de gedode eerstgeborenen”, Num. xxxiii: 3, 4. Dat de tegenwoordigheid des Heren hen die in het goede zijn, uit de verdoemenis bevrijdt, en hen die in het boze zijn, in de verdoemenis binnenleidt, zie men in n. 7926, 7989.

8018. Jehovah leidde de zonen Israëls uit het land van Egypte uit; dat dit betekent dat de Heer hen die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn, uit de verdoemenis bevrijdde, staat vast uit de betekenis van uitleiden, zijnde bevrijden; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, of, wat het zelfde is, die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn, waarover boven n. 7957, 8006; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde de verdoemenis; dat het land van Egypte hier de verdoemenis is, komt omdat met den staat der Egyptenaren nu de verdoemenis wordt aangeduid, n. 7766, 7778. Dat de Heer uit de verdoemenis degenen heeft bevrijd die van de geestelijke Kerk zijn, dat is, die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn, zie men in n. 6854, 6914, 7091 einde, 7828, 7932. De bevrijding van hen door

den Heer, toen Hij wederopstond, wordt aangeduid met de nederdaling van den Heer tot de lageren, en zij werd geopenbaard door de opwekking van de doden uit de graven, waarover bij Mattheus: “En de graven werden geopend, en vele lichamen der heiligen die ontslapen waren, werden opgewekt; en uit hun graven uitgegaan zijnde na Zijn wederopstanding, schreden zij binnen in de heilige stad, en zijn velen verschenen”, xxvii: 52, 53; het heenschrijden uit de graven en het binnenschrijden in de heilige stad, voorts de verschijning, gebeurden tot een getuigenis dat zij die tot dusver in geestelijke gevangenschap waren vastgehouden, door den Heer waren bevrijd, en dat zij in den Hemel werden binnengeleid; de Hemel wordt in den inwendigen zin aangeduid met de heilige stad; deswege wordt gezegd de heilige stad, terwijl zij toch niet heilig maar profaan was, aangezien zij den Heer Zelf, Die in alle rituele dingen van hun Kerk was uitgebeeld, en in het Woord bij hen was beschreven, en Die zo de God van hun Kerk was geweest, zo wreedaardig hadden behandeld. Iets eenders wordt met dit bij Daniël aangeduid: “In dezen tijd zal uw volk ontruikt worden, al wie gevonden wordt geschreven te zijn in het boek; ten slotte zullen velen van hen die in het stof der aarde slapen, ontwaken, dezen ten eeuwig en leven, de overigen echter tot versmaadheden, tot eeuwige schande”, xii: 1, 2. En eveneens met dit bij Ezechiël: “Profeteer en zeg: Zo zeide de Heer Jehovih: Ziet, Ik zal uw graven openen, en zal ulieden uit uw graven doen opklimmen, o Mijn volk, en Ik zal u heenleiden op het land van Israël, opdat gij moogt bekennen dat Ik Jehovah ben, als Ik uw graven zal hebben geopend, en als Ik u uit uw graven zal hebben doen opklimmen, o Mijn volk, en Mijn Geest in u zal gegeven hebben, opdat gij moogt leven, en Ik u zal geplaatst hebben op uw land, opdat gij moogt bekennen dat Ik Jehovah gesproken en gedaan heb, gezegde van Jehovah”, xxxvii: 12, 13, 14. Onder het land van Israël, of onder het land Kanaän, wordt de Hemel verstaan, n. 8011. Met deze dingen bij den Profeet werd de nieuwe schepping of verwekking van den mens beschreven, en eveneens de levendmaking van hen die van de geestelijke Kerk zijn, door den Heer.

8019. Naar hun legers; dat dit betekent hen onderscheiden volgens het hoedanige van het goede uit het ware, staat vast uit de betekenis van de legers, zijnde de goede en de ware dingen, waarover boven n. 7988; naar de legers, betekent dat zij die door de zonen Israëls worden uitgebeeld, waren onderscheiden volgens het hoedanige van het goede uit het ware. Dat allen in het andere leven volgens de goede dingen zijn onderscheiden en verbonden, zie men in n. 7833, 7836, 8003. Er wordt gezegd volgens het hoedanige van het

goede uit het ware, omdat al het goede zijn hoedanige heeft van het ware, en vandaar wordt gevariëerd, n. 3804, 4149, 5345, 5355, 6916.

8020. Uit de inzettingen en de wetten aangaande het eten van het paaslam, waarover in dit Hoofdstuk wordt gehandeld, blijkt duidelijk dat het hemelse verborgenheden zijn die zijn bevat en weggelegd in de afzonderlijke dingen, en dat men zonder de erkenning uit den inwendigen zin niets weet dan een louter rituele in den uitwendigen vorm, en niets hemels, te minder iets Goddelijks; zoals, waarom het stuk paasvee een lam of een geitenbokje moest zijn; waarom het stuk vee manlijk moest zijn, en de zoon van een jaar; waarom het geslacht zou worden op den veertienden dag der maand; waarom het bloed ervan gesprengd zou worden op de zijposten en den bovendorpel; waarom het aan het vuur gebraden zou gegeten worden, met ongezuurde dingen op bittere dingen, en niet ervan rauw of gekookt in water; waarom het zou gebraden worden het hoofd op de schenkelen, en op zijn midden; waarom niets ervan zou worden overgelaten tot den morgen, en waarom het overige met vuur verbrand zou worden; waarom de ongezuurde dingen zeven dagen zouden gegeten worden, en waarom iemand die het gedesemde at, zou uitgeroeid worden; waarom de vreemde, de bijwoner, en de huurling, dat niet zouden eten, maar de knecht van een man, een koop van zilver, en de vreemdeling, indien zij werden besneden; waarom het in één huis zou gegeten worden, en dat ook niet van het vlees naar buiten uitgeleid zou worden; waarom niet een been in hetzelfde zou gebroken worden. Wat deze en zeer vele andere dingen behelzen, en waarom zij bevolen werden, zou men in het geheel niet weten, tenzij men de wetten der orde in de geestelijke wereld weet, waarmede zij overeenstemmen, en tenzij men uit den inwendigen zin weet wat de afzonderlijke dingen in die wereld, dat is, in den Hemel, betekenen; en vooral tenzij men gelooft, dat in alle dingen een geestelijke is gelegen; indien niet alle en de afzonderlijke dingen het geestelijke inhadden, zo zouden de Engelen die bij den mens zijn, wanneer het Woord door den mens wordt gelezen, slechts weinig en nauwelijks iets uit het Woord begrijpen, want de Engelen begrijpen alle dingen die in het Woord op natuurlijke wijze zijn beschreven, geestelijk.

Vervolg over de geesten en de inwoners der planeet Jupiter.

8021. *Een zeker iemand van de geesten van Jupiter die schrik aanjagen door hun komst, over wie eerder, maakte zich op aan mijn linkerzijde onder den elleboog, en sprak van daar, maar zijn spraak was schrill; de woorden waren ook niet in volle mate discreet en van elkander gescheiden, en wel zozeer dat ik langen tijd*

moest wachten voordat ik den zin kon vatten; en toen hij sprak, mengde hij er ook iets van schrik onder; hij zeide dat aldus op zijn aardbol geschiedt, en dat zij, voordat hun Engelen komen, vooruit worden gezonden tot den mens, en hem op deze wijze voorbereiden; mij vermanende dat ook ik hen wanneer zij kwamen, goed zou ontvangen; maar het werd gegeven te antwoorden, dat dit mijn zaak niet is, maar dat bij mij allen worden ontvangen zoals zij zelf zijn.

8022. Daarna kwamen de Engelen van dien aardbol, en het werd uit hun spreken met mij te doorvatten gegeven, dat zij geheel en al verschilden van de Engelen van onzen aardbol; hun spraak immers geschiedde niet door woorden, maar door ideeën, die zich door mijn innerlijke dingen heen naar alle kanten uitbreidden, en vandaar eveneens een invloed hadden in het aangezicht, zo dat het aangezicht met de afzonderlijke dingen samenging, uitgaande van de lippen, en voortgaande naar den omtrek alle kanten uit; de ideeën, die in de plaats van woorden waren, waren discreet, maar slechts zeer weinig; zij zeiden, dat zij aldus met de hunnen op hun aardbol spraken, en dat daar eveneens een spraak van het aangezicht is, beginnend met de lippen.

8023. Daarna spraken zij met mij door nog minder discrete ideeën, dermate dat nauwelijks iets van tusschenruimte werd doorvat; het was in mijn doorvatting zoals de zin der woorden bij hen die alleen op den zin, los van de woorden, letten; deze spraak was voor mij verstaanbaarder dan de vorige, en eveneens was zij voller. Zij vloeide, eender als de vorige, in het aangezicht in, maar de invloed was, volgens het hoedanige der spraak, meer continu; zij ging echter niet, zoals de vorige, van de lippen uit, maar van de ogen. Zij zeiden dat zij ook aldus met de hunnen op hun aardbol spreken, maar met degenen daar, die zich meer dan de vorigen verheugen in een innerlijken zin en bemerking.

8024. Daarna spraken zij nog meer continu, en voller; en toen kon het aangezicht niet met een overeenkomende beweging daarmede samengaan; maar de invloed werd gevoeld in het cerebrum, en dat dit toen op soortgelijke wijze werd aangedreven.

8025. Ten slotte spraken zij aldus dat hun rede alleen in het innerlijk verstand viel; de lichte bewegelijkheid ervan was zoals die van een tere aura; ik doorvatte den invloed zelf, maar niet helder onderscheiden de afzonderlijke dingen. Zij zeiden, dat er ook op hun aardbol mensen zijn met wie zij in deze spraak spreken, en dat zij degenen zijn die na den dood onmiddellijk in den Hemel worden opgenomen.

8026. Deze geslachten van spreken gedragen zich zoals fluïdes; het eerste geslacht zoals vloeiend water, het tweede zoals een teerder water, het derde naar verhouding zoals de atmosfeer, en het vierde zoals een tere aura.

8027. *De geest die aan de linkerzijde was, waarover boven, sprak somtijds er tussendoor, vooral aanmanende dat ik met zijn Engelen bescheiden zou optreden; er waren immers geesten uit onzen aardbol, die met zulke dingen aankwamen die mishagden. Hij zeide ook dat hij niet had verstaan wat de Engelen spraken, maar dat hij het daarna verstond, toen hij mijn linkeroor was genaderd; eveneens had hij toen niet de schrille spraak zoals vroeger, maar een zodanige als de andere geesten hebben.*

8028. *Daaruit kon vaststaan hoe het met de zaak is gesteld volgens de orde in den Hemel, en vandaar in den kring der landen, namelijk dat wanneer Engelen op het punt staan te komen, een geest wordt vooruitgezonden, die den weg voorbereidt, en dat hij schrik aanjaagt, en vermaant, opdat de Engelen menselijk worden ontvangen, en dat hij er tussendoor spreekt; voorts, dat hij eerst niet verstaat wat de Engelen spreken, maar dat hij daarna, wanneer hij in een beteren staat is gebracht, het verstaat; in één woord, dat hij bij voortduur aanwezig is, en den animus voorbereidt, en daarnaar streeft de onwaardige dingen af te wenden. Daarbij kwam de gedachte in mij op aangaande Johannes den Doper, namelijk dat het volgens de orde des Hemels was, dat deze werd vooruitgezonden, en de Komst des Heren aankondigde, en den weg voorbereidde, opdat Hij waardig opgenomen zou worden, volgens de dingen die geschreven staan bij Matth. Hfdst. III: 3; Lukas I: 17; Hfdst. III: 4; Joh. I: 23.*

8029. *Uit de dingen die enige malen eerder aangaande den staat van den mens na den dood zijn vermeld, staat vast, dat het er weinigen zijn die, wanneer zij in het andere leven komen, terstond den Hemel binnentreden, maar dat zij voor enigen tijd beneden den Hemel vertoeven, opdat de dingen die van de aardse en lichamelijke liefden zijn, welke zij uit de wereld met zich droegen, worden afgewist, en zij zo worden voorbereid opdat zij in het gezelschap met de Engelen kunnen zijn; eender geschiedt met de mensen van alle aardbollen, namelijk, dat zij na het overlijden eerst beneden den Hemel onder de geesten zijn, en daarna, wanneer zij zijn voorbereid, Engelen worden. Het werd gegeven te zien dat er, wanneer geesten van dien aardbol Engelen werden, lichtende, als het ware vurige paarden verschenen, waardoor zij, eender als Elias, werden heengevoerd. De lichtende, als het ware vurige paarden, betekenen het verlichte verstand. Dat de paarden in het Woord het verstandelijke betekenen, zie men in n. 2760, 2761, 2762, 3217, 5321, 6125, 6534; en dat de vurige paarden en de vurige wagens die Elias heenvoerden, het verstand van het Woord ten aanzien van de innerlijke dingen ervan betekenen, n. 2762.*

8030. *Deze engellijke Hemel, waarheen zij worden gevoerd, is de eerste Hemel of de laatste der drie; deze Hemel verschijnt ter rechterzijde van hun aardbol, en*

hij is geheel en al gescheiden van den eersten of laatsten Hemel der Engelen die uit onzen aardbol zijn. Zij die in dien Hemel zijn, verschijnen in hemelsblauw gekleed, bestippeld met gouden sterretjes; zij geloven immers dat die kleur de hemelse kleur zelf is; wanneer zij in de wereld zijn, en den sterrenhemel gadeslaan, noemen zij dien de woonplaats der Engelen; vandaar wordt ook de hemelsblauwe kleur door hen geliefd.

8031. *De geesten van dien aardbol willen in het geheel niet samenzijn met de geesten van onzen aardbol, omdat zij van animus en zeden verschillen; zij zeggen immers, dat de geesten van onzen aardbol geslepen zijn, en steeds gereed en vernuftig in het beramen van boze dingen, en dat zij slechts weinig weten en denken aangaande het goede; voorts, dat zij niet zoals zij één enigen Heer erkennen. Bovendien zijn de geesten van den aardbol Jupiter veel wijzer dan de geesten van onzen aardbol, van wie zij ook zeggen, dat zij veel spreken en slechts weinig denken, en dat zij zo niet veel dingen innerlijk kunnen doorvatten, en zelfs niet wat het goede is; zij besluiten daaruit, dat de mensen van onzen aardbol uitwendige mensen zijn.*

8032. *Het vervolg over de geesten en de inwoners der planeet Jupiter aan het einde van het volgende Hoofdstuk.*

Exodus

Dertiende Hoofdstuk

De Leer der Naastenliefde.

8033. Wat de naastenliefde en wat het geloof bij den mens is, moet nu worden gezegd. De naastenliefde is een inwendige aandoening, die daarin bestaat, dat men van harte den naaste het goede wil doen, en dat dit het verkwikkelijke zijns levens is; en zulks zonder beloning.

8034. Het geloof echter is een inwendige aandoening, die daarin bestaat, dat men van harte wil weten wat het ware en wat het goede is, en dit niet terwille van de Leer als einddoel, maar terwille van het leven. Deze aandoening verbindt zich daardoor met de aandoening der naastenliefde, dat men wil doen volgens het ware, aldus het Ware zelf wil doen.

8035. Zij die in de echte aandoening der naastenliefde en des geloofs zijn, geloven dat zij niets van het goede uit zich willen, en dat zij niets van het ware uit zich verstaan, maar dat de wil van het goede en het verstand van het ware is van den Heer.

8036. Dit nu is de naastenliefde, en dit is het geloof; zij die daarin zijn, hebben in zich het Rijk des Heren, en den Hemel; en in hen is de Kerk; en zij zijn degenen die wederverwekt zijn door den Heer, en door Hem een nieuwen wil en een nieuw verstand hebben aangenomen.

8037. Zij die de liefde van zich of de liefde van de wereld ten doel hebben, kunnen geenszins in de naastenliefde en het geloof zijn; zij die in die liefden zijn, weten zelfs niet wat naastenliefde en wat geloof is, en zij begrijpen volstrekt niet, dat den naaste het goede willen zonder beloning, de Hemel in den mens is, en dat die aandoening een zo grote gelukzaligheid inheeft als die der Engelen is, welke onuitsprekelijk is; want zij geloven dat indien zij worden beroofd van de vreugde vanwege de heerlijkheid der eerbewijzen en der schatten, er niets van vreugde meer bestaat, terwijl toch dan eerst de hemelse vreugde inzet, die elke andere oneindig te boven gaat.

Dertiende Hoofdstuk.

1. En JEHOVAH sprak tot Moscheh, al zeggende:
2. Heilig Mij alle eerstgeborene, de opening van alle baarmoeder, in de zonen Israëls, in den mens en in het beest; Mijn is dat.
3. En Moscheh zeide tot het volk: Gedenk aan dezen dag op welken gij zijt uitgegaan uit Egypte, uit het huis der knechten, omdat in de sterkte der hand JEHOVAH ulieden heeft uitgeleid van hier; en niet zal het gedesemde gegeten worden.
4. Heden gaat gijlieden uit, in de maand Abib.
5. En het zal zijn, wanneer u JEHOVAH zal binnengeleid hebben tot het land van den Kanaäniet, en den Chittiet, en den Emorriet, en den Chiviet, en den Jebusiet, hetwelk Hij uw vaderen gezworen heeft om u te geven, een land vloeierende van melk en honing, en gij zult dezen dienst dienen in deze maand.
6. Zeven dagen zult gij ongezuurde dingen eten, en in den zevenden dag een feest voor JEHOVAH.
7. Ongezuurde dingen zal er gegeten worden zeven dagen, en niet zal van u het gedesemde gezien worden, en niet zal van u het zuurdeeg gezien worden in geheel uw grens.
8. En gij zult uw zoon te kennen geven in dien dag, al zeggende: Terwille van dit heeft JEHOVAH mij gedaan in mijn uitgaan uit Egypte.
9. En het zal u zijn tot een teken op uw hand, en tot een gedachtenis tussen uw ogen, deswege opdat de wet van JEHOVAH in uw mond zij, omdat met een sterke hand JEHOVAH u uit Egypte heeft uitgeleid.
10. En gij zult deze inzetting onderhouden tot den gezetten tijd, van jaar tot jaar.
11. En het zal zijn, wanneer u JEHOVAH zal binnengeleid hebben tot het land van den Kanaäniet, gelijk als Hij u en uw vaderen gezworen heeft, en Hij het u zal gegeven hebben.
12. En gij zult alle opening van de baarmoeder doen overgaan **tot** JEHOVAH, en alle opening van de vrucht van het beest, die gij zult hebben, de manlijke, tot JEHOVAH.
13. En alle opening van een ezel zult gij lossen met een stuk kleinvee; en indien gij niet lost, en gij zult dat onthalzen; en allen eerstgeborene van den mens onder uw zonen zult gij lossen.

14. En het zal zijn dat uw zoon u zal vragen morgen, al zeggende: Wat is dit; en gij zult tot hem zeggen: In de sterkte der hand heeft JEHOVAH ons uitgeleid uit Egypte, uit het huis der knechten.
15. En het was dat Farao zich verhardde ons heen te zenden, en JEHOVAH maakte af allen eerstgeborene in het land van Egypte, van den eerstgeborene van den mens af, en tot het eerstgeborene van het beest toe; deswege slachtoffer ik Jehovah alle opening van de baarmoeder, de manlijken, en allen eerstgeborene mijner zonen los ik.
16. En het zal zijn tot een teken op uw hand, en tot voorhoofdspanselel tussen uw ogen, omdat in de sterkte der hand JEHOVAH ons heeft uitgeleid uit Egypte.
17. En het was toen Farao het volk heenzond, en GOD leidde hen niet langs den weg van het land der Filistijnen, omdat die nabij was; omdat GOD zeide: Misschien zal het den volke berouwen wanneer zij den oorlog zien, en zij zullen wederkeren tot Egypte.
18. En GOD leidde het volk om, langs den weg van de woestijn, de zee Suph; en aangejord klommen de zonen Israëls op uit het land van Egypte.
19. En Moscheh nam de beenderen van Jozef met zich, omdat hij al bezwerende de zonen Israëls had bezworen, al zeggende: Al bezoekende zal GOD ulieden bezoeken, en gij zult mijn beenderen van hier met ulieden doen opklimmen.
20. En zij trokken voort uit Succoth, en zij legerden zich in Etham, aan het einde der woestijn.
21. En JEHOVAH ging vóór hen, overdag in een wolkkolom, om hen op den weg te leiden; en des nachts in een vuurkolom, om hen te beschijnen, om te gaan dag en nacht.
22. Niet week de wolkkolom overdag en de vuurkolom des nachts, vóór het volk.

De Inhoud.

8038. In dit Hoofdstuk wordt in den inwendigen zin gehandeld over het geloof in den Heer, en over de voortdurende gedachtenis dat zij door Hem zijn bevrijd uit de verdoemenis. Het geloof in den Heer wordt aangeduid met de heiliging der eerstgeborenen, en de voortdurende gedachtenis van de bevrijding door den Heer, met de viering van den Paesach.

8039. In de volgende dingen van dit Hoofdstuk, en daarna, wordt gehandeld over de verdere voorbereiding van hen die van de geestelijke Kerk zijn, en vóór de Komst des Heren in de lagere aarde werden vastgehouden, voordat zij in den Hemel konden worden binnengeleid; en dat zij terwille van dat einddoel, eerst veilig midden door de verdoemenis heen werden gebracht, en dat zij daarna verzoeken ondergingen, terwijl de Heer bij voortduur aanwezig was. Het brengen midden door de verdoemenis heen, wordt aangeduid met het heengaan door de zee Suph; de verzoeken met het leven in de woestijn, waarheen zij werden geleid; en de tegenwoordigheid des Heren met de wolkzuil overdag, en de vuurzuil des nachts.

De Inwendige Zin.

8040. Vers 1, 2. *En Jehovah sprak tot Moscheh, al zeggende: Heilig Mij alle eerstgeborene, de opening van alle baarmoeder, in de zonen Israëls, in den mens en in het beest; Mijn is dat.* En Jehovah sprak tot Moscheh, al zeggende, betekent de inlichting door het Goddelijke; heilig Mij alle eerstgeborene, betekent het geloof, dat het van den Heer is; de opening van alle baarmoeder, betekent dat uit de naastenliefde is; in de zonen Israëls, betekent in de geestelijke Kerk; in den mens en in het beest, betekent het goede des geloofs innerlijk en uiterlijk; Mijn is dat, betekent dat het des Heren is.

8041. En Jehovah sprak tot Moscheh, al zeggende; dat dit de inlichting door het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van spreken en zeggen, wanneer het door Jehovah geschiedt aangaande de in acht te nemen dingen der Kerk, zijnde de inlichting, waarover n. 7769, 7793, 7825; en omdat het door Jehovah geschiedt, is het de inlichting door het Goddelijke; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *het Goddelijk Ware*, waarover n. 6771, 7014, 7382; vandaar wordt met Jehovah sprak tot Moscheh, al zeggende, de inlichting door het Goddelijke door middel van het Goddelijk Ware aangeduid.

8042. Heilig Mij alle eerstgeborene; dat dit het geloof betekent, dat het van den Heer is, staat vast uit de betekenis van aan Jehovah of den Heer heiligen, zijnde aan Hem toekennen, dat is, belijden en erkennen dat het van Hem is; en uit de betekenis van het eerstgeborene, zijnde het geloof, waarover n. 352, 2435, 6344, 7035. Wanneer er wordt gezegd het geloof, zo wordt al het ware verstaan dat van de geestelijke Kerk is, en omdat al het ware der Kerk wordt verstaan, wordt ook de geestelijke Kerk zelf verstaan, want het wezenlijke dezer Kerk is het ware; weliswaar is het goede het wezenlijke der Kerk, en is het daadwerkelijk de eerstgeborene, n. 2435, 3325, 4925, 4926, 4928, 4930, maar het goede dat degenen hebben die van de geestelijke Kerk zijn, is in zich het ware; wanneer zij immers handelen volgens het ware dat van hun Leer is, dan wordt het ware het goede genoemd; dan gaat het van het verstand in den wil over, en van den wil in de daad; dat wat uit den wil geschiedt, wordt het goede geheten. Dat dit goede nochtans in zich en in zijn wezen het ware is, komt omdat voor hen de leerstellige dingen der Kerk ware dingen zijn, en de leerstellige dingen in de Kerk wijken van elkander af, bijgevolg ook de ware dingen; en nochtans worden zij, hoewel zij zo verschillend zijn, door die te willen en die te doen, goede dingen, zoals daareven werd gezegd. Wanneer de mens wordt wederverwekt, wordt hij door het geloof met het verstand of met de Leer geleid tot het geloof met den wil of met het leven, dat is, door het ware

des geloofs tot het goede der naastenliefde; wanneer de mens in het goede der naastenliefde is, dan is hij wederverwekt; en dan verwekt hij uit dat goede ware dingen, die de ware dingen van het goede worden genoemd. Het zijn deze ware dingen die de eigenlijke ware dingen zelf des geloofs zijn, welke onder de eerstgeborenen worden verstaan. Het is immers met de verwekkingen of de geboorten der ware dingen uit het goede zo gesteld als het gesteld is met de verwekkingen of de geboorten van zonen en dochters uit een ouder, en daarna van kleinzonen en kleindochters, en daarop van achterkleinzonen en achterkleindochters, en zo voort. De eerste of onmiddellijke verwekking of geboorte, welke die van de zonen en dochters is, is die welke wordt aangeduid met het eerstgeborene, hoewel het er ook zijn; niet echter de tweede en de derde, tenzij ten opzichte van hun ouders. Dat die aan Jehovah of den Heer geheiligd werden, komt omdat alle afgeleide of afklimmende ware en goede dingen hun wezen trekken uit de oorspronkelijke. In dit geestelijke wordt het recht der eerstgeborenen gegrondvest, waarvan in het Woord sprake is.

8043. De opening van alle baarmoeder; dat dit betekent hetwelk uit de naastenliefde is, staat vast uit de betekenis van de opening van de baarmoeder, zijnde dat wat uit den wederverwekte onmiddellijk wordt geboren, aldus wat uit de naastenliefde is, volgens de dingen die vlak boven in n. 8042 zijn gezegd; want hij die opnieuw wordt ontvangen, komt als het ware wederom in een baarmoeder, en hij die opnieuw wordt geboren, gaat als het ware wederom van de baarmoeder uit; maar dat wat ontvangen wordt in de baarmoeder en geboren wordt uit de baarmoeder, is niet de mens als mens genomen, maar het is het geloof der naastenliefde; dit immers maakt het geestelijke van den mens, aldus als het ware den mens zelf opnieuw, want zijn leven is dan daaruit. Uit deze dingen kan vaststaan, wat onder de opening van de baarmoeder in den geestelijken zin wordt verstaan. De Engelen, die in de geestelijke ideeën alleen zijn, verstaan niets anders daaronder. Wat de baarmoeder is, voorts wat in de baarmoeder zijn, en van de baarmoeder uitgaan, zie men in n. 3293 einde, 3294, 3967, 4904, 4918, 4931, 5052, 5054, 6433. Omdat met de baarmoeder die dingen worden aangeduid, wordt derhalve de Heer in het Woord de Formeerder van de baarmoeder af genoemd, dat is, de Wederverwekker, zoals bij Jesaja: “Zo zeide Jehovah, uw Maker, en *uw Formeerder van de baarmoeder af*; Hij helpt u: Vrees niet, o Mijn knecht Jakob, en Jeschurun, dien Ik uitverkoren heb; omdat Ik *water* zal uitgieten op den dorstende, en beken op het droge; Ik zal *Mijn geest* uitgieten op uw zaad, en zegen op uw geborenen”, XLIV: 2, 3. De Heer wordt Maker en Formeerder van de baarmoeder af genoemd, omdat Hij den mens wederverwekt, en van natuurlijk geestelijk

maakt. Omdat de wederverwekking geschiedt door het ware en het goede, wordt derhalve gezegd, dat Hij *water* zal uitgieten op den dorstende, en den *geest* op diens zaad; met het water immers wordt het ware aangeduid, dat des geloofs is, n. 2702, 3058, 3424, 4976, 5668, 7307, en met den geest het goede, dat der naastenliefde is; eender als met het water en den geest bij Johannes: “Jezus zeide tot Nicodemus: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Tenzij dat iemand *opnieuw wordt verwekt*, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien. Nicodemus zeide tot Hem: Hoe kan een mens verwekt worden wanneer hij oud is; *kan hij ook andermaal in de baarmoeder zijner moeder komen*. Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Zo *niemand niet verwekt zal zijn geweest uit water en geest*, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan. Hetgeen geboren is uit vlees, is vlees, maar hetgeen *verwekt is uit den geest, is geest*. Zijt gij een *meester* in Israël, en kent gij dit niet?”, III: 3, 4, 5, 6, 10. De Heer wordt de Formeerder van de baarmoeder af geheten ook elders, bij Jesaja: “Zo zeide Jehovah, uw Verlosser, en *uw Formeerder van de baarmoeder af*: Ik, Jehovah, ben makende alle dingen, uitbreidende de hemelen alleen, en uitspannende de aarde uit Mijzelfen”, XLIV: 24; onder de hemelen en de aarde wordt in den algemenen zin de inwendige en de uitwendige Kerk verstaan, n. 82, 1411, 1733, 1850, 3355, 4535, en in den bijzonderen zin het inwendige en het uitwendige der Kerk bij den mens die wederverwekt is; en met uitbreiden en uitspannen wordt maken of scheppen uit de Goddelijke macht aangeduid, n. 7673; vandaar wordt de Heer als Wederverwekker de Maker en de Schepper genoemd, en wordt de wederverwekking de nieuwe schepping genoemd. Desgelijks bij denzelfde: “Let op Mij, o huis van Jakob, en alle gij overblijfselen van het huis Israëls, gedragen van den buik aan, *opgenomen van de baarmoeder af*”, XLVI: 3. En bij David: “Op u, Heer Jehovih, *werd ik gelegd van de baarmoeder af*, uit mijner moeders ingewanden, *Gij mijn Uitleider*, Gij zijt mijn lof bij voortduur”, Psalm LXXI: 6. Uit deze dingen nu blijkt, wat met de opening van de baarmoeder, en bijgevolg wat met den eerstgeborene in den inwendigen zin wordt aangeduid.

8044. In de zonen Israëls; dat dit betekent in de geestelijke Kerk, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde de geestelijke Kerk, waarover n. 4286, 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223.

8045. In den mens en in het beest; dit betekent het goede des geloofs innerlijk en uiterlijk, zoals in n. 7424, 7523.

8046. Mijn is dat; dat dit betekent dat het des Heren is, staat hieruit vast, dat Jehovah in het Woord de Heer is, n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6281, 6303, 6905, 6945, 6956, weswege *Mijn is dat*, is dat het des Heren is. Dat

al het goede en al het ware, aldus de naastenliefde en het geloof, uit den Heer zijn, en in het geheel niets uit den mens, zie men in n. 904 einde, 24II, 3142, 3147, 4151, 5482, 5649, 6193, 6325, 6466 tot 6495, 6613 tot 6626, 6982, 6985, 6996, 7004, 7055, 7056, 7058, 7270, 7343.

8047. Vers 3 tot 10. *En Moscheh zeide tot het volk: Gedenk aan dezen dag op welken gij zijt uitgegaan uit Egypte, uit het huis der knechten, omdat in de sterkte der hand Jehovah ulieden heeft uitgeleid van hier; en niet zal het gedesemde gegeten worden. Heden gaat gijlieden uit, in de maand Abib. En het zal zijn, wanneer u Jehovah zal binnengeleid hebben tot het land van den Kanaäniet, en den Chittiet, en den Emorriet, en den Chiviet, en den Jebusiet, hetwelk Hij uw vaderen gezworen heeft om u te geven, een land vloeiende van melk en honing, en gij zult dezen dienst dienen in deze maand. Zeven dagen zult gij ongezuurde dingen eten, en in den zevenden dag een feest voor Jehovah. Ongezuurde dingen zal er gegeten worden zeven dagen, en niet zal van u het gedesemde gezien worden, en niet zal van u het zuurdeeg gezien worden in geheel uw grens. En gij zult uw zoon te kennen geven in dien dag, al zeggende: Terwille van dit heeft Jehovah mij gedaan in mijn uitgaan uit Egypte. En het zal u zijn tot een teken op uw hand, en tot een gedachtenis tussen uw ogen, deswege opdat de wet van Jehovah in uw mond zij, omdat met een sterke hand Jehovah u uit Egypte heeft uitgeleid. En gij zult deze insetting onderhouden tot den gezetten tijd, van jaar tot jaar.* En Moscheh zeide tot het volk, betekent het onderricht door *het Goddelijk Ware*; gedenk aan dezen dag op welken gij zijt uitgegaan uit Egypte, uit het huis der knechten, betekent dat vooral die staat herdacht moet worden waarin zij waren toen zij door den Heer werden bevrijd uit de geestelijke gevangenschap; omdat in de sterkte der hand Jehovah ulieden heeft uitgeleid van hier, betekent dat zij krachtens de Goddelijke macht des Heren zijn bevrijd; en niet zal het gedesemde gegeten worden, betekent dat niet enig vervalste zal worden toegeëigend; heden gaat gijlieden uit, betekent de bevrijding tot in het eeuwige; in de maand Abib, betekent den aanvang van den nieuwen staat; en het zal zijn, wanneer u Jehovah zal binnengeleid hebben tot het land van den Kanaäniet, en den Chittiet, en den Emorriet, en den Chiviet, en den Jebusiet, betekent in het gebied des Hemels, in beslag genomen door hen die in het boze en het valse zijn; hetwelk Hij uw vaderen gezworen heeft om u te geven, betekent hetwelk uit het Goddelijke is beloofd aan hen die in het goede en het ware zijn; een land vloeiende van melk en honing, betekent waar blijdschap en vreugde is; en gij zult dezen dienst dienen in deze maand, betekent den altijddurenden eredienst des Heren vanwege de bevrijding; zeven dagen zult gij ongezuurde dingen eten,

betekent de zuivering van de valse dingen; en in den zevenden dag een feest voor Jehovah, betekent den heiligen eredienst des Heren; ongezuurde dingen zal er gegeten worden zeven dagen, betekent dat zij in elk geval van de valse dingen gezuiverd moeten worden; en niet zal van u het gedesemde gezien worden, betekent dat in elk geval het vervalste niet toegelaten zal worden; en niet zal van u het zuurdeeg gezien worden, betekent noch welk valse dan ook; in geheel uw grens, betekent zo ver als het ware zich uitstrekt dat uit het goede is; en gij zult uw zoon te kennen geven in dien dag, al zeggende, betekent de innerlijke doorvatting van het ware, die van het geweten is; terwille van dit heeft Jehovah mij gedaan in mijn uitgaan uit Egypte, betekent dat zij door den Heer bevrijd zijn uit de geestelijke gevangenschap en uit de verdoemenis; en het zal u zijn tot een teken op uw hand, betekent dat het voortdurend in den wil zal zijn; en tot een gedachtenis tussen uw ogen, betekent voortdurend in het verstand; opdat de wet van Jehovah in uw mond zij, betekent opdat het Goddelijk Ware zij in al wat daaruit voortgaat; omdat met een sterke hand Jehovah u uit Egypte heeft uitgeleid, betekent dat zij krachtens de Goddelijke macht zijn bevrijd; en gij zult deze inzetting onderhouden tot den gezetten tijd, van jaar tot jaar, betekent dat die wet der orde bij voortduur in dien staat zal zijn.

8048. En Moscheh zeide tot het volk; dat dit het onderricht door *het Goddelijk Ware* betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het door *het Goddelijk Ware* geschiedt aangaande de in acht te nemen dingen in de Kerk, zijnde het onderricht, waarover n. 7186, 7267, 7304, 7380, 7517; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *het Goddelijk Ware*, waarover boven n. 8041.

8049. Gedenk aan dezen dag op welken gij zijt uitgegaan uit Egypte, uit het huis der knechten; dat dit betekent dat vooral die staat herdacht moet worden waarin zij waren toen zij door den Heer werden bevrijd uit de geestelijke gevangenschap, staat vast uit de betekenis van gedenk, zijnde dat het herdacht moet worden; uit de betekenis van den dag, zijnde de staat, waarover n. 23, 487, 488, 493, 2788, 3462, 3785, 4850, 5672, 5962, 7680; uit de betekenis van uitgaan, zijnde bevrijd worden, want met het uitgaan der zonen Israëls wordt de bevrijding door den Heer aangeduid van hen die van de geestelijke Kerk zijn, over welke bevrijding men zie n. 6854, 6914, 7091 einde, 7828, 7932, 8018; uit de betekenis van Egypte en het huis der knechten, zijnde de geestelijke gevangenschap; met Farao immers en de Egyptenaren werden degenen aangeduid, die in het andere leven door valse dingen de geestelijken hebben bestookt, n. 7097, 7107, 7110, 7126, 7142, 7220, 7228, 7317; daarvandaan werd met het land van Egypte de bestoking aangeduid, n. 7278; de bestoking

door de valse dingen is ook niets anders dan een geestelijke gevangenschap, want wanneer zij worden bestookt, worden zij als het ware in de valse dingen gevangen gehouden, waaruit zij zich aanhoudend trachten te bevrijden; vandaar zijn zij eveneens in het Woord gebonden in den kuil geheten, n. 6854; die geestelijke gevangenschap is het, welke ook wordt aangeduid met het huis der knechten; dat de knechtschap de bestorming door de valse dingen, of de bestoking is, zie men in n. 7120, 7129.

8050. Omdat in de sterkte der hand Jehovah ulieden heeft uitgeleid van hier; dat dit betekent dat zij krachtens de Goddelijke macht des Heren zijn bevrijd, staat vast uit de betekenis van de sterkte der hand, zijnde de macht, en wanneer het van Jehovah wordt gezegd, zijnde de almacht; dat de sterkte de macht is, is duidelijk; dat de hand de macht is, zie men in n. 878, 3387, 4931 tot 4937, 5327, 5328, 5544, 6947, 7188, 7189, 7518, 7673; en uit de betekenis van uitleiden, zijnde bevrijden; dat Jehovah de Heer is, zie men boven in n. 8046.

8051. En niet zal het gedeseemde gegeten worden; dat dit betekent dat niet enig vervalste zal worden toegeëigend, staat vast uit de betekenis van eten, zijnde toeëigenen, waarover n. 3168, 3513 einde, 3596, 4745; en uit de betekenis van het zuurdeeg, zijnde het valse, waarover n. 2342, 7906; vandaar is het gedeseemde het vervalste. Wat de toeëigening van het valse en van het vervalste aangaat, moet men weten dat het valse en het vervalste niet wordt toegeëigend zoals het valse en het vervalste aan iemand die in het goede is en vandaar in het ware wil zijn, maar aan hem die in het boze is en vandaar niet in het ware wil zijn; dat aan hem die in het goede is en vandaar in het ware wil zijn, het valse niet als het valse wordt toegeëigend, komt omdat hij goed denkt over God, over het Rijk Gods, en over het geestelijk leven, en vandaar het valse zo aanplooit dat het niet tegen deze dingen is, maar dat het op de ene of andere wijze samenstemt; aldus verzacht hij het, en het ruwe en harde ervan komt niet in de idee. Indien dit niet zo was, zou nauwelijks iemand gezaligd kunnen worden, want de valse dingen regeren meer dan de ware dingen. Maar men moet weten, dat zij die in het goede zijn, ook in de liefde van het ware zijn, en daarom verwerpen zij, wanneer zij in het andere leven door de Engelen worden onderricht, de valse dingen, en nemen zij de ware dingen aan, en dit volgens den graad van de liefde van het ware dien zij in de wereld hebben gehad.

8052. Heden gaat gijlieden uit; dat dit de bevrijding tot in het eeuwige betekent, staat vast uit de betekenis van heden, zijnde het eeuwige, waarover n. 2838, 3998, 4304, 6165, 6984; en uit de betekenis van uitgaan, zijnde bevrijd worden, zoals boven n. 8049.

8053. In de maand Abib; dat dit den aanvang van den nieuwen staat betekent, staat vast uit de betekenis van de maand, zijnde het einde van den vorigen staat en de aanvang van den volgenden, aldus ook de nieuwe staat, waarover n. 3814; dat de maand Abib de aanvang is waaruit alle volgende staten zijn, blijkt uit de dingen die over deze maand worden gezegd in het voorafgaande Hoofdstuk, namelijk: “Deze maand zal voor u het hoofd der maanden zijn, de eerste deze voor u in de maanden van het jaar”, Vers 2; men zie n. 7827, 7828.

8054. En het zal zijn, wanneer u Jehovah zal binnengeleid hebben tot het land van den Kanaäniet, en den Chittiet, en den Emorriet, en den Chiviet, en den Jebusiet; dat dit betekent het gebied des Hemels, in beslag genomen door hen die in het boze en het valse zijn, staat vast uit de betekenis van het land van den Kanaäniet, en den Chittiet, en den Emorriet, en den Chiviet, en den Jebusiet, zijnde de Hemel, hier het gebied des Hemels, in beslag genomen door hen die in het boze en het valse zijn. Dat het land Kanaän het Rijk des Heren in den Hemel is, en op de aarde, of de Kerk, zie men in n. 1413, 1437, 1585, 1607, 1866, 3038, 3481, 3686, 3705, 4116, 4240, 4447, 4454, 4516, 4517, 5136, 5757, 6516; de boze en de valse dingen worden met de hier genoemde natiën aangeduid, het boze uit het valse van het boze met den Kanaäniet, n. 4818; het valse waaruit het boze is, met den Chittiet, n. 2913; het boze en daaruit het valse met den Emorriet, n. 1857, 6306; het afgodische waarin iets van het goede is, met den Chiviet, n. 6860; en het afgodische waarin iets van het ware is, met den Jebusiet, n. 6860. Dat het gebied des Hemels waarin zij die van de geestelijke Kerk waren, zouden komen, vóór de Komst des Heren in beslag was genomen door de boze en de valse dingen, zie men boven in n. 6858. Wat deze zaak verder aangaat, moet men weten, dat vóór de Komst des Heren de Hemel niet was onderscheiden in drie Hemelen, namelijk in een binnensten of derden, in een middelsten of tweeden, en in een laatsten of eersten, zoals na de Komst des Heren, maar hij was één; de geestelijke Hemel was er nog niet; het gebied waar de geestelijke Hemel zou zijn, was in beslag genomen door hen die in het valse en het boze waren, maar die in enig ware en goede gehouden konden worden, door uitwendige middelen, vooral door voorstellingen van voorrang en waardigheid, desgelijks als geschiedt in de wereld; daar worden zij die in het boze zijn, en in het valse, nochtans verplicht om de ware dingen als het ware te denken en te spreken, en om de goede dingen als het ware te willen en te doen, door uitwendige middelen, die de eerbewijzen en het gewin zijn. De oorzaak dat dat gebied des Hemels toen door dezulken in beslag was genomen, was deze dat de goeden ontbraken; en zij die van de geestelijke Kerk waren, waren nog niet voorbereid, en toch moest het overal door geesten

gevuld zijn, opdat er een continue zou zijn van den Heer uit tot den mens toe, want indien er een discontinue was, zou de mens vergaan. Ook heden zijn er enige gebieden des Hemels door dezulken in beslag genomen, doch zij die daar zijn, worden met een sterke kracht daarvan afgehouden, boze dingen te doen; onmiddellijk boven het hoofd zijn zij die door onschuld bedriegen en verleiden, maar boven hen zijn de hemelsen uit de Oudste Kerk, die hen met zulk een kracht in banden houden, dat zij geenszins iemand het boze kunnen aandoen; achter het achterhoofd is heden eveneens een gebied dat van den Hemel is geweest, in beslag genomen door de bozen; en eveneens naar voren naar links toe. Het voortdurend streven der bozen is ook de plaatsen waar de goeden zijn, binnen te dringen, en zij dringen daadwerkelijk binnen, zodra zij niet door de goeden zijn gevuld; dat streven is meermalen te bemerken gegeven. Die gebieden worden in beslag genomen, wanneer in de wereld de bozen toenemen, en de goeden verminderen, want dan treden de boze geesten op den mens toe, en treden van hem de goede geesten terug, en voor zoveel als dezen terugtreden, worden de gebieden die den mens het naast gelegen zijn, door de bozen in beslag genomen; wanneer dit geschiedt in het algemeen, zo worden de inwoners dier gebieden verwisseld. Dit geschiedt wanneer de Kerk haar einde nabij is, want dan regeert het boze en het valse; maar omstreeks het einde der Kerk, worden die nedergeworpen, en worden de in beslag genomen gebieden aan de goeden gegeven, die ondertussen tot den Hemel zijn voorbereid. Dit wordt verstaan onder deze dingen bij Johannes: “Er werd krijg *in den Hemel*; Michaël en zijn Engelen streden tegen den draak, en de draak streed, en zijn engelen; maar zij hebben niet vermocht, *en hun plaats is niet meer gevonden in den Hemel*”, Apoc. xii: 7, 8. Deze staat des Hemels werd uitgebeeld door het land Kanaän, namelijk dat de natiën het in beslag hadden genomen, en door de zonen Israëls, dat zij die daaruit wierpen; met het land Kanaän wordt immers het Rijk des Heren aangeduid, aldus de Hemel en de Kerk, zoals men uit de boven aangehaalde plaatsen kan zien.

8055. Hetwelk Hij uw vaderen gezworen heeft om u te geven; dat dit betekent hetwelk uit het Goddelijke is beloofd aan hen die in het goede en het ware zijn, staat vast uit de betekenis van zweren, wanneer het door Jehovah geschiedt, zijnde de onherroepelijke bevestiging door het Goddelijke, n. 2842, 3375; vandaar is zweren om te geven de belofte; en uit de betekenis van de vaderen, zijnde zij die in het goede en het ware zijn; met de vaderen immers worden, wanneer over de Kerk wordt gehandeld, de Ouden, of de Oude Kerken aangeduid, die in het goede en het ware waren, na 6050, 6075, 6589, 6876, 6884, 7649.

8056. Een land vloeiende van melk en honing; dat dit betekent waar blijdschap en vreugde is, staat vast uit de betekenis van een land vloeiende van melk en honing, zijnde het bekoorlijke en het verkwikkelijke, waarover n. 5620, 6857; aldus de blijdschap en de vreugde. Er wordt gezegd blijdschap en vreugde, omdat in het Woord van blijdschap wordt gesproken met betrekking tot het ware, en van vreugde met betrekking tot het goede; eender is het gesteld met het bekoorlijke en het verkwikkelijke; ook wordt van melk gesproken met betrekking tot het ware van het goede, en van honing met betrekking tot het goede van het ware.

8057. En gij zult dezen dienst dienen in deze maand; dat dit den altijddurenden eredienst des Heren vanwege de bevrijding betekent, staat vast uit de betekenis van den dienst, zijnde de eredienst, zoals in n. 7934; en uit de betekenis van de maand, zijnde het einde van den vorigen staat en de aanvang van den nieuwen; en van de maand Abib, zijnde de aanvang waaruit alle volgende staten zijn, waarover n. 8053; vandaar wordt met de maand eveneens het altijddurende aangeduid.

8058. Zeven dagen zult gij ongezuurde dingen eten; dat dit de zuivering van de valse dingen betekent, staat vast uit de betekenis van zeven dagen, namelijk dat het het heilige insluit, waarover n. 395, 433, 716, 881, 5265, 5268, en zijnde de volle staat, n. 6508; en uit de betekenis van de ongezuurde dingen eten, zijnde de toeëigening van het ware, en de zuivering van het valse; het ongezuurde is immers het van het valse gezuiverde goede, en eten is de toeëigening, n. 3168, 3513, 3596, 3832, 4745; dat het ongezuurde het van het valse gezuiverde goede is, komt omdat het brood het goede is, en het zuurdeeg het valse is.

8059. En in den zevenden dag een feest voor Jehovah; dat dit den heiligen eredienst des Heren betekent, staat vast uit de betekenis van den zevenden dag, zijnde de heilige staat; dat de dag de staat is, zie men in n. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850, 5672, 5962; en dat zeven het heilige is, n. 395, 433, 716, 881, 5265, 5268; en uit de betekenis van het feest voor Jehovah, zijnde de eredienst des Heren; dat het feest de eredienst uit den blijden animus is, zie men in n. 7093; en dat Jehovah de Heer is, n. 8046.

8060. Ongezuurde dingen zal er gegeten worden zeven dagen; dat dit betekent dat zij in elk geval van de valse dingen gezuiverd moeten worden, staat vast uit de betekenis van ongezuurde dingen eten, zijnde het van de valse dingen gezuiverde goede toeëigenen, zoals vlak boven n. 8058; omdat dit wederom wordt gezegd, betekent het dat dit in elk geval zal geschieden; en uit de betekenis van zeven dagen, zijnde het heilige, en eveneens de volle staat, waarover boven n. 8058.

8061. En niet zal van u het gedeseemde gezien worden; dit betekent dat in elk geval het vervalste niet toegelaten zal worden, namelijk om te worden toegeëigend, volgens de dingen die boven in n. 8051 zijn ontvouwd; dat dit in elk geval zal geschieden, wordt daarmee aangeduid dat het wederom wordt gezegd.

8062. En niet zal van u het zuurdeeg gezien worden; dat dit betekent noch welk valse dan ook, staat vast uit de betekenis van het zuurdeeg, zijnde het valse, waarover n. 7906; het vervalste, dat met het gedeseemde wordt aangeduid, en het valse dat met het zuurdeeg wordt aangeduid, verschillen hierin dat het vervalste het ware is aangewend om het boze te bevestigen, en het valse al datgene is wat tegen het ware is.

8063. In geheel uw grens; dat dit betekent zover als het ware zich uitstrekt dat uit het goede is, staat vast uit de betekenis van de grens, zijnde de uitbreiding van het ware uit het goede; al het ware immers heeft zijn uitbreiding, welke uitbreiding somtijds wordt geopenbaard door een sfeer; en omdat het uitbreiding heeft, heeft het zijn grenzen; de sfeer der uitbreiding van het ware is volgens het hoedanige en het hoevele van het goede; het goede is immers zoals de vlam, en het ware zoals het licht. De sfeer der uitbreiding in de geestelijke wereld is tot de gezelschappen die rondom zijn; tot hoe ver zich daar de sfeer uitstrekt, tot zover is de gemeenschap; men zie hierover n. 6598 tot 6613. In den Hemel heeft een ieder volgens de sfeer der uitbreiding inzicht en wijsheid, en heeft hij gelukzaligheid, namelijk volgens het hoevele en tegelijk het hoedanige ervan. Uit deze dingen kan vaststaan, wat met in geheel de grens, in den geestelijken zin wordt aangeduid, hier dat in het goede niet enig valse is; de valse dingen immers zijn buiten de sfeer, want zij nemen daar een aanvang waar de ware dingen ophouden; doch indien zij de sfeer binnengaan, zo worden zij toegeëigend. Dat zij niet zullen binnengaan, wordt aangeduid met niet zal van u gezien worden het gedeseemde of het zuurdeeg in geheel uw grens.

8064. En gij zult uw zoon te kennen geven in dien dag, al zeggende; dat dit de innerlijke doorvatting [van het ware] betekent, die van het geweten is, staat vast uit de dingen die in n. 7935 zijn ontvouwd, waar eendere dingen staan.

8065. Terwille van dit heeft Jehovah mij gedaan in mijn uitgaan uit Egypte; dat dit betekent dat zij door den Heer bevrijd zijn uit de geestelijke gevangenschap en uit de verdoemenis, staat vast uit de betekenis van uitgaan, zijnde bevrijd worden; en uit de betekenis van Egypte, zijnde de geestelijke gevangenschap, en de verdoemenis, waarover boven n. 8049.

8066. En het zal u zijn tot een teken op uw hand; dat dit betekent dat het voortdurend in den wil zal zijn, staat vast uit de betekenis van het teken, zijnde de voortdurende herdenking, want dat wat voor een teken is, en wat voor een gedachtenis is, is terwille van de voortdurende herinnering; dat het teken op de hand zou zijn, was opdat zij zich dat zouden herinneren zo vaak als zij de hand bewogen of iets deden; en dat het als een gedachtenis tussen de ogen zou zijn, was opdat zij zich dat zouden herinneren zo vaak zij iets beschouwden; en uit de betekenis van de hand, zijnde de macht, waarover n. 878, 3387, 4931 tot 4937, 5327, 5328, 5544, 6292, 6947, 7011, 7188, 7189, 7518, 7673, hier de wil, omdat alle handeling en macht der handeling die door de hand geschiedt, uit den wil voortgaat.

8067. En tot een gedachtenis tussen de ogen; dat dit betekent voortdurend in het verstand, staat vast uit de betekenis van de gedachtenis, zijnde ook de voortdurende herdenking; er wordt gedachtenis gezegd, omdat van deze in het Woord wordt gesproken met betrekking tot het verstandelijke, doch van teken met betrekking tot het willijke; en uit de betekenis van de ogen, zijnde het verstand, waarover n. 2701, 3820, 4403 tot 4421, 4523 tot 4534; vandaar wordt met de gedachtenis tussen de ogen aangeduid dat het voortdurend in het verstand, dat is, in de gedachte zal zijn. Hoe het moet verstaan worden dat het voortdurend in het verstand en voortdurend in den wil zal zijn, zal in het kort worden gezegd: de dingen die bij den mens door het geloof en de naastenliefde zijn ingeprent, of die de mens ten volle gelooft en liefheeft, zijn voortdurend in zijn gedachte en wil; hij denkt die immers en hij wil die, hoewel hij in ideeën en bezigheden aangaande andere dingen is, en acht dat die dan niet in het gemoed aanwezig zijn; zij zijn daar immers tussen de andere dingen die het hoedanige des gemoeds uitmaken; dat het aldus is, blijkt duidelijk uit de geestelijke sfeer die rondom den geest of den Engel is; wanneer hij immers nadert, wordt terstond uit die sfeer gekend van welk geloof en van welke naastenliefde hij is, en meer dingen die hem ter harte gaan, hoewel hij aangaande die dingen dan in het geheel niets denkt. Het zijn zulke dingen die het leven van eens ieders gemoed uitmaken, en zich daar voortdurend handhaven. Deze dingen zouden kunnen worden toegelicht door verscheidene dingen bij den mens, zoals door de verschillende bespiegelingen, door de aandoeningen, en door de handelingen, van de kindsheid aan ingeprent, en door eendere dingen die bij voortduur aanwezig zijn en regeren, ook al wordt niets dienaangaande klaarblijkelijk gedacht. Aldus is het gesteld met de liefde tot den naaste, met de liefde tot God, met de liefde van het goede en het ware, met het geloof; zij die in die dingen zijn,

willen die dingen en denken die dingen voortdurend, want zij zijn aan hen in, en wanneer zij aan hen inzijn, worden zij de universeel regerende dingen geheten; men zie n. 6159, 6571, 7648.

8068. Opdat de wet van Jehovah in uw mond zij; dat dit betekent opdat het Goddelijk Ware zij in al wat daaruit voortgaat, staat vast uit de betekenis van de wet van Jehovah, zijnde het Goddelijk Ware, waarover n. 7463; en uit de betekenis van in den mond zijn, zijnde in al wat daaruit voortgaat, dat is, uit het verstand en den wil; want in den mond is in het spreken, en in het spreken is het ene en het andere van het gemoed gelegen, zowel het verstandelijke ervan als het willijke, het verstandelijke in den zin der woorden en der dingen, het willijke in de aandoening, die aan het spreken het leven geeft.

8069. Omdat met een sterke hand Jehovah u uit Egypte heeft uitgeleid; dat dit betekent dat zij krachtens de Goddelijke macht zijn bevrijd, staat vast uit de betekenis van de sterke hand van Jehovah, zijnde de Goddelijke macht des Heren; en uit de betekenis van uitleiden, zijnde bevrijden, waarover boven n. 8050.

8070. En gij zult deze inzetting onderhouden tot den gezetten tijd, van jaar tot jaar; dat dit betekent dat die wet der orde bij voortduur in dien staat zal zijn, staat vast uit de betekenis van de inzetting, zijnde de wet der orde, waarover n. 7884, 7995; uit de betekenis van den tijd, zijnde de staat, waarover n. 2625, 2788, 2837, 3254, 3356, 3404, 3827, 3938, 4814, 4882, 4901, 4916, 6110, 7381; vandaar is tot den gezetten tijd, in dien staat; en uit de betekenis van het jaar, zijnde een volledige periode van den aanvang tot het einde, waarover n. 2906; aldus is van jaar tot jaar, bij voortduur.

8071. *Vers 11 tot 16. En het zal zijn, wanneer u Jehovah zal binnengeleid hebben tot het land van den Kanaäniet, gelijk als Hij u en uw vaderen gezworen heeft, en Hij het u zal gegeven hebben. En gij zult alle opening van de baarmoeder doen overgaan tot Jehovah, en alle opening van de vrucht van het beest, die gij hebben zult, de manlijke, tot Jehovah. En alle opening van een ezel zult gij lossen met een stuk kleinvee; en indien gij niet lost, en gij zult het onthalzen; en allen eerstgeborene van den mens onder uw zonen zult gij lossen. En het zal zijn dat uw zoon u zal vragen morgen, al zeggende: Wat is dit; en gij zult tot hem zeggen: In de sterkte der hand heeft Jehovah ons uitgeleid uit Egypte, uit het huis der knechten. En het was dat Farao zich verhardde ons heen te zenden, en Jehovah maakte af allen eerstgeborene in het land van Egypte, van den eerstgeborene van den mens af, en tot het eerstgeborene van het beest toe; deswege slachtoffer ik Jehovah alle opening van de baarmoeder, de manlijken, en allen eerstgeborene mijner zonen los ik. En het zal zijn tot een teken op uw hand, en tot voorhoofdspannels tussen*

uw ogen, omdat in de sterkte der hand Jehovah ons heeft uitgeleid uit Egypte. En het zal zijn wanneer u Jehovah zal binnengeleid hebben tot het land van den Kanaäniet, betekent het gebied des Hemels, in beslag genomen door hen die in het boze en het valse zijn; gelijk als Hij u en uw vaderen gezworen heeft, en Hij het u zal gegeven hebben, betekent hetwelk uit het Goddelijke beloofd was aan hen die in het goede en het ware zijn; en gij zult alle opening van de baarmoeder doen overgaan tot Jehovah, betekent het geloof der naastenliefde, dat der wederverwekking is, dat het des Heren is; en alle opening van de vrucht van het beest, betekent alle naastenliefde, die van de nieuwe verwekking is; die gij hebben zult, de manlijke, betekent die van het ware des geloofs is; tot Jehovah, betekent dat zij des Heren is; en alle opening van een ezel zult gij lossen met een stuk kleinvee, betekent dat het louter natuurlijk geloof niet aan den Heer zal worden toegekend, maar het ware der onschuld dat daarin is; en indien gij niet lost, en gij zult dat onthalzen, betekent indien daarin niet het ware der onschuld is, dat het afgescheiden en uitgeworpen moet worden; en allen eerstgeborene van den mens onder uw zonen zult gij lossen, betekent dat de ware dingen des geloofs niet toegekend moeten worden aan den Heer, maar de goede dingen ervan; en het zal zijn dat uw zoon u zal vragen, betekent de doorvatting uit het ware dat van het geweten is; morgen, betekent altijd wanneer het geschiedt; wat is dit, betekent de navorsing waarom het aldus is; en gij zult tot hem zeggen, betekent het antwoord; in de sterkte der hand heeft Jehovah ons uitgeleid uit het huis der knechten, betekent dat zij krachtens des Heren Goddelijke macht zijn bevrijd uit de geestelijke gevangenschap; en het was dat Farao zich verhardde ons heen te zenden, betekent toen zij die door valse dingen bestookten, hardnekkig volhielden, opdat zij niet zouden bevrijd worden; en Jehovah maakte af allen eerstgeborene in het land van Egypte, betekent dat al degenen werden verdoemd die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn; van den eerstgeborene van den mens af, en tot het eerstgeborene van het beest toe, betekent het innerlijk en het uiterlijk valse van het gescheiden geloof; deswege slachtoffer ik Jehovah alle opening van de baarmoeder, de manlijken, betekent dat derhalve aan den Heer het geloof der naastenliefde moet toegekend worden, hetwelk der nieuwe verwekking is; en allen eerstgeborene mijner zonen los ik, betekent dat de ware dingen des geloofs niet aan den Heer moeten toegekend worden, maar de goede dingen ervan; en het zal zijn tot een teken op uw hand, betekent dat het voortdurend in den wil zal zijn; en tot voorhoofdspansele tusschen de ogen, betekent voortdurend in het verstand; omdat in de sterkte der hand Jehovah

ons heeft uitgeleid van Egypte, betekent dat zij krachtens de Goddelijke macht des Heren zijn bevrijd.

8072. En het zal zijn wanneer u Jehovah zal binnengeleid hebben tot het land van den Kanaäniet; dat dit het gebied des Hemels betekent, in beslag genomen door hen die in het boze en het valse zijn, staat vast uit de dingen die boven in n. 8054 zijn vermeld.

8073. Gelijk als Hij u en uw vaderen gezworen heeft, en Hij het u zal gegeven hebben; dat dit betekent hetwelk uit het Goddelijke beloofd was aan hen die in het goede en het ware zijn, staat vast uit die dingen boven in n. 8055, waar eendere dingen staan.

8074. En gij zult alle opening van de baarmoeder doen overgaan tot Jehovah; dat dit het geloof der naastenliefde betekent, dat der wederverwekking is, dat het des Heren is, staat vast uit de betekenis van doen overgaan, zijnde toekennen, eender als heiligen, boven n. 8042, en heiligen, beneden n. 8088; en uit de betekenis van de opening van de baarmoeder, zijnde het geloof uit de naastenliefde, dat van den wedergeborene is, waarover boven n. 8042, 8043; dat Jehovah de Heer is, zie men in n. 8046.

8075. En alle opening van de vrucht van het beest; dat dit alle naastenliefde betekent, die van de nieuwe verwekking is, staat vast uit de betekenis van de opening van de baarmoeder, zijnde het geloof uit de naastenliefde, die van de nieuwe verwekking is, waarover n. 8043; en uit de betekenis van de vrucht van het beest, zijnde de aandoening van het goede, waarover n. 45, 46, 142, 143, 246, 714, 715, 719, 776, 1823, 2179, 2180, 3218, 3519, 5198, aldus het goede der naastenliefde.

8076. Die gij hebben zult, de manlijke; dat dit betekent die van het ware des geloofs is, staat vast uit de betekenis van het manlijke, zijnde het ware des geloofs, waarover n. 2046, 4005, 7838.

8077. Tot Jehovah; dit betekent dat zij des Heren is, want onder Jehovah in het Woord wordt geen ander dan de Heer verstaan; men zie n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6303, 6281, 6905, 6945, 6956. De dingen die in deze beide Verzen zijn bevat worden niet verder ontvouwd, omdat zij eerder bij Vers 2 van dit Hoofdstuk, n. 8042, 8043, 8044, 8045, zijn ontvouwd.

8078. En alle opening van een ezel zult gij lossen met een stuk kleinvee; dat dit betekent dat het louter natuurlijk geloof niet aan den Heer is toe te kennen, maar het ware der onschuld daarin, blijkt uit de betekenis van de opening, zijnde dat wat het eerst geboren wordt uit den wederverwekte, of het eerstgeborene, aldus het geloof. Dat het eerstgeborene het geloof is, is tot dusver getoond; uit de betekenis van den ezel, zijnde het natuurlijke;

met den ezel immers wordt het wetenschappelijke aangeduid, n. 5492, 5741; voorts de dienstbaarheid, n. 5958, 6389, aldus eveneens het natuurlijke, want de wetenschappelijke dingen zijn van het natuurlijke, en het natuurlijke is ten opzichte van het geestelijke een dienstbaarheid; vandaar nu wordt met de opening van den ezel het louter natuurlijk geloof aangeduid, waarover aanstonds; uit de betekenis van lossen, zijnde in de plaats ervan iets anders geven. Dat (ver) lossen dit betekent, blijkt uit den vollen zin der woorden welke die van deze is “gij zult de opening van een ezel *niet doen overgaan tot Jehovah*, maar lossen voor een stuk kleinvee”. Dat tot Jehovah doen overgaan, is aan den Heer toekennen, eender als heiligen en slachtofferen, zie men vlak boven in n. 8074; aldus is niet doen overgaan, maar lossen, niet toekennen, maar in de plaats ervan iets anders geven; en uit de betekenis van het stuk kleinvee, zijnde het ware der onschuld; dat het stuk kleinvee het ware der onschuld is, komt omdat onder het stuk kleinvee een lam of een geitenbokje wordt verstaan, en met deze wordt de onschuld aangeduid, n. 3519, 3994, 7840, hier het ware der onschuld, omdat niet lam of geitenbokje, maar stuk kleinvee wordt gezegd. Uit deze dingen blijkt dat met alle opening van een ezel zult gij lossen met een stuk kleinvee, wordt aangeduid dat het louter natuurlijk geloof niet aan den Heer moet worden toegekend, maar het ware der onschuld dat daarin is. Het louter natuurlijk geloof is een geloof dat wordt ingeboezemd langs den uitwendigen weg, en niet langs den inwendigen; zoals het zinlijk geloof, dat er is, wanneer men gelooft dat het aldus is omdat het oog het ziet, en de hand het aanraakt; dit geloof is het, waarover de Heer tot Thomas zeide: “Omdat gij hebt gezien, Thomas, hebt gij geloofd; gezegend zijn zij die niet zien, en geloven”, Joh. xx: 29; voorts zoals het geloof aan wonderen, dat er is, wanneer men gelooft dat het aldus is, alleen vanwege de wonderen, over welk geloof men zie n. 7290; alsmede het geloof op gezag, dat er is, wanneer men gelooft dat het aldus is, omdat een ander in wien men geloof heeft, het heeft gezegd. Het geestelijk geloof echter is dat hetwelk wordt ingeboezemd langs den inwendigen weg, en tegelijk langs den uitwendigen; de inboezeming langs den inwendigen weg maakt dat het geloofd wordt, en dan maakt dat wat wordt ingeboezemd langs den uitwendigen weg, dat het bevestigd wordt; het geestelijke des geloofs is de aandoening der naastenliefde, en vandaar de aandoening van het ware terwille van het goede nut, en terwille van het leven; deze dingen maken, dat het geloof geestelijk is. De inboezeming van het geloof langs den inwendigen weg geschiedt door de lezing van het Woord, en dan door de verlichting uit den Heer, die gegeven wordt volgens het hoedanige der aandoening, dat is, volgens het einddoel van het ware te

weten. Uit deze dingen nu kan vaststaan wat het louter natuurlijk geloof is, en dat dat geloof, omdat het niet geestelijk is, niet aan den Heer kan toegekend worden, dat is, erkend en geloofd dat het uit den Heer is; want de Heer vloeit door de aandoening van het ware en het goede in; dat het geloof een inwendige aandoening is, zie men in n. 8034. Het ware der onschuld dat dit geloof kan inhebben en door den Heer aanvaard kan worden, is dat uit de onschuld wordt geloofd dat het aldus is. Uit deze dingen nu blijkt, hoe het moet worden verstaan dat het louter natuurlijk geloof niet aan den Heer zal toegekend worden, maar het ware der onschuld dat daarin is.

8079. En indien gij niet lost, en gij zult dat onthalzen; dat dit betekent indien daarin niet het ware der onschuld is, dat het afgescheiden en uitgeworpen moet worden, staat vast uit de betekenis van niet lossen, zijnde niet aan den Heer toekennen, maar in de plaats ervan iets anders geven, zoals nu boven in n. 8078; en uit de betekenis van onthalzen, zijnde afscheiden en uitwerpen; dat onthalzen dit is, komt omdat de hals de verbinding betekent van de innerlijke dingen met de uiterlijke, n. 3542, 3603, 3695, 3725, 5320, 5328, 5926, 6033, aldus de onthaling de afscheiding en de uitwerping, namelijk van het louter natuurlijk geloof, indien daarin niet het ware der onschuld is.

8080. En allen eerstgeborene van den mens onder uw zonen zult gij lossen; dat dit betekent dat de ware dingen des geloofs niet toegekend moeten worden aan den Heer, maar de goede dingen ervan, staat vast uit de betekenis van den eerstgeborene, zijnde het geloof, waarover n. 352, 2435, 6344, 7035, 8042; uit de betekenis van de zonen, zijnde de ware dingen, waarover n. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373; en uit de betekenis van lossen, zijnde in de plaats ervan iets anders geven, zoals boven n. 8077, 8078; dat het is, dat die niet moeten worden toegekend, volgt uit den vollen zin, welke die van deze woorden is: “En allen eerstgeborene van den mens onder uw zonen, *zult gij niet doen overgaan*, dat is, *zult gij niet slachtofferen*, maar gij zult lossen”; niet doen overgaan, is niet toekennen, zoals boven n. 8074, 8078. Uit deze dingen blijkt dat met allen eerstgeborene van den mens onder uw zonen zult gij lossen, wordt aangeduid dat de ware dingen des geloofs niet aan den Heer moeten worden toegekend, maar in de plaats daarvan iets anders; dat dit andere het goede des geloofs is, kan hieruit vaststaan dat met den eerstgeborene in het algemeen het goede des geloofs wordt aangeduid, zoals boven n. 8042, 8043, doch wanneer er wordt gezegd het eerstgeborene van den mens onder zijn zonen, dat het het ware des geloofs is; want des geloofs is het ware en is het goede. Dat het goede des geloofs, of de naastenliefde, dit andere is, hetwelk voor de ware dingen des geloofs aan den Heer moet worden toegekend, kan

ook hieruit vaststaan dat de eerstgeborenen van de zonen Israëls niet werden aanvaard, maar in de plaats van hen de Levieten, en dit ter oorzaak hiervan omdat door Levi het goede des geloofs, of de naastenliefde, werd uitgebeeld, n. 3875, 4497, 4502, 4503; dat de stam van Levi werd aanvaard in de plaats van alle eerstgeborenen, zie men in Num. III: 12, 13, 40 tot het einde; Hfdst. VIII: 16, 17, 18; dat het goede des geloofs dit andere is, hetwelk aan den Heer moet worden toegekend, kan ook hieruit vaststaan, dat het geloof niet het geloof is zonder de naastenliefde, n. 654, 724, 1162, 1176, 2231, 2343, 2349, 2429, 2839, 2982, 3146, 3325, 3849, 3565, 4368, 5351, 7039, 7082, 7083, 7084, 7342 einde, 7950; voorts hieruit, dat het goede des geloofs daadwerkelijk op de eerste plaats is, doch het ware des geloofs slechts schijnbaar, n. 3539, 3548, 3556, 3563, 3570, 3576, 3603, 3701, 4925, 4926, 4928, 4930, 4977, 5351, 6256, 6269, 6272, 6273; aldus dat de naastenliefde het eerstverwekte is, n. 3325, 3494, 4925, 4926, 4928, 4930. Dat het ware des geloofs, in zich beschouwd zonder het goede ervan, niet aan den Heer moet worden toegekend, dat is, Hem gegeven moet worden, of erkend moet worden dat het uit Hem is, komt omdat al het ware des geloofs geen leven in zich heeft, voordat het het goede des geloofs wordt; en het ware des geloofs wordt het goede des geloofs door dat te willen, en dat te doen, n. 7835; wanneer het dus het goede des geloofs wordt, dan wordt het door den Heer erkend dat het van Hem is, want de Heer geeft het geloof middellijk door het goede ervan. Elk ware des geloofs ook bij den mens der geestelijke Kerk wordt het goede des geloofs, wanneer hij wordt wederverwekt; en dan eerst wordt het des Heren. De wet aangaande de lossing van de eerstgeborenen van den mens werd gegeven te dien einde, dat zij hun zonen niet zouden slachtofferen, hetgeen in gebruik was gekomen bij de heidenen, bij wie de inzettingen der Oude Kerk, die een uitbeeldende Kerk was, waren achtergebleven, maar in den loop des tijds volledig geschonden. Dat de eerstgeborenen Gode zouden geheiligd worden, was uit de inzettingen der Oude Kerk, maar onder de heiliging begonnen zij de slachtoffering te verstaan; de nakomelingen van Jakob waren eveneens daartoe geneigd om iets eenders te doen, weswege die wet vóór hen werd ontvouwd, en opdat dit niet zou geschieden, werden in de plaats van de eerstgeborenen de Levieten genomen, zoals gezegd is. Die wet werd ontvouwd volgens den overeenstemmenden zin ervan in de geestelijke wereld, welke deze is, dat de ware dingen des geloofs niet heilig zijn, aldus ook niet geheiligd of toegekend moeten worden, maar de goede dingen des geloofs. De heiliging werd ook daarna aldus verstaan, dat zij den eerstgeborene aan Jehovah zouden geven of aan Hem voorstellen, en een slachtoffer voor hem in de plaats zouden offeren,

volgens deze dingen bij Lukas: “Toen de dagen hunner reiniging vervuld waren, naar de wet van Moscheh, brachten zij Jezus heen tot Hierosolyma, *opdat zij Hem den Heer voorstelden*, gelijk als geschreven is in de wet des Heren, dat elk manlijke die de baarmoeder opent, *den Heer heilig* genoemd zou worden, en opdat zij een slachtoffer gaven”, II: 22, 23, 24.

8081. En het zal zijn dat uw zoon u zal vragen; dat dit de doorvatting uit het ware betekent dat van het geweten is, staat vast uit de betekenis van vragen, zijnde de erkenning uit de doorvatting, waarover n. 5597, 5800, 6250; en uit de betekenis van den zoon, zijnde het ware, waarover n. 489, 491, 533, 1147, 2623, 3373; dat het de doorvatting uit het ware is dat van het geweten is, staat vast uit de dingen die zijn ontvouwd in n. 7935, waar eendere dingen staan. Er wordt gezegd uit het ware dat van het geweten is, omdat het geweten van hen die van de geestelijke Kerk zijn, het geweten van het ware is, want het wordt verworven uit de leerstellige dingen der Kerk, waarvan wordt geloofd dat het ware dingen zijn, hetzij het ware dingen zijn, hetzij niet-ware dingen; maar dan worden zij van het geweten, eveneens wanneer zij niet van het leven worden.

8082. Morgen; dat dit betekent altijd wanneer het geschiedt, staat vast uit de betekenis van morgen of van den dag van morgen, zijnde het eeuwige, waarover n. 3998, aldus eveneens het voortdurende of altijd, hier altijd wanneer het geschiedt.

8083. Wat is dit; dat dit de navorsing betekent waarom het aldus is; en gij zult tot hem zeggen, dat dit het antwoord betekent, staat vast zonder ontvouwing.

8084. In de sterkte der hand heeft Jehovah ons uitgeleid uit Egypte, uit het huis der knechten; dat dit betekent dat zij krachtens des Heren Goddelijke macht zijn bevrijd uit de geestelijke gevangenschap, staat vast uit de dingen boven in n. 8049, 8050.

8085. En het was dat Farao zich verhardde ons heen te zenden; dat dit betekent toen zij die door valse dingen bestookten, hardnekkig volhielden opdat zij niet zouden bevrijd worden, staat vast uit de betekenis van zich verharden, zijnde hardnekkig volhouden, waarover n. 7272, 7300, 7305; uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die bestookten door valse dingen, waarover n. 7107, 7110, 7126, 7142, 7220, 7228, 7317; en uit de betekenis van heen zenden, zijnde bevrijden.

8086. En Jehovah maakte af allen eerstgeborene in het land van Egypte; dat dit betekent dat al degenen werden verdoemd die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, staat vast uit de betekenis van de eerstgeborenen van Egypte, zijnde het van de naastenliefde gescheiden geloof, waarover n. 7039,

7779; dat met den dood van hen de verdoemenis wordt aangeduid van hen die in dat geloof zijn, en in het leven van het boze, zie men in n. 7766, 7778.

8087. Van den eerstgeborene van den mens af en tot het eerstgeborene van het beest toe; dat dit het innerlijk en het uiterlijk valse van het gescheiden geloof is, staat vast uit de betekenis van den eerstgeborene van Egypte, zijnde het van de naastenliefde gescheiden geloof, zoals nu boven n. 8086; aldus het valse des geloofs, want zij die het geloof van de naastenliefde scheiden èn in Leer èn in leven, kunnen niet anders dan in het valse zijn, omdat het boze des levens aanhoudend werkt en overreedt tot het met zich strokende valse; en indien het ware zich aanbiedt, maakt het door een slinkse toepassing dat het met hetzelfde strookt; aldus vervalst het dat; en uit de betekenis van den mens en van het beest, zijnde innerlijk en uiterlijk, waarover n. 4724, 7523.

8088. Deswege slachtoffer ik Jehovah alle opening van de baarmoeder, de manlijken; dat dit betekent dat derhalve aan den Heer het geloof der naastenliefde moet toegekend worden, dat der nieuwe verwekking is, staat vast uit de betekenis van aan Jehovah slachtofferen, zijnde aan den Heer toekennen; met slachtofferen wordt hier iets eenders aangeduid als met heiligen in Vers 2 van dit Hoofdstuk, en met doen overgaan, in Vers 12. Dat aan Jehovah slachtofferen is aan den Heer toekennen, zie men in n. 8042; en eveneens doen overgaan, n. 8074. Onder toekennen wordt verstaan niet voor zichzelf opeisen, maar belijden en erkennen dat het uit den Heer is; uit de betekenis van de opening van de baarmoeder, zijnde de dingen die des geloofs uit de naastenliefde zijn, waarover n. 8043; dat die dingen zijn van de nieuwe verwekking, zie men boven in n. 8042; en uit de betekenis van het manlijke, zijnde het ware des geloofs, waarover n. 2046, 4005, 7838.

8089. En allen eerstgeborene mijner zonen los ik; dat dit betekent dat de ware dingen des geloofs niet aan den Heer moeten toegekend worden, maar de goede dingen ervan, staat vast uit de dingen die boven in n. 8080 zijn ontvouwd, waar eendere dingen staan.

8090. En het zal zijn tot een teken op uw hand; dat dit betekent dat het voortdurend in den wil zal zijn; en tot voorhoofdspanzelen tussen de ogen; dat dit betekent voortdurend in het verstand; omdat in de sterkte der hand Jehovah ons heeft uitgeleid uit Egypte; dat dit betekent dat zij krachtens de Goddelijke macht des Heren zijn bevrijd, staat vast uit de dingen die boven bij Vers 9 van dit Hoofdstuk zijn ontvouwd, waar eendere woorden staan, waarover n. 8066, 8067, 8069.

8091. Vers 17, 18. *En het was toen Farao het volk heenzoneid, en God leidde hen niet langs den weg van het land der Filistijnen, omdat die nabij was; omdat*

God zeide: Misschien zal het den volke berouwen wanneer zij den oorlog zien, en zij zullen wederkeren tot Egypte. En God leidde het volk om, langs den weg van de woestijn, de zee Suph; en aangejord klommen de zonen Israëls op uit het land van Egypte. En het was toen Farao het volk heenzond, betekent toen zij die bestookten degenen verlieten die van de geestelijke Kerk waren; en God leidde hen niet langs den weg van het land der Filistijnen, betekent dat daarin door het Goddelijke was voorzien dat zij niet zouden overgaan tot het ware des geloofs dat niet uit het goede is; omdat die nabij was, betekent dat het zich het eerst voordoet; omdat God zeide, betekent het Goddelijk Vooruitzien; misschien zal het den volke berouwen wanneer zij den oorlog zien, betekent dat zij van het ware zullen afwijken door de aanvallen; en zij wederkeren tot Egypte, betekent dat er vandaar een val zou zijn in de valse dingen die geheel en al tegen de ware en de goede dingen des geloofs zijn; en God leidde het volk om, langs den weg van de woestijn, betekent dat zij krachtens het Goddelijk toezicht daarheen werden geleid om de ware en de goede dingen des geloofs te bevestigen door verzoeking; de zee Suph, betekent de verdoemenis door welke zij eerst zouden heengaan; en aangejord klommen de zonen Israëls op uit het land van Egypte, betekent dat zij uit den staat der bestokingen werden weggenomen, en zo voorbereid om de verzoeking uit te houden.

8092. En het was toen Farao het volk heenzond; dat dit betekent toen zij die bestookten degenen verlieten die van de geestelijke Kerk waren, staat vast uit de betekenis van heenzenden, zijnde verlaten; uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die door valse dingen bestookten, waarover n. 7107, 7110, 7126, 7142, 7220, 7228, 7317; en uit de betekenis van de zonen Israëls, die hier het volk zijn, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover boven n. 8044.

8093. En God leidde hen niet langs den weg van het land der Filistijnen; dat dit betekent dat daarin door het Goddelijke was voorzien dat zij niet zouden overgaan tot het ware des geloofs dat niet uit het goede is, staat vast uit de betekenis van God leidde hen niet langs den weg, zijnde dat daarin door het Goddelijke was voorzien dat zij niet zouden overgaan; met leiden wordt immers, wanneer het door God geschiedt, de Voorzienigheid aangeduid, en met den weg wordt het ware aangeduid, n. 627, 2333, hier tot dat overgaan; en uit de uitbeelding van de Filistijnen, zijnde zij die in de wetenschap der erkenissen zijn die des geloofs zijn, en niet in het leven der naastenliefde, waarover n. 1197, 1198, 3412, 3413, aldus die in het ware des geloofs zijn dat niet uit het goede is. Dat met de Filistijnen en hun land dat wordt aangeduid, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar zij worden genoemd, vooral bij Jeremia Hfdst. XLVII: 1 tot het einde, waar zij worden beschreven; voorts bij

Joël, Hfdst. III: 5, 6; en eveneens uit de historische dingen des Woords, waar wordt gehandeld over de oorlogen tussen de zonen Israëls en de Filistijnen, en over de onderjukking van hen door de Filistijnen, en dan weer over de onderjukking van dezen door de zonen Israëls. Door de Filistijnen worden daar degenen uitgebeeld die in het gescheiden geloof zijn, of voor wie de wetenschap van de erkentissen des geloofs het voornaamste is, niet echter het leven volgens haar, bijgevolg zij die leren en geloven dat het geloof-alleen zaligt. De mening aangaande het geloof-alleen of het gescheiden geloof, is niet nieuw, of alleen van dezen tijd, maar zij is er geweest in de oude Kerken, en zij nam in kracht toe met het boze des levens; zij wordt ook hier en daar in het Woord beschreven, maar met namen; eerst met *Kain*, namelijk dat hij zijn broeder Abel doodde, n. 337, 340, 1179; Kain is daar in den uitbeeldenden inwendigen zin zulk een geloof, en Abel is de naastenliefde. Zij wordt ook beschreven met *Cham*, toen hij door zijn vader werd vervloekt, n. 1062, 1063; daarna met *Ruben*, dat hij de legerstede van zijn vader beklom, n. 3870, 4601; en met *Schimeon* en *Levi*, dat zij Chamor en de mannen van Sechem doodden, en derhalve door hun vader werden vervloekt, n. 3870, 6352; dat geloof wordt ook beschreven met de *Egyptenaren* en met hun eerstgeboorten, dat die gedood werden, n. 7766, 7778, en dat zij werden ondergedompeld in de zee Suph; het wordt ook beschreven met de *Filistijnen*, n. 3412, 3413, en eveneens met *Tyrus* en *Sidon* hier en daar bij de Profeten, bij wie met de Filistijnen de wetenschap der erkentissen des geloofs wordt aangeduid, en met Tyrus en Sidon de innerlijke en de uiterlijke erkentissen zelf; ten slotte ook met *Petrus*, toen hij driemaal den Heer verloochende, n. 6000, 6073 einde. Maar men zie de dingen die aangaande dit geloof eerder zijn getoond, n. 36, 379, 389, 916, 1017, 1076, 1077, 1162, 1176, 1798, 1799, 1834, 1844, 2049, 2116, 2228, 2231, 2261, 2343, 2349, 2364, 2383, 2385, 2401, 2435, 2982, 3146, 3242, 3325, 3412, 3413, 3416, 3427, 3773, 4663, 4672, 4673, 4683, 4721, 4730, 4766, 4783, 4925, 5351, 5826, 5820, 6269, 6272, 6273, 6348, 6353, 7039, 7097, 7127, 7317, 7502, 7545, 7623 tot en met 7627, alsmede n. 7724, 7779, 7790, 7950.

8094. Omdat die nabij was; dat dit betekent dat het zich het eerst voordoet, staat vast uit de betekenis van nabij, wanneer het wordt gezegd van het gescheiden geloof, zijnde dat het zich het eerst voordoet. Hoe het moet worden verstaan, dat de mening aangaande het gescheiden geloof of het geloof-alleen zich het eerst voordoet, zal in het kort worden gezegd; het boze des levens heeft zijn valse met zich; dat valse ligt verborgen bij den mens die in het boze des levens is, en hij weet somtijds niet dat het bij hem is; maar zodra hij over de ware dingen der Kerk denkt, en vooral wanneer hij over het heil denkt,

komt dan dat valse tevoorschijn en openbaart zich, en indien hij het ware zelf ten aanzien van zijn algemene niet kan ontkennen, ontvouwt hij dat ten gunste van zijn boze, en zo vervalst hij het. Wanneer hij dus denkt over het geloof en de naastenliefde, die de wezenlijke dingen der Kerk en des heils zijn, doet zich terstond het geloof voor, niet echter de naastenliefde, omdat deze is tegengesteld aan het boze des levens; vandaar eveneens verwijderd hij de naastenliefde, en verkiest hij het geloof-alleen. Uit deze dingen blijkt, dat de ware dingen des geloofs nabij zijn, niet echter de goede dingen des geloofs, dat is, dat gene dingen zich het eerst voordoen, niet echter deze. Uit dit afgedwaalde en valse beginsel volgen daarna verscheidene dingen die vals en afgedwaald zijn, zoals dat de goede werken niets tot het heil toedoen, dat het leven den mens na den dood niet volgt, dat de mens dan wordt gezaligd krachtens de barmhartigheid alleen door het geloof, hoe hij ook in de wereld heeft geleefd; dat de snoodste wordt gezaligd door het geloof in het laatste uur zijns levens, dat de boze dingen in één ogenblik worden afgewist; deze en eendere dingen worden gedacht en vastgesteld uit dat beginsel, zij zijn daaruit in de aaneenschakeling van een keten; maar het zou worden doorvat dat het geheel anders met die dingen is gesteld, indien de naastenliefde en het leven het beginsel was.

8095. Omdat God zeide; dat dit het Goddelijk Vooruitzien betekent, staat vast uit de betekenis van God zeide, wanneer van toekomstige dingen sprake is, zijnde het Goddelijk Vooruitzien, zoals eveneens in n. 5361, 6946.

8096. Misschien zal het den volke berouwen wanneer zij den oorlog zien; dat dit betekent dat zij van het ware zullen afwijken door de aanvallen, staat vast uit de betekenis van berouwen, zijnde van het ware afwijken, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den oorlog, zijnde de geestelijke gevechten, waarover n. 1664, 1788, 2686, aldus de aanvallen. Dat berouwen is afwijken van het ware, komt omdat met het uitgaan van de zonen Israëls uit Egypte, en met hun verblijf in de woestijn, en met het binnenleiden in het land Kanaän, wordt aangeduid dat zij bij voortduur werden geleid tot het goede, en zo tot den Hemel; vandaar wordt met berouwen en terugkeren tot Egypte aangeduid weggaan van het goede, aldus afwijken van het ware; want met Egypte, of met de Egyptenaren, worden degenen aangeduid die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, en die tegen de ware dingen der Kerk zijn, n. 6692, 7039, 7097, 7317, 7766, 7926. Wat de aanvallen aangaat van degenen die in het ware des geloofs zijn dat niet uit het goede is, die met de Filistijnen worden aangeduid, moet men weten dat zij in het andere leven de rechtschapenen bestoken, en aanhoudend het goede des geloofs of

de naastenliefde aanvallen, want de beginselen die zij in de wereld hebben opgevat, brengen zij in het andere leven met zich mede en behouden die totdat zij verwoest zijn, dat is, beroofd zijn van alle wetenschap der erkentnissen des geloofs, en nedergelaten in de hel; heden ten dage zijn dezulken er in groten getale, en zij wonen ter rechterzijde vooraan in het vlak onder de voetzool; hun woning is een soort van stad; het werd meermalen gegeven met hen van daar te spreken, en de redeneringen te horen ten gunste van het geloof-alleen, die scherpzinnig zijn, en de aanvallen tegen de naastenliefde, die hardnekkig zijn. Deze dingen nu zijn het, die in den inwendigen zin daaronder worden verstaan dat zij niet werden geleid langs den weg van het land der Filistijnen, en dat het hun toen misschien zou berouwen wanneer zij den oorlog zagen.

8097. En zij wederkeren tot Egypte; dat dit betekent dat er vandaar een val zou zijn in de valse dingen, die geheel en al tegen de ware en de goede dingen des geloofs zijn, staat vast uit de betekenis van Egypte, zijnde dat wat tegen de ware en de goede dingen des geloofs is, n. 6692, 7039, 7097, 7317, 7766, 7926; dat daarheen terugkeren, is in valse dingen verglijden, is duidelijk.

8098. En God leidde het volk om, langs den weg van de woestijn; dat dit betekent dat zij krachtens het Goddelijk toezicht daarheen werden geleid om de ware en de goede dingen des geloofs te bevestigen door verzoeking, staat vast uit de betekenis van God leidde, zijnde de Voorzienigheid, zoals boven n. 8093, of, wat het zelfde is, het Goddelijk toezicht; en uit de betekenis van den weg van de woestijn, zijnde om verzoeking te ondergaan, aldus om de ware en de goede dingen des geloofs te bevestigen, want zij worden door de verzoeking bevestigd; met de woestijn wordt aangeduid daar waar het onbewoonde en het onbebouwde is, waarover n. 2708, in den geestelijken zin waar niet het goede en het ware is, voorts waar het ware nog niet is verbonden met het goede; aldus wordt met de woestijn de staat aangeduid van hen bij wie de verbinding zal geschieden; en omdat de verbinding niet geschiedt dan door verzoeking, worden ook deze aangeduid, maar wanneer het getal veertig daaraan wordt toegevoegd, hetzij het veertig jaren zijn, hetzij veertig maanden, hetzij veertig dagen; veertig immers betekent de verzoeking en onverschillig welken duur ervan, n. 730, 862, 2272, 2273; deze worden aangeduid met de reizen van de zonen Israëls veertig jaren lang in de woestijn; de verzoeking die zij ondergingen, zijn ook beschreven; dat zij in de woestijn werden geleid opdat zij die zouden ondergaan en zo uitbeelden, blijkt uit deze dingen bij Moscheh: “Gij zult gedenken aan al den weg langs welken u Jehovah uw God geleid heeft *deze veertig jaren in de woestijn*, opdat *Hij u zou verdrukken*, opdat *Hij u zou verzoeken*, opdat Hij zou bekennen wat

in uw hart was. Hij spijsde u met manna in de woestijn, hetwelk uw vaderen niet gekend hadden, opdat Hij u zou verdrukken, *opdat Hij u zou verzoeken*, om u wel te doen in uw nakomelingschap”, Deut. VIII: 2, 16. Omdat met veertig de verzoeking en de duren ervan werden aangeduid, en met de woestijn de staat van hen die haar ondergaan, ging daarom ook de Heer, toen Hij verzocht werd, uit in de woestijn, en was Hij daar veertig dagen, Matth. IV: 1, 2 en vervolg; Lukas IV: 1, 2 en vervolg; Markus I: 12, 13.

8099. De zee Suph; dat dit de verdoemenis betekent, door welke zij eerst zouden heengaan, staat vast uit de betekenis van de zee Suph, zijnde de hel, waar degenen zijn die in het van de naastenliefde gescheiden geloof, en in het leven van het boze zijn; en omdat de zee Suph de hel is, is zij eveneens de verdoemenis. Daarmede dat zij eerst door de verdoemenis zouden heengaan, is het aldus gesteld: Toen zij die van de geestelijke Kerk waren, en tot aan de Komst des Heren waren vastgehouden in de lagere aarde, en daar bestookt door hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof waren, over wie is gehandeld in de Hoofdstukken die voorafgaan, daaruit werden bevrijd, werden zij niet onmiddellijk tot den Hemel opgeheven, maar eerst voortgeleid in een anderen staat van zuivering, welke die der verzoeking is; want de ware en de goede dingen des geloofs kunnen noch bevestigd, noch verbonden worden zonder verzoeking, en voordat die bevestigd en verbonden waren, konden zij niet tot den Hemel worden verheven; deze dingen zijn uitgebeeld door de zonen Israëls, namelijk dat zij niet terstond in het land Kanaän werden binnengeleid, maar eerst in de woestijn, waar zij veertig jaren lang bleven, en ondertussen verschillende verzoeking ondergingen, waarover in de Boeken van Moscheh. Wat dit punt aangaat, dat zij eerst heengingen door de zee Suph, waarmede de hel wordt aangeduid van hen die in het gescheiden geloof, en het leven van het boze zijn, aldus midden door de verdoemenis, moet men weten, dat deze hel vooraan diep onder de hellen der echtbrekers is, en zich tamelijk breed naar links uitstrekt; zij wordt van de hellen der echtbrekers gescheiden door wateren, als het ware van een zee; ter rechterzijde daar, maar hoger, is het waar degenen worden vergaderd die in het ware des geloofs, maar niet in het goede des geloofs zijn, die met de Filistijnen worden aangeduid, waarover vlak boven n. 8096; de lagere aarde echter, waar degenen zijn die bestoken, is onder de voetzool, een klein weinig naar voren; zij die van de bestokingen worden bevrijd, worden niet voortgeleid naar rechts, want daar zijn zij die met de Filistijnen worden aangeduid, maar zij worden voortgeleid naar links, midden door de hel heen waarover gesproken is, en zij duiken ter linkerzijde op, waar als het ware een woestijn is. Dat zij die uit de

bestokingen worden weggenomen, door dezen weg heengaan, is mij tweemaal te zien gegeven. Wanneer zij doorgaan, worden zij derwijze door den Heer beschermd dat hoegenaamd niets van het boze, te minder iets van verdoemenis hen aanraakt; zij zijn immers omgord met een kolom van Engelen, bij wie de Heer aanwezig is. Dit is uitgebeeld door het heengaan van de zonen Israëls door de zee Suph. Dit wordt eveneens verstaan onder deze dingen bij Jesaja: “Ontwaak, ontwaak, trek sterkte aan, gij Arm van Jehovah, zijt Gij niet dat wat *de zee heeft drooggemaakt, de wateren des groten afgronds*, wat heeft gesteld *de diepten der zee* tot een weg, opdat de verlost en daardoor gingen”, LI: 9, 10; de Arm van Jehovah is de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke; de wateren des groten afgronds en de diepten der zee, zijn de hel waar degenen zijn die in het van de naastenliefde gescheiden geloof en in het leven van het boze zijn; de wateren, zoals van de zee, waaronder zij zijn, zijn de valse dingen, want de valse dingen in het andere leven verschijnen zoals dichte en duistere wolken, en eveneens zoals overstromingen van wateren, n. 739, 4423, 7307; de verlost die zouden doorgaan, zijn zij die door den Heer werden bevrijd. Bij denzelfde: “Jehovah gedacht aan de dagen der oudheid, aan Moscheh, Zijn volk; *waar is Hij Die hen deed opklimmen uit de zee*, met den herder Zijner kudde; waar is Hij Die in het midden van hen stelde den geest Zijner heiligheid”, LXIII: II; in deze profetische uitspraak wordt onder Moscheh de Heer verstaan, Die ook de herder der kudde is; onder het volk dat Hij uit de zee deed opklimmen, zij die bevrijd werden uit de verdoemenis. Bij Jeremia: “Van de stem huns vals heeft de aarde gebeefd, een kreet, *in de zee Suph* werd de stem ervan gehoord”, XLIX: 2I; de zee Suph staat voor de hel; er wordt immers daar gehandeld over Edom en diens verdoemenis, en er wordt gezegd dat de stem van hem werd gehoord uit de zee Suph, terwijl toch niet zij in de zee werden ondergedompeld, maar de Egyptenaren; daaruit blijkt dat de zee Suph de hel en de verdoemenis aanduidt; met Edom worden daar degenen aangeduid die uit het boze der zelfliefde de ware dingen der Leer verwerpen, en de valse dingen omhelzen, n. 3322. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat met de zee Suph in den uitbeeldenden inwendigen zin wordt aangeduid, en wat met het doorgaan van de zonen Israëls, en met de onderdompeling van de Egyptenaren daar, over wie in het volgende Hoofdstuk.

8100. En aangegord klommen de zonen Israëls op uit het land van Egypte; dat dit betekent dat zij uit den staat der bestokingen werden weggenomen, en zo voorbereid om de verzoeking uit te houden, staat vast uit de betekenis van aangegord opklimmen, zijnde dat zij voorbereid waren, hier om de verzoeking uit te houden, omdat zij door de zee Suph heen in de woestijn

werden geleid; dat de woestijn de staat is van het ondergaan van verzoekingingen, zie men boven in n. 8098; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover meer malen; en uit de betekenis van het land van Egypte, zijnde de staat der bestokingen, waarover n. 7278; daaruit opklimmen, is weggenomen of bevrijd worden. Uit deze dingen blijkt dat met aangegord klommen de zonen Israëls op uit het land van Egypte, wordt aangeduid dat zij uit den staat der bestokingen werden weggenomen, en zo voorbereid om de verzoekingingen uit te houden. Wat het onderscheid is tussen verzoekingingen en bestokingen, zie men in n. 7474.

8101. Vers 19. *En Moscheh nam de beenderen van Jozef met zich, omdat hij al bezwerende de zonen Israëls had bezworen, al zeggende: Al bezoekende zal God ulieden bezoeken, en gij zult mijn beenderen van hier met ulieden doen opklimmen.* En Moscheh nam de beenderen van Jozef met zich, betekent het uitbeeldende van een Kerk dat zij hadden; omdat hij al bezwerende de zonen Israëls had bezworen, al zeggende, betekent de verplichting; al bezoekende zal God ulieden bezoeken, betekent wanneer dat laatste en eerste der Kerk zal komen; en gij zult mijn beenderen van hier met ulieden doen opklimmen, betekent, evenals boven, het uitbeeldende van een Kerk dat zij hadden, niet de Kerk, die ook is in het inwendige.

8102. Het wordt achterwege gelaten deze dingen verder te ontvouwen, omdat zij eerder bij Genes. Hfdst. 1, Vers 24, 25, zijn ontvouwd, waar eendere woorden staan; men zie n. 6590, 6592.

[8102a]. Vers 20, 21, 22. *En zij trokken voort uit Succoth, en zij legerden zich in Etham, aan het einde der woestijn. En Jehovah ging vóór hen, overdag in een wolkkolom, om hen op den weg te leiden; en des nachts in een vuurkolom, om hen te beschijnen, om te gaan dag en nacht. Niet week de wolkkolom overdag, en de vuurkolom des nachts, vóór het volk.* En zij trokken voort uit Succoth, en zij legerden zich in Etham, betekent den tweeden staat nadat zij bevrijd waren; aan het einde der woestijn, betekent den eersten staat der verzoekingingen; en Jehovah ging vóór hen, betekent de aanhoudende tegenwoordigheid des Heren; overdag in een wolkkolom, betekent dat wanneer er een staat van verlichting was, deze getemperd werd door het duistere van het ware; om hen op den weg te leiden, betekent het Goddelijk toezicht; en des nachts in een vuurkolom, om hen te beschijnen, betekent dat wanneer er een staat van donkerheid was, deze getemperd werd door de verlichting uit het goede; om te gaan dag en nacht, betekent zo het leven in den enen en den anderen staat; niet week de wolkkolom overdag, en de vuurkolom des nachts, vóór het volk, betekent de tegenwoordigheid des Heren, dat zij voortdurend was.

8103. En zij trokken voort uit Succoth, en zij legerden zich in Etham; dat dit den tweeden staat betekent, nadat zij bevrijd waren, staat hieruit vast dat de voorttrekkingen en de legeringen van de zonen Israëls, nadat zij van Egypte waren uitgegaan, de geestelijke staten betekenen van hen die door den Heer bevrijd waren, waarover boven; de veranderingen der staten worden aangeduid met de reizen van de ene plaats naar de andere, en de standplaatsen daar; hier wordt de tweede staat aangeduid met het voorttrekken uit Succoth tot Etham, omdat de eerste staat wordt aangeduid met het voorttrekken uit Raämses tot Succoth, n. 7972; ook worden met de voorttrekkingen in den inwendigen zin des Woords de staten en de inzettingen des levens aangeduid, n. 1293, 3335, 5605, en met de legeringen de ordeningen van het ware en het goede, welke des levens zijn, n. 4236.

8104. Aan het einde der woestijn; dat dit den eersten staat der verzoeking en betekenis, staat vast uit de betekenis van de woestijn, zijnde de staat om verzoeking te ondergaan, waarover boven n. 8098; en omdat die staat werd ingezet aan het einde der woestijn, wordt derhalve met het einde der woestijn de eerste staat aangeduid.

8105. En Jehovah ging vóór hen; dat dit de aanhoudende tegenwoordigheid des Heren betekent, staat zonder ontvouwing vast; dat Jehovah de Heer is, zie men boven in n. 8046.

8106. Overdag in een wolkkolom; dat dit betekent dat wanneer er een staat van verlichting was, deze getemperd werd door het duistere van het ware, staat vast uit de betekenis van overdag, of op den dag, zijnde in den staat der verlichting, want de tijden van den dag, zoals morgen, middag, avond, en nacht, stemmen overeen met de verlichtingen die van het inzicht en van de wijsheid zijn in het andere leven, n. 5672, 5962, 6110; vandaar is de dag de staat der verlichting of der heldere doorvatting, en de nacht de staat van nietverlichting, of van duistere doorvatting, n. 7680; en uit de betekenis van de wolk, zijnde het duistere van het ware, ter oorzaak hiervan dat de wolk de klaarte van het licht uit de zon wegneemt, en haar eveneens tempert. In het Woord wordt hier en daar gezegd dat Jehovah in een wolk verscheen, en dat Hij omgord was met een wolk, voorts dat onder Zijn voeten een wolk was; daar wordt onder de wolk het duistere van het ware verstaan, in het bijzonder de letterlijke zin des Woords, want deze zin is ten opzichte van den inwendigen zin het duistere van het ware; men zie de Voorrede tot Genes. Hfdst. XVIII, voorts n. 4391, 5922, 6343, 6752; dit werd met de wolk aangeduid toen de Heer verscheen aan Petrus, Jakobus, en Johannes, in de heerlijkheid, Lukas IX: 34; toen Hij uit den berg Sinai verscheen aan het volk, en aan

Moscheh toen hij daar tot Hem binnentrad, Exod. xix: 9; Hfdst. xx: 18; Hfdst. xxiv: 15, 16, 17, 18; Hfdst. xxxiv: 5; alsmede hiermede dat de Heer zo vaak zeide dat Hij komen zou in de wolken des Hemels, Matth. xxiv: 30; Hfdst. xxvi: 63, 64; Markus xiii: 26; Hfdst. xiv: 61, 62; Lukas xxi: 27. De letterlijke zin des Woords wordt wolk genoemd, omdat de inwendige zin, die heerlijkheid wordt genoemd, niet door den mens kan begrepen worden tenzij hij is wederverwekt, en dan verlicht; indien de inwendige zin des Woords, of *het Goddelijk Ware* in zijn heerlijkheid, voor den niet-wederverwekten mens verscheen, zou die zoals donkerheid zijn, waarin hij in het geheel niets zou zien, en waardoor hij eveneens verblind zou worden, dat is, niets zou geloven. Hieruit kan vaststaan wat wordt aangeduid met de wolk overdag, namelijk het duistere van het ware, en waar over het Woord wordt gehandeld, de letterlijke zin. In een wolk- en vuurkolom wordt er gezegd, omdat met de kolom een firmament wordt aangeduid, dat ondersteunt, zoals in Jerem. i: 18; Psalm lxxv: 4; Apoc. iii: 12; Job ix: 6; en daarvan wordt gesproken met betrekking tot het natuurlijke, omdat het natuurlijke gelijk als een firmament of basis voor het geestelijke is; het geestelijke immers houdt stil in het natuurlijke, en rust daar; vandaar komt het dat de voeten der uit den Hemel nederdalende Engelen verschenen “zoals *kolommen van vuur*”, Apoc. x: 1, want met de voeten wordt het natuurlijke aangeduid, n. 2162, 3147, 3761, 3986, 4280, 4938 tot 4952, 5327, 5328.

8107. Om hen op den weg te leiden; dat dit het Goddelijk toezicht betekent, staat vast uit de betekenis van op den weg leiden, wanneer het Jehovah betreft, zijnde de Voorzienigheid en het Goddelijk toezicht, waarover n. 8093, 8098.

8108. En des nachts in een vuurkolom, om hen te beschijnen; dat dit betekent dat wanneer er een staat van donkerheid was, deze getemperd werd door de verlichting uit het goede, staat vast uit de betekenis van den nacht, zijnde de staat der donkerheid, waarover n. 1712, 6000; uit de betekenis van het vuur, zijnde het goede der liefde, waarover n. 934, 4906, 5215, 6314, 6832, 6834, 6849, 7324, 7852; en uit de betekenis van beschijnen, zijnde de verlichting. Dat Jehovah of de Heer verscheen, of vooruitging, in een wolkkolom overdag, en in een vuurkolom des nachts, kwam omdat door haar de staat des Hemels werd uitgebeeld; daar immers zijn voortdurende wisselingen en veranderingen van staat; de Engelen immers worden aanhoudend vervolmaakt, hetgeen zonder voortdurende veranderingen der staten geenszins kan geschieden; in het algemeen gedragen zich die wisselingen en veranderingen zoals de beurtwisselingen der tijden in de wereld, namelijk zoals de beurtwisselingen der tijden van het jaar, zijnde lente, zomer, herfst, winter, en wederom lente;

en zoals de beurtwisselingen der tijden van den dag, zijnde morgen, middag, avond, nacht, en wederom morgen; wanneer daar morgen en middag is, zo is er verlichting van het verstand door den Heer, maar dan wordt die verlichting getemperd door het duistere van het ware, zoals door een wolk; en wanneer daar avond en nacht is, zo hebben zij donkerheid van het verstand, maar deze wordt getemperd van den Heer door het goede der liefde, zoals door een vuur dat beschijnt. Deze dingen zijn het die zijn uitgebeeld door de wolkkolom overdag, en de vuurkolom des nachts, bij de zonen Israëls in de woestijn.

8109. Om te gaan dag en nacht; dat dit betekent het leven in den enen en den anderen staat, staat vast uit de betekenis van gaan en voorttrekken, zijnde leven, waarover n. 3335, 3690, 4882, 5493, 5605; en uit de betekenis van den dag, zijnde de staat der verlichting; en van den nacht, zijnde de staat der donkerheid, waarover vlak boven n. 8 rob, 8108, aldus de ene en de andere staat.

8110. Niet week de wolkkolom overdag, en de vuurkolom des nachts, vóór het volk; dat dit de tegenwoordigheid des Heren betekent, dat zij voortdurend was, staat vast uit de dingen die nu zijn ontvouwd; aldus verschenen immers vóór het volk de Engelen, in wier midden de Heer was.

Vervolg over de geesten en de inwoners der planeet Jupiter.

8111. *Door langdurig verkeer met de geesten van den aardbol van Jupiter stond vast dat zij rechtschapener zijn dan de geesten van verscheidene andere aardbollen; hun stil naderen wanneer zij kwamen, hun vertoeven en de invloed dan was zo zacht en zoet, dat het niet kan worden uitgedrukt; de rechtschapenheid openbaart zich in het andere leven door zachtheid en zoetheid; die konden zeer helder worden onderscheiden van de zachtheid en zoetheid der goede geesten van onzen aardbol.*

8112. *Wanneer er ene of andere lichte onenigheid tussen hen ontstaat, verschijnt er aan hen als het ware een tere blinkend witte straal, zodanig als die van den bliksem pleegt te zijn; of een bandje waarin flonkerende sterren zijn; dit zijn de tekenen der onenigheid; maar de onenigheid tussen hen wordt snel bijgelegd; wanneer de sterren flonkeren en tegelijk dwalen, is het niet een goed teken, doch wanneer de flonkerende sterren vast zijn, is het een goed teken.*

8113. *De tegenwoordigheid van de Jupiter-geesten kon ik niet slechts bekennen aan de zachtheid en zoetheid van hun stille nadering en invloed, maar ook hieraan dat zij het allermeeft in het aangezicht invloeiden en dat lachend en vrolijk stemden, en zulks aanhoudend zolang zij aanwezig waren. Er werd gezegd dat zij aldus de aangezichten der inwoners van hun aardbol stemmen, want zij*

willen hun de kalmte en de verkwikkelijkheid des harten inblazen. Die kalmte en die verkwikkelijkheid, welke mij door hen werd ingeblazen, vervulde voelbaar borstkas en hart; toen werden de begeerten en de zorgen aangaande de toekomstige dingen verwijderd, die onrust en het onverkwikkelijke teweegbrengen, en den animus tot verschillende bewegingen opwekken en aandrijven. Daaruit kon voor mij vaststaan, hoedanig het leven der inwoners van den aardbol van Jupiter was. Het werd mij door hen gezegd dat zij ook niet den dood vrezen, dan alleen een klein weinig vanwege het verlies van echtgenote en kinderen; ter oorzaak hiervan, dat zij voor zeker weten dat de dood van het lichaam de voortzetting van het leven is, en dat zij daarna gelukkiger worden.

8114. *Het werd bemerkt dat zij een nog innerlijker staat van gelukzaligheid hadden, en dat zij daarvoor ontvankelijk waren om een staat van nog meer innerlijke gelukzaligheid op te nemen; dit werd bemerkt doordien de innerlijke dingen niet gesloten zijn, maar geopend tot den Heer; hoe meer immers de innerlijke dingen zijn geopend, des te ontvankelijker zijn zij om het Goddelijk Goede en het Goddelijk gelukzalige op te nemen. Gans anders als het gesteld is bij hen die niet in de orde des Hemels leven; bij die zijn de innerlijke dingen gesloten en de uiterlijke dingen geopend tot de hel, waarvandaan de verachting van anderen, de haatgevoelens, de wraaknemingen, de wreedheden invloeiën, die voor hen verkwikkelijk zijn, gericht tegen degenen die hen niet vereren, of hun begeerten niet begunstigen.*

8115. *De geesten van den aardbol van Jupiter kunnen niet samen zijn met de geesten van onzen aardbol, omdat zij van een geheel anderen gemoedsaard zijn, en niet het verkwikkelijke der kalmte liefhebben zoals genen; zij waren verwonderd toen zij hoorden dat zij die uit onzen aardbol Engelen worden, van een geheel ander hart zijn, en dat zij nauwelijks iets behouden dat eender is aan hun staat toen zij geesten waren. Opdat zij zouden weten dat het aldus was, kwamen van den Hemel uit Engelen van onzen aardbol koren, het ene na het andere (er zijn koren, wanneer verscheidenen tegelijk het éne denken, spreken, en doen, in een continuële reeks; de viering van den Heer in de Hemelen geschiedt meestal door koren; over de koren zie men n. 1648, 1649, 2595, 2596, 3350, 5182); die koren verlustigden de Jupiter-geesten die bij mij waren, zo grotelijks dat het hun toescheen alsof zij naar den Hemel waren opgetrokken. Die verheerlijking door koren hield omstreeks een uur lang aan. De verrukkingen van hen die zij daaruit opvingen, werden, aan mij medegedeeld zijnde, te voelen gegeven. Zij zeiden dat zij dat zouden zeggen aan de hunnen, die elders waren.*

8116. *Zij vertelden, dat in de streek van den aardbol waar zij waren, een grote menigte van mensen was, zo veel als de aardbol kon voeden, en dat hij ook*

vruchtbaar was en een overvloed van alle dingen had; en dat de inwoners daar niet meer begeerden dan zoveel als voor de noodzakelijkheden des levens nodig is, en dat vandaar de menigte van mensen zo groot is.

8117. *Verder vertelden zij, dat zij daar zijn onderscheiden in natiën, familiën, en huizen, en dat allen afzonderlijk met de hunnen wonen; en dat hun verkeringen het meest onder de verwantschappen zijn; voorts dat nooit iemand de goederen van een ander begeert, en dat het ook niet in den zin opkomt om daarvan iets voor zich op te eisen, te minder binnen te vallen en te ontfutselen; dit beschouwen zij als een misdaad tegen de menselijke natuur, en als iets huiveringwekkends. Toen ik wilde zeggen dat op dezen aardbol oorlogen, plunderingen, en doodslagen zijn, keerden zij zich af en weigerden te horen.*

8118. *Dat de Oudsten op dezen aardbol eender hebben gewoond, werd mij door de Engelen gezegd, namelijk dat zij waren onderscheiden in natiën, familiën, en huizen, en dat allen tevreden waren met hun goederen; en dat zich verrijken uit goederen van anderen, alsmede heersen, toen geheel en al onbekend is geweest; daarom waren de oude tijden en vooral de oudste den Heer meer dan de volgende lief; en omdat de staat zodanig was, regeerde toen ook de onschuld, en met haar de wijsheid; een ieder bedreef toen het goede uit het goede, en deed het gerechte uit het gerechte; wat het goede en het gerechte doen terwille van eigen eer, of terwille van gewin is, wisten zij niet; toen spraken zij ook niet dan alleen het ware, en dit niet zozeer uit het ware als wel uit het goede, dat is, niet uit het gescheiden verstandelijke, maar uit het verbonden willijke. Zodanig waren de oude tijden, weswege toen de Engelen met de mensen konden verkeren, en hun bijna van de lichamelijke dingen gescheiden gemoederen met zich mede in den Hemel voeren, en rondleiden, en de prachtige dingen daar en de gelukzalige dingen tonen, alsmede hun gelukzalige en verkwikkelijke dingen met dezelve vergemeenschappen. Deze tijden waren ook den ouden schrijvers bekend, en zij werden door hen met de gouden, en eveneens met de Saturnische tijden betiteld. De oorzaak dat die tijden zodanig waren, was, als gezegd, deze dat zij onderscheiden in natiën leefden, en de natiën in familiën, en de familiën in huizen, en dat ieder huis op zichzelf woonde; en dat het toen niemand in het gemoed opkwam, de erfenis van een ander aan te tasten, en voor zich daaruit welgesteldheid en heerschappij te verwerven; de liefde van zich en de liefde van de wereld was toen vèr verwijderd; een ieder was van harte verblijd uit het zijne, en niet minder uit het goede van den ander. Maar dit toneel is veranderd, en in het tegendeel verkeerdt, in den tijd die daarop volgde, toen de begeerte van heersen en van de goederen der anderen te bezitten, den animus binnenviel; toen vergaderde het menselijk geslacht zich tot koninkrijken en keizerrijken om zich te beschermen; en omdat de wetten van*

de naastenliefde en van het geweten, welke aan de harten waren ingeschreven geweest, ophielden, werd het noodzakelijk wetten te brengen ter bedwinging van de gewelddadigheden, in welke wetten ereposten en gewin de prijzen waren, en de berovingen ervan de straffen. Toen de staat aldus veranderd was, verwijderde de Hemel zelf zich van den mens, en zulks meer en meer, tot aan deze eeuw toe waarin men niet meer weet of er een Hemel is, bijgevolg of er een hel is, ja zelfs ontkent dat zij er zijn. Deze dingen zijn gezegd, opdat het door een parallelisme worde toegelicht, hoedanig de staat is van hen die op den aardbol van Jupiter zijn, en vanwaar hun rechtschapenheid is, en eveneens hun wijsheid, waarover meer in hetgeen volgt.

8119. *Het vervolg over de geesten en de inwoners van den aardbol van Jupiter aan het einde van het volgende Hoofdstuk.*

Exodus

Veertiende Hoofdstuk

De Leer der Naastenliefde.

8120. Men gelooft dat de liefde jegens den naaste is aan de armen geven, den behoeftige hulp verlenen, en een ieder het goede doen; maar nochtans is de echte naastenliefde voorzichtig handelen, en te dien einde dat daaruit het goede zij; wie een of anderen armen of behoeftigen boosdoener hulp verleent, doet door hem den naaste boos, want door de hulp die hij verleent, bevestigt hij hem in het boze, en verschaft hij hem de gelegenheid om anderen boos te doen; anders hij die den goeden bijstand verleent.

8121. Maar de liefde jegens den naaste strekt zich veel breder uit dan tot de armen en de behoeftigen; de liefde jegens den naaste is het rechte doen in elk werk, en zijn plicht in elken dienst; indien de rechter het gerechte doet terwille van het gerechte, betracht hij de liefde jegens den naaste; indien hij den schuldige straft, en den onschuldige vrijspreekt, betracht hij de liefde jegens den naaste, want zo draagt hij zorg voor den medeburger, draagt hij zorg voor het vaderland, en eveneens voor het Rijk des Heren; door het gerechte te doen terwille van het gerechte, draagt hij zorg voor het Rijk des Heren, door den onschuldige vrij te spreken, draagt hij zorg voor den medeburger, en door den schuldige te straffen, draagt hij zorg voor het vaderland. De priester die het ware leert, en tot het goede leidt terwille van het ware en het goede, betracht de naastenliefde. Wie echter zulke dingen doet terwille van zich en van de wereld, betracht de naastenliefde niet, omdat hij niet den naaste liefheeft, maar zichzelf.

8122. Eender is het gesteld met alle overigen, hetzij zij in enige functie zijn, hetzij zij het niet zijn; zoals met de kinderen jegens de ouders, en met de ouders jegens de kinderen; met de knechten jegens de heren, en met de heren jegens de knechten; met de onderdanen jegens den koning, en met den koning jegens de onderdanen. Wie van hen zijn plicht doet uit de plicht, en het gerechte uit het gerechte, betracht de naastenliefde.

8123. Dat die dingen zijn der liefde jegens den naaste, komt omdat ieder mens de naaste is, maar op verschillende wijze, n. 6818; het gezelschap, kleiner en groter, meer de naaste, n. 6819, 6820; het vaderland nog meer de naaste, n. 6819, 6821; de Kerk nog meer, n. 6819, 6822; het Rijk des Heren nog meer, n. 6819, 6823; en de Heer boven allen, n. 6819, 6824. In den universelen zin is

het Goede dat uit den Heer voortgaat, de naaste, n. 6706, 6711; bijgevolg ook het Gerechte en het Rechte. Weswege hij die onverschillig welk goede doet terwille van het goede, en het gerechte terwille van het gerechte, den naaste liefheeft en de naastenliefde betracht, want hij handelt uit de liefde van het goede en de liefde van het gerechte, en aldus uit de liefde van hen in wie het goede en het gerechte zijn; doch hij die het ongerechte doet terwille van onverschillig welk gewin, haat den naaste.

8124. Wie in de liefde jegens den naaste is uit inwendige aandoening, in diens afzonderlijke dingen die hij denkt en spreekt, en die hij wil en doet, is de liefde jegens den naaste; men kan zeggen, dat een mens of een Engel ten aanzien van zijn innerlijke dingen de naastenliefde is, wanneer het goede voor hem de naaste is. Zo breed strekt zich de liefde jegens den naaste uit.

Veertiende Hoofdstuk.

1. En JEHOVAH sprak tot Moscheh, al zeggende.
2. Spreek tot de zonen Israëls, en laten zij wederkeren en zich legeren vóór Pi-Chiroth, tussen Migdal en tussen de zee, vóór Baäl-Zefon; daar tegenover zult gij legeren aan de zee.
3. En Farao zal zeggen van de zonen Israëls: Zij zijn verward in het land, de woestijn heeft zich over hen gesloten.
4. En Ik zal het hart van Farao verharden, en hij zal najagen achter hen, en Ik zal verheerlijkt worden in Farao, en in al zijn leger; en de Egyptenaren zullen weten dat Ik JEHOVAH ben; en zij deden aldus.
5. En het werd den koning van Egypte te kennen gegeven dat het volk vluchtte; en het hart van Farao en zijn knechten werd gekeerd tegen het volk, en zij zeiden: Wat is dit dat wij hebben gedaan, dat wij Israël hebben heengezonden van ons te dienen.
6. En hij spande zijn wagen aan, en nam zijn volk met zich.
7. En hij nam zeshonderd uitgelezen wagens, en alle wagens van Egypte, en driemansleiders over allen van hem.
8. En JEHOVAH verhardde het hart van Farao, den koning van Egypte, en hij jaagde na achter de zonen Israëls; en de zonen Israëls waren uitgaande door een verheven hand.
9. En de Egyptenaren jaagden na achter hen, en zij achterhaalden hen, zich legerende aan de zee; al de paarden der wagens van Farao, en zijn ruiters, en zijn leger, nevens Pi-Chiroth, vóór Baäl-Zefon.
10. En Farao naderde; en de zonen Israëls hieven hun ogen op, en ziet, de Egyptenaar voorttrekkende achter hen; en zij vreesden zeer, en zij riepen, de zonen Israëls, tot JEHOVAH.
11. En zij zeiden tot Moscheh: Waren er geen graven in Egypte, dat gij ons genomen hebt om te sterven in de woestijn; wat is dit dat gij ons hebt gedaan, om ons uit te leiden uit Egypte.
12. Is dit niet het woord dat wij tot u spraken in Egypte, al zeggende: Houd af van ons, en laat ons de Egyptenaren dienen, omdat het ons beter is de Egyptenaren te dienen dan te sterven in de woestijn.
13. En Moscheh zeide tot het volk: Vreest niet, houdt stand, en ziet het heil van JEHOVAH dat Hij heden aan ulieden doen zal; omdat die gij gezien hebt Egyptenaren heden, gij zult die voortaan niet meer zien tot in de eeuw.
14. JEHOVAH zal voor ulieden krijg voeren, en gij zult stil zijn.

15. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Wat roept gij tot Mij; spreek tot de zonen Israëls, en laten zij voorttrekken.
16. En gij, hef uw stok op, en strek uw hand uit over de zee, en klief dezelve, en laten de zonen Israëls komen in het midden der zee in het droge.
17. En Ik, zie, Ik ben verhardende het hart der Egyptenaren, en zij zullen komen achter hen, en Ik zal verheerlijkt worden in Farao, en in al zijn leger, in zijn wagens, en in zijn ruiters.
18. En de Egyptenaren zullen weten, dat Ik JEHOVAH ben, in Mijn verheerlijkt worden in Farao, in zijn wagens, en in zijn ruiters.
19. En de Engel GODS vertrok, optrekkende vóór het kamp van Israël, en hij ging achter hen, en de wolkkolom vertrok van voor hen, en stond achter hen.
20. En zij kwam tussen het kamp der Egyptenaren en tussen het kamp van Israël, en er was de wolk en de duisternis, en zij bescheen den nacht; en niet naderde deze tot gene den gansen nacht.
21. En Moscheh strekte zijn hand uit over de zee, en JEHOVAH deed de zee heengaan door een sterken oostenwind den gansen nacht, en stelde de zee tot het droge, en de wateren werden gekliefd.
22. En de zonen Israëls kwamen midden in de zee in het gedroogde, en de wateren waren een muur aan hun rechter- en aan hun linkerzijde.
23. En de Egyptenaren achtervolgden, en kwamen achter hen, al de paarden van Farao, zijn wagens, en zijn ruiters, tot het midden der zee.
24. En het was in de morgenwake, en JEHOVAH zag heen tot het kamp der Egyptenaren in de kolom des vuurs en der wolk, en Hij verstoorde het kamp der Egyptenaren.
25. En Hij bewoog het rad zijner wagens heen, en leidde het in de zwaarte; en de Egyptenaar zeide: Ik zal vlieden voor Israël, omdat JEHOVAH krijg voert voor hen tegen de Egyptenaren.
26. En JEHOVAH zeide tot Moscheh: Strek uw hand uit over de zee, en de wateren keren weder over de Egyptenaren, over zijn wagens, en over zijn ruiters.
27. En Moscheh strekte zijn hand uit over de zee, en de zee keerde weder, tegen het naken van den morgen, tot de kracht van haar vloed, en de Egyptenaren waren vluchtende haar tegemoet; en JEHOVAH stiet de Egyptenaren uit midden in de zee.
28. En de wateren keerden weder en bedekten de wagens, en de ruiters, tot het gehele leger van Farao, komende achter hen in de zee; er werd in hen niet tot één toe overgelaten.

29. En de zonen Israëls gingen in het droge in het midden der zee, en de wateren waren hun een muur, aan hun rechter- en aan hun linkerzijde.
30. En JEHOVAH redde Israël in dien dag uit de hand der Egyptenaren; en Israël zag de Egyptenaren dood op het strand der zee.
31. En Israël zag de grote hand die JEHOVAH had gedaan in de Egyptenaren; en zij, het volk, vreesden JEHOVAH, en zij geloofden in JEHOVAH, en in Moscheh, Zijn dienstknecht.

De Inhoud.

8125. Er wordt in dit Hoofdstuk in den inwendigen zin gehandeld over de eerste verzoeking van hen die van de geestelijke Kerk zijn, en over hun heenleiding door het midden van de hel, en over de bescherming toenmaals uit den Heer. En eveneens wordt gehandeld over de onderdompeling van hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof waren in de hel, waar de valse dingen uit de boze dingen zijn. Zij die van de geestelijke Kerk zijn, worden uitgebeeld door de zonen Israëls, zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, door de Egyptenaren; de eerste verzoeking wordt beschreven door het gemurmureer van de zonen Israëls toen zij het leger van Farao zagen; de hel wordt aangeduid met de zee Suph, door welke de zonen Israëls veilig werden heengevoerd, en in welke de Egyptenaren werden ondergedompeld; de valse dingen uit de boze dingen worden aangeduid met de wateren die hen bedekten.

De Inwendige Zin.

8126. Vers 1, 2, 3, 4. *En Jehovah sprak tot Moscheh, al zeggende: Spreek tot de zonen Israëls, en laten zij wederkeren en zich legeren vóór Pi-Chiroth, tussen Migdal en tussen de zee, vóór Baäl-Zefon; daar tegenover zult gij legeren aan de zee. En Farao zal zeggen van de zonen Israëls: Zij zijn verward in het land, de woestijn heeft zich over hen gesloten. En Ik zal het hart van Farao verharden, en hij zal najagen achter hen, en Ik zal verheerlijkt worden in Farao, en in al zijn leger; en de Egyptenaren zullen weten dat Ik Jehovah ben; en zij deden aldus.* En Jehovah sprak tot Moscheh, al zeggende, betekent het onderricht uit het Goddelijke door het Goddelijk Ware; spreek tot de zonen Israëls, betekent den invloed van *het Goddelijk Ware* bij hen die van de geestelijke Kerk zijn; en laten zij wederkeren, betekent dat zij nog niet voorbereid waren; en zich legeren vóór Pi-Chiroth, tussen Migdal en tussen de zee, vóór Baäl-Zefon, betekent den aanvang van den staat om verzoeken te ondergaan; daar tegenover zult gij legeren aan de zee, betekent dat daaruit de invloed der verzoeking is; en Farao zal zeggen van de zonen Israëls, betekent de gedachte van hen die in de verdoemenis zijn, aangaande den staat van hen die van de geestelijke Kerk zijn; zij zijn verward in het land, betekent dat zij in verwarring zijn ten aanzien van de dingen die der Kerk zijn; de woestijn heeft zich over hen gesloten, betekent dat de donkerheid bezit van hen heeft genomen; en Ik zal het hart van Farao verharden, betekent dat zij die in de valse dingen uit het boze waren, nog hardnekkig zouden volhouden; en hij zal najagen achter hen, betekent dat zij nog zouden trachten hen te onderjucken; en Ik zal verheerlijkt worden, betekent dat zij de Goddelijke uitwerking uit het Goddelijk Menselijke des Heren zouden zien in de verstrooiing van het valse; in Farao, en in al zijn leger, betekent de onderdamping van hen die in de valse dingen uit het boze zijn, in de hel, en de omstuwing daar door de valse dingen zoals door wateren; en de Egyptenaren zullen weten dat Ik Jehovah ben, betekent dat het vandaar bekend zal zijn dat de Heer de allene God is; en zij deden aldus, betekent de gehoorzaamheid.

8127. En Jehovah sprak tot Moscheh, al zeggende; dat dit het onderricht betekent uit het Goddelijke door het Goddelijk Ware, staat vast uit de betekenis van Jehovah sprak en zeide, wanneer het is aangaande de dingen die geschieden en gebeuren zullen, zijnde het onderricht uit het Goddelijke, zoals in n. 7186, 7241, 7267, 7304, 7380, 7517; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, waarover n. 6723, 6752, 6771, 6827, 7014, 7010, 7089, 7382; dat het is *door* het Goddelijk Ware, komt

omdat Moscheh, door wien het Goddelijk Ware wordt uitgebeeld, tot het volk zou spreken; het Goddelijke Zelf onderricht en spreekt met de mensen ook niet onmiddellijk, en zelfs niet met de Engelen, maar middellijk door het Goddelijk Ware, n. 7009; dit wordt verstaan onder des Heren woorden bij Johannes: “Niemand heeft ooit God gezien; de Eeniggeboren Zoon, Die in den schoot des Vaders is, heeft Hem verklaard”, 1: 18; Hfdst. v: 37; onder den Eeniggeboren Zoon wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware; krachtens Dit ook noemt de Heer Zich de Zoon des Mensen, n. 2628, 2803, 2813, 3704; de Heer was ook, toen Hij in de wereld was, het Goddelijk Ware; daarna echter, toen Hij verheerlijkt was, is Hij ook ten aanzien van het Menselijke het Goddelijk Goede geworden, en toen ging uit Dit het Goddelijk Ware voort, hetwelk de Geest der Waarheid of de Heilige Geest is.

8128. Spreek tot de zonen Israëls; dat dit den invloed van *het Goddelijk Ware* betekent bij hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van spreken, zijnde de invloed, waarover n. 2951, 5481, 5797, 7270; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover n. 6426, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223; dat spreken de invloed is, komt omdat Moscheh in den uitbeeldenden inwendigen zin het Goddelijk Ware is, en het Goddelijk Ware in de doorvatting en de gedachte komt door invloed; de gedachte uit de doorvatting is de inwendige spraak, waarmede de uitwendige spraak overeen stemt, en daarom wordt in den inwendigen zin gene onder deze verstaan.

8129. En laten zij wederkeren; dat dit betekent dat zij nog niet voorbereid waren, staat vast uit de betekenis van wederkeren, namelijk van den weg van het land der Filistijnen tot den weg van de woestijn tot de zee Suph, zijnde dat zij nog niet waren voorbereid, namelijk tot het binnenleiden in den Hemel, dat wordt aangeduid met hun binnenschrijden in het land Kanaän. Hoe het met deze dingen is gesteld, en dat wederkeren is dat zij niet voorbereid waren, kan vaststaan uit de dingen die bij Vers 18 van het voorafgaande Hoofdstuk, n. 8098, 8099, zijn ontvouwd en getoond, namelijk dat zij niet in den Hemel konden worden binnengeleid voordat zij verzoekeningen hadden ondergaan, en de Heer door die de ware en de goede dingen had bevestigd, en ze had verbonden; dit wordt hier onder voorbereid worden verstaan.

8130. En zich legeren vóór Pi-Chiroth, tussen Migdal en tussen de zee, vóór Baäl-Zefon; dat dit den aanvang betekent van den staat om verzoekeningen te ondergaan, staat vast uit de betekenis van zich legeren, zijnde de ordening van het ware en het goede, waarover n. 4236, 8103 einde, hier om verzoekeningen te ondergaan; het is die staat welke wordt aangeduid met die plaatsen tot welke

zij zich zouden legeren. Dat die staat wordt aangeduid, blijkt uit de volgende dingen hieruit, dat Farao met zijn leger daar zijn kamp daarna opsloeg, en dat bij den aanblik ervan de zonen Israëls in groten angst geraakten, waarmede de eerste staat der verzoeken wordt aangeduid; men zie hetgeen volgt bij Vers 9, 10, 11, 12.

8131. Daar tegenover zult gij legeren aan de zee; dat dit betekent dat daaruit de invloed der verzoeking is, staat vast uit de betekenis van daar tegenover, zijnde nabij, zodat het in den aanblik was, in den inwendigen zin, zodat daaruit de invloed is; uit de betekenis van zich legeren, zijnde de ordening van het ware en het goede om verzoeken te ondergaan, zoals nu boven n. 8130; en uit de betekenis van de zee Suph, zijnde de hel, waar de valse dingen uit de boze dingen zijn, waarover n. 8099. Hoe het moet worden verstaan, dat daaruit de invloed der verzoeking is, zal in het kort worden gezegd; de verzoeken bij den mens zijn geestelijke gevechten tussen de boze geesten en tussen de goede; de gevechten zijn uit de dingen en aangaande de dingen die de mens bedreven en gedacht heeft, welke in zijn geheugen zijn; de boze geesten beschuldigen en vallen aan, de goede echter verontschuldigen en verdedigen; die gevechten verschijnen alsof zij in den mens zijn, want de dingen die uit de geestelijke wereld bij den mens invloeien, vertonen zich alsof zij niet daaruit, maar in hemzelf zijn; men zie n. 741, 751, 761, 1820, 3927, 4249, 4307, 4572, 5036, 6657, 6666. Eender is het gesteld met de geesten, wanneer zij verzoeken ondergaan. Wanneer zij dus verzoeken hebben te ondergaan, worden bij hen de innerlijke dingen, dat is, de ware en de goede dingen, door den Heer in dien staat geschikt dat zij door den onmiddellijker invloed uit Hem, en den middellijken door den Hemel, de valse en de boze dingen kunnen wederstaan die uit de hellen zijn, en zo hij die in de verzoeking is, beschermd kan worden. Wanneer de mens wordt verzocht, is hij ook nabij de hel, vooral nabij deze hel, welke wordt aangeduid met de zee Suph; want daar zijn degenen die in de wetenschap van het ware zijn geweest, maar in het leven van het boze, en vandaar in de valse dingen uit het boze; uit de hellen vloeien door de geesten de dingen in die benauwdheid over den mens brengen in de verzoeken. Uit deze dingen kan vaststaan, wat er wordt verstaan onder den invloed der verzoeking uit de hel, welke wordt aangeduid daarmede dat zij daar tegenover zouden legeren aan de zee Suph.

8132. En Farao zal zeggen van de zonen Israëls; dat dit de gedachte betekent van hen die in de verdoemenis zijn, aangaande den staat van hen die van de geestelijke Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de gedachte, waarover n. 7094, 7107, 7244, 7937; uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij

die door valse dingen bestoken, waarover n. 7107, 7110, 7126, 7142, 7220, 7228, 7317, hier zij die in de verdoemenis zijn, dat is, in louter valse dingen uit het boze, want zij die louter in deze zijn, zijn in de verdoemenis; deze staat wordt met Farao en de Egyptenaren aangeduid, nadat de eerstgeboorten daar zijn gedood, want met de gedode eerstgeboorten wordt de verdoemenis aangeduid, n. 7766, 7778; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover vlak boven n. 8128.

8133. Zij zijn verward in het land; dat dit betekent dat zij in verwarring zijn ten aanzien van die dingen die der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van verward zijn, zijnde verward zijn, aldus in verwarring, waarover n. 2831; en uit de betekenis van het land, zijnde de dingen die der Kerk zijn; dat het land de Kerk is, zie men in n. 8011.

8134. De woestijn heeft zich over hen gesloten; dat dit betekent dat de donkerheid bezit van hen heeft genomen, staat vast uit de betekenis van over hen sluiten, wanneer het van de donkerheid wordt gezegd, die met de woestijn wordt aangeduid, zijnde hen geheel en al in bezit nemen; en uit de betekenis van de woestijn, zijnde het donkere des geloofs, waarover n. 7313.

8135. En Ik zal het hart van Farao verharden; dat dit betekent dat zij die in de valse dingen uit het boze zijn, nog hardnekkig zouden volhouden, staat vast uit de betekenis van verharden, zijnde hardnekkig volhouden, waarover n. 7272, 7300, 7305; en uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen uit het boze zijn, of, wat het zelfde is, die in de verdoemenis zijn, zoals boven n. 8132; er wordt gezegd het hart van Farao, omdat met het hart in den echten zin het goede der hemelse liefde wordt aangeduid, n. 3313, 3635, 3883 tot 3896, 7542; vandaar in den tegengestelden zin het boze, hier het boze van hen die in de wetenschap des geloofs en in het leven van het boze zijn geweest.

8136. En hij zal najagen achter hen; dat dit betekent dat zij nog zouden trachten hen te onderjucken, staat vast uit de betekenis van najagen achter hen, zijnde trachten te onderjucken; de bedoeling immers bij het najagen was om hen in den staat der dienstbaarheid terug te brengen, en met dienen wordt, waar van de Egyptenaren sprake is, de bedoeling van te onderjucken aangeduid, n. 6666, 6670, 6671.

8137. En Ik zal verheerlijkt worden; dat dit betekent dat zij de Goddelijke uitwerking uit het Goddelijk Menselijke des Heren zouden zien in de verstrooiing van het valse, staat vast uit de betekenis van verheerlijkt worden, wanneer gehandeld wordt over Jehovah of den Heer, zijnde de Goddelijke uitwerking, hier uit Zijn Goddelijk Menselijke, omdat de Heer daardoor dat Hij in de wereld kwam en het Menselijke aannam, en Dit Goddelijk maakte,

alle boze en valse dingen in de hellen heeft geworpen, en de Hemelen in orde gebracht, en eveneens hen die van de geestelijke Kerk zijn, uit de verdoemenis heeft bevrijd; men zie n. 6854, 6914, 7091, 7828, 7932, 8018. Deze dingen worden in het algemeen aangeduid met verheerlijkt worden; hier echter wordt aangeduid dat zij die de rechtschapenen hadden bestookt, in de hel zouden geworpen worden, en daar omgoten met valse dingen zoals door de wateren der zee, en zulks als een Goddelijke uitwerking uit de tegenwoordigheid alleen des Heren. Opdat men wete hoe het hiermede is gesteld, zal het verder worden ontvouwd; er zijn hellen in zulk een groot getal als er geslachten en soorten van boze dingen zijn; iedere hel is gescheiden van de andere zoals door nevels, wolken, of wateren; de boze en de valse dingen in het andere leven verschijnen voor de ogen der geesten zoals nevels en wolken, en eveneens zoals wateren; de valse dingen uit de boze dingen van hen die van de geestelijke Kerk zijn geweest en boos hebben geleefd, zoals wateren; de valse dingen uit de boze dingen echter van hen die van de hemelse Kerk zijn geweest, zoals nevels; met zulke dingen omgoten verschijnen zij die in de hellen zijn, overal met een verschil ten aanzien van het hoevele en het hoedanige, dicht en dun, van dikke duisternis of donker, zulks volgens het geslacht en het soort van het valse uit het boze; de hel waar degenen zijn die in het van de naastenliefde gescheiden geloof en in het leven van het boze hebben geleefd, is zoals door de wateren der zee omgoten; de valse dingen van het boze verschijnen weliswaar aan hen die daar zijn, niet zoals wateren, maar aan hen die van buiten daarheen zien. Boven die zee waar die zijn, zijn de hellen der echtbrekers; de oorzaak dat zij daar boven zijn, is deze dat de echtbreuken in den inwendigen zin de schendingen van het goede en vandaar de verdraaiingen van het ware zijn, aldus de boze dingen waaruit de valse dingen zijn gericht tegen de ware en de goede dingen des geloofs, n. 2466, 2729, 3399, zodanig als de valse dingen zijn bij hen die in de hel beneden zijn en hebben geleefd tegen het ware der Kerk, en het goede ervan geheel en al van geen waarde hebben geacht, en omdat zij dit van geen waarde hebben geacht, ook al datgene in het Woord hebben geschonden en verdraaid wat daar wordt gezegd van het goede, dat is, van de liefde jegens den naaste en van de liefde tot God. Wat de verheerlijking in Farao en in diens leger aangaat, die is deze onderdompeling in die hel, en de omgieting door wateren zoals van een zee, tengevolge van de tegenwoordigheid alleen des Heren, zoals boven is gezegd; de bozen immers ontvluchten de tegenwoordigheid des Heren, dat is, de tegenwoordigheid van het goede en het ware die uit Hem zijn, want bij den toevloed alleen ervan huiveren zij en worden gemarteld, en eveneens worden zij tengevolge van die

tegenwoordigheid omgoten met hun boze en valse dingen, want dan barsten die uit hen voort; en die dingen omringen hen en worden tusseningeplaatst, opdat het Goddelijke niet invloei en zij tengevolge daarvan gemarteld worden. Dit is de Goddelijke uitwerking die hier wordt aangeduid met de verheerlijking in Farao en in zijn leger; dat die uitwerking is uit het Goddelijk Menselijke des Heren, komt, zoals boven is gezegd, omdat de Heer daardoor dat Hij in de wereld kwam en het Menselijke aannam, en Dit Goddelijk maakte, alle valse en boze dingen in de hel heeft geworpen, en de ware en de goede dingen in de Hemelen in orde heeft gebracht, en hen die van de geestelijke Kerk zijn, uit de verdoemenis. heeft bevrijd.

8138. In Farao, en in al zijn leger; dat dit betekent de onderdompeling van hen die in de valse dingen uit het boze zijn, in de hel, en de omstuwing daar door de valse dingen zoals door wateren, staat vast uit de dingen die nu boven in n. 8137 zijn vermeld, namelijk dat met Farao degenen worden aangeduid die in de hel werden geworpen, en eveneens met zijn leger; met Farao zij die in de valse dingen uit het boze zijn, en met zijn leger de valse dingen zelf; dat de legers de ware dingen uit het goede zijn, zie men in n. 3448, 7236, 7988, en vandaar in den tegengestelden zin de valse dingen uit het boze, n. 3448; er wordt gezegd de omstuwing door de valse dingen zoals door wateren, omdat de valse dingen uit het boze, zodanig als die zijn van hen die van de Kerk in het afgescheiden geloof en in het leven van het boze zijn geweest, daar zoals wateren verschijnen, n. 8137; vandaar ook komt het, dat de overstromingen der wateren de verwoestingen van het ware betekenen, en de wateren daar de valse dingen, n. 705, 739, 756, 6346, 7307, 6853.

8139. En de Egyptenaren zullen weten dat Ik Jehovah ben; dat dit betekent dat het vandaar bekend zal zijn dat de Heer de allene God is, staat vast uit de dingen die in n. 7401, 7444, 7544, 7598, 7636 zijn ontvouwd, waar eendere dingen staan.

8140. En zij deden aldus; dat dit de gehoorzaamheid betekent, staat zonder ontvouwing vast.

8141. *Vers 5, 6, 7, 8, 9. En het werd den koning van Egypte te kennen gegeven dat het volk vluchtte; en het hart van Farao en van zijn knechten werd gekeerd tegen het volk, en zij zeiden: Wat is dit dat wij hebben gedaan, dat wij Israël hebben beengezonden van ons te dienen. En hij spande zijn wagen aan, en nam zijn volk met zich. En hij nam zeshonderd uitgelezen wagens, en alle wagens van Egypte, en driemansleiders over allen van hem. En Jehovah verhardde het hart van Farao, den koning van Egypte, en hij jaagde na achter de zonen Israëls; en de zonen Israëls waren uitgaande door een verheven hand. En de Egyptenaren jaagden na*

achter hen, en zij achterhaalden hen, zich legerende aan de zee; al de paarden der wagens van Farao, en zijn ruiters, en zijn leger, nevens Pi-Chiroth, vóór Baäl-Zefon. En het werd den koning van Egypte te kennen gegeven dat het volk vluchtte, betekent de gedachte van hen die in louter valse dingen uit het boze zijn, dat zij geheel en al zouden gescheiden worden; en het hart van Farao en van zijn knechten werd gekeerd tegen het volk, betekent de verandering van staat in het boze bij hen die in de valse dingen uit het boze waren; en zij zeiden: Wat is dit dat wij hebben gedaan, betekent het verwijt; dat wij Israël hebben heengezonden van ons te dienen, betekent dat zij hen verlaten en niet onderjukt hadden; en hij spande zijn wagen aan, betekent de leer van het valse die is van het afgescheiden geloof in het algemeen; en nam zijn volk met zich, betekent met alle en de afzonderlijke valse dingen; en hij nam zeshonderd uitgelezen wagens, betekent alle en de afzonderlijke leerstellige dingen van het valse, die zijn van het afgescheiden geloof in hun volgorde; en alle wagens van Egypte, betekent ook de daaraan van dienst zijnde leerstellige dingen van het valse; en driemansleiders over allen van hem, betekent onder de algemene dingen in orde gebracht; en Jehovah verhardde het hart van Farao, den koning van Egypte, betekent de hardnekkigheid uit het valse dat uit het boze is; en hij jaagde na achter de zonen Israëls, betekent het streven om degenen te onderjukkan die in het met de naastenliefde verbonden geloof zijn; en de zonen Israëls waren uitgaande door een verheven hand, betekent terwijl zij toch uit het streven van hun onderjukking waren weggenomen krachtens de Goddelijke macht; en de Egyptenaren jaagden na achter hen, betekent de uitwerking uit het streven van de onderjukking van hen die in de valse dingen uit het boze waren; en zij achterhaalden hen, zich legerende aan de zee, betekent de gemeenschap rondom de streek der hel waar de valse dingen uit het boze zijn; al de paarden der wagens van Farao, en zijn ruiters, en zijn leger, betekent alle dingen die zijn van het valse uit het verdraaide verstandelijke; nevens Pi-Chiroth, vóór Baäl-Zefon, betekent vanwaar de gemeenschap is, en vandaar de aanvang van den staat van verzoeking en te ondergaan.

8142. En het werd den koning van Egypte te kennen gegeven dat het volk vluchtte; dat dit de gedachte betekent van hen die in louter valse dingen uit het boze zijn, dat zij geheel en al zouden gescheiden worden, staat vast uit de betekenis van iemand te kennen geven, zijnde denken en bespiegelen, waarover n. 2862, 5508; uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen uit het boze zijn, waarover boven n. 8132, 8135, en wanneer dezen de koning van Egypte worden geheten, zij die in louter valse dingen zijn, n. 7220,

7228, want met den koning worden de ware dingen aangeduid, n. 1672, 2015, 2069, 4575, 4581, 4966, 5044, 6148, vandaar in den tegengestelden zin de valse dingen; en uit de betekenis van vluchten, zijnde gescheiden worden.

8143. En het hart van Farao en van zijn knechten werd gekeerd tegen het volk; dat dit de verandering van staat in het boze betekent bij hen die in de valse dingen uit het boze waren, staat vast uit de betekenis van het gekeerd worden van het hart, zijnde de verandering van staat in het boze; dat gekeerd worden is veranderd worden, hier ten aanzien van den animus, aldus ten aanzien van den staat, is duidelijk, en dat het hart het boze is, zie men boven in n. 8135; uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen uit het boze zijn, waarover boven n. 8132; uit de betekenis van de knechten, zijnde zij die van een lageren stand zijn en bedienen, en omdat die het zijn, worden allen en de afzonderlijken aangeduid die in de valse dingen uit het boze zijn, n. 7396; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn. Daaruit blijkt, dat met het hart van Farao en van zijn knechten werd gekeerd tegen het volk, de verandering van staat in het boze wordt aangeduid bij al degenen die in de valse dingen uit het boze zijn, tegen hen die van de geestelijke Kerk zijn.

8144. En zij zeiden: Wat is dit dat wij hebben gedaan; dat dit het verwijt betekent, namelijk het zelfverwijt, staat zonder ontvouwing vast.

8145. Dat wij Israël hebben heengezonden van ons te dienen; dat dit betekent dat zij hen verlaten en niet onderjukt hadden, staat vast uit de betekenis van heenzenden, zijnde verlaten; en uit de betekenis van van hen te dienen, wanneer het door de Egyptenaren wordt gezegd aangaande de zonen Israëls, zijnde van aan te vallen door valse dingen en van te bestoken, waarover n. 7120, 7129, en daardoor van te onderjucken, n. 6666, 6670, 6671.

8146. En hij spande zijn wagen aan; dat dit de leer van het valse betekent die is van het afgescheiden geloof in het algemeen, staat vast uit de betekenis van den wagen, zijnde de leer, waarover n. 2760, 5321, 5945, hier de leer van het valse, welke die is van het afgescheiden geloof, omdat het de wagen van Farao is, en door Farao worden de valse dingen uitgebeeld die van het afgescheiden geloof zijn; want zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof zijn, en tegelijk in het leven van het boze, kunnen niet anders dan in valse dingen zijn, n. 8094. In hetgeen nu volgt wordt gehandeld over de verzameling van alle valsheden uit het boze bij hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof en in het leven van het boze zijn geweest. In hetgeen voorafging is gehandeld over de verwoesting van de ware dingen des geloofs bij hen, en ten slotte over het terugbrengen tot den staat dat zij in louter valse dingen

uit het boze waren, aldus in de verdoemenis. In dit Hoofdstuk nu wordt gehandeld over de nederwerping van hen in de hel, want de nederwerping in de hel volgt op de verdoemenis. Met dezen staat, namelijk met den staat der nederwerping in de hel, is het aldus gesteld: Wanneer dit zal geschieden, worden dan alle valse dingen die zij hebben, tot één verzameld, hetgeen geschiedt door het openen van alle hellen waarmede zij gemeenschap hebben gehad, en zij worden in hen ingegoten; vandaar de verdichtingen van de valse dingen uit het boze rondom hen, welke aan hen die het van buiten aanzien, zoals wateren verschijnen, n. 8137, 8138; het zijn de uitwasemingen uit hun leven; wanneer zij door deze omgoten worden, dan zijn zij in de hel. Dat de valse dingen uit het boze tot één worden verzameld, en in hen ingegoten, geschiedt ter oorzaak hiervan dat zij door zulke dingen worden omstuwd die van hun leven waren geweest, en waarin zij daarna worden gehouden; het geslacht van het boze en van het valse daaruit onderscheidt hen dan, en hun hel van de andere hellen. Omdat er gehandeld wordt over de verzameling van alle valse dingen uit het boze die zij hebben, wordt derhalve in dit Hoofdstuk zo vaak melding gemaakt van den wagen van Farao, van zijn paarden, ruiters, leger, en volk, want daarmede worden alle dingen van het valse aangeduid, die bij hen zijn, zoals in dit Vers: “Hij spande *zijn wagen* aan, en nam *zijn volk* met zich”; in het 7de Vers: “Hij nam *zesonderd uitgelezen wagens*, en *alle wagens van Egypte*”; Vers 9: “En de Egyptenaren jaagden na achter hen, al *de paarden der wagens* van Farao, en *zijn ruiters*, en *zijn leger*”; Vers 17: “Ik zal verheerlijkt worden in *Farao*, in al zijn *leger*, in zijn *wagens*, en in zijn *ruiters*”, Vers 18, eender; Vers 23: “En de Egyptenaren jaagden na en kwamen achter hen, *al de paarden van Farao*, zijn *wagens*, en zijn *ruiters*”; Vers 25: “Jehovah verwijderde het *rad hunner wagens*”; Vers 26: “Laten de wateren wederkeren over de Egyptenaren, over hun *wagens*, en over hun *ruiters*”; Vers 28: “De wateren keerden weder, en bedekten de *wagens* en de *ruiters*, tot het gehele *leger* van Farao”. Deze dingen zijn zo vaak herhaald, omdat er gehandeld wordt over de valse dingen uit het boze, namelijk dat zij verzameld en in hen ingegoten werden; met die dingen immers worden alle dingen van het valse uit het boze aangeduid, met Farao en de Egyptenaren zij zelf die in de valse dingen uit het boze zijn; met de wagens de leerstellige dingen van het valse; met de paarden de valse wetenschappelijke dingen uit een verdraaid verstandelijke; met de ruiters de redeneringen daaruit; met het leger en het volk de valse dingen zelf.

8147. En nam zijn volk met zich; dat dit betekent met alle en de afzonderlijke valse dingen, staat vast uit de betekenis van het volk, zijnde de ware dingen,

en in den tegengestelden zin de valse dingen, waarover n. 1259, 1260, 3295, 3581, hier de valse dingen uit het boze, die worden uitgebeeld door Farao en de Egyptenaren. Wanneer er gezegd wordt Farao en zijn knechten, of Farao en zijn volk, zo worden allen en de afzonderlijken die in die valse dingen zijn, aangeduid, voorts alle en de afzonderlijke valse dingen, n. 7396.

8148. En hij nam zeshonderd uitgelezen wagens; dat dit alle en de afzonderlijke leerstellige dingen van het valse betekent, die zijn van het afgescheiden geloof in hun volgorde, staat vast uit de betekenis van het getal zeshonderd, zijnde alle en de afzonderlijke dingen van het ware en het goede des geloofs in één samenvatting, aldus in den tegengestelden zin alle en de afzonderlijke dingen van het valse en het boze van het van de naastenliefde gescheiden geloof; dat deze dingen met zeshonderd worden aangeduid, kan vaststaan uit de dingen die aangaande het getal zeshonderdduizend zijn getoond in n. 7973; en uit de betekenis van de wagens, zijnde de leerstellige dingen des geloofs, hier van het afgescheiden geloof, waarover vlak boven n. 8146; met de uitgelezen wagens worden de voornaamste leerstellige dingen van dat geloof aangeduid, waarvan de overige afhangen; die welke daarvan afhangen, of ze dienen, worden aangeduid met de wagens van Egypte, waarover aanstonds. Men moet weten dat deze valse dingen, die hier worden aangeduid met Farao, het leger, en het volk van hem, voorts met de wagens, de paarden, en de ruiters van hem, voornamelijk de valse dingen zijn van hen die in het overredende geloof zijn, dat is, die zich overreden dat de leerstellige dingen van de Kerk waarin zij zijn, waar zijn, en toch in het leven van het boze zijn; een overredend geloof is er met het boze des levens, niet echter het zaligmakende geloof, want het overredende geloof is een overreding dat alle dingen die van de leer der Kerk zijn, waar zijn, niet terwille van het ware, noch terwille van het leven, zelfs niet terwille van het heil, want dit geloven zij nauwelijks, maar terwille van de winsten, dat is, terwille van de te behalen eerbewijzen en schatten, en terwille van de faam ter oorzaak daarvan; om zulke dingen te gewinnen leren zij de leerstellige dingen, aldus niet ten einde de Kerk en het heil der zielen te dienen, maar zichzelf en de hunnen; en daarom is het hun onverschillig, of die leerstellige dingen waar dan wel vals zijn; hierom bekommeren zij zich niet, te minder vorsen zij na, want zij zijn in geen aandoening van het ware terwille van het ware; maar zij bevestigen die dingen hoedanig zij ook zijn, en wanneer zij ze hebben bevestigd, overreden zij zich dat ze waar zijn, niet bedenkende dat de valse dingen evenzeer bevestigd kunnen worden als de ware dingen, n. 4741, 5033, 6865, 7012, 7680, 7950; vandaar het overredende geloof; en omdat dit niet den naaste en diens goede, aldus evenmin den Heer

ten doel heeft en beschouwt, maar zichzelf en de wereld, dat is, eerbewijzen en gewin, wordt dat verbonden met het boze des levens, niet echter met het goede des levens, want het met dit verbonden geloof is zaligmakend; dit geloof wordt door den Heer gegeven, dat echter is van den mens zelf; het eerstgenoemde blijft tot in het eeuwige, het laatstgenoemde wordt in het andere leven verstrooid; ook wordt het in de wereld verstrooid indien zij daarmede niets gewinnen; doch zolang zij daarmede gewinnen, trekken zij daarvoor ten strijde zoals voor den Hemel zelf, terwijl het toch niet is voor hetzelve, maar voor henzelf; want de dingen die des geloofs zijn, dat is, de leerstellige dingen, zijn voor hen als middelen tot het doel, dat is, tot den voorrang en de welgesteldheid. Zij die in dit geloof zijn in de wereld, kunnen bezwaarlijk worden onderscheiden van hen die in het zaligmakende geloof zijn, want zij spreken en prediken uit een gloed zoals van ijver, voor het leerstellige, maar het is de gloed uit het vuur der liefde van zich en van de wereld. Dezen zijn het, die vooral met Farao en de Egyptenaren worden aangeduid, en die in het andere leven ten aanzien van het geloof worden verwoest, en wanneer dit verwoest is, zijn zij in louter valse dingen uit het boze; want dan breken de valse dingen uit het boze los; al het boze immers heeft zijn valse met zich; zij zijn immers verbonden; en die valse dingen verschijnen wanneer zij aan het boze van hun leven worden overgelaten; het boze is dan als het ware een vuur, en de valse dingen zijn zoals het schijnsel daaruit. Dit geslacht van het boze en het valse daaruit verschilt geheel en al van de geslachten der andere boze dingen en der valse dingen daaruit; het is verfoeilijker dan de overige, omdat het is tegen de goede en de ware dingen des geloofs, en vandaar heeft dat boze de ontwijding in; de ontwijding is de erkenning van het ware en het goede, en nochtans het leven tegen dezelve, n. 593, 1008, 1010, 1059, 2051, 3398, 3898, 4289, 4601, 6959, 6963, 6971.

8149. En alle wagens van Egypte; dat dit betekent ook de daaraan van dienst zijnde leerstellige dingen van het valse, staat vast uit de betekenis van de wagens van Farao, zijnde de voornaamste leerstellige dingen van het valse, waarvan de overige afhangen; vandaar worden met de wagens van Egypte de leerstellige dingen van het valse aangeduid die daaraan van dienst zijn, waarover nu boven n. 8148; want met den koning en zijn wagen worden de voornaamste dingen aangeduid, doch met het volk of met de Egyptenaren, en hun wagens, worden de secundaire dingen aangeduid. De leerstellige dingen der Kerk bij hen die in het boze des levens zijn, worden leerstellige dingen van het valse geheten, hoewel zij voor een deel, kleiner of groter, ware dingen kunnen zijn; de oorzaak hiervan is deze, dat de ware dingen bij hen die in

het boze des levens zijn, voor zoveel als het hen betreft, niet-ware dingen zijn; door de toepassing immers op het boze dat van het leven is, trekken zij het wezen van het ware uit, en trekken de natuur van het valse aan, want zij schouwen tot het boze, waarmede zij zich verbinden; de ware dingen kunnen niet verbonden worden met het boze, tenzij deze worden vervalst, hetgeen geschiedt door averechtse uitleggingen, en zo door verdraaiingen; vandaar komt het, dat de leerstellige dingen der Kerk bij hen leerstellige dingen van het valse worden geheten, hoewel zij ware dingen zijn geweest; want het is een vaste regel, dat de ware dingen bij hen die in het boze des levens zijn, worden vervalst, en dat de valse dingen bij hen die in het goede des levens zijn, worden waargemaakt; dat de valse dingen bij dezen worden waargemaakt, komt omdat zij ze aanplooiën, opdat zij met het goede samenstemmen; zo worden de ruwheden zelf van het valse afgewist; men zie n. 8051.

8150. En driemansleiders over allen van hem; dat dit betekent onder de algemene dingen in orde gebracht, staat vast uit de betekenis van de driemansleiders, zijnde de algemene dingen waaronder de bijzondere dingen zijn; dat de driemansleiders dat betekenen, komt omdat drie, waarnaar zij driemansleiders worden geheten, het volledige en het volkomene betekent, n. 2788, 4495, 7715, en de leiders de voornaamste dingen; deze tezamen met gene zijn de algemene dingen, want onder de algemene dingen worden alle en de afzonderlijke dingen geordend die in een reeks zullen zijn; de ordening onder de algemene dingen maakt dat de afzonderlijke dingen één handelen, en opdat zij in een vorm zijn, en tezamen een hoedanige hebben. Aangaande de algemene dingen, dat onder die de bijzondere dingen zijn, en onder deze de afzonderlijke, zie men n. 920, 2384, 3739, 4325 aan het einde, 4329, 4345, 4383, 5208, 5339, 6115, 6146.

8151. En Jehovah verhardde het hart van Farao; dat dit de hardnekkigheid betekent uit het valse dat uit het boze is, staat vast uit de betekenis van het hart verharden, zijnde halsstarrig volhouden, waarover n. 7272, 7300, 7305, 7616; dat er gezegd wordt dat Jehovah zijn hart verhardde, betekent in den inwendigen zin dat zij zelf die in het boze en het valse zijn, zich verhardden, aldus de boze en de valse dingen zelf, over welke zaak men zie n. 2447, 6071, 6991, 6997, 7533, 7643, 7877, 7926.

8152. En hij jaagde na achter de zonen Israëls; dat dit betekent het streven om degenen te onderjukkan die in het met de naastenliefde verbonden geloof zijn, staat vast uit de betekenis van najagen, zijnde het streven om te onderjukkan, zoals in n. 8136; en uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover meermalen; aldus zij die in het met de

naastenliefde verbonden geloof zijn, want zij die van die Kerk zijn, zijn in dat geloof zowel ten aanzien van de Leer als ten aanzien van het leven; het goede des geloofs of de naastenliefde is het wezenlijke, aldus op de eerste plaats, voor hen die van de echte geestelijke Kerk zijn; doch voor hen die het geloof hebben dat gescheiden is van zijn goede, zowel ten aanzien van de Leer als ten aanzien van het leven, is het ware des geloofs, of het geloof, het wezenlijke, of op de eerste plaats; dezen zijn niet van die Kerk, want het leven maakt de Kerk, niet echter de Leer, tenzij voor zoveel als deze des levens wordt. Daaruit blijkt dat de Kerk des Heren niet hier is of daar, maar dat zij waar dan ook is, zowel binnen die koninkrijken waar de Kerk is, als buiten die, waar men leeft volgens de geboden der naastenliefde. Vandaar komt het, dat de Kerk des Heren verspreid is over het algehele wereldrond, en dat zij toch één is; wanneer immers het leven de Kerk maakt, en niet de van het leven gescheiden leer, dan is de Kerk één, doch wanneer de leer de Kerk maakt, dan zijn het er verscheidene.

8153. En de zonen Israëls waren uitgaande door een verheven hand; dat dit betekent terwijl zij toch uit het streven van hun onderjukking waren weggenomen met Goddelijke macht, staat vast uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, of in het met de naastenliefde verbonden geloof, zoals nu boven n. 8152; uit de betekenis van uitgaan, zijnde bevrijd worden, of weggenomen worden uit het streven van hun onderjukking, welk streven wordt aangeduid met najagen, n. 8152; en uit de betekenis van de verheven hand, zijnde de Goddelijke macht; met de hand immers wordt de macht aangeduid, n. 878, 3387, 4931 tot 4937, 5327, 5328, 5544, 6292, 6947, 7011, 7188, 7189, 7518, 7673, 8050, 8069, en met het verhevene wordt het Goddelijke aangeduid; dat het verhevene het Goddelijke is, komt omdat daaronder de Hemel wordt verstaan, waar het Goddelijke is; vandaar wordt in het Woord van Jehovah of den Heer gezegd, dat Hij in het verhevene woont, en wordt Hijzelf de Hoogste genoemd, zoals bij Jesaja: “Jehovah is *verhoogd*, omdat Hij in het *verhevene* woont”, xxxiii: 5. Bij denzelfde: “Zo zeide de *Hoge* en *Verhevene*, wonende tot in het eeuwige, en Wiens Naam is de Heilige. In het heilige en het *hoge* woon Ik”, lvii: 15. Bij David: “Jehovah zond van de *hoogte*, en Hij ontrukte mij”, Psalm xviii: 17; vandaar wordt Jehovah de *Hoogste* genoemd, Deut. xxxii: 8; Dan. iv: 14, 21, 31; Hfdst. vii: 18, 22, 25; Psalm vii: 18; Psalm ix: 3; Psalm xviii: 14; Psalm xlii: 5; Psalm l: 14; Psalm lvii: 3; Psalm lxxxii: 6. Omdat het hoge den Hemel betekende, en daarin het Goddelijke, werd vandaar de Goddelijke eredienst door hen die van de uitbeeldende Kerk waren, ingesteld op de bergen, en op hoge plaatsen,

en derhalve eveneens op verhevenheden, die zij ook voor zich bouwden, waarover hier en daar in de Historische en de Profetische dingen des Woords, zoals bij Ezechiël: “Gij hebt u het *verhevene* gebouwd, en u het *hoge* gemaakt in elke straat; op elk hoofd des wegs hebt gij uw *verhevene* gebouwd”, xvi: 24, 25, 31. Dat het Goddelijke werd aangeduid door het hoge, komt omdat met den sterrenhemel de Engellijke Hemel werd aangeduid, en men ook geloofde dat deze daar was; maar de wijzeren onder hen wisten dat de Hemel niet in de hoogte was, maar waar het goede der liefde was, en dit van binnen in den mens, waar deze ook maar was. Dat de hoge dingen de innerlijke dingen zijn, of de goede dingen die daar zijn, zie men in n. 450, 1735, 2148, 4210, 4599.

8154. En de Egyptenaren jaagden na achter hen; dat dit de uitwerking betekent uit het streven van de onderjukking van hen die in de valse dingen uit het boze waren, staat vast uit de betekenis van najagen, zijnde het streven van de onderjukking, zoals boven n. 8152, hier de uitwerking uit dat streven, omdat het wederom wordt gezegd; en uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde zij die in de valse dingen uit het boze zijn, waarover vaak eerder.

8155. En zij achterhaalden hen, zich legerende aan de zee; dat dit de gemeenschap betekent rondom de streek der hel waar de valse dingen uit de boze dingen zijn, staat vast uit de betekenis van achterhalen, zijnde de gemeenschap; want achterhalen, of bereiken, in den geestelijken zin is de invloed, waardoor er gemeenschap is, hier van de valse dingen uit het boze van hen die met de Egyptenaren worden aangeduid, met hen die met Israël worden aangeduid. Dat daar gemeenschap was, staat vast uit de verzoeking die zij daar voor het eerst ondergingen, waarover in hetgeen volgt; elke verzoeking ontstaat door invloed uit de hellen, aldus door gemeenschap, n. 8131; uit de betekenis van zich legeren, zijnde de ordeningen van het ware en het goede uit den Heer om de verzoeken te ondergaan, n. 8103, 8130, 8131; en uit de betekenis van de zee, hier van de zee Suph, zijnde de hel, waar de valse dingen uit het boze zijn van hen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof, en in het leven van het boze zijn, n. 8099, 8137, 8148.

8156. Al de paarden der wagens van Farao, en zijn ruiters, en zijn leger; dat dit alle dingen betekent die zijn van het valse uit het verdraaide verstandelijke, staat vast uit de betekenis van de paarden, zijnde het verstandelijke, waarover n. 2761, 2762, 3217, 5321, 7024, 8029, hier het verdraaide verstandelijke, zodanig als het is van hen die in het boze zijn, en daaruit in het valse; uit de betekenis van de wagens, zijnde de leerstellige dingen, waarover n. 2760, 5321, 5945, 8146; uit de betekenis van de ruiters, zijnde de dingen die des verstands zijn, waarover n. 6534, hier de valse redeneringen uit het verdraaide verstandelijke;

en uit de betekenis van het leger, zijnde de valse dingen, waarover boven n. 8138. Uit deze dingen blijkt, dat met de paarden der wagens van Farao, en zijn ruiters, en zijn leger, worden aangeduid de wetenschappelijke dingen, de redeneringen, en de valse dingen uit het verdraaide verstandelijke, aldus alle dingen die van het valse zijn.

8157. Nevens Pi-Chiroth, vóór Baäl-Zefon; dat dit betekent vanwaar de gemeenschap is, en vandaar de aanvang van den staat om verzoeking te ondergaan, staat vast uit hetgeen boven in n. 8130 is gezegd.

8158. Vers 10, 11, 12, 13, 14. *En Farao naderde; en de zonen Israëls hieven hun ogen op, en ziet, de Egyptenaar voorttrekkende achter hen; en zij vreesden zeer, en zij riepen, de zonen Israëls, tot Jehovah. En zij zeiden tot Moscheh: Waren er geen graven in Egypte, dat gij ons genomen hebt om te sterven in de woestijn; wat is dit dat gij ons hebt gedaan, om ons uit te leiden uit Egypte. Is niet dit het woord dat wij tot u spraken in Egypte, al zeggende: Houd af van ons, en laat ons de Egyptenaren dienen, omdat het ons beter is de Egyptenaren te dienen dan te sterven in de woestijn. En Moscheh zeide tot het volk: Vreest niet, houdt stand, en ziet het heil van Jehovah dat Hij heden aan ulieden doen zal; omdat die gij gezien hebt Egyptenaren heden, gij zult die voortaan niet meer zien tot in de eeuw. Jehovah zal voor ulieden krijg voeren, en gij zult stil zijn.* En Farao naderde, betekent den zwaren invloed van het valse uit het boze vandaar; en de zonen Israëls hieven hun ogen op, betekent het verstandelijke des gemoeds en de gedachte; en ziet, de Egyptenaar voorttrekkende achter hen, betekent de aanhoudend toenemende verzwaring van het valse; en zij vreesden zeer, betekent de ontzetting; en zij riepen, de zonen Israëls, tot Jehovah, betekent de smeekbede om hulp; en zij zeiden tot Moscheh, betekent het toppunt der verzoeking, wanneer er wanhoop is; waren er geen graven in Egypte, dat gij ons genomen hebt om te sterven in de woestijn, betekent dat het, indien er verdoemenis was, evengelijk zou zijn geweest of zij kwam door de valse dingen der bestokers, dan wel door den staat der verzoeking waarin zij zouden bezwijken; wat is dit dat gij ons hebt gedaan, om ons uit te leiden uit Egypte, betekent dat het tevergeefs was dat zij uit de bestokingen door de valse dingen waren bevrijd; is niet dit het woord dat wij tot u spraken in Egypte, al zeggende, betekent dat iets zodanigs was gedacht, toen zij bestookt waren door de valse dingen; houd af van ons, en laat ons de Egyptenaren dienen, betekent dat zij niet daarvan moesten afgetrokken worden zich over te geven; omdat het ons beter is de Egyptenaren te dienen dan te sterven in de woestijn, betekent dat de verdoemenis door het geweld van het valse in den staat der bestokingen te verkiezen was boven de verdoemenis die komt

door het bezwijken in den staat der verzoeking; en Moscheh zeide tot het volk, betekent de verheffing uit den staat der wanhoop door *het Goddelijk Ware*; vreest niet, betekent dat men niet moet wanhopen; houdt stand en ziet het heil van Jehovah, betekent de zaliging door den Heer alleen, en niets door hen; dat Hij heden doen zal, betekent welke tot in het eeuwige is; omdat die gij gezien hebt Egyptenaren heden, gij zult die voortaan niet meer zien tot in de eeuw, betekent dat de valse dingen die eenmaal worden verwijderd, tot in het eeuwige verwijderd zullen zijn; Jehovah zal voor ulieden krijg voeren, betekent dat de Heer alleen de gevechten der verzoeking uithoudt; en gij zult stil zijn, betekent dat zij uit hun krachten volstrekt niets zullen bewerkstelligen.

8159. En Faraο naderde; dat dit den zwaren invloed van het valse uit het boze vandaar betekent, staat vast uit de uitbeelding van Faraο, zijnde zij die in de valse dingen uit het boze zijn, waarover n. 8132, 8135, 8146, 8148; en uit de betekenis van naderen, zijnde de invloed. In den inwendigen zin wordt gehandeld over de eerste verzoeking van hen die bevrijd werden, en elke verzoeking geschiedt door invloed uit de hellen; de geesten immers die daaruit zijn, wekken alle boos gedane en boos gedachte dingen op die bij den mens zijn, en halen ze te voorschijn, en door die beschuldigen en verdoemen zij hem; vandaar wordt het geweten gekwetst, en komt het gemoed in benauwdheid; deze dingen geschieden door invloed uit de hellen, vooral uit deze hel, die door de zee Suph wordt uitgebeeld; uit deze dingen kan vaststaan, dat met naderen in den geestelijken zin, waarin over de verzoeking wordt gehandeld, de invloed wordt aangeduid. Omdat er in de nu volgende Verzen gehandeld wordt over de eerste verzoeking van hen die van de geestelijke Kerk zijn, moet men weten dat zij niet eerder verzoeking konden ondergaan dan nadat de Heer Zijn Menselijke had verheerlijkt, dat is, Goddelijk gemaakt, en in Dit bij hen aanwezig was; indien zij ze tevoren hadden ondergaan, zouden zij bezweken zijn, want zij die van de geestelijke Kerk zijn, werden enig en alleen door middel van het Goddelijk Menselijke des Heren gezaligd. De verzoeking van hen die van de geestelijke Kerk waren, welke zij hadden te ondergaan nadat de Heer in de wereld was gekomen, en toen uit het Goddelijk Menselijke voor hen tegen de hellen heeft kunnen strijden, worden verstaan onder deze dingen bij Malachia: “Snellijk zal tot Zijn Tempel komen de Heer Dien gijlieden zoekt, en de Engel des verbonds Dien gij verlangt; ziet Hij komt, zeide Jehovah Zebaoth. Wie zal den dag Zijner komst verdragen, en wie zal bestaan wanneer Hij zal verschenen zijn. *Hij is immers zoals het vuur van een goudsmid, en zoals de zeep der vollers; Hij zal zitten smeltende en louterende*

het zilver, en Hij zal de zonen van Levi zuiveren, en Hij zal ze doorlouteren zoals goud en zoals zilver; opdat zij Jehovah zijn toebrengeende spijsoffer in gerechtigheid; dan zal het spijsoffer van Jehudah en Hierosolyma Jehovah zoet wezen, naar de dagen der eeuwigheid, en naar de vorige jaren”, III: 1, 2, 3, 4; daar betreft het klaarblijkelijk de Komst des Heren; de zonen van Levi daar zijn zij die van de geestelijke Kerk zijn, want met Levi wordt de naastenliefde, of het geestelijk goede aangeduid, n. 3875, 4497, 4502, 4503; het vuur van een goudsmid is de verzoeking, waardoor de zuivering geschiedt, die hier wordt verstaan onder het louteren en doorlouteren van hen zoals goud en zilver; het spijsoffer dat zij Jehovah zullen toebrengen, is het geloof en de naastenliefde; de dagen der eeuwigheid en de vorige jaren, zijn de Oude Kerken, en de staten van den eredienst des Heren toenmaals. Wat de verzoeking aangaat, die gedragen zich zoals boven in n. 8131 is gezegd, namelijk dat de hellen tegen den mens strijden, en de Heer voor den mens; op welk valse dan ook dat de hellen aandrigen, is er een antwoord uit het Goddelijke. De valse dingen die uit de hellen zijn, worden binnengeworpen en vloeien binnen in den uitwendigen of natuurlijken mens, maar het antwoord uit het Goddelijke vloeit in den inwendigen of geestelijken mens in; dat wat uit het Goddelijke invloeit, komt niet aldus tot de doorvatting van den mens zoals gene dingen; ook beweegt dat niet de afzonderlijke dingen der gedachte, maar de algemene dingen ervan, doch aldus dat het nauwelijks anders tot de doorvatting komt dan zoals hoop, en vandaar zoals vertroosting, waarin evenwel ontelbare dingen zijn die de mens niet weet; het zijn zulke dingen die overeenkomen met de aandoening of de liefde van hem, vooral met de aandoening of de liefde van het ware en het goede, waaruit zijn geweten is. Deze dingen zijn gezegd opdat men wete, dat met het leven der zonen Israëls in de woestijn de verzoeking in haar reeks worden beschreven, welke degenen ondergingen die van de geestelijke Kerk des Heren waren, en bevrijd werden. Dat zij verzoeking ondergingen, was te dien einde dat zij verder tot den Hemel zouden voorbereid worden; want door de verzoeking worden, als door de enige middelen, de goede en de ware dingen bevestigd en verbonden, en door die wordt de naastenliefde de naastenliefde des geloofs en wordt het geloof het geloof der naastenliefde. Dat zij die van de Kerk zijn, verzoeking hebben te ondergaan, wordt verstaan onder deze dingen die de Heer zeide bij Mattheus: “Die niet *zijn kruis opneemt*, en Mij navolgt, is Mijns niet waardig”, x: 38, 39; Markus VIII: 31 tot het einde. Bij denzelfde: “Hij zeide tot Zijn discipelen: Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, *neme zijn kruis op*, en volg Mij”, xvi: 24, 25; Lukas IX: 23, 24. Bij Lukas: “Wie *niet zijn*

krui draagt, en achter Mij komt, die kan Mijn discipel niet zijn”, xiv: 27. Bij Markus: “Jezus tot den rijke: Kom, volg Mij, *dragende het kruis*”, x: 21. En bij Mattheus: “Meent niet dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde; *Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard*”, x: 34. Maar men moet weten, dat in de verzoeking niet de mens strijdt, maar de Heer alleen voor den mens, hoewel dit verschijnt zoals van den mens; en wanneer de Heer voor den mens strijdt, overwint de mens in alle dingen. Heden ten dage worden weinigen in de verzoeking toegelaten, ter oorzaak hiervan dat zij niet in het leven des geloofs zijn, en vandaar niet in het geweten van het ware; en hij die niet in het geweten van het ware uit het goede des levens is, bezwijkt; vandaar wordt zijn volgende staat erger dan de vorige staat.

8160. En de zonen Israëls hieven hun ogen op; dat dit het verstandelijke des gemoeds en de gedachte betekent, staat vast uit de betekenis van de ogen, zijnde het verstandelijke des gemoeds, waarover n. 2701, 3820, 4403 tot 4421, 4523 tot 4534; vandaar is de ogen opheffen de beziening, de doorvatting, en de gedachte, n. 2789, 2829, 3198, 3202, 4083, 4086, 4339.

8161. En ziet, de Egyptenaar voorttrekkende achter hen; dat dit de aanhoudend toenemende verzwaring van het valse betekent, staat vast uit de betekenis van den Egyptenaar, zijnde zij die in de valse dingen uit het boze zijn, dus ook het valse zelf uit het boze, waarover n. 8132, 8135, 8146, 8148; en uit de betekenis van voorttrekken achter hen, zijnde een nadere invloed en gemeenschap; met Faraonaderde is de invloed van het valse uit het boze aangeduid, n. 8159; vandaar wordt met voorttrekken achter hen een nog nadere, aldus zwaardere, invloed aangeduid; vandaar komt het, dat de aanhoudend toenemende verzwaring van het valse wordt aangeduid. In de vlak daarop volgende dingen wordt de verzoeking beschreven, en omdat deze ontstaat door den invloed van het valse uit het boze uit de hellen, wordt derhalve nu de nadering ervan beschreven, dat is, de toenemende verzwaring.

8162. En zij vreesden zeer; dat dit de ontzetting betekent, staat vast uit de betekenis van vrezen, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot de verzoeking, zijnde de huivering of de ontzetting. Dat de vrees de ontzetting is, komt omdat wanneer de verzoeking komt aanstormen, uit de valse en de boze dingen het geweten, aldus de inwendige mens, wordt geschokt, want het geweten is van den inwendigen mens; vandaar de huivering, die een met vrees verbonden afkeer voor den geestelijken dood is; de huivering ontstaat uit den invloed alleen van het valse en het boze bij hen die een geweten hebben, want het geweten is uit het ware en het goede des geloofs, aldus uit de dingen die het geestelijk leven maken; de valse en de boze dingen zijn vernietigend voor

dat leven, aldus daarnaar strevend om den dood te berokkenen, dat is, de verdoemenis; vandaar de ontzetting.

8163. En zij riepen, de zonen Israëls, tot Jehovah; dat dit de smeekbede om hulp betekent, staat zonder ontvouwing vast.

8164. En zij zeiden tot Moscheh; dat dit het toppunt der verzoeking en de wanhoop betekent, staat vast uit de dingen die volgen, want die liggen opgesloten in *zij zeiden*; dat de volgende woorden woorden van verzoeking zijn, als deze tot het toppunt komt, en als er wanhoop is, is duidelijk. Er wordt wanhoop gezegd, omdat deze meestal het einde is of aan het einde der geestelijke verzoeken, n. 1787, 2694, 5279, 5280, 7147, 7155, 7166. Omdat het er heden ten dage weinigen zijn die geestelijke verzoeken ondergaan, en het vandaar onbekend is hoe het daarmee is gesteld, is het geoorloofd daarover verder iets te zeggen: Er zijn geestelijke verzoeken en er zijn natuurlijke verzoeken; de geestelijke verzoeken zijn van den inwendigen mens, de natuurlijke echter van den uitwendigen; de geestelijke verzoeken ontstaan somtijds zonder natuurlijke verzoeken, somtijds met die; natuurlijke verzoeken zijn er, wanneer de mens lijdt ten aanzien van het lichaam, ten aanzien van eerbewijzen, ten aanzien van schatten, in één woord, ten aanzien van het natuurlijke leven, zoals geschiedt in ziekten, rampspoeden, vervolgingen, bestraffingen niet uit het gerechte, en eendere dingen; de benauwdheden die dan ontstaan, zijn het die worden verstaan onder de natuurlijke verzoeken; maar deze verzoeken doen volstrekt niets tot zijn geestelijk leven toe, ook kunnen zij niet verzoeken worden geheten, maar smarten; zij ontstaan immers tengevolge van de kwetsing van het natuurlijke leven, hetwelk der liefde van zich en van de wereld is; in deze smarten zijn somtijds de snoodaards, die des te meer smart gevoelen en beangst worden naarmate zij in meerdere mate zich en de wereld liefhebben, en zo daaruit het leven hebben. Doch de geestelijke verzoeken zijn van den inwendigen mens, en zij vallen zijn geestelijk leven aan; de benauwdheden zijn dan niet vanwege enig verlies van het natuurlijke leven, maar vanwege het verlies van het geloof en de naastenliefde, en bijgevolg van het heil; deze verzoeken worden vaak aangevoerd door natuurlijke verzoeken, want wanneer de mens in deze is, namelijk in ziekte, smart, verlies van schatten, of van eer, en in eendere dingen, zo is er, indien dan de gedachte opkomt aangaande de hulp des Heren, aangaande Zijn Voorzienigheid, aangaande den staat der bozen, namelijk dat zij zich beroemen en van vreugde opspringen wanneer de goeden lijden en verschillende smarten en verliezen ondergaan, alsdan geestelijke verzoeking verbonden met natuurlijke verzoeking; zodanig

was de laatste verzoeking des Heren, in Gethsemane, en toen Hij het kruis leed, welke de allerwreedste was. Uit deze dingen blijkt, wat de natuurlijke verzoeking is, en wat de geestelijke. Er bestaat eveneens een derde geslacht, namelijk een melancholische benauwdheid, die meestal uit een gebrekkigen staat van het lichaam of van den animus de oorzaak afleidt; die benauwdheid kan iets van geestelijke verzoeking inhebben, en zij kan niets ervan inhebben.

8165. Waren er geen graven in Egypte, dat gij ons genomen hebt om te sterven in de woestijn; dat dit betekent dat het, indien er verdoemenis was, evangelijk zou zijn geweest of zij kwam door de valse dingen der bestokers, dan wel door den staat der verzoeking en waarin zij zouden bezwijken, staat vast uit de betekenis van de graven, zijnde de verdoemenis, waarover n. 2916, 4564; uit de betekenis van Egypte, zijnde de bestokingen, waarover n. 7278; want door de Egyptenaren en Farao worden degenen uitgebeeld die in het andere leven door valse dingen bestoken, n. 7097, 7107, 7110, 7126, 7142, 7317; uit de betekenis van sterven, zijnde ook de verdoemenis, waarover n. 5407, 6119, 7494; en uit de betekenis van de woestijn, zijnde de staat van verzoeking te ondergaan, n. 8098; vandaar is sterven in de woestijn, bezwijken in de verzoeking, en vandaar verdoemd worden. Uit deze dingen blijkt, dat met waren er geen graven in Egypte, dat gij ons genomen hebt om te sterven in de woestijn, wordt aangeduid dat het, indien er verdoemenis was, evangelijk zou zijn geweest of zij kwam door de valse dingen der bestokers, aldus in den staat waarin zij tevoren waren geweest, dan wel door de verzoeking en waarin zij zouden bezwijken, aldus in den staat waarin zij daarna komen. Dat deze woorden woorden van wanhoop zijn, is duidelijk; bij hen die in de wanhoop zijn, welke het laatste der verzoeking is, worden ook zulke dingen gedacht, en dan zijn zij als het ware op een overhelling, of als het ware in een afglijden naar de hel; zulk een gedachte schaadt dan echter in het geheel niet; ook wordt daarop door de Engelen niet gelet, want ieder mens heeft een begrensd macht; wanneer de verzoeking tot de laatste grens van zijn macht komt, houdt de mens het niet verder uit, maar valt; dan echter, dat is, wanneer hij op de overhelling is om af te glijden, wordt hij door den Heer opgeheven, en zo van de wanhoop bevrijd; meestal wordt hij dan voortgeleid in een helderen staat van hoop en van vertroosting daaruit, en eveneens in een gunstrijken staat. Er wordt gezegd de verdoemenis door den staat der verzoeking en waarin zij zouden bezwijken, omdat zij die in de verzoeking bezwijken, in den staat der verdoemenis komen; de verzoeking immers zijn er te dien einde dat de ware en de goede dingen bevestigd en verbonden worden, opdat daaruit het geloof en de naastenliefde zij; maar dit einddoel

wordt bereikt wanneer de mens in de verzoeken overwint; doch wanneer hij bezwijkt, worden de ware en de goede dingen verworpen, en de valse en de boze dingen bevestigd; vandaar de staat der verdoemenis voor hen.

8166. Wat is dit dat gij ons hebt gedaan, om ons uit te leiden uit Egypte; dat dit betekent dat het tevergeefs was dat zij uit de bestokingen door de valse dingen waren bevrijd, staat vast uit de betekenis van wat is dit dat gij ons hebt gedaan, zijnde dat het tevergeefs was; uit de betekenis van uitgeleid worden, zijnde bevrijd worden; en uit de betekenis van Egypte, zijnde de bestokingen, waarover vlak boven n. 8165.

8167. Is niet dit het woord dat wij tot u spraken in Egypte, al zeggende; dat dit betekent dat iets zodanigs was gedacht toen zij bestookt waren door de valse dingen, staat vast uit de betekenis van is niet dit het woord dat wij spraken, zijnde dat het iets zodanigs was dat gedacht was, want met dit woord wordt deze zaak aangeduid, aldus iets zodanigs; en met spreken denken; dat spreken invloed is, en vandaar opneming, zie men in n. 5797, 7270, 8128, aldus eveneens de gedachte, n. 2271, 2287, 2619; en uit de betekenis van Egypte, zijnde de bestoking door de valse dingen, zoals boven n. 8165.

8168. Houd af van ons, en laat ons de Egyptenaren dienen; dat dit betekent dat zij niet daarvan moesten afgetrokken worden zich over te geven, staat vast uit de betekenis van af houden van ons, zijnde, wanneer het aangaande de bestokingen wordt gezegd, niet verhinderen en niet daarvan aftrekken; en uit de betekenis van de Egyptenaren dienen, zijnde zich gewonnen geven aan hen die door valse dingen bestoken, aldus om zich over te geven. Dat afhouden van ons, wanneer het in den staat der bestokingen, en eveneens in den staat der verzoeken wordt gezegd van den invloed van *het Goddelijk Ware*, dat door Moscheh wordt uitgebeeld, is niet verhinderen en niet daarvan aftrekken, komt omdat twee krachten of machten in hen optreden, waarvan de ene is uit de valse dingen die uit de hellen worden binnengeworpen in den uitwendigen mens, en de andere is uit de ware dingen die door den Heer worden ingeboezemd in den inwendigen mens, n. 8164; deze beide krachten treden over en weer tegen elkander op; de valse dingen, die uit de hellen worden binnengeworpen, hebben hun kracht en macht uit de liefde van zich en van de wereld, die in den mens is; doch de ware dingen, die door den Heer worden ingeboezemd, hebben hun kracht en macht uit de liefde jegens den naaste en tot den Heer; wanneer de mens overwint, heeft altijd de inwendige kracht en macht de overhand, omdat deze Goddelijk is; en deze laat ook niet toe dat de kracht of macht uit de valse dingen zo ver wordt vermeerderd dat zij niet kan teruggedreven worden; wanneer dus deze twee krachten

optreden, trekt de inwendige kracht, die uit den Heer is, aanhoudend als het ware den mens terug, en verhindert dat de valse dingen hem wegsleuren en hij zo bezwijkt; want het is iets gewoons dat wanneer twee aan elkander tegengestelde krachten optreden, dat de ene trekt en de andere terugtrekt; de krachten in de geestelijke wereld zijn de aandoeningen, die der liefde zijn; de instrumentale dingen waardoor zij handelen, zijn de ware dingen, en in den tegengestelden zin de valse dingen.

8169. Omdat het ons beter is de Egyptenaren te dienen, dan te sterven in de woestijn; dat dit betekent dat de verdoemenis door het geweld van het valse in den staat der bestokingen te verkiezen was boven de verdoemenis die komt door het bezwijken in den staat der verzoekingén, staat vast uit de betekenis van beter zijn dan dat, zijnde dat het te verkiezen was; uit de betekenis van de Egyptenaren dienen, zijnde het bezwijken door de valse dingen der bestokers; met dienen immers wordt de onderjukking aangeduid, n. 6666, 6670, 6671, aldus het bezwijken, hier door de valse dingen der bestokers; uit de betekenis van sterven, zijnde de verdoemenis, zoals boven n. 8165; en uit de betekenis van de woestijn, zijnde de staat van verzoekingén te ondergaan, waarover n. 8098. Uit deze dingen blijkt dat met het is ons beter de Egyptenaren te dienen dan te sterven in de woestijn, wordt aangeduid dat het te verkiezen is te bezwijken door de valse dingen toen zij bestookt werden, boven het bezwijken in de verzoekingén. Dat het bezwijken in dien staat te verkiezen is boven het bezwijken in dezen, is ook waar, want in de verzoekingén bezwijken, is bevestigd worden in de valse en de boze dingen tegen de ware en de goede dingen des geloofs; doch bezwijken in den staat der bestokingén, is bevestigd worden in de valse en de boze dingen, maar niet klaarblijkelijk tegen de ware en de goede dingen des geloofs; daaruit blijkt dat aan het bezwijken in de verzoekingén de lastering van het ware en het goede in is, en somtijds de ontwijding. En de allergrootste en afgrijselijkste verdoemenis is de verdoemenis vanwege de ontwijding.

8170. En Moscheh zeide tot het volk; dat dit de verheffing betekent uit den staat der wanhoop door *het Goddelijk Ware*, staat vast uit de dingen die nu volgen, welke Moscheh zeide, die de verheffing uit den staat der wanhoop behelzen. Er wordt gezegd door *het Goddelijk Ware*, omdat alle verheffing in den staat der verzoekingén geschiedt door *het Goddelijk Ware; dat het Goddelijk Ware* in den uitbeeldenden inwendigen zin onder Moscheh wordt verstaan, zie men in n. 6752, 7010, 7014, 7089.

8171. Vreest niet; dat dit betekent dat men niet moet wanhopen, staat vast uit de betekenis van vrezen, zijnde zich ontzetten, waarover boven n. 8162, hier

wanhopen, want de geestelijke vrees in de verzoeken is eerst ontzetting, ten slotte is zij wanhoop; geestelijke vrees is de vrees voor de verdoemenis.

8172. Houdt stand en ziet het heil van Jehovah; dat dit de zaliging door den Heer alleen betekent, en niets door hen, staat vast uit de betekenis van standhouden en zien, zijnde geloof hebben; dat zien is verstaan, erkennen, en geloof hebben, zie men in n. 897, 2150, 2325, 2807, 3863, 3869, 4403 tot 4421, 5400; en uit de betekenis van het heil van Jehovah, zijnde de zaliging door den Heer; hier is het, waar over de bevrijding uit de verzoeken wordt gehandeld, de zaliging door den allenen Heer, en niets door hen. Dat Jehovah in het Woord de Heer is, zie men in n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6281, 6303, 6905, 6945, 6956. Hier wordt gezegd, dat zij geloof zouden hebben dat de zaliging door den Heer alleen is, en niets door hen, omdat dit het voornaamste des geloofs in de verzoeken is; wie gelooft dat hij, wanneer hij wordt verzocht, uit eigen krachten weerstand kan bieden, bezwijkt. De oorzaak hiervan is deze, dat hij in het valse is, en dat hij zich vandaar verdienste toekent, en zo eist uit zich gezaligd te worden, en dat hij dan den invloed uit het Goddelijke buitensluit; doch hij die gelooft dat de Heer alleen weerstand biedt in de verzoeken, overwint, want hij is in het ware, en kent aan den Heer de verdienste toe, en doorvat dat hij door den Heer alleen gezaligd wordt; hij die in het geloof der naastenliefde is, dankt aan den Heer het al der zaliging, en niets aan zichzelf.

8173. Dat Hij heden doen zal; dat dit betekent die tot in het eeuwige is, staat vast uit de betekenis van heden, zijnde het eeuwige, waarover n. 2838, 3998, 4304, 6165, 6984.

8174. Omdat die gij gezien hebt Egyptenaren, gij zult die voortaan niet meer zien tot in de eeuw; dat dit betekent dat de valse dingen die eenmaal worden verwijderd, tot in het eeuwige verwijderd zullen zijn, staat vast uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde zij die in de valse dingen uit het boze zijn, waarover n. 8132, 8135, 8146, 8148, aldus eveneens de valse dingen zelf uit het boze; en uit de betekenis van niet meer zien, zijnde, wanneer het van de valse dingen wordt gezegd, verwijderd worden; want de valse dingen die bij den mens zijn, worden niet uitgeworpen, maar verwijderd; de mens wordt van de boze dingen en van de valse dingen daaruit afgehouden, en in het goede gehouden door den Heer, n. 1581, 2256, 2269, 2406, 4564; en uit de betekenis van tot in de eeuw, zijnde tot in het eeuwige.

8175. Jehovah zal voor ulieden krijg voeren; dat dit betekent dat de Heer alleen de gevechten der verzoeken uithoudt, staat vast uit de betekenis van krijg voeren voor ulieden, wanneer het wordt gezegd van Jehovah in

de verzoeken, zijnde de gevechten der verzoeken alleen uithouden; dat Jehovah de Heer is, zie men vlak boven in 8172. Dat de Heer alleen de gevechten der verzoeken uithoudt, en overwint, komt omdat alleen het Goddelijke de hellen kan overwinnen; indien het Goddelijke niet tegen die optrad, zouden zij komen aanstormen zoals een allergrootste oceaan, de ene hel na de andere, en de mens vermag niets om deze te wederstaan, en des te minder aangezien de mens ten aanzien van zijn eigene niets dan het boze is, aldus een hel, waaruit de Heer hem dan uittrekt en daarna daarvan afhoudt; men zie de dingen die in n. 1581, 1661, 1692, 6574 zijn gezegd.

8176. En gij zult stil zijn; dat dit betekent dat zij uit hun krachten niets zullen bewerkstelligen, staat vast uit de betekenis van stil zijn, zijnde zich rustig houden; en, omdat over de verzoeken wordt gehandeld, niet denken of geloven dat zij iets uit hun krachten bewerkstelligen; over deze zaak zie men hetgeen boven in n. 8172, 8175 is gezegd en getoond. Dat zij daarom nochtans niet de handen moeten laten zakken, en een onmiddellijken invloed afwachten, maar dat zij hebben te strijden zoals uit zich, maar nochtans hebben te erkennen en te geloven dat het uit den Heer is, zie men in n. 1712, 1937, 1947, 2882, 2883, 2891.

8177. Vers 15, 16, 17, 18. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Wat roept gij tot Mij; spreek tot de zonen Israëls, en laten zij voorttrekken. En gij, hef uw stok op, en strek uw hand uit over de zee, en klief dezelve, en laten de zonen Israëls komen in het midden der zee in het droge. En Ik, zie, Ik ben verhardende het hart der Egyptenaren, en zij zullen komen achter hen, en Ik zal verheerlijkt worden in Farao, en in al zijn leger, in zijn wagens, en in zijn ruiters. En de Egyptenaren zullen weten, dat Ik Jehovah ben, in Mijn verheerlijkt worden in Farao, in zijn wagens, en in zijn ruiters.* En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent de vermaning; wat roept gij tot Mij, betekent dat tussenkomst niet nodig is; spreek tot de zonen Israëls, betekent den invloed en de doorvatting; en laten zij voorttrekken, betekent het aanhoudend opeenvolgende totdat zij zijn voorbereid; en gij, hef uw stok op, betekent de macht van het Goddelijk Ware; strek uw hand uit over de zee, betekent de heerschappij der macht waar de hel van het valse uit het boze is; klief dezelve, betekent de verstrooiing van het valse daaruit; en laten de zonen Israëls komen in het midden der zee in het droge, betekent opdat zij die van de geestelijke Kerk zijn, veilig en zonder invloed van het valse doorgaan; en Ik, zie, Ik ben verhardende het hart der Egyptenaren, betekent de halsstarrigheid van het valse uit het boze; en zij zullen komen achter hen, betekent het streven van geweld aan te doen door den invloed van het valse uit het boze; en Ik zal verheerlijkt worden

in Farao, en in al zijn leger, en in zijn wagens, en in zijn ruiters, betekent dat zij de uitwerking zullen zien van de verstrooiing van het valse en van de redeneringen, uit het Goddelijk Goede van het Goddelijk Menselijke des Heren; en de Egyptenaren zullen weten, dat Ik Jehovah ben, betekent opdat het bekend zij dat de Heer alleen God is, en behalve Hem geen ander; in Mijn verheerlijkt worden in Farao, in zijn wagens, en in zijn ruiters, betekent, zoals boven, uit hoofde hiervan dat zij de uitwerking zullen zien van de verstrooiing van het valse, en van de leerstellige dingen ervan, en van de redeneringen, uit den Allenen Heer.

8178. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit de vermaning betekent, staat vast uit de betekenis van Jehovah zeide, wanneer gehandeld wordt over de verheffing en de bevrijding uit de verzoeking, zijnde de vermaning, zoals in n. 7033, 7090.

8179. Wat roept gij tot Mij; dat dit betekent dat tussenkomst niet nodig is, staat vast uit de betekenis van tot Jehovah roepen, zijnde tussenbeidekomen, namelijk voor de bevrijding uit de verzoeking; vandaar is wat roept gij tot Mij, waarom komt gij tussenbeide, aangezien tussenkomst niet nodig is. En daarom volgt er: Spreek tot de zonen Israëls, en laten zij voorttrekken, waarmede wordt aangeduid dat zij hulp zullen hebben, maar dat nochtans de verzoeking haar voortgang zal hebben, totdat zij zijn voorbereid. Hiermede dat tussenkomst niet nodig is, is het aldus gesteld: Zij die in verzoeken zijn, plegen de handen te laten zakken, en enig en alleen hun toevlucht te nemen tot gebeden, die zij dan vurig uitstorten, niet wetende, dat gebeden niets uitrichten, maar dat gestreden moet worden tegen de valse en de boze dingen, die uit de hellen worden binnengeworpen; die strijd geschiedt door de ware dingen des geloofs; deze helpen, omdat zij de goede en de ware dingen bevestigen tegen de valse en de boze dingen; in de gevechten der verzoeken moet de mens ook strijden zoals uit zich, maar nochtans erkennen en geloven, dat het uit den Heer is; men zie boven n. 8176; indien de mens niet zoals uit zich strijdt, wordt hem het goede en het ware niet toegeëigend dat door den Hemel uit den Heer invloeit; doch wanneer hij zoals uit zich strijdt, en nochtans gelooft dat het uit den Heer is, dan worden die hem toegeëigend; vandaar gewordt hem een nieuw eigene, dat het hemels eigene wordt genoemd, zijnde de nieuwe wil. Bovendien weten zij die in verzoeken zijn, en niet in een ander actief leven dan dat van gebeden, niet dat zij, indien de verzoeken een tijdlang werden gestaakt, voordat zij ten volle zijn afgelopen, niet tot den Hemel zijn voorbereid, aldus dat zij niet gezaligd kunnen worden; deswege wordt ook naar de gebeden van hen die in

verzoeken zijn, slechts weinig gehoord; de Heer immers wil het einddoel, zijnde de zaliging van den mens, dat Hijzelf kent, niet echter de mens, en de Heer handelt niet voor de gebeden tegen het einddoel, dat de zaliging is. Hij die in de verzoeken overwint, wordt eveneens in dat ware bevestigd; hij die echter niet overwint, koestert, omdat hij niet gehoord wordt, twijfel aangaande de Goddelijke hulp en macht, en somtijds bezwijkt hij dan voor een deel, omdat hij de handen laat zakken. Uit deze dingen kan vaststaan, wat daaronder wordt verstaan dat tussenkomst niet nodig is, namelijk dat men zijn vertrouwen niet in het bidden moet stellen; want in het bidden uit het Goddelijke wordt dan altijd gedacht en geloofd, dat de Heer alleen weet of iets al dan niet bevorderlijk is; en daarom laat hij die bidt de verhoring aan den Heer over, en dan smeekt hij daarnevens, dat des Heren wil en niet de zijne geschiede, volgens de woorden des Heren in Zijn zwaarste verzoeking in Gethsemane, Matth. xxvi: 39, 42, 44.

8180. Spreek tot de zonen Israëls; dat dit den invloed en de doorvatting betekent, staat vast uit de betekenis van spreken, wanneer het wordt gezegd van *het Goddelijk Ware*, dat door Moscheh wordt uitgebeeld, tot hen die van de geestelijke Kerk zijn, die de zonen Israëls zijn, zijnde de invloed, en vandaar de doorvatting, zoals eveneens in n. 2951, 5481, 5797, 7270, 8128.

8181. En laten zij voorttrekken; dat dit het aanhoudend opeenvolgende betekent totdat zij zijn voorbereid, staat vast uit de betekenis van voorttrekken, zijnde het opeenvolgende en het continue, waarover n. 4375, 4554, 4585, 5996; want daarmede wordt aangeduid dat niet geroepen, dat is, gesmeekt moet worden, maar dat de reis moet worden voortgezet tot de zee Suph, en daarna door die heen tot de woestijn, aldus door de hel heen, door welke zij veilig konden heengaan, tot aanhoudende verzoeken achtereenvolgens, totdat zij voorbereid waren; dat met de zee Suph de hel wordt aangeduid, zie men in n. 8099, 8137, 8148, en met de woestijn de staat om verzoeken te ondergaan, n. 8098.

8182. En gij, hef uw stok op; dat dit de macht van het Goddelijk Ware betekent, staat vast uit de betekenis van den stok, zijnde de macht, waarover n. 4013, 4015, 4876, 4936, 6947, 7011, 7026; en uit de uitbeelding van Moscheh, tot wien wordt gezegd dat hij den stok zou opheffen, zijnde het Goddelijk Ware, waarover vaak eerder.

8183. Strek uw hand uit over de zee; dat dit de heerschappij der macht betekent waar de hel van het valse uit het boze is, staat vast uit de betekenis van de hand uitstrekken, zijnde de heerschappij der macht, waarover n. 7673; en uit de betekenis van de zee, hier van de zee Suph, zijnde de hel waarin de valse

dingen uit het boze zijn van hen die van de Kerk waren geweest, waarover n. 8099, 8137, 8148. Over deze hel zal verder, uit des Heren Goddelijke Barmhartigheid, gesproken worden aan het einde der laatste Hoofdstukken van Exodus, waar over de hellen uit ondervinding wordt gehandeld.

8184. Klief dezelve; dat dit de verstrooiing van het valse daaruit betekent, staat vast uit de betekenis van die zee klieven, zijnde de valse dingen uit het boze verstrooien, die in die hel zijn; de valse dingen immers verschijnen daar zoals wateren, volgens de dingen die boven in n. 8099, 8137, 8148 zijn getoond; wanneer immers de engellijke kolom, waarin de Heer tegenwoordig is, daar doorheen gaat, dan wijken de valse dingen, bijgevolg verdwijnen de wateren daar, die de valse dingen zijn. Daaruit blijkt dat met de zee klieven de verstrooiing van de valse dingen wordt aangeduid, die van de hel zijn, welke door de zee Suph wordt uitgebeeld.

8185. En laten de zonen Israëls komen in het midden der zee in het droge; dat dit betekent opdat zij die van de geestelijke Kerk zijn, veilig en zonder invloed van het valse doorgaan, staat vast uit de betekenis van komen of binnentreden door het midden, zijnde doorgaan; uit de uitbeelding van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover meermalen; en uit de betekenis van in het droge, zijnde veilig en zonder invloed van het valse; met de wateren van die zee immers worden de valse dingen uit het boze aangeduid, n. 8137, 8138; vandaar wordt met het droge aangeduid zonder het valse; iets eenders wordt met het droge en droogmaken aangeduid bij David: “Gij hebt de hoofden des Leviathans verbroken, *Gij hebt een bron en een rivier gekliefd, Gij hebt de rivieren der sterkte droog gemaakt*”, Psalm LXXIV: 14, 15; de rivieren der sterkte droogmaken, voor de machtiger valse dingen verstrooien. Bij Zacharia: “Ik zal hen vergaderen, omdat Ik hen zal verlossen; *Ik zal hen wederbrengen uit het land van Egypte*, en uit Assyrië zal Ik hen vergaderen; en tot het land van Gilead en tot Libanon zal Ik hen aanbrengen; *Hij zal heengaan door de zee der benauwdheid; maar Hij zal de golven in de zee slaan, en Hij zal alle diepten van den stroom droogmaken*; en de hoogmoed van Aschur zal nedergeworpen worden, en de stok van Egypte zal wijken; en Ik zal hen machtig maken in Jehovah”, x: 8 tot het einde. Daar wordt gehandeld over hen die op zichzelf en op hun wijsheid vertrouwen in de geestelijke dingen, alsmede over de verstrooiing van de valse dingen door de verzoeking; het land van Egypte staat voor de wetenschappelijke dingen; Assyrië voor de redeneringen daaruit; heengaan door de zee der benauwdheid, voor de verzoeking; in de zee de golven slaan, en de diepten van den stroom droogmaken, voor de valse dingen daaruit verstrooien; de

hoogmoed van Aschur zal nedergeworpen worden, en de stok van Egypte zal wijken, voor dat zij niet langer zullen vertrouwen op hun wijsheid, maar op de wijsheid uit den Heer, hetgeen wordt aangeduid met Ik zal hen machtig maken in Jehovah. Desgelijks bij Jesaja: “Zeggende tot Hierosolyma: Gij zult bewoond worden; en tot de steden van Jehudah: Gij zult gebouwd worden, en Ik zal de woestheden ervan oprichten; zeggende tot den afgrond: *Droog uit*, en Ik zal uw *rivieren droogmaken*”, XLIV: 26, 27; zeggende tot den afgrond: Droog uit, en zijn rivieren droogmaken, staat voor de boze en de valse dingen verstrooien. Waar echter de wateren de ware dingen betekenen, daar betekent de droogmaking den staat van het niet-ware, of zonder het ware, zoals bij Jesaja: “Ik zal wateren uitgieten op den dorstende, en *beken op het droge*”, XLIV: 3; de wateren en de beken staan voor de ware dingen; het droge voor waar niet het ware is. Bij Jeremia: “Het zwaard tegen de Chaldeën, en tegen de bewoners van Babel; het zwaard tegen zijn paarden, en tegen zijn wagens, *droogte over de wateren opdat zij uitdrogen*”, L: 35, 37, 38; de Chaldeën staan voor hen die de ware dingen ontwijden, en de bewoners van Babel voor hen die de goede dingen ontwijden, n. 1182, 1283, 1295, 1304, 1306, 1307, 1308, 1321, 1322, 1326; het zwaard staat voor het ware strijdende tegen het valse, en voor het valse strijdende tegen het ware, en vandaar voor de verwoesting, n. 2799, 4499, 6353, 7102; de paarden voor het verstandelijke, n. 2761, 2762, 3217, 5321, 6125, 6534; de wagens voor de leerstellige dingen, n. 5321, 8146, 8148; de droogte over de wateren, opdat zij uitdrogen, staat daarvoor dat in de ware dingen niets van leven is, tengevolge van de vervalsing. Waar echter in het Woord het droge of de droogmaking wordt gezegd van andere zaken, zoals van bomen, van kruiden, van den oogst, van beenderen, wordt het tegendeel aangeduid van hetgeen met die dingen wordt aangeduid. De aarde zelf wordt ook droog genoemd ten opzichte van de zee, en dan wordt van het droge gesproken met betrekking tot het goede, en van de zee met betrekking tot het ware.

8186. En Ik, zie, Ik ben verhardende het hart der Egyptenaren; dat dit de halsstarrigheid van het valse uit het boze betekent, staat vast uit de betekenis van het hart verharden, zijnde de halsstarrigheid, waarover n. 7272, 7300, 7305, 7616; uit de uitbeelding van de Egyptenaren, zijnde zij die in de valse dingen uit het boze zijn, waarover n. 8132, 8135, 8148. Wanneer in het Woord wordt gezegd dat Jehovah het hart verhardt, en eveneens dat Hij het boze binnenbrengt, wordt in den inwendigen zin, waar het ware zelf in zijn naaktheid is, verstaan dat zij die in het valse en het boze zijn, zelf hun hart

verharden en het boze over zich brengen; men zie n. 2447, 6071, 6991, 6997, 7533, 7632, 7877, 7926.

8187. En zij zullen komen achter hen; dat dit het streven betekent van geweld aan te doen door den invloed van het valse uit het boze, staat vast uit de betekenis van komen achter hen, zijnde de invloed van het valse uit het boze, voorts het streven om te onderjukkan, aldus om geweld aan te doen; want met naderen wordt de invloed aangeduid, n. 8159; met voorttrekken achter hen, een nadere invloed en gemeenschap, n. 8161; en met najagen achter hen, het streven van te onderjukkan, n. 8136, 8152, 8154; vandaar wordt met komen achter hen het streven aangeduid van geweld aan te doen door den invloed van het valse uit het boze.

8188. En Ik zal verheerlijkt worden in Farao, en in al zijn leger, en in zijn wagens, en in zijn ruiters; dat dit betekent dat zij de uitwerking zullen zien van de verstrooiing van het valse en van de redeneringen, uit het Goddelijk Goede van het Goddelijk Menselijke des Heren, staat vast uit de betekenis van verheerlijkt worden in Farao en zijn leger, zijnde de onderdompeling van hen die in het valse uit het boze zijn, in de hel, en het omgooten zijn daar door de valse dingen als door wateren, krachtens de tegenwoordigheid alleen van het Goddelijk Menselijke des Heren, waarover boven n. 8137; uit de uitbeelding van Farao, zijnde zij die in de valse dingen uit het boze zijn; uit de betekenis van het leger, zijnde de valse dingen; uit de betekenis van zijn wagens, zijnde de leerstellige dingen van het valse; en uit de betekenis van zijn ruiters, zijnde de valse redeneringen, waarover boven n. 8146, 8148.

8189. En de Egyptenaren zullen weten dat Ik Jehovah ben; dat dit betekent opdat het bekend zij dat de Heer de Allene God is, en behalve Hem geen ander, staat vast uit de dingen die in n. 7401, 7444, 7544, 7598, 7636 zijn ontvouwd, waar eendere dingen staan.

8190. In Mijn verheerlijkt worden in Farao, in zijn wagens, en in zijn ruiters, betekent dat zij de uitwerking zullen zien van de verstrooiing van het valse, en van de leerstellige dingen, en van de redeneringen van het valse, uit den Allenen Heer, zoals vlak boven n. 8188.

8191. Vers 19, 20, 21, 22. *En de Engel Gods vertrok, optrekkende vóór het kamp van Israël, en hij ging achter hen, en de wolkkolom vertrok van voor hen, en stond achter hen. En zij kwam tussen het kamp der Egyptenaren en tussen het kamp van Israël, en er was de wolk en de duisternis, en zij bescheen den nacht; en niet naderde deze tot gene den gansen nacht. En Moscheh strekte zijn hand uit over de zee, en Jehovah deed de zee heengaan door een sterken oostenwind den gansen nacht, en stelde de zee tot het droge, en de wateren werden gekliefd. En de*

zonen Israëls kwamen midden in de zee in het gedroogde; en de wateren waren hun een muur aan hun rechter- en aan hun linkerzijde. En de Engel Gods vertrok, betekent de ordening door het Goddelijk Ware; optrekkende vóór het kamp van Israël, betekent die de ware en de goede dingen der Kerk betrof; en hij ging achter hen, betekent de bescherming opdat niet het valse van het boze in het willijke zou invloeiën; en de wolkkolom vertrok van voor hen, en stond achter hen, betekent de tegenwoordigheid des Heren, de willijke dingen beschermende zoals tevoren de verstandelijke; en zij kwam tussen het kamp der Egyptenaren en tussen het kamp van Israël, betekent tussen de valse dingen van het boze enerzijds, en de ware dingen van het goede anderzijds; en er was de wolk en de duisternis, betekent de verdichting van het valse uit het boze enerzijds; en zij bescheen den nacht, betekent de verlichting van het ware uit het goede anderzijds; en niet naderde deze tot gene, betekent vandaar geen gemeenschap; den gansen nacht, betekent in den duisterten staat; en Moscheh strekte zijn hand uit over de zee, betekent de heerschappij der macht van *het Goddelijk Ware* over de hel; en Jehovah deed de zee heengaan door een sterken oostenwind, betekent het middel van de verstrooiing van het valse; den gansen nacht, betekent in den duisterten staat; en stelde de zee tot het droge, betekent de verstrooiing van het valse; en de wateren werden gekliefd, betekent de afscheiding van de ware dingen, en de verwijdering; en de zonen Israëls kwamen midden in de zee in het gedroogde, betekent het ingaan en heengaan van hen die van de geestelijke Kerk waren, door de hel, beveiligd en zonder den invloed van het valse; en de wateren waren hun een muur aan hun rechter- en aan hun linkerzijde, betekent dat zij van alle zijden van de valse dingen werden afgehouden.

8192. En de Engel Gods vertrok; dat dit de ordening betekent door het Goddelijk Ware, staat vast uit de betekenis van vertrekken, zijnde hier de ordening; dat vertrekken de ordening is, komt omdat de wolkkolom, die een engellijk koor was, welke tevoren optrok vóór de zonen Israëls, zich nu begaf tussen het kamp der Egyptenaren en tussen het kamp van Israël, en zo duisternis bracht over de Egyptenaren, en de zonen Israëls bescheen; omdat deze dingen aldus werden geordend door den Heer, wordt derhalve door het vertrek van den Engel Gods of van de kolom, en door het zich tussenbeidestellen, derhalve door vertrekken hier de ordening aangeduid; uit de betekenis van den Engel Gods, zijnde het Goddelijk Ware, God desgelijks, want er wordt in het Woord waar over het ware wordt gehandeld, God gezegd, waar echter over het goede wordt gehandeld, Jehovah, n. 2586, 2769, 2807, 2.822, 3921, 4402, 7010, 7268, 7873. Wat de Engelen aangaat, moet

men weten dat de Heer onder de Engelen in het Woord wordt verstaan, n. 1925, 3039, 4085, en daarom wordt de Heer Zelf Engel geheten, n. 6280, 6831; vandaar betekenen de Engelen het Goddelijk Ware, want het uit den Heer voortgaande Goddelijk Ware maakt den Hemel, bijgevolg ook de Engelen die den Hemel samenstellen, want voor zoveel als die het Goddelijk Ware opnemen, hetwelk uit den Heer is, zijn zij Engelen; hetgeen ook daaruit kan vaststaan dat de Engelen volstrekt niet willen, ja zelfs het verafschuwen, dat hun iets van het ware en het goede wordt toegekend, omdat het des Heren is bij hen; vandaar ook komt het, dat er gezegd wordt dat de Heer het al in alle dingen des Hemels is, en dat van hen die in den Hemel zijn, wordt gezegd dat zij in den Heer zijn; de Engelen worden ook vanwege het Goddelijk Ware dat zij uit den Heer opnemen, in het Woord goden genoemd, n. 4295, 7268, en vandaar is God in de oorspronkelijke taal een meervoud. Bovendien moet men weten, dat in het Woord een Engel wordt gezegd, en het er toch verscheidenen zijn die worden verstaan, zoals hier, waar gezegd wordt de Engel Gods, en een kolom wordt verstaan, die optrok vóór de zonen Israëls, welke uit verscheidene Engelen bestond. In het Woord worden de Engelen ook met name genoemd, zoals Michaël, Raphaël, en anderen; zij die den inwendigen zin des Woords niet weten, geloven dat Michaël of Raphaël één Engel is, die de hoogste is onder hen die met hem zijn; maar met die namen wordt in het Woord niet één Engel aangeduid, maar de engellijke functie zelf, aldus eveneens het Goddelijke des Heren ten aanzien van dat wat van de functie is.

8193. Optrekkende vóór het kamp van Israël; dat dit betekent welke de ware en de goede dingen der Kerk betrof, staat vast uit de betekenis van het kamp, zijnde de ware en de goede dingen; met het kamp immers wordt de ganse schare Israëls aangeduid, en met de schare Israëls worden alle goede en ware dingen in samenvatting aangeduid, n. 7830, 7843; vandaar is ook het kamperen de ordening volgens de ware en de goede dingen, n. 8103 einde, 8130, 8131, 8155; dat Israël de geestelijke Kerk is, is meermalen getoond.

8194. En hij ging achter hen; dat dit de bescherming betekent, opdat niet het valse van het boze in het willijke zou invloeiën, staat vast uit de betekenis van gaan achter de zonen Israëls, zijnde de bescherming opdat de Egyptenaren niet zouden aanvallen, in den inwendigen zin opdat niet de valse dingen uit het boze, die met de Egyptenaren worden aangeduid, zouden invloeiën, n. 8132, 8135, 8148; dat het is opdat niet in het willijke, komt omdat in den Grootsten Mens, of in de Geestelijke Wereld, de willijke dingen zich vertonen aan den rug of van achteren, en de verstandelijke dingen zich van aangezicht

of van voren. Wat den invloed aangaat in het willijke en in het verstandelijke van den mens, moet men weten dat door den Heer de grootste voorzorg wordt getroffen dat de helsen niet invloeien in het willijke van den mens; indien zij immers in zijn willijke invloeiden, nadat hij wederverwekt was, of een Kerk was geworden, zo zou het met hem gedaan zijn, want zijn willijke is niets dan het boze. Vandaar komt het, dat de mens der geestelijke Kerk wordt wederverwekt door den Heer ten aanzien van het verstandelijke deel, en dat in dit deel een nieuw willijke wordt gevormd, hetwelk geheel en al wordt gescheiden van het willijke dat de mens uit overerving heeft, over welke zaak men zie n. 863, 875, 927, 1023, 1043, 1044, 2256, 4328, 4493, 5113. Uit deze dingen nu kan vaststaan, vanwaar het komt dat met hij ging achter hen, de bescherming wordt aangeduid, opdat niet het valse van het boze in het willijke zou invloeien.

8195. En de wolkkolom vertrok van voor hen, en stond achter hen; dat dit de tegenwoordigheid des Heren betekent, de willijke dingen beschermende zoals tevoren de verstandelijke dingen, staat vast uit de wolkkolom, zijnde de tegenwoordigheid des Heren, waarover n. 8110; het was een engellijk koor, waarin de Heer was; uit de betekenis van van voor hen, zijnde het verstandelijke, en van achter hen, zijnde het willijke, waarover vlak boven n. 8194; dat het de bescherming is, is duidelijk.

8196. En zij kwam tussen het kamp der Egyptenaren en tussen het kamp van Israël; dat dit betekent tussen de valse dingen van het boze enerzijds, en de goede dingen van het ware anderzijds, staat vast uit de betekenis van het kamp, zijnde de goede en de ware dingen in samenvatting, waarover vlak boven n. 8193, aldus in den tegengestelden zin de boze en de valse dingen ook in samenvatting; vandaar is het kamp der Egyptenaren de valse dingen van het boze, omdat met de Egyptenaren de valse dingen uit het boze worden aangeduid, n. 8132, 8135, 8148, en is het kamp van Israël de goede dingen van het ware, omdat met Israël de ware dingen worden aangeduid die uit het goede zijn, n. 7956; dat tussen die komen, is verhinderen dat de valse dingen uit het boze invloeien, is duidelijk.

8197. En er was de wolk en de duisternis; dat dit de verdichting van het valse uit het boze enerzijds betekent; en dat zij bescheen den nacht, de verlichting van het ware uit het goede anderzijds betekent, staat vast uit de betekenis van de wolk en de duisternis, zijnde de verdichting van het valse uit het boze; dat de wolk de valsheid is, zie men in n. 1043, 1047, 8137, 8138; dat ook de duisternis die is, n. 1839, 1860, 4418, 4531, 7688, 7711; uit de betekenis van den nacht beschijnen, zijnde de verlichting van het ware uit het goede; dat

de vuurkolom des nachts de staat der donkerheid van het ware is, getemperd door de verlichting uit het goede, zie men in n. 8108. Hiermede dat de kolom duisternis over de Egyptenaren bracht, en de zonen Israëls bescheen, is het aldus gesteld: De tegenwoordigheid des Heren, die hier met de kolom wordt aangeduid, is het hemelse licht zelf; de Hemel heeft daaruit zijn licht, welk licht duizendmaal lichtender is dan het middaglicht der wereld; maar dat zelfde licht wordt donkerheid bij de bozen, ook al zijn zij in het licht zelf; en de donkerheid wordt des te groter naarmate het valse uit het boze bij hen dichter is. De oorzaak hiervan is deze, dat het uit den Heer voortgaande *Goddelijk Ware* voor de ogen der Engelen als licht verschijnt; maar voor hen die in de valse dingen uit het boze zijn, kan het niet als licht verschijnen, maar zoals donkerheid, want het valse is tegengesteld aan het ware, en het blust het ware uit; vandaar komt het, dat de kolom, die de tegenwoordigheid des Heren was, een wolk en duisternis bracht over de Egyptenaren, omdat met de Egyptenaren degenen worden aangeduid die in de valse dingen uit het boze zijn, en dat zij den nacht bescheen bij de zonen Israëls, omdat met de zonen Israëls degenen worden aangeduid die in het ware uit het goede zijn. Dat de Heer aan een ieder verschijnt volgens diens hoedanige, zie men in n. 1861 einde, 6832.

8198. En niet naderde deze tot gene; dat dit betekent vandaar geen gemeenschap, staat vast uit de betekenis van naderen, zijnde de invloed en de gemeenschap, waarover n. 8159.

8199. Den gansen nacht; dat dit betekent in den duisterten staat, staat vast uit de betekenis van den nacht, zijnde de staat der duisterheid ten aanzien van het ware en het goede des geloofs, waarover n. 1712, 6000; onder den nacht wordt hier dat duistere verstaan dat onmiddellijk volgt na de verzoeking, want zij die daaruit worden bevrijd, komen eerst in het duister, voordat zij in de klaarte komen; de uit de hellen binnengeworpen valse en boze dingen immers kleven enigen tijd lang aan, en zij worden niet dan geleidelijk verstrooid.

8200. En Moscheh strekte zijn hand uit over de zee; dat dit de heerschappij der macht van *het Goddelijk Ware* over de hel betekent, staat vast uit de betekenis van de hand uitstrekken, zijnde de heerschappij der macht, waarover n. 7673, 8183; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *het Goddelijk Ware*, waarover meermalen; en uit de betekenis van de zee, hier van de zee Suph, zijnde de hel, waarover n. 8099, 8137, 8138. Er wordt gezegd de heerschappij der macht van *het Goddelijk Ware*, omdat alle Goddelijke macht is door het ware dat uit den Heer voortgaat; dit heeft alle dingen geschapen, volgens dit bij Johannes: "Alle dingen zijn door het Woord gemaakt, en zonder Hetzelve is niets gemaakt

dat gemaakt is”, 1: 3; het Woord is de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware; door dat ware worden alle dingen in den Hemel en in de hel geordend; daarvandaan is alle orde ook op aarde; alle wonderen zijn door dat geschied; kortom, het Goddelijk Ware heeft in zich alle macht, en wel dermate, dat het de macht zelf is. Er zijn sommigen in het andere leven, die meer dan de anderen in het ware zijn; die zijn vandaan in zulk een macht, dat zij zonder enig gevaar door de hellen kunnen heengaan; zij die in de hellen zijn, vluchten bij hun tegenwoordigheid hierheen en daarheen. Ook zijn er sommigen die door het ware uit het Goddelijke op magische wijze macht uitoefenen; over dezen en genen zal gesproken worden aan het einde der Hoofdstukken waar, uit des Heren Goddelijke Barmhartigheid, wordt gehandeld over de hellen. Zij die uit de uitwendige en uit de aardse dingen de oorzaken der dingen beziën, kunnen niet anders doorvatten dan dat het ware uit het Goddelijke slechts een zeker denkende is, van geen werkelijk wezen zijnde, maar het is het eigenlijke Wezenlijke zelf, waaruit alle wezens der dingen zijn in de ene en de andere wereld, namelijk de geestelijke en de natuurlijke.

8201. En Jehovah deed de zee heengaan door een sterken oostenwind; dat dit het middel van de verstrooiing van het valse betekent, staat vast uit de betekenis van doen heengaan, zijnde verstrooien; uit de betekenis van de zee, zijnde het valse; met de zee worden hier haar wateren aangeduid, en dat deze de valse dingen zijn, zie men in n. 8137, 8138; en uit de betekenis van den oostenwind, zijnde het middel van de vernietiging, waarover n. 7679, hier van de vernietiging van het valse, aldus van de verstrooiing ervan.

8202. Den gansen nacht, betekent in den duisteren staat, zoals boven n. 8199.

8203. En stelde de zee tot het droge; dat dit de verstrooiing van het valse betekent, staat vast uit de betekenis van de zee, zijnde het valse, zoals vlak boven n. 8201; en uit de betekenis van tot het droge stellen, zijnde de verstrooiing ervan; dat doorgaan in het droge of het gedroogde, wanneer het wordt gezegd van de verwijderde wateren dier zee, is beveiligd zonder den invloed van het valse, zie men boven in n. 8185.

8204. En de wateren werden gekliefd; dat dit de afscheiding betekent van de ware dingen, en de verwijdering, staat vast uit de betekenis van het gekliefd worden der wateren, zijnde de verstrooiing en de verdwijning van het valse, waarover boven n. 8184, aldus de afscheiding van de ware dingen, en de verwijdering.

8205. En de zonen Israëls kwamen midden in de zee in het gedroogde; dat dit betekent het ingaan en heengaan van hen die van de geestelijke Kerk waren,

door de hel, beveiligd en zonder den invloed van het valse, staat vast uit de dingen die boven in n. 8185 zijn ontvouwd, waar eendere woorden staan.

8206. En de wateren waren hun een muur aan hun rechteren aan hun linkerzijde; dat dit betekent dat zij van alle zijden van de valse dingen werden afgehouden, staat vast uit de betekenis van de wateren, namelijk van die zee, zijnde de valse dingen uit het boze, waarover n. 8137, 8138; uit de betekenis van hun tot een muur zijn, zijnde daarvan afgehouden worden, waarover aanstonds; en uit de betekenis van aan hun rechter- en aan hun linkerzijde, zijnde van alle zijden. Dat hun tot een muur zijn, wanneer het wordt gezegd van de wateren, waarmede de valse dingen worden aangeduid, is afgehouden worden van de valse dingen, komt omdat het aldus met den mens is gesteld; wanneer hij door den Heer in het goede en het ware wordt gehouden, dan worden de valse en de boze dingen verwijderd, en eenmaal verwijderd zijnde, staan zij rondom zoals een muur; zij kunnen immers niet binnengaan in de sfeer waar het goede en het ware is; de oorzaak hiervan is deze dat in het goede en het ware de Heer aanwezig is, en de tegenwoordigheid des Heren van alle zijden het boze en het valse verwijdert; het goede en het ware immers zijn geheel en al tegengesteld aan het boze en het valse, en daarom kunnen zij niet tezamen zijn zonder dat het ene het andere vernietigt; maar het goede met het ware vernietigt, dat is, verwijdert, het boze met het valse, omdat het eerstgenoemde Goddelijk is, en vandaar alle macht heeft, het laatstgenoemde echter hels, en derhalve niets van macht heeft; het eerstgenoemde handelt uit de inwendige dingen, het laatstgenoemde echter uit de uitwendige dingen; wanneer de boze met de valse dingen bij den mens worden verwijderd, staan zij, zoals is gezegd, rondom zoals een muur, en zijn in het voortdurend streven om binnen te storten, maar zij kunnen niet binnenstorten, omdat de tegenwoordigheid des Heren, die in het goede en het ware is, het afweert. Deze dingen zijn het, die daarmede worden aangeduid, dat de wateren hun zoals een muur waren ter linker- en ter rechterzijde. Dat de mens van het boze en het valse wordt afgehouden daardoor dat hij in het goede en het ware wordt gehouden door den Heer, zie men in n. 1581, 2406, 4564; maar van het boze afgehouden en in het goede gehouden worden, kan niemand, indien hij niet door de beoefening van de naastenliefde in de wereld dat vermogen heeft opgenomen; het leven van het goede of het leven volgens de ware dingen des geloofs doet dit; vandaar de aandoening of de liefde van het goede; hij die de liefde en de aandoening van het goede heeft krachtens het leven, kan in de sfeer van het goede en ware zijn, niet echter hij die door het leven de natuur van het boze heeft aangetrokken.

8207. Vers 23, 24, 25. *En de Egyptenaren achtervolgden, en kwamen achter hen, al de paarden van Farao, zijn wagens, en zijn ruiters, tot het midden der zee. En het was in de morgenwake, en Jehovah zag heen tot het kamp der Egyptenaren in de kolom des vuurs en der wolk, en Hij verstoorde het kamp der Egyptenaren. En Hij bewoog het rad zijner wagens heen, en leidde het in de zwaarte; en de Egyptenaar zeide: Ik zal vlieden voor Israël, omdat Jehovah krijg voert voor hen tegen de Egyptenaren.* En de Egyptenaren achtervolgden, betekent het streven van het valse uit het boze, om geweld aan te doen; en kwamen achter hen, betekent het streven van den invloed; al de paarden van Farao, zijn wagens, en zijn ruiters, in het midden der zee, betekent de wetenschappelijke dingen uit het verdraaide verstandelijke, de leerstellige dingen van het valse, en de redeneringen, dat zij de hel vulden; en het was in de morgenwake, betekent den staat van de donkerheid en van den ondergang van hen die in het valse uit het boze waren, en den staat van verlichting en zaliging van hen die in het ware en het goede waren; en Jehovah zag heen tot het kamp der Egyptenaren, betekent de uitbreiding vandaar van den Goddelijken invloed naar hen die door valse dingen trachtten geweld aan te doen; in de kolom des vuurs en der wolk, betekent zo de tegenwoordigheid van *het Goddelijk goede en ware* daar; en Hij verstoorde het kamp der Egyptenaren, betekent dat vandaar de uitbreidingen van het valse en het boze op hen terugvielen; en Hij bewoog het rad zijner wagens heen, betekent de macht om de valse dingen binnen te brengen, weggenomen; en leidde het in de zwaarte, betekent den tegenstand en de onmacht; en de Egyptenaar zeide, betekent toen de gedachte; ik zal vlieden voor Israël, betekent de afscheiding van hen die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn; omdat Jehovah krijg voert voor hen tegen de Egyptenaren, betekent dat de Heer alleen den strijd tegen de valse en de boze dingen uithoudt.

8208. En de Egyptenaren achtervolgden; dat dit het streven betekent van het valse uit het boze, om geweld aan te doen, staat vast uit de betekenis van achtervolgen, wanneer het door de Egyptenaren geschiedt, zijnde het streven om te onderjukkan, waarover n. 8136, 8152, 8154, aldus om geweld aan te doen; en uit de uitbeelding van de Egyptenaren, zijnde zij die in de valse dingen uit het boze zijn, waarover n. 8132, 8135, 8146, 8148, aldus eveneens de valse dingen uit het boze.

8209. En kwamen achter hen; dat dit het streven van den invloed betekent, staat vast uit de betekenis van achter iemand komen, wanneer gehandeld wordt over hen die in de valse dingen uit het boze zijn, zijnde het streven om geweld aan te doen door den invloed van het valse uit het boze, waarover

n. 8187; dat het het streven is, komt omdat de helse geniën en geesten den goeden het boze niet kunnen aandoen, maar nochtans voortdurend daarnaar streven; er is een sfeer die van de hel uitwasemt, welke de sfeer der strevingen genoemd kan worden, zijnde die van boosdoen; deze sfeer werd ook enige malen te doorvatten gegeven; dat streven is voortdurend, en zodra er iets van gelegenheid wordt gegeven, breekt de uitwerking daaruit voort; maar die sfeer wordt gestuit door de sfeer der strevingen des Hemels, welke uit den Heer is, zijnde die van weldoen, welke, omdat zij uit het Goddelijke is, alle macht inheeft. Nochtans wordt echter tussen die lijnrecht aan elkander tegenovergestelde strevingen het evenwicht bewaard, ter oorzake hiervan dat de mens in het vrije zij, en zo in de keuze, en opdat hij hervormd kan worden, want in het vrije is alle hervorming, en zonder het vrije is er geen. Het geestelijk streven is het zelfde als de wil; wanneer de mens wordt hervormd, wordt hij in het evenwicht gehouden, dat is, in het vrije, tussen het goede willen en het boze willen, en voor zoveel als hij dan toetreedt op het goede willen, treedt hij op den Hemel toe, en treedt hij van de hel terug; en voor zoveel heeft het nieuwe willijke, dat hij dan uit den Heer ontvangt, de overhand op het eigen willijke, dat hij door overerving ontving van de ouders, en daarna door het daadwerkelijke leven; wanneer dus de mens voor zoveel is hervormd dat hij het goede wil, en daardoor wordt aangedaan, verwijdert het goede het boze, omdat de Heer in het goede aanwezig is; het goede immers is uit den Heer, aldus is het van Hemzelf, ja zelfs is het Hijzelf. Uit deze dingen kan vaststaan, hoe het is gesteld met het streven der invloeden bij den mens.

8210. Al de paarden van Farao, zijn wagens, en zijn ruiters, in het midden der zee; dat dit betekent de wetenschappelijke dingen uit het verdraaide verstandelijke, de leerstellige dingen van het valse, en de redeneringen, dat zij de hel vulden, staat vast uit de betekenis van de paarden van Farao, zijnde de wetenschappelijke dingen uit het verdraaide verstandelijke; uit de betekenis van de wagens van Farao, zijnde de leerstellige dingen van het valse; en uit de betekenis van de ruiters van Farao, zijnde de redeneringen daaruit; over al deze dingen boven n. 8146, 8148; en uit de betekenis van in het midden der zee, zijnde de hel vullen. Dat hier nu wederom deze drie worden vermeld, welke waren van het leger van Farao, namelijk de paarden, de wagens, en de ruiters, komt omdat nu de laatste staat der verwoesting daar is van degenen van de Kerk, die in het van de naastenliefde gescheiden geloof, en in het leven van het boze waren geweest, welke staat de staat der nederwerping in de hel is; en de nederwerping in de hel is de verstopping door de valse dingen uit het boze; wanneer immers de bozen zijn verwoest ten aanzien van al het ware

en goede, en overgelaten aan het boze van hun leven, en het valse daaruit, worden de hellen geopend waarmede zij gemeenschap hadden gehad door de boze dingen van hun leven; vandaar storten al die boze dingen die zij zich hadden toegeëigend, op hen in; de valse dingen die uit de boze dingen voortgolven, maken dan de sfeer rondom hen uit, welke sfeer verschijnt zoals een dichte wolk, of zoals water. Wanneer dit is geschied, dan zijn zij in de hel, want dan zijn zij buitengesloten van alle gemeenschap met den Hemel, en dan eveneens gescheiden van de andere hellen; dit wordt de nederwerping in de hel geheten. Dit is de oorzaak, dat nu, toen zij in het midden der zee traden, de paarden, de wagens, en de ruiters, worden vermeld; want de zee Suph betekent, zoals is gezegd, de hel; en de paarden, de wagens, en de ruiters betekenen alle valse dingen en alle dingen van het valse uit het boze, die nu in hen werden binnen. gelaten, opdat zij zo door geheel het hoedanige van het valse uit het boze, van de overige hellen worden gescheiden; het zijn deze dingen, waarover in de nu volgende Verzen 24, 25, 26, 27, 28, in het bijzonder wordt gehandeld.

82II. En het was in de morgenwake; dat dit den staat van de donkerheid en van den ondergang betekent van hen die in het valse uit het boze waren, en den staat van de verlichting en de zaliging van hen die in het ware uit het goede waren, staat vast uit de betekenis van de morgenwake, zijnde de staat van de verlichting en de zaliging, en in den tegengestelden zin de staat van de donkerheid en van den ondergang. De oorzaak dat de morgenwake dit betekent, is deze dat de staten des geloofs en der liefde in het andere leven, zich gedragen zoals de tijden van den dag in de wereld, namelijk zoals morgen, middag, avond en nacht; en daarom stemmen deze ook met gene overeen, n. 2788, 5672, 5962, 6110; ook wisselen de staten bijna eender; het einde en de aanvang van die wisselingen is de morgen, en in het bijzonder de morgenschemering, want dan eindigt de nacht, en vangt de dag aan. In dien staat, waarmede de morgen overeenstemt, vangen de goeden aan verlicht te worden ten aanzien van de dingen die des geloofs zijn, en verwarmd te worden ten aanzien van de dingen die der naastenliefde zijn; en omgekeerd; want dan vangen de bozen aan overschaduwd te worden door de valse dingen, en koud te worden door de boze dingen; bijgevolg is de morgen voor dezen de staat van de donkerheid en van den ondergang, en voor genen de staat van de verlichting en van de zaliging. Uit deze staten in den Hemel ontstaan de staten des lichts en der warmte, voorts de staten der donkerheid en der koude op aarde, welke ieder jaar en iederen dag worden afgewisseld; want al wat in de natuurlijke wereld ontstaat, ontleent zijn opkomst en oorzaak aan

de dingen die in de geestelijke wereld ontstaan, aangezien de algehele natuur niets anders dan het uitbeeldende theater van het Rijk des Heren is, n. 3483, 4939, 5173, 5962; vandaar de overeenstemmingen. De wisselingen van licht en schaduw, voorts van warmte en koude op aarde, zijn weliswaar uit de zon, namelijk uit het verschil van haar hoogten ieder jaar en iederen dag, en in de streken der aarde; doch deze oorzaken, die de naaste en in de natuurlijke wereld zijn, zijn geschapen volgens de dingen die in de geestelijke wereld zijn, zoals door haar vroegere oorzaken, de bewerksters van de latere oorzaken, die in de natuurlijke wereld ontstaan; want er is in het natuurlijke nooit iets dat in de orde is, dat niet de oorzaak en de opkomst ontleent aan het geestelijke, dat is, door het geestelijke aan het Goddelijke. Omdat de morgen den aanvang der verlichting en der zaliging betekent met betrekking tot de goeden, en den aanvang van de donkerheid en van den ondergang met betrekking tot de bozen, wordt derhalve hier gezegd dat Jehovah in de morgenwake heenzag tot het kamp der Egyptenaren en dat verstoorde, en toen het rad der wagens heenbewoog, en hen uitstiet in het midden der zee; en omgekeerd, dat Hij de zonen Israëls zaligde. Uit deze dingen kan nu vaststaan wat er in den geestelijken zin wordt aangeduid met deze dingen in het Woord die volgen, bij Jesaja: “*In den dag* zult gij uw plant doen groeien, en *in den morgen uw zaad bloeien*”, xvii: 11. Bij denzelfde: “Omstreeks *den tijd van den avond*, ziet, is er schrik, *voordat de morgen is*, is hij er niet”, xvii: 14. Bij denzelfde: “Jehovah, wees hun *arm iederen morgen*, ook ons heil ten tijde der benauwdheid”, xxxiii: 2. Bij Ezechiël: “Zo zeide de Heer Jehovih: Een boze, een enkel boze, ziet, het komt, het einde komt, het komt, het einde, *de morgen komt over u*, gij bewoner des lands, nabij is de dag van het tumult”, vii: 5, 6, 7. Bij Hoschea: “Zo heeft Bethel u gedaan, vanwege de boosheid uwer boosheid, *in den morgenstond zal uitroeiende de koning Israëls uitgerooid worden*”, x: 15. Bij David: “Doe mij *onder den morgenstond* Uw barmhartigheid horen; bevrijd mij van mijn vijanden, Jehovah”, Psalm cxlvi: 8, 9. Voorts dat de Heer “*toen de dageraad opklom*, Loth redde, en op Sodom en Amora zwavel en vuur deed regenen”, Gen. xix: 15 en vervolg. Omdat de morgen den staat der verlichting en der zaliging van de goeden betekent, en den staat van de donkerheid en van den ondergang van de bozen, betekent de morgen derhalve ook den tijd van het Laatste Gericht, wanneer zij die in het goede zijn, gezaligd moeten worden, en zij die in het boze zijn, zullen vergaan; bijgevolg betekent hij het einde van de vorige Kerk, en den aanvang van de nieuwe Kerk, welke met het Laatste Gericht in het Woord worden aangeduid, n. 900, 931, 1733, 1850, 2117 tot 2133, 3353, 4057, 4535. Dit wordt met den morgen aangeduid bij Daniël: “Hij

zeide tot mij: Tot aan den avond, den *morgen*, twee duizend drie honderd, en dan zal het heilige gerechtvaardigd worden”, VIII: 14; en bij Zefanja: “Jehovah zal in den *morgenstond*, in den *morgenstond* het gericht geven in het licht; het zal ook niet ontbreken; Ik zal de natiën uitroeien, en hun hoeken zullen verwoest worden”, III: 5, 6; voorts bij Jesaja: “Tot mij roepende uit Seir: *Wachter, wat is er van den nacht, wachter wat is er van den nacht*; de wachter zeide: *De morgen komt, en ook de nacht*; indien gij vraagt, vraagt; keert weder, komt”, XXI: 11, 12. Op deze plaatsen staat de morgen voor de Komst des Heren, en dan voor de verlichting en de zaliging, aldus aangaande de nieuwe Kerk; de nacht staat voor den staat des mensen en der Kerk alsdan, namelijk dat zij dan in louter valse dingen uit het boze zijn. Er wordt gezegd de morgenwake, omdat de nacht was verdeeld in waken, en van deze was de laatste van den nacht, en de eerste van den dag, de morgenwake. Die wachters waren op de muren, uitziende of de vijand kwam, en door geroep aankondigende wat zij zagen. Onder hen wordt in den uitbeeldenden inwendigen zin de Heer verstaan, en onder de wacht Zijn aanhoudende tegenwoordigheid en bescherming, n. 7989; zoals bij David: “*Uw Wachter* zal niet sluimeren, ziet, Hij zal niet sluimeren noch slapen, de *Wachter Israëls; Jehovah is uw Wachter*; Jehovah is uw schaduw over uw rechterhand; overdag zal u de zon niet steken, of de maan des nachts; *Jehovah zal u bewaren* van elk boze, Hij zal uw ziel bewaren”, Psalm CXXI: 3, 4, 5, 6; en eveneens worden onder de wachters de Profeten en de Priesters verstaan, bijgevolg het Woord, bij Jesaja: “*Op uw muren, Hierosolyma, heb Ik wachters besteld, den gansen dag, en den gansen nacht*; zij zullen niet zwijgen, Jehovah gedenkende”, LXII: 6; en bij Jeremia: “Het is een dag, *de wachters zullen roepen* op den berg Efraïm: Staat op, opdat wij opklimmen tot Zion, tot Jehovah, onzen God”, XXXI: 6.

8212. En Jehovah zag heen tot het kamp der Egyptenaren; dat dit de uitbreiding vandaar van den Goddelijken invloed betekent naar hen die door valse dingen trachtten geweld aan te doen, staat vast uit de betekenis van heenzien, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot Jehovah, zijnde de uitbreiding van Zijn invloed; het is immers duidelijk dat het heenzien van den Heer tot iemand is invloeden, want dan vertoont Hij zich aanwezig, en geeft Hij de doorvatting van het goede en het ware aan hen die in het ware uit het goede uit Hem zijn, hetgeen geschiedt door den invloed; vandaar komt het, dat de Engelen, wanneer zij op iemand hun blik richten, in hem de aandoening gieten die van hun leven is; en uit de betekenis van het kamp der Egyptenaren, zijnde de valse dingen uit het boze, waarover n. 8193, 8196; en omdat toen zij die in de valse dingen uit het boze waren, de zonen

Israëls achtervolgden, wordt ook het streven aangeduid om door valse dingen geweld aan te doen, n. 8208.

8213. In de kolom des vuurs en der wolk; dat dit de tegenwoordigheid van *het Goddelijk goede en ware* daar betekent, staat vast uit de betekenis van de kolom des vuurs en der wolk, zijnde de tegenwoordigheid des Heren, waarover n. 8110, bijgevolg van *het Goddelijk goede en ware*, want waar de Heer is, daar is het goede en het ware; wat in het bijzonder met de kolom des vuurs en der wolk wordt aangeduid, zie men in n. 8106 einde, 8108.

8214. En Hij verstoorde het kamp der Egyptenaren; dat dit betekent dat vandaar de uitbreidingen van het valse uit het boze op hen terugvielen, staat vast uit de betekenis van het kamp der Egyptenaren verstoren, zijnde het op hen terugvallen van de valse dingen uit het boze welke zij trachtten te brengen over hen die in het ware en het goede waren; dat deze dingen met die woorden worden aangeduid, komt omdat de tegenwoordigheid des Heren bij de bozen die uitwerking vertoont; de bozen immers, die door de binnenwerpingen van het valse en het boze de goeden geweld willen aandoen, werpen zich in de straf der vergelding, welke deze is dat de valse en de boze dingen die zij voornemens zijn over iemand te brengen, op henzelf terugvallen. Deze straf, welke de straf der vergelding wordt genoemd, komt uit deze wet der orde in den Hemel: “Alle dingen die gij ook maar zult gewild hebben dat u de mensen doen, doet gij hun ook alzo; dit is de Wet en de Profeten”, Matth. VII:12; weswege zij die het goede doen uit het goede, of van harte, het goede ontvangen van anderen; en eveneens omgekeerd: zij die het boze doen uit het boze, of van harte, ontvangen het boze van anderen; vandaar komt het dat aan ieder goede de beloning ervan is toegevoegd, en aan ieder boze de straf ervan, n. 696, 967, 1857, 6559. Uit deze dingen nu blijkt, dat daarmede dat Jehovah het kamp der Egyptenaren verstoorde, wordt aangeduid dat de uitbreidingen van het valse uit het boze op hen terugvielen; vandaar de verstoring voor hen; dat dit gebeurt bij de bozen door de tegenwoordigheid des Heren, zie men in 7989.

8215. En Hij bewoog het rad zijner wagens heen; dat dit betekent de macht om de valse dingen binnen te brengen, weggenomen, staat vast uit de betekenis van heenbewegen, zijnde wegnemen; uit de betekenis van het rad, zijnde de macht van voortschrijden, waarover aanstonds; uit de betekenis van de wagens van Farao, zijnde de leerstellige dingen van het valse, waarover n. 8146, 8148, aldus de valse dingen. Wat het rad in den echten zin betekent, kan vaststaan uit de betekenis van den wagen; de wagens waren van tweeërlei geslacht, er waren wagens waarmede de koopwaren werden vervoerd, en

er waren er waarmede zij streden; met de wagens waarmede de koopwaren werden vervoerd, werden de leerstellige dingen van het ware aangeduid, en in den tegengestelden zin de leerstellige dingen van het valse; met de wagens echter waarmede zij streden, werden ook de leerstellige dingen in den enen en den anderen zin aangeduid, maar strijdende, aldus de ware dingen zelf en de valse dingen zelf, toegerust tot de gevechten. Daaruit kan vaststaan, wat er wordt aangeduid met het wagenrad, namelijk de macht van voortschrijden, hier van de valse dingen binnen te brengen, en van tegen de ware dingen te strijden; omdat deze macht is van het verstandelijk deel van den mens, wordt vandaar met het rad eveneens het verstandelijke aangeduid ten aanzien van de dingen die der Leer zijn. In het andere leven verschijnen vele malen wagens beladen met koopwaren van verschillend geslacht, en die ongelijk van vorm en omvang; met die worden, wanneer zij verschijnen, de ware dingen in hun samenvatting aangeduid, of de leerstellige dingen, die als het ware de ontvangers van het ware zijn, en met de koopwaren de erkentnissen van verschillend nut; deze dingen verschijnen wanneer in den Hemel bij de Engelen het gesprek gaat over de Leren; hun gesprek immers vertoont zich, omdat het niet begrepen kan worden door hen die beneden zijn, op uitbeeldende wijze, en aan sommigen door wagens, zoals is gezegd, waarin zich alle en de afzonderlijke dingen van het gesprek in een vorm en voor de ogen vertonen, weswege in één ogenblik de dingen die het gesprek bevat, begrepen en gezien kunnen worden, sommige in den vorm van een wagen, sommige in zijn samenvoeging, sommige in zijn kleur, sommige in zijn raderen, sommige in de paarden die trekken, sommige in de koopwaren die de wagen vervoert. Het is uit deze uitbeeldende dingen, dat de wagens in het Woord de leerstellige dingen betekenen. Daaruit kan men enigermate zien, dat met het rad der wagens de macht wordt aangeduid die van het verstandelijke is; want zoals de wagen zijn beweging en voortgang heeft door de raderen, aldus hebben de ware dingen die van de leerstellige dingen zijn, hun voortschrijding door het verstandelijke. Dit wordt eveneens aangeduid met de raderen bij Jesaja: „Wiens pijlen scherp zijn, en alle bogen gespannen; de hoeven zijner paarden worden geacht zoals steenrotsen, *zijn raderen zoals een wervelwind*”, v: 28, waar gehandeld wordt over den verwoester van het ware; de pijlen zijn de valse dingen, en de boog de leer van het valse, n. 2686, 2709; de hoeven der paarden zijn de zinlijke wetenschappelijke dingen uit het verdraaide verstandelijke, n. 7729; de raderen zijn de machten om de ware dingen te verdraaien en te vernietigen, zoals een stormwind. Bij Ezechiël: “Ik zag de dieren, *toen, ziet, één rad op de aarde* bij de dieren naar de vier aangezichten ervan; *de aanblik*

der raderen en hun werk was zoals de gedaante van Tharschisch, en die vier hadden de zelfde gelijkenis. Daartoe was hun aanblik en hun werk *alsof het was een rad in het midden van een rad*; op hun vier vierkanten waarheen zij gingen, gingen zij; zij keerden zich niet om wanneer zij gingen; hun velgen, en zij hadden hoogte, en zij hadden vrees; daartoe *waren hun velgen vol ogen rondom* voor die vier; aldus wanneer de dieren gingen, *gingen de raderen bij die; de geest van het dier was in de raderen*”, I: 15 tot 21, voorts Hfdst. X: 9 tot 14. Met de vier dieren, die cherubim waren, wordt de Voorzienigheid des Heren aangeduid, n. 308; met de raderen het Goddelijk Inzicht, of het Vooruitzien; vandaar wordt er gezegd dat de raderen gingen tegelijk met de dieren, en dat hun velgen vol ogen waren, voorts dat de geest van het dier in die was, dat is, het ware der wijsheid. Bij Daniël: “Ik was ziende, totdat tronen werden voortgeworpen, en de Oude van dagen zich zette; Zijn kleed was wit zoals de sneeuw, het haar Zijns hoofds zoals reine wol, Zijn troon vlammen vuurs, *Zijn raderen brandend vuur*”, VII: 9; de Oude van dagen is daar de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede; de voortgeworpen tronen zijn de valse dingen; Zijn kleed is *het Goddelijk Ware* in den uitwendigen vorm; het haar des hoofds is *het Goddelijk Goede* in den uitwendigen vorm; Zijn troon is de Hemel en de Kerk; de raderen zijn de dingen die der wijsheid en des inzichts zijn, aldus *de Goddelijke ware dingen*; het brandend vuur zijn de dingen die der liefde en der naastenliefde zijn. Onder de tien stellingen rondom den Tempel van Salomon waren eveneens “*raderen van brons, het werk der raderen was zoals het werk van een wagenrad, hun handen, en hun ruggen, en hun randen, en hun spaken, waren alle gegoten*”, I Kon. VII: 30, 31, 32, 33; met die stellingen, of grondvesten, werden de ontvangers van het ware aangeduid, door hetwelk de mens wordt gezuiverd en wederverwekt; met de raderen de verstandelijke machten, waardoor er voortschrijding is.

8216. En Hij leidde het in de zwaarte; dat dit den tegenstand en de onmacht betekent, staat vast uit de betekenis van het rad, zijnde de macht om valse dingen binnen te brengen, waarover vlak boven n. 8215; vandaar is dat leiden in de zwaarte, de verhinderende door tegenstand, en vandaar de onmacht.

8217. En de Egyptenaar zeide; dat dit de gedachte betekent, namelijk van hen die in de valse dingen uit het boze zijn, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het valse aanvalt, zijnde de gedachte, zoals in n. 7094, 7107, 7244, 7937; en uit de betekenis van den Egyptenaar, zijnde zij die in de valse dingen uit het boze zijn, waarover n. 8132, 8135, 8146, 8148.

8218. Ik zal vlieden voor Israël; dat dit de afscheiding betekent van hen die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn, staat vast uit de

betekenis van vlieden, zijnde de afscheiding, waarover n. 4I13, 4I14, 4I20; en uit de uitbeelding van Israël, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, of, wat het zelfde is, die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn, waarover n. 7957.

8219. Omdat Jehovah krijg voert voor hen tegen de Egyptenaren; dat dit betekent dat de Heer alleen den strijd tegen de valse en de boze dingen uithoudt, staat vast uit de dingen die boven in n. 8175 zijn ontvouwd, waar eendere woorden staan.

8220. Vers 26, 27, 28. *En Jehovah zeide tot Moscheh: Strek uw hand uit over de zee, en de wateren keren weder over de Egyptenaren, over zijn wagens, en over zijn ruiters. En Moscheh strekte zijn hand uit over de zee, en de zee keerde weder, tegen het naken van den morgen, tot de kracht van haar vloed, en de Egyptenaren waren vluchtende haar tegemoet; en Jehovah stiet de Egyptenaren uit midden in de zee. En de wateren keerden weder, en bedekten de wagens, en de ruiters, tot het gehele leger van Farao, komende achter hen in de zee; er werd in hen niet tot één toe overgelaten.* En Jehovah zeide tot Moscheh, betekent den invloed; strek uw hand uit over de zee, betekent de heerschappij der macht van *het Goddelijk Ware* over de hel; en de wateren keren weder over de Egyptenaren, betekent dat de valse dingen tot hen zouden teruggolven, en hen die in de valse dingen uit het boze zijn, zouden omgieten; over zijn wagens, en over zijn ruiters, betekent de leerstellige dingen van het valse, en de redeneringen uit het verdraaide verstandelijke; en Moscheh strekte zijn hand uit over de zee, betekent, zoals boven, de heerschappij der Goddelijke macht over de hel; en de zee keerde weder, tegen het naken van den morgen, tot de kracht van haar vloed, betekent de teruggolwing van de valse dingen uit het boze tot hen, tengevolge van de tegenwoordigheid des Heren; en de Egyptenaren waren vluchtende haar tegemoet, betekent dat zij zichzelf onderdompelden in de valse dingen uit het boze; en Jehovah stiet de Egyptenaren uit midden in de zee, betekent dat zij zo zichzelf in de hel wierpen, waar de valse dingen uit het boze zijn; en de wateren keerden weder, betekent het terugvallen van de valse dingen op hen; en bedekten de wagens, en de ruiters, en het gehele leger van Farao, betekent dat hun valse dingen hen verborgen; komende achter hen in de zee, betekent dat zij hen in beslag namen; er werd in hen niet tot één toe overgelaten, betekent allen en de afzonderlijken.

8221. En Jehovah zeide tot Moscheh; dat dit den invloed betekent, staat vast uit de betekenis van Jehovah zeide, wanneer gehandeld wordt over de heerschappij der macht, uit te oefenen door het Goddelijk Ware, hetwelk

wordt uitgebeeld door Moscheh, zijnde de invloed, zoals eveneens in n. 7291, 7381.

8222. Strek uw hand uit over de zee; dat dit de heerschappij der macht van *het Goddelijk Ware* over de hel betekent, staat vast uit de dingen die boven in n. 8200 zijn ontvouwd, waar eendere woorden staan.

8223. En de wateren keren weder over de Egyptenaren; dat dit betekent dat de valse dingen uit het boze tot hen zouden teruggolven, en hen die in de valse dingen uit het boze zijn, zouden omgieten, staat vast uit de betekenis van de wateren, zijnde de valse dingen, waarover n. 6346, 7307, 8137, 8138; vandaar wordt met de wateren keren weder de teruggolwing of het terugvallen van het valse aangeduid, hier eveneens de omgieting, omdat het zal geschieden door de wateren van de zee Suph, zijnde de valse dingen uit het boze van hen die, van de Kerk zijnde, in het afgescheiden geloof en in het leven van het boze waren geweest; en uit de betekenis van de Egyptenaren, zijnde zij die in de valse dingen uit het boze zijn, waarover meermalen. Hoe het hiermede is gesteld, dat de valse dingen zouden teruggolven of terugvallen op hen die het voornemen hadden ze uit te gieten op hen die in het ware en het goede zijn, die door de zonen Israëls worden uitgebeeld, zie men boven in n. 8214, namelijk dat het boze dat voor de anderen bedoeld wordt, op henzelf terugvalt, en dat dit opkomt uit de wet der Goddelijke orde: “*Doe den ander niet dan alleen hetgeen gij wilt dat de anderen u doen*”, Matth. vii: 12. Aan deze wet, die in de geestelijke wereld bestendig en overal geldig is, ontlene de wetten der vergelding die in de uitbeeldende Kerk waren gegeven, den oorsprong, namelijk deze bij Moscheh: “Indien een schade zal zijn geschied, zo zult gij geven ziel voor ziel, oog voor oog, tand voor tand, hand voor hand, voet voor voet, brand voor brand, wond voor wond, plage voor plage”, Exod. xxi: 23, 24, 25. Bij denzelfde: “Indien een man een gebrek in zijn naaste zal gegeven hebben, gelijk als hij gedaan heeft, zo zal hem gedaan worden, breuk voor breuk, oog voor oog, tand voor tand; gelijk als hij een gebrek in een mens zal gegeven hebben, zo zal in hem gegeven worden”, Levit. xxiv: 19, 20. Bij denzelfde: “Indien de getuige een leugen zal geantwoord hebben tegen zijn broeder, zult gij hem doen gelijk als hij zijn broeder dacht te doen”, Deut. xix: 18, 19. Uit deze dingen blijkt duidelijk, dat deze wetten den oorsprong ontlene aan die universele wet, welke in de geestelijke wereld bestendig en overal geldig is, namelijk dat gij den anderen niet zult doen dan alleen gelijk als gij wilt dat de anderen u doen. Zo blijkt het duidelijk, hoe het moet worden verstaan dat de valse dingen uit het boze die zij van plan zijn anderen aan te doen, op henzelf teruggolven of terugvallen. Maar met die wet is het in het

andere leven verder aldus gesteld: het eendere of de vergelding, wanneer het een boze is, wordt door de bozen opgelegd, en nooit door de goeden, of het komt uit de hellen, en nooit uit de Hemelen; de hellen immers, of de bozen die daar zijn, zijn in de aanhoudende begeerte om anderen het boze te doen, want dit is het verkwikkelijke zelf van hun leven; en daarom doen zij het boze zodra het wordt toegelaten, zonder zich daarom te bekommeren aan wien, of het een boze is dan wel een goede, een genoot of een vijand; en omdat het krachtens de wet der orde is, dat het boze terugvalt op henzelf die het boze van plan zijn, storten zij zich vandaar op hen wanneer het krachtens de wet wordt toegelaten. Dit doen de bozen die in de hellen zijn, nooit de goeden die in de Hemelen zijn; dezen immers zijn in het aanhoudende verlangen om anderen het goede te doen, want dit is het verkwikkelijke van hun leven, en daarom doen zij, zodra de gelegenheid wordt gegeven, het goede, zowel aan de onvrienden als aan de vrienden; zelfs wederstaan zij ook den boze niet, want de wetten der orde verdedigen en beschermen het goede en het ware; vandaar komt het dat de Heer zegt: “Gij hebt gehoord dat er gezegd is: Oog voor oog, en tand voor tand. Ik echter zeg u dat den boze niet wederstaan moet worden. Gij hebt gehoord dat er gezegd is: Gij zult uw naaste liefhebben, en uw vijand zult gij haten. Ik echter zeg u: Hebt uw vijanden lief, zegent hen die u vervloeken, doet wel dengenen die u haten; opdat gij moogt zonen zijn Uws Vaders in de Hemelen”, Matth. v: 38, 39, 43, 44, 45. Het gebeurt meermalen in het andere leven, dat de bozen, wanneer zij den goeden het boze willen aandoen, zwaar worden gestraft, en dat het boze dat zij tegen de anderen van plan zijn te doen, op henzelf terugvalt; dit verschijnt dan zoals wraak uit de goeden; maar het is geen wraak, ook is het niet van de zijde van de goeden, maar uit de bozen, aan wie dan de gelegenheid wordt gegeven krachtens de wet der orde; ja zelfs willen de goeden hun ook niet het boze, maar nochtans kunnen zij het boze der straf niet wegnemen, omdat zij dan in het oogmerk van het goede worden gehouden, geheel en al zoals een rechter wanneer hij een misdadiger gestraft ziet worden, of zoals een vader wanneer hij zijn zoon ziet gestraft worden door den meester. De bozen die straffen, doen dat uit de begeerte om het boze te doen, de goeden echter uit de aandoening van het goede te doen. Uit deze dingen kan vaststaan, wat er onder des Heren woorden aangaande het beminnen van den vijand bij Mattheus boven wordt verstaan; en aangaande de wet der vergelding, die niet door den Heer is afgeschafft, maar ontvouwd, namelijk dat zij die in de hemelse liefde zijn, niet een verkwikkelijke moeten hebben in de vergelding of de wraak, maar in het

weldoen; en dat de wet zelf der orde, die het goede beschermt, dit uit zich doet, door middel van de bozen.

8224. Over zijn wagens en over zijn ruiters; dat dit de leerstellige dingen van het valse betekent, en de redeneringen uit het verdraaide verstandelijke, staat vast uit de betekenis van de wagens van Faraó, zijnde de leerstellige dingen van het valse, waarover n. 8146, 8148, 8215; en uit de betekenis van de ruiters, zijnde de redeneringen uit het verdraaide verstandelijke, waarover n. 8146, 8148.

8225. En Moscheh strekte zijn hand uit over de zee; dit betekent de heerschappij der Goddelijke macht over de hel, zoals boven n. 8200, 8222.

8226. En de zee keerde weder, tegen het naken van den morgen, tot de kracht van haar vloed; dat dit de teruggolving betekent van de valse dingen uit het boze tot hen, tengevolge van de tegenwoordigheid des Heren, staat vast uit de betekenis van wederkeren, wanneer het wordt gezegd van de valse dingen uit het boze, welke worden aangeduid met de wateren van de zee Suph, zijnde de teruggolving of het terugvallen tot hen, waarover vlak boven n. 8223; uit de betekenis van de zee, hier van de wateren van de zee, zijnde de valse dingen uit het boze, die in de hel zijn, waarover n. 6346, 7307, 8137; uit de betekenis van het naken van den morgen, zijnde de tegenwoordigheid des Heren, waarover aanstonds; en uit de betekenis van tot de kracht van haar vloed, zijnde volgens den algemenen staat en de orde in de hel, want in de hellen is evenzeer orde als in de Hemelen; in de hellen immers is een vergezelschapping door de boze dingen, zoals in de Hemelen door de goede dingen, maar de vergezelschapping in de hellen is zodanig als die van rovers. Dat het neigen of het naken van den morgen de tegenwoordigheid des Heren is, kan vaststaan uit de dingen die boven in n. 8211 over den morgen zijn getoond, namelijk dat de morgen de staat van donkerheid en van ondergang is voor de bozen, en de staat van verlichting en zaliging voor de goeden, en dit tengevolge van de tegenwoordigheid alleen des Heren, n. 7989, 8137, 8138, 8188; en dat het is tengevolge van de tegenwoordigheid van Zijn Goddelijk Menselijke, n. 8159. Iets eenders als wat hier van de Egyptenaren wordt gezegd, wordt van Babel gezegd bij Jeremia: “Hij is de Formeerder van alle dingen, vooral van den stok Zijner erfenis; Jehovah Zebaoth is Zijn Naam; Gij zijt Mij een voorhamer, wapenen des krijgs, en Ik zal door U de natiën verstrooien, en Ik zal door U de koninkrijken verderven; en Ik zal door U verstrooien het paard, en zijn wagen, en Ik zal door U verstrooien den wagen, en hem die daarin gereden wordt; Ik zal Babel en allen bewoners van Chaldea vergelden al hun boze dat zij in Zion voor ulieder ogen hebben gedaan”, LI: 19, 20, 21, 24;

met Babel worden daar degenen aangeduid die van de Kerk zijn geweest en het goede hebben ontwijfd, en met Chaldea zij die het ware hebben ontwijfd. Hun verstandelijke en daaruit de leerstellige dingen en de redeneringen worden hier eveneens aangeduid met het paard, den wagen, en met hem die daarin gereden wordt; en de verwoesting met de verstrooiing van hen; de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, tengevolge van Wiens tegenwoordigheid de verstrooiing van hen plaats vindt, wordt verstaan onder deze woorden: Hij is de Formeerder van alle dingen, vooral van den stok Zijner erfenis; Jehovah Zebaoth is Zijn Naam; Gij zijt Mij een voorhamer, wapenen des krijgs; Ik zal door U de natiën verstrooien, en Ik zal door U de koninkrijken verderven. De natiën zijn de boze dingen, en de koninkrijken de valse dingen. Hieruit blijkt eveneens, dat de boze dingen die zij den anderen aandoen, op henzelf teruggolven of terugvallen; er wordt immers gezegd dat hun het boze vergolden zal worden; en eveneens wordt elders hier en daar gezegd dat ten dage der bezoeking wraak genomen en straffend opgetreden zal worden.

8227. En de Egyptenaren waren vluchtende haar tegemoet; dat dit betekent dat zij zichzelf onderdompelden in de valse dingen uit het boze, staat vast uit de betekenis van vluchten de zee tegemoet, zijnde zichzelf onderdompelen in de valse dingen uit het boze, welke met de wateren van die zee worden aangeduid, n. 8226. Hiermede is het aldus gesteld: Wie de innerlijke dingen der oorzaken niet kent, kan niet anders geloven dan dat de boze dingen die den bozen overkomen, zoals bestraffingen, verwoestingen, verdoemenissen, en ten slotte de nederwerpen in de hel, er vanwege het Goddelijke zijn; aldus immers verschijnt het geheel en al, want zulke dingen ontstaan tengevolge van de tegenwoordigheid des Heren, n. 8137, 8138, 8188; doch nochtans overkomt hun niets zodanigs vanwege het Goddelijke, maar uit henzelf; het Goddelijke en Deszelfs tegenwoordigheid heeft enig en alleen de bescherming en de zaliging van de goeden ten doel; wanneer het Goddelijke bij dezen tegenwoordig is, en hen beschermt tegen de bozen, dan ontbranden de bozen nog meer tegen hen, en nog meer tegen het Goddelijke Zelf, want dit dragen zij den grootsten haat toe; zij die het goede haat toedragen, dragen het Goddelijke het meest haat toe; vandaar storten zij toe, en voor zoveel als zij toestorten, werpen zij zichzelf krachtens de wet der orde in de bestraffingen, verwoestingen, verdoemenis, en ten slotte in de hel. Uit deze dingen kan vaststaan dat het Goddelijke, dat is, de Heer, niets dan het goede doet, en niemand het boze, maar dat zijzelf die in het boze zijn, zich in zulke dingen werpen. Het zijn deze dingen die daarmede worden aangeduid, dat

de Egyptenaren de zee tegemoet vluchtten, dat is, dat zij zelf zich in de valse dingen van het boze onderdompelden. Wat deze zaak betreft, zal verder nog iets worden gezegd: men gelooft ook dat uit het Goddelijke het boze is, uit hoofde hiervan dat het Goddelijke het toelaat, en niet wegneemt; en wie toelaat en niet wegneemt wanneer hij kan, heeft den schijn alsof hij wil en zo in de oorzaak is. Maar het Goddelijke laat toe, omdat het niet kan verhinderen, noch wegnemen; het Goddelijke wil immers niets dan het goede; indien het dus de boze dingen verhinderde en wegnam, namelijk die der bestraffingen, verwoestingen, vervolgingen, verzoekingingen, en eendere dingen, dan zou het het boze willen, want dan zouden die niet verbeterd kunnen worden, en dan zou het boze een groei krijgen totdat het over het goede zou heersen. Het is hiermede gesteld zoals met een koning die de schuldigen vrijspreekt; deze is in de oorzaak van het boze, door hen daarna gedaan in het koninkrijk, en eveneens in de oorzaak dat er vandaar voor de anderen losbandigheid komt, behalve dat de boze bevestigd zou worden in het boze; en daarom kan een rechtvaardig en goed koning, hoewel hij de bestraffingen kan wegnemen, dit nochtans niet, want zo doet hij niet het goede maar het boze. Men moet weten, dat alle bestraffingen, voorts de verzoekingingen, in het andere leven het goede ten doel hebben.

8228. En Jehovah stiet de Egyptenaren uit midden in de zee; dat dit betekent dat zij zo zichzelf in de hel wierpen, waar de valse dingen uit het boze zijn, staat vast uit de betekenis van in de zee uitstoten, zijnde in de valse dingen uit het boze werpen, want die valse dingen worden met de wateren van die zee aangeduid, n. 6346, 7307, 8137, 8138. Dat de boze dingen die in den zin der letter des Woords aan Jehovah, dat is, aan den Heer, worden toegekend, uit hen zelf zijn die in het boze zijn, en niets uit den Heer, en dat het Woord in den inwendigen zin aldus moet worden verstaan, zie men in n. 2447, 6071, 6991, 6997, 7533, 7632, 7643, 7679, 7710, 7877, 7926, 8227.

8229. En de wateren keerden weder; dat dit het terugvallen van de valse dingen op hen betekent, staat vast uit de dingen die boven in n. 8223, 8226 zijn ontvouwd.

8230. En bedekten de wagens, en de ruiters, en het gehele leger van Farao; dat dit betekent dat hun valse dingen hen verborgen, staat vast uit de betekenis van bedekken, zijnde overdekken en zo verbergen; en uit de betekenis van de wagens en de ruiters van Farao, zijnde de leerstellige dingen van het valse, en de redeneringen, strijdende tegen de ware en de goede dingen, in het algemeen de valse dingen zelf uit het boze; dat de wagens de leerstellige dingen van het valse zijn, en de ruiters de redeneringen uit het verdraaide verstandelijke, zie

men in n. 8146, 8148; en dat zij strijdende zijn tegen de ware en de goede dingen, n. 8215.

8231. Komende achter hen in de zee; dat dit betekent dat zij hen in beslag namen, staat vast uit de betekenis van achter hen komen, wanneer het van de wateren der zee wordt gezegd, waarmede de valse dingen uit het boze worden aangeduid, zijnde in beslag nemen.

8232. Er werd in hen niet tot één toe overgelaten; dat dit allen en de afzonderlijken betekent, staat zonder ontvouwing vast. In dit Vers is gehandeld over de onderdompeling of de nederwerping in de hel van hen die in de valse dingen uit het boze waren geweest. Maar wat de onderdompeling en de nederwerping in de hel is, weten weinigen; zij menen dat het een nederwerping in een bepaalde plaats is, waar de duivel en zijn bende is, en dat dezen hen daar martelen. Maar hiermede is het niet aldus gesteld. De nederwerping in de hel is niets anders dan een toestopping door louter valse dingen die uit het boze zijn, waarin zij waren geweest toen zij in de wereld waren. Wanneer zij daar door die dingen zijn toegestopt, dan zijn zij in de hel. De boze en de valse dingen zelf waarin zij dan zijn, martelen hen. Maar de marteling komt niet daarvandaan dat zij smart gevoelen deswege dat zij het boze hebben bedreven, maar deswege dat zij het boze niet kunnen doen; dit is immers het verkwikkelijke van hun leven; wanneer zij daar immers anderen het boze doen, worden zij gestraft en gemarteld door hen aan wie zij dat doen; vooral doen zij elkander over en weer het boze uit de begeerte van overheersen, en van anderen te onderjucken deswege, hetgeen, indien de anderen zich niet laten onderjucken, op duizend wijzen van bestraffingen en martelingen geschiedt. Maar de heerschappijen daar, waarnaar zij aanhoudend haken, ondergaan beurtwisselingen, en zo worden zij die de anderen hadden gestraft en gemarteld, daarna door anderen gestraft en gemarteld; en dit zo lang totdat tenslotte een zodanige gloed bedaald is vanwege de vrees voor straf. Uit deze dingen nu kan vaststaan vanwaar de hel is, en wat de hel is. Het vuur der hel is ook niets anders dan de begerigheid die der liefde van zich is, welke opvlamt en martelt, n. 6314, 7324, 7575.

8233. Vers 29, 30, 31. *En de zonen Israëls gingen in het droge in het midden der zee, en de wateren waren hun een muur, aan hun rechter- en aan hun linkerzijde. En Jehovah redde Israël in dien dag uit de hand der Egyptenaren; en Israël zag de Egyptenaren dood op het strand der zee. En Israël zag de grote hand die Jehovah had gedaan in de Egyptenaren; en zij, het volk, vreesden Jehovah, en zij geloofden in Jehovah, en in Moscheh, Zijn dienstknecht.* En de zonen Israëls gingen in het droge in het midden der zee, betekent dat zij die in het goede van het ware

en in het ware van het goede waren, veilig, zonder bestoking, door die hel heengingen; en de wateren waren hun een muur, aan hun rechter- en aan hun linkerzijde, betekent dat zij van alle zijden waren afgehouden van de valse dingen; en Jehovah redde Israël in dien dag uit de hand der Egyptenaren, betekent dat de Heer in dien staat hen die van de geestelijke Kerk waren, beschermde tegen alle geweld vanwege de valse dingen uit het boze; en Israël zag de Egyptenaren dood op het strand der zee, betekent den aanblik van de verdoemden, hier en daar verstrooid; en Israël zag de grote hand die Jehovah had gedaan in de Egyptenaren, betekent de erkenning van de Almacht des Heren; en zij, het volk, vreesden Jehovah, betekent de aanbidding; en zij geloofden, betekent het geloof en het vertrouwen; in Jehovah, en in Moscheh, Zijn dienstknecht, betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede, en ten aanzien van het Goddelijk Ware, uit Hem voortgaande, en bedienende.

8234. En de zonen Israëls gingen in het droge in het midden der zee; dat dit betekent dat zij die in het goede van het ware en in het ware van het goede waren, veilig, zonder bestoking, door die hel heengingen, staat vast uit de dingen die boven in n. 8185 zijn ontvouwd, waar eendere woorden staan. Er wordt gezegd in het goede van het ware en in het ware van het goede, en er wordt verstaan de geestelijke Kerk; zij immers die van deze Kerk zijn, zijn eerst in het goede van het ware, daarna in het ware van het goede; want eerst doen zij het goede, omdat het ware dicteert dat het gedaan moet worden, bijgevolg uit de gehoorzaamheid; daarna echter doen zij het goede uit de aandoening; dan zien zij het ware uit het goede, en doen het ook. Hieruit blijkt, dat de mens der geestelijke Kerk, voordat hij een nieuwen wil uit den Heer ontvangt, dat is, voordat hij is wederverwekt, het ware doet uit de gehoorzaamheid, maar nadat hij is wederverwekt, het ware doet uit de aandoening; en dan wordt het ware voor hem het goede, omdat het des wils is; want doen uit de gehoorzaamheid, is uit het verstandelijke; doch doen uit de aandoening, is uit het willijke. Vandaar komt het eveneens, dat zij die het ware doen uit de gehoorzaamheid, mensen der uitwendige Kerk zijn, maar zij die het doen uit de aandoening, mensen der inwendige Kerk zijn. Uit deze dingen blijkt, dat zij die van de geestelijke Kerk zijn, worden bedoeld wanneer er gezegd wordt zij die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn.

8235. En de wateren waren hun een muur, aan hun rechteren aan hun linkerzijde; dat dit betekent dat zij van alle zijden waren afgehouden van de valse dingen, staat vast uit de dingen die boven in n. 8206 zijn ontvouwd, waar eendere woorden staan.

8236. En Jehovah redde Israël in dien dag uit de hand der Egyptenaren; dat dit betekent dat de Heer in dien staat hen die van de geestelijke Kerk waren, beschermde tegen alle geweld vanwege de valse dingen uit het boze, staat vast uit de betekenis van redden, zijnde beschermen; uit de betekenis van in dien dag, zijnde in dien staat; dat de dag de staat is, zie n. 23, 487, 488, 493, 893, 2788, 3462, 3785, 4850; uit de uitbeelding van Israël, zijnde zij die van de geestelijke Kerk zijn, waarover meermalen; uit de uitbeelding van de Egyptenaren, zijnde zij die in de valse dingen uit het boze zijn, waarover ook meermalen; vandaar is het duidelijk dat redden uit hun hand, is beschermen tegen het geweld van de zijde van hen die in de valse dingen uit het boze zijn.

8237. En Israël zag de Egyptenaren dood op het strand der zee; dat dit den aanblik betekent van de verdoemden, hier en daar verstrooid, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde hier aanzien of de aanblik; uit de uitbeelding van de Egyptenaren, zijnde zij die in de valse dingen uit het boze zijn; uit de betekenis van de doden, zijnde de verdoemden, waarover n. 5407, 6119, 7494; en uit de betekenis van op het strand der zee, zijnde rondom de uiterste dingen der hel; dat de stranden de uiterste dingen zijn, is duidelijk, en dat de zee de hel is, is eerder getoond. Vandaar komt het, dat met hen dood zien op het strand der zee, de aanblik van de verdoemden wordt aangeduid, hier en daar verstrooid. Omdat er gezegd wordt de aanblik der verdoemden, moet het worden toegelicht, hoe het hiermede is gesteld. Zij die in de hellen zijn, verschijnen niet aan hen die in een andere hel zijn, zelfs niet aan hen die in de naaste of naburigste zijn, want zij zijn geheel en al gescheiden; maar zij verschijnen aan hen die in den Hemel zijn, zo vaak dit den Heer behaagt; de Heer immers regeert de hellen ook door de Engelen, aan wie de gelegenheid wordt gegeven om van de plaats uit waar zij zijn, alle dingen te zien die daar gebeuren; dit geschiedt ter oorzaak hiervan, dat daar eveneens orde zij, en niet de een den ander boven hetgeen wordt toegelaten, geweld aandoe. Dit ambt wordt aan de Engelen gegeven, en door dit heerschappij over de hellen. In de hellen een blik te werpen, en de dingen te zien die daar geschieden, wordt somtijds ook aan de goede geesten gegeven, want het is krachtens de orde dat uit het hogere de lagere dingen kunnen worden gezien, niet echter uit de lagere dingen de hogere; aldus kunnen door hen die in den Hemel zijn, de hellen worden gezien en zij die daar zijn, niet echter andersom. Vandaar komt het dat uit het goede de boze dingen kunnen worden gezien, niet echter uit het boze de goede dingen, want het goede is hoger en het boze lager.

8238. En Israël zag de grote hand die Jehovah had gedaan in de Egyptenaren; dat dit de erkenning van de Almacht des Heren betekent, staat vast uit de

betekenis van zien, zijnde verstaan, erkennen, en geloof hebben, waarover n. 897, 2150, 2325, 2807, 3796, 3863, 3869, 4403 tot 4421, 5400, 6805; uit de betekenis van de grote, sterke, krachtige, verheven hand, wanneer het wordt gezegd van Jehovah, dat is, van den Heer, zijnde de Almacht, waarover n. 878, 7188, 7189, 7518, 8050, 8069, 8153; en uit de uitbeelding van de Egyptenaren, zijnde zij die in de verdoemenis zijn, nu zij die in de hel zijn.

8239. En zij, het volk, vreesden Jehovah; dat dit de aanbidding betekent, staat vast uit de betekenis van Jehovah vrezen, zijnde de eredienst, òf uit de liefde, òf uit het geloof, òf uit de vrees, waarover n. 2826; aldus de aanbidding.

8240. En zij geloofden; dat dit het geloof en het vertrouwen betekent, staat vast uit de betekenis van geloven, zijnde geloof hebben, en eveneens vertrouwen hebben, want wie geloof heeft, heeft eveneens vertrouwen; vertrouwen is der liefde door het geloof; bijgevolg bestaat het vertrouwen in Jehovah, dat is, in den Heer, alleen bij hen die in de liefde, namelijk tot den Heer en jegens den naaste zijn, omdat bij de anderen niet het geloof is.

8241. In Jehovah, en in Moscheh, Zijn dienstknecht; dat dit den Heer betekent ten aanzien van het Goddelijk Goede, en ten aanzien van het Goddelijk Ware, uit Hem voortgaande en bedienende, staat hieruit vast dat onder Jehovah in het Woord de Heer wordt verstaan; men zie n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5663, 6281, 6303, 6945, 6956; en wel de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede, n. 2586, 2769, 2807, 2822, 4402, 6905; en uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde het Goddelijk Ware, uit Hem voortgaande, waarover n. 6752, 7010, 7014, 7089, 7382; er wordt gezegd de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede en ten aanzien van het Goddelijk Ware, omdat het Goddelijk Goede is in den Heer, en het Goddelijk Ware is uit den Heer. Het Goddelijk Goede verhoudt zich tot het Goddelijk Ware, zoals het vuur der zon tot het licht dat daaruit is; het licht is niet in de zon, maar uit de zon; en uit de betekenis van den dienstknecht, zijnde de bedienende; dat een dienstknecht degene wordt genoemd die van dienst is, aldus hij die bedient, zie men in n. 7143; en dat derhalve de Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, toen Hij in de wereld was, Dienstknecht wordt geheten in het Woord, n. 3441; toen immers heeft Hij bediend, zoals Hij eveneens Zelf zegt: “Zo wie onder u zal willen groot worden, zal uw dienaar moeten zijn, en zo wie zal willen de eerste zijn, zal uw dienstknecht moeten zijn; *zoals de Zoon des Mensen niet is gekomen om bediend te worden, maar om te bedienen*”, Matth. xx: 26, 27, 28; Lukas xxii: 27; Markus x: 44, 45.

Vervolg over de geesten en de inwoners van den aardbol van Jupiter.

8242. *Van hoedanig aangezicht de inwoners van den aardbol van Jupiter zijn, werd mij ook getoond; niet dat de inwoners zelf door mij werden gezien, maar de geesten in een eender aangezicht als waarin zij waren geweest toen zij op hun aardbol waren. Maar voordat dit werd getoond, verscheen een van hun Engelen achter een blinkend witte wolk, die de vergunning gaf; en toen werd een tweetal aangezichten getoond; zij waren zoals de aangezichten der mensen van onzen aardbol, blank, maar schoner; uit dezelve blonk het oprechte en het zedige op.*

8243. *Toen de Jupiter-geesten bij mij waren, verschenen mij de aangezichten der inwoners van onzen aardbol kleiner dan gewoonlijk; hetgeen daarvandaan kwam, dat uit die geesten de idee invloede die zij aangaande hun aangezichten hadden, namelijk dat zij groter waren; zij geloven immers, wanneer zij als mensen op hun aardbol leven, dat na het overlijden hun aangezichten groter zullen zijn, en rond van vorm; en omdat deze idee hun is ingeprent, blijft die vandaar eveneens voortduren; en wanneer zij geesten worden, schijnt het hun toe van groter aangezicht te zijn. Dat zij geloven dat hun aangezichten groter zullen zijn, komt omdat zij zeggen dat het aangezicht niet het lichaam is, ter oorzaak hiervan dat zij door middel van dat spreken en de gedachten zich vertonen, en dat zo door hetzelfde het gemoed als het ware heenschijnt; vandaar hebben zij aangaande het aangezicht de idee zoals aangaande het gemoed in vorm; en omdat zij weten dat zij wijzer zullen zijn na het leven in de wereld, geloven zij vandaar dat de vorm van het gemoed, of het aangezicht, van groteren omvang zal worden.*

8244. *Wanneer zij in de wereld zijn, geloven zij ook, dat zij na den dood een vuur zullen gewaarworden dat hun aangezicht zal verwarmen; dit leiden zij daaruit af dat de wijzeren van hen weten dat het vuur voor de geestelijke wereld de liefde is, en dat dat vuur het vuur des levens is, en dat de Engelen uit dit vuur de warmte hebben; degenen ook van hen die in de hemelse liefde hebben geleefd, krijgen hun wens vervuld, en worden het gewaar dat hun aangezicht zoals van vuur warm wordt; en de innerlijke dingen van hun gemoed worden dan niet van warmte, maar van liefde ontstoken.*

8245. *Om die oorzaak ook wassen en reinigen zij hun aangezicht veel, en behoeden zij het eveneens zorgvuldig tegen de zonnehitte; zij hebben een omhulling vervaardigd uit blauwachtige bast of schors, waarmede zij het hoofd omgorden, en zo het aangezicht beschutten. Om het lichaam bekommeren zij zich echter niet veel.*

8246. *Van de aangezichten der mensen van onzen aardbol zeiden zij dat die niet schoon waren, en zij waren verwonderd dat de aangezichten van sommigen vol wratten en puisten waren, voorts op andere wijze ontsierd; zij zeiden dat bij hen*

nooit zodanige verschijnen; sommige aangezichten stonden hun nochtans aan, namelijk die welke vrolijk en lachend waren, en die welke om de lippen een klein weinig uitsteken.

8247. *Dat de lachende en vrolijke aangezichten hun aanstonden, kwam omdat op hun aardbol de aangezichten van bijna allen zodanig zijn, en dit ter oorzaak hiervan dat zij geen bezorgdheid hebben aangaande de toekomstige dingen, en ook de wereldlijke dingen hun van geen zorg zijn; want het zijn deze dingen die droefenis en angst over de animi, en vandaar over de aangezichten brengen; en indien er bij de niet-goeden een vrolijkheid en een lach in de aangezichten is, zo is die in de uitwendige huid, niet echter in de vezels uit het inwendige; anders bij de inwoners van Jupiter. Dat de aangezichten hun aanstonden die rondom de lippen uitstaken, was ter oorzaak hiervan dat hun spraak merendeels door het aangezicht geschiedt, en vooral door de streek ervan rondom de lippen; en eveneens omdat zij nooit veinzen, dat is, anders spreken dan zij denken; daarom dwingen zij hun aangezicht niet, maar laten het vrij gaan; anders bij hen die van de knapen jaren aan hebben geleerd te veinzen; hun aangezicht wordt vandaar van binnen uit samengetrokken, opdat daaruit niets van de gedachte opblinkt; van buitenaf wordt het echter evenmin vrijgelaten, maar bereid gehouden om losgelaten en om samengetrokken te worden, al naar de sluwheid het aanraadt. Uit een onderzoek van de vezels rondom de lippen kan de waarheid vaststaan; daar zijn immers veelvuldige reeksen van vezels, samengevouwen en samengevlochten, die niet alleen zijn geschapen voor het kauwen en voor het spreken door middel van woorden, maar ook voor het uitdrukken van de ideeën van den animus.*

8248. *Het werd eveneens getoond hoe de gedachten zich door het aangezicht vertonen; de aandoeningen die der liefde zijn, worden geopenbaard door de gelaatstreken en de veranderingen ervan, en de gedachten in die door variaties van de vormen der innerlijke dingen; zij kunnen niet breedvoeriger beschreven worden. De inwoners van den aardbol van Jupiter hebben ook een spraak van woorden, maar niet zo klinkend als bij ons; de ene spraak helpt de andere, en aan de spraak der woorden wordt het leven ingeboezemd door de spraak van het aangezicht.*

8249. *Ik ben door de Engelen daarover ingelicht, dat de allereerste spraak op iederen aardbol de spraak door middel van het aangezicht is geweest, en dit uit een tweetal oorsprongen daar, uit de lippen, en uit de ogen; de oorzaak dat zodanig de eerste spraak is geweest, is deze dat het aangezicht geheel en al is gevormd om de dingen die de mens denkt en die hij wil, af te beelden; vandaar ook werd het aangezicht de beeltenis en de aanwijzer van den animus genoemd; voorts omdat er in de oudste of eerste tijden het oprechte was, n. 81 i 8, en de mens niets*

anders dacht, noch denken wilde, dan hetgeen hij wilde dat uit het aangezicht zou opblinken. Aldus konden ook de aandoeningen van den animus, en de ideeën der gedachten zich naar het leven en ten volle vertonen; zo verschenen zij ook aan het oog zoals in een vorm, en zeer vele tegelijk; welke spraak derhalve evenveel uitmuntte boven de spraak der woorden, als het gezicht boven het gehoor, dat is, wals het zien van een veld boven hetzelfde beschreven horen; zij voegden eraan toe, dat een zodanige spraak overeenkwam met de spraak der Engelen, met wie de mensen in die tijden ook gemeenschap hadden; wanneer ook het aangezicht spreekt, of het gemoed door het aangezicht, is de engellijke spraak bij den mens in den laatsten natuurlijken vorm, en is er de tegenwoordigheid van het inwendig gezicht, of van de gedachte van den een in die van den ander, maar niet wanneer de mond door woorden spreekt. Dat de Oudsten op dezen aardbol eender hebben gesproken, zie men in n. 607, 608, 1118, 1120, 7361. Een ieder kan ook weten, dat de Oudsten geen spraak der woorden konden gehad hebben, omdat de woorden der taal niet onmiddellijk waren ingegoten, maar uitgevonden moesten worden en aangepast aan de dingen, hetgeen niet dan in den loop des tijds heeft kunnen geschieden.

8250. *Zolang als er het oprechte en het rechte bij den mens was, zo lang hield ook een zodanige spraak aan, maar zodra het gemoed aanving iets anders te denken en iets anders te spreken, hetgeen geschiedde toen de mens zich liefhad en niet den naaste, toen kwam de spraak der woorden in haar groei, terwijl het aangezicht zelf zich stil hield of tegelijk ook loog; vandaar werd de inwendige vorm van het aangezicht veranderd, trok zich samen, verhardde, en ving aan bijna verstoken van leven te worden, terwijl daarentegen de uitwendige vorm, in vlam gezet vanwege het vuur der zelfliefde, als het ware levend verscheen; doch het van leven verstokene, dat daaronder gelegen is, en innerlijk tot vlak dient, verschijnt niet voor de ogen der mensen, maar voor de ogen der Engelen, want dezen zien de innerlijke dingen. Zodanig zijn de aangezichten van hen die iets anders denken en iets anders spreken; de veinzing immers, de huichelarij, de geslepenheid, en de arglist, die de huidige voorzichtigheid zijn, brengen zulke dingen aan. Maar het is met deze zaak anders gesteld in het andere leven. Daar is het niet geoorloofd, anders te spreken en anders te denken; de tweespalt wordt daar ook helder doorvat in ieder woord, en in iederen klank van een woord; en wanneer zij wordt doorvat, wordt de geest in wien zulk een tweespalt is, uit het samenzijn heengeworpen, en afgeranseld; daarna wordt hij op verschillende wijzen ertoe gebracht om te spreken zoals hij denkt, en om te denken zoals hij wil, totdat hij een gemoed heeft dat één is, en niet verdeeld, zodat hij, indien hij goed is, het goede wil en het ware uit het goede denkt en spreekt; en, indien hij boos is, het boze wil, en het valse uit*

het boze denkt en spreekt; de goede wordt niet eerder tot den Hemel verheven, en de boze ook niet eerder in de hel geworpen, en dit te dien einde dat in de hel niet dan alleen het boze zij, en het valse daar zij van het boze; en opdat in den Hemel niet dan alleen het goede zij, en het ware daar zij van het goede.

8251. *Het vervolg over de geesten en de inwoners van den aardbol van Jupiter aan het einde van het volgende Hoofdstuk.*

Exodus

Vijftiende Hoofdstuk

De Leer der Naastenliefde.

8252. Bij den mens der Kerk zal het leven der vroomheid zijn, en zal het leven der naastenliefde zijn; zij zullen verbonden zijn; een leven van vroomheid zonder het leven der naastenliefde is tot niets bevorderlijk, maar dat met dit is bevorderlijk tot alle dingen.

8253. Het leven der vroomheid is vroom denken en vroom spreken, zich veel aan gebeden overgeven, zich dan nederig gedragen, geregeld de kerken bezoeken, en dan de predikingen toegewijd aanhoren, en dikwijls in het jaar aan het sacrament van het Avondmaal deelnemen, en eender aan de overige dingen van den eredienst, volgens de inzettingen der Kerk. Het leven der naastenliefde echter is den naaste goed willen en goed doen, in elk werk handelen uit het gerechte en het billijke, en uit het goede en het ware, eender in elke functie; in één woord, het leven der naastenliefde bestaat in het betrachten van nutten.

8254. De eigenlijke eredienst zelf des Heren bestaat in het leven der naastenliefde, niet echter in een leven van vroomheid zonder dat; een leven van vroomheid zonder het leven der naastenliefde, is alleen voor zichzelf willen zorg dragen, niet voor den naaste; doch het leven der vroomheid met het leven der naastenliefde, is voor zichzelf willen zorg dragen terwille van den naaste; dat leven is uit de liefde jegens zichzelf, dit echter uit de liefde jegens den naaste.

8255. Dat het goede doen is den Heer vereren, staat vast uit des Heren woorden bij Mattheus: *“Een elk die Mijn woorden hoort en dezelve doet, zal Ik vergelijken bij een voorzichtig man; doch een elk borende Mijn woorden en dezelve niet doende, zal Ik vergelijken bij een dwazen man”*, VII: 24, 26.

8256. De mens is ook zodanig als zijn leven der naastenliefde is, niet echter zodanig als zijn leven van vroomheid zonder dat is. Vandaar blijft het leven der naastenliefde den mens tot in het eeuwige, niet echter het leven der vroomheid, dan alleen voor zoveel als dit met dat samenstemt. Dat het leven der naastenliefde den mens tot in het eeuwige blijft, staat ook vast uit des Heren woorden bij Mattheus: *“De Zoon des Mensen zal komen in de heerlijkheid Zijns Vaders met Zijn Engelen; en alsdan zal Hij een ieder vergelden volgens zijn daden”*, XVI: 27; en bij Johannes: *“Zij zullen uitgaan, die de goede*

dingen hebben gedaan, tot de wederopstanding des levens; die echter de boze dingen hebben gedaan, tot de wederopstanding des gericht's", v: 29; voorts uit de dingen die staan bij Mattheus, Hfdst. xxv: 31 tot het einde.

8257. Onder het leven waardoor voornamelijk de Heer wordt vereerd, wordt het leven volgens Zijn geboden in het Woord verstaan; door deze immers weet de mens wat het geloof en wat de naastenliefde is; dit leven is het Christelijk leven, en het wordt het geestelijk leven genoemd. Het leven echter volgens de wetten van het gerechte en het eerbare zonder dat, is het burgerlijke en zedelijke leven; dit leven maakt dat de mens een burger der wereld zij, dat leven echter dat hij een burger des Hemels zij.

Vijftiende Hoofdstuk.

1. Toen zong Moscheh en de zonen Israëls JEHOVAH dit gezang, en zij zeiden al zeggende: Ik zal JEHOVAH zingen, omdat Hij al verhogende heeft verhoogd; het paard en zijn ruiters heeft Hij voortgeworpen in de zee.
2. Mijn kracht en gezang is JAH, en Hij is mij tot heil geweest; deze is mijn GOD, en ik zal Hem een habitakel stichten; de GOD mijns vaders, en ik zal Hem verhogen.
3. JEHOVAH is een Krijgsmans, JEHOVAH is Zijn Naam.
4. De wagens van Farao en zijn leger heeft Hij voortgeworpen in de zee; en de keur van de driemansleiders, zij zijn ondergedompeld in de zee Suph.
5. De afgronden hebben hen overdekt, zij zijn nedergedaald in de diepten zoals een steen.
6. Uw rechter, JEHOVAH, is grootgemaakt in sterkte; met Uw rechter, JEHOVAH, verbreekt Gij den vijand.
7. En in de veelheid Uwer uitmuntendheid vernietigt Gij hen die tegen U opstaan; Gij zendt Uw ontsteking uit, zij eet hen zoals een stoppel.
8. En door den wind Uwer neusgaten zijn de wateren opgehoopt geworden, de vloedden hebben overeinde gestaan zoals een hoop, de afgronden zijn gestold in het hart der zee.
9. De vijand zeide: Ik zal vervolgen, ik zal achterhalen, ik zal den buit delen, mijn ziel zal van hen vervuld worden, ik zal mijn zwaard uittrekken, mijn hand zal hen uitdrijven.
10. Gij hebt geblazen met Uw wind, de zee heeft hen bedekt; zij hebben het diepe gezocht, zoals lood in de geweldige wateren.
11. Wie is zoals Gij in de goden, o JEHOVAH, wie is zoals Gij, groots in heiligheid, te eerbiedigen met lofprijzingen, doende het wonderlijke.
12. Gij hebt Uw rechter uitgestrekt, de aarde heeft hen verzwolgen.
13. Gij leiddet in Uw barmhartigheid dat volk, Gij hebt verlost; Gij hebt heengeleid in Uw kracht tot het habitakel Uwer heiligheid.
14. De volken hebben het gehoord, zij hebben gebeefd, smart heeft de bewoners van Filistea aangegrepen.
15. Toen waren verbijsterd de leiders van Edom, de machtigen van Moab, schrik heeft hen aangegrepen; alle bewoners van Kanaän zijn versmolten.
16. Ontsteltenis en vrees is op hen gevallen; in de grootheid van Uw arm zullen zij stukgebrosen worden zoals een steen, totdat Uw volk, o

- JEHOVAH, zal doorgaan, totdat dit volk zal doorgaan dat Gij bezeten hebt.
17. Gij zult hen binnenleiden, Gij zult hen planten in den berg Uwer erfenis, ter plaatse tot het wonen van U, hebt Gij, o JEHOVAH, gewerkt, het heiligdom, o HEER, hebben Uw handen bereid.
 18. JEHOVAH zal regeren tot in de eeuw en de eeuwigheid.
 19. Omdat het paard van Farao met zijn wagen, en met zijn ruiters, is gekomen in de zee, en JEHOVAH heeft over hen de wateren der zee teruggedleid; en de zonen Israëls zijn in het droge door het midden der zee gegaan.
 20. En Mirjam, de profetes, de zuster van Aharon, nam een trommel in haar hand; en alle vrouwen gingen uit achter haar, met trommelen en met reien.
 21. En Mirjam antwoordde hun: Zingt JEHOVAH, omdat Hij al verhogende heeft verhoogd; het paard en zijn ruiters heeft Hij voortgeworpen in de zee.
 22. En Moscheh deed Israël voorttrekken van de zee Suph; en zij gingen uit tot de woestijn Schur, en zij gingen drie dagen in de woestijn, en zij vonden geen wateren.
 23. En zij kwamen tot Marah, en zij konden de wateren niet drinken vanwege de bitterheid, omdat die bitter waren; deswege noemde hij derzelve naam Marah.
 24. En zij murmureerden, het volk, tegen Moscheh, al zeggende: Wat zullen wij drinken.
 25. En hij riep tot JEHOVAH, en JEHOVAH wees hem een hout, en hij wierp het voort tot de wateren, en de wateren werden zoet; daar stelde Hij het een inzetting en een gericht, en daar verzocht Hij hetzelve.
 26. En Hij zeide: Indien gij al horende gehoord zult hebben de stem van JEHOVAH uw GOD, en het rechte in Zijn ogen gedaan zult hebben, en geluisterd zult hebben naar Zijn geboden, en bewaard zult hebben al Zijn inzettingen, zo zal Ik alle ziekte die Ik in de Egyptenaren heb gelegd, niet leggen op u, omdat Ik JEHOVAH uw Genezer ben.
 27. En zij kwamen tot Elim, en daar waren twaalf bronnen der wateren, en zeventig palmbomen; en zij legerden zich daar aan de wateren.

De Inhoud.

8258. In den inwendigen zin van dit Hoofdstuk wordt de Heer gevierd, namelijk dat Hij, nadat Hij Zijn Menselijke heeft verheerlijkt, de bozen die de goeden bestookten in het andere leven, in de hellen heeft nedergeworpen; en de goeden die bestookt waren, tot den Hemel heeft verheven. Deze dingen zijn het, die in den inwendigen zin zijn vervat in het Profetische Gezang.

8259. Daarna wordt in den inwendigen zin gehandeld over de tweede verzoeking van hen die van de geestelijke Kerk zijn, die wordt beschreven met het gemurmureer van het volk bij Marah, waar de bittere wateren waren; en daarna over de vertroosting, die wordt aangeduid door het legeren bij Elim, waar de twaalf bronnen en de zeventig palmen waren.

De Inwendige Zin.

8260. Vers 1, 2. *Toen zong Moscheh en de zonen Israëls Jehovah dit gezang, en zij zeiden al zeggende: Ik zal Jehovah zingen, omdat Hij al verhogende heeft verhoogd; het paard en zijn ruiters heeft Hij voortgeworpen in de zee. Mijn kracht en gezang is Jah, en Hij is mij tot heil geweest; deze is mijn God, en ik zal Hem een habitakel stichten; de God mijns vaders, en ik zal Hem verhogen.* Toen zong Moscheh en de zonen Israëls Jehovah dit gezang, betekent de verheerlijking van den Heer door hen die van de geestelijke Kerk waren, vanwege de bevrijding; en zij zeiden al zeggende, betekent aldus uit den invloed; ik zal Jehovah zingen, betekent dat den Heer alleen de heerlijkheid zij; omdat Hij al verhogende heeft verhoogd, betekent dat Hij Zijn Goddelijke in het Menselijke heeft geopenbaard; het paard en zijn ruiters heeft Hij voortgeworpen in de zee, betekent daarin dat tengevolge van Zijn tegenwoordigheid alleen de valse dingen uit het boze verdoemd en in de hel geworpen werden; mijn kracht, betekent dat het al der macht uit Hem is; en gezang is Jah, betekent dat het al des geloofs en vandaar der heerlijkheid is uit het Goddelijk Ware, dat uit Hem is; en Hij is mij tot heil geweest, betekent dat daaruit de zaliging is; en ik zal Hem een habitakel stichten, betekent dat Hij in het goede dat uit Hem is, als in Zijn Hemel zal zijn; de God mijns vaders, betekent dat er geen ander Goddelijke is geweest in de Oude Kerken; en ik zal Hem verhogen, betekent dat ook nu voor Hem de Goddelijke eredienst is.

8261. Toen zong Moscheh en de zonen Israëls Jehovah dit gezang; dat dit de verheerlijking van den Heer betekent door hen die van de geestelijke Kerk waren, vanwege de bevrijding, staat vast uit de betekenis van een gezang zingen, zijnde de verheerlijking, waarover aanstonds; dat het de verheerlijking van den Heer is, komt omdat onder Jehovah in het Woord de Heer wordt verstaan, n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6280, 6281, 6905, 6945, 6956; en uit de uitbeelding van Moscheh en van de zonen Israëls, zijnde zij die van de geestelijke Kerk waren; Moscheh immers tezamen met het volk, beeldt die Kerk uit, Moscheh het hoofd van haar, omdat hij ook het Goddelijk Ware uitbeeldt, en het volk of de zonen Israëls de Kerk zelf; dat de zonen Israëls degenen zijn die van de geestelijke Kerk waren, zien men in n. 6426, 6673, 6862, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223; dat het de verheerlijking van den Heer vanwege de bevrijding is, blijkt uit de dingen die in het voorafgaande Hoofdstuk zijn getoond, namelijk dat zij die van de geestelijke Kerk waren, enig en alleen werden gezaligd door des Heren Komst in de wereld, en dat zij zolang waren vastgehouden geweest in de lagere aarde, en daar bestookt door

de geesten die in de valse dingen uit het boze waren, en werden bevrijd door den Heer nadat Hij het Menselijke in Zich Goddelijk had gemaakt; dat zij die van de geestelijke Kerk waren, enig en alleen gezaligd werden door des Heren Komst in de wereld, zie men in n. 2661, 2716, 2833, 2834, 6372; en dat zij tot zolang vastgehouden waren geweest in de lagere aarde, en werden bevrijd door den Heer toen Hij het Menselijke in Zich Goddelijk had gemaakt, in n. 6854, 6914, 7035, 7091 einde, 7828, 7932, 8018, 8054. Dat een gezang zingen verheerlijken is, en aldus het gezang de verheerlijking, komt omdat de gezangen in de Oude Kerk, en daarna in de Joodse, profetisch waren, en over den Heer handelden, vooral dat Hij in de wereld zou komen, en de duivelse bende, toenmaals meer dan ooit woedende, zou vernietigen, en de gelovigen zou bevrijden van hun aanvallen; en omdat de profetische dingen der gezangen in den inwendigen zin zulke dingen bevatten, wordt vandaar met die de verheerlijking van den Heer aangeduid, dat is, de viering van Hem uit de blijdschap des harten; met het zingen wordt immers vooral de blijdschap des harten uitgedrukt, want de blijdschap breekt in het zingen als het ware uit zich in klank uit. Vandaar komt het, dat Jehovah, dat is, de Heer, in de gezangen Held wordt geheten, Krijgsman, God der legerscharen, Overwinnaar, Sterkte, Bolwerk, Schild, Heil; en de duivelse bende, die vernietigd is, vijand, die verslagen, verzwolgen, ondergedompeld, in de hel geworpen is. Zij die niets aangaande den inwendigen zin kenden, geloofden ook oudtijds dat zulke dingen als er in de wereld waren, werden verstaan, zoals de vijanden daar, de gevechten, overwinningen, nederlagen, onderdompelingen, waarover de gezangen in den uitwendigen zin handelden. Maar zij die wisten dat alle profetische. dingen hemelse en Goddelijke dingen bevatten, en dat deze in gene werden uitgebeeld, wisten dat daar gehandeld werd over de verdoemenis van de ongelovigen, en over de zaliging van de gelovigen, door den Heer wanneer Hij in de wereld zou komen; en dan hadden dezen, die dit wisten, en dit dachten, en vandaar daardoor werden aangedaan, een inwendige blijdschap, genen echter slechts een uitwendige. De Engelen die bij de mensen zijn, waren dan ook tegelijk in de verheerlijking van den Heer; vandaar hadden zij die zongen, en zij die de gezangen hoorden, uit het heilige en het gezegende, welke uit den Hemel invloeden, een hemelse blijdschap, waarin het hun toescheen alsof zij tot den Hemel waren opgeheven. Zulk een uitwerking hadden de gezangen der Kerk bij de Ouden, zulk een uitwerking zouden zij eveneens heden ten dage hebben, want de geestelijke Engelen worden vooral door de gezangen aangedaan die handelen over den Heer, Zijn Rijk, en over de Kerk. Dat de gezangen der Kerk zulk een

uitwerking hadden, kwam niet alleen daarvandaan dat de blijdschap des harten daardoor actief werd, en van het innerlijke tot aan de uiterste vezels van het lichaam toe uitbrak, en deze met een blijde en tevens heilige beving bewoog, maar ook omdat de verheerlijking van den Heer in de Hemelen door koren geschiedt, en aldus door de samenzang van verscheidenen; vandaar eveneens is de engellijke spraak harmonisch, in ritmische cadans; over de koren zie men n. 2595, 2596, 3350, 5182, 8115; over de spraak der Engelen, dat zij in ritmische cadans is, n. 1648, 1649, 7195 einde. Vandaar komt het dat de verheerlijkingen van den Heer bij de Ouden, die van de Kerk waren, geschiedden door gezangen, psalmen, muziekinstrumenten van verschillend geslacht; want de Ouden, die van de Kerk waren, hadden een vreugde die alle vreugden te boven gaat, vanwege het ter harte nemen van de Komst des Heren en van de zaliging van het menselijk geslacht door Hem. Dat de profetische gezangen de verheerlijking van den Heer in den inwendigen zin hebben bevat, staat vast uit de Gezangen in het Woord, zoals bij Jesaja: “Ik Jehovah, heb U geroepen in gerechtigheid, en Ik zal Uw hand grijpen, Ik zal U behoeden; *en Ik zal U geven tot een verbond den volke, tot een licht der natiën*, om te openen de blinde ogen, *om uit te leiden uit den kerker den gebondene, uit het huis der opsluiting hem die in de duisternis zit; zingt Jehovah een nieuw gezang*, Zijn lof, uiteinde der aarde; laten zij de stem verheffen, de woestijn en haar steden; laten de bewoners der rots *zingen, laten zij Jehovah heerlijkheid stellen*; Jehovah zal uitgaan zoals een held, zoals een man der oorlogen; Hij zal den ijver opwekken, over *Zijn vijanden* zal Hij vermogen”, XLII: 6, 7, 8, 9, en vervolg. Het is duidelijk, dat hier wordt gehandeld over den Heer, dat Hij komen zal om hen die in geestelijke gevangenschap zijn te bevrijden; en daarom wordt er gezegd: Zingt Jehovah een nieuw gezang, en laten de bewoners der rots zingen. Eender bij denzelfde: “*Ik heb U gegeven tot een verbond des volks*, om het land te herstellen, om de verwoeste erfenissen te verdelen, *om te zeggen tot de gebondenen: Gaat uit*; tot hen die in de duisternis zijn: Wordt onthuld; op de wegen zullen zij weiden, en in alle hellingen zal hun weide wezen, *Zingt, gij Hemelen*, en *spring op, gij aarde*, en *gij bergen, maakt gedreun met zang*, omdat Jehovah Zijn volk heeft vertroost, en Hij Zich zal erbarmen over Zijn verdrukten”, XLIX: 8, 9, 10, 13 en vervolg. Daar wordt ook gehandeld over de Komst des Heren en over de bevrijding der gebondenen. Bij David: “*Zingt Jehovah een nieuw gezang*, zegent Zijn Naam, somt onder de natiën Zijn heerlijkheid op; alle goden der volken zijn ijdelheden; doch Jehovah heeft de Hemelen gemaakt; heerlijkheid en eer vóór Hem, sterkte en sieraad in Zijn heiligdom; geeft Jehovah heerlijkheid en sterkte, geeft Jehovah

de heerlijkheid Zijns Naams; zegt onder de natiën: Jehovah regeert, ook wordt het wereldrond bevestigd, en zal niet heen bewogen worden; *Jehovah komt, Hij komt om de aarde te richten*”, Psalm xcvi: i tot het einde. Bij denzelfde: “Jehovah deed mij opklimmen *uit den kuil der verwoesting*, uit de modder van het leem; en Hij heeft mijn voeten op een rots gesteld, *en Hij heeft in mijn mond een nieuw gezang gegeven*, een lofzang onzen Gode; velen zullen zien en vertrouwen”, Psalm xl: 3, 4. Uit deze dingen staat eveneens vast, dat het gezang de verheerlijking van den Heer vanwege de bevrijding is; de gezangen behelsden immers de blijdschap des harten en de verhoging van den Heer; de blijdschap des harten vanwege de Komst des Heren en de zaliging alsdan; en de verhoging vanwege de overwinning op de geestelijke vijanden. Het is de blijdschap des harten met de verhoging van den Heer, die wordt verstaan onder de verheerlijking. Dat de blijdschap des harten met gezangen werd aangeduid, blijkt bij David: “Belijdt Jehovah op de cither, op de tiensnarige luit, psalmzingt Hem, *zingt Hem een nieuw gezang*, geeft een uitnemenden aanslag met geschal, omdat *Hij zoals een hoop de wateren der zee verzamelt*, Hij geeft tot schatkameren de afgronden”, Psalm xxxiii: 2 tot 7. Bij Jesaja: “De vreugde der trommelen zal ophouden, het tumult der vrolijken zal ophouden, de vreugde der cither zal ophouden, *met zang zullen zij geen wijn drinken*”, xxiv: 8, 9. En bij Amos. “Ik zal uw feesten in rouw verkeren, en *al uw gezangen* in weeklage”, viii: 10. Dat de verhoging van Jehovah, dat is, van den Heer, geschiedde door gezangen, bij David: “De dienstknecht van Jehovah, David, *die tot Jehovah sprak de woorden dezes gezangs*: Jehovah mijn Sterkte, Jehovah, mijn Rots, en mijn Bolwerk, en mijn Uithelper, mijn God, mijn Steenrots waarop ik betrouw, mijn Schild, en de Hoorn mijns heils, mijn Toevlucht, den Geloofde zal ik aanroepen, Jehovah; dan zal ik verlost worden van mijn vijanden”, Psalm xviii: 1, 2, 3, 4, en vervolg. Bij denzelfde: “Jehovah is mijn Sterkte en mijn Schild; *dies zal ik Hem met gezang belijden*; Jehovah is Sterkte voor hen, en de Sterkte der heilen Zijns Gezalfde”, Psalm xxviii: 7, 8. Bij denzelfde: “Uw heil, o God, zal mij tot de hoogte heenleiden; *ik zal Gods Naam loven met gezang*, en *Hem grootmaken* met belijdenis”, Psalm lxix: 30, 31. Dat de gezangen over den Heer handelden, staat ook vast bij Johannes: “De vierentwintig ouderen *zongen een nieuw gezang*, zeggende: Gij zijt waardig het boek te nemen en zijn zegelen te openen, omdat Gij gedood zijt, en hebt ons Gode verlost met Uw bloed”, Apoc. v: 9, 10; en bij denzelfde: “Ik zag zeven Engelen, en *die zongen het gezang van Moscheh, den dienstknecht Gods*, en *het gezang des Lams*, zeggende: Groot en wonderlijk zijn Uw werken, Heer, Almachtige God; gerecht en waar zijn Uw wegen, Gij

Koning der heiligen; wie zou U niet vrezen, Heer, en niet *Uw Naam verheerlijken*”, Apoc. xv: 2, 3. Het gezang van Moscheh en des Lams, is het gezang dat in dit Hoofdstuk staat; het wordt gezang des Lams genoemd, omdat er gehandeld wordt over de verheerlijking des Heren.

8262. En zij zeiden al zeggende; dat dit betekent aldus uit den invloed, staat vast uit de betekenis van zeggen, als wordt gehandeld over de verheerlijking van den Heer door gezang, zijnde invloed; dat zeggen ook invloed is, n. 5743, 6152, 6291, 7291, 7381, 8221.

8263. Ik zal Jehovah zingen; dat dit betekent dat den Heer alleen de heerlijkheid zij, staat vast uit de betekenis van Jehovah zingen, zijnde den Heer verheerlijken, waarover vlak boven n. 8261, aldus dat Hem de heerlijkheid zij; dat zij Hem alleen zij, komt omdat de Heer Jehovah is in het Woord, n. 8261, aldus de allene God. In het Woord wordt hier en daar gezegd dat den allenen God heerlijkheid en eer zij; wie niet de innerlijke dingen des Woords weet, kan geloven dat de Heer de heerlijkheid wil en liefheeft, zoals een mens in de wereld, ook ter oorzaak hiervan dat Hem die boven allen in het heeal toekomt; maar de Heer wil de heerlijkheid niet terwille van Zich, maar terwille van den mens die Hem verheerlijkt; de mens die Hem verheerlijkt, doet dat uit heilige eerbiediging voor Hem, dat Hij de Hoogste is, en uit de vernedering van zichzelf, dat hij naar verhouding niets is; en omdat zo in de verheerlijking van den Heer door den mens en de heilige eerbiediging en de vernedering is gelegen, is de mens dan in den staat om den invloed van het goede uit den Heer op te nemen, aldus eveneens de liefde tot Hem; vandaar komt het, dat de Heer de verheerlijking door den mens wil; men zie n. 4347, 4593, 5957; dat de invloed van het goede uit den Heer in een nederig hart is, zie men in n. 3994, 7478.

8264. Omdat Hij al verhogende heeft verhoogd; dat dit betekent dat Hij Zijn Goddelijke in het Menselijke heeft geopenbaard; staat vast uit de ‘betekenis van zich verhogen, wanneer over den Heer wordt gehandeld, zijnde het Goddelijke openbaren in het Menselijke; de oorzaak dat met al verhogende heeft Hij Zich verhoogd, dat wordt aangeduid, is deze, dat het Goddelijke het Hoogste of het Opperste is, en de Heer toen Hij in de wereld was, het Menselijke in Zich Goddelijk heeft gemaakt, en aldus al verhogende heeft verhoogd; dat met het Hoge in het Woord het Goddelijke wordt aangeduid, zie men in n. 8153. Hier wordt gezegd al verhogende heeft Hij verhoogd, en daarmee wordt de openbaring van het Goddelijke in het Menselijke aangeduid, omdat in dit gezang wordt gehandeld over den Heer, namelijk dat Hij, nadat Hij Zijn Menselijke Goddelijk heeft gemaakt, de bozen in de

hellen heeft geworpen, en de goeden tot den Hemel heeft verheven, n. 8258, en dit door Zijn tegenwoordigheid alleen, n. 7989; want de bozen in de hellen werpen, en de goeden tot den Hemel verheffen, door de tegenwoordigheid alleen, is Goddelijk.

8265. Het paard en zijn ruiters heeft Hij voortgeworpen in de zee; dat dit betekent dat tengevolge van Zijn tegenwoordigheid alleen de valse dingen uit het boze verdoemd en in de hel geworpen werden, staat vast uit de betekenis van het paard, zijnde de valse dingen uit het verdraaide verstandelijke; dat het paard het verstandelijke is, zie men in n. 2761, 2762, 3217, 5321; en in den tegengestelden zin het verdraaide verstandelijke, en omdat dit geen verstandelijke is, wordt in dezen zin het valse met het paard aangeduid, en met het paard van Farao het valse wetenschappelijke, n. 6125, 8146, 8148; uit de betekenis van den ruiters, zijnde de redeneringen daaruit, waarover n. 8146, 8148; en uit de betekenis van voortwerpen in de zee, zijnde verdoemen en in de hel werpen; dat de zee, hier de zee Suph, de hel is, waar de valse dingen uit het boze zijn van hen die, van de Kerk zijnde, in het afgescheiden geloof en in het leven van het boze waren geweest, zie men in n. 8099, 8137, 8148. Vandaar komt het, dat zij valse dingen uit het boze worden geheten; dat die verdoemd en in de hel geworpen werden tengevolge van de tegenwoordigheid des Heren alleen, is in het voorafgaande Hoofdstuk getoond. De bozen immers kunnen geenszins de Goddelijke tegenwoordigheid verdragen en uithouden, want zij worden tengevolge van de Goddelijke tegenwoordigheid beangst, gemarteld, en als het ware ontzield; zij gedragen zich zoals zij die in doodstrijd zijn. De oorzaak hiervan is deze, dat het Goddelijke de Almacht inheeft, en zij dat wat tegengesteld is, vernietigt en uitblust, aldus het valse en het boze; vandaar is het leven van hen die in het valse en het boze zijn, door de Goddelijke tegenwoordigheid in nood, en voelt dan in zich de hel, volgens den graad der tegenwoordigheid; opdat zij die in de valse en de boze dingen zijn, echter niet geheel en al vernietigd en gemarteld worden, worden zij oversluierd met hun eigen valse en boze dingen zoals met nevels, die van zulk een natuur zijn dat zij den invloed van het Goddelijke breken, of dien terugdrijven, of verstikken, zoals de aardse nevels of de wolken het de zonnestrallen plegen te doen. Deze dingen worden verstaan onder de woorden bij Johannes: “Zij zullen tot de bergen en de rotsen zeggen: Stort op ons, en verbergt ons van het aangezicht Desgenen Die op den troon zit, van den toorn des Lams, omdat de grote dag Zijns toorns is gekomen; wie derhalve zal kunnen bestaan”, Apoc. vi: 16, 17; met de bergen en de rotsen waartegen zij zullen zeggen dat zij op hen zouden storten en hen verbergen, worden de boze en de valse dingen aangeduid; met

den toorn des Lams wordt de marteling aangeduid; het verschijnt immers alsof het Goddelijke uit toorn martelt, terwijl het toch de valse en de boze dingen zelf zijn; eender bij Jesaja Hfdst. II: 10; bij Hoschea, Hfdst. x: 8; bij Lukas, Hfdst. XXIII: 30. Dat er tengevolge van de tegenwoordigheid alleen des Heren verdoemenis is, wordt ook aangeduid met deze volgende dingen in dit gezang: “Gij zendt Uw ontsteking uit, zij verteert hen zoals een stoppel; en door den wind Uwer neusgaten zijn de wateren opgehoopt geworden; de vloedden hebben overeinde gestaan zoals een hoop; Gij hebt geblazen met Uw wind, de zee heeft hen bedekt, zij zochten de diepte; Gij hebt Uw rechter uitgestrekt, de aarde heeft hen verzwolgen”, Vers 7, 8, 10, 12; eender in zeer vele andere plaatsen in het Woord.

8266. Mijn kracht; dat dit betekent dat het al der macht uit Hem is, staat vast uit de betekenis van de deugd (*virtus*), zijnde de kracht (*vis*) en de macht; en omdat er gezegd wordt mijn kracht, en het Jehovah of den Heer betreft, is het dat het al der macht uit Hem is.

8267. En gezang is Jah; dat dit betekent dat het al des geloofs en vandaar der heerlijkheid is uit het Goddelijk Ware, dat uit Hem is, staat vast uit de betekenis van het gezang, wanneer het Jehovah betreft, zijnde de verheerlijking van den Heer, waarover boven n. 8261; doch wanneer het den mens betreft, zoals hier, zijnde de heerlijkheid, die uit het geloof is, aldus het geloof waaruit de heerlijkheid is, want het al der heerlijkheid die de mens heeft, is uit het geloof in den Heer, omdat het geloof dat geloof is, uit den Heer is, en zo de Heer in het geloof is, bijgevolg de heerlijkheid zelf. De oorzaak dat de heerlijkheid van den mens is uit het geloof, is ook deze dat het Goddelijk Ware, uit hetwelk en door hetwelk het geloof is, voor de ogen der Engelen als licht verschijnt, voorts zoals de glans en de schittering des lichts. Deze schittering des lichts, tezamen met de prachtige dingen des Hemels, die uit het licht zijn, wordt heerlijkheid geheten, welke zo niets anders is dan het Goddelijk Ware, aldus het geloof. Dat Jah het Goddelijk Ware is, voortgaande uit het Goddelijk Menselijke des Heren, komt omdat Jah van Jehovah is afgeleid, en het wordt Jah genoemd, omdat het niet Zijn is, maar Bestaan uit Zijn; het Goddelijk Ware immers is Bestaan, het Goddelijk Goede echter is Zijn; men zie n. 6880; vandaar ook wordt er gezegd het gezang is Jah, omdat met het gezang het geloof wordt aangeduid, hetwelk van het Goddelijk Ware is. Met Jah wordt eveneens het Goddelijk Ware aangeduid bij David: “*Zingt Gode*, looft Zijn Naam, verheft Hem Die rijdt op de wolken, *door Jah, Zijn Naam*, springt op voor Hem”, Psalm LXVIII: 5; God loven en verheffen door Jah, Zijn Naam, is door het Goddelijk Ware. Ook bij denzelfde: “In de benauwdheid heb ik *Jah*

aangeropen; Hij heeft mij geantwoord in de breedte, *Jah*; Jehovah heeft mij geholpen; mijn sterkte en *gezang is Jah*; ik zal niet sterven, maar leven, en ik zal de werken van *Jah* verkondigen; ik zal binnengaan door de poorten der gerechtigheid, en ik zal *Jah* belijden”, Psalm CXVIII: 5, 13, 14, 17, 19; daar is Jah de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, eender *Jah* in Hallelu-Jah, Ps. CV:45; Ps. CVI: 1, 48; Ps. CXI: 1; Ps. CXII: 1; Ps. CXIII: 1, 9; Ps. CXV: 17, 18; Ps. CXVI:19.

8268. En Hij is mij tot heil geweest; dat dit betekent dat daaruit de zaliging is, staat zonder enige verdere verklaring vast.

8269. En ik zal Hem een habitakel stichten; dat dit betekent dat Hij in het goede, dat uit Hem is, als in Zijn Hemel zal zijn, staat vast uit de betekenis van het habitakel, wanneer het van Jehovah of den Heer wordt gezegd, zijnde het goede; dat het habitakel des Heren het goede is, komt omdat al het goede uit den Heer is; aldus is het goede des Heren, dermate dat men zeggen kan dat de Heer het goede is; wanneer de Heer in dit woont, woont Hij in Zijn Goddelijke; Hij kan ook nergens anders wonen, volgens des Heren woorden bij Johannes: “Jezus zeide: Indien iemand Mij zal hebben liefgehad, die bewaart Mijn woord, en Mijn Vader heeft hem lief, *en Wij zullen tot hem komen, en zullen verblijf bij hem maken*”, XIV: 23; het goede uit het Goddelijke wordt hier beschreven met den Heer liefhebben, en Zijn woord bewaren, want het goede is der liefde; er wordt gezegd dat Zij bij hem verblijf zouden maken, dat is, in het goede bij hem. Er wordt gezegd als in Zijn Hemel, omdat de Hemel het habitakel Gods wordt genoemd, uit hoofde hiervan dat het goede, dat uit den Heer is, daar is en den Hemel samenstelt. De Heer is ook in ieder mens als in Zijn Hemel, wanneer Hij in het goede daar is, want de Hemel van den mens is het goede, en de mens is door het goede bij de Engelen in den Hemel. Daaruit nu blijkt dat met ik zal Hem een habitakel stichten, wordt aangeduid dat Hij in het goede, dat uit Hem is, als in Zijn Hemel zal zijn.

8270. De God mijns vaders; dat dit betekent dat er geen ander Goddelijke is geweest in de Oude Kerken, staat vast uit de betekenis van den vader, zijnde de Oude Kerk, waarover n. 6050, 6075, 7649, 8055; vandaar is de God des vaders het Goddelijke in de Oude Kerken. Dat het Goddelijke in die Kerken de Heer is geweest, zie men in n. 6846, 6876, 6884; en dat geen ander onder Jehovah door hen werd verstaan dan de Heer, n. 1343, 5663.

8271. En ik zal Hem verhogen; dat dit betekent dat ook nu voor Hem de Goddelijke erediens is, staat vast uit de betekenis van verhogen, wanneer van den mens wordt gezegd dat hij Jehovah zal verhogen, zijnde de erediens, want

de Goddelijke eredienst bestaat in de verhoging van den Heer ten opzichte van zichzelf, hetgeen geschiedt volgens den graad der vernedering van zichzelf voor den Heer; de vernedering is het wezenlijke van den Goddelijken eredienst; wanneer de mens in dit wezenlijke is, dan is hij in den staat van uit den Heer het ware op te nemen dat des geloofs is, en het goede dat der naastenliefde is, bijgevolg in den staat van Hem te vereren. Indien echter de mens zich voor den Heer verhoogt, dan sluit hij de innerlijke dingen van zijn gemoed voor de opneming van het goede en het ware uit den Heer. Wat zich verhogen is, wanneer van den Heer wordt gezegd dat Hij Zich verhoogt, zie men boven in n. 8264.

8272. *Vers 3, 4, 5. Jehovah is een Krijgsman, Jehovah is Zijn Naam. De wagens van Farao en zijn leger heeft Hij voortgeworpen in de zee; en de keur van de driemansleiders, zij zijn ondergedompeld in de zee Suph. De afgronden hebben hen overdekt, zij zijn nedergedaald in de diepten zoals een steen.* Jehovah is een Krijgsman, betekent dat de Heer tegen alle boze en valse dingen die uit de hellen zijn, beschermt; Jehovah is Zijn Naam, betekent dat Hij alleen het is uit Wien alle dingen zijn; de wagens van Farao en zijn leger heeft Hij voortgeworpen in de zee, betekent de valse dingen uit het boze in het bijzonder en in het algemeen van hen die van de Kerk, en daar in het leven van het boze waren, dat zij zich bij Zijn tegenwoordigheid in de hellen hebben geworpen; en de keur van de driemansleiders, betekent alle dingen met de afzonderlijke; zijn ondergedompeld in de zee Suph, betekent dat zij zich hebben toegesloten met de valse dingen uit het boze; de afgronden hebben hen overdekt, betekent dat de valsheden uit de begeerten hen hebben bedekt; zij zijn nedergedaald in de diepten zoals een steen, betekent dat zij tot de lagere dingen zijn gevallen zoals uit zwaarte.

8273. Jehovah is een Krijgsman; dat dit betekent dat de Heer tegen alle boze en valse dingen die uit de hellen zijn, beschermt, staat vast uit de betekenis van den krijgsman, zijnde hij die tegen de valse en de boze dingen, dat is, tegen de hellen, strijdt en overwint, hier die den mens tegen dezelve beschermt; want, zoals eerder is getoond, de Heer alleen strijdt voor den mens, en beschermt hem, wanneer hij door de hellen wordt aangevallen, en dit aanhoudend, vooral in de verzoeking, die de geestelijke gevechten zijn. De Heer wordt Krijgsman geheten uit hoofde hiervan in de eerste plaats dat Hij, toen Hij in de wereld was, alleen, dat is, uit Zich, heeft gestreden tegen de hellen, die toen voor het merendeel geopend waren, en allen, hoe velen er ook in het andere leven kwamen, aanvielen en trachtten te onderjukkan. De oorzaak dat de duivelse bende, dat is, de hellen, toen aldus woedden, was omdat het Goddelijke,

heengaande door den Hemel, welke vóór de Komst des Heren het Goddelijk Menselijke was, niet machtig genoeg was tegen de boze en de valse dingen die zo onmetelijk waren toegenomen. Daarom behaagde het het Goddelijke zelf om het Menselijke aan te nemen, en dit Goddelijk te maken, en toen tegelijk door in Zich toegelaten gevechten die duivelse bende in de hellen te werpen, en daar op te sluiten, en aan de Hemelen te onderwerpen; en tegelijk ook de Hemelen zelf in orde te brengen. Krachtens deze gevechten wordt de Heer in de eerste plaats *Krijgsman* genoemd; en daarna, dat Hij, toen Hij aldus de hellen had overwonnen en de Gerechtigheid was geworden, uit de Goddelijke macht de mensen beschermt, en dit aanhoudend, en vooral in de gevechten der verzoeking. Dat de Heer alleen en uit Zich tegen de hellen gestreden en die overwonnen heeft, staat aldus bij Jesaja: *“Het gericht is achterwaarts geworpen, en de gerechtigheid stond van verre, want de waarheid struikelde op de straat, en de rechtheid kan niet aankomen, terwijl de waarheid is weggenomen, en hij die van het boze wijkt, is onzinnig. Jehovah zag, en het was boos in Zijn ogen, dat er geen Gericht was; en Hij zag dat er geen man was, en Hij ontzette Zich dat er geen was die tussenbeide kwam; daarom heeft Zijn arm Hem heil beschikt, en Zijn Gerechtigheid wekte Hem op; vandaar trok Hij de gerechtigheid aan zoals een pantsier, en den helm des heils op Zijn hoofd”*, LIX: 14, 15, 16, 17; hier wordt de staat van dien tijd in de ene en de andere wereld beschreven, en dat de Heer uit Zich alleen de gevallen zaak herstelde. Desgelijks elders bij denzelfde: *“Wie is Deze Die uit Edom komt met besprenkelende klederen uit Bozra; Deze eerwaardig in Zijn gewaad, voortschrijdend in de veelheid Zijner sterkte; Ik Die spreek in gerechtigheid, groot tot heil; Ik heb de wijnpers alleen getreden, en van de volken was er geen man met Mij, weswege hun overwinning is gesprengd op Mijn klederen; want de dag der wraak is in Mijn hart, en het jaar Mijner verlost. Ik zag rondom, maar er was geen die hielp, en Ik ontzette Mij, maar er was geen die ondersteunde; daarom heeft Mijn arm Mij heil beschikt”*, LXIII: 1, 2, 3, 4, 5. Uit deze dingen kan vaststaan dat de Heer in de wereld alleen heeft gestreden tegen de hellen, en die heeft overwonnen. Met de gevechten en de overwinningen op de hellen is het aldus gesteld: hij die ze eenmaal heeft overwonnen, overwint ze voortdurend, want door de overwinning verwerft hij zich macht daarover; hij bevestigt immers voor zoveel in zich het goede dat der liefde is en het ware dat des geloofs is, en eigent het zich voor zoveel toe, waartegen daarna de hellen niets wagen. De Heer heeft, toen Hij in de wereld was, de gevechten der verzoeking in Zich uit alle hellen toegelaten, en door die het Menselijke in Zich Goddelijk gemaakt, en toen tegelijk de hellen voor altijd onder Zijn gehoorzaamheid

gebracht; men zie n. 1663, 1668, 1690, 1692, 1737, 1813, 1820, 2776, 2786, 2795, 2803, 2814, 2816, 4287. Vandaar komt het dat de Allene Heer over de hellen macht heeft tot in het eeuwige, en Hij uit de Goddelijke macht voor den mens strijdt. Vandaar nu komt het, dat de Heer Krijgsman wordt geheten, en eveneens Held, zoals eveneens bij Jesaja: “Jehovah zal zoals een *Held* uitgaan, zoals een *Man der oorlogen* zal Hij den ijver opwekken, Zijn vijanden zal Hij overweldigen”, XLII: 13; en bij David: “Wie is de Koning der heerlijkheid; Jehovah de Sterke en de *Held*, Jehovah de *Krijgsheld*; Wie is deze Koning der heerlijkheid, *Jehovah Zebaoth* (der legerscharen) “, Psalm XXIV: 8, 10. Waar in het Woord de oorlog wordt vermeld, wordt in den inwendigen zin de geestelijke oorlog verstaan, zijnde tegen de valse en de boze dingen, of, wat het zelfde is, tegen den duivel, dat is, tegen de hellen, n. 1664, 2686. Over de oorlogen of de gevechten des Heren tegen de hellen, wordt in den inwendigen zin gehandeld zowel in de Historische dingen des Woords als in de Profetische; desgelijks over de oorlogen en de gevechten des Heren voor den mens. Bij de Ouden, bij wie des Heren Kerk was, was ook een Woord, zowel Historisch als Profetisch, hetwelk heden ten dage niet voorhanden is; het Historische Woord werd genoemd *het Boek der Oorlogen van Jehovah*, en het Profetische Woord *de Uitspraken*; dit Woord wordt vermeld bij Moscheh, Num. XXI: 14 en 27; dat met dat woord daar in Vers 27 de Profetische dingen worden aangeduid, blijkt uit de betekenis van dat woord in Num. XXIII: 7, 18; Hfdst. XXIV: 3, 15; onder *de Oorlogen van Jehovah* werden daar verstaan de gevechten en de overwinningen des Heren, toen Hij in de wereld was, tegen de hellen; en eveneens de voortdurende gevechten en overwinningen daarna voor den mens, voor de Kerk, en voor Zijn Rijk. Want de hellen willen zich aanhoudend oprichten; zij hijgen immers naar niets anders dan naar de heerschappij, maar zij worden door den Allenen Heer teruggedrukt; hun pogingen om zich op te werken verschijnen zoals opborrelingen en zoals de uitwerpingen van den rug (*ejectiones dorsi*) bij den mens; maar even vaak als zij dit pogen, worden verscheidene daar te dieper nedergeworpen.

8274. Jehovah is Zijn Naam; dat dit betekent dat Hij alleen het is uit Wien alle dingen zijn, staat vast uit de betekenis van den Naam van Jehovah, zijnde alle dingen des geloofs en der liefde, of alle dingen van het ware en het goede in samenvatting waardoor de Heer wordt vereerd, waarover n. 2724, 3006, 6674; en zijnde in den hoogsten zin het Goddelijk Menselijke des Heren, n. 2628, 6887, uit Hetwelk al die dingen zijn. Daaruit en eveneens uit hoofde hiervan dat Jehovah het Zijn zelf is, aldus het Zijn van alle dingen, blijkt, dat

met Jehovah is Zijn Naam wordt aangeduid dat het de Heer alleen is uit Wien alle dingen zijn.

8275. De wagens van Farao en zijn leger heeft Hij voortgeworpen in de zee; dat dit betekent de valse dingen uit het boze in het bijzonder en in het algemeen van hen die van de Kerk, en daar in het leven van het boze waren, dat zij zich bij Zijn tegenwoordigheid in de hellen hebben geworpen, staat vast uit de betekenis van de wagens, zijnde de valse dingen, waarover n. 8146, 8148, 8215, hier de valse dingen in het bijzonder, omdat er ook wordt gezegd het leger, waarmede de valse dingen in het algemeen worden aangeduid. Dat het leger de valse dingen zijn, zie men in n. 3448, 8138, 8146, 8148; uit de uitbeelding van Farao en van de Egyptenaren, zijnde zij die, van de Kerk zijnde, in het afgescheiden geloof en in het leven van het boze waren, en vandaar in louter valse dingen uit het boze, waarover n. 7926, 8132, 8135, 8138, 8148; uit de betekenis van de zee, hier van de zee Suph, zijnde de hel, waar degenen zijn die in die valse dingen zijn, waarover n. 8099, 8137, 8148; Hij heeft voortgeworpen in de zee, is vandaar dat Hij in de hel heeft geworpen, in den inwendigen zin dat zij zichzelf bij de tegenwoordigheid alleen des Heren daarheen hebben geworpen; men zie n. 8265. Uit deze dingen blijkt, dat met de wagens van Farao en zijn leger heeft Hij voortgeworpen in de zee, wordt aangeduid, dat de valse dingen uit het boze in het bijzonder en in het algemeen van hen die van de Kerk en daar in het leven van het boze waren, zich bij de tegenwoordigheid des Heren in de hellen hebben geworpen.

8276. En de keur van de driemansleiders; dat dit betekent alle dingen met de afzonderlijke, staat vast uit de betekenis van de driemansleiders, zijnde de algemene dingen waaronder de bijzondere in een reeks zijn, waarover n. 8150, aldus alle en de afzonderlijke dingen; want wanneer er wordt gezegd de algemene dingen, worden ook de bijzondere dingen verstaan welke onder die en in die zijn, en eveneens de afzonderlijke dingen welke onder de bijzondere dingen en in die zijn, want het algemene zonder die is niets; het wordt immers het algemene geheten naar die, omdat het de samenvatting van verscheidene dingen is. Vandaar komt het, dat met de driemansleiders alle dingen met de afzonderlijke worden aangeduid. Er wordt gezegd een keur, en daarmede worden de voornaamste dingen aangeduid, namelijk de valse, waaronder de overige zijn.

8277. Zijn ondergedompeld in de zee Suph; dat dit betekent dat zij zich hebben toegesloten met de valse dingen uit het boze, staat vast uit de betekenis van ondergedompeld worden, hier in de wateren van de zee Suph, zijnde zich opsluiten in de valse dingen uit het boze; met de wateren van

die zee immers worden de valse dingen aangeduid, n. 8137, 8138; en met ondergedompeld worden, wordt opgesloten worden aangeduid; want zij die in de hellen zijn, worden opgesloten en omgeven door valse dingen, zoals zij die worden ondergedompeld het door de wateren worden; dat zij zichzelf daarin onderdompelen of opsluiten, zie men in n. 7926, 8227, 8228.

8278. De afgronden hebben hen overdekt; dat dit betekent dat de valsheden uit de begeerten hen hebben bedekt, staat vast uit de betekenis van de afgronden, zijnde de valsheden die uit de begeerten zijn; onder de afgronden in het Woord worden de wateren en de watermassa's in de diepten verstaan, en met de wateren in den goeden zin worden de ware dingen aangeduid, en in den tegengestelden zin de valse dingen, n. 739, 790, 2702, 3058, 3424, 4976, 5668; en met de diepten worden de hellen aangeduid. Vandaar komt het, dat de afgronden de valsheden uit de begeerten zijn, voorts dat zij de hellen zijn. Dat onder de afgronden in het Woord de wateren in de diepten en de watermassa's worden verstaan, staat vast bij Ezechiël: "De wateren deden den ceder groeien, *de afgrond maakte hem hoog*, zodat deze met zijn rivieren ging rondom uw planting, en hij zond waterleidingen uit tot alle bomen des velds", xxxi: 4. Bij David: "Hij kliefde de rotsen in de woestijn, en *Hij deed drinken de grote afgronden*; Hij leidde vloed van de rots uit, en deed de wateren afdalen zoals vloed", Psalm LXXVIII: 15, 16. Bij Moscheh: "Een goed land, een land van rivieren der wateren, van bronnen, en van *afgronden uitgaande van het dal en van den berg*", Deut. VIII: 7; in deze plaatsen staan de afgronden voor de wateren in massa's, en de wateren in massa's, of de afgronden, voor de ware dingen des geloofs in overvloed; ze doen drinken de grote afgronden uit de rots, staat daarvoor dat de ware dingen des geloofs zonder tekort waren, want de Rots is het geloof uit den Heer, aldus de Heer ten aanzien van het geloof; de afgronden uitgaande van het dal en van den berg, staat voor de ware dingen des geloofs uit de liefde; vandaar ook waren onder de zegeningen van Jozef "*de zegeningen des afgronds, liggende beneden*", Gen. XLIX: 25; Deut. XXXIII: 13. Dat de afgronden de valsheden uit de begeerten zijn, bijgevolg ook de hellen, staat vast bij Jesaja: "Ontwaak naar de dagen der oudheid, de geslachten der eeuwigheid; zijt Gij het niet die de zee uitdroogt, *de wateren des groten afgronds, en de diepten der zee* stelt tot een weg, opdat de verlost doorgaan", LI: 9, 10, 11. Bij denzelfde: "Jehovah, Die de wateren vóór hen kliefde, *Die hen leidde door de afgronden*, zoals een paard in de woestijn; zij stooten niet aan", LXIII: 12, 13. Bij Ezechiël: "Zo zeide de Heer Jehovih: Wanneer Ik u zal gegeven hebben tot een verlaten stad, zoals de steden die niet bewoond worden, *wanneer Ik tegen u den afgrond zal*

hebben doen opkomen, en vele wateren u zullen overdekt hebben”, xxvi: 19. Bij Johannes: “Ik zag een ster, uit den hemel gevallen op de aarde, aan welke werd gegeven *de sleutel van den put des afgronds*, en zij heeft *den put des afgronds geopend*”, Apoc. ix: 1, 2, 11. Bij denzelfde: “Het beest dat opklimt *uit den afgrond*, maakte krijg met hen”, Apoc. xi: 7. Verder bij denzelfde: “Het beest dat gij gezien hebt, was en is niet; *en het zal opklimmen uit den afgrond*, en in het verderf heengaan”, Apoc. xvii: 8; in deze plaatsen staan de afgronden voor de hellen, aldus eveneens voor de valsheden uit de begeerten, want deze zijn in de hellen, en maken die. Omdat deze dingen met de afgronden worden aangeduid, worden daarmede ook de verzoekingen aangeduid, want de verzoekingen geschieden door binnengeworpen valse en boze dingen uit de hellen; in dezen zin bij Jonas: “De wateren hadden mij omgeven tot de ziel toe, *de afgrond omgordde mij*”, 11:5; bij David: “*De afgrond is roepende tot den afgrond*, tot de stem Uwer watergoten; al Uw brekers en Uw golven zijn over mij heengegaan”, Psalm xlii: 8; bij denzelfde: “Gij Die mij vele en boze benauwdheden hebt getoond, keer weder, en maak mij levend, en *doe mij uit de afgronden der aarde wederkeren, en opklimmen*”, Psalm lxxi: 20.

8279. Zij zijn nedergedaald in de diepten zoals een steen; *dat* dit betekent dat zij tot de lagere dingen zijn gevallen zoals uit zwaarte, staat vast uit de betekenis van nederdalen, wanneer het is tot de lagere dingen, zoals uit zwaarte, zijnde vallen; uit de betekenis van de diepten, zijnde de lagere dingen, waar de hellen zijn, waarover aanstonds; en uit de betekenis van zoals een steen, zijnde zoals uit zwaarte; er wordt gezegd zoals een steen, omdat met den steen in den echten zin het ware wordt aangeduid, waarover n. 643, 1298, 3720, 3769, 3771, 3773, 3789, 3798, 6426, vandaar in den tegengestelden zin het valse; het valse uit het boze is ook van zulk een natuur, dat het naar de lagere dingen nedervalt, zoals het zware in de wereld; het ware uit het goede echter is van zulk een natuur, dat het tot de hogere dingen opklimt, zoals het lichte in de wereld. Vandaar komt het, dat de bozen zolang zij nog niet zijn verwoest ten aanzien van de ware dingen, in een streek boven de hellen zijn; doch zodra zij verwoest zijn, dat is, van de ware dingen beroofd, is het alsof hun de vleugels waren afgesneden, en dan vallen zij als gewichten neder, en hoe erger de valse dingen uit het boze zijn, des te dieper. Vandaar komt het dat met de diepten evenzeer als met de afgronden, de hellen worden aangeduid, maar met de diepten de hellen ten opzichte van de boze dingen, en met de afgronden de hellen ten opzichte van de valse dingen die uit gene zijn; zoals bij Jeremia: “Vliedt, zij hebben zich afgekeerd, *in het diepe hebben zij zich nedergelaten om te wonen*”, xlix: 8, 30. Bij David: “De wateren zijn

gekomen tot aan de ziel, ik ben ondergedompeld *in den modder der diepte*; er is ook geen bestand; ik ben gekomen *in de diepten der wateren*, en de vloed overstort mij. Ruk mij uit den modder, opdat ik niet ondergedompeld worde, laat ik ontrukkt worden aan mijn haters, en *uit de diepten der wateren*, opdat mij de vloed der wateren niet overstort, *en opdat mij de diepte niet verzwelge*, noch de kuil over mij zijn mond sluite”, Psalm LXIX: 2, 3, 15, 16. Bij Micha: “Hij zal *in de diepte der zee al hun zonden voortwerpen*”, VII: 19. Dat het diepe de hel is ten opzichte van het boze, komt omdat het tegengesteld is aan *het hoge*, waarmee de Hemel wordt aangeduid, en waarvan wordt gesproken met betrekking tot het goede, n. 8153; het boze stemt ook overeen met het zware op aarde, dat tengevolge van zijn eigen gewicht nedervalt, aldus eveneens met de zwaarte van een steen, wanneer met den steen het valse wordt aangeduid.

8280. Vers 6, 7, 8, 9, 10. *Uw rechter, Jehovah, is grootgemaakt in sterkte; met Uw rechter, Jehovah, verbreekt Gij den vijand. En in de veelheid Uwer uitmuntendheid vernietigt Gij hen die tegen U opstaan; Gij zendt Uw ontsteking uit, zij eet hen zoals een stoppel. En door den wind Uwer neusgaten zijn de wateren opgehoopt geworden, de vloedden hebben overeinde gestaan zoals een hoop, de afgronden zijn gestold in het hart der zee. De vijand zeide: Ik zal vervolgen, ik zal achterhalen, ik zal den buit delen, mijn ziel zal van hen vervuld worden, ik zal mijn zwaard uittrekken, mijn hand zal hen uitdrijven. Gij hebt geblazen met Uw wind, de zee heeft hen bedekt; zij hebben het diepe gezocht, zoals lood in de geweldige wateren.* Uw rechter, Jehovah, is grootgemaakt in sterkte, betekent de getoonde Almacht des Heren; met Uw rechter, Jehovah, verbreekt Gij den vijand, betekent de uitwerking der Almacht op de boze dingen en de valse dingen daaruit, welker macht teniet wordt gedaan; en in de veelheid Uwer uitmuntendheid vernietigt Gij hen die tegen U opstaan, betekent dat uit het Goddelijke de tegengestelde dingen als van geen waarde worden verworpen; Gij zendt Uw ontsteking uit, betekent de woede der begeerten en het streven om geweld aan te doen, bij de bozen; zij eet hen zoals een stoppel, betekent vandaar de verwoesting en de verdoemenis uit henzelf; en door den wind Uwer neusgaten zijn de wateren opgehoopt geworden, betekent de valse dingen tot één verzameld door de tegenwoordigheid des Hemels; de vloedden hebben overeinde gestaan zoals een hoop, betekent dat zij die aanhoudend naar het boze streven, niet in het minst konden bestoken; de afgronden zijn gestold in het hart der zee, betekent dat de klinkklare valsheden uit het boze der begeerten van de zelfiefde geenszins konden opduiken; de vijand zeide, betekent de gedachte van hen die in de boze dingen, en daaruit in de valse dingen waren vóór des Heren Komst; ik zal vervolgen, betekent de bestoking;

ik zal achterhalen, betekent de onderjukking; ik zal den buit delen, betekent de slavernij; mijn ziel zal vervuld worden, betekent het verkwikkelijke; ik zal het zwaard uittrekken, betekent den aanhoudenden strijd van het valse uit het boze; mijn hand zal hen uitdrijven, betekent dat uit de macht de Hemel vernietigd zal worden; Gij hebt geblazen met Uw wind, betekent de tegenwoordigheid des Heren met de Engelen; de zee heeft hen bedekt, betekent dat al het valse dat zij hadden, hen verstopte; zij hebben het diepe gezocht zoals lood, betekent dat de boze dingen hen nedertrokken tot de lagere dingen, zoals de zware dingen in de wereld; in de geweldige wateren, betekent de omgieting door de onmetelijke menigte van valse dingen.

8281. Uw rechter, Jehovah, is grootgemaakt in sterkte; dat dit de Almacht des Heren betekent, dat zij getoond werd, staat vast uit de betekenis van de rechter van Jehovah, zijnde de Almacht, waarover aanstonds; en uit de betekenis van grootgemaakt in sterkte, zijnde getoond; want de Goddelijke macht wordt getoond door de sterkte waarmede zij wordt grootgemaakt. Dat de rechter van Jehovah de Almacht is, komt omdat met de hand in het Woord de macht wordt aangeduid, en zo door de rechter een uitmuntende macht; vandaar is de hand, of de rechter, wanneer het wordt gezegd van Jehovah, de Goddelijke macht, of de Almacht; dat de hand en de rechter de macht is, zie men in n. 878, 4931 tot 4937, 6292, 6947, 7188, 7189, 7518; en dat zij, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot Jehovah, de Almacht is, n. 3387, 7518, 7673, 8050, 8069, 8153. Dat de rechter van Jehovah de Goddelijke macht, of de Almacht is, staat ook vast uit deze volgende plaatsen in het Woord; bij Mattheus: “Jezus zeide: *Van nu aan zult gij zien den Zoon des Mensen, zittende aan de rechter [dextris] der macht*, en komende op de wolken des hemels”, xxvi: 64; Markus xiv: 62. Bij Lukas: “*Van nu aan zal de Zoon des Mensen zijn zittende aan de rechter [dextris] der kracht Gods*”, xxii: 69. Voorts bij David: “Gezegde van Jehovah tot mijn Heer: *Zit aan Mijn rechter [dextram]*, totdat Ik Uw vijanden zal gezet hebben tot een voetbank Uwer voeten. Gij zijt priester tot in het eeuwige, naar de wijze van Malki-Zedech; *de Heer aan Uw rechter* heeft de koningen geslagen ten dage des toorn”, Psalm cx: 1, 4, 5; Matth. xxii: 43, 44. Wie niet weet dat de rechter, wanneer het van Jehovah wordt gezegd, de Almacht betekent, kan geen andere voorstelling uit deze woorden des Heren vatten, dan dat de Heer zal zitten aan de rechter Zijns Vaders, en heerschappij zal hebben zoals hij die aan de rechter eens konings op aarde zit; maar de inwendige zin onderricht wat in die plaatsen onder zitten aan de rechter wordt verstaan, namelijk de Goddelijke Almacht; vandaar wordt eveneens gezegd zitten aan de rechter *der macht*, en aan *de*

rechter der kracht Gods. Dat het de Heer is Die de Almacht heeft, is duidelijk, want het wordt van den Heer gezegd, en onder den Heer wordt bij David de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware verstaan, en eveneens onder den Zoon des Mensen bij de Evangelisten; het is immers het Goddelijk Ware, dat de Almacht heeft uit het Goddelijk Goede. Dat het Goddelijk Ware de Almacht heeft, zie men in n. 6948, 8200; in het algemeen dat de macht is van het ware uit het goede, n. 3091, 3563, 4931, 6344, 6423; en dat vandaar van de hand wordt gesproken met betrekking tot het ware, n. 3091, 4931; en dat de Zoon des Mensen is het Goddelijk Ware, voortgaande uit den Heer, n. 2159, 2803, 2813, 3704. De Goddelijke macht of de Almacht wordt met de rechter ook in de volgende plaatsen aangeduid bij David: “Nu weet ik, dat Jehovah Zijn Gezalfde behoudt; zij zullen Hem antwoorden in den Hemel, *door de krachten des heils van Zijn rechter*”, Psalm xx: 7. Bij denzelfde: “Jehovah, aanschouw uit de Hemelen, en zie, en bezoek dezen wijnstok, en den scheut dien *Uw rechter* geplant heeft, op den zoon, Gij hebt U gesterkt”, Psalm lxxx: 15, 16. Bij denzelfde: “Gij hebt een *arm* met kracht; sterk is *Uw hand*, verhoogd zal worden *Uw rechter*”, Psalm lxxxix: 14. Bij denzelfde: “Mijn sterkte en gezang is Jah, Hij is mij tot heil geworden; de stem des gejubels en des heils is in de tenten der gerechten, *de rechter van Jehovah heeft krachtigheid gedaan, de rechter van Jehovah is verhoogd, de rechter van Jehovah heeft krachtigheid gedaan*”, Psalm cxviii: 14, 15, 16; in deze plaatsen staat de rechter van Jehovah voor de Almacht, en in den hoogsten zin voor den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware; dit is klaarblijkelijk elders bij David: “*Uw hand*, Jehovah, zij voor *den man van Uw rechter*, voor den Zoon des Mensen hebt Gij U gesterkt”, Psalm lxxx: 18; de man der rechter van Jehovah, en de Zoon des Mensen, staat voor den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware. Bij denzelfde: “Gij hebt met *Uw hand* de natiën verdreven; niet met hun zwaard hebben zij het land bezeten, en hun *arm* heeft hen niet gered, maar *Uw rechter*, en *Uw arm*, en het licht Uwer aangezichten”, Psalm xliv: 3, 4; het licht der aangezichten van Jehovah is het Goddelijk Ware uit het Goddelijk Goede, aldus eveneens de rechter en de arm. En bij Jesaja: “God heeft gezworen bij *Zijn rechter*, en bij *den arm Zijner sterkte*”, lxii: 8; hier staat eveneens de rechter Gods, en de arm Zijner sterkte, voor den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware; Jehovah immers, of de Heer, zweert niet bij een ander dan bij Zichzelf, n. 2842, aldus bij het Goddelijk Ware, want Dit is Hijzelf, omdat het uit Hemzelf is. Vandaar komt het, dat in het Woord hier en daar de Heer niet slechts wordt geheten de Rechter en de Arm van Jehovah, maar ook de Sterkte, door welke Hij de vijanden verbreekt, en eveneens de

Hamer, zoals bij Jeremia Hfdst. LI: 19, 20, 21 en vervolg. De Heer kwam ook in de wereld, en werd daar het Goddelijk Ware, en daarna het Goddelijk Goede, uit hetwelk het Goddelijk Ware is, opdat Hij alle boze en valse dingen zou opsluiten in de hellen, en de goede en ware dingen verzamelen in de Hemelen, en die daar in de Goddelijke orde schikken. Uit deze dingen nu staat vast dat met de rechter van Jehovah in het Woord de Almacht wordt aangeduid, die het Goddelijke heeft door het Goddelijk Ware. Dat de rechter een uitmuntende macht heeft, ontleent den oorsprong daaraan, dat zij die in den Grootsten Mens of in den Hemel betrekking hebben op de schouders, armen, en handen, diegenen zijn die machtig zijn uit het ware dat uit het goede is, dat is, uit het geloof dat uit de liefde is, n. 4931 tot 4937, 7518.

8282. Met Uw rechter, Jehovah, verbreekt Gij den vijand; dat dit de uitwerking der Almacht betekent op de boze dingen en de valse dingen daaruit, welker macht teniet wordt gedaan, staat vast uit de betekenis van de rechter van Jehovah, zijnde de Almacht des Heren, waarover nu boven n. 8181; uit de betekenis van verbreken, zijnde tenietdoen; en uit de betekenis van den vijand, zijnde de boze en de valse dingen, want niets anders wordt in den geestelijken zin onder de vijanden, de tegenpartijders, en de haters in het Woord verstaan. Zij worden vijanden, tegenpartijders, en haters genoemd, niet dat de Heer voor hen een vijand is, of hun haat toedraagt, maar omdat zij haters en vijanden zijn tegen het Goddelijke; wanneer zij echter zichzelf verwoesten, en in de verdoemenis en in de hel werpen, schijnt het alsof dit komt uit het Goddelijke. Met dien schijn of die begoocheling is het zo gesteld als met hem die de zon dagelijks een kring rondom onzen aardbol ziet maken, en vandaar gelooft, dat die beweging van de zon is, terwijl zij toch van den aardbol is. En het is daarmede gesteld zoals met hem die tegen de wetten zondigt, en deswege door den koning of den rechter geoordeeld en gestraft wordt, namelijk dat hij gelooft dat dit van den koning of den rechter komt, terwijl het toch is uit hemzelf die tegen de wetten handelt. Desgelijks zoals met hem die zich in het water of in het vuur, of die zich tegen een uitgestoken zwaard, of tegen een vijandige bende werpt, namelijk dat hij zal geloven dat zijn verderf daarvandaan komt, terwijl het toch uit hemzelf komt. Aldus is het gesteld met hen die in het boze zijn, die zich tegen het Goddelijke verheffen, en zich in het midden ervan werpen.

8283. En in de veelheid Uwer uitmuntendheid vernietigt Gij hen die tegen U opstaan; dat dit betekent dat uit het Goddelijke de tegengestelde dingen als van geen waarde worden verworpen, staat vast uit de betekenis van de veelheid der uitmuntendheid, zijnde het Goddelijke ten aanzien van de macht over de

dingen die zich tegenover Hetzelve stellen; uit de betekenis van vernietigen, zijnde als van geen waarde verwerpen; en uit de betekenis van hen die opstaan, zijnde zij die zich tegenover stellen, aldus de tegengestelde dingen.

8284. Gij zendt Uw ontsteking uit; dat dit de woede der begeerten betekent en het streven om geweld aan te doen, bij de bozen, staat vast uit de betekenis van de ontsteking, wanneer zij aan Jehovah of den Heer wordt toegekend, zijnde de vernietiging en de bestraffing van de strevingen bij hen die zich tegenover het Goddelijke stellen, en dengenen geweld willen aandoen die het Goddelijke beschermt; dat dit verschijnt zoals de toorn en ontsteking uit het Goddelijke, en dat het toch bij hen is, zie men in n. 5798, 6071, 6997; dat niet slechts de toorn en de ontsteking, maar ook alle boze dingen die geschieden, aan het Goddelijke worden toegekend, terwijl zij toch uit henzelf zijn, n. 2447, 6071, 6991, 6997, 7533, 7632, 7643, 7679, 7710, 7877, 7926, 8223, 8227, 8228; dat de sfeer der strevingen om het boze te doen een voortdurende is uit de hellen, maar dat de sfeer der strevingen om het goede te doen een voortdurende is uit de Hemelen, n. 8209.

8285. Zij eet hen zoals een stoppel; dat dit betekent vandaar de verwoesting en de verdoemenis uit henzelf, staat vast uit de betekenis van eten, zijnde verteren, en in den geestelijken zin verwoesten en verdoemen, want de vertering van hen die in het boze zijn, is de verwoesting en de verdoemenis; dan zijn zij immers niet in enig ware, maar in louter valse dingen uit het boze, vandaar in geen geestelijk leven meer. Er wordt gezegd zoals een stoppel, omdat de volledige vernietiging, dat is, de verwoesting, wordt aangeduid.

8286. En door den wind Uwer neusgaten zijn de wateren opgehoopt geworden; dat dit betekent de valse dingen tot één verzameld door de tegenwoordigheid des Hemels, staat vast uit de betekenis van den wind der neusgaten, zijnde de Hemel, waarover aanstonds; uit de betekenis van opgehoopt worden, zijnde tot één verzameld worden; en uit de betekenis van de wateren, zijnde de valse dingen, waarover n. 7307, 8138; dat de verdoemenis en de nederwerping in de hel de verzameling van alle valse dingen uit het boze is, en de verstopping door die, zie men in n. 8146, 8210, 8232; en dat dit geschiedt tengevolge van de tegenwoordigheid alleen des Heren, n. 8265. Dat de wind der neusgaten van Jehovah of van den Heer de Hemel is, komt omdat daaronder de adem des levens wordt verstaan, aldus het Goddelijke leven, en omdat dit het leven des Hemels maakt, wordt met den wind der neusgaten van Jehovah de Hemel aangeduid. Vandaar komt het eveneens, dat het zelfde woord in de oorspronkelijke taal zowel wind als geest betekent. Dat met den wind van Jehovah of den adem van Hem het leven wordt aangeduid dat des Hemels is,

en dat van den mens is die in den Hemel is, dat is, van den wederverwekte, staat vast bij David: “Door het Woord van Jehovah zijn de Hemelen gemaakt, en *door den geest* (wind) *Zijns monds al hun heir*”, Psalm xxxiii:6. Bij denzelfde: “Verzamelt Gij *hun geest*, zij geven den geest, en tot hun stof vallen zij weder; *zendt Gij Uw geest* (wind) *uit*, zij worden geschapen”, Psalm civ: 29, 30. Bij Ezechiël: “Jehovah zeide tot mij: Zullen deze beenderen leven? Toen zeide Hij: Profeteer *over den geest*, profeteer, zoon des mensen, en *zeg tot den wind*: Zo zeide de Heer Jehovah: *Van de vier winden, kom gij geest*, en *blaas* in deze gedoden, opdat zij leven; *en in hen kwam de geest*, en zij herleefden”, xxxvii: 3, 9, 10. Bij Johannes: “Ik zag vier Engelen staande op de vier hoeken der aarde, *terughoudende de vier winden der aarde, opdat geen wind* zou waaien op de aarde, noch op de zee, noch op enigen boom”, Apoc. vii: 1; hier staat de wind voor het leven des Hemels, dat is, voor het Goddelijke leven. Zoals eveneens bij Job: “*De geest Gods* heeft mij gemaakt, en *de adem van Schaddai heeft mij levend gemaakt*”, xxxiii: 4. Omdat de wind het leven betekende, zegt derhalve de Heer ook wanneer Hij over de wederverwekking van den mens leert: “*De geest* (of de wind) *blaast waar hij wil*, en gij hoort zijn stem, doch gij weet niet van waar hij komt, of waar hij heen gaat; *alzo is een elk die uit den geest gegenereerd is*”, Joh. iii: 8. En omdat met den wind van Jehovah of den adem van Hem het leven uit het Goddelijke werd aangeduid, wordt er derhalve waar over het nieuwe leven van Adam wordt gehandeld, gezegd “dat Jehovah *in zijn neusgaten den adem der levens heeft ingeblazen*, en de mens werd tot een levende ziel”, Gen. ii: 7. Er wordt gezegd door de neusgaten, omdat door die de ademhaling is, en door de ademhaling het leven; zoals bij Jesaja: “Laat af van den mens *in wiens neus de geest is*”, ii: 22. Bij Jeremia: “*De geest onzer neusgaten*, de Gezalfde van Jehovah, is gevangen in hun kuilen, van Wien wij zeiden: In Zijn schaduw zullen wij leven onder de natiën”, Klaagl. iv: 20; de Gezalfde van Jehovah voor den Heer, de geest onzer neusgaten voor het leven uit Hem. Bij Job: “Zo lang als mijn ziel in mij is, *en de wind Gods in mijn neus*”, xxvii: 3. Omdat nu met den wind der neusgaten van Jehovah het leven wordt aangeduid, dat uit den Heer is, en zo in den universelen zin de Hemel, en omdat door de tegenwoordigheid des Heren, of door de tegenwoordigheid van den Hemel waar de Heer is, de boze en de valse dingen in de hel worden geworpen, n. 8265, wordt derhalve eveneens die uitwerking met den wind der neusgaten van Jehovah aangeduid, zoals bij David: “De kolken der zee verschenen, de fundamenten van het wereldrond werden onthuld, van het schelden van Jehovah, *van het waaien van den geest van Zijn neus*”, Psalm xviii: 9, 16; ii Sam. xxii: 16. Bij Jesaja: “*Het waaien van Jehovah*, zoals een

stroom van zwavel, steekt hem aan”, xxx: 33. Bij denzelfde: “Ook worden zij niet geplant, ook worden zij niet gezaaid, ook wortelt hun tronk niet in de aarde, en ook *blaast Hij in hen*, en zij verdorren, zodat een stormwind hen wegneemt zoals een stoppel”, xl: 24. En bij David: “*Hij zendt Zijn Woord*, en Hij doet ze smelten; *Hij doet Zijn wind blazen*, de wateren vloeien”, Psalm CXLVII: 17, 18; vandaar komt het eveneens, dat met *den neus*, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot Jehovah of den Heer, ook de ontsteking wordt aangeduid, aldus de bestraffing, de vernieling, en de verdoemenis van hen die in de boze en de valse dingen zijn, zoals in Num. xxv: 4; Deut. vii: 4; Richt. ii: 14; Jes. ix: 11; Jerem: iv: 8; Hoschea xiv: 5; Psalm vi: 2; Psalm LXXXVI: 15; Psalm CIII: 8 Psalm CXLV: 8, en zeer vele malen elders; voorts wordt met *waaien met de neusgaten* of *blazen* aangeduid vertoornen, Deut. iv: 21; Jes. xii: 1; Psalm ii: 12; Psalm lx: 3; Psalm LXXIX: 5; Psalm LXXXV: 6.

8287. De vloed en hebben overeinde gestaan zoals een hoop; dat dit betekent dat zij die aanhoudend naar het boze streven, niet in het minst konden bestoken, staat vast uit de betekenis van overeinde staan zoals een hoop, wanneer over de valse dingen uit het boze wordt gehandeld, zijnde aanhoudend streven naar het boze, want wanneer de vloed en zoals een hoop overeinde staan, dan dreigen zij, en hebben den drang om te overstorten, maar zij worden tegengehouden door een sterker kracht; en uit de betekenis van de vloed en, zijnde de valse dingen uit het boze, eender als de wateren, n. 7307, 8137, 8138, maar zij worden vloed en geheten vanwege het streven om in te vloeien, dat is, te bestoken.

8288. De afgronden zijn gestold in het hart der zee; dat dit betekent dat de klinkklare valsheden uit het boze der begeerten van de zelfliefdige geenszins konden opduiken, staat vast uit de betekenis van gestold zijn, wanneer het hen geldt die in de hellen zijn, zijnde niet kunnen opduiken; uit de betekenis van de afgronden, zijnde de valsheden uit de begeerten, en zijnde de hellen, waarover boven n. 8278, 8279; en uit de betekenis van het hart der zee, zijnde het boze der zelfliefdige en de valse dingen daaruit; het hart immers betekent in den echten zin het hemels goede, dat van de liefde tot den Heer is, waarover n. 3635, 3883 tot 3896, 7542; vandaar in den tegengestelden zin het boze der zelfliefdige, want dit boze is tegengesteld aan het goede der liefde tot den Heer, en het boze van de liefde van de wereld is tegengesteld aan het geestelijk goede, dat is van de liefde jegens den naaste. Daaruit blijkt, dat met de afgronden zijn gestold in het hart der zee, de klinkklare valsheden uit het boze der begeerten van de zelfliefdige worden aangeduid, namelijk dat zij geenszins konden opduiken. Dat zij niet kunnen opduiken, wordt gezegd,

omdat met de afgronden en met het hart der zee de hellen worden aangeduid waar de valsheden uit de begeerten zijn, of waar de valse dingen uit het boze zijn; vandaar kunnen zij zich, omdat zij daar omstuwd zijn door hun valse dingen uit het boze, niet langer opwerken, omdat het Goddelijke des Heren daar de valse dingen in den weg staat.

8289. De vijand zeide; dat dit de gedachte betekent van hen die in de boze dingen en daaruit in de valse dingen waren vóór de Komst des Heren, staat vast uit de betekenis van hij zeide, zijnde de gedachte, zoals in n. 3395, 7244, 7937; en uit de betekenis van den vijand, zijnde zij die in de boze en de valse dingen zijn; in den geestelijken zin immers zijn geen anderen de vijand, n. 8282. Dat de gedachte van die vóór de Komst des Heren wordt aangeduid, komt omdat de helse bende toen bijna vrijelijk woedde en bestookte, en allen daar trachtte te onderjukkan. Hun gedachte toenmaals wordt in dit Vers beschreven met ik zal vervolgen en ik zal achterhalen, ik zal den buit delen, mijn ziel zal vervuld worden, ik zal het zwaard uittrekken, mijn hand zal hen uitdrijven; maar deze snoeverij werd in een weeklacht veranderd toen de Heer in de wereld kwam; dit wordt in het terstond volgende Vers beschreven met Gij hebt geblazen met Uw wind, de zee heeft hen bedekt, zij hebben het diepe gezocht zoals lood in de geweldige wateren; over de verandering van staat bij hen door de Komst des Heren, zie men n. 6854, 6914, 7091, 7828, 7932, 8018, 8054.

8290. Ik zal vervolgen; dat dit de bestoking betekent, staat vast uit de betekenis van vervolgen, wanneer het wordt gezegd door hen die in het boze zijn, met betrekking tot hen die in het goede zijn, zijnde bestoken, en trachten de onderjukkan.

8291. Ik zal achterhalen; dat dit de onderjukking betekent, staat vast uit de betekenis van achterhalen, wanneer het wordt gezegd door hen die in het boze zijn, met betrekking tot hen die goede zijn, zijnde bestoken, en trachten te onderjukkan.

8292. Ik zal den buit delen; dat dit de slavernij betekent, staat vast uit de betekenis van den buit, zijnde zij die onderjukt zijn; vandaar is den buit delen hen, tot knechten teruggebracht zijnde onder elkander verdelen; aldus is het de slavernij.

8293. Mijn ziel zal vervuld worden; dat dit het verkwikkelijke is, staat zonder ontvouwing vast. Er wordt gezegd mijn ziel zal vervuld worden, omdat het verkwikkelijke zelf van hen die in de hel zijn, is anderen het boze aan te doen, bij sommigen met niet enig doel, alleen terwille van het verkwikkelijke; bij sommigen met het doel dat genen tot slavenvolk worden verlaagd, dat

zij daarna wreed willen behandelen. Dat zij die in het boze des levens zijn, zulk een verkwikkelijke in het andere leven hebben, kan nauwelijks iemand geloven, en zelfs kunnen zij het zelf niet, want zolang zij in de wereld zijn, worden zij in toom gehouden door de vrezen, zijnde die voor de straffen der wet, voorts voor het inboeten van eerbewijzen, schatten, faam, en eveneens van het leven; deze vrezen bewerken dan dat zij zich onthouden van de boze dingen in de uitwendige dingen, en vandaar menen zij dat zij niet zodanig zijn; maar wanneer hun de overdenkingen over het inboeten van het leven, van schatten, van eerbewijzen, faam, worden afgenomen, zoals in het andere leven geschiedt, en zij aan hun boze worden overgelaten, dan openbaart zich het verkwikkelijke van het boze te doen, dat in hun wil school en zich bloot gaf zo vaak als zij die vrezen opzij konden schuiven; dat verkwikkelijke maakt dan hun leven, welk leven het helse leven is.

8294. Ik zal het zwaard uittrekken; dat dit den aanhoudenden strijd van het valse uit het boze betekent, staat vast uit de betekenis van het zwaard, zijnde het ware strijdende tegen het valse en het boze, en in den tegengestelden zin het valse strijdende tegen het ware en het goede, waarover n. 2799, 4499; en uit de betekenis van dat uittrekken of ontbloten, zijnde de aanhoudende strijd totdat de vijand is geveld. De aanhoudende strijd wordt ook aangeduid met het uitgetrokken of getrokken zwaard bij Moscheh: “Ik zal u verstrooien onder de natiën, en *een zwaard achter u trekken*”, Levit. xxvi: 33. Bij Ezechiël: “Al zijn bende zal Ik in allen wind verstrooien, en *Ik zal het zwaard achter hen uittrekken*”, xii: 14. Bij denzelfde: “Zo zeide Jehovah: Ziet Mij tegen u; *Ik zal Mijn zwaard uit zijn schede uithalen*, en Ik zal van u uitroeien den rechtvaardige en den goddeloze; *Mijn zwaard zal uit zijn schede uitgaan* tegen alle vlees, uit het zuiden tot het noorden, opdat zij het bekennen, alle vlees, dat Ik Jehovah *het zwaard uit zijn schede heb uitgehaald; het zal ook niet meer wederkeren*”, xxi: 3, 4, 5, 8, 9, 10; hier staat het zwaard uittrekken of trekken voor niet ophouden met strijden totdat de vijanden geveld zijn, aldus voor den aanhoudenden strijd. De aanhoudende strijd tegen de boze en de valse dingen wordt ook aangeduid met “*het uitgetrokken zwaard van den vorst van het leger van Jehovah*”, die door Joschua werd gezien toen hij in het land Kanaän kwam”, Josch. v: 13, waarmede wordt aangeduid dat zij zouden strijden tegen de natiën daar en die zouden vernietigen; onder de natiën die toen het land Kanaän bezaten, worden degenen aangeduid die vóór de Komst des Heren de streek des Hemels in beslag hadden genomen, die daarna werd gegeven aan hen die van het geestelijk Rijk des Heren waren, n. 6914, 8054.

8295. Mijn hand zal hen uitdrijven; dat dit betekent dat uit de macht de Hemel vernietigd zal worden, staat vast uit de betekenis van uitdrijven, zijnde nederwerpen en zo vernietigen; en uit de betekenis van de hand, zijnde de macht, waarover n. 878, 4931 tot 4937, 6292, 6947, 7188, 7189, 7518; dat de Hemel wordt aangeduid, komt omdat er wordt gezegd, dat zij hen zal uitdrijven, aldus uit den Hemel, want de bozen zijn, wanneer aan hen de teugels worden gevierd, van zulk een vermetelheid en onbeschaamdheid, dat zij menen den Hemel zelf te kunnen vernietigen; allen immers die in de hellen zijn, zijn in het tegengestelde tegen den Hemel, omdat zij tegen het goede en het ware zijn, en vandaar in de aanhoudende begeerte om dat te vernietigen, en voor zoveel als het hun wordt toegelaten, streven zij daarnaar, n. 8273 einde. Den Hemel willen vernietigen, of hen die daar zijn, willen nederwerpen, geschiedt niet door een vijandelijken inval, zoals op aarde, want een zodanige inval, of een zodanige strijd, is er niet in het andere leven; maar dit geschiedt door de vernietiging van het ware dat des geloofs is, en van het goede dat der liefde is, want het ware des geloofs en het goede der liefde zijn de Hemel; in deze dingen bestaan de gevechten en de oorlogen in het andere leven, en hoe afgrijselijk en woest deze zijn, zal worden gezegd aan het einde van de Hoofdstukken waar, uit des Heren Goddelijke Barmhartigheid, wordt gehandeld over de hellen. De oorlog waarover bij Johannes: “Er werd *oorlog* in den Hemel; Michaël en zijn Engelen *streden* tegen den draak; de draak echter *streed* en zijn engelen, maar zij hebben niet overmocht”, Apoc. XII: 7, 8, moet niet anders worden verstaan.

8296. Gij hebt geblazen met Uw wind; dat dit de tegenwoordigheid des Heren met de Engelen betekent, staat vast uit de dingen die boven in n. 8286 zijn ontvouwd.

8297. De zee heeft hen bedekt; dat dit betekent dat al het valse dat zij hadden, hen verstopte, staat vast uit de betekenis van bedekken, zijnde verstoppem; en uit de betekenis van de zee, hier van de wateren van de zee Suph, zijnde de valse dingen uit de boze dingen, en die zee zijnde de hel, waarover n. 8099, 8137, 8138, 8148; dat zij daar verstopt zijn door de valse dingen uit het boze, zie men in n. 8210, 8232.

8298. Zij hebben het diepe gezocht zoals lood; dat dit betekent dat de boze dingen hen nedertrokken tot de lagere dingen, zoals de zware dingen in de wereld, staat vast uit de betekenis van het diepe, zijnde de lagere dingen en de hellen ten aanzien van de boze dingen, waarover n. 8279; vandaar is het diepe zoeken tot die worden nedertrokken door de boze dingen. Dat de bozen door hun boze dingen nedervallen tot de hellen, zoals de zware dingen in de

wereld, zie men in n. 8279. Er wordt gezegd zoals lood, omdat met het lood het boze wordt aangeduid. Boven werd echter gezegd dat zij zijn nedergedaald in de diepten der zee zoals een steen, Vers 5, omdat met den steen daar het valse wordt aangeduid; het ene en het andere is zwaar, zowel het valse als het boze, en vandaar valt het ene en het andere neder, maar nochtans is het het boze dat het zware maakt in den geestelijken zin, en dat zo als het ware uit zwaarte nedervalt, niet echter het valse op zichzelf, maar vanwege het boze dat daarin is, want het valse heeft uit zich niets van gewicht, maar vanwege het boze heeft het dat, zodat het nedervalt. Men moet weten, dat alle metalen het goede of het ware betekenen, en in den tegengestelden zin het boze of het valse; het lood betekent, omdat het minder edel is dan de overige metalen, het boze dat het laagste is, zodanig als het boze van het uiterlijk natuurlijke is; in den goeden zin echter betekent het het goede van den zelfden graad, zoals bij Jeremia: “Zij zijn allen afvalligen der afvalligen, kleineerders, *brons* en ijzer, zij zijn allen verdersers; de blaasbalg is verhit, *het lood is van het vuur verteerd*, tevergeefs heeft hij al smeltende gesmolten, want de bozen zijn niet afgescheurd; *verworpen zilver* zullen zij hen noemen, omdat Jehovah hen verworpen heeft”, VI: 28, 29, 30. En bij Ezechiël: “Zoon des mensen, zij zijn Mij geworden, het huis Israëls, tot metaalslak, zij zijn allen *brons*, en *tin*, en *ijzer*, en *lood*, in het midden des ovens, *zilverlakken* zijn zij geworden”, XXII: 18.

8299. In de geweldige wateren; dat dit de omgieting door de onmetelijke menigte van valse dingen betekent, staat vast uit de betekenis van de wateren, zijnde de valse dingen uit het boze, waarover vlak boven n. 8297; vandaar zijn de geweldige wateren de valse dingen in onmetelijke menigte; dat zij door die omgoten of omstuwd zijn, zie men in n. 8210, 8232.

8300. Vers II, 12, 13. *Wie is zoals Gij in de goden, o Jehovah; wie is zoals Gij, groots in heiligheid, te eerbiedigen met lofprijzingen, doende het wonderlijke. Gij hebt Uw rechter uitgestrekt, en de aarde heeft hen verzwolgen. Gij leiddet in Uw barmhartigheid dat volk, Gij hebt verlost; Gij hebt heengeleid in Uw kracht tot het habitakel Uwer heiligheid.* Wie is zoals Gij in de goden, o Jehovah, betekent dat al het ware van het goede uit het Goddelijk Menselijke voortgaat; wie is zoals Gij in heiligheid, betekent dat uit Hem al het heilige is; te eerbiedigen met lofprijzingen, betekent dat Hem alleen heerlijkheid en dankzegging zij; doende het wonderlijke, betekent dat uit Hem alle middelen zijn waardoor de macht is; Gij hebt Uw rechter uitgestrekt, betekent dat de heerschappij der macht over alle dingen vandaar is verschenen; de aarde heeft hen verzwolgen, betekent dat hun tengevolge van de tegenwoordigheid alleen de verdoemenis

en de hel gewerd; Gij leidet in Uw barmhartigheid dat volk, betekent den Goddelijken invloed bij hen die zich van boze dingen onthielden, en zo het goede opgenomen hadden; Gij hebt verlost, beteket die Hij heeft bevrijd uit de hel; Gij hebt heengeleid in Uw kracht tot het habitakel Uwer heiligheid, beteket dat des Heren Goddelijke macht hen heeft verheven tot den Hemel in het Goddelijke daar.

8301. Wie is zoals Gij in de goden, o Jehovah; dat dit beteket dat al het ware van het goede uit het Goddelijk Menselijke des Heren voortgaat, staat vast uit de betekenis van de goden, zijnde de ware dingen, waarover n. 4402, 7268, 7873, hier de ware dingen uit het goede, omdat er een vergelijking wordt gemaakt met Jehovah; er wordt immers gezegd: Wie is zoals Gij in de goden, o Jehovah; dat Jehovah in het Woord de Heer is, zie men in n. 1343, 1736, 2921, 3023, 3035, 5041, 5663, 6280, 6281, 6303, 6905, 6945, 6956. Dat het Goddelijk Menselijke hier onder Jehovah wordt verstaan, komt omdat in dit gezang wordt gehandeld over de zaliging van hen die van de geestelijke Kerk zijn, door de Komst des Heren in de wereld, en dan door Zijn Goddelijk Menselijke; men zie n. 2661, 2716, 2833, 2834, 6372, 6854, 6914, 7035, 7091 einde, 7828, 7932, 8018, 8054. Dat met die woorden wordt aangeduid, dat al het ware van het goede uit het Goddelijk Menselijke des Heren voortgaat, komt omdat ware dingen kunnen voortgaan uit wien dan ook, maar de ware dingen van het goede niet dan alleen uit den Heer, bijgevolg uit hen die in het goede zijn uit den Heer. Van het goede gescheiden ware dingen kunnen ook degenen spreken en denken die in het overredende geloof zijn, en nochtans in het leven van het boze, en eveneens verscheidene anderen binnen de Kerk, maar die ware dingen zijn niet van het goede, aldus gaan zij niet voort uit den Heer, maar uit henzelf. Dat de ware dingen uit het goede voortgaan uit den Heer, kan hieruit vaststaan dat de Heer het Goede Zelf is, omdat Hij de Liefde Zelf is; uit Dit gaat het ware voort, zoals het licht uit de vlam der zon; en dit ware is zoals het licht in lente- en zomertijd, dat de warmte in zijn schoot heeft en maakt dat alle dingen van den aardbol als het ware het leven ontvangen. Doch het ware dat niet uit het goede is, is zoals het licht in wintertijd, wanneer alle dingen van den aardbol afsterven. Dat de goden de ware dingen van het goede zijn, komt omdat onder de goden in den goeden zin de Engelen worden verstaan, die goden worden geheten omdat zij de opnemende substanties en vormen zijn van het ware waarin het goede uit den Heer is. De Engelen, deswege de ware dingen van het goede die uit den Heer zijn, worden ook onder de goden verstaan in deze plaatsen; bij David: “God staat *in de schare Gods, in het midden der goden* zal Hij richten;

Ik heb gezegd: Gij *zijt goden*; en gij zijt allen zonen des Allerhoogsten”, Psalm LXXXII: 1, 6. Dat het de ware dingen zijn die voortgaan uit den Heer, welke hier onder de goden worden verstaan, staat hieruit vast dat eerst schare Gods in het enkelvoud wordt gezegd, en daarna in het midden der goden. Dat er in het Woord wordt gezegd God waar over het ware wordt gehandeld, zie men in n. 2769, 2807, 2822, 3921, 4287, 4402, 7010; en dat God in den hoogsten zin is het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, n. 7268. Bij denzelfde: “Ik zal U belijden in mijn ganse hart, *voor de goden zal ik U psalmzingen*”, Psalm CXXXVIII: 1. Bij denzelfde: “*Geen is zoals Gij onder de goden, Heer*”, Psalm LXXXVI: 8. Bij denzelfde: “Een groot God is Jehovah, en *een groot Koning over alle goden*”, Psalm xcv: 3-Bij denzelfde: “Gij, Jehovah, zijt hoog over de gehele aarde, *Gij zijt zeer verhoogd over alle goden*”, Psalm xcvi: 9. Bij denzelfde: “Ik weet dat Jehovah groot is, en dat *onze Heer boven alle goden is*”, Psalm CXXXV: 5; vandaar ook wordt Jehovah de Heer der heren, en *de God der goden* geheten, Deut. x: 17; Josch. xxii: 22; Psalm CXXXVI: 2. Dat zo vaak wordt gezegd dat Jehovah over alle goden is, en dat Hij de God der goden is, kwam omdat te dien tijde verscheidene goden werden vereerd, en de natiën werden onderscheiden naar de goden die zij vereerden, en iedere natie geloofde dat haar god de hoogste van alle was; en omdat vandaar een veelheid van goden in de gemoederen van allen zetelde, en daarover geredetwist werd wie van hen wel de grootste was, zoals genoegzaam kan vaststaan uit de Historische dingen des Woords in tal van plaatsen, en deze mening in de gemoederen der Joden meer dan in die der anderen zetelde, wordt derhalve in het Woord zo vaak gezegd dat Jehovah groter dan alle goden was, en dat Hij de Koning en de God der goden was. Dat die mening aangaande verscheidene goden in de gemoederen der Joden meer dan in die der andere natiën zetelde, kan genoegzaam vaststaan uit hun herhaaldelijk afvallen tot den eredienst van andere goden, waarover meermalen in de Historische Boeken des Woords, zoals in Richt. ii: 10 tot 13, 17, 19; Hfdst. iii: 5, 6, 7; Hfdst. viii: 27, 33; Hfdst. x: 6, 10, 13; Hfdst. xviii: 14, 17, 18, 20, 25, 31; I Sam. vii: 3, 4; Hfdst. viii: 8; I Kon. xiv: 23, 24; Hfdst. xvi: 31, 32, 33; Hfdst. xviii: 20 en vervolg; Hfdst. xxi: 26; Hfdst. xxii: 54; II Kon. xvi: 1, 10 en vervolg; Hfdst. xvii: 7, 15, 16, 17; Hfdst. xxi: 3 tot 7, 21; Hfdst. xxiii: 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13 en elders. Die natie was zo waanzinnig dat zij Jehovah alleen met den mond beleden, maar nochtans andere goden met het hart erkenden, hetgeen klaarblijkelijk hieruit kan vaststaan dat zij, nadat zij zo vele wonderen in Egypte hadden gezien, zovele eveneens daarna, de zee voor hen gedeeld, en het leger van Faraó ondergedompeld, de aanhoudend verschijnende wolk- en vuurkolom, het

dagelijks uit den hemel nederregende manna, en de tegenwoordigheid zelf van Jehovah met zulk een grote majesteit en met zulk een grote verschrikking op den berg Sinai, en nadat zij de belijdenis hadden geuit dat Jehovah de allene God was, nochtans na ettelijke weken, alleen al omdat Moscheh vertoefde te komen, gegoten goden die zij aanbaden, voor zich verlangden, en deze, nadat zij ook door Aharon waren gemaakt, met goddelijken eredienst bejegenden door een feest, door brandoffers en slachtoffers, en door reien. Daaruit kan vaststaan, dat aan hun harten de eredienst van verscheidene goden kleefde. Dat die natie meer dan elke andere natie op den algehelen aardbol, zodanig is geweest, staat ook vast bij Jeremia: *“Heeft ook een natie de goden veranderd, en Mijn volk heeft zijn heerlijkheid verwisseld met dat wat niet baat; gij Hemelen, ontzet u hierover, en huivert, siddert zeer. Naar het getal uwer steden zijn de goden geweest, o Jehudah”*, II: 11, 12, 28. De inborst dier natie is ook zodanig, dat zij meer dan alle andere natiën de uitwendige dingen aanbidden, aldus de afgoden, en dat zij van de inwendige dingen volstrekt niets willen weten; zij zijn immers de gierigste van alle natiën, en de gierigheid zodanig als die van hen is, namelijk dat het goud en het zilver wordt geliefd terwille van het goud en het zilver, en niet terwille van enig nut, is de meest aardse aandoening, en zij trekt het gemoed geheel en al in het lichaam neder en dompelt het daarin onder, en zij sluit de innerlijke dingen dermate dat hoegenaamd niets van geloof en liefde uit den Hemel kan binnentreden. Daaruit blijkt, hoezeer degenen dwalen die geloven dat die natie wederom zal worden uitverkoren, of dat de Kerk des Heren wederom op hen zal overgaan, nadat de overigen verworpen zijn, terwijl gij toch eerder stenen dan hen zult bekeren tot het geloof in den Heer. Men gelooft dat de Kerk wederom op hen zal overgaan, omdat in de Profetische dingen des Woords in vele plaatsen wordt gezegd dat zij zouden terugkeren. Maar men weet niet, dat onder Jehudah daar, onder Jakob, en onder Israël, niet die natie wordt verstaan, maar zij bij wie de Kerk is.

8302. Wie is zoals Gij in heiligheid; dat dit betekent dat uit Hem al het heilige is, staat vast uit de betekenis van wie is zoals Gij in heiligheid, zijnde dat niemand aldus heilig is, in den inwendigen zin echter dat uit Hem al het heilige is, omdat Hij de heiligheid zelf is. Onder het heilige wordt het uit den Heer voortgaande Goddelijk Ware verstaan; dit wordt het heilige geheten, en eveneens verstaan onder den Heiligen Geest, die derhalve de Geest der Waarheid wordt geheten, Joh. xiv: 16, 17; Hfdst. xv: 26, 27; Hfdst. xvi: 13; en “door den Heer gezonden”, Joh. xv: 26, 27; en dat Hij uit den Heer zal ontvangen wat Hij zal verkondigen, Joh. xvi: 15. Omdat van de heiligheid

wordt gesproken met betrekking tot het Goddelijk Ware dat uit den Heer voortgaat, worden derhalve de Engelen, omdat zij dat opnemen, „heilig” genoemd, Matth. xxv: 31; Markus viii: 38; Lukas ix: 26; en eveneens de Profeten, vooral het Woord, hetwelk *het Goddelijk Ware* zelf is; de Heer wordt ook krachtens het Goddelijk Ware dat Hijzelf is, omdat het uit Hemzelf is, de Heilige Israëls, de Heilige Jakobs, en de Heilige Gods genoemd.

8303. Te eerbiedigen met lofprijzingen; dat dit betekent dat Hem alleen heerlijkheid en dankzegging zij, staat vast uit de betekenis van te eerbiedigen met lofprijzingen, wanneer het Jehovah betreft, zijnde dat Hij gevierd en vereerd moet worden, aldus dat Hem alleen heerlijkheid en dankzegging zij.

8304. Doende het wonderlijke; dat dit betekent dat uit Hem alle middelen zijn waardoor de macht is, staat vast uit de betekenis van de wonderlijke dingen en de wonderen, zijnde de middelen der Goddelijke macht, waarover n. 6910. Dat de wonderlijke dingen de middelen der Goddelijke macht zijn, komt omdat zij door dezelve daartoe werden gebracht om te geloven dat Jehovah de hoogste God was, ja zelfs dat er geen God was behalve Hijzelf, bijgevolg dat Hij alleen moet worden vereerd; en zij die in dit ware waren, werden daarop in de ware dingen van Zijn eredienst binnengeleid, welke de middelen der macht zijn, want alle macht in den geestelijken zin is gelegen in de ware dingen die uit het Goddelijke zijn, n. 3091, 6344, 6423, 6948, 8200. De macht in den geestelijken zin is de helse bende op de vlucht jagen en van zich werpen, hetgeen enig en alleen door de ware dingen geschiedt. Vandaar nu komt het, dat met doende het wonderlijke wordt aangeduid dat uit den Heer alle middelen zijn waardoor de macht is. De middelen der Goddelijke macht worden ook door de wonderlijke dingen bij David aangeduid: “Zingt Jehovah, psalmzingt Hem, *overdenkt in al Zijn wonderlijke dingen*, beroemt u in den Naam Zijner heiligheid; zoekt Jehovah, en Zijn sterkte, zoekt Zijn aangezicht geduriglijk, *gedenkt Zijner wonderlijke dingen*, Zijner wondertekenen, *en der gerichtens Zijnsmonds*”, Psalm cv: i tot 5. Dat de ware dingen die des geloofs uit den Heer zijn, alle macht hebben, blijkt uit des Heren woorden tot Petrus: “Ik zeg u: Gij zijt Petrus, en *op deze rots* zal Ik Mijn Kerk bouwen, en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen; en Ik zal u geven de sleutels van het Koninkrijk der Hemelen”, Matth. xvi: 18, 19; door Petrus wordt daar het geloof uitgebeeld, en met de rots in het Woord wordt het geloof aangeduid, en onder den sleutel wordt de macht verstaan; men zie de Voorrede tot Genes. Hfdst. xxii; voorts n. 4738 einde, 6344 einde.

8305. Gij hebt Uw rechter uitgestrekt; dat dit betekent dat de heerschappij der macht over alle dingen vandaar is verschenen, staat vast uit de betekenis

van uitstrekken, namelijk dat daarvan wordt gesproken met betrekking tot de heerschappij der macht, en wanneer het wordt gezegd van Jehovah, met betrekking tot de Almacht, waarover n. 7673; en uit de betekenis van de rechter, zijnde de Goddelijke macht, waarover boven n. 8281. Dat het is dat zij vandaar is verschenen, namelijk de heerschappij der macht over alle dingen, staat vast uit de nu volgende dingen, namelijk “dat de aarde hen heeft verzwolgen”, waarmede wordt aangeduid dat hun tengevolge van de tegenwoordigheid alleen des Heren de verdoemenis en de hel gewerd.

8306. De aarde heeft hen verzwolgen; dat dit betekent dat hun tengevolge van de tegenwoordigheid alleen de verdoemenis en de hel gewerd, staat vast uit de betekenis van door de aarde verzwolgen worden, zijnde de verdoemenis en de hel; want met dat verzwolgen wordt het neervallen of nederwerpen in de hel aangeduid; de hel is ook diep beneden, omdat zij het verst aflight van de Zon des Hemels, die de Heer is; daar is het Allerhoogste; de verwijderingen van daar af zijn volgens de hoedanigheden en de hoeveelheden van de boze dingen en van de valse dingen daaruit; vandaar komt het dat de Hemel boven en de hel beneden verschijnt; er verschijnt ook daar waar zij zijn die in de valse dingen uit het boze zijn, bijgevolg in de verdoemenis, als het ware een land der woestijn, hetwelk het verdoemde land wordt genoemd; onder dat worden degenen geworpen die in de hel worden geworpen, n. 7418. Dat dit geschiedt tengevolge van de tegenwoordigheid alleen des Heren zie men in n. 8265. Vandaar nu komt het dat met de aarde heeft hen verzwolgen, de verdoemenis en de hel wordt aangeduid, zoals blijkt bij Moscheh: “Moscheh zeide tot de bijeenkomst aangaande Korach, Dathan, en Abiram: Indien Jehovah een schepping zal geschapen hebben, en *de aarde haar mond zal geopend hebben, en hen zal verzwolgen hebben*, en alles wat zij hebben, *zodat zij levend ter helle nederdalen*, zult gij bekennen dat deze mannen Jehovah getergd hebben. En *de aarde werd gekloofd* die onder hen was; *en de aarde opende haar mond en verzwolg hen*, en *zij daalden neder*, en allen die zij hadden, *levend ter helle*”, Num. xvi: 30, 31, 32, 33.

8307. Gij leidet in Uw barmhartigheid dat volk; dat dit den Goddelijken invloed betekent bij hen die zich van de boze dingen onthielden en zo het goede opgenomen hadden, staat vast uit de betekenis van leiden in barmhartigheid, zijnde het Goddelijke opnemen, en omdat degenen het Goddelijke opnemen die zich van de boze dingen onthouden, wordt de Goddelijke invloed bij hen aangeduid. Met de Barmhartigheid uit den Heer is het aldus gesteld: De Barmhartigheid des Heren is voortdurend bij ieder mens, want de Heer wil alle mensen, hoevelen het er ook zijn, zaligen; maar die Barmhartigheid kan

niet invloeiën voordat de boze dingen zijn verwijderd; de boze dingen immers en de valse dingen daaruit staan in den weg en verhinderen. Zodra echter de boze dingen worden verwijderd, vloeit de Barmhartigheid in, dat is, het goede uit de Barmhartigheid door den Heer, zijnde de naastenliefde en het geloof. Daaruit kan vaststaan, dat de Barmhartigheid des Heren universeel is, dat is, jegens allen, en eveneens een bijzondere jegens hen die zich van de boze dingen onthouden. Zich onthouden van de boze dingen kan de mens uit zich, maar het goede opnemen kan hij niet uit zich; dat de mens zich van de boze dingen kan onthouden uit zich, komt omdat de Heer aanhoudend invloeit in den wil van den mens met dat streven, en het daardoor in het vrije van hem stelt om af te laten van de boze dingen, voorts om zich aan het goede aan te plooiën; ook geeft de Heer hem het vermogen van het ware te verstaan, maar dat hij niet verstaat, komt omdat hij niet wil verstaan, en dit vanwege het boze, dat des levens is, want het valse verdedigt het boze, en het ware verdoemt dat. Vandaar komt het, dat de mens niet kan worden begiftigd met het geestelijk goede door den Heer, aldus niet geleid uit Barmhartigheid, tenzij hij van de boze dingen aflaat.

8308. Gij hebt verlost; dat dit betekent die Hij heeft bevrijd uit de hel, staat vast uit de betekenis van verlossen, zijnde bevrijden uit de hel, waarover n. 7205, 7445.

8309. Gij hebt heengeleid in Uw kracht tot het habitakel Uwer heiligheid; dat dit betekent dat des Heren Goddelijke macht hen heeft verheven tot den Hemel in het Goddelijke daar, staat vast uit de betekenis van leiden in de kracht, wanneer het wordt gezegd van de verheffing tot den Hemel door den Heer, zijnde verheffen uit de Goddelijke macht; dat de kracht de macht is, is duidelijk; en uit de betekenis van het habitakel der heiligheid, zijnde de Hemel, waar het Goddelijke is; van de heiligheid wordt immers gesproken met betrekking tot het Goddelijk Ware, hetwelk uit den Heer voortgaat, n. 8302; en dit Goddelijk Ware maakt den Hemel. Dat het habitakel van Jehovah of van den Heer de Hemel is, en eveneens het goede, omdat in het goede de Hemel is, staat vast uit deze plaatsen; bij Moscheh: “*Zie nederwaarts uit het habitakel Uwer heiligheid uit den Hemel*, en zegen het volk Israëls”, Deut. xxvi: 15. Bij Jesaja: “*Zie af uit den Hemel*, en zie, *uit het habitakel der heiligheid* en Uws sieraads”, lxiii: 15. Bij David: “Indien ik mijn ogen slaap zal gegeven hebben, totdat ik een plaats voor Jehovah zal gevonden hebben, *habitakelen* voor den Sterke Jakobs. Ziet, wij hebben van Hem gehoord in Efratha, wij hebben Hem gevonden in de velden des wouds; wij *zullen ingaan in Zijn habitakelen*”, Psalm cxxxii: 4, 5, 6, 7. Dat het habitakel van Jehovah,

dat is, van den Heer, in het goede is, bij Zacharia: “Jubel en verblijd u, gij dochter Zions, ziet, Ik ben komende *opdat Ik wone in het midden van u*; vele natiën zullen te dien dage Jehovah aankleven, en zij zullen Mij tot een volk zijn, *want Ik zal in u wonen*”, II: 14, 15; en bij Ezechiël: “Ik zal Mijn heiligdom in het midden van hen stellen tot in het eeuwige; *zo zal Mijn habitakel bij hen zijn*”, xxxvii: 26, 27; het heiligdom is waar is het Goddelijk Ware waarin het Goddelijk Goede is.

8310. Vers 14, 15, 16. *De volken hebben het gehoord, zij hebben gebeefd, smart heeft de bewoners van Filistea aangegrepen. Toen waren verbijsterd de leiders van Edom, de machtigen van Moab, schrik heeft hen aangegrepen; alle bewoners van Kanaän zijn versmolten. Ontsteltenis en vrees is op hen gevallen; in de grootheid van Uw arm zullen zij stukgebroken worden zoals een steen, totdat Uw volk, o Jehovah, zal doorgaan, totdat dit volk zal doorgaan dat Gij bezeten hebt.* De volken hebben het gehoord, betekent allen die in het valse uit het boze zijn, waar dan ook; zij hebben gebeefd, betekent den schrik; smart heeft de bewoners van Filistea aangegrepen, betekent de wanhoop om de heerschappij te verruimen bij hen die in het van het goede gescheiden geloof waren; toen waren verbijsterd de leiders van Edom, betekent iets eenders bij hen die in het leven van het boze uit de zelfliefde waren; de machtigen van Moab, betekent hen die in het leven van het valse uit die liefde waren; schrik heeft hen aangegrepen, betekent dat zij niets durfden; alle bewoners van Kanaän zijn versmolten, betekent iets eenders bij hen die van de Kerk waren, en de goede dingen geschonden en de ware dingen vervalst hebben; ontsteltenis en vrees is op hen gevallen, betekent dat zij zonder enige hoop op overheersing waren; in de grootheid van Uw arm, betekent uit de Almacht; zullen zij stukgebroken worden zoals een steen, betekent een nedervallen zoals het zware; totdat Uw volk zal doorgaan, betekent dat zo zonder gevaar van bestoking al degenen gezaligd zullen worden die in het vermogen zijn om het ware van het goede en het goede van het ware op te nemen; totdat dit volk zal doorgaan, betekent dat zo degenen gezaligd zullen worden die in het ware en het goede uit de Kerk zijn; dat Gij bezeten hebt, betekent die zo des Heren zijn geworden.

8311. De volken hebben het gehoord; dat dit betekent allen die in het valse uit het boze zijn, waar dan ook, staat vast uit de betekenis van de volken, zijnde zij die in de ware dingen uit het goede zijn, en in den tegengestelden zin zij die in de valse dingen uit het boze zijn, waarover n. 1259, 1260, 3295, 3581, 4619; er wordt gezegd in de valse dingen uit het boze, opdat zij worden onderscheiden van hen die in valse dingen zijn en evenwel in het goede; in valse dingen en tegelijk in het goede zijn binnen de Kerk degenen die in

ketterijen, en in het leven van het goede zijn, en buiten de Kerk allen die in het goede zijn; maar de valse dingen bij dezen verdoemen niet, indien het niet zulke valse dingen zijn die tegen het goede zijn, en het leven zelf van het goede vernietigen; de valse dingen echter die niet tegen het goede zijn, zijn in zich weliswaar vals, maar zij trekken ten opzichte van het goede des levens, tegen hetwelk zij niet zijn, bijna de hoedanigheid van het valse uit, hetgeen geschiedt door de aanplooiing aan het goede; zulke valse dingen immers kunnen aan het goede worden aangeplooid, en aan het boze worden aangeplooid; indien zij het worden aan het goede, zo worden zij mild, doch indien zij het worden aan het boze, zo worden zij hard; want de valse dingen kunnen evenzeer aan het goede worden aangeplooid, zoals de ware dingen aan het boze; want ware dingen, welke dan ook, kunnen door aanplooiingen aan het boze vervalst worden. Tot voorbeeld diene dit dat het geloof-alleen zaligt; dit is in zich een valse, vooral bij de bozen, die zo het goede der naastenliefde buitensluiten, zoals dat wat volstrekt niets tot het heil bijdraagt; doch dit valse wordt verzacht bij hen die in het goede des levens zijn, want zij plooiën dat aan het goede aan, door te zeggen dat het geloof-alleen zaligt, maar dat het niet het geloof is tenzij tezamen met zijn vrucht, bijgevolg tenzij daar waar het goede is; aldus in de overige dingen. In hetgeen nu volgt, wordt gehandeld over allen die in de valse dingen uit het boze, en in het boze uit de valse dingen waren geweest, en in de hel werden geworpen toen de Heer in de wereld kwam. Er zijn immers zeer vele geslachten van het boze, en vandaar eveneens van het valse, want ieder geslacht van het boze heeft zijn valse aan zich toegevoegd; het valse immers wordt voortgebracht door het boze, en het is het boze in vorm, volledig zoals het verstandelijke bij den mens de vorm van zijn wil is; want de wil toont zich door het verstandelijke in het licht, en beeldt zich af en vormt zich, en stelt zich voor door beelden, en deze door ideeën, en deze wederom door woorden. Deze dingen zijn gezegd opdat men wete, dat er verscheidene geslachten van het boze, en vandaar van het valse zijn; die werden eerst beschreven met de Egyptenaren; nu, of in deze Verzen, met de bewoners van Filistea, met de leiders van Edom, met de machtigen van Moab, en met de bewoners van Kanaän, van wie wordt gezegd, dat verbijstering en schrik hen beving, omdat zij hadden gehoord dat degenen in de hel waren geworpen die in het van de naastenliefde gescheiden geloof, en in het leven van het boze waren geweest, die zijn aangeduid met de Egyptenaren, en dat zij eender in de hel nedergeworpen moeten worden, deswege opdat zij die in het ware en het goede waren, veilig en ongeschonden konden doorgaan, en tot den Hemel worden voortgeleid; dit laatste wordt aangeduid met de woorden

van de volgende Verzen 16 en 17, zijnde deze: “Ontstelt en vrees is op hen gevallen; in de grootheid van Uw arm zullen zij stukgebroken worden zoals een steen, totdat Uw volk, o Jehovah, zal doorgaan, totdat dit volk zal doorgaan dat Gij bezeten hebt; Gij zult hen binnenleiden, en Gij zult hen planten in den berg Uwer erfenis, ter plaatse tot het wonen van U”.

8312. Zij hebben gebeeft; dat dit den schrik betekent, staat zonder ontvouwing vast.

8313. Smart heeft de bewoners van Filistea aangegrepen; dat dit betekent de wanhoop om de heerschappij te verruimen bij hen die in het van het goede gescheiden geloof waren, staat vast uit de betekenis van de smart, zijnde de wanhoop deswege dat zij de heerschappij niet langer zouden kunnen verruimen, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de bewoners van Filistea, zijnde zij die in het van het goede der naastenliefde gescheiden geloof-alleen zijn, waarover n. 1197, 1198, 3412, 3413, 8093, 8096, 8099; zij worden hierin van de Egyptenaren onderscheiden, dat zij de goede dingen der naastenliefde buitensluiten, door te geloven dat de mens zonder die wordt gezaligd door het geloof; uit dit voornaamste punt hunner leer worden verscheidene dwalingen geboren, zoals dat de zaliging is der barmhartigheid, hoe de mens ook heeft geleefd; dat door het geloof alle zonden en boze dingen worden afgewassen; en dat zo de mens gerechtvaardigd rondloopt; voorts dat de zaliging in één ogenblik kan geschieden, ook door het vertrouwen des geloofs in het laatste uur des doods; bijgevolg dat niet de aandoening der hemelse liefde den Hemel bij den mens maakt; dezen zijn de Filistijnen, en zij werden de met de voorhuid behepten genoemd, vanwege de boze dingen der liefde van zich en van de wereld, waarin hun leven is. Dat de smart hier de wanhoop is, komt omdat de ergste smart wordt verstaan, zodanig als die van barende vrouwen is; dat woord betekent ook in de oorspronkelijke taal zulk een smart; de wanhoop of het toppunt van de smart wordt ook in het Woord beschreven door de smart van een barende, zoals bij David: “De koningen waren vergaderd, schrik greep hen aan, *smart zoals van een barende*”, Psalm XLVIII: 5, 7. Bij Jeremia: “Gij die woont in den Libanon, een nest hebbende in de cederen, hoeveel genade zult gij vinden, wanneer u de smarten zullen gekomen zijn, *de smart zoals van een barende*”, xxii: 23. Bij denzelfde: “De koning van Babel heeft hun gerucht gehoord; vandaar zijn zijn handen slap geworden, *benauwdheid heeft hem aangegrepen, de smart zoals van een barende*”, l: 43. Bij Jesaja: “De dag van Jehovah is nabij, zoals een verwoesting door Schaddai; deswege worden alle handen slap, en elk mensenhart versmelt, en zij zijn verschrikt, *krampen en smarten grijpen hen aan, zij baren zoals een*

barende”, XIII: 6, 7, 8. Bij Jeremia: “Ziet, een volk is komende uit het land van het noorden, en een grote natie zal opgewekt worden uit de zijden der aarde; boog en spies grijpen zij; hij is wreed; zij erbarmen zich ook niet, hun stem weerklinkt zoals de zee, en op paarden rijden zij, hij is toegerust als een man tot den oorlog, tegen u, o dochter Zions; wij hebben zijn gerucht gehoord, onze handen zijn slap geworden, *benauwdheid heeft ons gegrepen, smart zoals van een barende*”, VI: 22, 23, 24; hier wordt gehandeld over de verwoesting van het ware bij hen die in het boze zijn; het volk uit het land van het noorden, staat voor hen die in de valse dingen uit het boze zijn; de grote natie uit de zijden der aarde, staat voor hen die in geheel en al aan het goede tegenovergestelde boze dingen zijn; zij grijpen boog en spies, staat daarvoor dat zij strijden uit een vals leerstelling; zijn stem weerklinkt zoals de zee, voor de redenering daaruit; zij rijden op paarden, voor de bewijsvoering alsof uit het verstandelijke; toegerust als een man tot den oorlog, voor de begeerte om het ware te bestrijden; de dochter Zions, voor de Kerk waar het goede is; benauwdheid grijpt aan, voor de smart dat de ware dingen werden bestookt; de smart zoals van een barende, voor de wanhoop dat het goede werd gekwetst; daaruit blijkt, dat met de smart hier de wanhoop vanwege de kwetsing van het goede wordt aangeduid. Dat smart heeft de bewoners van Filistea aangegrepen, de wanhoop of geen hoop is om de heerschappij te verruimen, komt omdat de Filistijnen, dat is, zij die de zaliging uit het geloof alleen zonder de goede dingen der naastenliefde vaststellen, in het andere leven bij voortduur haken naar heerschappij door tegen de anderen te strijden, en dit zolang zij nog niet zijn verwoest ten aanzien van de wetenschap der erkentissen des geloofs; een ieder immers behoudt in het andere leven de beginselen zijns geloofs die hij in het leven van het lichaam heeft gehad; ook veranderen geen anderen dezelve in ware dingen, dan zij die in het goede des levens zijn geweest, want het goede verlangt het ware, en neemt dat vrijelijk op, omdat het homogeen is. Maar zij die in het boze des levens zijn geweest, veranderen niet; zij zijn als het ware hard, en eveneens verwerpen zij de ware dingen, en eveneens zijn zij in het duister, zodat zij dezelve zelfs niet kunnen zien; zij zien alleen de bevestigende dingen van hun beginselen, en niet in het minst de dingen die daartegen zijn; dezulken geloven nochtans dat zij de verstandigsten van allen zijn, maar zij weten niets dan alleen te redeneren uit een opgevat beginsel; en daarom zijn zij het, die het meest de naastenliefde bestrijden, bijgevolg die willen heersen; want zij die in de naastenliefde zijn, zijn nederig, en willen zoals de laagsten allen dienen; doch zij die in het geloof zonder de naastenliefde zijn, zijn hoogmoedig, en willen dat zij zoals

de hoogsten door allen worden gediend; en daarom stellen zij ook den Hemel in de heerlijkheid der overheersing, en menen dat zij, omdat zij zich voor verstandiger dan alle anderen houden, alsdan aartsengelen zullen zijn, en zo dat verscheidene anderen hen zullen dienen; en eveneens volgens de woorden bij Daniël “dat de verstandigen zullen blinken zoals de glans des uitspansels, en zij die velen rechtvaardig maken, zoals de sterren tot in de eeuw en de eeuwigheid”, xii: 3; maar voor glans hebben zij duisternis.

8314. Toen waren verbijsterd de leiders van Edom; dat dit iets eenders betekent bij hen die in het leven van het boze uit de zelfliefdde waren, staat vast uit de betekenis van de leiders, zijnde de voornaamsten, aldus allen en de afzonderlijken, waarover aanstonds; en uit de uitbeelding van Edom, zijnde zij die uit het boze der zelfliefdde de valse dingen vastgrijpen en de ware dingen verwerpen, in den zin los van den persoon zijnde het boze der zelfliefdde, waaraan het valse wordt toegevoegd, en dat het ware verwerpt; aldus eveneens zij die in het leven van het boze uit die liefde zijn, namelijk uit de zelfliefdde. Wat de leiders aangaat, met hen worden de voornaamsten aangeduid, in den zin los van den persoon de voornaamste dingen, aldus alle en de afzonderlijke dingen, want wanneer de leiders worden genoemd, worden de gemene dingen aangeduid, waaronder de overige dingen zijn, of de voornaamste dingen, zoals de driemansleiders, n. 8150, 8276; en daarvan wordt gesproken met betrekking tot het goede, en in den tegengestelden zin met betrekking tot het boze; met de vorsten echter worden ook de algemene dingen aangeduid, onder welke de overige zijn, of de primaire dingen, n. 1482, 2089, 5044; maar daarvan wordt gesproken met betrekking tot het ware. Men moet weten, dat er in het Woord woorden zijn die tot de klasse der geestelijke dingen behoren en die tot de klasse der hemelse dingen behoren, dat is, die welke zulke dingen uitdrukken die van het ware of des geloofs zijn, en die welke zulke dingen uitdrukken die van het goede of der liefde zijn; ook zijn er woorden waarvan wordt gesproken met betrekking tot het ene en het andere. Wie deze dingen kent, kan op het eerste gezicht of bij eerste lezing van het Woord, vooral in zijn oorspronkelijke taal, weten waar in den inwendigen zin wordt gehandeld over zulke dingen die van het ware zijn, of over zulke dingen die van het goede zijn. Aldus is het gesteld met de betekenis van de vorsten en de leiders; de vorsten betekenen de primaire dingen, en daarvan wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen des geloofs; doch de leiders betekenen de voornaamste dingen, en daarvan wordt gesproken met betrekking tot het goede der liefde; in den tegengestelden zin wordt gesproken van vorsten met betrekking tot de valse dingen des geloofs, en van leiders

met betrekking tot de boze dingen der liefde; vandaar komt het, dat zij die in Edom regeerden, leiders werden geheten, zoals blijkt uit Genes. Hfdst. xxxvi: Vers 15, 16, 17, 18, 19, 21, 29, 30, 40, 41, 42, 43. De oorzaak hiervan is deze, dat met Edom het goede der hemelse liefde werd aangeduid, en in den tegengestelden zin het boze der zelfliefde. Doch bij de zonen van Ismaël werden zij die over de overigen waren aangesteld, niet leiders geheten, maar vorsten, Gen. xxv: 16, omdat met Ismaël degenen werden aangeduid die in het ware zijn, n. 3263, 3268, 4747; ter oorzaak hiervan werden ook degenen die in Israël de voorgangers waren, vorsten geheten, Num. vii: 2, 10, 18, 24, 30, 36, 42, 48, 54; want door Israël werden degenen uitgebeeld die in het ware en het goede des geloofs zijn; doch zij die de voorgangers waren van Jehudah, werden leiders geheten, omdat door Jehudah degenen werden uitgebeeld die in het goede der liefde waren, zoals bij Zacharia: “Hij zij zoals een *leider in Jehudah*” ix: 7; en bij denzelfde: “*De leiders van Jehudah zullen zeggen* in hun hart: Ik zal mij bevestigen de bewoners van Hierosolyma in Jehovah Zebaoth, hun God; te dien dage zal ik *de leiders van Jehudah* stellen zoals een oven des vuurs in de houten”, xii: 5, 6.

8315. De machtigen van Moab; dat dit degenen betekent die in het leven van het valse uit die liefde waren, staat vast uit de betekenis van de machtigen, zijnde de dingen die regeren en overmogen; en uit de uitbeelding van Moab, zijnde zij die in het natuurlijk goede zijn en zich gemakkelijk laten verleiden, waarover n. 2468, aldus zij die in het leven van het valse daaruit zijn, want zij die in het natuurlijk goede zijn en niet in het goede uit het ware des geloofs, aldus niet in het geestelijk goede, laten zich heenleiden om onverschillig welke valse dingen te geloven, aldus om volgens die te leven; zij laten zich vooral door de dingen die hun liefden begunstigen, wegleiden van de ware dingen tot de valse dingen; dezen zijn het die onder Moab worden verstaan; dat zij die in het natuurlijk goede en niet in het geestelijk goede zijn, geenszins door enigen invloed uit den Hemel geleid kunnen worden, zie men in n. 3470, 3471, 3518, 4988, 4992, 5032, 6208, 7197, 8002. Het woord waarmede de machtigen in de oorspronkelijke taal worden uitgedrukt, wordt gezegd met betrekking tot hen die in het ware zijn uit het goede, en in den tegengestelden zin met betrekking tot hen die in het valse zijn uit het boze; in dezen zin staat dat woord bij Ezechiël, Hfdst. xxxi: 11; II Kon. xxiv: 15.

8316. Schrik heeft hen aangegrepen; dat dit betekent dat zij niets durfden, staat vast uit de betekenis van met schrik worden aangegrepen, zijnde niets durven, want bij hen die in den schrik zijn, wordt het bloed koud, stort zich

in de aderen, de bloedsomloop stokt; vandaar verslappen de zenuwen en vervallen de krachten zo dat zij niets durven.

8317. Alle bewoners van Kanaän zijn versmolten; dat dit iets eenders betekent bij hen die van de Kerk waren, en de goede dingen geschonden en de ware dingen vervalst hebben, staat vast uit de betekenis van de bewoners van Kanaän, zijnde zij die van de Kerk zijn, en zijnde zij die daar de goede dingen geschonden en de ware dingen vervalst hebben. Dat met de bewoners van Kanaän zij die van de Kerk zijn worden aangeduid, komt omdat de Kerk des Heren in het land Kanaän was geweest van de oudste tijden af, men zie n. 3686, 4447, 4454, 4516, 4517, 5136, 6516; dat ook degenen worden aangeduid die de goede dingen geschonden en de ware dingen vervalst hebben, komt omdat door de natiën daar die de zonen Israëls hadden uit te drijven, de boze dingen en eveneens de valse dingen des geloofs worden uitgebeeld; men zie n. 8054; dit omdat die natiën vroeger van de Kerk waren geweest.

8318. Ontsteltenis en vrees is op hen gevallen; dat dit betekent dat zij zonder enige hoop op overheersing waren, staat vast uit de betekenis van de ontsteltenis en de vrees, wanneer het wordt gezegd van hen die in de zelfliefdie en daaruit in de valse en boze dingen zijn, die worden aangeduid met de leiders van Edom en de machtigen van Moab, zijnde zonder hoop op overheersing; degenen immers die in het boze der zelfliefdie zijn, begeren aanhoudend te heersen, doch wanneer op hen de schrik valt voor den vijand-overwinnaar, dan valt de hoop van heersen weg. Men moet weten dat de boze dingen van tweevoudigen oorsprong zijn, namelijk uit de zelfliefdie en uit de liefde van de wereld; zij die in de boze dingen uit de zelfliefdie zijn, hebben zich alleen lief, en verachten alle overigen, uitgezonderd hen die één met henzelf maken, en wanneer zij dezen liefhebben, hebben zij niet hen lief, maar zichzelf, omdat zij zich in hen zien; de boze dingen uit dezen oorsprong zijn de allerergste, want niet alleen verachten zij alle anderen bij zich vergeleken, maar zij vervolgen hen ook met smaadreuen, en dragen hun om een lichte oorzaak haat toe, en dan hijgen zij naar hun verderf; en zo wordt wraak en wreedheid het verkwikkelijke van hun leven; zij die in het boze der liefde zijn, zijn diep in de hel volgens het hoedanige en den omvang van die liefde. Zij die echter in het boze uit de liefde van de wereld zijn, hebben ook geringschatting voor den naaste, en achten hem alleen naar de welgesteldheid, aldus de schatten, niet echter hemzelf; zij begeren alle dingen te bezitten die van den naaste zijn; wanneer zij in deze begeerte zijn, dan zijn zij zonder elke naastenliefde en barmhartigheid; den naaste van zijn goederen beroven is immers het verkwikkelijke van hun leven, vooral van hen die smerige gierigaards zijn,

die namelijk het goud en het zilver liefhebben om het goud en het zilver, niet echter om enig nut daaruit; zij bij wie het boze van deze liefde heerst, zijn ook in hellen, maar niet in zulke diepe als zij die in het boze der zelfliefde zijn. Behalve deze twee oorsprongen van het boze, is er ook een derde, zijnde het boze doen uit de beginselen van een vals godsdiens; maar dit boze geldt als een boze bij hen die in de liefde van zich en van de wereld zijn, niet echter bij hen die in de liefde jegens den naaste en tot hun God zijn; want het einddoel is het goede, en het einddoel qualificeert de overige dingen; men zie n. 8311.

8319. In de grootheid van Uw arm; dat dit betekent uit de Almacht, staat vast uit de betekenis van den arm, zijnde de macht, waarover n. 878, 4931 tot 4937, en wanneer het van het Goddelijke wordt gezegd, zijnde de Almacht.

8320. Zullen zij stukgebroken worden zoals een steen; dat dit ter nedervallen zoals het zware betekent, staat vast uit de dingen die boven in n. 8279, 8298 zijn ontvouwd.

8321. Totdat Uw volk zal doorgaan; dat dit betekent dat zo zonder gevaar van bestoking al degenen gezaligd zullen worden die in het vermogen zijn om het ware van het goede en het goede van het ware op te nemen, staat vast uit de betekenis van doorgaan, zijnde zonder gevaar van bestoking gezaligd worden, want wanneer zij die in de valse dingen uit het boze zijn, die bestookt hebben, in de hel geworpen en verwijderd zijn, dan zijn degenen er niet die in den weg staan door valse en boze dingen binnen te werpen en zo de opneming van het goede en het ware uit den Heer verhinderen; dit zijn de dingen die hier met doorgaan worden aangeduid; want zolang als de bozen niet in de hel waren geworpen, konden nauwelijks enigen doorgaan, dat is, gezaligd worden, want toen wekten de bozen aanhoudend boze en valse dingen op bij hen die in het andere leven kwamen, en zo trokken zij hen van het goede en het ware af. Opdat dus zij die in het goede en het ware waren, van dezulken zouden bevrijd worden, kwam de Heer in de wereld; en toen Hij in de wereld was, heeft Hij door de in Zich toegelaten aanhoudende verzoeking en door de aanhoudende overwinningen daarop, al dezulken onderjukt, en daarna heeft Hij door Zijn tegenwoordigheid gemaakt dat zij in de hel werden geworpen, waar zij, bezeten door hun eigen boze en valse dingen, tot in het eeuwige gebonden gehouden zouden worden. Onder het volk worden hier degenen verstaan die in het vermogen zijn om het ware van het goede en het goede van het ware op te nemen, want het volk in het algemeen betekent hen die in het ware en het goede des geloofs zijn, n. 1259, 1260, 3295, 3581, 4619; hier betekent het Israël, dat is, hen die van de geestelijke Kerk zijn, of, wat het zelfde is, zij die in het ware van het goede en in het goede van het ware zijn, n. 7957, 8234.

Er wordt gezegd in het vermogen om het ware van het goede en het goede van het ware op te nemen, omdat geen anderen in dat vermogen zijn dan zij die het leven der naastenliefde hebben geleefd; dit leven geeft dat vermogen. Hoe grotelijks dwalen zij die geloven dat het geloof zonder de naastenliefde dit hoedanige kan geven, want het geloof zonder de naastenliefde is hard en weerbarstig, en het verwerpt allen invloed uit den Heer; maar de naastenliefde met het geloof is meegaande en zacht, en het neemt den invloed op. Vandaar komt het, dat de naastenliefde dat vermogen geeft, niet echter het geloof zonder de naastenliefde. En omdat de naastenliefde dat vermogen geeft, is dit het ook hetwelk zaligt, want zij die worden gezaligd, worden niet gezaligd door de naastenliefde uit henzelf, maar door de naastenliefde uit den Heer, bijgevolg door het vermogen van haar op te nemen.

8322. Totdat dit volk zal doorgaan; dat dit betekent dat zo degenen gezaligd zullen worden die in het ware en het goede van de Kerk zijn, staat vast uit de dingen die nu boven zijn ontvouwd.

8323. Dat Gij bezeten hebt; dat dit betekent die zo des Heren zijn geworden, staat vast uit de betekenis van bezitten, zijnde van Hem zijn; hier zijn het, omdat er wordt gehandeld over hen die in het ware en het goede zijn, tot wier zaliging de Heer in de wereld kwam, zij die worden aangeduid, namelijk dat zij des Heren zijn; die worden elders verlost genoemd, zoals bij Jesaja: “Zijt Gij niet dat wat heeft droog gemaakt de zee, de wateren des groten afgronds, wat de diepten der zee gesteld heeft tot een weg, *opdat de verlost doorgingen*; zo mogen *de verlost van Jehovah* wederkeren”, LI: 10, 11.

8324. Vers 17, 18, 19. *Gij zult hen binnenleiden, Gij zult hen planten in den berg Uwer erfenis, ter plaatse tot het wonen van U, hebt Gij, o Jehovah, gewerkt, het heiligdom, o Heer, hebben Uw handen bereid. Jehovah zal regeren tot in de eeuw en de eeuwigheid. Omdat het paard van Farao met zijn wagen, en met zijn ruiters, is gekomen in de zee, en Jehovah heeft over hen de wateren der zee teruggeloid; en de zonen Israëls zijn in het droge door het midden der zee gegaan.* Gij zult hen binnenleiden, betekent de verheffing; en Gij zult hen planten, betekent de wederverwekking aanhoudend; in den berg Uwer erfenis, betekent den Hemel waar het goede der naastenliefde is; ter plaatse tot het wonen van U, betekent waar de Heer is; hebt Gij, o Jehovah, gewerkt, betekent dat het uit den Heer alleen is; het heiligdom, o Heer, hebben Uw handen bereid, betekent den Hemel waar zij zijn die in het ware des geloofs uit den Heer zijn; Jehovah zal regeren tot in de eeuw en de eeuwigheid, betekent dat de Heer alleen de Heer des Hemels en der Aarde is; omdat het paard van Farao met zijn wagen, en met zijn ruiters, is gekomen, betekent alle valsheden

uit het verdraaid verstandelijke bij hen die in het afgescheiden geloof en het leven van het boze zijn; in de zee, betekent de verdoemenis; en Jehovah heeft over hen de wateren der zee teruggeleid, betekent dat de valse dingen uit de boze dingen, die zij tegen de goeden beraamden, op hen zijn teruggevallen, tengevolge van de tegenwoordigheid des Heren bij hen die in het goede zijn; en de zonen Israëls zijn in het droge door het midden der zee gegaan, betekent dat zij die in het goede van het ware en in het ware van het goede waren, veilig heengingen door de streek van die hel.

8325. Gij zult hen binnenleiden; dat dit de verheffing betekent, staat vast uit de betekenis van binnenleiden, wanneer het tot den Hemel geschiedt, zijnde de verheffing; er wordt gezegd verheffing, omdat de Hemel voor het uitwendig gezicht der geesten in de hoogte is, en voor het inwendig gezicht, zodanig als dat der Engelen is, de Hemel in het inwendige is; elk inwendige immers in het andere leven vertoont zich uitbeeldend zoals boven, en het uitwendige zoals beneden; vandaar verschijnt de Hemel boven en de hel beneden, n. 2148, 3084, 4599, 5146; het zijn immers staten van het ware en het goede, en in den tegengestelden zin staten van het valse en het boze, die door hoogten en diepten, in één woord, die door afstanden en plaatsen in het andere leven worden uitgebeeld; men zie n. 2625, 2837, 3356, 3387, 4321, 4882, 5605, 7381. Alleen al uit deze ondervinding kan men opmaken, hoe bezwaarlijk de natuurlijke mens de geestelijke dingen kan vatten, bijgevolg de dingen die des Hemels zijn; wie van hen kan vatten dat er geen ruimten en tijden in den Hemel zijn, maar voor die in de plaats staten, namelijk staten van het goede of staten van Zijn door ruimten, en staten van het ware of staten van Bestaan door tijden; gelooft niet de louter natuurlijke mens, dat er iets volstrekt ledigs en een niets is, waar geen tijd en ruimte is; daaruit blijkt, dat de natuurlijke mens, indien hij bij zich besluit dat men niets moet geloven dan hetgeen men vat, zich dan in ontzaglijke dwalingen stort; zoals het is gesteld met ruimten en tijden, aldus is het ook gesteld in vele andere dingen. Zo bijvoorbeeld kan de natuurlijke mens niet anders dan in iets fantastisch aangaande het Goddelijke vallen, wanneer hij uit den tijd daarover denkt wat het Goddelijke had gedaan vóór de schepping der wereld, dat is, wat Hij van het eeuwige aan tot dan toe had bedreven; ook kan hij niet uit dien knoop worden losgemaakt, voordat de ideeën van tijd en ruimte worden verwijderd; wanneer de Engelen over dit eeuwige denken, denken zij nooit daarover uit den tijd, maar uit den staat. In het andere leven verschijnen twee opgerichte tekens, gedeeltelijk van vlees, en gedeeltelijk van steen, geplaatst aan de grens van het geschapen heelal, vooraan naar links; er wordt daarvan gezegd dat

zij degenen opslokken die over het Goddelijke nadenken wat het van het eeuwige aan had gedaan voordat het de wereld had geschapen; het opslokken beeldt uit, dat de mens zich, omdat hij niet kan denken dan alleen uit ruimte en tijd, daaruit niet kan ontwarren uit zich, maar uit het Goddelijke, hetgeen geschiedt of door de verstrooiing van dat denken, of door de verwijdering van de voorstellingen van tijd.

8326. En Gij zult hen planten; dat dit de wederverwekking aanhoudend betekent, staat vast uit de betekenis van planten, zijnde wederverwekken, want de wederverwekking gedraagt zich zoals een planting; wanneer immers een boom wordt geplant, groeit hij in takken, bladeren, en vruchten, en uit de zaden der vruchten groeit hij tot nieuwe bomen, en zo voort; eender is het gesteld met de wederverwekking bij den mens, en daarom ook wordt de mens in het Woord met een boom vergeleken, en de wederverwekte mens met een tuin of een paradijs; de ware dingen des geloofs bij hem worden vergeleken met de bladeren, en de goede dingen der naastenliefde met de vruchten, de zaden waaruit nieuwe bomen komen, met de ware dingen die uit het goede zijn, of, wat het zelfde is, met het geloof dat uit de naastenliefde is. Er wordt gezegd de wederverwekking aanhoudend, omdat de wederverwekking bij den mens inzet, maar nooit ophoudt; hij wordt aanhoudend vervolmaakt, niet slechts wanneer hij in de wereld leeft, maar ook in het andere leven tot in het eeuwige; en toch kan hij nooit tot enige zodanige volmaaktheid komen dat hij met het Goddelijke kan worden vergeleken.

8327. In den berg Uwer erfenis; dat dit den Hemel betekent waar het goede der naastenliefde is, staat vast uit de betekenis van den berg der erfenis, zijnde de Hemel, want met den berg wordt het goede der liefde aangeduid, n. 795, 796, 2722, 4210, 6435, en met de erfenis het leven van een ander, hier van den Heer, aldus het leven van het goede en het ware dat uit den Heer is, want zij die in dit leven zijn, worden erfgenamen des Koninkrijks en zonen genoemd, n. 2658, 2851, 3672, 7212; omdat deze dingen met den berg der erfenis worden aangeduid, wordt ook de Hemel aangeduid; want de Hemel is de Hemel krachtens het goede der liefde, en hij is de erfenis voor hen die des Heren zijn.

8328. Ter plaatse tot het wonen van U; dat dit betekent waar de Heer is, staat vast uit de betekenis van de plaats, zijnde de staat, waarover vlak boven n. 8325, hier de staat van het goede uit het Goddelijke, omdat de Hemel wordt verstaan; en uit de betekenis van het habitakel van Jehovah, of het wonen van U, zijnde waar de Heer is; dat van wonen wordt gesproken met betrekking tot het goede, zie men in n. 2712, 3613; en dat het habitakel van Jehovah het goede is, en vandaar de Hemel, n. 8269, 8309; dat de Heer Jehovah is in het

Woord, zie men boven n. 8261. Door den Heer wordt meermalen gezegd *de Vader Die in de Hemelen is*, en dan wordt het Goddelijke in den Hemel verstaan, aldus het Goede uit hetwelk de Hemel is; het Goddelijke in Zich beschouwd is boven de Hemelen, maar het Goddelijke in de Hemelen is het Goede dat is in het Ware dat voortgaat uit het Goddelijke; dit wordt verstaan onder den Vader in de Hemelen; bij Mattheus: “Opdat gij moogt zonen zijn *des Vaders Die in de Hemelen is*; opdat gijlieden volmaakt moogt zijn zoals *uw Vader Die in de Hemelen is*, volmaakt is”, v: 45, 48; Hfdst. vi: 1; “Onze *Vader Die in de Hemelen zijt*, Uw Naam worde geheiligd”, vi: 9. “Doende den wil *des Vaders Die in de Hemelen is*”, vii: 21, en bovendien Matth. Hfdst. x: 32, 33; Hfdst. xvi: 17; Hfdst. xviii: 10, 14, 19. Het Goddelijke dat in de Hemelen is, is het Goede dat in het Goddelijk Ware is dat uit den Heer voortgaat, doch het Goddelijke boven de Hemelen is het Goddelijk Goede Zelf. Met de plaats tot het wonen van U, wordt de Hemel aangeduid, waar het Goddelijk Ware is, voortgaande uit den Heer, want dit maakt den Hemel. Hoe het is gesteld met het Goddelijk Ware dat uit den Heer voortgaat, dat het in den Hemel het goede is, kan door een vergelijking met de zon, en met het licht dat uit de zon is, worden toegelicht; in de zon is een vuur, maar uit de zon gaat licht voort; dit licht heeft in zich de warmte waaruit de tuinen uitspruiten, en zoals paradijzen worden; het vuur zelf der zon gaat niet over tot den aardbol, want dat zou alle dingen verzengen en verteren, maar het licht waarin de warmte uit het vuur der zon is; dat licht in den geestelijken zin is het Goddelijk Ware, de warmte is het goede in het Ware uit het Goddelijk Goede, en het paradijs daaruit is de Hemel.

8329. Hebt Gij, o Jehovah, gewerkt; dat dit betekent dat het uit den Heer alleen is, staat vast uit de betekenis van werken, wanneer over de wederverwekking en over den Hemel wordt gehandeld, zijnde uit den Heer alleen, want het al der wederverwekking en het al des Hemels is uit den Heer.

8330. Het heiligdom, o Heer, hebben Uw handen bereid; dat dit den Hemel betekent waar zij zijn die in het ware des geloofs uit den Heer zijn, staat vast uit de betekenis van het heiligdom, zijnde de Hemel waar het ware des geloofs is, waarover aanstonds; en uit de betekenis van Uw handen hebben bereid, zijnde dat het uit den Heer is. Dat van het heiligdom wordt gezegd dat de handen het hebben bereid, komt omdat van handen wordt gesproken met betrekking tot het ware, en zij de macht betekenen; dat van handen wordt gesproken met betrekking tot het ware, zie men in H. 3091, 8281; en dat zij de macht zijn, n. 878, 3387, 4931 tot 4937, 5327, 5328, 6292, 6947, 7011, 7188, 7189, 7518, 7673, 8050, 8069, 8153, 8281; iets eenders als het heiligdom,

namelijk dat hiervan wordt gesproken met betrekking tot het ware, n. 8302; de woorden echter die voorafgaan, zoals de plaats tot het wonen van U, en Gij, o Jehovah, hebt gewerkt, worden gezegd met betrekking tot het goede, omdat zij betrekking hebben op den berg der erfenis, waarmede de Hemel wordt aangeduid, waarin het goede der naastenliefde is, n. 8327; dat er woorden zijn die in het Woord worden gezegd met betrekking tot het goede, en woorden die worden gezegd met betrekking tot het ware, zie men in n. 8314. Wat de Hemel is waarin het goede der naastenliefde is, die met den berg der erfenis wordt aangeduid, en wat de Hemel is waarin het ware des geloofs is, die het heiligdom is, zal in het kort worden gezegd: De Hemel waarin het goede der naastenliefde is, is die waarin de innerlijken zijn, die van het geestelijk Rijk des Heren zijn; en de Hemel waarin het ware des geloofs is, is die waarin de uiterlijken zijn die van dat Rijk zijn; zij die innerlijk zijn, zijn in de naastenliefde zelf en daaruit in het geloof; zij die echter uiterlijk zijn, zijn zij die in het geloof zijn, maar nog niet in de naastenliefde; dezen doen het goede uit gehoorzaamheid, genen echter uit aandoening; uit deze dingen blijkt, wat er wordt verstaan onder den Hemel waarin het goede der naastenliefde is, en onder den Hemel waarin het ware des geloofs is. Wat het heiligdom aangaat, dit is in den hoogsten zin het ware des geloofs dat uit den Heer is, en vandaar is het in den uitbeeldenden zin het geestelijk Rijk des Heren, voorts de geestelijke Kerk, en vandaar de wederverwekte mens die een Kerk is; en het is zo, in den daarvan afgetrokken zin, het ware des geloofs, aldus het geloof zelf; wat het heilige is, zie men boven in n. 8302. Vandaar nu komt het, dat de Hemel door het ware des geloofs, dat uit den Heer is, het heiligdom wordt geheten, zoals bij David: “Jehovah antwoorde u in den dag der benauwdheid, *Hij zende u hulp uit het heiligdom*, en uit Zion ondersteune Hij u”, Psalm xx: 2, 3; het heiligdom staat daar voor den Hemel waar het ware des geloofs is, Zion voor den Hemel waar het goede der liefde is. Bij denzelfde: “Zij hebben Uw schreden gezien, o God, de schreden mijns Gods, mijns Konings, *in het heiligdom*; verschrikkelijke God; uit de *heiligdommen*, o God Israëls”, Psalm LXVIII: 25, 36; het heiligdom staat voor den Hemel waar het ware des geloofs is; vandaar wordt er God gezegd, en niet Jehovah, voorts eveneens Koning, omdat er God wordt gezegd waar gehandeld wordt over het ware, en Jehovah waar over het goede wordt gehandeld, n. 2586, 2769, 2807, 2822, 3921 einde, 4402, 7010, 7268; en omdat de koning het ware is, n. 1672, 1728, 2015, 2069, 3009, 4575, 4581, 4966, 5044, 5068, 6148. Bij denzelfde: “Het zal Jah loven, omdat Hij heeft voortgeschouwd *uit de hoogte Zijns heiligdoms; uit de Hemelen* heeft Jehovah nedergeschouwd tot de aarde, om te horen het

zuchten van den gebundene, om te openen voor de zonen des doods”, Psalm CII: 19, 20, 21; het heiligdom staat hier eveneens voor den Hemel ten aanzien van het ware des geloofs. Bij denzelfde: “*Looft God in Zijn heiligdom, looft Hem in het uitspansel Zijner sterkte*”, Psalm CL: 1; loven in het heiligdom staat voor loven uit het ware des geloofs dat uit den Heer is; loven in het uitspansel der sterkte, staat voor loven uit het goede der naastenliefde dat uit den Heer is.

8331. Jehovah zal regeren tot in de eeuw en de eeuwigheid; dat dit betekent dat de Heer alleen de Heer des Hemels en der Aarde is, staat hieruit vast dat van Jehovah, dat is, van den Heer, kan gezegd worden dat Hij zal regeren tot in de eeuw en de eeuwigheid, van de Engelen dat zij weliswaar zullen regeren, maar uit den Heer; aldus is het nochtans alleen de Heer door hen. Bij de Ouden, die van de Kerk waren, was het een plechtig gebruik om te zeggen *God regeert*, voorts *God zal regeren tot in het eeuwige*, waarmede werd aangeduid dat het goed met de Kerk is gesteld, omdat daar dan het goede en het ware uit het Goddelijke is; in het algemeen werd daarmede aangeduid dat Jehovah de allene God is; en voor hen die waren onderricht aangaande de Komst des Heren, dat de Heer de allene Heer des Hemels en der Aarde is. Omdat het in de Kerk bij de Ouden een plechtig gebruik was om te zeggen *God zal regeren*, hadden derhalve bij David ettelijke Psalmen het opschrift *Jehovah zal regeren*, zoals Psalm XCIII: 1; Psalm XCVII: 1; Psalm XCIX: 1; en: “*Jehovah zal regeren tot in het eeuwige, uw God, o Zion, tot in geslacht en geslacht, Alleluja*”, Psalm CXLVI: 10. Bij Jesaja: “Hoe verkwikkelijk zijn op de bergen de voeten desgenen die evangeliseert, zeggende tot Zion: *Uw God zal regeren*”, LII: 7, alwaar over den Heer wordt gehandeld. Bij Johannes: “*De koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heren, en van Zijn Christus, en Hij zal regeren tot in de eeuwen der eeuwen*”, Apoc: XI: 15; en bij denzelfde: “Ik hoorde een stem, zeggende: *Alleluja, omdat de Heer God regeert*”, Apoc: XIX: 6. Uit deze dingen blijkt ook, dat die woorden woorden van vreugde waren; vandaar de uitroep Alleluja; en vandaar wordt er gezegd. Hoe verkwikkelijk zijn de voeten desgenen die evangeliseert, zeggende: Uw God regeert: Dat de Heer de Heer des Hemels en der Aarde is, staat vast bij Mattheus: “Jezus zeide tot de discipelen: Mij is gegeven alle mogendheid in den Hemel en op de Aarde”, XXVIII: 18.

8332. Omdat het paard van Farao met zijn wagen en met zijn ruiters is gekomen; dat dit alle valse dingen betekent uit het verdraaide verstandelijke bij hen die in het afgescheiden geloof en in het leven van het boze zijn, staat vast uit de betekenis van het paard van Farao, voorts van zijn wagen, en van zijn ruiters, zijnde alle valse dingen uit het verdraaide verstandelijke, waarover

n. 8146, 8148; en uit de uitbeelding van Farao en van de Egyptenaren, zijnde zij die in het van de naastenliefde gescheiden geloof en in het leven van het boze zijn, waarover n. 7926, 8148.

8333. In de zee; dat dit de verdoemenis betekent, staat vast uit de betekenis van de zee Suph, zijnde de hel, waarover n. 8099, 8137, 8138; hier de verdoemenis, omdat er wordt gezegd dat zij gekomen zijn in de zee, en daarna dat Jehovah over hen de wateren der zee heeft teruggeleid, waarmede wordt aangeduid dat zij in de hel zijn nedergefallen; want zij komen in de verdoemenis voordat zij in de hel komen.

8334. En Jehovah heeft over hen de wateren der zee teruggeleid; dat dit betekent dat de valse dingen uit de boze dingen, die zij tegen de goeden beraamden, op hen zijn teruggefallen, tengevolge van de tegenwoordigheid des Heren bij hen die in het goede zijn, staat vast uit de betekenis van Jehovah heeft over hen de wateren der zee teruggeleid, zijnde dat de valse dingen van het boze die zij tegen de goeden beraamden, op hen zijn teruggefallen. Dat de valse dingen uit de boze dingen tot één worden verzameld, en in hen die in het boze zijn, worden ingegoten, en dat zij door die worden omstuwd, zie men in n. 8146. Dat de valse dingen uit het boze die zij tegen de anderen beramen, op henzelf terugvallen krachtens de wet der orde, n. 8214, 8223, 8226; dat de verstopping door de valse dingen van het boze de nederwerping in de hel is, n. 8210, 8232; en dat dit geschiedt tengevolge van de tegenwoordigheid alleen des Heren bij de goeden, wanneer Hij hen beschermt en begiftigt met den Hemel en de vreugde des Hemels, n. 8137 einde, 8265.

8335. En de zonen Israëls zijn in het droge door het midden der zee gegaan; dat dit betekent dat zij die in het goede van het ware en in het ware van het goede zijn, veilig heengingen door de streek van die hel, staat vast uit de dingen die in n. 8099 en 8185 zijn ontvouwd.

8336. Vers 20, 21. *En Mirjam, de profetes, de zuster van Aharon, nam een trommel in haar hand; en alle vrouwen gingen uit achter haar, met trommelen en met reien. En Mirjam antwoordde hun: Zingt Jehovah, omdat Hij al verhogende heeft verhoogd; het paard en zijn ruitser heeft Hij voortgeworpen in de zee.* En Mirjam, de profetes, de zuster van Aharon, nam een trommel in haar hand, betekent de verheerlijking van den Heer uit het goede des geloofs; en alle vrouwen gingen uit achter haar, betekent alle goede dingen van het ware; met trommelen en met reien, betekent de viering uit de vreugde en de blijdschap; en Mirjam antwoordde hun, betekent het wederkerige; zingt Jehovah, betekent dat den Heer alleen de heerlijkheid zij; omdat Hij heeft verhoogd al verhogende, betekent dat Hij Zijn Goddelijke in het Menselijke

heeft geopenbaard; het paard en zijn ruiters heeft Hij voortgeworpen in de zee, betekent uit hoofde hiervan dat tengevolge van Zijn tegenwoordigheid alleen de valse dingen des geloofs en de boze dingen des levens zich in de hel hebben geworpen.

8337. En Mirjam, de profetes, de zuster van Aharon, nam een trommel in haar hand; dat dit de verheerlijking van den Heer uit het goede des geloofs betekent, staat vast uit de uitbeelding van Mirjam, zijnde het goede des geloofs; Moscheh immers beeldt het ware des geloofs uit dat onmiddellijk uit den Heer voortgaat, aldus het inwendig ware; Aharon echter het ware des geloofs dat middellijk uit den Heer voortgaat, aldus het uitwendig ware, n. 7009, 7089, 7382; vandaar is Mirjam het goede des geloofs dat middellijk uit den Heer voortgaat; wanneer immers de mannen het ware uitbeelden, zo beelden hun vrouwen het goede uit, n. 6014; omdat Mirjam met de vrouwen het uitwendig goede uitbeeldt, wordt er derhalve aan toegevoegd de zuster van Aharon, en wordt er niet gezegd de zuster van Moscheh; het goede en het ware verhouden zich ook zoals zuster en broeder, n. 3160; doch men moet weten, dat de vrouwen het goede en de mannen het ware uitbeelden wanneer er wordt gehandeld over de geestelijke Kerk, doch de vrouwen beelden het ware en de mannen het goede uit waar over de hemelse Kerk wordt gehandeld, n. 4823; uit de betekenis van de profetes, zijnde iemand die leert, waarover n. 2534, 7269; hier iemand die den Heer looft, of, wat het zelfde is, Hem verheerlijkt uit het goede des geloofs, omdat zij Jehovah zong, zoals Moscheh en de mannen uit Israël; dat zingen verheerlijken is, zie men in n. 8261, 8263, 8267; en uit de betekenis van de trommel in de hand nemen, zijnde verheerlijken uit het goede des geloofs; van een trommel immers wordt gesproken met betrekking tot het geestelijk goede, of, wat het zelfde is, tot het goede des geloofs, n. 4138. Oudtijds werden in den Goddelijken eredienst verscheidene geslachten van muziekinstrumenten gebruikt, maar met een groot onderscheid; in het algemeen werden met de blaasinstrumenten de aandoeningen van het goede uitgedrukt, en met de snaarinstrumenten de aandoeningen van het ware; en dit vanwege de overeenstemming van iederen klank met de aandoeningen. Het is bekend dat met sommige geslachten van muziekinstrumenten deze natuurlijke aandoeningen worden uitgedrukt, met sommige gene aandoeningen, en dat zij, wanneer een passende harmonische samenwerking is bereikt, die aandoeningen daadwerkelijk in beweging brengen; zij die in de muziek bedreven zijn, weten deze dingen, en maken er ook op overeenkomstige wijze gebruik van; de oorzaak hiervan komt uit de natuur zelf van den klank voort, en uit de overeenkomst ervan met de

aandoeningen. Dit had de mens eerst geleerd niet uit wetenschap en kunst, maar uit het gehoor en den fijnen zin ervan. Daaruit blijkt duidelijk, dat dit niet komt uit een oorsprong in de natuurlijke wereld, maar uit een oorsprong in de geestelijke, en dan uit de overeenstemming der dingen die uit de orde vloeien in de natuurlijke wereld met de dingen in de geestelijke wereld; de harmonische klank en zijn verscheidenheden stemmen overeen met de staten van vreugde en blijdschap in de geestelijke wereld, en de staten van vreugde en blijdschap daar verrijzen uit de aandoeningen, welke in die wereld de aandoeningen van het goede en ware zijn. Daaruit kan nu vaststaan, dat de muziekinstrumenten overeenstemmen met de verkwikkelijke en bekoorlijke dingen der geestelijke en der hemelse aandoeningen, en dat sommige instrumenten met deze, sommige met gene aandoeningen overeenstemmen; men zie de dingen die eerder dienaangaande in n. 418, 419, 420, 4138 zijn gezegd en getoond. Wat de trommel in het bijzonder aangaat, die stemt overeen met het geestelijk goede, dat is, met het goede van het ware. De oorzaak hiervan is deze, dat de trommel niet een snaarinstrument, noch een blaasinstrument is, maar dat zij een gespannen vel is; zij is als het ware een continu snaarinstrument, en eveneens dat haar klank zwaarder en dieper is dan de klank der snaarinstrumenten; dit kan eveneens vaststaan uit het Woord waar de trommel wordt genoemd; zoals bij Jesaja: *“De vreugde der trommelen zal ophouden, het gedruis der vrolijken zal ophouden, de vreugde der citer zal ophouden”*, xxiv: 8; de vreugde der trommelen staat voor de verkwikkelijke dingen der aandoeningen van het goede des geloofs; de vreugde der citer voor het verkwikkelijke der aandoening van het ware des geloofs. Bij Jeremia: *“Ik zal u opnieuw bouwen, opdat gij gebouwd zijt, o maagd Israëls, opnieuw zult gij uw trommelen versieren, en gij zult uitgaan in de rei der spelenden”*, xxxi: 4; de trommelen versieren staat voor God verheerlijken uit het geestelijk goede; er wordt immers gehandeld over de geestelijke Kerk, die de maagd Israëls is. Eender bij Ezechiël: *“Gij waart in Eden, den tuin Gods; het werk uwer trommelen en uwer pijpen was in u, ten dage als gij geschapen waart, waren zij bereid”*, xxviii: 13; aldaar aangaande Tyrus, waarmede de erkentissen van het goede en het ware worden aangeduid, en met de trommelen en de pijpen de aandoeningen ervan en de vreugden van deze. Bij David: *“Zij hebben Uw schreden gezien, o God, de schreden mijns Gods, in het heiligdom; de zangers gingen voor, de speellieden achter, in het midden der trommelende maagden”*, Psalm lxxviii: 25, 26. Bij denzelfde: *“Juicht den God van Jakob toe, heft een lied op, en geeft de trommel, de verkwikkelijke citer met de luit”*, Psalm lxxxix: 2, 3. Bij denzelfde: *“Zingt Jehovah een nieuw*

gezing, laten zij Zijn Naam loven in de rei, laten zij *met de trommel* en de citer Hem psalmzingen”, Psalm xclix: 1, 3; daar staat loven met de trommel voor verheerlijken uit het verkwikkelijke der aandoening van het goede des geloofs, en loven met de citer voor het bekoorlijke der aandoening van het ware des geloofs. Bij denzelfde: “*Looft God met de trommel* en de rei, looft Hem met snarenspeel en orgel, looft Hem met cimbale des geklanks, looft Hem met cimbale des geschals”, Psalm cl: 3, 4, 5; loven met de trommel en de rei, staat voor uit het goede en het ware des geloofs; met snarenspeel en orgel, voor uit de ware dingen en het goede daaruit. Omdat de instrumenten, welke dan ook, door overeenstemming de verkwikkelijke en bekoorlijke dingen der geestelijke en der hemelse aandoeningen betekenden, droegen vandaar ook verscheidene psalmen van David een opschrift, en een aanwijzing hoe zij gezongen moesten worden, zoals op de Neginoth, op de Nechiloth, op de Octaaf, de Schigajon, de Gitthith, de Muthlabben, de Scheminith, de Schoschannim, de Machalath.

8338. En alle vrouwen gingen uit achter haar; dat dit alle goede dingen van het ware betekent, staat vast uit de betekenis van de vrouwen, zijnde de aandoeningen van het goede, wanneer de mannen de aandoeningen van het ware zijn, waarover nu boven n. 8337.

8339. Met trommelen en met reien; dat dit de viering uit de vreugde en de blijdschap betekent, staat vast uit de betekenis van de trommel, namelijk dat daarvan wordt gesproken met betrekking tot de aandoening van het geestelijk goede, of met betrekking tot het goede van het ware, en dat het betekent het verkwikkelijke of de vreugde ervan, waarover vlak boven n. 8337; en uit de betekenis van de rei, namelijk dat daarvan wordt gesproken met betrekking tot de aandoening van het geestelijk ware, en dat het betekent het bekoorlijke of de blijdschap ervan, waarover aanstonds. In de oude tijden werd de blijdschap des harten niet slechts door muziekinstrumenten en door zingen betuigd, maar ook door reien; de vreugde des harten of de innerlijke dingen in het lichaam immers braken voort in verschillende handelingen, zoals in zingen en eveneens in reien. Omdat in de oude tijden de blijdschappen die de overige overtroffen, geestelijke blijdschappen waren, dat is, uit de aandoeningen der geestelijke liefden, welke die van het goede en ware waren, was het toen derhalve eveneens geoorloofd reien aan de gezangen en aan de muzikale harmonieën toe te voegen, en zo eveneens op deze wijzen de vreugde te betuigen. Vandaar komt het, dat reien in het Woord worden vermeld, en daarmede de blijdschappen der aandoeningen van het ware of des geloofs uit het goede of uit de naastenliefde worden aangeduid; zoals

bij Jeremia: “Gij zult opnieuw uw trommelen versieren, en *gij zult uitgaan in den rei der spelenden*; hun ziel zal worden zoals een gewaterde tuin, en zij zullen voortaan niet meer treurig zijn; *dan zal de maagd zich verblijden in den rei*, en de jongelingen en de grijsaards tegelijk”, xxxi: 4, 12, 13. Bij denzelfde: “De vreugde onzes harten zal ophouden, *in rouw is verkeerd onze rei*”, Klaagl. v: 15. Bij David: “*Gij hebt mij mijn rouw in een rei verkeerd*”, Psalm xxx: 12. Bij denzelfde: “*Laten zij Zijn Naam loven in den rei*, met de trommel en de citer Hem psalmzingen”, Psalm clix: 3; Psalm cl: 4. Dat ook de heidenen in hun goddelijken eredienst speelden en reien uitvoerden, staat vast in Exod. Hfdst. xxxii: 6, 19. Er wordt vreugde en blijdschap gezegd, omdat van vreugde in het Woord wordt gesproken met betrekking tot het goede, en van blijdschap met betrekking tot het ware; vandaar wordt er in het Woord meermalen vreugde en blijdschap gezegd, het ene en het andere tegelijk; zoals bij Jesaja: “Ziet, *vreugde en blijdschap* den os te doden”, xxii: 13. Bij denzelfde: “*Vreugde en blijdschap* zullen zij verkrijgen, en droefenis en zuchting zullen wegvlieden”, xxxv: 10. Bij denzelfde: “*Vreugde en blijdschap* zal in Zion gevonden worden, belijdenis en een stem des gezangs”, li: 3, 11. Bij Jeremia: “*De stem der vreugde en de stem der blijdschap*, en de stem des bruidegoms en de stem der bruid”, xxxiii: 11. Bij Zacharia: “Het vasten der tiende zal den huize van Jehudah zijn tot *vreugde en blijdschap*”, viii: 19. Bij David: “Gij zult mij *vreugde en blijdschap* doen horen”, Psalm li: 10. In deze plaatsens wordt, omdat van vreugde wordt gesproken met betrekking tot het goede, en van blijdschap met betrekking tot het ware, het ene en het andere gezegd; anders zou één woord voldoende zijn geweest; zodanig is de heilige spreekwijze die in het Woord is, ter oorzaak hiervan dat er in de afzonderlijke dingen daar het hemelse huwelijk zij, dat is, dat van het goede en het ware n. 683, 793, 801, 2173, 2516, 2712, 4138 einde, 5138, 5502, 7945.

8340. En Mirjam antwoordde hun; dat dit het wederkerige betekent, staat vast uit de betekenis van antwoorden, wanneer er wordt gehandeld over de verheerlijking van den Heer door gezang, zijnde het wederkerige; bij de Ouden was het in den heiligen eredienst ook een plechtig gebruik om te zingen in koren, opdat er namelijk een of enigen zouden zijn die antwoordden; waardoor het wederkerige en het antwoord werd uitgebeeld, zodanig als dat der Kerk is uit den Hemel, en van den Hemel uit den Heer. Iets zodanigs wordt aangeduid bij Hoschea: “Ik zal *antwoorden* en Ik zal Hem zingen”, xiv: 9; en bij Moscheh: “Toen zong Israël dit gezang: Klim op, *gij bron, antwoordt daarop*”, Num. xxi: 17.

8341. Zingt Jehovah; dat dit betekent dat den Heer alleen de heerlijkheid zij, staat vast uit de dingen die boven in n. 8263 zijn ontvouwd, waar de zelfde woorden staan.

8342. Omdat Hij al verhogende heeft verhoogd; dat dit betekent dat Hij Zijn Goddelijke in het Menselijke heeft geopenbaard, staat vast uit de dingen die boven in n. 8264 zijn gezegd, waar de zelfde woorden staan.

8343. Het paard en zijn ruiter heeft Hij voortgeworpen in de zee; dat dit betekent dat tengevolge van Zijn tegenwoordigheid alleen de valse dingen des geloofs en de boze dingen des levens zich in de hel hebben geworpen, staat vast uit de betekenis van het paard en den ruiter, zijnde de valse dingen uit het boze, waarover n. 8146, 8148; en uit de betekenis van voortwerpen in de zee, zijnde in de hel, waarover n. 8099, 8137, 8138; dat het is geschied tengevolge van de tegenwoordigheid alleen des Heren, zie men in n. 8137 einde, 8265. Er wordt gezegd dat de valse en de boze dingen zich in de hel hebben geworpen, ter oorzake hiervan dat het de valse en de boze dingen zelf zijn die in de hel worden geworpen, en deze trekken hen aan wie zij kleven, met zich mede; de mensen immers worden door het boze des levens de vormen der valse dingen uit het boze, en daarom worden, wanneer de boze dingen zelf met de valse dingen worden nedergeworpen, ook de vormen waaraan zij kleven, tezamen daarmede nedergetrokken; de valse en de boze dingen immers zijn uitwasemingen uit de hellen, en zij vloeien in bij hen die door de boze dingen des levens hun innerlijke dingen tot vormen van opneming hebben gemaakt. Dat het al der gedachte en des wils invloeit, het goede uit den Hemel, het boze echter uit de hel, zie men in n. 2886, 2887, 2888, 4151, 4249, 5846, 6189, 6213, 6191, 6193, 6203, 6206, 6324, 6325, 7147, 7343; vandaar nu komt het, dat er wordt gezegd dat de valse dingen des geloofs en de boze dingen des levens zich in de hel hebben geworpen; daarom denken en spreken de Engelen, wanneer zij over de hellen denken en spreken, over de valse en de boze dingen los van hen die daar zijn; want de Engelen verwijderen steeds de ideeën van den persoon, en blijven in de ideeën der dingen, n. 5225, 5287, 5434.

8344. Vers 22, 23, 24, 25, 26. *En Moscheh deed Israël voorttrekken van de zee Suph; en zij gingen uit tot de woestijn Schur, en zij gingen drie dagen in de woestijn, en zij vonden geen wateren. En zij kwamen tot Marah, en zij konden de wateren niet drinken vanwege de bitterheid, omdat die bitter waren; deswege noemde hij derzelver naam Marah: En zij murmureerden, het volk, tegen Moscheh, al zeggende: Wat zullen wij drinken. En hij riep tot Jehovah, en Jehovah wees hem een hout, en hij wierp het voort tot de wateren, en de wateren werden zoet. Daar stelde Hij het een inzetting en een gericht, en daar verzocht*

Hij hetzelfde. En Hij zeide: Indien gij al horende gehoord zult hebben de stem van Jehovah uw God, en het rechte in Zijn ogen gedaan zult hebben, en geluisterd zult hebben naar Zijn geboden, en bewaard zult hebben al Zijn inzettingen, zo zal Ik alle ziekte die Ik in de Egyptenaren heb gelegd, niet leggen op u, omdat Ik Jehovah uw Genezer ben. En Moscheh deed Israël voorttrekken van de zee Suph, betekent het opeenvolgende volgens de orde van *het Goddelijk Ware*, nadat zij de streek der hel waren doorgestaan; en zij gingen uit tot de woestijn Schur, betekent den staat der verzoeking waarin zij daarop werden voortgeleid; en zij gingen drie dagen in de woestijn, en zij vonden geen wateren, betekent dat de ware dingen ontbraken, en ten slotte geheel en al; en zij kwamen tot Marah, betekent den staat der verzoeking; en zij konden de wateren niet drinken vanwege de bitterheid, omdat die bitter waren, betekent dat de ware dingen hun onverkwikkelijk toeschenen, omdat zij zonder de aandoening van het goede waren; deswege noemde hij den naam Marah, betekent den staat en het hoedanige van die verzoeking; en zij murmureerden, het volk, tegen Moscheh, betekent de matheid tengevolge van de hardheid der verzoeking; al zeggende: Wat zullen wij drinken, betekent dat zij de ware dingen niet verdragen, omdat zij onverkwikkelijk zijn vanwege geen aandoening daarvoor; en hij riep tot Jehovah, betekent de smeekbede tot den Heer tengevolge van de matheid; en Jehovah wees hem een hout, betekent dat de Heer het goede inblies; en hij wierp het voort in de wateren, betekent waarmede Hij de ware dingen aandeed; en de wateren werden zoet, betekent dat vandaar de ware dingen verkwikkelijk werden; daar stelde Hij het een inzetting en een gericht, betekent het ware der orde, toen onthuld zijnde; en daar verzocht Hij hetzelfde, betekent ten aanzien van de verzoeking in het algemeen; en Hij zeide, betekent het onderricht; indien gij al horende gehoord zult hebben de stem van Jehovah uw God, betekent het geloof in de geboden des Heren; en het rechte in Zijn ogen gedaan zult hebben, betekent het leven volgens die; en geluisterd zult hebben naar Zijn geboden, betekent de gehoorzaamheid en het leven volgens de goede dingen des geloofs, die de innerlijke dingen der Kerk zijn; en bewaard zult hebben al Zijn inzettingen, betekent het leven volgens de ware dingen des geloofs, die de uiterlijke dingen der Kerk zijn; zo zal Ik alle ziekte die Ik in de Egyptenaren heb gelegd, niet leggen op u, betekent dat zij moeten afgehouden worden van de boze dingen, welke degenen hebben die in het afgescheiden geloof en in het leven van het boze zijn; omdat Ik Jehovah uw Genezer ben, betekent dat de Heer alleen behoedt voor de boze dingen.

8345. En Moscheh deed Israël voorttrekken van de zee Suph; dat dit het opeenvolgende volgens de orde van *het Goddelijk Ware* betekent, nadat zij de streek der hel waren doorgestaan, staat vast uit de betekenis van voorttrekken, zijnde het opeenvolgende en het continue ten aanzien van het leven en de orde ervan, waarover n. 4375, 4554, 4585, 5996, 8181; uit de uitbeelding van Moscheh, zijnde *het Goddelijk Ware*, waarover n. 7010, 7014, 7382; vandaar betekent Moscheh deed voorttrekken, het opeenvolgende volgens de orde van *het Goddelijk Ware*; uit de uitbeelding van Israël, zijnde degenen van de geestelijke Kerk die in de lagere aarde waren vastgehouden tot de Komst des Heren, en toen bevrijd, waarover n. 6854, 6914, 7828, 7932, 8018, 8321; en uit de betekenis van de zee Suph, zijnde de hel, waar degenen van de Kerk waren die in het van de naastenliefde gescheiden geloof en in het leven van het boze waren, waarover n. 8099, 8137, 8148; dat genen, toen zij bevrijd waren, werden voortgeleid door de hel heen, die met de zee Suph wordt aangeduid, zie men in n. 8099.

8346. En zij gingen uit tot de woestijn Schur; dat dit den staat der verzoeking betekent, waarin zij daarop werden voortgeleid, staat vast uit de betekenis van uitgaan, zijnde voortgeleid worden; en uit de betekenis van de woestijn Schur, zijnde de staat der verzoeking; dat de woestijn de staat is van de verzoeking te ondergaan, zie men in n. 6828, 8098; en dat Schur de wetenschappelijke dingen der Kerk zijn die nog niet het leven hebben verkregen, n. 1928, aldus zulke dingen die door de verzoeking het leven hebben te verkrijgen, want het geestelijk leven wordt verworven door de verzoeking, die geestelijke gevechten zijn, of gevechten tegen de boze en de valse dingen, en door overwinningen in de gevechten. Dat zij die van de geestelijke Kerk waren, na de Komst des Heren in de wereld, verzoeking hebben ondergaan, en dat zij het tevoren niet konden, zie men in n. 8159.

8347. En zij gingen drie dagen in de woestijn, en zij vonden geen wateren; dat dit betekent dat de ware dingen ontbraken, en ten slotte geheel en al, staat vast uit de betekenis van drie dagen, zijnde het volle, waarover n. 2788, 4495, 7715; uit de betekenis van de woestijn, zijnde de staat van verzoeking te ondergaan, waarover vlak boven n. 8346; uit de betekenis van de wateren, zijnde de ware dingen des geloofs, waarover n. 2702, 3058, 3424, 4976, 5668; vandaar is geen wateren vinden, dat de ware dingen ontbraken; dat zij geheel en al ontbraken, wordt aangeduid met drie dagen gaan; er wordt gezegd in de woestijn, omdat zij daar werden verzocht, zoals volgt.

8348. En zij kwamen tot Marah; dat dit den staat der verzoeking betekent, staat hieruit vast dat zij daar werden verzocht; hetgeen ook in de volgende

dingen wordt gezegd met deze woorden: “Daar stelde Hij het een inzetting en een gericht, *en daar verzocht Hij hetzelfde*”, Vers 25.

8349. En zij konden de wateren niet drinken vanwege de bitterheid, omdat die bitter waren; dat dit betekent dat de ware dingen hun onverkwikkelijk toeschenen, omdat zij zonder de aandoening van het goede waren, staat vast uit de betekenis van wateren drinken, zijnde ware dingen opnemen en die toepassen onder het goede, waarover n. 3069, 5709; uit de betekenis van de wateren, zijnde de ware dingen, waarover vlak boven n. 8347; en uit de betekenis van bitter, zijnde onverkwikkelijk, waarover n. 7854; daaruit blijkt dat met zij konden de wateren niet drinken vanwege de bitterheid, omdat die bitter waren, wordt aangeduid dat de ware dingen hun onverkwikkelijk toeschenen; dat het is omdat zij zonder de aandoening van het goede waren, komt aangezien elk verkwikkelijke van het ware ontstaat door het goede; dat de aandoening van het ware haar oorsprong ontleent aan het goede, komt omdat het goede het ware liefheeft, en het ware het goede; die twee zijn immers zoals door een huwelijk verbonden. Het is bekend dat een ieder wil onderricht worden in de dingen die hij liefheeft en ten doel heeft; hij die het goede liefheeft, dat is, die van harte God wil vereren, en den naaste weldoen, heeft het lief om onderricht te worden in de dingen die daartoe leiden, bijgevolg in de ware dingen; uit welke dingen kan vaststaan dat elke aandoening van het ware is uit het goede. Er zijn er weliswaar die boos leven en toch onderricht willen worden in de ware dingen, maar het is de aandoening van het ware bij hen niet, maar alleen de aandoening om de leerstellige dingen der Kerk te bevestigen terwille van de eigen glorie, dat is, van de faam, de eerbewijzen, het gewin; de echte aandoening van het ware is willen weten wat het ware is terwille van het leven in de wereld, en terwille van het eeuwige leven; dezen komen in verzoeking, wanneer de ware dingen hun beginnen te ontbreken, en te meer wanneer de ware dingen die zij weten, onverkwikkelijk schijnen; die verzoeking leidt den oorsprong daarvan af dat de gemeenschap met het goede is onderschept; deze gemeenschap wordt onderschept zodra de mens in zijn eigene komt, want zo verglijdt hij in het boze der liefde van zich of van de wereld; wanneer hij uit dien staat oprijst, worden de ware dingen verkwikkelijk. Dit wordt in hetgeen volgt daaronder verstaan, dat de bittere wateren werden genezen door het daarin geworpen hout, want met het hout wordt het goede aangeduid.

8350. Deswege noemde hij den naam Marah; dat dit den staat en het hoedanige van die verzoeking betekent, staat hieruit vast dat de namen die worden gegeven aan de dingen waarover in het Woord wordt gehandeld, het

hoedanige en den staat der zaak bevatten waarover gehandeld wordt, n. 2643, 3422, 4298, 4442; hier dus betekent Marah het hoedanige en den staat der verzoeking waarover in deze Verzen wordt gehandeld; Marah betekent ook het bittere.

8351. En zij murmureerden, het volk, tegen Moscheh; dat dit de matheid betekent tengevolge van de hardheid der verzoeking, staat vast uit de betekenis van murmureren, zijnde de klacht, zodanig als het in de verzoeking is, aldus de matheid tengevolge van de hardheid der verzoeking. De verzoeken die zij die van de geestelijke Kerk des Heren waren, ondergingen nadat zij van de bestokingen waren bevrijd, voorts eveneens de verzoeken die degenen zullen ondergaan die van die Kerk zijn, worden beschreven met de murmuringen van de zonen Israëls in de woestijn; en omdat de geestelijke verzoeken gemeenlijk worden voortgeleid tot aan de wanhoop toe, n. 1787, 2694, 5279, 5280, 7147, 7166, 8165, wordt derhalve met murmureren de klacht vanwege de matheid in de verzoeken aangeduid, zoals in Exod. xvi: 2, 3; Hfdst. xvii: 3; Num. xiv: 27, 29, 36; Hfdst. xvi: ii. Er wordt gezegd tegen Moscheh, omdat het tegen het Goddelijke is, want door Moscheh wordt het Goddelijk Ware uitgebeeld, n. 6723, 6752, 6771, 6827, 7010, 7014, 7089, 7382. Wat de verzoeken aangaat die zij die van de geestelijke Kerk waren, ondergingen, en die degenen zullen ondergaan die van die Kerk zijn, moet men weten dat het geloof nooit hun die van de geestelijke Kerk zijn, kan worden ingeplant dan door verzoeken; aldus ook niet de naastenliefde; want in de verzoeken is de mens in den strijd tegen het valse en het boze; deze, namelijk het valse en het boze, vloeien in den uitwendigen mens in uit de hellen; het goede echter en het ware vloeien in door den inwendigen uit den Heer; aldus tengevolge van den strijd van den inwendigen mens met den uitwendigen, die de verzoeking wordt genoemd; en voor zoveel als dan de uitwendige mens tot gehoorzaamheid onder den inwendigen wordt gebracht, wordt het geloof en de naastenliefde ingeplant; het uitwendige of het natuurlijke van den mens immers is de ontvanger van het ware en het goede uit het inwendige; indien de ontvanger niet is aangepast, neemt hij niets op van hetgeen uit het innerlijke invloeit, maar òf het verwerpt dat, M blust het uit, òf verstikt het, waarvandaan er geen wederverwekking is. Vandaar komt het, dat er verzoeking moet zijn opdat de mens worde wederverwekt, hetgeen geschiedt door de inplanting van het geloof en van de naastenliefde, en zo door de vorming van een nieuwen wil en een nieuw verstand; en daarom wordt ook de Kerk des Heren een strijdende geheten; men zie hetgeen hierover

eerder is gezegd en getoond in n. 3928, 4249, 434I, 4572, 5356, 6574, 66II, 6657, 7090 einde, 7122, 8159, 8168, 8179, 8273.

8352. Al zeggende: Wat zullen wij drinken; dat dit betekent dat zij de ware dingen niet verdragen, omdat zij onverkwikkelijk zijn vanwege geen aandoening daarvoor, staat vast uit de betekenis van drinken, zijnde onderricht worden in de ware dingen en die opnemen, voorts ook door die worden aangedaan, en vandaar zich dezelve toeëigenen, waarover n. 3069, 3168, 3772, 4017, 4018; hier die niet verdragen, ter oorzaak hiervan dat zij onverkwikkelijke waren vanwege geen aandoening van het goede, welke dingen daarmede worden aangeduid dat de wateren bitter waren, volgens hetgeen boven in n. 8349 is ontvouwd. Deze verzoeking bestaat hierin dat zij daarover klagen en verdrietig zijn dat de ware dingen die tevoren verkwikkelijk voor hen waren geweest, en die zo het geestelijk leven of het leven des Hemels van hen hadden gemaakt, hun nu onverkwikkelijk toeschijnen, en wel dermate dat zij ze nauwelijks kunnen verdragen. De louter natuurlijke mens zou geloven dat iets dergelijks niets van smart zou kunnen veroorzaken; hij denkt immers: Wat kunnen mij ware dingen schelen of die verkwikkelijk dan wel onverkwikkelijk zijn; indien zij onverkwikkelijk zijn, laten zij verworpen worden. Doch de geestelijke mens is van gans ander gevoelen; het verkwikkelijke van diens leven is onderricht te worden in ware dingen, en verlicht te worden in zulke dingen die van zijn ziel zijn, aldus die van het geestelijk leven zijn; en wanneer die ontbreken, verkeert dat leven in nood en lijdt; vandaar smart en benauwdheid. De oorzaak is deze dat de aandoening van het goede bij voortduur door den inwendigen mens uit den Heer invloeit, en in den uitwendigen mens overeenkomende dingen opwekt die tevoren het verkwikkelijke van de aandoening van het ware hebben veroorzaakt, en wanneer deze worden aangevallen door de boze dingen van de liefde van zich en van de wereld, die hij tevoren ook als verkwikkelijk had doorvat, ontstaat daaruit een botsing van verkwikkelikheden of van aandoeningen, waaruit benauwdheid, en hieruit matheid en klagen voortkomt. Het zal in het kort worden gezegd, hoe het is gesteld met de verzoeking die ontstaat door gebrek aan het ware; de voeding van het geestelijk leven is het goede en het ware, zoals de voeding van het natuurlijk leven spijs en drank is; indien het goede ontbreekt, zo is het alsof de spijs ontbreekt, en indien het ware ontbreekt, zo is het alsof de drank ontbreekt; met de matheid dientengevolge is het gesteld zoals met de matheid tengevolge van honger en dorst. Deze vergelijking is vanwege de overeenstemming, de spijs immers stemt overeen met het goede, en de drank met het ware, en omdat het een overeenstemming is, voeden

spijs en drank het lichaam ook beter en geschikter wanneer de mens bij het avond- of middagmaal tegelijk in het verkwikkelijke is van met anderen te spreken over zulke dingen die hij liefheeft, dan wanneer hij alleen zonder samenzijn aan tafel zit; wanneer de mens in laatstgenoemden staat is, zijn bij hem de vaten die de spijs opnemen, samengetrokken, doch wanneer hij in eerstgenoemden staat is, zijn die zelfde vaten geopend; zulke dingen bewerkt de overeenstemming van de geestelijke spijs en de natuurlijke spijs. Er wordt gezegd het verkwikkelijke van met anderen te spreken over zulke dingen die hij liefheeft, omdat al dit betrekking heeft op het goede en het ware; er is immers niets in de wereld dat niet op dit ene en andere betrekking heeft; op het goede bij den mens heeft datgene betrekking wat hij liefheeft, en op het ware dat wat onderricht aangaande het goede, en zo verbindt het zich met hem.

8353. En hij riep tot Jehovah; dat dit de smeekbede tot den Heer betekent tengevolge van de matheid, staat vast uit de betekenis van roepen, zijnde het aansmeken, waarover n. 6801, en eveneens de innerlijke weeklacht, n. 7782; vandaar is het ook de smeekbede tengevolge van de matheid. Dat Jehovah in het Woord de Heer is, zie men in n. 8261.

8354. En Jehovah wees hem een hout; dat dit betekent dat de Heer het goede inblies, staat vast uit de betekenis van wijzen, wanneer het geschiedt door Jehovah, dat is, den Heer, zijnde de doorvatting geven, hetgeen, omdat het door invloed geschiedt, is inblazen; en uit de betekenis van het hout, zijnde het goede, waarover n. 643, 2784, 2812, 3720.

8355. En hij wierp het voort in de wateren; dat dit betekent waarmede Hij de ware dingen aandeed, staat vast uit de betekenis van het hout voortwerpen in de wateren, wanneer het hout het goede is en de wateren de ware dingen zijn, zijnde de ware dingen met het goede aandoen; dat het hout het goede is, zie men vlak boven in n. 8354; en dat de wateren de ware dingen zijn, n. 2702, 3058, 3424, 4976, 5668, 8349.

8356. En de wateren werden zoet; dat dit betekent dat vandaar de ware dingen verkwikkelijk werden, staat vast uit de betekenis van zoet, zijnde het verkwikkelijke, want het zoete in den geestelijken zin is het zoete des levens, dat één is met het verkwikkelijke; en uit de betekenis van de wateren, zijnde de ware dingen, waarover vlak boven n. 8355. Hiermede is het aldus gesteld: dat de mens door het ware wordt aangedaan, is vanwege het goede, want het goede en het ware zijn verbonden zoals door een huwelijk; deswege heeft het ene het andere lief zoals de gade de gade; vandaar wordt eveneens de verbinding van het goede en het ware in het Woord met een huwelijk

vergeleken, en de ware en de goede dingen die daaruit worden geboren, worden zonen en dochteren genoemd. Uit deze dingen kan vaststaan, dat het verkwikkelijke der aandoening van het ware nergens anders vandaan den oorsprong afleidt dan uit het goede; dit blijkt ook uit de ondervinding; zij die immers in het goede des levens zijn, dat is, die God en den naaste liefhebben, hebben ook de ware dingen des geloofs lief; vandaar komt het, dat zolang als het goede invloeit en wordt opgenomen, het ware verkwikkelijk verschijnt; maar zodra het goede niet invloeit, dat is, zodra het boze begint te overheersen en den invloed van het goede te weren, wordt terstond in plaats van het ware het onverkwikkelijke gevoeld; want het ware en het boze verwerpen en verafschuwen elkander over en weer. Uit deze dingen kan nu vaststaan, waarom het bevolen werd om in de bittere wateren een hout voort te werpen, voorts waarom die wateren tengevolge van het ingeworpen hout zoet werden. Deze dingen zouden geenszins door het Goddelijke zijn geboden, indien zij niet zulke dingen hadden betekend, want het Goddelijke kon die wateren zoet maken zonder een hout als middel.

8357. Daar stelde Hij het een inzetting en een gericht; dat dit betekent het ware der orde, toen onthuld zijnde, staat vast uit de betekenis van de inzetting, zijnde het uitwendig ware der Kerk; en uit de betekenis van het gericht, zijnde het inwendig ware der Kerk; vandaar is voor iemand een inzetting en een gericht stellen, ordenen volgens de ware dingen, bijgevolg die onthullen; dat de inzetting het uitwendig ware der orde is, komt omdat elk uitwendige der Kerk een inzetting werd geheten, en elk inwendig ware der orde een gericht werd geheten.

8358. En daar verzocht Hij hetzelfde; dat dit betekent ten aanzien van de verzoeken in het algemeen, staat vast uit de dingen die voorafgaan en uit die welke volgen; in de dingen die voorafgaan, is gehandeld over de eerste verzoeking in de woestijn; in die welke volgen, wordt gehandeld over het onderricht hoe zij zullen leven, opdat zij in de verzoeken niet bezwijken.

8359. En Hij zeide; dat dit het onderricht betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen, wanneer het door Jehovah geschiedt aangaande het ware der orde ten aanzien van de verzoeken, zijnde het onderricht, zoals eveneens in n. 6879, 6881, 6883, 6891, 7186, 7267, 7304, 7380, 7517, 8127.

8360. Indien gij al horende gehoord zult hebben de stem van Jehovah uw God; dat dit het geloof in de geboden des Heren betekent, staat vast uit de betekenis van horen, zijnde de bemerking en het geloof, waarover n. 3921, 5017, 7216; en uit de betekenis van de stem van Jehovah, zijnde de verkondiging uit het Woord, aldus het gebod des Heren, waarover n. 6971.

8361. En het rechte in Zijn ogen gedaan zult hebben; dat dit het leven volgens die betekent, staat vast uit de betekenis van het rechte doen, zijnde leven volgens de inspraak van het ware; en uit de betekenis van in de ogen van Jehovah, dat is, voor den Heer, aldus volgens Zijn geboden, want de Heer is in Zijn geboden wanneer men volgens die leeft; van hem die in het geloof in Hem is, wordt eveneens gezegd dat hij in de ogen des Heren is. Wat de stem horen aangaat, dat betekent eigenlijk de gehoorzaamheid, n. 2542, 3869, 5017; maar wanneer eveneens doen wordt gezegd, zoals hier, dan betekent horen het geloof en doen het leven; zoals kan vaststaan uit des Heren woorden, bij Mattheus: “Een elk *die Mijn woorden hoort en dezelve doet*, dien zal Ik vergelijken bij een voorzichtig man, doch een elk *horende Mijn woorden, maar dezelve niet doende*, zal Ik vergelijken bij een dwazen man”, VII: 24, 26. Bij Lukas: “Een elk die tot Mij komt, en *Mijn reden hoort en dezelve doet*, Ik zal u wijzen wien hij gelijk is”, VI: 47. Bij denzelfde: “Het zaad dat in de goede aarde is, zijn dezen die in een eenvoudig en goed hart *het woord horen*, hetzelfde onthouden, en *vrucht maken* in geduld”, VIII: 15. Bij denzelfde: “Jezus zeide: Mijn moeder en Mijn broeders zijn dezen *die het woord Gods horen en datzelve doen*”, VIII: 21. In deze plaatsen betekent horen doorvatten, verstaan, en geloof hebben; en doen betekent volgens die dingen leven. Doch waar horen wordt gezegd, en niet tevens doen, betekent horen het geloof met den wil en met de daad, aldus de gehoorzaamheid; de oorzaak hiervan is deze, dat hetgeen men hoort, overgaat tot het inwendig gezicht, hetwelk het verstand is, en daar wordt overgenomen door den wil, en zoals door een kringloop overgaat in de daad; daarom heeft het woord horen van nature de betekenis van gehoorzaamheid in, zoals naar iemand horen of luisteren; men zie n. 4652 tot 4660.

8362. En geluisterd zult hebben naar Zijn geboden; dat dit de gehoorzaamheid betekent, en het leven volgens de goede dingen des geloofs, die de innerlijke dingen der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van luisteren, zijnde de gehoorzaamheid en het leven; en uit de betekenis van de geboden, zijnde de inwendige ware dingen des Woords, waarover n. 3382; aldus de ware dingen des geloofs, die de innerlijke dingen der Kerk zijn; deze worden de goede dingen des geloofs genoemd, want zij zijn de willen (*voluntates*) .

8363. En bewaard zult hebben al Zijn inzettingen; dat dit het leven betekent volgens de ware dingen des geloofs, die de uiterlijke dingen der Kerk zijn, staat vast uit de betekenis van bewaren, zijnde ook leven; en uit de betekenis van de inzettingen, zijnde de uitwendige ware dingen des Woords, waarover n. 3382, 8357; aldus de ware dingen des geloofs, die de uiterlijke dingen der

Kerk zijn. In verscheidene plaatsen in het Woord worden de inzettingen en de geboden genoemd, en wanneer het ene met het andere wordt gezegd, betekent de inzetting het uitwendige der Kerk, en het gebod het inwendige van haar.

8364. Zo zal Ik alle ziekte die Ik in de Egyptenaren heb gelegd, niet leggen op u; dat dit betekent dat zij moeten afgehouden worden van de boze dingen die degenen hebben die in het afgescheiden geloof en in het leven van het boze zijn, staat vast uit de betekenis van de ziekte, zijnde het boze, waarover aanstonds; uit de uitbeelding van de Egyptenaren, zijnde zij die in het afgescheiden geloof en in het leven van het boze zijn, waarover n. 7097, 7317, 7926, 8148; en uit de betekenis van niet op u leggen, wanneer het van de ziekte wordt gezegd, waarmede het boze wordt aangeduid, zijnde dat zij van het boze moeten afgehouden worden; want Jehovah, dat is, de Heer, neemt het boze niet weg, maar houdt den mens daarvan af, en houdt hem in het goede, n. 929, 1581, 2256, 2406, 4564, 8206; vandaar komt het, dat met de ziekte niet op hen leggen, wordt aangeduid dat zij van de boze dingen moeten afgehouden worden. Dat de ziekte het boze is, komt omdat in den inwendigen zin zulke dingen worden aangeduid die het geestelijk leven aandoen; de ziekten die dat aandoen, zijn de boze dingen, en zij worden begeerten en begerigheden genoemd. Het geloof en de naastenliefde maakt het geestelijk leven; dat leven is krank wanneer het valse in de plaats is van het ware dat des geloofs is, en het boze in de plaats is van het goede dat der naastenliefde is; deze immers leiden dat leven heen tot den dood, die de geestelijke dood wordt genoemd, en de verdoemenis is, zoals de ziekten het natuurlijke leven tot zijn dood heenleiden. Vandaar komt het, dat met de ziekte in den inwendigen zin het boze wordt aangeduid, en met de ziekten der Egyptenaren de boze dingen waarin degenen die in het afgescheiden geloof en in het leven van het boze zijn, zich hebben geworpen, waardoor zij de rechtschapenen hebben bestookt; over welke boze dingen in hetgeen voorafgaat is gehandeld, waar sprake was van de plagen in Egypte. De boze dingen worden onder de ziekten ook elders in het Woord verstaan, zoals bij Moscheh: “Indien gij bewaard zult hebben de *geboden*, en de *inzettingen*, en de *gerichten*, welke Ik u heden gebiedende ben, zo zal Jehovah van u *verwijderen alle ziekte*; en *alle boze kwalen van Egypte*, welke gij gekend hebt, *zal Hij niet op u leggen*, maar zal ze geven op uw haters”, Deut. VII: 11, 15. Bij denzelfde: “Indien gij der stem van Jehovah uw God niet zult gehoorzaamd hebben, door waar te nemen om te doen *al Zijn geboden*, en *Zijn inzettingen*, zo zal Jehovah tot u zenden de vervloeking, de verstoring, en de schelding, in elke zending uwer hand welke gij doen zult, totdat gij verdelgd wordt; vanwege de boosheid uwer werken, waarmede gij

Mij verlaten hebt; Jehovah zal *u de pest doen aankleven*, totdat zij u verteerd zal hebben van over het land; Jehovah zal *u slaan met tering*, en met *hete koorts*, en *brandende koorts*, en met *verzengende koorts*, en met *droogte*, en met *brandkoren*, en met *honingdauw*, welke u vervolgen zullen totdat gij vergaat. Jehovah zal *u slaan met de zweer van Egypte*, en met *spenen*, en met *droge schurft*, en met *krauwsel*, zodat gij niet kunt genezen worden. Jehovah zal u slaan met *woede*, en met *blindheid*, en met *verbijstering des harten*. Gij zult *waaninnig* zijn vanwege den aanblik uwer ogen. Jehovah zal *u slaan met een boze zweer, op de knieën, en op de dijen*, waarvan gij niet kunt genezen worden, van uw voetzool af tot aan uw kruin. *Hij zal op u terugwerpen alle kwaal van Egypte*, ook *alle ziekte* en *alle plage* welke niet is geschreven in het Boek dezer Wet. Jehovah zal *u geven een bevend hart, verkwijning der ogen, en smart der ziel*”, Deut. xxviii: 15, 20, 21, 22, 27, 28, 34, 35, 60, 61, 65. Met alle hier genoemde ziekten worden geestelijke ziekten aangeduid, zijnde de boze dingen die het leven van den wil van het goede vernietigen, en de valse dingen die het leven van het verstand van het ware vernietigen, kortom, die het geestelijk leven vernietigen, hetwelk dat des geloofs en der naastenliefde is. De natuurlijke ziekten stemmen ook met zulke dingen overeen, want elke ziekte in het menselijk geslacht is daarvandaan, omdat zij uit de zonde is, n. 5712, 5726; iedere ziekte stemt ook overeen met haar boze; de oorzaak hiervan is deze, dat het al van des menschen leven uit de geestelijke wereld is; en indien daarom zijn geestelijk leven ziek is, wordt daaruit ook in het natuurlijke leven een boze afgeleid, dat daar een ziekte wordt; men zie hetgeen over de overeenstemming van de ziekten met de boze dingen uit ondervinding gezegd is in n. 5711 tot 5727. Eendere dingen worden elders met ziekten aangeduid, zoals bij Moscheh: “Gij zult Jehovah uw God vereren, opdat Hij uw brood en uw wateren zegene, en *Ik zal de ziekte uit het midden van u verwijderen*”, Exod. xxiii: 25. Bij denzelfde: “Indien gij *Mijn inzettingen* verstoten zult hebben, en indien uw ziel gewalgd zal hebben van *Mijn gericht*, zodat gij al *Mijn geboden* niet gedaan hebt, terwijl gij *Mijn verbond* teniet gedaan zult hebben, zo zal Ik over u gebieden *schrik*, met *tering*, en met *brandende koorts, welke de ogen zal verteren*, en de *ziel pijnigen*”, Levit. xxvi: 15, 16; zulke dingen staan voor de afnemingen van het ware, en de toenemingen van het valse; de brandende koorts staat voor de begeerte van het boze. Verder bij Jesaja: “Waarom maakt gij des afvals des te meer; *het ganse hoofd is in ziekte*, en *het ganse hart* is mat; van de voetzool af tot het hoofd toe is er in hetzelfde geen ongereptheid; *wond*, en *litteken*, en *verse plage*, niet uitgedrukt, en niet verbonden, en niet met olie verzacht”, i: 5, 6; dat hier onder de ziekte, de

wonde, het litteken, en de plage de zonden worden verstaan, is voor niemand verborgen. Eender bij Ezechiël: “Wee den herderen Israëls; *de zwakke schapen* hebt gij niet gesterkt, *het kranke hebt gij niet genezen*, en het gebrokene hebt gij niet verbonden”, xxxiv: 4. Bij David: “Mijn ongerechtigheden zijn door mijn hoofd heen gegaan, *mijn wonden hebben gestonken, zijn weggekewijnd* vanwege mijn dwaasheid, *want mijn ingewanden zijn vol van gloed, ook is er geen ongereptheid in mijn vlees*”, Psalm xxxviii: 5, 6, 8. Omdat met de ziekten de gebreken en de boze dingen van het geestelijk leven worden aangeduid, worden derhalve met de verschillende geslachten der ziekten ook de verschillende geslachten der gebreken en der boze dingen van dat leven aangeduid; dat met de pest de verwoesting van het goede en het ware wordt aangeduid, zie men in n. 7102, 7505; en met de melaatsheid de ontwijding van het ware, n. 6963. Dat in het algemeen met de ziekten de zonden worden aangeduid, kan ook vaststaan bij Jesaja: “*Een man van smarten, en gekend van ziekte*; waarvandaan als het ware een verberging der aangezichten voor Hem; Hij was veracht, zodat wij Hem niet hebben geacht; nochtans *heeft Hij onze ziekten op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen, en door Zijn wonden is ons gezondheid gegeven*”, liii: 3, 4, 5, waar over den Heer wordt gehandeld. Omdat de ziekten de ongerechte en de boze dingen van het geestelijk leven uitbeeldden, wordt derhalve met de ziekten die de Heer genas, de bevrijding van verschillende geslachten van het boze en valse aangeduid die de Kerk en het menselijk geslacht bestookten, en die den geestelijken dood zouden veroorzaakt hebben; de Goddelijke wonderen immers worden daardoor van andere wonderen onderscheiden dat zij de staten van de Kerk en van het hemels Rijk behelzen en betreffen; deswege waren de wonderen des Heren vooral de genezingen van ziekten; deze dingen worden verstaan onder des Heren woorden tot de door Johannes gezonden discipelen: “Verkondigt Johannes de dingen die gij hoort en ziet: *De blinden zien, en de kreupelen wandelen, de melaatsen worden gereinigd, en de doven horen, de doden staan weder op, en de armen horen het evangelie*”, Matth. xi: 4, 5. Vandaar komt het, dat zo vaak wordt gezegd dat de Heer “*alle ziekte en kwale heeft genezen*”, Matth. iv: 23; Hfdst. ix: 35; Hfdst. xiv: 14, 35, 36; Lukas iv: 40; Hfdst. v: 15; Hfdst. vi: 17; Hfdst. vii: 21; Markus i: 32, 33, 34; Hfdst. iii: 10.

8365. Omdat Ik Jehovah uw Genezer ben; dat dit betekent dat de Heer alleen behoedt voor de boze dingen, staat vast uit de betekenis van genezen, zijnde helen, en eveneens voor de boze dingen behoeden, want wanneer de ziekten de boze dingen betekenen, zo betekent genezen het geneesmiddel en het behoeden daarvoor, zoals eveneens meermalen in het Woord, zoals bij

Moscheh: “Ik dood en maak levend, Ik sla en Ik genees”, Deut. xxxii: 39. Bij Jeremia: “Genees mij, Jehovah, opdat ik genezen wonde, behoud mij, opdat ik behouden worde”, xvii: 14. Bij denzelfde: “Ik zal u de gezondheid doen opklimmen, en u van uw plagen genezen”, xxx: 17. Bij David: “Zijn ganse legerstede hebt Gij verkeerd in zijn ziekte; ik zeide: Jehovah, erbarm U mijner, genees mijn ziel omdat ik tegen U gezondigd heb”, Psalm xli: 4, 5, behalve in vele andere plaatsen, zoals bij Jes. vi: 10; Hfdst. liii: 5; Hfdst. lvii: 18, 19; Jerem. iii: 22; Hfdst. xvii: 14; Hoschea vi: 1; Hfdst. vii: 1; Hfdst. xi: 3; Hfdst. xiv: 5; Zachar. xi: 16; Psalm xxx: 2, en elders; en omdat genezen dat betekende, noemt de Heer Zich ook Medicijnmeester: “Die gezond zijn hebben den Medicijnmeester niet van node, maar zij die ziek zijn; Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot boetedoening”, Matth. ix: 12, 13; Markus ii: 17; Lukas v: 31, 32.

8366. Vers 27. *En zij kwamen tot Elim, en daar waren twaalf bronnen der wateren, en zeventig palmbomen; en zij legerden zich daar aan de wateren.* En zij kwamen tot Elim, betekent den staat der verlichting en der aandoening, aldus der vertroosting na de verzoeking; en daar waren twaalf bronnen der wateren, betekent dat zij daar ware dingen in allen overvloed hadden; en zeventig palmbomen, betekent eender goede dingen van het ware; en zij legerden zich daar aan de wateren, betekent dat na de verzoeking de ware dingen des geloofs waren geordend door het goede der liefde.

8367. En zij kwamen tot Elim; dat dit den staat der verlichting en der aandoening, aldus der vertroosting na de verzoeking betekent, staat vast uit de betekenis van Elim, namelijk dat het den staat en het hoedanige der zaak waarover wordt gehandeld, behelst en betekent, zoals alle andere plaatsen tot welke de zonen Israëls kwamen; men zie n. 2643, 3422, 4298, 4442; hier den staat na de verzoeking, namelijk den staat der verlichting en der aandoening, aldus der vertroosting; want na elke geestelijke verzoeking komt verlichting en aandoening, aldus het bekoorlijke en het verkwikkelijke, het bekoorlijke uit de verlichting door het ware, en het verkwikkelijke uit de aandoening van het goede; dat de vertroosting de verzoeken opvolgt, zie men in n. 4572, 5246, 5628, 6829. De oorzaak hiervan is deze, dat door de verzoeken de ware en de goede dingen ingeplant en verbonden worden; vandaar wordt de mens ten aanzien van zijn geest innerlijk in den Hemel binnengeleid, en tot de hemelse gezelschappen waarmede hij tevoren was geweest; wanneer de verzoeking is geëindigd, wordt de gemeenschap met den Hemel geopend, die tevoren voor een deel was gesloten; vandaar is er verlichting en aandoening, bijgevolg het bekoorlijke en het verkwikkelijke; want dan vloeien de Engelen

met wie de gemeenschap wordt gegeven, door het ware en door het goede in. De verlichting door het ware en het bekoorlijke daaruit, wordt aangeduid met de twaalf bronnen der wateren, want de bronnen betekenen de ware dingen; de aandoening van het ware uit het goede en het verkwikkelijke daaruit, wordt aangeduid met de zeventig palmbomen, waarover in hetgeen volgt.

8368. En daar waren twaalf bronnen der wateren; dat dit betekent dat zij daar ware dingen in allen overvloed hadden, staat vast uit de betekenis van twaalf, zijnde alle dingen in samenvatting, waarover n. 2089, 2129 einde, 2130 einde, 3272, 3858, 3913, 7973, aldus alle overvloed; en uit de betekenis van de bronnen, zijnde de ware dingen des geloofs, waarover n. 2702, 3096, 3424, 4861; daaruit blijkt, dat met de twaalf bronnen der wateren ware dingen in allen overvloed worden aangeduid; waaruit volgt, dat met die woorden ook de verlichting en het bekoorlijke daaruit wordt aangeduid; want hij die ware dingen in allen overvloed heeft, heeft eveneens verlichting, en wie verlichting heeft, indien hij het ware uit aandoening verlangt, die heeft het bekoorlijke.

8369. En zeventig palmbomen; dat dit eender goede dingen van het ware betekent, namelijk in allen overvloed, staat vast uit de betekenis van zeventig, zijnde alle dingen in samenvatting, eender als twaalf, waarover n. 7973; en uit de betekenis van de palmbomen, zijnde de goede dingen der geestelijke Kerk, en deze zijn de goede dingen van het ware; en omdat met de palmbomen de goede dingen worden aangeduid, wordt daarmede de aandoening van het goede aangeduid, en het verkwikkelijke daaruit, want uit de aandoening van het goede is elk verkwikkelijke. Omdat dit met de palmbomen werd aangeduid, werden derhalve ook palmen gebruikt bij de heilige feestelijkheden, zoals op het feest der tabernakelen, volgens deze dingen bij Moscheh: “Op den eersten dag zult gij u nemen de vrucht van een boom der eer, *twijgen van palmen*, en een tak van een dichten boom, en wilgen van den bergstroom; en *gij zult u verblijden voor Jehovah uw God, zeven dagen*”, Levit. XXIII: 40; met de vrucht van een boom der eer, wordt het hemels goede aangeduid; met de palmbomen het geestelijk goede of het goede van het ware; met den tak van een dichten boom, het wetenschappelijk ware; en met de wilgen van den bergstroom, de laagste ware dingen van het natuurlijke; aldus worden met die vier alle goede en ware dingen in hun volgorde aangeduid. Dat de palmbomen de heilige feestelijkheid, die uit het goede is, hebben aangeduid, staat eveneens vast uit deze dingen bij Johannes: “Een grote schare die tot het feest gekomen was, toen zij hoorden dat Jezus naar Hierosolyma kwam, namen *takken van palmbomen*, en gingen Hem tegemoet, en riepen: Osanna, gezegend is Hij Die komt in den Naam des Heren, de Koning Israëls”, XII: 12, 13; en bij

denzelfde in de Apocalyps: “Ik zag, en ziet, een grote schare, staande voor den troon, en voor het Lam, bekleed met witte lange klederen, en *palmen in hun handen*”, VII: 9. Bij Joël: “De wijnstok is verdord, en de vijgeboom is flauw, de granaatappelboom, *en ook de palmboom, alle vreugde is verdord* van de zonen des mensen”, I: 12. Bij David: “*De gerechte zal bloeien zoals een palmboom, zoals een cederboom op Libanon zal hij groeien*”, Psalm XCII: 13; hier staat de palmboom voor het goede, en de cederboom voor het ware. Omdat de palmboom het goede betekent, betekent hij ook de wijsheid, want de wijsheid is van het goede; zij werd aangeduid met de palmbomen die te zamen met de cherubim en de bloemen waren gegraveerd op de wanden van den tempel; de Tempel immers betekende den Heer Zelf, en in den uitbeeldenden zin den Hemel, n. 2777, 3720; de cherubim, de palmen, en de bloemen op de wanden betekenden de Voorzienigheid, de Wijsheid, en het Inzicht, die uit den Heer zijn, aldus alle dingen die des Hemels zijn. Dat die in de wanden van den Tempel waren gegraveerd, staat vast in Boek I der Koningen: “Salomo graveerde al de wanden van het Huis in het ronde *met openingen van graveringen van cherubim* en van *palmbomen*, en met *opening van bloemen*; en op de beide deuren uit houten der olie *graveerde hij graveringen van cherubim*, en van *palmbomen*, en *opening van bloemen*, en hij overtoog ze met goud, zo dat hij goud trok *over de cherubim en over de palmbomen*”, VI: 29, 32; met die graveringen was de staat des Hemels uitgebeeld, door de cherubim de Voorzienigheid des Heren, aldus dat uit Hem alle dingen zijn; dat de cherubim de Voorzienigheid zijn, zie men in n. 308; door de palmbomen de wijsheid, die is van het goede uit den Heer; en door de bloemen het inzicht, dat is van het ware uit Hem; met het goud waarmede de cherubim en de palmbomen werden overtrokken, werd het goede der liefde aangeduid, dat in de Hemelen het universeel regerende is; dat het goud het goede der liefde is, zie men in n. 113, 1551, 1552, 5658; derhalve wordt eveneens bij Ezechiël gezegd waar wordt gehandeld over den Nieuwen Tempel, waarmede de Hemel des Heren wordt aangeduid, dat “*cherubim en palmbomen* waren op de wanden overal”, XLI: 17, 18, 20, 25, 26.

8370. En zij legerden zich daar aan de wateren; dat dit betekent dat na de verzoeking de ware dingen des geloofs waren geordend door het goede der liefde, staat vast uit de betekenis van zich legeren, zijnde de ordening van het ware en het goede, waarover n. 8103 einde, 8130, 8131, 8155; en uit de betekenis van de wateren, zijnde de ware dingen des geloofs, waarover n. 2702, 3058, 3424, 4976, 5668; dat met zij legerden zich daar aan de wateren, wordt aangeduid dat de ware dingen des geloofs waren geordend door het goede

der liefde, komt omdat met het kamp de ware en de goede dingen worden aangeduid, n. 8193, 8196, en met zich legeren de ordening ervan, en met aan de wateren volgens de ware dingen die uit het Goddelijke zijn. Er wordt gezegd door het goede der liefde, omdat alle ordening van de ware dingen geschiedt door het goede der liefde; het is immers het goede onder hetwelk en volgens hetwelk de ware dingen zich aanplooiën en met het goede als het ware één lichaam maken. Er wordt gezegd tot het beeld van den mens in wien zij zijn, omdat het beeld van des mensen geest, zijnde de mens zelf, want het is de inwendige mens, geheel en al is volgens de ordening van de ware dingen door het goede bij hem. Vandaar komt het, dat wanneer de Engelen zich aanwezig vertonen, van hen de sfeer van het goede der liefde uitgolft, en de aanwezigen aandoet, en de ware dingen des geloofs uit hun aangezichten opblinken; in de geestelijke wereld verschijnen zulke dingen en worden klaarblijkelijk doorvat. Er wordt gezegd, dat die ordening na de verzoeking geschiedt, aangezien de goede en de ware dingen den mens door de verzoeking worden ingeplant, maar niet dan daarna worden zij geordend; de staat der verzoeking immers is woelig, doch de staat na de verzoeking is kalm; in de kalmte geschiedt de ordening; daarom volgt ook na de verzoeking het bekoorlijke uit de verlichting door het ware, en het verkwikkelijke uit de aandoening van het goede, over welke zaak men zie vlak boven n. 8367.

Vervolg over de geesten en de inwoners van den aardbol van Jupiter.

8371. *Verder ben ik door de geesten die van dien aardbol zijn, ingelicht over verschillende dingen die bij de inwoners daar zijn, zoals over hun gang, over de spijzen, en over de woonplaatsen, en over eendere dingen. Wat hun gang betreft, zij wandelen niet rechtop zoals de bewoners van dezen aardbol en van verscheidene andere, ook kruipen zij niet naar de wijze der dieren, maar wanneer zij lopen, bedienen zij zich van de hulp der handpalmen, en afwisselend verheffen zij zich halverwege op de voeten, en eveneens schouwen zij onder het lopen bij eiken derden stap met het aangezicht opzij en achter zich, en dan buigen zij ook een klein weinig het lichaam in, hetgeen plotseling geschiedt; want bij hen is het onbehoorlijk door anderen anders dan van aangezicht geschouwd te worden.*

8372. *Wanneer zij aldus wandelen, houden zij steeds het aangezicht naar voren, en schouwen zo voor zich uit, nooit naar beneden of naar de aarde; naar beneden schouwen noemen zij het verdoemde. De geringsten bij hen doen dit, en indien dezen zich niet daaraan gewennen om naar voren te schouwen, worden zij uit hun gezelschap verbannen.*

8373. *Wanneer zij echter zitten, verschijnen zij zoals de mensen van onzen aardbol naar het bovendee van het lichaam rechtop, maar zij zitten met de voeten kruislings; zorgvuldig nemen zij zich in acht niet slechts wanneer zij wandelen, maar ook wanneer zij zitten, om niet van de rugzijde geschouwd te worden, maar van aangezicht; zij willen het ook gaarne dat hun aangezichten worden gezien, omdat daaruit hun gemoed verschijnt; want nooit tonen zij een aan het gemoed vreemd aangezicht, hetgeen zij ook niet kunnen; de aanwezigen weten daaruit ook klaarblijkelijk welke gezindheid zij hun toedragen, hetgeen zij ook niet verhelen, vooral of het zich vertonende vriendschappelijke uit het oprechte, dan wel uit het geveinsde is.*

8374. *Deze dingen zijn mij getoond door hun geesten, en bevestigd door hun Engelen; vandaar ziet men eveneens hun geesten niet zoals anderen rechtop wandelen, maar bijna zoals zwemmers in het water het voortgaan bevorderen met behulp van de handen, en bij beurten rondomschouwen.*

8375. *Zij die in hun warme zones leven, gaan naakt, nochtans met een doek om de lenden; ook blozen zij niet over de naaktheid, want hun gemoederen zijn kuis; ook hebben zij niet dan hun gaden lief, en echtbreuken verafschuwen zij. Zij waren ten zeerste verwonderd dat geesten van onzen aardbol, toen zij hen aldus zagen wandelen, en eveneens naakt, over hen spotten, en eveneens wulps dachten; en dat zij in het geheel geen aandacht gaven aan hun hemels leven, maar slechts aan zulke dingen. Zij zeiden, dat dit een teken is dat zij zich meer bekommeren om de lichamelijke en de wereldlijke dingen dan om de hemelse, en dat onwelvoegelijke dingen hun gemoederen in beslag nemen. Er werd tot die gezegd, dat de naaktheid niet tot schaamte noch tot aanstoot is voor hen die in de kuisheid en in den staat der onschuld leven, maar dat zij het is voor hen die in wulpsheid en schaamtelooheid leven.*

8376. *Wanneer de inwoners van dien aardbol in bed liggen, keren zij hun aangezicht naar voren of in de kamer, niet echter naar achteren of naar den wand; dit vertelden hun geesten mij, en zij zeiden de oorzaak, namelijk dat zij geloven dat zij zo het aangezicht tot den Heer keren; indien zij het echter naar achteren keren, dat zij het afkeren; iets dergelijks was mij ook enige malen overkomen toen ik in bed was, maar waarvandaan dat was, had ik tevoren niet geweten.*

8377. *Zij scheppen een behagen daarin, hun maaltijden lang te rekken, niet zozeer om het verkwikkelijke der spijs, als wel om het verkwikkelijke van het gesprek alsdan; als zij aan tafel zitten, zitten zij niet op stoelen of banken, of op verhoogde bedden van graszoden, noch op kruiden, maar op de bladeren van een zekeren boom; zij wilden niet zeggen van welken boom de bladeren waren,*

maar toen ik op de gis verscheidene opnoemde, bevestigden zij het ten slotte toen ik zeide: de bladeren van een vijgeboom.

8378. Bovendien zeiden zij, dat zij de spijs niet volgens den smaak, maar vooral volgens het nut bereiden; zij voegden eraan toe, dat de nuttige spijs voor hen smakelijk is. Over deze zaak ontstond er een gesprek onder de geesten, en er werd gezegd dat dit den mens past, want zo neemt hij het ter harte, dat een gezond gemoed in een gezond lichaam is; anders als bij hen bij wie de smaak den boventoon voert; daarvandaan wordt het lichaam ziek, ten minste verslapt het van binnen, bijgevolg ook het gemoed, want dit gedraagt zich volgens den staat der opnemende delen die van het lichaam zijn, zoals het gezicht volgens den staat van het oog; vandaar de waanzin dat men in de weelderigheid en wellust al het verkwikkelijke des levens, en, zoals zij het noemen, het hoogste goed stelt; vandaar ook de logheid in zulke dingen die der gedachte en des oordeels zijn, en de bedrevenheid in zulke dingen die des lichaams en der wereld zijn; hieruit komt de gelijkenis van den mens met het brute dier voort, waarmede dezulken zich ook niet ongegrond vergelijken.

8379. Hun woningen werden mij ook getoond; zij zijn laag, uit hout, maar van binnen rondom overtrokken met witblauwe bast of schors, en overal in het rond en boven zoals met sterretjes bestippeld, naar het beeld van den hemel, want zij willen van binnen in hun huizen de gelijkenis aanbrengen van den aanschouwbaren hemel met zijn gesternten; de oorzaak hiervan is deze, dat zij geloven dat daar de woonplaatsen der Engelen zijn. Bovendien hebben zij ook tenten, van boven afgerond en in de lengte getrokken, ook van binnen bestippeld met sterretjes in een blauw vlak; daarin begeven zij zich overdag opdat hun aangezichten geen schade lijden van de zonnehitte, want zij verzorgen het aangezicht ten zeerste, aangezien zij dat niet als lichaam aanmerken; zij besteden er veel zorg aan, deze hun tenten te formeren en te reinigen; daarin eten zij ook.

8380. Zij bekommeren zich slechts weinig om de wereldlijke dingen, want de familiën leven onder elkander, en zij vragen ook niet naar meer dan om gevoed te worden en te wonen; wat daarboven is, rekenen zij, omdat het niet tot de noodzakelijkheden behoort, ook niet tot de nuttigheden. Hun grootste zorg is de opvoeding der kleine kinderen, die zij allertederst liefhebben.

8381. Toen de geesten van Jupiter paarden van dezen aardbol zagen, schenen de paarden mij kleiner toe dan gewoonlijk, hoewel zij tamelijk fors en hoog waren; dit was vanwege de idee der geesten van dien aardbol aangaande de paarden daar; zij zeiden dat ook bij hen eendere waren, doch veel groter, maar dat zij wild of in de wouden zijn; en dat zij hen, wanneer zij worden gezien, verschrikken, hoewel zij geen kwaad doen; zij voegden hieraan toe dat hun die vrees ingeworteld

of natuurlijk was; daarvandaan werd gelegenheid gegeven om te denken over de oorzaak van die vrees; het paard beeldt immers in de geestelijke wereld het verstandelijke uit, gevormd uit de wetenschappelijke dingen, n. 2761, 2762, 2763, 6534; en omdat zij vrezden het verstandelijke aan te kweken door wetenschappen, komt de invloed der vrees daarvandaan. Dat zij zich niet bekommeren om de wetenschappelijke dingen die van de menselijke ontwikkeling zijn, zal men zien in de dingen die volgen.

8382. *De Jupiter-geesten hadden enige malen afgezonden of subjecten bij mij terwille van de gemeenschap, en dit vrij lang; vandaar werd het te weten gegeven, van welke inborst zij waren, en dat zij geheel en al verschilden van de geesten van onzen aardbol; toen zij bij mij waren, werden zij vaak bestookt door geesten van onzen aardbol, maar zij bekommerden zich niet daarom; zij vertelden dit slechts aan het gezelschap van hun geesten door wie zij waren uitgezonden; en wanneer zij het vertelden, trokken zij zich een weinig van mij terug.*

8383. *Eens werd het ook aan boze geesten van onzen aardbol toegelaten om met hun boze kunsten op te treden, en de Jupiter-geesten te bestoken die bij mij waren; dezen hielden hen een uitermate langen tijd uit, maar ten slotte bekenden zij, dat zij het niet langer konden, en dat zij geloofden dat er geen slechtere bestaanbaar waren, want zij verdraaiden hun verbeelding en eveneens hun denken derwijze, dat het hun toescheen alsof zij gebonden waren, en niet daaruit losgemaakt konden worden dan alleen door Goddelijke hulp. Toen ik in het Woord iets las over het lijden van onzen Heiland, brachten zekere Europese geesten afgrijzelijke ergernissen binnen, van zins om de Jupiter-geesten te verleiden; er werd onderzocht wie zij waren, en wat zij in de wereld waren geweest, en het werd bevonden dat sommigen van hen predikers waren geweest, niet ongelijk aan hen die zich van het gezelschap des Heren of Jesuïeten noemen, en dat zij toen met de predikingen over het lijden des Heren het gewone volk tot tranen toe hadden kunnen bewegen; de oorzaak werd aan hen gezegd, namelijk dat zij in de wereld anders dachten en anders spraken, aldus andere dingen in het hart droegen, en iets anders in den mond voerden, en dat het hun nu niet geoorloofd is om aldus bedriegelijk te spreken; want wanneer zij geesten worden, worden zij gedwongen om geheel en al zo te spreken als zij denken. De geesten van Jupiter waren ten zeerste verbaasd, dat er zulk een tweespalt van de innerlijke en de uiterlijke dingen bij den mens kon bestaan, namelijk geheel anders te spreken en anders te denken, hetgeen voor hen onmogelijk zou zijn.*

8384. *De geesten van Jupiter hebben een zachte wijze van naderen en een voorzichtig spreken; zij overwegen wat zij zeggen; zij ontlenen dit aan hun leven in de wereld; want daar worden zij, indien zij iets tegen de orde verrichten of*

spreken, door de anderen op verschillende wijzen daartoe gebracht om tot inkeer te komen, en zij die weerspanning zijn, door kastijding.

8385. *Zij merkten op dat ik dacht dat ik zulke dingen op onzen aardbol openbaar zou willen maken; dit wilden zij niet, omdat het hun verboden is om openbaar te maken wat hun door hun geesten wordt gezegd. Zij verwonderden zich dat zulke dingen openbaar konden worden gemaakt, alleen door geschreven dingen; doch toen werden zij ingelicht over de drukletters, voorts over het Woord, en eveneens over de leerstellige dingen der Kerk op onzen aardbol; en er werd gezegd, dat het Woord en de leerstellige dingen aldus in het openbaar zijn uitgegeven, en zo worden geleerd.*

8386. *Het vervolg over de geesten en de inwoners van den aardbol van Jupiter aan het einde van het volgende Hoofdstuk.*

EINDE EERSTE DEEL.

